سورة البقرة

BAKARA SURESİ

1- 89. Ayetlerin Tefsiri

Nouman Ali Khan

genç MÜSLÜMANLAR

BAKARA SURESİ

TEFSİRİ

(1-89. Ayetler)

Nouman Ali Khan

Türkçe Çeviri

Ayşegül Gürleyen
Ayşenur Aydın
Berre Su Can
Furkan Şahan Albayrak
Hayrunnisa Arvas
İpek Yaman
Nurcan Avunduk
Rumeysa Alarçın
Şevval Örkmez

Tashih

Şeyda Güneş
Miyaser Şeimen

Dizayn, Tasarım

Elif Büyükoğlu
Z. Sevra Doğan

www.gencmuslumanlar.com

Ticari amaç dışında belgenin kopyalanması,
çıktı alınması, dağıtılması serbesttir.

İçindekiler

Önsöz 2

1. **Bölüm (1-5. Ayetler)** 3
2. **Bölüm (1-5. Ayetler)** 20
3. **Bölüm (4-7. Ayetler)** **38**
4. **Bölüm (8-10. Ayetler)** **57**
5. **Bölüm (9-12. Ayetler)** **73**
6. **Bölüm (11-16. Ayetler)** 94
7. **Bölüm (17-20. Ayetler)** 112
8. **Bölüm (21-23. Ayetler)** 133
9. **Bölüm (23-25. Ayetler)** 149
10. **Bölüm (26-28. Ayetler)** 169
11. **Bölüm (28-29. Ayetler)** 188
12. **Bölüm (30-33. Ayetler)** 207
13. **Bölüm (30-33. Ayetler)** 226
14. **Bölüm (34-36. Ayetler)** 245
15. **Bölüm (37-38. Ayetler)** 266
16. **Bölüm (38-39. Ayetler)** 287
17. **Bölüm (40-42. Ayetler)** 305
18. **Bölüm(40-41. Ayetler)** 325
19. **Bölüm (41-43. Ayetler)** 344
20. **Bölüm (44-48. Ayetler)** 364
21. **Bölüm (49-53. Ayetler)** 384
22. **Bölüm (54-59. Ayetler)** 406
23. **Bölüm (60-61. Ayetler)** 424
24. **Bölüm (62-64. Ayetler)** 444
25. **Bölüm (65-71. Ayetler)** 466
26. **Bölüm (72-74. Ayetler)** 485
27. **Bölüm (75-79. Ayetler)** 502
28. **Bölüm (79-82. Ayetler)** 523
29. **Bölüm (83-86. Ayetler)** 542
30. **Bölüm (87-89. Ayetler)** 562

Önsöz

الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ
وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى رَسُولِنَا مُحَمَّدٍ وَ عَلٰى اٰلِهِ وَأَصْحَابِهِ أَجْمَعِينَ

Rabbimizin kitabını daha iyi anlamak ve yaşamak niyetiyle yola çıktığımız ve kardeşlerimizin de Kur'an yolculuğuna bir nebze olsun katkıda bulunabilmek amacı ile hazırladığımız bu çalışmayı tamamlamayı nasip eden Rabbimize hamd olsun.

Bu çalışma, meşhur davetçi Nouman Ali Khan'ın 2016 yılı Ramazan ayında başladığı Bakara Suresi Tefsiri derslerini kapsamaktadır. Üstad Khan'ın Ramazan ayının her günü gerçekleştirdiği bu dersler, toplam 30 bölümden oluşmakta ve Bakara Suresi'nin 1-89. Ayetlerinin tefsirini konu edinmektedir. Çalışmanın daha kolay okunabilmesi ve istenilen ayetin tefsirine daha kolay ulaşılabilmesi için "İçindekiler" bölümünde her bir bölümün yanına hangi ayetlerden bahsedildiği eklenmiştir.

Genç Müslümanlar olarak bu tefsir çalışmasının çevirisinde ve bir kitap haline gelmesinde emeği geçen tüm gönüllü kardeşlerimize teşekkür ediyor, bu emeklerinin kendileri için eşsiz bir ecir olmasını Rabbimizden diliyoruz.

Tüm güzellikler Rabbimizden, hata, kusur ve eksikler ise bizdendir.

Allah'ın selamı, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun.

Genç Müslümanlar

1. Bölüm

“Elif. Lâm. Mîm. Bu Kitap, onda asla şüphe yoktur. O, müttakîler için bir yol göstericidir. Onlar gayba inanırlar, namaz kılarlar, kendilerine verdiğimiz mallardan Allah yolunda harcarlar. Yine onlar, sana indirilene ve senden önce indirilene iman ederler; ahiret gününe de yakinen inanırlar. İşte onlar, Rablerinden gelen bir hidayet üzeredirler ve kurtuluşa erenler de ancak onlardır.” (Bakara, 1-5)

Allah’ım sen bizi onlardan ve iman edip salih amel işleyen, hakkı ve sabrı tavsiye edenlerden eyle.

“Rabbim, benim göğsüme genişlik ver, işimi kolaylaştır; dilimden de şu düğümü çöz ki sözümü iyi anlasınlar.” (Tâhâ, 25-28)

Hepinize Es-Selamu Aleyküm ve Rahmetullahi ve Berekatuhu arkadaşlar.

Allah, Resûlullah’ın (sav) Medine’ye gelişinden sonra indirilen bu Medenî sureyle başlıyor. Yani Resûlullah’ın (sav) görevinin yarısında. Ayrıca Bakara Suresi ya da Medenî sureler diyelim, indirildiğinde, bu surelerin Kur’ân’ın son %30-35’lik kısmını oluşturduğundan bahsetmemiz gerek. Çünkü Kur’ân’ın birçok suresi çoktan inmişti. Resûlullah (sav) Mekke’deyken çoğu inmişti. Bu da Kur’ân’ın son kısmı ve bu kısım biçim olarak da eşsiz, çünkü ayetler daha uzun ve konular biraz farklı. Resûlullah’a (sav) Mekke’de Kur’ân vahyedilince O (sav) eziyet edilen çok küçük bir azınlığın bir parçasıydı. Ve başkaldıran haydutlar ve topluma zararı olan kişiler gibi nitelendiriliyorlardı.

Eğer dikkat ederseniz Kur’ân’da Mekkî surelerde hitap “يَا أَيُّهَا النَّاسُ” “Ey insanlar!” şeklindedir, tüm insanlaradır, “يَا عِبَادِ” “Ey kullarım!” şeklinde ya da Allah dolaylı olarak kâfirlere seslenir. “قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ” “De ki: ‘Ey kâfirler!’” “قُل لِّلَّذِينَ كَفَرُواْ” “Kâfir olanlara de ki” der. Ama direkt olarak “يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ” “Ey iman edenler!” bulamazsınız. (Mekkî surelerde) Resûlullah (sav) Medine’ye hicret ettiğinde yeni bir toplum oluşmuştu, savaş zamanı içinde olsalar bile, Mekke ve Medineliler arasında savaş çıktığı için orası olağanüstü hâlde olsa bile, Medine’nin sınırları içerisinde barış içindelerdi. Ve çoktan orada Yahudi ve Hristiyanlarla antlaşma yapmışlardı, bazı Yahudi ve Hristiyanlar Müslüman olmuştu, aile üyeleri hâlâ Yahudi ve Hristiyan olsa bile kendileri İslam ümmetinin bir parçası olmuşlardı.

Müslümanların Yahudi ve Hristiyanlarla olan ilişkileri vesilesiyle, birlikte yaşıyor, birlikte Medine'yi korumak için birbirleriyle anlaşıyorlardı. Bu Medine'de Müslümanlar için yeni bir hayattı. Bu zamanda, ilk gelen surelerden bir tanesi olan Bakara Suresi indi. En önce gelenlerden. İşin aslına bakarsanız, altı ay geçmeden Resûlullah (sav) Müslüman bir toplum kurmuştu. Önceden de hazırlıklar yapılıyordu, çünkü Mekkeliler Müslümanların istikrarlı oluşundan memnun değildiler. Mekke'deki Kureyşliler savaş için hazırlanıyorlardı, hemen sonra da Müslümanlar bir buçuk yıl içinde Bedir Gazvesi'nde kendilerini bulacaklardı. İslam'ın ilk büyük savaşı. Bu surede ilerde göreceğiniz birçok ayet Bedir Gazvesi için zihinsel olarak hazırlanmadır. Bu Resûlullah'ın (sav) Medine'deki bir buçuk yıllık bulunma süresi içinde indiğinin oldukça iyi bir göstergesi.

Ama Resûlullah'ın (sav) Medine'deki tüm yaşamı boyunca inen ayetler de var bu surede. Yani sure bir anda inmiş değil; azar azar, birkaç yıldan fazla bir süreçte. Aslında ulemadan bazıları Resûlullah'a (sav) inen en son ayetin Bakara'dan olduğunu bile savunuyor. Bütünüyle Medenî sure olması eşsiz; çok az bir kısmına Mekkî sure bile diyemeyiz, daha çok semavî diyebiliriz. Çünkü Mekkî olunca sure semadan Mekke'ye iniyor, Medenî olunca semadan Medine'ye. Ama surenin son iki ayetinde Resûlullah (sav) göğe çıktı, O'na (sav) indirilmedi. Miraç gecesinde ona vahyedildi. Yatsı namazında okuduğum oydu, çok özel ve sureyi bitiren bir dua. Diğer dualar arasında eşsiz özellikleri var. En sonunda zaten oraya geleceğiz inşallah.

O zaman başlayalım, yine dinleyici kitlesini fark etmemiz önemli. Arapçada çok ünlü bir söz vardır: "İnsanlarla onların anlayabileceği seviyeye göre muhatap ol." Çocuklarla, gençlerle, üniversitelilerle, üniversite profesörleriyle ya da bir toplumla konuşmam tamamen farklıdır. Müslümanlarla konuşmam, Müslüman olmayanlarla konuşmamdan farklıdır. Ya da yeni Müslüman olanlarla uzun zamandır Müslüman olanlar arasında. Aralarında bir fark var. Farklı kitleler var. Yani Medine'nin kitlesi farklı, çünkü vahiyle ilgili bir arka planları var. Tevrat'ı İncil'i biliyorlar. Bazıları nesiller boyu gelmiş olan Hristiyan ya da Yahudi. Ama ayrıca onlar Kur'ân'ın da hedef kitlesi. Onlar da bu Kur'ân'ı duyuyorlar. Yani Kur'ân tek Müslümanlara okunmuyor. Bugünlerde Kur'ân okuduğumda yanımdan biri geçince ya da binanın dışından biri çok az bile olsa duyduğunda ne olduğunu bile bilmiyor. Kur'ân eskiden insanların kendi dilinde okunduğundan, direkt olarak hemen anladıkları bir şeydi. Müslüman olsalar da olmasalar da. Anladınız mı? Yani neredeyse herkes için radyo yayını gibi. Yahudi, Hristiyan, Müslüman, herkes için. Şimdi bu arka planla bu surenin içindekileri inceleyeceğiz.

Bu insanlar Mekke'dekilerden farklı, çünkü onların vahiy hakkında arka planları yoktu. O insanlar müşriklerdi, putlara tapıyorlardı ve binlerce yıl önceki İsmail ve İbrahim'in (as) dinini unutmuşlardı.

Kurbanı terk etmemişlerdi ama neden kurban kestiklerini unutmuşlardı. Kâbe'yi tutmuşlardı, ama Kâbe'nin amacını unutmuşlardı. Yani vahiy, ahiret kavramları silinmişti, yoktu. Ama aynı durum bu kitle için söylenemez. Değil mi? Diğer Medeni kitleyle ilgili son farkı da söyleyeyim, bizim Cuma hutbemiz var, Hristiyanların kiliselerde özel günleri var, Yahudilerin sinagoglarda Şabat günleri var ve onlar da bizim dinlediğimiz gibi hutbeler dinliyor. Onların da böyle bir geleneği var. Hutbelerinde liderleri âlimlerdir, onların da uleması vardır. Dini öğrenen ve dinleyen kitleleri de var. Bu insanlar eğitimli allâme insanlardı, Kur'ân bile "**احبار**" diye geçerler. Ulema bile demez, bazı yerlerde "**عُلَمَاء بَنِي إِسْرَائِيلَ**" (Şuarâ, 197) diye geçer. Ama genelde "**احبار**"dır. "**احبار**" kelimesi "**حبر**"den gelir, o da mürekkep demek. Yani bu insanlar çok fazla okuyup sayfalarca yazıyor ki elleri her zaman mürekkebe batırılmış gibi duruyor. Bu yüzden "**احبار**" denilmiş. Yani aşırı allâme, bilgin insanlar bunlar.

Şimdi onları Kur'ân'ın kendisini "**النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ**" diye nitelendirdiği Resûlullah'la (sav) karşılaştıralım. Annesinden yeni doğmuş gibi, eğitimle kirlenmemiş bir peygamber, yani basit bir çeviriyle okuma yazması yok. "**أُمّي**" de "**أُمّ**"dan geliyor, çünkü annesinden yeni doğan bir bebek kadar bir eğitimi var. Usule uygun eğitimde hiçbir temeli yok ve din öğretiyor. Medine'de din öğreten diğer insanlar ulemadan, onların da kendi ulemasından öğrenen ulemaydı. Yahudilik ya da Hristiyanlık öğretmeleri fark etmez. Ve şimdi de karşılarında Allah'ın dinini öğreten ve onların dini hakkında da yorum yapan bir adam var; Kur'ân, Yahudilik ve Hristiyanlık hakkında da yorum yapıyor, ama kendisinin akademik hiçbir temeli yok.

Her neyse, işin aslına bakarsanız "**أُمّي**" kelimesi... Allah'ın da "**هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِّنْهُمْ**" (Cuma, 2) dediği gibi, "Ümmîler arasında, kendilerinden bir resûl görevlendiren O'dur." Neden? Çünkü Resûlullah (sav) sırf Medine'ye değil, ilk Mekke'ye gönderilmişti. Onlar "**الْأُمِّيِّينَ**" "Onların arasından bir peygamber." Değil mi? Yani aynı kelime bizim için ayrıca asil bir kelime, çünkü Resûlullah'ı (sav) tanımlayan kelimelerden biri ve O'nun (sav) bir mucizesi. Bu sıfat aslında Yahudi ve Hristiyanların kullandığı bir hakaretti. Aralarındaki haham ve papazlar "O mu size öğretecek? Okuma yazması bile yok!" diyorlardı. Sizinle bu arka planı paylaşmamın sebebi, surenin ilk ayetinin

"الم" olması. Üç harf var. Ve harfleri bilen herkes okumayı öğrendiği için biliyordur. Harfleri bilmek için başka sebep yok. İngilizce konuşan, ama İngilizce eğitim almamış insanlar vardır, hiç okula gitmemişler. Onlara "a, b, c, d, e, f, g, h, i" deseniz hiçbir şey anlamazlar. Bu harflerin onlar için hiçbir değeri yoktur. "Bu da ne demek oluyor? W ne demek? O ne? Bu kelimeyi daha önce hiç duymamıştım." derler. Çünkü harfleri umursadığınız tek zaman, hecelediğiniz zamandır ve hecelemeyi umursadığınız tek zaman da, okuduğunuz ya da yazdığınız zamandır. Bu da Resûlullah'ın (sav) hiç erişimi olmayan bir şey. Yani "الم"i okuyunca çoktan topluma şok dalgası yollamış oluyor. "Bekle, kim ona harfleri öğretti? Onu ümmi sanıyordum!"

Eğer "الم" diyorsa mutlaka bir öğretmeni vardır demektir... Çünkü tek başına öğrenemez, bilmiyor, "أَلَمْ" diyebilirdi mesela. "أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ" (Fil, 1) Anladınız mı? Böyle demesi gerekirdi. Ama "الم" demesi gerçeği muhakkak öğretmeni olduğu anlamına geliyor. Yani O'nu (sav) dinleyen insanlar bile: "Öğretmeni kim O'nun ve O'na ne öğretiyorlar? Neden O'na (sav) bu harfleri öğretiyorlar?" Hedef kitlenin aklında bu sorular çıktı, yani ve bu çok çok önemli. Çünkü soru Allah'ın kendisinin öğretmen olduğu şeklinde cevaplanacak. O'na (sav) öğreten Allah'tı. Ve gerçekten eğitim alıyor, çünkü başka türlü harflerin önemini asla bilemezdi.

"الم"le ilgili bilmeniz gereken ikinci şey ise, daha önce eşi benzeri görülmemiş bir kullanımı olması. Bugünkü dersi işlerken daha iyi anlayacaksınız inşallah, çok önemli. Kur'ân daha önce hiç bu şekilde söylenmemiş bir tarzda söylüyor. Kimse böyle konuşmuyordu. Araplar dillerinden çok gurur duyarlardı, geriye kalan herkesin Acem olduğunu, doğru düzgün konuşmaktan aciz hatta zekâ engelli olduklarını düşünürlerdi. Günümüzde bayağı patavatsızca. Herkesin Arapça bilmediği için eksik olduğunu düşünüyorlardı ve dilde usta olanlarının kendileri olduklarını düşünüyorlardı. Ama Kur'ân, kullandığı fiil, harfler, cümle çeşitleriyle hiç duyulmamış şeyler söylüyordu. Kimse buna yakın şekilde bile konuşmuyordu. Yeni bir şair gelip şahane şiir yazsa, %80 bir önceki şiirden baz alarak yazıyordur. Buradaki daha genç kitle şiiri beğenmeyip belki Hip-Hop, R&B ya da başka bir müzik türünü seviyordur, fark edeceksiniz ki müzik ve kafiyeler tamamen yaratıcı değil, bir önceki var olan müziğin elementleri var. Zaten var olan malzemeleri alıp üzerine yeni şeyler yapıyorlar, ama tamamen yeni değil, belki %10-20 yenidir. Çoğunu genelde başkası zaten yapmıştır. Anladınız mı? Yani Kur'ân'ın sadece "الم" demesi bile duyulmamış bir şeydi. Neden biri gelip böyle konuşsun? Bu sadece bir soru meydana getirmez, ayrıca merak da uyandırır. "Bu öğretmen her kimse, buradan hiç kimse ondan eğitim

almadı.” Kimse bu tarzda bir eğitim almadı. Yani zihniyetleri, Kur’ân’ın vahyini sadece “الم”le bile kabul etmelerine hazırlanıyor. Sadece bununla. “الم” bizim, inananlar için bile, çünkü bu sadece inanmayanlara değil inananlara da fayda sağladı, “الم”in inananlar için bir rehberliği var.

Ulemanın icmasıyla biliyoruz ki, bazılarının başka fikirleri var, ama kimse “الم”in ne demek olduğunu bilmiyor. Hiçbir anlama gelmiyor demek yanlış. Yanlış çünkü Allah’ın söylediği her şeyin anlamı, amacı vardır. Ama diğer taraftan Allah’ın bize verdiği her şeyin faydasının olduğunu biliyoruz. Kur’ân’da Allah size ve bana, öğretecek bir şey olmadıkça konuşmaz. Kendisi “عَلَّمَ الْقُرْآنَ” (Rahman, 2) diyor. “قَالَ القُرآنَ” “Kur’ân’ı dedi.” demiyor. “تَكَلَّمَ القُرآنَ” “Kur’ân’ı konuştu.” demiyor. “عَلَّمَ الْقُرْآنَ” “Kur’ân’ı öğretti.” diyor. Öğretmek konuşmaya göre zıttır. Biri konuştuğunda sadece ağzını oynatır. Ama biri öğrettiğinde aklında kim vardır? Öğrenci. Yani öğreteceği her şey kimin yararınadır? Öğrencinin. Yani, bu formül ile “الم” okusanız bile sizin için bir fayda vardır. “Ne demek olduğunu bile bilmiyorum, bana ne faydası olacak? Çünkü faydası olabilmesi için anlamam gerek.” sorusu sorulabilir. Özellikle derste öğretmen bir şey dediğinde anlamazsanız faydası olmamış demektir. O yüzden elinizi kaldırıp “Bu nedir? Tam anlayamadım, tekrar eder misiniz? Bana açıklar mısınız? Daha iyi bir açıklamaya ihtiyacım var.” dersiniz. Ama dünyada “الم”i biri açıklayabilir mi? Ne anlama geldiğini biri anlatabilir mi? Bu harflerin tefsiri nedir? Harflerin arkasındaki gizem nedir?” diye sorsanız, kimsenin net bir cevabı yok. Çok açık görünüyor ki, hesap günü Allah’ın karşısına çıkıncaya kadar kimsenin net bir cevabı olmayacak. Allah da merhametiyle bizi cennetine soktuğunda ve bizim de öğretmenimiz olan Allah’a sorma fırsatımız olduğunda, “الم”nedir?” diye sorduğumuzda o zaman bile yararı olacaktır.

O zaman ben size sorayım: “Faydası nedir?” Faydası şudur, örneğin üniversite öğrencileri öğrenci oryantasyonu ne demek bilirler. Duydunuz mu hiç? Okulun ilk günü sınıfa öğretmen gelir ve “Dinleyin, şu tavırda olmalısınız, bu kadar zamanı ödev için ayırmalısınız, şunu şunu yapmasanız iyi olur, ödevlerinizi zamanında bitirseniz iyi olur, üç hafta önceden sınavlarınıza çalışmaya başlasanız iyi olur.” der. Sizi ilerde olacaklar için hazırlar. Değil mi? Eğer doğru düzgün ve zihinsel olarak derse hazır olmazsanız ki en iyi hazırlayan da öğretmenin ta kendisidir, öğrenmede başarılı olmak için doğru tutumu elde edemezsiniz. Kur’ân talebesinin ilk oryantasyonu hiçbir şey bilmemesidir.

Kur'ân talebesinin ilk oryantasyonu "الم"dir. O ne demek peki? Bilmiyorsunuz ve buna alışsanız iyi olur. "وَاللّهُ يَعْلَمُ وَأَنتُمْ لاَ تَعْلَمُونَ" (Bakara, 216) "Allah bilir, siz bilmezsiniz." Eleştirmeye çalışmak için bu Kitab'a gelmeyin. "Manasını anladım, inanmayacağım." diyerek Allah'a büyüklenmeyin. "Tatmin oldum, merakımı giderdim, ama yeteri kadar ikna olmadım, inanmak istemiyorum." demeyin. Hayır, hayır. Bu Kitab'a tevazuyla gelmelisiniz, merakla değil.

Bugünlerde kitap okuyoruz ve PDF indiriyoruz, Kindle ya da iPad'inize bir şeyler koyabiliyorsunuz, Kitap okuyorsunuz birkaç bölümü beğenip diğer bölümleri beğenmiyorsunuz. Çünkü artık kitaplar bir satış endüstrisi hâline geldi, kitap almadan önce bile kaç yıldız almış ona bakıyorsunuz. "Bir, iki, üç, dört yıldız mı aldı?", "New York Times Bestseller mı?", "Yorumları nasıl?" Kitap okuyunca ne yaparız? Sadece öğrenmeyiz, eleştiririz de. Eleştiririz. Kendi yorumumuzu söyleriz: "Beğendim, fena değil, şu kısmı beğenmedim." Bunu filmlerde, çizgi filmlerde, kitaplarda hatta üniversitedeki akademisyenlerde bile yapıyoruz. Hocanızı değerlendiriyorsunuz, değil mi? Yıldızla oyluyorsunuz: "Ödevde pek kötü, sınavları işkenceli." gibi, değil mi? Diğer bir deyişle, kontrol etme pozisyonundasınız. Çünkü tüketici bir toplumda müşteri her zaman nedir? Ne diyorlardı ona? Nedir? Haklıdır. Öğrenci üniversitede bir tüketici, müşteridir, çünkü okul harcı ödüyor. Kitabı okuyan da tüketicidir, çünkü kitaba para vermiştir. Anladınız mı? Herkes tüketicidir, o yüzden hep eleştirme, değerlendirme vs. pozisyonundadırlar. Bu yüzden Kur'ân'a da tüketici tutumunu getiriyoruz. Müslümanlar bile Kur'ân'ı okuyup: "Bu kısmı anlamadım, okudum, ama garip biraz... Burası ve orası biraz kafa karıştırıcı" diyorlar. Ve herhangi bir Kitap'mış gibi konuşuyorlar. Bu herhangi bir Kitap değil. Her zaman haklı olan müşteri gibi Kitab'a yaklaşamazsınız. Ona dilenci gibi, iflas etmiş, sizi tek doyuracak şey bu Kitap'mış gibi yaklaşırsınız. Bu Kitab'a çölde kaybolmuş ve susuzluktan ölmüş bir adam gibi yaklaşırsınız. O adama bir damla su verseniz sıcaklığından şikâyet etmez. Ya da "Sodanız yok mu? Onun yerine portakal suyu var mı?" demez. Sadece alır. Hidayete muhtaçsanız alırsınız. Allah beni daha iyi biliyor, bilmem gerekeni de bilmemem gerekeni de biliyor.

Ve Allah'tan gelen bu oryantasyonun diğer güzel bir kısmı da Allah'ın Kitabı'nı incelediğimizdeki tutumumuzu hazırlamasıdır. Çünkü "والله العظيم" eğer doğru tutumunuz, zihniyetiniz olmazsa ve kalbiniz doğru yerde değilse o zaman "يُضِلُّ بِهِ كَثِيراً وَيَهْدِي بِهِ كَثِيراً" (Bakara, 26) Aynı Kitap'la Allah birçoğunu dalalete, birçoğunu hidayete eriştirir, çünkü çoğu yanlış bir tutumla gelmiştir, o yüzden Allah "وَمَا يُضِلُّ بِهِ إِلاَّ الْفَاسِقِينَ" diyor. "Bu kitapla fasıklardan başkasını dalalette bırakmaz." Yani zaten fasıklık doğalarında var.

"الم"le ilgili başka paylaşmak istediğim bir şey de şu, merakımızı durdurup kontrol altına almayı kabul etmemiz lazım. Hâlâ "الم"de takılı kalan insanlar var. 10 yıl Kur'ân'ı inceliyorlar ve tek bir şey üzerinde araştırma yapıyorlar, nedir o? "الم" ne demek?" "ذَلِكَ الْكِتَابُ لاَ رَيْبَ فِيهِ"ye bile gelememişler. "Bence 'elif' bir kod, sayısal değeri 37.8, 'lam' de farklı bir kod, şu değeri var ve 'mim' de bu ve teorime göre "'الم'..." Kur'ân'ın kendisi dışında Kur'ân'la ilgili her şeyi inceliyorlar. Bu detaylarda boğulursunuz. Çünkü artık Allah'ın sözleri sizi ilgilendirmiyor, sizin merakınız ve ilginç bulmanız sizi ilgilendiriyordur.

Ve bazı insanlar "مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ابْتِغَاء الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاء تَأْوِيلِهِ" (Âl-i İmran, 7) "Kalplerinde bir kayma olanlar, fitne çıkarmak ve olmadık yorumlarını yapmak için ondan müteşabih olanına uyarlar." Allah hangi hastalıklı zihniyetlerin Allah'ın açıklamadığı şeyleri merak edeceğini görmek için, bilerek bazı şeyleri belirsiz yaptı. Öğretmenin size bir şeyler öğrettiği ve belli şeyleri öğretmediği rolü eşit derecede önemlidir. Bu da bir öğrenme sürecidir. "Sana söylemeyeceğim. Belli başlı soruları soramazsın. Belli meraklardan uzak durman lazım. Her merak iyi değildir." Her cuma Kehf Suresi'ni okuyoruz. Musa (as) yolculuğa çıkıyor, oryantasyonu nedir? "لَا تَسْأَلْنِي عَن شَيْءٍ" "Sana anlatana kadar bana hiçbir şey sorma." Bu onun oryantasyonunun bir parçası.

Bilirsiniz, bizim toplumumuzda, modern öğrenim koşullarında her soru güzel bir sorudur, tüm sorular hoş karşılanır. Her şeyle ilgili. Bu konuda sorular için açık alan var, ama Kur'ân'ın yaptığı şey, öğrenciye faydalı ve faydasız sorular arasındaki farkı öğrenmeye zorlamaktır. Soru sorun, ama hangi tür? Faydalı olanlar. Eğer Allah size ne demek olduğunu söylemediyse, bilmemenin size faydalı olduğunu demeye çalışıyordur. Manasını bilmemek sizin için en yararlı şeydir. Yani "الم" meselesi böyle, ama Subhanallah, size kitaba karşı bir oryantasyon gibi demiştim ya hani, Kur'ân'da takdire şayan bir şey fark edeceksiniz. Genellikle bu harflerden birini gördüğünüzde, yanlarında ne görürsünüz? "الر", "المر"

"الم • اللّهُ لا إِلَهَ إِلاَّ هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ"

"نَزَّلَ عَلَيْكَ الْكِتَاب" (Âl-i İmran, 1-2)

"المص • كِتَابٌ أُنزِلَ إِلَيْكَ" (A'râf, 1)

"الر تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ" (Yûnus, 1)

"الر تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ" (Yûsuf, 1)

"الَر كِتَابٌ أَنزَلْنَاهُ إِلَيْكَ" (İbrahim, 1)

"طه • مَا أَنزَلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لِتَشْقَى" (Tâhâ, 1-2)

"الم • تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ•هُدًى وَرَحْمَةً لِّلْمُحْسِنِينَ"(Lokman, 1-3)

"حم • تَنزِيلٌ مِّنَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ" (Fussilet, 1-2)

"حم • وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ" (Duhan, 1-2) "يس • وَالْقُرْآنِ الْحَكِيمِ" (Yâsîn, 1-2)

Durmadan bu harfler gelince, bir sonraki ayet Kur'ân'la ilgili oluyor. Üst üste! Her bu harfleri görüp "Bu ne demek?" dediğinizde, Allah "Kur'ân apaçıktır, hikmet doludur, Kur'ân'a ve vahye and olsun." diyor. Sanki Allah bize oryantasyon veriyor ama bunu çok çabuk unutuyorsunuz. Çok çabuk unutuluyor ve bizim de merakımızı alçaltmamız lazım, zihnimizi iyi bir yöne sokmalıyız. Bu yüzden Allah bu dersi durmadan hatırlatıyor ve aynı harfleri kullanmıyor bile. Harfleri değiştiriyor ki içimizdeki meraklı kedi "Neden bu sefer "حم" demiş? Neden bu sefer 'الم' dememiş?" desin. "الر"ya ne oldu? Bunda "الر" var diğerinde "الم", neler oluyor burada?" Allah sizi bununla test ediyor. Kelimenin tam anlamıyla sınıyor. Bu meraklılıkta kaybolacak mısınız, yoksa kitaptaki amacı bulacak mısınız? diye. Diğer ayete geçelim hadi.

Allah "ذَلِكَ الْكِتَابُ لاَ رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ" diyor, bu tek bir ayet, birçok ihtimal var ama ilk yapmak istediğim şey, inşallah, kelimelerden başlamak. Ayetteki anahtar kelimeler "هُدًى", "كِتاب", "رَيْب" ve "تقوى" Dört kelime. Kelimeler hakkında çok az bir şeyler bilince derse gireceğiz, esasen anlamanız kolaylaşacak. İlk kelime "كِتاب" ya da "كَتَبَ" modern Arapçada yazmak demek. Ama eski Arapçada kalem çok nadir bulunuyordu. İnsanlar yazı yazıyordu ama taşı, odunu kazıyarak ya da deriye dikiş yaparak. "Rakame" gibi. Ama ima edilen şey, bir şeyi kazıyarak yazmak, ağaç gibi bir şeyi. İşte bu hakiki manada "كِتاب" ama bizim zamanımızdan biraz farklı, çünkü şimdi biz bir şey yazsak genelde dijital bir cihaza yazıyoruz. Parmaklarınızla bir şeye dokunuyor, klavyeden yazıyorsunuz ama eğer bir cümle yazarken bir kelimeyi beğenmeyince ne yapıyorsunuz? Sil, seç, kes, yapıştır. Ya da cümle paragrafın sonundaysa ama siz başına koymak istiyorsanız seçip sürükleyip başa koyuyorsunuz. Dijital ortamda yazarken bu mümkün. Ama bir parça taş alıp çekiçle bir şey yazıp "Bu kelime burada olmalı." deseniz... Şimdi ne yapacaksınız? Hadi baştan

başlayalım, yeni bir taşla. Eskiden çocuklar ödev yazarken bir şeyi yanlış yazınca ve yine yanlış yazınca büzüştürüp baştan yazarlardı. "كِتاب"deki işkence bu çünkü bir kere yazdınız mı, değiştirilemez. Sil butonu, sürükle-bırak yok.

Daksil gençliğimdeki en büyük icattı. En şahane şeydi. Çünkü sadece silerken kaç tane kâğıt yırtığımı hatırlamıyorum. Gençliğimde silgiler katlediliyordu. Yani eskiden silemezdiniz, çünkü yontmuşsunuz, ayarlanmış zaten. "**كِتاب**" kelimesini kullanarak Allah Kur'ân'la ilgili çok derin bir gerçeklikten bahsediyor. Kur'ân, olduğu gibidir, yazılan yazılmıştır. Düzenlemeye yer yoktur. Geri dönüp değiştirmek, modifiye etmek veya yeniden şekillendirmek yoktur. Bu arada, bir şeyi kazırken düzen belli midir? Bellidir, herhangi bir değişime maruz kalamaz. Sözlü geleneği bir hayal edin, Kur'ân Resûlullah'a (sav) sözlü olarak indirildi. Yine de Allah "كِتاب" demiş! Çünkü tüm Kur'ân'daki düzen, her sure ve tüm Kur'ân, çoktan, kelimenin tam anlamıyla taşta hazır ve değiştirilemezdi. Bu yüzden Fatihâ ilk, Bakara ikinci, Âl-i İmran üçüncü, Nîsa dördüncü sırada. Eğer düzen değiştirilebilir olsaydı "**كِتاب**" diyemezdiniz. "كَلام" diyebilirdiniz, "كَلام" değiştirilebilir. Ama "كِتاب"ı değiştiremezsiniz. "كِتاب" olduğu gibi dokunulmazdır; oyulup yontulmuştur. Yani bu "**كِتاب**" kelimesindeki çok güçlü bir gösterge. Ama "كِتاب" ve "قُرْآن" arasındaki farkla ilgili başka bir şey var. Bazılarınız önceden bunun hakkında konuştuğumu duymuştur. O derse tekrar göz atmamız için bir fırsat.

"قُرْآن" kelimesi "قراءت"ten geliyor. O da yüksek sesle okumak demek. "كَتَبَ"nin zaten yontmak manasında olduğunu söylemiştim. Allah'ın Kitabı'nın en çok kullanılan iki ismi "كِتاب" ve "قُرْآن" Bu ikisi de azıcık birbirinden farklı. Allah "الكِتاب" deyince, yazılmış bir şeyden bahsediyor. "القُرْآن" deyince sesli okunan bir şeyden bahsediyor.

Olay şu ki Kur'ân'ın sesli okuması dünyada gerçekleşiyor. Ama Kitab'ın yazılışı nerede gerçekleşti? Yedi göğün üzerinde korucu meleklerle çevrili olan "لَوْحٍ مَّحْفُوظٍ" levh-i mahfuzda. Kiramen berara etrafını sarmış. Allah'ın yazdığı yer orası. Kur'ân'ın sesli okunması burada ve bu dünya bize yakın. Ama o yazı bizden çok uzakta, yakın değil.

Kısa bir örnek vereyim: bir şey yakında "bu" dersiniz. Bir şey uzaksa "o" dersiniz. Allah "**هذا الكِتابَ لاَ رَيْبَ فِيهِ**" demiyor. "ذَلِكَ الْكِتَابُ لاَ رَيْبَ فِيهِ" diyor.

"O Kitap!" diyor, "Bu Kitap" demiyor. Çünkü yazılan ve Kitap halinde olan Kitap yakın değil uzak.

Ama altı defa Allah Kur'ân için "أُوحِيَ إِلَيَّ هَذَا الْقُرْآنُ" (En'âm, 19), " إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يِهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ" (İsrâ, 9) "O Kur'ân hidayet verir" demiyor ya da "O Kur'ân bana vahyedildi." demiyor. "Bu Kur'ân bana vahyedildi." diyor. Daha yakın olan kelimeyi kullanıyor, neden? Çünkü kıraat burada oluyor, "كِتَاب" orada oluyor. Yani uzak. Subhanallah.

"ذَلِكَ الْكِتَابُ لاَ رَيْبَ" diyor yani. Bir devamlılık var. Öğretmenin kim olduğu hakkında merak uyandıran "**الم**"i hatırladınız mı? O'na (sav) harfleri kim öğretti? Ve harflerin de bir kitaptan geldiği apaçık. Kitap nerede peki? Eğer öğreniyorsa, O'nu (sav) hiçbir kitapla görmedim, çünkü kendisi zaten kitap okumayı bilmiyor. Nereden öğreniyor? Çok çok uzaktan. Anladınız mı? Yani burada zincirleme çizilen bir resim var. İlk kelime "الكِتاب"ti.

İkinci kelime "رَيْب". Arapçada "şüphe" için kullanılan birkaç kelimeden biri. "Şek," "marac" da kullanılır, "şüphe" için daha birçok kelime var ama "الرَيْبَ فِيهِ"yi El-Keşşaf size direkt okuyacağım: "رَيْب"in anlamı kişinin içten rahatsızlık duymasıdır. İçleri allak bullak olmuş. Çeşitli şüpheler vardır. Mesela araba geçer ve "Mercedes miydi o? Emin değilim, belki Hyundai'dir çünkü ikisinin de logoları aynı." dersiniz. Bu içinizi sıkmayan bir şüphedir, ama öyle bir şüphe de vardır ki kafanızda bir soru vardır ve canınızı sıkar; anlamazsınız, içiniz içinizi yer, onun yüzünden gece uyuyamazsınız. Ta ki bu karmaşıklık çözülene kadar. Bu tip uykunuzu kaçıran, canınızı sıkan bir şüpheye "رَيْب" denir.

Kelimenin bundan daha derinine inmemiz gerek ama "رَيْب" kelimesinin basit tanımı "rahatsızlığa sebep olan bir şüphe"dir. Ayetin kendisine geçmeden önce diğer kelimeye geçmek istiyorum, "هُدًى"i geçeceğim, çünkü belli zaten.

"لِّلْمُتَّقِينَ"e gelelim, kelime "تقوى" veya "وقاية"den geliyor. "وقاية" aşırı önlem demektir. Mesela Arapçada şöyle diyorlar, birkaç not almıştım. Aşırı hiper muhafaza, bazı atlara koruyucu atlar denirmiş, neden peki? Çünkü esasen okuduğum şey şöyle diyor; bilirsiniz ki atların toynakları vardır ve korumak için altlarına metal kenet koyulur ve at nalı olur. Ama bir savaş atının nallarını kaybettiğini düşünün, toynakları aşırı hassaslaşacaktır. İnişli çıkışlı yerlerde yürüyünce toynaklarını nereye koyacağını dikkatle seçer, çünkü aşırı

hassaslaşmıştır. Bu atta da "تقوى" müşahede edilir. İslam'dan önce Arapçada bu atın takvasını gösterdiğini söylerlerdi, çünkü her adımında dikkatli, hangi adım onu incitecek hangisi zarar vermeyecek dikkat ettiği için. Subhanallah. Allah bu kelimeyi inananların tutumunu tanımlamak için kullandı ve "لِّلْمُتَّقِينَ" kelimesinin temel manalarından birkaçı bunlar.

Ayetin kendisine gelelim, "ذَلِكَ الْكِتَابُ لاَ رَيْبَ" size "ذَلِكَ"nin ne ima ettiğinden bahsetmiştim. Bir anlamı var. İnşallah, evet. Bu ayete altı farklı şekilden bakılabilir ve eğer bunu Arapça öğrencilerine anlatıyor olsaydım ayetin altı farklı irabını da anlatırdım. Kesinlikle büyüleyici. Eğer sizinle bunu yapsaydım hemen koşup kaçardınız, otoparkta kazalar falan olurdu... O yüzden yapmayacağız. Size başka bir şey anlatacağım. Size meyvesini vereceğim. Teknik kısmını vermek yerine sonuç kısmını vereceğim. Sonuca varma süreci değil de direkt sonucu yani. İlk olarak, Türkçe mealini söyleyeyim: "Elif, Lam, Mim. Bu o Kitaptır ki..." "الم" oryantasyondu, "Bekle, bu ne böyle? Ne dedi az önce?" Mealdeki "Bu o Kitaptır ki..." kısmını değiştireceğim, çünkü "الْكِتَابُ" Arapçada mastardır ve "yazılmış" veya "yazmak"tır.

Şunu hayal edin, birisi Resûlullah'ın (sav) okuyuşunu duyuyor, "الم • ذَلِكَ الْكِتَابُ لاَ رَيْبَ" Allah onlara "'**الم**' deyişimi duydunuz mu? Bu bir yazı bunu biliyorsunuz değil mi? sadece O'nun (sav) konuşması değil." Yazılmış bir şeyden gelmesi gerek. Eşsiz bir şekilde yazılmış ve yazılmış başka hiçbir şeye benzemiyor. O yüzden "ذَلِكَ كِتَلبٌ" değil, "ذَلِكَ الْكِتَابُ" Sanki bundan başka hiçbir kitap yokmuş gibi. Birazdan duyacağınız böyle bir yazıyı asla deneyimlemediniz. Yani duyduğunuz sadece bir adamın (sav) konuşması değil, dediklerini çok uzaktan gelen bir Kitaptan alıyor. İlk mana bu.

İkincisi "الم" mübteda, "ذَلِكَ الْكِتَابُ" haber deniyor. Türkçeye çevireyim, "'الم' aslında bu kitaptır." Bazı ulemaya göre Kur'ân'ın isimlerinden birisidir. Gramatik olarak Kur'ân'ın isimlerinden biri "الم"dir. Kur'ân'ın isimlerinden birinin esrarengiz olması da çok güzel, çünkü içinde insanları önemsiz gösterecek şeyler de var. Ne kadar öğrensek günün sonunda yine hiçbir şey bilmiyoruz. İnsanların bilgisinin alçaklığı ve zayıflığından biri de Allah'ın "وَاللّهُ أَخْرَجَكُم مِّن بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ لاَ تَعْلَمُونَ شَيْئًا" (Nahl, 78) demesidir. "Annenizin karnından sizi çıkaran O'dur." sonra da "لاَ تَعْلَمُونَ شَيْئًا" hiçbir şey bilmiyordunuz, diyor. O da sizi annenizin karnından çıkardığında hiçbir şey bilmiyordunuz

demek oluyor. Apaçık belli ki bebekken bir şey bilmeyiz. Ama bu cümle hâlâ bir şey bilmediğimizle ilgili de olabilir. "Sizi annenizden çıkardı ve hâlâ hiçbir şey bilmiyorsunuz." Subhanallah, Allah böyle konuştuğunda insanlara haddini bildiriyor. "الم • ذَلِكَ الْكِتَابُ" diyor.

Üçüncü ima ise sadece "**الم**" olarak "ذَلِكَ الْكِتَابُ" "İşte insanlığın beklediği o Kitap budur." Sure nerede indi demiştim size? Medine'de. Medine'de kimler vardı? Yahudi ve Hristiyanlar. Yahudi ve Hristiyanların son Kitab'ın geleceğiyle ilgili yazı ve delilleri vardı. Bekliyorlardı. O da (sav) "الم" deyince "Kesin dışarıdan gelen bir öğretmeni var." dediklerinde Allah hemen cevap veriyor ve "Bu beklediğiniz Kitap!" diyor. O Kitap bu. İşaretler çıksın zafer kazanılsın ve son peygamber gelsin diye dua ettiğiniz Kitap. Artık size ulaştı. "ذَلِكَ الْكِتَابُ" ikinci cümle de "لاَ رَيْبَ فِيهِ" İçinde hiçbir şüphe, şek yok; bu beklediğiniz Kitap! Size vaad edilen Kitap buydu.

İbn Aşûr, başka bir müfessir, "Önceden vaad edilen Kitap budur" diyor. Beklediğiniz Kitap bu. Yine Bakara (89)'da "يَسْتَفْتِحُونَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُواْ" göreceğiz ki Yahudiler son peygamber ve Kitab'ın gelmesi hakkında endişeliler. Onun hakkında konuşuyorlardı: "Kureyş her zaman bizi savaşta yeniyor, ama bir dahakine son peygamberimiz Kitab'ıyla gelecek!" diyorlardı. "Ve geldiklerinde Allah onlara zaferi garanti etti, o zaman görüşürüz!" böyle yapıyorlardı. Yaptıkları buydu. O yüzden Allah "ذَلِكَ الْكِتَابُ" diyor. "لاَ رَيْبَ فِيهِ" üçüncü ve son kısım, "هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ" için "olağanüstü bir rehber" diyebiliriz. Dikkatli olmak, her adımı tedbirli atmak, başlarına gelen zararlardan kaçınmak isteyenler için güçlü bir rehber. Hayatlarını dikkatli yaşamaya çalışanlar için kesinlikle bu Kitap'ta hidayet vardır.

Bu kısma devam etmeden sizle bir şey paylaşmak istiyorum. Bu oryantasyonda, çünkü bunların hepsi oryantasyon, değil mi? Ve Allah hikmetiyle Fatihâ'dan sonra bunun sonraki sure olacağına karar verdi ki bu sure İslam'ın ve Kur'ân'ın hiçbir şeye benzemeyen bir tasvirini versin. Ve aklımız tüm yaşamımız boyunca tamamen Allah'ın Kitabı'yla meşgul olsun. O yüzden bu ayetler çok değerli. Yani bu kadar anlatmamda sorun yok, bu dersi 15-20 dakika içerisinde bitirirsem ve geriye 3-4 ayet kalırsa üzülmeyeceğim. Sizinle daha fazla bitirme endişem yok, inşallah ayetlerdeki birkaç dersi içselleştirmeyi tercih ederim yani. Her bu ayetleri duyuşumuzda tekrar anımsayalım, tamam mı?

Şimdi paylaşmak istediğim şey öncelikle, bunun muhteşem bir başlangıcı var. "الم • ذَلِكَ الْكِتَابُ" Ama sonra Allah iki tane prensip vahyediyor. Bu Kitap'la benim ilişkimi tanımlayacak iki şey. İlk prensip "لاَ رَيْبَ فِيهِ" Kur'ân'ın içinde her ne varsa, hiçbirinin sizi şek, şüpheye sokacak bir şey olmaması. Bu Kitap'ta hiçbir şüpheci yaklaşıma, eminsizliğe yer yok. "Pek emin değilim, gerçekten Allah'tan mı bu?" Buna asla yer yok. Bu Kitap'ta değil. O zaman "Nasıl olmaz?" sorusu karşımıza çıkabilir, oraya geleceğim hemen, ama ilk prensip hiçbir şüpheye yer olmaması ve hiçbir şüphenizin olmaması... Çünkü nasıl gidip birine "Bu Allah'ın Kitabı'dır." diyebilirsiniz? O da size "Bende de İncil var, o da tanrının kitabı." der. Birisi gelip Hinduizm metinlerinden Veda'yı getirip "Bu da tanrının kitabı" diyebilir. Aslında birden çok tanrının kitabı... Anladınız mı? Mormon kitabı da tanrının kitabı.

"Kur'ân da tanrının kitabı, bunun doğru diğerlerinin yanlış olduğunu nereden bileceğim?" Bazılarınız üniversitededir, arkadaşınız size gelip "Biliyorsun ki çok fazla din var, birinin yanlış olması gerek, sen sizinkinin doğru olduğunu nereden biliyorsun?" dediğinde, "Şans işte" (!) mi dersiniz? Bazı çocuklar mesela, ebeveynlerine gidip "Ahiret gününde kimin haklı çıkacağını hiç merak etmiyor musun anne?" Anne de korkuya kapılır. "Bu çocuğa ne okuyayım, hangi rukyeyi yapayım?" diye düşünür. Nereden bileceğiz? Hiçbir şüpheye yer yok iken, nasıl bu Allah'ın Kitabı'dır diyeceğiz? Musa'nın (as) destekçileri hiçbir şüphe olmadan onun peygamber olduğunu nasıl bildiler? Onu çok sorguladılar, değil mi? Ama asayı yere vurduğunda ve su ikiye yarıldığında eğer orada olsaydınız asla içinizde şüpheye yer kalmazdı. "O gerçekten bir peygamber, hemen onunla denizin arasından geçeceğim!" derdiniz. "لطَّوْدِ الْعَظِيمِ" (Şuarâ, 63)

İki tarafı da büyük dağlar gibi olan, herhangi bir kap olmadan şekli sabit suların arasından, tam ortasından geçeceğim! O kesinlikle bir peygamber, artık soru sormayacağım. Tamamım işte. Yani diğer bir deyişle, şüphe ne zaman yok olur? Mucize gördüğünüzde. Mucize gördüğünüzde şüphe yok olur.

İsa'nın (as) destekçileri onu sorgulamışlardı, Allah'ın izniyle çamurdan yapılmış kuşu gerçek canlı kuşa çevirince şüphe yok olmuştu. Asa yılana dönüştüğünde şüphe yok olmuştu. Ama soru şu ki, bu Kitap hiçbir denizi yarmıyor, bu Kitap hiçbir asayı yılana çevirmiyor, sadece kuşe kâğıda basılmış. Mucize nerede? Allah bu Kitab'ı sadece gözler için değil kulaklar için de mucizevi kılmış. Bu tüm mucizelerin sonuncusu, önceki peygamberlere verilen mucizeler şüpheyi yok etmek içindi, çünkü mucizelerin amacı nedir? Şüpheyi ortadan kaldırmak. Unutmayın. Özel efekt falan yok yani. Bakıp "Aaa, inanılmazdı!" demeniz için değil, böyle bir amacı yok. Amaç şüpheyi yok etmek. Mucizelerin verilme sebebi bu. Ama bir nesil içinde bir mucize ölüyor. Neden? Çünkü diğer nesil için o mucize sadece bir hikâyeden ibaret oluyor. Onlar

görmediler çünkü. Mucizeyi deneyimlemek için kendi gözlerinizle görmelisiniz. İsrailoğulları'nın bir sonraki nesli bile ya da İsa'nın (as), Salih'in (as), İbrahim'in (as) bir sonraki nesli bile... Allah bazı insanların onunla olduğunu demişti. Ateşten yanmadan çıkınca bazı insanlar onunlaydı.

O insanlar çocuklarına bunu anlatınca sadece hikâye oluyordu. Görmediler ki. "Hadi ama baba, cidden mi? İyi, öyle olsun, o kadar pazar okullarına gittim, dinlerim ama gerçekten şüphelerim var." "Sorularım var."

Ama bu son Kur'ân'da, Allah bize verdiği en son vahiyde Allah bize Kitab'ın içinde gözler için olmayan mucizeler sunuyor. Kulaklar için sunuyor ve her kulak için değil, arada büyük bir fark var. O zamanki mucizelerde Musa'nın (as) destekçisi olsanız bile, denizde balık avlarken su ikiye yarılsa ve ona bakıp "Bu adamın Allah'la bir ilişkisi var, burada ne oluyor böyle anlamadım!" dese, bunu mucize olarak görürsünüz değil mi? Evet, direkt olarak. Ama Kur'ân'ı okuyan her kimse, bunu mucizevi olarak görecek mi? Hayır.

Okuyan insanlar var, "يَزِيدُهُمْ إِلاَّ نُفُورًا" sadece nefretlerini arttırıyor. (İsrâ, 41)

Kur'ân'ı okumadan önce İslam'dan nefret eden, okuduktan sonra daha çok nefret edenler var. Önceden şüpheci olup meal okuduktan sonra daha da şüpheci olanlar var. Öyle değil mi? O zaman mucize nerede? Allah son peygamber ve son mesaj için mucizenin direkt gösterilmeyeceğine karar verdi. Herkesin bir bakış atıp mucize görmesi diye bir şey yok. Bu Kitap'taki mucizeyi bulmanızın tek yolu onu aramak için ona yaklaşmanızdır. Ve Kitab'ın içindekileri iyice düşünmelisiniz. İyice araştırıp derin düşünmelisiniz, o zaman sadece Allah'tan geldiği hakkında emin olursunuz. Eğer sığ bir bakış atarsanız size hiçbir şey vermez.

Üniversitede Müslüman bir ailede doğmuş bir arkadaşım vardı ama çok dindar değillermiş. Üniversiteye yollamışlar o da felsefe okumaya karar vermiş? Felsefe okuyunca ne olur? İmanınızın cenazesi kalkar. "إِنَّا لِلّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعونَ"

Tamamen derine dalıp gitmiş, agnostik, skeptik olmuş hiçbir şeye inanmıyor. Var olduğundan bile emin değil. Boşlukta yüzüyor yani. Sonra Kur'ân hakkında düşünmesi için ona meydan okunmuş, o da kabul etmiş ve tüm felsefi sorularını, aklınıza gelecek tüm "-izm"leri Kur'ân'a getirmiş. Ve birkaç yıl üzerinde çalışmış, sadece Kur'ân'a sorular yönelterek incelemiş ki sonunda felsefe bu Kitab'ı ezsin. Ama bu Kitap tarafından durmadan mağlup edilmiş ve bilirsiniz ki felsefe okuyanlar tartışmaya bayılırlar. Ve tartışmayı kaybedince bayağı gıcık olurlar. Egoları incinir ve bir dahaki sefere ezmeye çalışırlar. Yani daha çok eleştirilerle gelmeye çalışmış, ama bir kişiyle tartışmıyor ki, kiminle tartışıyor? Bu Kitap'la! Bu Kitap'la tartışmış, bazen gerçekten kapağı çarparak kapatırmış, çünkü onu susturuyormuş. Hep "Eminim buna karşılık bir cevabın yoktur!"

diye gelip okuyunca "Ah, yine mi! Başka bir şey bulmam gerek." diyormuş. Durmadan Kitab'a karşı öfkesiyle gidip gelmiş. İki yıl sonra da bana kendisi söyledi "Bu Kitap'la güreştim ve beni yerime oturttu ve ben de bu dine döndüm." Biliyorum, tamam. İşte bu "لاَ رَيْبَ فِيهِ" ama kendini hemencecik göstermiyor, felsefe öğrencisi Kur'ân meali okuyup "Eeeh, hiçbir şey yok burada." deyip devam edebilir. Ama derin düşünürseniz başka.

Neden bunu söylüyorum? Bunu ben uydurmadım, bu Allah'ın kendisinin iddiası, "أَفَلاَ يَتَدَبَّرُونَ الْقُرْآنَ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِندِ غَيْرِ اللّهِ لَوَجَدُواْ فِيهِ اخْتِلاَفًا كَثِيرًا" "Hâlâ Kur'ân'ı düşünüp anlamaya çalışmıyorlar mı? Eğer o, Allah'tan başkası tarafından olsaydı, mutlaka onda birçok çelişki bulurlardı." (Nîsa, 82) Bu arada, eğer Kur'ân'ı sığ bir bağlamda incelerseniz çelişki bulursunuz. Allah "Eğer düşünüp anlarlarsa çelişki bulmayacaklar." diyor. Yani eğer üzerine düşünmezlerse, çelişki bulacaklar; çelişkilerle ilgili website, blog, videolar yapacaklar, Kur'ân'daki çelişkilerle ilgili listeler yapacaklar çünkü "تَدَبُّرْ" etmiyorlar. "تَدَبُّرْ" etseler bunun sadece Allah'ın kelamı olduğu hakkında emin olacaklar. Kur'ân'la olan ilk ilişkim içinde hiçbir şüphenin olmamasıdır, bu bir mucizedir.

Kur'ân'la olan ikinci ilişkimse "هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ" Bu bir rehberdir. Bu bir öğüttür, nasihattir. "هُدًى" kelimenin tam anlamıyla kaybolan birine yol göstermedir. Hidayet kelimesi Arapçada "hediye" ya da "hedya" kelimesine yakındır o da hediye demektir. Çölde kaybolmuş bir Arap için sorun şudur ki dümdüz gittiğini bile bilmez. Çünkü dümdüz yürüyüp aslında yuvarlak çizmiş ve başladığınız yere dönmüş olabilirsiniz. Anladınız mı? Çölde kaybolmuş birine verebileceğiniz en büyük hediye nedir? O yüzden hidayet ve hediye birbiriyle alakalı. Eğer helikopterle uçup bir şişe su bırakıp "İyi şanslar, dostum." derseniz bu hediye için yeterli olmaz. Onun hidayete ihtiyacı var. İhtiyacı olan hediye hidayet, anladınız mı? Hayatta kalmasına yardımcı olacak şey hangi yöne gideceğini bilmesidir. Bu kelime sadece bizim Kur'ân'la entelektüel ilişkimizi göstermiyor, şüphe yok tamam, orada anlaştık, "لاَ رَيْبَ فِيهِ"

Ama Kur'ân'la olan ilişkimizin ikinci boyutu benim sürekli olarak hidayete muhtaç olmamdır. Vücudumuzun sürekli olarak suyla olan ilişkisi gibi, daha dün su içtim, bugün ihtiyacım yok diyemem. Vücudum suya olan ihtiyacımı zorunlu kılıyor çünkü. Öyle değil mi? Allah Kur'ân'da vahiyden bahsederken neyle karşılaştırır? Suyla. Suyla olan ilişkiniz, Kur'ân'la olan ilişkinizle aynıdır. Susuzluğunuz sizi bırakmaz. Her saat başı içmeniz lazım. Su ya da içinde su olan bir meyve ya da sulu bir yemek; su, sıvı hep vardır. Değil mi? Her saat başı kalbinizdeki susuzluğu da gidermeniz lazım. Ve bu su gibi olan vahiy nedir? Kur'ân'ın ta kendisidir. Her birkaç saatte Allah'ın namazdayken karşısına

geçiyoruz ve "اهدِنَا الصِّرَاطَ المُستَقِيمَ" diyoruz, mecazi olarak çevireceğim, "Tekrar su içmemize izin ver, tekrar susadık, bizi tekrar hidayete eriştirmen gerekiyor." Hidayet ve susuzluk birbiriyle yakından bağlantılıdır, anladınız mı? Yani bu ilişkimizin ikinci boyutu, hiçbir şek, şüphen kalmadığında ve bunun Allah'ın kelamı olduğundan emin olduğunda Kur'ân'a gelip Allah'tan hidayet isteyeceksiniz. Size hidayet verdiğinde de bırakmayacaksınız, çünkü şüpheniz yok.

Gençlerin Allah'ın kelamına uymakta isteksiz olduğunu, pek motivasyonsuz olduğunu gördüğünüzde "هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ"i ciddiye almadıklarında, sorun genellikle ne oluyor biliyor musunuz? "لاَ رَيْبَ فِيهِ"yi henüz içselleştirememişler demek oluyor. Önce "لاَ رَيْبَ فِيهِ"yi iyice bilip sonra "هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ"e geçmeniz lazım, burada bir sıra var. Yani genç nesillerimizi Kur'ân'ın mucizevi gücüyle ilgili, neden bunun kesinlikle Allah'ın kelamı olduğuna, başka hiçbir şey olamayacağına ikna etmeliyiz. Bu Kitab'ın içinde şüpheye dair bir şeyin olması imkânsız. Yani bu üç madde özel bir sıralamada.

Bir sonraki hemen bahsetmek istediğim şeyse, yine tekniğe girmeden, bu ayetin başka bir okuması olması. "ذَلِكَ الْكِتَاب", "لاَ رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ" hepsi birlikte. Bu da demek oluyor ki "Bu Kitap", "Bu bir Kitap'tır ki içinde takvalı olanlar için hidayet olacağından şüphe olmayan bir Kitap'tır." Kendilerini korumak isteyenler için. Yani diğer bir deyişle, eğer kendinizi kurtarmak, özenli bir hayat sürdürmek istiyorsanız, Allah'ın size bu içeceği vermemesi imkânsız.

Allah'ın sizi hidayetsiz bırakması imkânsız. Biliyorsunuz ki aşırı gereksiz bilgiler çağında yaşıyoruz, insanlar "Neye inanacağımı bilmiyorum." diyorlar. Çok fazla çelişkili bilgiler var. Eğer Allah'a dönüp "Sadece kendimi korumak istiyorum ya Rabbim!" deyip bu Kitab'a gelirseniz, Allah "لاَ رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ" diyerek bu Kitab'ın sizi hidayet etmede hiçbir şüphe, rahatsızlık olmayacağını garanti ediyor. Her şeyin karmakarışık olacağı zamanlarda bu Kitap sizi asla hayal kırıklığına uğratmayacak bir hidayet yeri olacak. Allah bize bu yaşam boyu ilişkiyi nasip etsin.

Sizi bırakmadan önceki en son paylaşmak istediğim şey ise, tam zamanında Allah'ın izniyle, bazı dilbilgisi uzmanlarının "هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ" in zarf niteliğinde bir ifade olduğunu söylemeleri. Türkçede de çok zor oldu, hemen basitçe anlatayım, çok güzel çünkü. Mesela "Araba çalışıyor" desem. "Bu çalıştırılmış bir araba." Arabayı çalışmış haldeyken gördüm. Motoru açılmış ve titriyor anladınız mı? Ama eğer "Araba çalışır." derseniz araba o an çalışır durumda

olmayabilir. Ama o potansiyeli var, eğer gaz verirseniz çalışacak, anladınız mı? Bir şeyi bir işle alakadar görürseniz, ne yaptığını söylediğiniz şekilde aktif bir hâlde hareket ediyorsa buna "hâl" denir. Onun dışında "sıfat"dır. Allah "هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ"i hâl olarak söylüyor. Manalarından biri de şu, bu Kitab'ın size rehberlik etme gücü var ve aktif olarak hidayet ediyor. Hidayet etmek ile alakadar. Potansiyeli olup da dışarıya çıkartamıyormuş gibi değil, esasen çalışıyor, motor çalışıyor yani. Ve çalıştığını görebiliyorsunuz, sadece potansiyeli yok. O yüzden Allah bunu inananlar için yaşayan bir deneyim hâline getirdi, Kur'ân'da sadece sizin deneyimleyeceğiniz, size kimsenin açıklayamayacağı hidayet mucizeleri vardır. Hayatınızda zorluk çektiğinizde Allah'ın Kitabı'nı açacaksınız ve birkaç sayfa, ayet okuyup sahip olduğunuz aynı probleme cevap bulacaksınız. Ve bunu kimseye kanıtlayamayacak, bunun bir mucize olduğuna dair kimseye ikna edemeyeceksiniz. Bu Allah'tan size gelen kişisel bir hidayet hediyesi. Allah'ın hidayetinin sizin için canlandığı hediye yani. "هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ"in "hâl"i budur.

O ilk nesil gerçekten çok nasipliydi, Subhanallah, çıkmaz bir durumda ne yapacaklarını bilemediklerinde Cibril'in (as) Kur'ân'ı indirip ne yapacaklarını bildirmesi gerçekten inanılmaz. "وَقُرْآناً فَرَقْنَاهُ لِتَقْرَأَهُ عَلَى النَّاسِ عَلَى مُكْثٍ وَنَزَّلْنَاهُ تَنزِيلاً" (İsrâ, 106) "Onu bir Kur'ân olarak, insanlara dura dura okuman için (bölüm bölüm) ayırdık ve onu safha safha bir indirme ile indirdik." Ama şimdi hepsi inmiş zaten. Sizin ve benim için Resûlullah'ın (sav) 23 yılı burada, bitmiş. Ne yapacağız? Bu aslında hidayetin "hâl" halinde tüm Kur'ân'ın açıklanmasıdır. Yani size her zaman az önce sizin için inmiş gibi hidayet verecektir. Muttaki olanlara bu Allah'ın hediyesidir. Bugünlük dersimiz bitti, yarın devam edip bu kendini koruyan insanları, "وقاية"ya bağlı olan insanları öğreneceğiz. Bu insanlar kim? Nasıl takvalı olabiliriz? Bunları konuşacağız ki Allah'ın hidayetine erişebilelim.

Allah bizleri Hakim olan Kur'ân'ı ile mübarek kılsın, ayetlerinden ve hikmetli zikrinden faydalanmayı nasip etsin.

2. Bölüm

“Elif. Lâm. Mîm. Bu kitap, onda asla şüphe yoktur. O, müttakîler için bir yol göstericidir. Onlar gayba inanırlar, namaz kılarlar, kendilerine verdiğimiz mallardan Allah yolunda harcarlar. Yine onlar, sana indirilene ve senden önce indirilene iman ederler; ahiret gününe de yakinen inanırlar. İşte onlar, Rablerinden gelen bir hidayet üzeredirler ve kurtuluşa erenler de ancak onlardır.” (Bakara, 1-5)

“Rabbim, benim göğsüme genişlik ver, işimi kolaylaştır; dilimden de şu düğümü çöz ki sözümü iyi anlasınlar.” (Tâhâ, 25-28)

Tekrar hepinize Es-Selamu Aleyküm ve Rahmetullahi ve Berekatuhu arkadaşlar. Bugünkü niyetimiz dün kaldığımız yerden devam etmek. Son konuştuğumuz şey “هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ” ile ilgiliydi. Allah’ın kendini koruyan ve tedbirli olmak isteyen insanlar için bu Kitab’ın bir yaşayan rehber olduğundan bahsettiği ikinci ayetin, son kısmı hakkında biraz konuşacağız. “لِّلْمُتَّقِينَ” kelimesi Arapçada bir isimdir, ism-i fail denir. Ama İngilizceye çevirdiğimde fiil kullanmam gerekiyor. İsim kullanamam. “Kendini sakınanlar” gibi bir şey demem lazım ve bunu İngilizcede söylediğimde “sakınmak” kelimesi fiildir. Arapçada fiiller ve isimler arasında belli başlı bir fark var.

Bu bir gramer dersi olmasa bile, çok zorlamadan size şunu açıklamalıyım ki, fiiller geçicidir. “O yemek yiyor.” dediğimde her zaman yiyecek demek değil bu. Daimî değil, sadece şimdiki zaman. Bir fiil ya geçmiş ya şimdiki ya da gelecek zamandadır, zamansız değildir yani geçicidir. Fiilin aksine isimlerin, ağaç, araba ya da hakikat gibi, zamanları yoktur. İsimlerin geçmiş, şimdiki, gelecek zamanları yoktur. Yani isim kullandığınızda aslında daimî ve zamansız bir şeyden bahsedersiniz. Zamanın hapsetmediği bir şeyden. Fiilin tam tersi. Bu önemli, çünkü Kur’ân’ın İngilizce/Türkçe mealinde fiil ve isimler belirsizleşip birbirine karışıyor. Bazen çok zorlaşıyor, çünkü bazen Kur’ân dilinde isim olarak çevirmesi çok zor olan isimler oluyor. Böylece biz de fiil olarak çeviriyoruz. Böyle yaptığımızda kelimenin hakiki manası ve tesiri kayboluyor. Bu yüzden alışılagelmişin dışına çıkarak kelimenin aslında isim olduğunu ve Allah’ın daimî bir şeyden bahsettiğini açıklamak gerekiyor.

Bu “هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ” için önemli, çünkü Allah “مُتَّقِينَ” “Korunmak isteyenler, dikkatli olup tedbir alanlar” dediğinde her zaman böyle insanların olacağından

bahsediyor. Eskiden böyle insanların olduğundan ve artık böyleleri gibi olmadığından bahsetmiyor. Bu Allah'ın "لِّلْمُتَّقِينَ" den önce Fatihâ'da "صِرَاطَ الَّذِينَ أَنعَمتَ عَلَيهِمْ" dediği insanlardan buraya büyük bir geçiş. "Nimet verdiğin kimselerin yolu" Kur'ân'ın tertibine göre okuduğumuz son iyi insanlar grubuydu. Ama Arapçaya aşina olanlar, dikkat edin, "الَّذِينَ أَنعَمتَ عَلَيهِمْ" "Nimet verdiğin kimseler." Geçmiş zaman, değil mi? Yani, Fatihâ'da bizim geçmişteki insanları örnek almamız gerekiyor. Çünkü Allah'ın tam anlamıyla nimet verdiği ve hidayet ettiği kimseler bu dinin geçmişteki kahramanlarıydı. "النَّبِيِّينَ وَالصِّدِّيقِينَ وَالشُّهَدَاء وَالصَّالِحِينَ" "Nebîler, sıddıklar, şehitler ve salihler." (Nîsa, 69) Nebîler ve onları tasdik eden sahabeler gibi, Allah hepsinden razı olsun. Okuduğumuz büyük âlimler ve salihler.

Kur'ân'da Allah nebî bile olmayan iyi insanları anlatır. Bir nebînin sahabesi ya da arkadaşı, ashabı değillerdir, Ashab-ı Kehf mesela. Nebî değiller ve bir nebînin arkadaşı, ashabı da değiller fakat çok iyi insanlar. Ama onlar da geçmişte. Yani geçmişteki insanları örnek alıyoruz. Bu anlamamız için önemli, çünkü günümüzde de bir rol modeliniz, hayranlık beslediğiniz biri olabilir. Ama her zaman sınırlı kalacaktır. Çünkü hâlâ yaşıyorlar, bu da onları her zaman şeytanın vesvesesine müsait oldukları demek. Yani ölmeden önce de düşebilirler. Ama ölen ve Allah'ın hidayetlerinde başarılı olduklarıyla ilgili "mezuniyet belgesi" veren ve onları tasdik ettiği kişiler garanti edilmiş örnek alınacak insanlardır.

Bu konsepti anlattığımda sık sık üniversite öğrencileri örneğini veririm. Muhasebe ya da işletme okuyorsanız, sizinle aynı sene okuyan çocuktan tavsiye almazsınız. AA'lık bir öğrenci olsa bile. O üniversiteden aynı dereceyle mezun olmuş ve iş sahibi olan kişiden tavsiye alırsınız. Çünkü zaten bu yoldan geçmiştir ve size tavsiye vermek için çok daha iyi bir konumdadır. Sizinle birlikte bu yolculukta olan kişinin aksine yani. Demek istediğim şey şu; Fatihâ'da geçmişteki rol modellerini görüyoruz. Ama bu da biraz moralinizi bozuyor gibi, çünkü belki tüm iyi insanların yok olduğu, geriye kalanların tek bizim olduğu iması vardır. Yani bizim için ümit yok çünkü Allah'ın nimet verdiklerinin hepsi eskidendi. Bakara Suresi başından beri "لِّلْمُتَّقِينَ" kelimesini, ism-i faili kullanarak, isim kullanarak hidayet kapısının onlar için açık kalacağı, takvalı insanların geçmişte, şimdiki zamanda ve gelecek zamanda da olacağını gösteriyor. Ne kadar modern olsalar da, zaman ne kadar kötü olsa da, Müslümanlar asla "Keşke Resûlullah'ın (sav) zamanında yaşasaydım! Çünkü o zaman iyi insanlar vardı, şimdiyse sadece biz" gibi hastalıklı bir zihniyete sahip olmamalılar. Ve birçok Müslüman kendilerinin kötü insanlar olduğunu, takvalı insanlar olamayacağını kabul etmiş. Bu aslında tamamen anlamsız. Bu da

Allah'ın Bakara Suresi'nin ilk kısmında kullandığı "لِّلْمُتَّقِينَ" kelimesiyle çürütülüyor.

İlerlemeden önce, çok hassas bir konuyu anlamanız gerek. Kur'ân'da bazı insanlar var. Yeri geldiğinde daha ayrıntılı anlatacağım. Kur'ân'da takvası olan, bilinçli bir tavra sahip ve dini hassasiyeti olan insanlardan Müslüman olduklarından sonra bahsedilir. Yani biri Müslüman olup şehadet getiriyor, takvalı olup daha dikkatli oluyor. Mesela namazlarını kaçırmama, haram para kazanmama, nereye baktıkları konusunda özen gösteriyorlar. Bunlara dikkat edip yaşamlarında takva anlayışını gösteriyorlar. Ama aslında imandan önce de bir çeşit takva var. Yalan söylememe konusunda dikkatli olanlar var. Kendilerini aldatmaktan koruyanlar, başkalarını incitmekten sakınanlar var. Ebu Bekir Es-Sıddîk (ra) gibi. İman henüz ona dokunmamıştı bile. Ama yine de onda takva vardı. Hâlâ bazı şeyler hakkında dikkatliydi. Hâlâ bir şeylerden sakınıyordu. Yani Allah bu ayette "مُتَّقِينَ" kullanarak Müslüman olanlara ve iyi gayrimüslimlere kapı açmış oluyor.

Tüm dünyada, her kim bu Kitab'a hidayet için gelirse, eğer onlarda kendilerini kötülükten ve hatadan kurtarma isteği varsa, Hristiyan, Yahudi, Agnostik, ateist olmalarının önemi yok. Her ne iseler, bu Kitap'ta hidayet bulacaklar. Hepsine kapı ve davet açık. Ama karşılamaları gereken belli başlı ön koşullar da var... Tam da burada bir sonraki ayete geçiyoruz. Bu Kitap'taki hidayetten ne tür bir şuura sahip insanlar faydalanabilir? Demek istediğim şey şu, Allah tüm Medine toplumuna kapıyı açtı. Ve bununla birlikte tüm dünyaya. Çünkü Medine toplumunda sadece Müslümanlar yoktu, Yahudiler, Hristiyanlar da vardı. Şimdi onlara da bir çağrı var. "هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ"

Allah "هُدًى لَّلْمُسْلِمِينَ" şeklinde sınırlandırmadı. Ya da "هُدًى لَّلْمُؤْمِنُونَ" gibi. Hayır, "هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ" Bu aslında daha kapsamlı. İşin aslına bakarsanız, Âl-i İmran Suresi'nde kitap ehlinden, Yahudi ve Hristiyanları, bazılarını açıklarken, "أُوْلَئِكَ مِنَ الصَّالِحِينَ" (Âl-i İmran, 114) "İşte bunlar salihlerdendir." der. İçlerindeki iyi özelliklerden bahseder. Bu Kur'ân'ın rahmet parçalarından biridir ve açık bir çağrısıdır. Bazen Mekke'de vahyedilen Kur'ân'ın sadece müşriklere davet odaklı olduğunu sanıyoruz. Müşrikleri davet etmek için. Ve Medine'de vahyedilen Kur'ân'ın da sadece Müslümanlara odaklı olduğunu sanıyoruz. "يَا أَيُّهَا الَّذِينَ" "Ey iman edenler" Sadece kanun koyuyor, şeriat, ahkâm gibi şeyler. Tamamen böyle değil. Evet, İslam'ın birçok kanunu Medenî Kur'ân'da vahyolundu, ama kitap ehline ve dolayısıyla tüm insanlara olan çağrı süreklidir.

Medenî Kur'ân'da bile. Tamamıyla sadece Müslümanlara odaklı değil. Bu da Bakara Suresi'nin başlangıcından belli oluyor.

Allah, "الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ" buyuruyor. Belki de bu tabir günümüzde daha önce hiç olmadığı kadar daha canlı. "Gayba inananlar" "Görülemeyene inananlar. "الْغَيْبِ" Özellikle günümüzle; tüm dünyayı etkisine alan modern ve akademik felsefi akımlarla bayağı ilişkili. Mesela, bilimcilik. Tek gerçekliği kanıtlanabilir şeyin bilimle, beş duyu organıyla denetlenmesi fikri gibi. Eğer veriyi ölçüp maddesel evrende kanıt bulursanız tartışabilirsiniz ve eğer maddesel evrende bulamayıp bir alet ya da cihazla kanıtlayamıyorsanız tartışamazsınız. Mesela ısıyı ölçerek var olduğunu bilmek gibi, yer çekimi kuvvetini ölçme gibi. Ama yaratıcı, cennet, cehennem, melekler? Yaratıcı, cehennem ya da cennet gibi bir şeyin olduğunu söylemek için bilimsel bir alet bile yok. Yani bunları tartışmak bile gereksiz, bunlar tamamen mantıksız, insanların için tek önemli şey insanlığı ilerletecek bilime dayalı tartışmalardır. Bu tüm gençlerin düşüncelerini şekillendiren yeni bir zihniyet ve bu gibi düşünceler için fazlaca para harcanıyor.

Şunu da belirtmek önemli ki, sadece Müslümanlar, Hristiyanlar ya da Yahudiler değil, ayrıca diğer filozof, akademisyen, matematikçi, sosyolog, antropologlar bu konsepti çoktan çürüttüler. Her doğru olan şeyin sadece bilimden geldiği fikri tutmuyor. Çünkü bu standarta riayet ederseniz, daha iyi anlamanız için diyorum, edebiyat gibi bir şey için ne dersiniz? Biri bir parça güzel bir şiir okuyup "Vay canına, gerçekten güzeldi." dese, güzel olduğunu bilimsel olarak kanıtlayabilir misiniz? Herkes güzel olduğunu deneyimledi. Bazı gençler şarkı dinleyip kafasını sallayarak "Bu şarkı harika!" diyor. Ama şarkının harika olduğuyla ilgili bilimsel bir kanıt yok. Bilimsel olarak konuşmak gerekirse, sadece birtakım ses dalgalarının havada yolculuk yapması. Niteliksel olarak bir değeri yok. Ama bu genç çocuk mp3'ünü alacak, telefonunda indirecek ve saatlerini harcayarak kendini ritme hipnotize edecek kadar ikna olmuş. Bariz bir şekilde bilimsel ya da bilimsel olarak kanıtlanmış olmayan bir insan davranışı bu. Yani aslında fikir kendi üzerine çöküyor. İnsan yaşamının görülmeyen elementleri var. Mesela annenize "Seni seviyorum." dediğinizde bunu bilimsel olarak kanıtlayabilir misiniz? Hayır. Kalbinize koyup gerçekten sevip sevmediğinizi kontrol edebileceğiniz bir alet var mı? Hayır... Sevgi gibi yaşayan bir duyguyu ve hayatın nasıl sevgi ve nefret tarafından hareket ettiği, ne kadar satın alma kararınızın olduğu, evinizi hangi sevdiğiniz mahallede almak istediğiniz, hangi arabayı severek aldığınız, bir kadın ve erkeğin severek evlenmesi, bir ebeveynin çocuğuna severek taktığı isim... Hayatta ne kadar sevgiye dayalı karar var? Ve sevgi tamamen bilim dışı. Tamamen bilim dışı. "Bilirsiniz, gizemli bir şeyler olmuş olmalı." diyerek açıklayamazsınız. Yine

"الْغَيْبِ"e olan imana başvurmanız gerekecek. Görülenden öte bir gerçekliğin olduğuna inanmamız gerektiği fikri var. İnsanlar bu gerçekliği kabul ettiğinde, işte o zaman bu dinin bahsettiği imana hazır olurlar. Allah, "Allah'a inananlar" demedi bile. Kendinden daha bahsetmiyor. Sadece kabul etmeniz gereken gözünüzün algılayacağından öte bir gerçeklik var, diyor. Dokunacağınız, koklayacağınızdan öte. Sizin için bu "الْغَيْبِ"tır. "الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ"

Başka bahsedilmesi gereken şey ise, Allah'ın iman için muzari, geniş zaman kullanmasıdır. Kur'ân'da "الَّذِينَ آمَنُواْ" bulabilirsiniz. Geçmiş zaman. Burada da "الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ" var, geniş zaman. Geniş zamanda istimrar, sürerlilik vardır. Ayrıca tamamlanmamış bir şeyin mücadelesi de vardır. Aslında muzari, belagatçılara göre bu gayrı taam fiildir. (tamamlanmamış fiildir.)

Sizin için daha basit anlatayım, eğer "Öğle yemeği yedim." dersem artık yemeği bitirmişimdir. "Öğle yemeği yiyorum." dersem eylemim daha tamamlanmamış demektir. Yani geniş zaman kullanmanın amacı bu insanların imanının olduğu ama daha üzerinde çalıştıkları çünkü imanlarının tamamlandığından tatmin olmadıklarıdır. Üzerinde yoğunlaşıyorlar ve bazen alçalıp yükseldiğinin farkındalar ve imanlarından vazgeçmiyorlar. Ve bir gün dibe vurmuş bir gün geçirseler bile her şey bitmediği için kalkıp tekrar yükseltmeye çalışıyorlar. Resûlullah'ın (sav) da dediği gibi iman zaman zaman artıp azalabilir. Bazen çok yoğun hissedersiniz bazen hissetmezsiniz. Bazen namaza dursunuz ve hayatınızın en büyük devrimidir. Gözünüzden akan yaşlar hayatınızı değiştirir. Bazen de namaza dursunuz, aynı ayet okunur, ama hiçbir şey olmaz. Sadece rükûyu beklersiniz. Tam da böyle işte. Bu artıp azalan bir şey. Allah sürekli takva sahibi olan insanların bile imanlarında iniş çıkış olduğunu vurguluyor. Bir insanın takvası olması onun mükemmel olduğu anlamına gelmiyor. Onların imanları bile dalgalanacak. İnip çıkacak Allah bizi imanında iniş yaşasa bile tekrar çıkartmayı bilenlerden eylesin.

Şimdi Allah burada şundan bahsediyor. Şimdi sizinle birazcık daha derin bir bakışla, görülmeyene inanmanın ne demek olduğu hakkında bir şey paylaşmak istiyorum. Kur'ân'ın bakış açısından. Basit bir şekilde görülmeyene inanmanın, inananların göremedikleri Allah'a, meleklere, Kıyamet gününe, cehennem ateşine, cennete vs. gibi anlamlara geldiğini söyleyebiliriz. Aslına bakarsanız, Resûlullah (sav) ya da O'na (sav) gelen vahiy bile bizim için görülmeyendir. Hiçbirini görmedik. Hiç görmedikleri mucizelere inanmaları, hiç görmedikleri Musa'nın (as) denizi ikiye yarması... Bunlar hiç görmediğimiz ama yine de inandığımız şeylerin ufak bir listesi. Ama bunların hepsine karşı daha derin bir bakış var. Onlar, diğer insanların görmediği bir hakikati görürler. Herkesle aynı çağda, aynı yüzyılda, aynı yılda yaşıyoruz. Önümdeki bu dinleyiciler aynı

ülkede, aynı toplumda yaşıyorlar. Etraflarında olanları aynı şekilde deneyimliyorlar. Ama görmeleri sadece görüleni gören gözlerle değil, ayrıca görülmeyenin değerini bilmekle oluyor.

"يَسْتَخْفُونَ مِنَ النَّاسِ وَلاَ يَسْتَخْفُونَ مِنَ اللّهِ" (Nîsa, 108) "İnsanlardan gizlerler de Allah'tan gizleyemezler." İnsanlar partide oturup dedikodu yapıyorlar, biri hakkında konuşuyorlar. Herkes konuşup, birileriyle dalga geçip, birilerinin hatalarına dikkat çekerken, biri hakkında korkunç şeyler söylerken bunun bir suç olduğunun farkında olmuyorlar. Ve daha fazla kötü konuşunca acı da hissetmiyorlar, ciltleri daha fazla kaşınmıyor, böyle olmuyor. Terlemeye başlamıyorlar, acı hissedip sohbetlerinin ortasında kanal tedavisi olmuyorlar. Dedikodu yapmanızın fiziksel olarak bir sonucu yok. Ama imanı olan bir rahatsızlık hisseder ve der ki: "Bu konuşmaya katılmaktan utanıyorum, bunu yapamam, çünkü Allah'ın beni böyle görmesinden utanıyorum." Yani partideki herkesin hiçbir sorunu olmadığı bir görülmeyen hakikatin bilincindeler. Görülmeyene iman budur. Nereye seyahat etseniz bir örnek göreceksiniz.

Özellikle genç erkeklerle uğraşacağım; genç bir adam kampüste dolaşıyor ve yaz okulundan ders alıyor. "إِنَّا لِلّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعونَ" Önünden kıyafetini nasıl adlandırmam gerektiğini bilmediğim bir kız geçiyor. Ve gözü oraya gidiyor, tekrar bakmak istiyor ve "وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنتُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ" (Hadîd, 4) ayetini hatırlıyor. "Nerede olsanız, O sizinle beraberdir. Allah, bütün yaptıklarınızı hakkıyla görendir." Siz kıza bakarken Allah da size bakıyor şu an. Siz de hemen gözlerinizi indirirsiniz, çünkü bunun gayba iman olduğunu fark edersiniz. Bu gayba imanın dipdiri hâlidir. Herhangi birine "Yaratıcıya inanıyor musun?" diye sormak kolaydır. "Evet, inanıyorum." Ama test edildiği zaman... Davranışını, düşünceni, tercihlerini etkiledi mi? Bu gayba imandır ve aslında bu cihattır. Yani İslam'ın hakikatlerini ayırt edin. İslam'ın hakikatleri, yaratıcının tek olması, Muhammed'in (sav) peygamber olması, Kur'ân'ın onun Kitab'ı olması, bunlar hakikattir. Sizi sabah 2'de uyandırıp bu hakikatleri sorsaydım cevabınız aynı olurdu, çünkü bu cevaplar nicelikseldir. Ama hayatı tecrübe edince, görülmeyen hakikatin bilincinde olup olmamanız niteliksel bir sorundur. Niceliksel değil, niteliksel bir sorundur. Cihad olmasının sebebi budur. Şuurunuz artıyor, imanınız artıyor ve bazen daha bilinçli oluyorsunuz bazen daha az.

Size birkaç örnek daha vereceğim: Mesela işinizde bir müşterinize, çaresiz olduğu için, normalden çok daha fazla ödeme yaptırma fırsatınız oldu. Müşterinizin çaresizliğinden faydalandığınızda ve fiyatları daha fazla arttırdığınızda bu bir haksız kazanç türü oluyor. Çünkü insanlardan fayda sağlamak yasak. Bazıları da bu fahiş fiyat uygulamasını faiz olarak bile görüyor.

Tam o zamanda herkes fiyatlarını 10 kat arttırmayla ilgilenirken siz hâlâ makul fiyatla satıyorsunuz. Çünkü size Allah'tan gelecek olan kârın, şimdi elinize geçecek ekstra paradan daha hayırlı olduğunun farkındasınız. "ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلاً" (İsrâ, 35) "Bu daha hayırlı, sonuç bakımından daha güzeldir." Ve uzun vadede sizin için daha öncelikli. İşte gayba iman budur.

Birinin çok fazla dünyevî kazancının olduğunu görürsünüz. Kardeşiniz, arkadaşınız terfi eder, geldikleri yerde birine rüşvet vermişlerdir. Burada da sosyalleşip aralarına karışmak ister. Noel partilerine, yeni yıl partilerine gider; alkol içen insanlarla haşır neşir olur o Müslüman terfi eder, siz arkada kalırsınız. Siz terfi etmediniz, bu tam da görülmeyene iman etme zamanıdır. "فَعَسَى رَبِّي أَن يُؤْتِيَنِ خَيْرًا مِّن جَنَّتِكَ" (Kehf, 40) "Belki Rabbim, bana senin bahçenden daha hayırlısını verir." Belki helale bağlı kalırsam, "وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ" (Talak, 3) "Onu beklemediği yerden rızıklandırır." Allah'ın bana hiç ummadığım yerden parayı, parasal kaynağı ve rızkı göndereceğine inanmam lazım. Eğer sadece Allah'a karşı takvalı olmaya devam edebilirsem. Aynı şekilde sıkıntılı bir dönemden geçtiğinizde de. Acı içinde olduğunuzda, ağrı kesici ve tedavi altındaysanız, aile üyelerinizden biri acı içindeyse ya da siz bir kriz yaşıyorsanız bu bitmeyecek gibi görünür. Hiç bitmeyecek gibi görünür. İnsanlar size gelip "Daha iyi olacak." deyince aklınıza gelen ilk şey "Ne zaman iyi olacak?" sorusudur. "Daha fazla kötüye gitmekten başka bir şey olmuyor." Bu da tam görülmeyene inanma zamanı. "إِنَّمَا يُوَفَّى الصَّابِرُونَ أَجْرَهُم بِغَيْرِ حِسَابٍ" (Zümer, 10) Allah sabır gösterenin karşılığının hesapsız olarak geri döneceğini söylüyor. Onlar acılarının sınırsız olduğunu düşünüyorlardı, Allah onlara sınırsız mükâfat verecek; bunu içselleştirince acı onlara artık kolay gelir. Daha kolay atlatırlar. Depresyonda olanlar yalnız hisseder; kimse onları anlamaz, takdir etmez, aramaz, herkes herkese "Ramazan bayramınız mübarek olsun." diye mesaj atar onlar hiç mesaj almaz, Facebook'ta onları dürtecek kimse yoktur. Hiç bildirimleri yoktur, tamamıyla yalnızdırlar, "إِنَّ مَعِيَ رَبِّي" (Şuarâ, 62) "Muhakkak Rabbim benimledir." Yalnız değilim. Depresyonda bile, yalnız hissetseler bile onların iyileşmelerine yardımcı olan görülmeyene imanları var. Asla korunmasız olmadığımızı anlamak budur.

Birleşik Devletler'de seçim heyecanı var, biz Müslümanlara ne olacak diye endişeleniyoruz. Bazıları Donald Trump başkan olursa Kanada'ya taşınmayı düşünüyor. Meksika'da gayrimenkul düşünen insanlar da var. Ama Allah bizi öyle koruyor ki tek işlerinin bizi korumak olduğu melekler göndermiştir. "وَيُرْسِلُ عَلَيْكُم حَفَظَةً" (En'am, 61) "Üzerinize koruyucu melekler gönderir."

Saatte 50 mil gittikten sonra kırmızı ışıkta frene bastığınızda arabanın durduğunu nasıl

düşünürsünüz? Sadece aldığınız yeni frenler değil bu, çünkü onlar Allah ne zaman isterse o zaman arızalanabilir. Kelimenin tam anlamıyla melekler var. Yolda. Sizinle. Sarhoş sürücüyü üzerinize sürmesinden alıkoyan melekler. Allah'ın yaptığı bu. Sizi melekler aracılığıyla koruyor. "نَحْنُ أَوْلِيَاؤُكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ" (Fussilet, 31) Meleklerin ölen kişiye söylediği sözler bunlar. "Biz, dünya hayatında da ahirette de sizin velileriniziz." Görülmeyene iman budur. Allah 'a döndüğünüzde korunmuş oluyorsunuz. Görülmeyenin bu açılarını vurgulamak istedim çünkü ümmetin ihtiyacı olan şey bu.

İslam ile her zaman dalga geçiliyor. Peygamberle, İslam'la, Müslümanlarla, Kur'ân'la, ahiretimizle, cennetle, ateşle dalga geçiliyor. Dalga geçilmeyen ne var? Eleştirilmeyen ne kaldı? Müslümanların pek düşük özgüveni var. Lisede genç kız ve erkekler Müslüman olduklarını insanlara söylemekten çekiniyorlar. Bu hakikatle aşağılanmış hissediyorlar. Bu da tam görülmeyene inanma zamanı; her ne kadar dışarıdan üstünlük görseniz de "وَلِلَّهِ الْعِزَّةُ وَلِرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ" (Münafıkûn, 8) "Asıl izzet, ancak Allah'ın, Peygamberinin ve müminlerindir." Dolayısıyla izzeti veren Allah'tır. İnsanlar bizimle ne kadar dalga geçerse geçsin, biz izzetli insanlarız.

İnsanların sizin dininizle dalga geçtiğini mi düşünüyorsunuz? Peygamberlerin çok daha kötü şekilde alay edildiğini bilin. "وَلَقَدِ اسْتُهْزِئَ بِرُسُلٍ مِّن قَبْلِكَ" (En'âm, 10) "Senden önce de birçok peygamber alaya alınmıştı." "فَإِن كَذَّبُوكَ" Eğer yalanlıyorlarsa, önceki peygamberlere de yalancı denilmişti. Yani eğer dalga geçiliyorsak peygamberlerin sünnetini yaşamış oluyoruz. Bir Müslümanın küçük düşürülüp dalga geçilmesi bile bir onurdur. Kur'ân kimsenin göremediği bir şekilde bakış açımızı değiştiriyor. Biz herkese görünmez olan bir şey görüyoruz bu "الْغَيْبِ" tir. "يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ" budur. Birkaç tane daha hızlı örnek verecek olursak, biriyle konuşurken bile, mesela size önceden bahsettiğim dedikodu gibi başkasının şerefine ya da karakteriyle ilgili konuşmak bunlar büyük sorunlardır. O an imanı olmayan da "وَتَحْسَبُونَهُ هَيِّنًا" (Nûr, 15) der. "Bir şey değil, sadece konuşuyorduk!" "وَهُوَ عِندَ اللَّهِ عَظِيمٌ" "Hâlbuki bu, Allah katında büyük bir şeydir." Allah'a göre az önce pat diye düşünmeden söylediğiniz şey çok ağırdır. Ağzınızdan ne çıktığına çok dikkat etmelisiniz. Görülmeyene iman meselesi budur.

Bu akşam sizinle paylaşmak istediğim favorimse umutla ilgili. Ümmetin kötü bir hâlde olduğunu ve daha da kötü zamanlar olacağını düşündüğümüzde bir şeyi anlamamız gerekiyor. Allah Kur'ân'da bize belli sözler verdi ve Allah söz verdiğinde benim gözlerimle gördüğüm umrumda değildir. Kalbimle

gördüğüm, gözlerimle gördüğüme ağır basar. Allah "وَلاَ تَهِنُوا وَلاَ تَحْزَنُوا وَأَنتُمُ الأَعْلَوْنَ إِن كُنتُم مُّؤْمِنِينَ" diyor. "Gevşemeyin, üzülmeyin; eğer gerçekten inanırsanız, en üst mevkide olacaksınız!" Yani ümmetin yenilgi üstüne yenilgi almasının bir önemi yok. Eğer Müslümanlara karşı bir bunaltıcı haberden sonra diğer bir bunaltıcı haber alıyorsak; tüm dünyada ve hatta Batı'da, direk olarak Müslümanlara karşı. Bu önemsizdir. Çünkü nihayetinde "Geceler gidecek ve hapisler, hücreler kırılacak." İmanları olduğu sürece Allah'ın müminlere zafer vereceğinin umudu var. Bir müminden her şeyini alabilirsin, ama umudunu alamazsın. Bu ümmetin depresyona girmesine izin yok! Bu ümmetin ümitsiz olmasına izin yok! Biz Allah'ın Kitabı'nı okurken olsun, Allah karşısında söylediğimiz ilk şey olsun; "الحمد لله" diyen bir ümmetiz. Bu da bizim her zaman işin iyi yanından baktığımız anlamına geliyor.

Şikâyetle dolu olduğunda "الحمد لله" diyemezsiniz. Aklınızdaki sadece olumsuz şeyler olduğunda tamamen "الحمد لله" diyip Allah'a hamd ve şükredemezsiniz. Sadece "Nimetlere, iyiliklere Allah'ın bize verdiği fırsatlara hamdolsun." dersiniz. Bu Allah'tan bir lütuftur. İşin aslına bakarsanız, tarihimizde yaşayan büyük insanlar, kahramanlarımız, Kur'ân'ın onurlandırdığı peygamberler, salihler en karanlık zamanlarda yaşadılar. Şirk ve küfrün, Allah'a şirk koşmanın, inkârın, ahlaki çöküşün, kötülüğün baskın olduğu zamanlarda. Ve onlar hidayetin tek kaynağıydılar. Onlar hiç çoğunlukta değil, azınlıktaydılar. Ve küfrün güçleri onlar işlerine devam ederken hep daha fazla saldırgan göründü. Bu, onları inanılmaz yapan şeydi. Karanlığın egemen olduğu zamanda yaşamak, Allah'ın bizi o büyük insanların yaşadığı zorlukları tekrar yaşatarak onurlandırdığı anlamına geliyor. Bu, Allah'tan bir fırsattır.

"لَا يَسْتَوِي مِنكُم مَّنْ أَنفَقَ مِن قَبْلِ الْفَتْحِ وَقَاتَلَ أُوْلَئِكَ أَعْظَمُ دَرَجَةً" (Hadîd, 10) "İçi*nizden, fetihten önce infak eden ve savaşanlar, işte onlar, daha sonra infak eden ve savaşanlarla bir değildir, onlardan daha yüksek derece sahibidirler*." Rahat zamanlarda gelenler gibi olamazlar. Ve bir Müslüman da umut ediyor, "Keşke rahat bir zamanda yaşasaydım, hiç zorluk olmasaydı, İslam her yere yayılsaydı da dışarı çıkıp ezanı işitip hepimiz mescide girseydik; herkes bizi bıraksaydı!" Mutlu zamanlar! Ne var biliyor musunuz? O mutlu zamanları yaşayanlar, zor durumlarda yaşayan insanların sahip olduğu şekilde Allah'ı razı etme fırsatına sahip değiller. Başka herkes için sıkıntılı zamanda yaşaması bir depresyon sebebidir. Müminin sıkıntılı bir zamanda yaşaması ise Allah'a hamdetme sebebidir. Allah bizleri zorlu göreve layık gördü. Bizim gücümüz yetmese de Allah'ın noksansız bir şekilde benim ruhumu almaya, Müslümanların rahat içinde olduğu bir dönemdeki bir anneye üflemeye gücü yeter. Ama Allah benim ve sizin ruhunuzu seçti ve annelerimizin rahmine koydu. Bugün ve bu çağda.

Bizi bugün ve bu çağ için yarattı. Bugünün zorluklarına karşı yüzleşmemiz için bizim uygun olduğumuzu gördü. Bu neslin insanlarını! Yani kendinizi düşük görmeyin. Bu yine gayba imanın bir parçası. "الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ"

Bu "görülmeyen" dünya görüşünü, hayatınızdaki her görüşünüzü şekillendireceğini, çoğu insanın göremediği bir hakikati benimserseniz, bunu nasıl taze tutarsınız? Yenilemeniz gerekir. Arapçada ne derler bilirsiniz, hatta Türkçede de: "Gözden uzak olan, gönülden de uzak olur." Bu öyle bir şey ki, göremiyorum bile bu yüzden içimde bir mekanizma tarafından ihya edilmesine ihtiyacım var. Bu yüzden bu hikmetin mükemmel bir sürekliliğini göreceksiniz. "الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ" görülmeyene olan imanın güçlendiği yer "وَيُقِيمُونَ الصَّلاَةَ"dır. "Namazlarını kılarlar." Namazı kalıcı hâle getirirler. Asla düşmemesi gereken bir sütundur. "أَقَامَ" kelimesi "قَامَ"den gelir. "Ayakta durmak" demektir. "أَقَامَ" başka bir şeyi ayakta tutmak, demektir. Allah "يُصَلُّونْ" diyebilirdi. "Namaz kılarlar." Öyle demedi. "وَيُقِيمُونَ الصَّلاَةَ" dedi. "Namazı ikame ederler." dedi. Namaz kılmakla ikame etmek arasında fark vardır. Namaz kılmak kelimenin tam anlamıyla ikame etmektir. İkamet nedir? "الله اكبر ,الله اكبر ,اشهد ان لا اله الا الله اشهد ان محمدارسول الله" Kamet getirmenin amacı ne? Herkesin namaza durmasıyla ilgili bir anonstur. İşlevi budur.

Allah'ın "يُقِيمُونَ الصَّلاَةَ" demesindeki mana namazın birlikte kılınmasıdır. Çünkü bu hakikati kendiniz tek başınıza sürdüremezsiniz. Gittikçe daha da zayıflar. Mescide gelmeyi bırakınca, diğer kendi inançlarını korumaya çalışan Müslümanlarla takılmayı bırakınca, ofisinizde her gün durup sonra arkadaşlarınızla, evinize gidip yalnız kalınca ve bunu aylarca yapınca Allah ile olan ilişkinizde bir zayıflık göreceksiniz. Allah'ı ne kadar az ciddiye aldığınızı, ne kadar kolay günah işleyeceğinizi göreceksiniz. İçinizdeki gayb etkisinin sizden gelen gayb olduğunu göreceksiniz. Sizden yok olup gidiyor. Allah'ın evine geri geldiğinizde sadece gelip namaz kıldığınızda, bazılarınız, elhamdulillah Ramazan'dan ilham alarak mescide geldiniz, namaz kıldığınızda hissettiğiniz duygular, daha namaz başlamamış olsa bile, melekler tarafından kalbinize indirilen bir sekine oluyor. Bu sadece Allah'ın evlerinde oluyor, başka hiçbir yerde değil. "إِلاَّ نَزَلَتْ علَيهِم السَّكِينَة" Resûlullah'ın (sav) da dediği gibi: "ومَا اجْتَمَعَ قَوْمٌ في بَيْتٍ من بُيوتِ اللَّهِ" Allah'ın evinde toplanan bir gruptan daha hayırlısı yoktur, Allah'ın evlerinden en hayırlısı mescidlerdir. Gelip birlikte Allah'ın Kitabı'nı öğrenmek istediklerinde melekler onlara iner. "وَحَفَّتْهُم الملائِكَةُ" (Müslim, Zikr 38; Ebû Dâvûd, Vitr 14; Tirmizî, Kıraat, 12) Melekler etrafını sarar ve

onlara sekinet iner. Huzurlu hissederler çünkü görülmeyene iman etmenin amacı size huzur vermektir. "أَلاَ بِذِكْرِ اللّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ" (Rad, 28) "Kalpler ancak Allah'ı zikretmekle mutmain olur." Yani kendilerini korumak isteyen insanlara verilen bir sonraki unsur budur. Göremedikleri tehlikelere karşı bile. Eğer göremiyorsanız nasıl o tehlikelerin bilincinde olacaksınız? Namaz kılıp Allah'la doğrudan bir ilişki sağlayarak. Kelimenin tam anlamıyla "صلات" kelimesi "sıla" kelimesinden gelir. Bu da "ilişki" demektir. Yani öncelikli olarak bu dinde Allah'la olan ilişkiniz namazdan geçer.

Pek çok insan bilmez ama aslında Yahudilere ait bir gelenekte; Tevrat'ta birçok değişiklik yapıldı değil mi? Bunu biliyoruz ama aslında trajedik olan bu dinin gittikçe daha fazla ritüellere ve kurbanlara odaklanmasıydı. Tapınak ve adaklara. Tapınak ve yaratıcıya hayvan adamak en önemlileriydi ama namazın kendisi zayıfladı. Aralarından birçok grup namazı terk etti. Biraz sonra daha detaya gireceğim, çünkü şunu anlamalısınız ki bu ayetler indirildiğinde kitap ehline de dolaylı bir atıf vardı. Onlar da dinliyorlardı. Allah bu ilk takva grubunu bitiriyor.

Onlar gayba iman ederler. Bu gayba imanı nasıl güçlendirirler? Namaz kılarlar. Bir sonraki kısım nedir? "وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ" "Kendilerini rızıklandırdığımız şeylerden infak ederler." "Ellezi razaknahum" denebilirdi, ama "mimma razakhanum" dendi. "ما" nin daha kapsamlı manası var ve ucu açıktır. Daha kolay anlatmak gerekirse, "Onlara her ne verdiysek." Bazı insanlara sadece ve sadece sağlık verilir. Bazılarına sadece keskin bir zekâ, bazılarına çok miktarda servet, bazılarına fırsat, bazılarına şöhret verilir. Allah farklı insanları farklı şeylerle rızıklandırır. Benim rızkım sizinkiyle aynı olmaz. Allah bazılarına erkek bazılarına kız çocuk verir. Allah sizi her ne ile rızıklandırdıysa, Allah onları her ne ile rızıklandırdıysa bunun infak edilmesi.

"إنفاق" kelimesinin Arapçada bir manası da "Kişinin iflas etmesi"dir. Durmadan harcayarak. Çok fazla kelimenin anlamına inmek istemiyorum ama paylaşmak istediğim bir şey var, kelime "nafika" kelimesiyle bir anlam paylaşıyor, kertenkele deliği demek. Çölde kertenkeleler hayvan saldırılarından sağ kurtulmak için delik açarlar. Ama açtıkları deliklerin iki girişi var. Eğer hayvan bu taraftan saldırırsa, eğer avcı köpekler büyük bir kertenkele için bu taraftan gelirse kertenkele bu delikten girip diğer delikten çıkar. Bu ayrıca eskiden krallar için de kullanılmıştır. Çünkü kralların devasa kaleleri vardır, ama eğer işgal edilirse ocağın arkasında sizi ormana çıkaran gizli bir tünel vardır. Buna da "nafika" denir. Yani iki girişli delik. Bu arada, aynı kökten "münafık" kelimesi de gelir. Neden? Çünkü ikiyüzlüler iki seçeneği de açık bırakır. Eğer

Müslümanlar iyi durumdaysa onlarla, kötüleşirse deliğe girip diğer taraftan çıkarlar.

Ama "إنفاق"la ilgili başka bir ilginç şey de kelimenin tam anlamıyla bizim bu dünyanın içine para koymamızdır. Deliklerden birine. Sonra nereden çıkıyor? Ahiretten. Bu aslında depozito konseptidir. Vadesiz mevduatınız olduğunda hemen paranızı çekebilirsiniz, ama uzun süreli yatırım hesabınız olduğunda para emanet edip hemen geri alamazsınız, emeklilik hesabı mesela, parayı çekmek için belli bir yaşa gelmeniz gerekir, ama o hesaba para koyduğunuzda harcamıyorsunuz buna harcamak denmez. Buna yatırım denir. Çünkü alacaklı sizsiniz zaten. Bu para transferi oluyor. Allah'ın rızıklandırdığı şeyi harcama fikri aslında bizim dünya hesabımızdan ahiret hesabımıza transfer etmektir. Hâlâ benim hesabım oluyor yani. Sadece farklı bir banka. Bank of America değil, Wells Fargo da değil. Citibank ya da Chase değil; Allah'ın bankası. FDIC'den de daha güvenilir. Yani size geri döndürüp üzerine ekleyecek. Bu arada, bu sadece siz gayba iman ederseniz olabilir. Allah için harcayıp sadaka vermek birine yardım edip bankanızda ne kaldığına bakmamak ancak sizin için iki şeyden emin olmanızla mümkündür. Birincisi, verdiğinizde paranız eksilmez. Bu Resûlullah'ın (sav) sözüdür. Sadaka verdiğinizde paranız azalmaz. Başka bir deyişle, siz verince Allah yerini daha iyisiyle doldurur. Terfi etmek mi istiyorsunuz? Sadaka verin! Yeterince tasarruf edemiyor musunuz? Sadaka verin! Allah size daha fazla kapı açacaktır. Bu Allah'ın sözüdür. Bu imanın bir parçasıdır.

Diğer parçası ise daha derin. Biz verdiğimizde; bir yetime, sel, deprem kurbanlarına, bir mescide vermiyoruz, biz aslında Allah'a veriyoruz. Aslında Allah'a veriyorsunuz. Allah'ın burada ne dediğini görüyorsunuz. "وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ" Yetime, mescide, fakire harca denmedi. Nereye harcayacağımızı söylemedi. Sadece "harca" diyor. Aişe'nin (r.anha) her zaman sadaka verdiğinde üzerine parfüm sıkması bu yüzdendir. Sadaka verdiğinde üzerine parfüm sıkardı. Ona nedenini sorduklarında "Çünkü bunu Allah'a yolluyorum." demiştir. Her ne zaman sadaka verirseniz bu Allah'ın kendisine verdiğiniz bir ameldir.

Daha ilerlemeden biraz konuyu açacağım, şöyle düşünün; bu örneği yıllar önce veriyordum ama hâlâ konuyla alakalı, faydalı buluyorum. Çocuklar çok bencil olabilir. Çocuklarımdan biri, Hüsna küçükken çikolataya bağımlıydı, bu genetik bir sorun. Hepimiz çikolataya bağımlıyız. Ben çikolata yerken bana bakıp "Baba, biraz alabilir miyim?" dedi. Ben de "Hayır, alamazsın." dedim. "Baba, birazcık." "Hayır, alamazsın." "Çok az alabilir miyim?" "Tamam, tutabilirsin ama 10 saniyeden sonra bana geri vereceksin." Ona 10 saniye verdim ve yiyebileceği kadar hızlı yiyordu. Ağzından büyük lokmalar hâlinde.

10 saniye geçti ve bitmemişti ve ben de "Geri alabilir miyim?" demiştim. O ne dedi peki? "Benim!" ve kaçtı gitti! Çocuklarınız başkasının evine gittiğinde, çocuklar inanılmaz, asla kendi oyuncaklarıyla oynamazlar. Asla. Kendi oyuncaklarıyla oynadıkları tek zaman başkasının çocuğu yanlarında olduğundadır. "Şu oyuncak çok güzel, benim." derler. Diğer çocuk gider gitmez fırlatıp atarlar. Diğer çocuğu kötü hissettirmek mi istedin? Çocuk da yalvarıyordu "Ben de oynayabilir miyim?" diye. Sonunda eline Avenger'i ya da her ne ise verdi, çocuk iki saniye oynadı ki gitme vakti geldi. Oyuncağı ödünç alan çocuk sizce kolayca bırakır mı? "Bende kalabilir mi? Annem kalabilir dedi." Çocukluktan itibaren insan doğası böyledir. Bize ait olmayan şeyler bize verildiğinde, onların bize ait olmadığını kolayca unutuyoruz. Bize verildiği kısmı unuttuğumuzu varsayıp hayal kuruyoruz, bize ait olduğunu hayal ediyoruz. Başka birine ait olmadığını hayal ediyoruz. Ve onu elimizde tutmak istiyoruz. Biri istediğinde de "Benim, benim!" diyoruz. Allah ne diyor peki? "وَ يُنفِقُونَ" diyebilirdi. "Harcarlar." Ama "وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ" diyor. "Bizim rızıklandırdığımızdan harcarlar." Size veren biziz, size ait olduğunu unutun! Giydiğim kıyafetler bana ait değil! Bankamdaki para benim değil! Sürdüğüm araba benim değil! Durmadan "benim t-shirtüm, benim arabam, benim cüzdanım, benim banka hesabım, benim evim." diyorum. O kadar "benim" kullanıyorum ki aslında Allah'ın sahip olduğunu unutuyorum. O kadar ki vücudum, gözlerim, kulaklarım, burnum. "إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعونَ" Biz kendimiz Allah'a aitiz! Allah'a döndürüleceğiz, varlıktan bahsetmek de ne demek? Varlığımız yalnızca bizim Allah'ın varlığı olan bizim bir ilavemizdir. Yani Allah'tan geldiğini kolayca unutuyoruz bu yüzden burada özel bir ihtisas var. Özel bir tevkid var burada.

Gramer öğrencileri bilirler. "وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ" Allah'ın "Bizim rızıklandırdığımızdan harcarlar." demesine dikkat edin, diğer bir deyişle, ayetteki tek geçmiş zaman rızık kelimesidir. Allah "inananlar" diyor, geniş zaman, "Namaz kılarlar." diyor, geniş zaman, "Harcarlar." diyor, geniş zaman, ama "rızıklandırdığımız" diyor. Geçmiş zaman kullanma amacı nedir? Birçok faydası var, şöyle düşünün; İnfak etmek için Allah'ın sizi rızıklandırmasını beklemek zorunda değilsiniz. Bazı insanlar "Sadaka vereceğim, ama Allah bana verdiğinde." der. "Şu an değil, Allah henüz vermedi. Verince harcayacağım." Allah her insana "Sana zaten verdim." diyor! Sende zaten bir şeyler var... "İki hurman varsa birini bana ver. Elman varsa bir dilimini ver. Gençliğin varsa birazını ver. Enerjin varsa biraz bana harca. Yeteneğin varsa birazını bana ver." Herkese bir şey verilmiştir, eğer size rızık verilmeseydi bu dünyada nefes alıyor olmazdınız. Allah bu ayeti sadece milyonerlere demiyor. Ve ne kadar verdiğinizle ilgilenmiyor. Verdiğinizin niteliğiyle ilgileniyor. Niceliğiyle değil.

Nicelik Allah'a göre hiçbir şeydir. Birisi 20.000$ bağış yapıyor, harika! Birisi 2$ bağış yapıyor, o kadar harika değil... Bize göre değil fakat 20.000$ veren adamın belki 20 milyonu vardı. Ve 2$ veren adamda 10$ vardı. Biliyor musunuz, o 2$ Allah'a göre daha değerlidir. Bize göre "20.000$ çek! Çok yardımcı olacak!" deriz ve 2$ görsek "Eh, inşallah fazlası gelir." deriz. Ama o 2 doların Allah tarafından daha mübarek olup olmadığını ve 20.000$ bağıştan daha fazla iyilik getirip getiremeyeceğini bilmezsiniz. Arkasındaki niyetten ve fedakârlıktan dolayı. "Allah bana her ne verdiyse gönüllü olacağım." içselleştirilmelidir. Bu yüzden Allah Kur'ân'da "انْفِرُواْ خِفَافًا وَثِقَالاً" (Tevbe, 41) buyuruyor. "Gerek hafif, gerek ağır olarak savaşa çıkın." Vereceğiniz şeyi asla küçümsemeyin. Küçük çocuklara pratik yaptırmalıyız. Bazı çocuklarımız bozuk para biriktiriyor ve sadaka kutusuna koyuyor. Size göre değerli değil, zaten bu yüzden çocuğunuza vermiştiniz :)) Kutuyu açıp parayı toplayana bile değerli gelmemiş olabilir. "Ah, insanlar hep bozuk para atmış." diyebilir. Ama o çocuğa göre onun tüm parasıydı. Onun için çok önemliydi; o hediyeleri Allah'a göndermişti. Kendi verdiklerinizi azımsamayın. Küçük de büyük de olsa. İşte bu "وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ"

Zamanım çabucak geçerken en azından bir ayete daha geçmek istiyorum. Çok güçlü bir ayet. "والَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ" "Onlar sana indirilene inanırlar." Bu ayette dikkat çekici birçok şey var. İmam Fahreddin er-Râzî (rh) bu bir sonraki ayetin başka bir grup için olduğunu söyler. İlk ayet tüm insanlığa açıktı. Bir sonraki ayet; önceki vahye muhatap olan daha özel bir gruptu: Yahudiler ve Hristiyanlar. "والَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِن قَبْلِكَ" "Onlar sana indirilene de, senden önce indirilenlere de inanırlar." "وَبِالآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ" "Ahirete de kesin olarak inanırlar." Kaba bir çeviriyle. Şimdi ayeti biraz parça parça inceleyelim, çünkü çok derin. İlk ayet gayba inanan, Allah ile ilişki Kur'ân ve Allah'ın rızıklandırdığı şeyi O'na geriye infak eden herkes içindi. Bunlar herkes için. Ama şimdi kitap ehli arasındaki arka plan hayatî önem taşıyor. İlk dikkat edeceğimiz şey "مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ" "Sana indirilen" "Sana"dan Resûlullah'a (sav) referans var. Allah; vahiyden, vahyin inmesinden ve Resûlullah'tan (sav) bahsetti. Ama diğer kısma bakın: "وَمَا أُنزِلَ مِن قَبْلِكَ" "Senden önce indirilenlere de." Kime indirildiğinden bahsediyor mu? Hayır. Yani eğer Resûlullah'a (sav) ne verildiğine bakmak istiyorsanız kime soracaksınız? Resûlullah'a (sav). Vahyi alan o. O hâlde ona gidip sorabilirler, o da onlara Kur'ân'ı okuyabilir. Allah vahyin çok önceden geldiğini söyledi; ama kime geldiğini söylemedi. Neden? Çünkü vahyin sahipleri unutulmuştu. Hatırlanmıyorlardı. İşin aslına bakarsanız birçok vahiy ya sözlü geleneğin bir parçasıydı ya da bir parşömendeydi ve dolaştı. Biri eline aldığında nereden geldiğini bile

bilmiyordu. Biz Kur'ân okuduğumuzda bunun direkt Resûlullah'a (sav) geldiğini biliyoruz. Ama ne yazık ki, bizden önce gelen insanların, özellikle Yahudi topluluğunun kötüye gitmesiyle indirilen birçok şeyin kime ait olduğu bilinemiyordu.

İşin aslına bakarsanız modern akademisyenler bile Tevrat'ın yani Eski Ahit'in ya da günümüzdeki yazılı İbranice İncil'in formunun peygamberlere dayandırılamadığına inanıyor. Arada yüzyıllarca boşluk var. Tüm kopyaları yakılmıştı ve tekrar ihya edilmesi gerekiyordu. İncil'in toplanmasının bayağı karmaşık bir tarihi var. Ama şunu anlayın ki bazı parçaları, geçen yüzyıllara rağmen, hakikatin bazı noktaları canlı kalabildi. O kadar iman bile, geriye her ne kaldıysa birinin Kur'ân'ı duyup "Bu tam da önceden okuduğum şeydi!" demesi için yeterliydi. "Bana nesilden nesile aktarılan buydu!" Yani hakiki öğretilerden çok az bir kısmı onlarda vardı. Bu bağlamda sizinle önceki kitapla ilgili bir şey paylaşmak istiyorum. Esasen, İbranice İncil ve Yeni Ahit yani öncelikle Musa'ya (as) verilen öğretiler, yani Tevrat ve İsa'ya (as) verilen İncil, bunlar iki temel vahiydir. Tabii ki Davud'a (as) da Zebur verilmişti, ama iki temel vahiy Tevrat ve İncil'dir.

Şimdilik Tevrat'tan bahsedelim. Tevrat Musa'ya (as) verilmişti. Musa (as) ilk önce Allah ile konuşacağı zaman dağa gitmişti. Allah'la konuştuğunda Allah'ın ilk dediği şeylerden biri "إِنَّ السَّاعَةَ ءَاتِيَةٌ" "Muhakkak ki, saat gelecektir." Dikkatli dinleyin. Vakit yaklaşıyor. "أَكَادُ أُخْفِيهَا" "Neredeyse onu gizleyeceğim." Vakit ne burada? Kıyamet günü. Herkes biliyor değil mi? Musa'ya (as) Kıyamet gününün geleceği söyleniyor. Ama "Neredeyse onu gizleyeceğim." yani bazı alametler var, fakat tüm alametleri göstermeyeceğim. "لِتُجْزَى كُلُّ نَفْسٍ بِمَا تَسْعَى" "Herkes peşinde koştuğu şeyin karşılığını bulsun diye." Size bu ayeti alıntılamamın sebebi, Kur'ân'da Musa'ya (as) verilen ilk öğretilerden birinin Kıyamet günün yaklaşıyor olmasıydı. Ve Kıyamet gününün alametleri olduğunu söyledi. Ayrıca Kıyamet gününün en önemli özelliklerinden birinin herkese yaptığının karşılığının verileceğiydi. Şimdi, Yahudi-haham geleneklerine bakarsanız, yüzyıllar öncesine, İsa'dan (as) bile öncesine bakarsanız, Yahudi grubunun iki ana din şeklinde ayrıldığını keşfedersiniz. Sadukiler ve Farisiler. Hiç duymamış olabilirsiniz, çok derine inmeyeceğim, ama bir genel bakışla anlatacağım, gerçekten etkileyici ve bu ayeti anlamanıza vesile oluyor. Gerçekten bunu paylaşma amacım bu ayetin öğretisini içselleştirmek. İsa'dan (as) yüzyıllar önce Yahudiler iki gruba ayrıldılar.

5-6 belki daha fazla yüzyıl. Sadukiler ve Farisiler. Sadukiler esasen kendi kıblelerinden sorumlulardı. Kıbleleri neresiydi? Kudüs. Ayrıca dindar insanlardı, ritüelleri, ibadetleri vardı ve tüm dinin tamamen tapınağa ibadete

odaklı olduğuna inanıyorlardı. Tapınağın önünde adak adıyorlardı. İlginç olan ise Sadukilerin ahirete inanmamalarıydı. Toprağa karışacaklarını ve bunun sonları olacağını sanıyorlardı. Ahiret yok. Ahirete inanmayan, Allah'ın evinin sorumluları. Diğer grup Farisilerdi, hahamlardı. Günümüzde Ortodoks Yahudiliğin'deki haham geleneğinin ataları Farisilerdir. Onlar aslında diriliş gününe inanıyorlardı ve Tevrat'ın bir parçasının yazıldığına değil, sözel olarak aktarıldığına inanıyorlardı. Yani ezberlenip nesillere aktarılıyordu. Ama yazılmamıştı. Ayrı küçük ve önemli olan bu grup ahirete inanıyordu, ama onlar bile her birey için ahiret hayatına inanmıyordu. Milletlerin yargılanacağına inanıyorlardı. İnsanların değil. Yani geriye kalan çok ilginç bir ahiret konseptti bu. Bu Musa'ya (as) verilenden kulağa farklı gelmiyor mu? Allah'ın huzuruna çıktığı gece? Evet, yani yüzyıllar boyunca çok şey değişmiş diyebiliriz. Ahiret konsepti olan grubun bile çok kabataslak bir konsepti var. Ve tapınakları yıkıldığında, düşman geldiğinde, birkaç millet gelip tapınağı yıktılar, tapınaklar tamamen harap olmuştu ve Yahudiler sürgün edildi.

Dinin tapınağın etrafında döndüğüne inanan grup hangisiydi? Sadukiler. Tarihçiler onların neredeyse tamamen soyunun tükendiğini tartışıyorlar. Ve geriye kalan tek Farisilerdi. Ahiret konsepti olup yine de zayıf kalan. İşin aslına bakarsanız eğer İbranice İncil'i okursanız, sonuna kadar ahiretle, kıyamet günüyle, cennet, ateşle ilgili hiçbir şey bulamazsınız. Hiçbir şey! Kur'ân'da o kadar merkezî bir konsept olması... Düşünebiliyor musunuz? Kur'ân'daki her bölüm bir şekilde ahiretle ilgili! Ve Yahudi geleneğinde bu tamamen yok olmuştu. Sonradan Eyüp Kitabı, Vaiz gibi direkt olarak "Toprağa karışacağız, dirilme olmayacak." diyen kitaplar var. Kitaplarında! Bütünüyle ahiret inkârı! "Ahiret diye bir şey yok." Bu konsept, bir şekilde, Allah'ın isteğiyle, birazı sözlü gelenekle günümüze geldi ve İsa'dan (as) önceki birkaç yüzyıldan önce zuhur etti. Ve yavaşça Yahudilerden birkaç grup ahirete tekrar inanmaya başladılar. İşin aslına bakarsanız İncil'in herhangi birinde, Yeni Ahit'te İsa bir grup Sadukilerle tartışır. Onlar ahirete inanmayanlardı. İsa ahiretin varlığıyla ilgili onlarla tartışıyor. Yani aslında ahirete inanmayan Yahudilerle, o zamanın Müslümanlarıyla konuşuyordu. Başka bir deyişle, imanımızın esasları Allah'a, vahye ve ahirete imandır. Bu üçünden hangisi en çok unutulan ya da göz ardı edilen, tamamen çöken hangisiydi? Ahirete iman.

Şimdi bu ayetin hikmetini anlayın. "وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِن قَبْلِكَ" Bize gönderilen ve bizden önce gönderilen, Allah'a iman, peygamberlerin kıssaları, ahkâmı dâhil ediyor. Allah'ın ayetin sonunda vurguladığı şey: "وَبِالآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ" dur. "Ahirete de kesin olarak inanırlar." Kesinlikle ikna olmuşlar. Aslında İsa (as) geriye kalan İncil'den ne kadarına inanabiliriz bilmiyoruz, ama o bile İncil'de cennet (paradise) kelimesini kullanıyor ki kelime

"firdevs"ten gelir. Ve birkaç yüzyıl önce bu inanç biraz ihya edilmişti demiştim, Kur'ân'a yakın iki terimleri vardı, "gehenne" cehennemin İbranicesi ve "gen" cennetin İbranicesi. Bu terimleri kullandılar ve geri dönüş yaptılar ama o zaman bile çok yetersizdi ve Kur'ân'da gördüğünüz cennet ve ateş kavramlarının yanından bile geçmiyorlardı. Alakaları yok bile. Bu yüzden bu Kitab'a geldiklerin de onları sarsan şey ahiretti. Onlarda tamamen kayıplara karışmış şeydi, çok belirsizdi hatta hayaletimsi, gölgemsi figürler olma gibi konseptler vardı; vücut dirilmeyecek, sadece ruh dirilecek ve bu fikrin Eflatun'un felsefesinden (platonculuk) geliştirildiğiyle ilgili izler de var. Çünkü vücudun çürüyüp gittiğini gördüler, peki nasıl dirileceğiz diye düşündüler. Belki birkaç ruh kurtulur ve vücut sonsuza dek yok olur diye düşünüyorlardı. Biz biliyoruz ki, vücut da diriltilecek. İmanımız bu. Bugün sonuca varmaya çalıştığım şey şuydu, insanların ölümü deneyimleyeceği ahirete iman ve ölümden sonra, bu dünyadan sonra başka bir hayat var, bu da kabirlerde başlıyor. Sonra sur üflenince hayat başka bir şekil alacak ve insanlık tekrar diriltilecek ve herkes birebir yargılanacak, yaptıkları her şey için. Sonra bir yoldan geçecekler, bu yol ya onları cennete ya da cehenneme götürecek. Müslümanların her zaman inandığı bu tüm yaşam döngüsü bu, her çocuk bilir. Sorgusuz sualsiz bir şekilde kabul ediyoruz bunu. "Ahirete inanıyor musunuz?" "Elbette inanıyoruz!" Bu bilgi bizden öncekilerin kafasından silinmişti. Onların şuurundan alınmıştı! Sadece damlacıkları kalmıştı ve Allah bu inancın tekrar inşası için Kur'ân'ı indirdi. Ahirete olan inancın tekrar canlanması için.

Şimdi sizinle kalan iki dakikada ahiretin kıymetini paylaşmak istiyorum. Allah önceki ayette onların gayba iman ettiğini söylemişti, hatırladınız mı? "الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ" Gaybın hangi kısmını unuttular? Ahireti. Ahireti unuttuklarında amellerin ne değeri kalır? Neden salih amel işliyorsun? Neden kötü amellerden kaçıyorsun? Gerçek bir motivasyonunuz yok çünkü ahiret sizden alınmış. O zaman namaz kılmak mağdur edilmez mi? Eğer ahiret yoksa, namazımı kaçırmakla ilgili hiçbir sonuç ve konsept yoksa, namaz kılmaya özen gösterecek misiniz? Hayır. Ve infak edeceğiniz zaman, bu infağın bu dünyada ve ahirette bir hayrı olduğuna inancınız yoksa infak etmek için motivasyonunuz kalabilir miydi? Takvanın ana esasları gayba iman, namaz kılmak ve infak etmek; ahiret yok olunca bunlar da yok oluyor. Ahiret bozulunca onlar da bozuluyor. İmanımızın şartları bunlar. Bunlar imanımızın sıkı sıkıya bağlı olduğu şeyler. "وَبِالآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ" Dikkat edin, "يُؤْمِنُونَ" kullanılmıştı; imanları var, sonunda da "يُوقِنُونَ" kullanılmış. "يَقِينِ" Arapçada mutlak iman demektir. İnandıkları tüm şeyler arasında asla unutmadıkları tek şey ahirettir. Allah'ın karşısında hesap verecekleri düşüncesidir. Bu şuurla inşallah tüm sureyi okuyunca sureye başka bir lezzetle bakacaksınız, çünkü sure o gruptaki gelecek

hayatı unutan insanlara konuşuyor. Bir Kur'ân talebesinin hedeflerinden biri de Allah'ın Kur'ân'da öğrettiği her şeyin öyle ya da böyle bizi Allah'a döndürüleceğimiz buluşmaya götüreceğini anlamaktır. Bu hayat Allah'a yakınlaşmayla ilgilidir. Ahiret hayatında tamamen yakınlaşıyorsun. Yani bu hayat O'nunla gerçekten buluşacağımız ahiret hayatı için bir hazırlıktır. Yani her namaz, Kıyamet gününün bir provasıdır. Her Cuma, haşr (diriliş) gününün provasıdır. Hac, Kıyamet gününde Allah'ın huzurunda duracağımızın provasıdır. İslam'da yaptığımız her ibadet her zaman bir şekilde Allah'ın karşısında hesap vereceğimizi hatırlatıyor. Allah hepimizi bu duruş için hazırlasın.

Allah bizleri Hakim olan Kur'ân'ı ile mübarek kılsın, ayetlerinden ve hikmetli zikrinden faydalanmayı nasip etsin.

3. Bölüm

“...Ahiret gününe de kesinkes inanırlar. İşte onlar, Rablerinden gelen bir hidayet üzeredirler ve kurtuluşa erenler de ancak onlardır. Gerçek şu ki, kâfir olanları (azap ile) korkutsan da korkutmasan da onlar için birdir; iman etmezler. Allah onların kalplerini ve kulaklarını mühürlemiştir. Onların gözlerine de bir çeşit perde gerilmiştir ve onlar için (dünya ve ahirette) büyük bir azap vardır.” (Bakara, 4-7)

“Rabbim, benim göğsüme genişlik ver, işimi kolaylaştır; dilimden de şu düğümü çöz ki sözümü iyi anlasınlar.” (Tâhâ, 25-28)

Tekrar Es-Selamu Aleyküm arkadaşlar. Bugünkü niyetimiz 5. ayetten ilerlemek inşallah, ama çok önemli olduğunu düşündüğüm ve sizinle paylaşmak istediğim 4. ayet için birkaç tefsir var. Birincisi Allah’ın bahsettiği şeylerin sıralanışı. 3 parça var. “وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ” “Sana indirilene inananlar” Kur’ân’a bir referans var. “وَمَا أُنزِلَ مِن قَبْلِكَ” “Senden önce indirilene de” Tevrat, İncil ve Zebur’a referans var. “وَبِالآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ” son olarak bahsedilen de “Ahirete de kesin olarak inanırlar.” Aslında burada bahsedilmesinin önemli olduğu 3 nokta var. Eğer kronolojik olarak söylenseydi önce ilk kitaplar, sonra son kitap ve daha sonra ahiret gelirdi. Yani kronolojik olarak “وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنزِلَ مِن قَبْلِكَ” ve “وَبِالآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ” böyle olurdu. Ama Allah bilerek kronolojik sırayı bozarak son vahyi ilk, tarihe dönerek önceki vahiylerden “وَمَا أُنزِلَ مِن قَبْلِكَ” bahsederek sonra geleceğe “وَبِالآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ” diyerek dönüyor. Yani sırayı bozmuş. Bu önemli bir işlev görüyor. Bu Kur’ân’ı incelerken dikkat etmeniz gereken bir şey. Bazen Allah bir şey hariç her şeyi bir düzene göre sıralar. Burada da Kur’ân sıralamadan çıkarılmış ve ilk sıraya konmuş. Bunun dışında hepsi bir sıraya göre dizili. Kur’ân ortadan alınıp en başa koyulmuş. Bu da bir anlam ifade ediyor. Diyelim ki Medine’de bir Yahudi ve Hristiyan Müslüman oldu. İlk imanları Kur’ân'a değildi. Açıkça Tevrat’a, İncil’eydi. Önceden inandıkları şey buydu. Eski Ahit, İbranice İncil, İsa’ya (as) verilen öğretiler... Sonra da Kur’ân’a iman ettiler. İnandığınız ilk şey, ilk etkilendiğiniz şey taktığınız gözlük gibidir. Karşınıza çıkan her şeye karşı bir set gibidir. Her şeyi o lenslerden görürsünüz. Mesela, Müslüman olarak yetiştirilmişsiniz diyelim, ebeveynlerinizden öğrendiğiniz şeyler bilinçli ya da bilinçli olmayarak

İslam'ınızın bir parçası olur. Ve İslam hakkında öğrendiğiniz her şey önceden bildiğiniz şeylerin üzerine inşa edilir. Sorgulamazsınız. Hepiniz olmasa bile bazılarınız asla neden akşam namazını 3 rekât kılıyorsunuz diye araştırmamışsınızdır.

Sadece kılıyorsunuz. Ebeveynleriniz size nasıl kılınması gerektiğini öğretti ve siz de uyguladınız. Hiç akşam namazının 3 rekât olma deliline ve neden 3. rekâtı sessiz kılışınıza bakmadınız. Bu sizin dinî bilinciniz ve gelenekler de ilerleyip gidiyor. Aynı şey kitaplarımız için de geçerli. Tevrat'a ve İncil'e inanan bu insanlar, takdir edersiniz ki, Allah'a olan dinî yakınlıkları Tevrat ve İncil üzerinden inşa edilmişti. Sonra Kur'ân geldi. Ama Allah bilinçaltı sıralamasını bile bozarak "Hayır, şimdi Tevrat ve İncil'e öncelikli olarak bakamazsınız." diyor. "Kur'ân'ı okuyarak her şeyi yeniden düşünmelisiniz." İncil'in ışığında Kur'ân'a bakmak yerine, Kur'ân'ın ışığında İncil'e bakacaksınız. Yani kronolojik olarak Kur'ân son olsa bile ilk sırada o gelecek ve önceki kitaptan neyi onaylayıp reddettiğinize o karar verecek. Anladınız mı? Allah kendisi Kur'ân'a "مُهَيْمِنًا عَلَيْهِ" diyor. "Diğer kitapları koruyucu ve gözetici" Diğer kitapları da gözetiyor. Şimdi İbranice İncil'i okursanız ki arka planınız yoksa tavsiye etmem Musa, İbrahim, İshak, hatta Yeni Ahit'ten İsa'yı (as) çok görürsünüz. Asla kabul edemeyeceğiniz şeyler okursunuz. Sevip inandığımız aynı peygamberlerden bahsediliyor ve sanki başkasından bahsediliyormuş gibi hissediyorsunuz. Çünkü o kadar korkunç şeyler söylenmiş ki… Mesela Nuh'la (as) ilgili. Berbat bir insan için bile gelişigüzel bir şekilde söylenmesini bile hayal edemeyeceğiniz şeyler var. Yapılan değişikliklerin miktarı o kadar korkunç ki ve en büyük değişiklikten dün bahsetmiştim: Ahiretin tamamen ortadan kaldırılması.

İmanımızın en temel esaslarından biri. Ahiret. İnsanlara öldükten sonra ne olacağı neredeyse tamamıyla çıkarılmış. Şimdi Allah ne diyor: "Şimdi Kur'ân'a bakacaksınız ve onun ışığında sizden önce vahyedilenlerde gördüklerinizi kabul edecek veya reddedeceksiniz ve sonuç olarak ahirete olan imanınız güçlenecek." Eğer sıralamayı tekrar düzenlersek ne olur biliyor musunuz? "Eski kitaplar pek Kıyamet gününden bahsetmiyordu." Dün bile biri online olarak bu dersi izleyip bana mail atmış. Muhafazakâr bir Yahudi arkadaşına ahirete inanıyor mu diye sormuş. O da direkt olarak "Şey, aslında dinimizde pek bir önemi yok. Biz yalnızca bu dünyayı daha iyi bir hâle getirmek için çabalıyoruz." demiş. Cevabı bu. Bazıları da maillerinde Yahudi arkadaşlarına hatta hahamlara hep ahirete inanıyorlar mı diye sormuşlar ve ortalama cevap "Emin değiliz." olmuş. Ortodoks Yahudiliği'nde bile bugün yaygın cevap bu. Şimdi düşünün. Onlar başa, Kur'ân da sonraki kısma konulsaydı, modern akademisyenlerin aralarındaki palavraları duyabilirdiniz "Kur'ân ahiret hayatını icat etmiş olmalı, çünkü İncil'de buna bir vurgu yok." Çünkü

oryantalistlere Kur'ân'ı inceleyen batılı akademisyenlere göre bu Allah'tan indirilen bir vahiy değil. İncil'den; Eski ve Yeni Ahit'ten intihal edilmiş bir yan ürün. Hepsinden birer parça. O yüzden "Kur'ân'daki yaratıcı şeylerden biri ahiret meselesidir." diyorlar. O yüzden Kur'ân'da nasıl böyle bir konsept olduğuyla ilgili başka referanslar buluyorlar. Bunun sebebi Kur'ân'a ikincil olarak ve ondan önce indirilenlere birincil olarak bakmalarındandır. Allah baştan beri bunu tersine çevirmişti. Kur'ân'ı incelerken Kur'ân'ı başta, diğer tüm kitapları ikincil tutmanız gerek. Bu da aslında çok önemli bir şeyi ortaya çıkarmıştır. Biz, İncil, Eski Ahit, Tevrat'taki, İncil'deki hikâyelere ya da kanunlara içlerinde her ne kalmışsa bakmayız; bu arada hâlâ bir değerleri vardır. Mesela karşılaştırmalı din araştırmak isteyenler için faydalıdır. Ayrıca şunu da anlamak önemli; size ilk ders söylediğim gibi Kur'ân indiğinde hahamlara, papazlara konuşuyordu. Bu insanlar zaten belli bir düşünce yapısına sahipti. Yani Kur'ân onlarla konuştuğunda onların zihniyetinin nasıl olduğunu anlamak önemli. Eğer sizin arka planınızın nasıl olduğunu anlarsam, sizinle sizin seviyenizde konuşurum. Anladınız mı? Allah da onlarla, onların tarihteki geçmişini bilerek konuştu. İncil'de meşhur bir hikâye olan Davud ve Calut'un nasıl anlatıldığını karşılaştırmak önemli. İlerde Bakara'da Allah da bahsedecek.

Oraya gelmeden önce, İncil'in nasıl anlattığı ve Kur'ân'ın nasıl düzelttiğini bilmeliyiz. İncil'den Kur'ân'ın detaylarını öğrenmeyeceğiz. İncil'in bazı kısımlarının da Kur'ân tarafından doğruluğu ispatlanacak. Ve Kur'ân'la birlikte ilerleyen bazı detayları tasdik edeceğiz, tamam mı? Yani iki kitap arasındaki ilişkiye yaklaşım budur. Bundan bahsetmemiz çok önemliydi. Bahsedeceğim ikinci şey ise "يُوقِنُونَ" kelimesinin çok ilginç olması. Tasrif'i bilenler için bu bir if'aldir. Tamamen ikna olmuş demektir ama Arapçada bunun için "yakine" diye başka bir alternatif vardır. Bu da tamamen ikna olmuş demektir. Emin oldum derken bu kullanılır. Allah ahirete yakinen inanırlar demiyor. Yani Allah "يُوقِنُونَ" kullanıyor. Arapçadaki prensip, lafzın arttırılınca mananın da artmasıdır. İmla yapısına kelime eklerseniz ahirete dair tamam, mutlak ve bütün bir iman anlamına gelir. Ahirete olan inançları tamamına ermiştir. Önceden ahiretle ilgili ufak tefek bilgiler verilmişti, ama şimdi Kur'ân lensleriyle baktıkları için tüm boşluklar doldu. İnsanlara dirilecekleri zaman tam olarak ne olacağıyla, hangi esaslarla nasıl yargılanacaklarıyla ilgili... Üniversitede karşılaştırmalı din ve felsefe okumuştum. Dinî olarak ilgili olduğumdan değil, kolay AA alabileceğimi düşündüğüm için. Harika şeyler vardı!

Hristiyan ilahiyatçıların en büyük problemleri İsa'dan (as) önceki insanlara ne olacağıydı. Çünkü onlar İsa (as) aracılığıyla cennete gideceklerine inanırlar.

Ama İncil İsa'dan (as) önceki iyi insanlardan da bahsediyor. Onlar da "Peki, onlar nereye gidecek?" sorusunu sordular ve Hristiyanlık tarihindeki farklı filozoflar farklı şekilde bu probleme hücum etti A'râf gibi farklı teoriler ürettiler. Bazı insanlar için cennet ve cehennem arasındaki asansörün takılı kalması gibi. İbrahim, Musa gibi cennete gidecekler, ama asansör takılıp kalıyor. "Kusura bakma, İsa (as) zamanında sen yoktun, bekle biraz, düşünelim." denmesi gibi. Sonra İsa'nın (as) gelmesi ve onunla cennete gitmeleri. Tüm bunları uyduruyorlar. Çünkü İsa aleyhisselam'dan öncekilerin ahiretinin nasıl olduğunu bağdaştıramıyorlar. Aynı sorun Yahudilerde de vardı, birçok Yahudi âlimin ahirette ne olacağı hakkında felsefesi var. Hiçbiri berrak değil. Bilirsiniz, Müslümanların birçok noktada anlaşmazlığı olabilir. Rükuya gitmeden önce ellerimizi kaldırmalı mıyız, 8 rekat mı 20 rekat mı teravih kılmalıyız?... dolu anlaşmazlık. Ramazan için yerel olarak mı küresel olarak mı ayı görmeliyiz gibi. Ama aramızda anlaşmazlık olmayan bir şey nedir biliyor musunuz? Kıyamet günü ne olacağı. Cehennem ve cennetin nasıl olacağı hakkında anlaşmazlık yoktur. Mutlak surette açık ve seçiktir. Çünkü temel ilkedir.

Ama onlar için bu bir kafa karışıklığıydı. Eskiden belli başlı Yahudi filozof ve akademisyenlerin, cennetin tanrının tüm Yahudi olmayanları öldürdüğü yer olduğuna inandığını okumuştum. Geriye tek kalan da İsrailoğulları oluyor ve dünyada cennet oluyor. Bazıları yeniden dirilişe bile inanmıyor, inananlar da o kadar önemli olmadığını söylüyor. Yani bu sıralama "ikân" kelimesiyle bunu açıklığa kavuşturuyor. Tamamen ikna olmuş bir şekilde. Kur'ân'da bunun ne kadar önemli bir konu olduğunu gösteriyor. Yine, bugün bile, Kur'ân'ı inceleyen gayrimüslim batılı akademisyenlerın sorunu, kendi çevrelerinde bile ahiretle ilgili söylevlerdir. Neden ne Eski ne Yeni Ahit bu kadar ısrarlıyken Kur'ân bu kadar ahiretle ilgili ısrarlı?

Bu arada, önceki ayetle ilgili son bir şey, çok çok önemli. Önceki kitaplarda da olduğu gibi her zaman peygamber olduğunu iddia eden, ama olmayan insanlar oldu. Kendileri sahteyim demiyordu, peygamber olduklarını vahiy aldıklarını söylüyorlardı ama almıyorlardı. Ve iddia eden herhangi birinin kendisiyle beraber yürüttüğü bir tarikatı oluyordu. Yani Hristiyan ve Yahudi geleneğinde bile oluyordu ve hâlâ oluyor; Mormon kilisesi gibi. Mormon kitabı. Adam İsa'dan (as) sonra vahiy aldığını ve peygamber olduğunu iddia ediyor ve kitabı da İncil'e bir ilavedir. İslam geleneğinde bile Resûlullah'ın (sav) vefatından hemen sonra Müseyleme el-Kezzab ve diğerleri peygamber olduğunu iddia etti. Gülünç şiirler yazarak "Bu bizim Kur'ân'ımız." dediler ve dine eklediler ya da eklemeye çalıştılar ve elbette dalga geçilip imha edildiler. Belki bugün bile bazı bireyler, felsefî gruplar Resûlullah'tan (sav) sonra peygamber olduklarını söylüyorlar. Bu grupları eleştirip, hangi grupta ne var diye söylemek istemiyorum, biz Kur'ân'ı incelemek için buradayız. Diğer grupların

yaratıcılıklarıyla ilgilenmiyorum. Ama size Kur'ân'ın ilk nesilden kıyamete kadar başka hiçbir peygamber ya da vahiye fırsat vermeden nasıl korunduğunu söylemek istiyorum. Kur'ân bunu nasıl yaptı?

Allah en başta bu Kur'ân'ın bir rehber olduğunu söylemişti. Kimler için? Takvalı sahipleri için. Ve takvalı insanların ikinci özelliğiyse "Sana gönderilene" inanmaları. Neydi o? Kur'ân. Ve "Sana indirilenden öncekiler"e inanmaları. Hangisi? Tevrat ve İncil. Eğer başka bir şeye inanma fırsatı olsaydı "وَمَا أُنزِلَ مِنبَعْدِك" "Senden sonra gönderilene" olurdu. Buna ihtiyaç yok. Bu Kitap'tan sonra inanılacak tek şey ahirettir. "وَبِالآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ" Geriye kalan tek şey bu! Biri gelip "Resûlullah'tan (sav) sonra başka peygamber gelmeyeceğini nasıl kanıtlarsınız?" derse Bakara'nın ilk sayfasını açın kardeşim. Tam da orada. İnanmanız gereken tek şey O'na (sav) verilen ve O'ndan (sav) öncekilere verilendir. Ama O'ndan (sav) sonrakilere verilecek bir şey bahsi yok. Bitti. Başka hiçbir yere gitmenize gerek yok Allah bazılarına çok derin bir sorun gibi gelen konuyu çok basitçe ve kesin olarak çözüyor.

Bu arada, bir peygamberin gelmesi küçük yoksa büyük bir mesele midir? Muazzam bir olaydır. Ama Yahudiler hâlâ son peygamberi bekliyor. İsa'nın (as) takipçileri hâlâ mesihin geri gelmesini bekliyor. Ama Müslümanlar için inanılması gereken tek büyük mesele ahirettir. Geriye kalan yaşanacak tek olay bu. Bu yüzden Resûlullah (sav) ile Kıyamet günü arası ki O (sav) bile bundan bahseder. "Bu iki parmağım gibidir." der. Çünkü bu muazzam iki şey insanlık için geriye kalan tek imana çağrıdır. Son Peygamber'e iman ve geriye kalan tek muazzam vaka, Kıyamet günü. Budur. Rahman Suresi'nde aynı konsepti görebilirsiniz. Allah "عَلَّمَ الْقُرْآنَ" (Rahman, 2) buyuruyor. "Kur'ân'ı öğretti." Bundan geriye kalan tek şey gökyüzünün, ağaçların ve yıldızların secdeye varmasıdır. Bazıları bunun Kıyamet gününün betimlemesi olduğunu tartışır hatta. "الشَّمْسُ وَالْقَمَرُ بِحُسْبَانٍ", "وَالنَّجْمُ وَالشَّجَرُ يَسْجُدَانِ" (Rahman, 5-6) Kur'ân başka yerlerde ağaçların yıldızların düşüşünden, dağların yerle bir oluşundan bahseder. Başka bir deyişle, sadece Kur'ân ve Kıyamet günü vardır, bu kadar. Bu ikisi insanlık tarihiyle ilgili hemen birbirini izler. Bunlar 4. ayet için iki önemli tefsirdi.

Şimdi geçelim: "أُوْلَئِكَ عَلَى هُدًى مِّن رَّبِّهِمْ" Allah'tan ne harikulade bir hediye ama! Eğer dikkatli bakmazsanız laf kalabalığı olarak görebilirsiniz. Allah zaten takvalı insanlar için rehber olduğunu söylemişti. "İşte bunlar, Rablerinden olan bir hidayet üzeredirler." Onlar Rablerinden gelen rehbere bağlıdırlar. Ve "وَأُوْلَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ" basit bir çeviriyle "Kurtuluşa erenler de işte onlardır." Bu insanlar nihai derecede felaha ermişlerdir.

Anlamamız gereken çok güzel şeyler var burada. Bunların ilki, gramer öğrencileri için, neden "هُدًى" nekreli? Neden "ala hüda min rabbihim" değil? Bu el-Keşşaf'ın da bahsettiği gibi: "Nekre sanki onların kesinlikle tamamen rehber olarak edindikleri şeye tutunuşu için kullanılmış.

Bu hidayetin eşi benzeri yok. Arapçada kelimede nekre ya da tenvin kullanınca bir şeyi "görkemli" yaparsınız. Hidayet buna denir işte. Diğer bir deyişle, önceki kitaplara son Kitab'ın ışığında bakmak ve ahirete iman etmek budur. İşte Rablerinden gelen muazzam hidayet budur. "وَأُوْلَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ" "Kurtuluşa erişecek olanlar da bunlardır."

"أَفْلَحَ" çok ilginç bir kelime. Bu kelimeden "فلاح" (fellah) gelir. "Çiftçi" demektir. "أَفْلَحَ"nın diğer manaları "baki kalmak"tır ve "الْمُفْلِحُونَ" da "kendilerini baki edecek olanlar"dır. Diğer bir deyişle, ölümsüz bir hayatları olacak. Sonsuza kadar sürecek başarı ve nimetlerle dolu bir yaşamları olacak. Bu kelime sadece "başarı" demek değil. Eğer sadece başarıdan bahsedecekseniz "فَائِزُونَ" dersiniz. Kur'ân onu da kullanır. "أُوْلَئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ" (Tevbe, 20) Ama "الْمُفْلِحُونَ" deyince her zaman başarılı olarak kalacak insanlardan bahsediyorsunuz demektir.

Ayrıca size "çiftçi" manasını da söylemiştim, çünkü toprağı kazdığınızda mahsül hazır olduğunda onu alırsınız. Çiftçinin bir yıl boyunca çalışma fikri var burada. Toprak üzerinde uğraşıyor, tohumu ekiyor, suluyor, yılın büyük bir kısmında sonucu görmüyor. Sonunda mahsul büyüdüğünde, dünyadaki her toplumda hasat zamanı olduğunda festival ve şenlikler düzenlerler. Çünkü sizin işinizin aksine, her hafta bir maaşınız var, bazıları da aylık alıyor, ama çiftçi her hafta almıyor ne zaman alıyor? Yılda bir, mevsimde bir. Yani topraktan mahsulü aldıkları mevsim, maaş da aldıkları zaman. Bu durumda da tam o zamanda onlara "فلاح" ya da "مفلح" deniyor. Allah bu kelimeyi kullanarak ne demek istedi? Sadece kalıcı ve sonsuz bir başarıdan değil ayrıca insanların çok çalışması gerektiğinden ve sonunda ektiklerini biçeceklerinden bahsetti. Sonunda ektiklerini topraktan çıkaracaklar. Diğer bir deyişle, tüm İslam'ın görüşü, dinin hikmeti, çok çalışıp Allah'ın rahmetini ve cennetini kazanmaktır. Kim isterse verir gibi değil. Bunun üzerine sıkı çalışmanız gerekir. Ancak böyle Allah yaptığınız işin meyvesini görmenize izin verir. "أُوْلَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ"da yakalanan budur.

Şimdi bana göre muhtemelen ayetin en güzel kısmına, ayetten çıkarılacak derse geçelim, size şunu hatırlatmak istiyorum. Allah bu Kitab'ın takvalı insanlar için

"المتقين" için bir rehber olduğunu söylediğinde bu insanlar arasında iki gruptan bahsetmişti. Tekrar ediyorum, "الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ" bu ilk gruptu. İlk grup göremediklerine iman ediyor, namazı ikame ediyor ve infak ediyorlardı. Temel olarak böyle. İkinci grup "والَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِن قَبْلِكَوَبِالآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ" Sana indirilene, senden önce indirilene ve ahirete mutlak imanları vardır. Sizin için daha da basitleştireyim. İlk grup imanı olan ve salih amel işleyen herkes. Temel salih ameller nedir? Namaz ve insanlara yardım etmek. Allah bazı yerlerde "Namaz kılanlar ve zekât verenler" der, öyle değil mi? Sadece bunlar. Allah'a inan ve iyi ol. Esasen ilk ayet buydu. Ama diğer ayet aslında kitap hakkında bilgisi olan insanlar için. Kur'ân hakkında, hatta kendilerinden önce gelen kitaplar hakkında bile bilgileri vardı. Yani iki farklı grup var.

Günümüze uyarlayacak olursak, zavallı, günde 19 saat ailesinin ve kendi hayatını kurtarmak için uğraşan bir taksi şoförü var. Dini inceleyecek hiç vakti yok. Hiç Arapça öğrenecek, tecvid, mahrecini düzeltecek, icazet alacak, hadis çalışacak fırsatı olmamış. Hiçbir şey. Zar zor bir mescidin önünde durup namazını kılıp parasını kazanmaya devam ediyor. Yaptığı bu. Haftada 6-7 gün. Tatil olduğu tek gün de tamamıyla komada, bayılmış. Çocukları da onun üzerinde koşuşturup çiğniyor. Hayatı bu. Diğer tarafta da Allah'ın ona fırsat kapılarını açtığı biri var belki ailesi ona destek oluyor ve Kur'ân'ı, şeriatı, dini inceliyor. Öğrenmek için başka ülkelere gidiyor, bazı İslamî üniversitelerden mezun oluyor. Master, daha sonra doktora yapıyor âlim üzerine âlim oluyor. İkisi de Müslüman.

Ama kendi kendinize diyorsunuz ki "Daha çok bilen, bu kadar öğrenme fırsatı olanlar şu taksi şoföründen daha iyi olmalı; o daha düşük seviyede. Âlim daha iyi mertebede." Ve ilk ayete dikkat edin, ayet gayba iman eden, namaz kılan ve infak eden herkes için. Kamuya açık, değil mi? Bir sonraki ayet, bu vahye, önceli vahye inanmaları sanki kitapla ilgili bilgili olan insanlara delalet ediyor gibi. Ama Allah'ın bu ayette yaptığı şey hepsini toplayıp başarı belgesiyle yükseltmesidir. Ve "أُوْلَئِكَ عَلَى هُدًى مِّن رَّبِّهِمْ" "Hepsi, Rablerinden gelen hidayete bağlıdırlar." İçlerinden biri Allah'ın onları koyduğu pozisyondan, durumdan dolayı farklı düşünmemeli. Kendilerini Allah'ın indinde küçük görmemeli. Çünkü bu öğrenme, ilim talep etme, âlim olma yolu sadece bir kitap açıp okumanızı gerektirmez. Çünkü sizin kiranızın, yemeğinizin, harcamalarınızın, ailenizin ihtiyaçlarının da karşılaması gerekiyor. Bunların da hallolması gerekir ki siz de bir boşluk bulup bunu yapabilesiniz. Sadece bunu yapıp "Allah beni ve ailemi rızıklandırır." diyemezsiniz. Olmaz. Bazıları da tüm hayatlarını feda edip zar zor yeterli miktarda kazanıp ailesini geçindirsin diye uğraşır. Tek

yaptıkları budur. Ve onlar da imanlarına tutunabildikleri, namaz kılıp infak ettikleri sürece Allah'a göre değerlidir. Bu üçüne bağlı olmaları bile Allah'a göre kıymetlidir.

Ve ilim öğrenme fırsatını yakalayanlar için Allah'ın bir iki ders alma kapılarını açtığı insanlar için, günümüzde Amerika'da hafta sonu kursları var insanların hafta sonu İslam'ı öğrenmek için kursa gitme lüksleri var. Bu bir lükstür. Hızlı internetli bir telefonunuzun olması, giriş yapıp istediğiniz zaman video izlemeniz ve konuyu da seçebilmeniz bir lükstür. Etrafınızdaki bir mescide gidip "Hâlâkada bugün bu işleniyormuş!" demenize gerek yok. Artık konuyu da seçebiliyorsunuz. Öğrenmek istediğiniz âlimi de seçebiliyorsunuz. Durdurup yavaşlatabiliyor ya da geri sarıp başka bir konuya geçebiliyorsunuz. İş öğrenmeye gelince lüks üstüne lüks içinde yaşıyoruz. Ama eğer Allah size ilim kapılarını açarsa, üzerinize düşen sorumluluğu iyi anlayın. Artık işiniz bu öğrenmeyi Allah'ın bu kapıyı açmadığı diğer kulları için kolaylaştırmaktır. Çok meşgul olan insanlar için. Hiç vakti olmayanlar için. Onlar için bu elverişliliği ve kolaylığı siz sağlamalısınız. Onları küçük görüp "Bakın, hâlâkaya bile katılmıyorlar! Öğrenmiyorlar bile! Üniversiteye gitmiyorlar bile! Para kazanmakla meşguller!" demek yerine... Hayır, hayır. Sizin işiniz onların size gelmesini beklemek yerine, sizin onlara gitmenizdir. Onlar için kolaylaştırmalısınız. Bu sizin aileniz, toplumunuz içinde bir sorumluluk hâline gelir. Herhangi bir kapasitede dinini öğrenen herkes için. Etrafınızdaki insanlar için hizmette olmalısınız.

"أُوْلَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ"dan bahsetmiştim, bu insanlar sonunda başarı kazanacak insanlar. En baştan fark ettiyseniz, Allah önceki kitaplara inanıp şimdi Kur'ân'a iman edenlerin, ahirete iman etmelerinin zorunluluğunu durmadan vurguluyor. "وَبِالآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ"dan bahsetmiştik şimdi de "مُفْلِحُونَ" bu konsepte bir işarettir. İlerlerken konunun değişeceğini fark edeceksiniz. 5. ayete kadar işlediğimiz tüm ayetler tamamen inanan insanlara odaklıydı. Şimdi inanmayanlara, zıt kutupta olanlara odaklanan iki ayet olacak. İnanmayanların en kötülerine. Onlara gelmeden önce sizinle Allah'ın belagatının güzelliğiyle ilgili bir şey paylaşmak istiyorum. 5 ayet inananlara ayrılmıştı. İlk ayet aslında huruf-u mukattaaydı, ama 2. 3. 4. 5. ayeti anlayabilirsiniz. İlk "ذَلِكَ الْكِتَابُ لاَ رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ"le başladık. "الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلاَةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ" üçüncüsüydü. Dördüncüsü de "والَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِن قَبْلِكَ وَبِالآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ" Ve bunların sonuncusu da "أُوْلَئِكَ عَلَى هُدًى مِّن رَّبِّهِمْ وَأُوْلَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ"du.

Şimdi şuna dikkat edin, bu ayetlerin ilki hidayetle başladı, nasıl peki? "هُدًى"ile. Bu ayetlerin sonu da hidayetle bitti, Allah ne dedi? "هُدًى" Ve ortadaki iki ayet de iman ile ilgili. "الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ" ve "والَّذِينَ يُؤْمِنُونَبِالْغَيْبِ" Yani başta ve sonda "هُدًى" ve ortada iki imanla ilgili ayet bulunması mükemmel bir simetridir. Bu küçük ayet grubunda Allah'ın kelamının muntazamlığını ve mükemmelliğini görüyoruz. Ama tek bahsetmek istediğim onun güzelliği değildi, başka bir boyutu da var.

İkinci ayetteki "هُدًى" ve beşinci ayetteki "هُدًى"i karşılaştıralım. Kaba bir çeviriyle ilk ayeti dinleyin. Bu Kitap kime rehberdir? Takvalı inanlara. Burada bir soru işareti oluşuyor. "Herkes için değil mi? Sadece takvalı insanlar için mi? Herkes için sanıyordum." Çünkü aynı surede ileride Ramazan ayetine gelince Allah "هُدًى لِّلنَّاسِ" diyor. Tüm insanlar için hidayettir, diyor. Bu yüzden dıştan bir çelişki oluyor. Bir taraftan Kur'ân bunun takvalı, dikkatli, bilinçli insanlar için hidayet olduğunu söylerken diğer taraftan tüm insanlık için hidayet olduğunu söylüyor. Nasıl ikisini bağdaştırırsınız? Size bir şey söyleyeyim, bu dil bağlamında da çok önemli, bu yüzden Kur'ân derin düşünmeyi talep eder. Sadece yüzeysel bir şekilde okuyamazsınız. Çünkü Allah kafanızda bu soruları oluşturuyor ve sizin de O'nun amacını anlamanız için derin düşünmeniz gerekiyor.

Bir de şu yönden bakın; Kur'ân tüm insanlığa faydalı bir mesajdır, değil mi? Kesinlikle. Ama fayda elde etmek için zaman harcayan kimler? Takvalı insanlar... Birisi üniversiteye gider, derse girer. Hoca "Bu kitap hepiniz için faydalıdır." der. Ama "Sonunda aranızda ciddi düşünenler için faydalı olacaktır." diye ekler. Eğer faydayı elde etmeyi seçerseniz, hepinize bir faydası var. "هُدًى لِّلنَّاسِ" açık bir davettir, eğer seçerseniz. Ama Allah sonunda "Bu hidayetteki faydayı elde edecek olanlar takvalı insanlar olacak." diyor. Anladınız mı? Yani bu Allah'ın "Tüm insanlığın 'المتقين' olma fırsatı vardır." demesi gibidir. Hepsinin bir şansı var... Hükmen, siz "ناس"siniz. Ama gerçekten ilerlemek istiyorsanız, deneyip "المتقين"lerden olmalısınız. Allah bizi de onlardan etsin.

Şimdi zıt kutuptakilerle ilgili ayete geçelim. "إِنَّ الَّذِينَكَفَرُو" "Şüphesiz ki inkâr edenler" Kur'ân bağlama karşı çok duyarlıdır. Bu inanılmaz bir incelemedir. Kur'ân'ın trajedilerinden biri bizim ona sığ yönden bakmamızdır. Cümle "Şüphesiz ki inkâr edenler" diyor insanlar da bunu Allah'ın gayrimüslimlere

dediğini varsayıyor. Ne diyecek onlar için? "سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ" "Onlar için fark etmez bile" onlara göre aynıdır. "أَأَنذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ" "Uyarsan da" yani Resûlullah'a (sav) diyor: "Sen bir peygamber olarak uyarsan da uyarmasan da" "لاَ يُؤْمِنُونَ" "İnanmazlar." Yani ayetten çıkarılacak netice, Müslüman olmayanlar inanmayacaklar. Onlar ümitsiz vaka. Bu doğru mu? Her gün İslam'a gelen gayrimüslimler yok mu? Nasıl Allah "إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُو" ve ana cümle olarak

"لاَ يُؤْمِنُونَ" "Kâfirler inanmazlar" der? Başta da "إِنَّ" var "şüphesiz" Kâfirler inanmazlar... Ayet orijinalinde ve bağlamında nasıl anlaşılıyor? Öncelikle tefsirden size bir şey okuyacağım. İmam Râzi, el-Keşşaf, İbni Kesir gibi birçok âlim Allah'ın çoğul kullandığını "İnanmayanlar" söyler. Ve sanki inanmayan herkes için böyle der. Eğer dikkat etmediyseniz böyle görünebilir, ama tüm ilim tarihimizde bu ayetin tüm inanmayanlarla ilgili olmadığı hakkında hiçbir ihtilaf yoktur. İslam'a inanmayan tüm kâfirler için değil. Örneklendiriyor da. Bazen insanlar beni incitti demez misiniz? Dünyadaki tüm insanları mı kastediyorsunuz? Yoksa bazıları mı? Bazılarını. Ama öyle demiyorsunuz. "İnsanlar" diyorsunuz. Ya da bazen çok sinirleniyorum sınıftan çıkarak "Öğrenciler çok aptal!" diyorum. Dünyadaki tüm öğrencilere mi diyorum bunu? Yoksa belirli bir zamanda ve sınıfta yaramazlık yapanlara mı? Öyle olsa bile, yine de genel bir dil kullanırım, anladınız mı? Bu da aslında birinin öfkesini ifade etme yoludur. Allah'ın öfkesinin beyan edilmesidir. "Kâfirlerden özel bir gruptan bahsediyorum." demiyor. Allah onlar hakkında öfkeli bir tonla konuşuyor. "إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُو" diyor. "İnançsızlıklarını ispat edenler" için birdir. İbni Kesir (rh) demiştir ki: "Sahabe arasında bile bu ayetin küfürlerinde ileri giden Yahudi topluluğunun liderlerine atıf olduğu fikri vardı."

Allah sonrasında hakikati bilmelerine rağmen yine de reddettiklerinden bahsedecek. İbni Abbas'ın (ra) dediği bu. O bile ayetin tüm kâfirlerle ilgili olmadığını söylüyor! Kur'ân müfessiri olan. Allah ondan razı olsun. Ona göre ayet Medine'deki Yahudi topluluğu içindi. Onlara atıf var, bunu anlamak çok önemli. Çünkü sadece Kur'ân meali okuduğunuzda "Allah resmen her kâfiri bir kalemle silmiş!" fikri uyanabilir. Bitti işte. Kitab'ın tüm bağlamını alıp düşünmelisiniz, tarihsel ve metinsel bağlamı. Şimdi dikkat edin, ayırt edilmesi çok kritik olan iki grup var. Kâfirler zaten Mekke'deydi. Kureyş kabilesi o kadar küfre girdiler ki Resûlullah'ı (sav) öldüreceklerdi, doğru mu? Ve Resûlullah (sav) zar zor Mekke'den kaçıp Medine'ye vardı. Yani eğer Kur'ân bu insanların ümitsiz vaka olduğunu söylüyorsa bu bir yere kadar kabul edilebilir. Boşluğu doldurmayacağım şu an. Ama bir yere kadar kabul edilebilir. Allah'ın bahsettiği diğer ikinci kâfir grup, Medine'deki İbni Abbas'ın (ra) tamı tamına işaret ettiği

gibi Yahudi topluluğundan. Kur'ân'ın mesajını anladılar, içselleştirdiler, Kur'ân'ı kendi çocuklarını tanıdıkları gibi tanıdılar; yine de düşmanların en kötüsü hâline geldiler ve hatta Mekke'deki İslam düşmanlarıyla birlik olup yürüdüler. Yani onlar da "الَّذِينَ كَفَرُ" ve karar vermişlerdi. Ama bu iki kâfir topluluğu farklı kategorilere ait. Mekke'deki ve Medine'deki kâfirler ve bu farklı anlamak gerçekten çok önemli.

Mekke'deki kâfirler önceden vahyi biliyorlar mıydı? Hayır. Vahyi, ahireti, imanı reddettiklerinde cehâlet ve kibirden reddettiler. Medine'deki kâfirler önceden vahyi biliyorlar mıydı? Evet. Ve kitaplarını açmadılar bile. Kendi kitaplarındaki ahireti, peygamberleri bile reddetmişlerdi. Resûlullah'ınkini (sav) açıp bakmaları nasıl beklenebilirdi ki? Zaten onların ırkından olmamasından dolayı da O'ndan (sav) nefret ediyorlardı. Yani ırkçılık kendini açıkça göstermişti. Bundan önce bile, kendi kitaplarıyla ne yaptılar? Kur'ân ileride Bakara'da onların kendi kitaplarıyla ne yaptıklarını anlatacak. "إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُو" diyerek Allah bu ayette onların sadece Resûlullah'ın (sav) gözü önünde, O'nun (sav) döneminde küfre girmediğini, küfürlerinin önceden süregeldiğini söylüyor. Bunların çoğunu zaten önceden inkâr etmişlerdi. Yani tasdik edici bir Kitab'ın gelmesi onlar için sürpriz değil. "Onları uyarsan da uyarmasan da birdir, inanmazlar." Kendi düzenlerini kurmuşlar ve kitaplarından sildikleri birçok şey onları rahatsız etmişti. Ahiret hayatını silmek için çok uğraşmışlardı ve Kur'ân da onları ahiretle durmadan sarsıyordu. Ta ki Allah Bakara'da sonraları "يَوَدُّ أَحَدُهُمْ لَوْ يُعَمَّرُ أَلْفَ سَنَةٍ" diyene kadar. (96) "Onların her biri bin yıl yaşamak ister." Neden?

"وَمَا هُوَ بِمُزَحْزِحِهِ مِنَ الْعَذَابِ أَن يُعَمَّرَ" "Oysa yaşatılması hiç kimseyi azaptan uzaklaştırmaz." Yine de ahirette sizi yakalayacağım. Allah bu kaçındıkları konuya değinerek onları daha fazla vuruyor. O yüzden bu ayetin dilini de fark etmemiz önemli. Allah "أَأَنذَرْتَهُمْ" diyor. "Sen uyarsan da uyarmasan da." Resûlullah (sav) sadece uyarmıyor. İyi haberler veriyor, öğretiyor, vaaz veriyor, birçok fiil kullanmak mümkün. Ama uyarmak deyince bu ne demek oluyor? Uyarı cezaya, sonuca gönderme yapar ve inananlar için en büyük sonuç ne zaman olur? Ahirette. Ayet mükemmel bir şekilde biçimlendirilmiş. Ayetin dili ahireti inkâr edenlere gönderme yapıyor. Bana ayrıca Ben-i İsrâil Suresi'ni hatırlattı. İsrâ Suresi de denir. Mekkî bir suredir. Başından itibaren Yahudilerden bahseder. Orada Allah bir yandan "إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يِهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَيَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا" diğer

yandan "وَأَنَّ الَّذِينَ لاَ يُؤْمِنُونَ بِالآخِرَةِ أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًاأَلِيمًا" diyor. (9-10) Yahudi bağlamından konuşurken Allah o zaman bile "Gerçekten bu Kur'ân iyi amel işleyen inananlara iyi haberler verir, fakat ahirete inanmayanlara elim bir azap göreceklerini söyler." diyor. Yani bu nokta bu söylem çerçevesinden kolay kolay çıkmayacak.

Şimdi biraz Mekkelilere dönelim, tüm Müslümanların anlaması için çok önemli. Mekkelilerin Kur'ân'ın ilk dinleyicileri olduğunu, 2/3'sini aldıklarını, Resûlullah'ın (sav) peygamber olmadan önce bile hayatının çoğu zamanını burada geçirdiğini söylemiştik. Yani bu insanlar Allah'ın dinini kabul etmek için dünya üzerindeki tüm milletlerden daha fazla en iyi fırsatı elde etmişlerdi diyebiliriz. Ama yine de kendi Peygamberlerini (sav) öldürmekte istekliydiler. Onlar suçluların en kötüleriydiler. Yani Allah o kâfirlerin ümitsiz vaka olduğunu söylediğinde, "لاَ يُؤْمِنُونَ" "inanmazlar" dediğinde, bu anlaşılabilecek bir şey.

Ama beni şaşırtan ve paramparça eden ne biliyor musunuz? Resûlullah (sav) Mekke'yi terk ettikten sonra sonunda Mekke'ye dönmesi. Yıllar sonra ilk defa Hudeybiye olayında Mekke'ye kadar gelmesi. 6-7 yıl sonra Mekke'ye sadece huzurlu bir şekilde haccetmek için gidiyor. O zaman bile O'na (sav) saldırıyorlar. Resûlullah'a (sav) suikast girişiminde bulunuyorlar ve başarısız oluyorlar. Tüm Müslümanlar öfkeleniyor ve Osman (ra) birçok müzakereden sonra Mekke'ye çözüm bulmak için giriyor. Ama ev hapsine mahkûm ediyorlar ve Osman'nın (ra) öldürüldüğüyle ilgili bir söylenti çıkıyor. Müslümanlar hac için huzurlu bir şekilde, zarar verme niyetleri olmadan gelirken bir de büyükelçileri öldürülüyor. Hem de tam Resûlullah'a (sav) olan suikast girişiminden hemen sonra! Artık Müslümanlar savaşa hazırdı. Resûlullah (sav) onlardan savaşacaklarına dair yemin aldı. Savaşıp Osman'nın (ra) ölümünün intikamını alacaklardı ki, Osman (ra) çadıra yürüyerek gelmişti. İyiydi ve böylece sakinleşmişlerdi. Ama size bunu anlatmamın sebebi benim dünyamı tamamen alt üst edecek bir ayetin indirilmesi. Mekke'ye saldıracaklardı. Mekke'deki insanlar kim? Size zaten söyledim, İslam'ın en fena düşmanları, Kur'ân'ın en çok vahyedildiği ve peygamberlerini sınır dışı edenler yani şimdiden hiçbir şey hak etmiyorlar ve kendilerine savaş açılası insanlar. Allah ne diyor? "وَلَوْلَا رِجَالٌ مُّؤْمِنُونَ وَنِسَاء مُّؤْمِنَاتٌ لَّمْ تَعْلَمُوهُمْ أَن تَطَؤُوهُمْ" (Fetih, 25) "Eğer Mekke'de yaşayan hiç tanımadığınız iman etmiş erkekler ve iman etmiş kadınlar olmasaydı, Allah savaşmanıza müsaade ederdi." "فَتُصِيبَكُم مِّنْهُم مَّعَرَّةٌ بِغَيْرِ عِلْمٍ" "Ve bilmeyerek çiğnemeniz sebebiyle üzüntüye kapılmanız ihtimali olmasaydı." İnananları öldürebilirdiniz.

Allah ne diyor? Mekke'de İslam düşmanlarının ailelerinden bile bazıları sessizce Müslüman olmuş ve kimseye söylememiş olabilir. Sessizce belki gözleriyle beş vakit namaz kılıyor olabilirler. Ailelerinin önünde secdeye gidemezlerdi. Allah'a inanıyorlardı, şirki bırakmışlardı, fakat kimseye söylememişlerdi. Resûlullah'la (sav) hiç hicret etmemişlerdi. Bedir, Uhud ya da Ahzab savaşlarına katılmamışlardı, ama Müslüman olmuşlardı. Erkeğiyle ve kadınıyla. Ve öldürülme korkusuyla asla kimseye İslam'larını bildirmediler, o yüzden Müslümanlar bile onların Müslüman olduğunu bilmiyordu. Onlar bile bilmiyordu. Müslümanlar Mekke'ye saldıracakken Allah onlara "Bu arada, saldırıya izin vermememin bir sebebi sizin asla bilmeyeceğiniz Mekke'nin içinde gizli Müslümanların olmasıydı. Asla bilemeyeceğiniz. "لِيُدْخِلَ اللَّهُ فِي رَحْمَتِهِ مَن يَشَاء" "Bunlar, Allah'ın dilediğini rahmetine dâhil etmesi içindir."

Neden size bunları anlatıyorum? Mekke gibi açık ve net bir meselede bile, yani "Mekkelilerin hepsi kâfir! Allah onlara asla hidayet etmeyecek! Cezayı hak ediyorlar!" deyip bir kalemde silebileceğiniz yerde -ki bu Resûlullah'ın (sav) mücadelesinin son 2-3 yıldır- o zaman bile Allah kendi rahmetine dâhil etmiş olabileceği insanlar olabilir diyor. Bunları anlatmamın sebebi şu, Kur'ân'da "الَّذِينَ كَفَرُو" okuduğunuzda bağlam esaslıdır ve genelde çok, çok kötü insanlara atıfta bulunur. Öyle her gayrimüslime değil. En kötülerine, en inatçılarına ve hallerini değiştirmeyenlerine atıfta bulunur. Uyarsan da uyarmasan da duymak istemezler. Bu ayette kim sorumlu tutulmuş? Onlar. Onlar uyarıldı ve onlar için uyarılıp uyarılmamak bir şey değiştirmiyor. Kendi yollarında inatlaşmışlar. Bu tür insanlara Allah "الَّذِينَ كَفَرُو" der. Bu, Kur'ân'da hafif, sevimli bir terim değildir. Allah birine kâfir dediğinde bu birine kullanacağınız en, en kötü şeydir.

İlk ayetlerde bahsedilenleri inananlar ve inanma potansiyeli olanlar olarak düşünmek istiyorum. Takvalı insanlar ve Kur'ân'la henüz ilişkisi olmayanlar. Daha önce Yahudi olup, Hristiyan olup İslam'a gelenler bile var. Ve İslam'a geldiklerinde şehadet getiriyorlar. Kur'ân onların şehadetini kaydediyor. Ne dediler biliyor musunuz? "إِنَّا كُنَّا مِن قَبْلِهِ مُسْلِمِينَ" "Biz zaten bundan önce de Müslümanlardandık." (Kasas, 53) Kur'ân şehadetlerinden önce onların zaten Müslüman olduğunu söylüyor. Çünkü onlarda Müslümanlık potansiyeli vardı. İslam hep kalplerindeydi. Yani "الَّذِينَ كَفَرُو" kelimesini Kur'ân'da görünce, aşırı basitleştirip tüm gayrimüslimlere her bağlamda genelleme yapınca ciddi bir sorun oluyor. Sahabenin bile yapmak isteyeceği bir şey değildi bu. Sahabe bile "Bu ayet Yahudilerin lideri, dine karşı en inatçı olanlaradır." demişlerdi. Biz bu

meseleyi basitleştirip anlamını çarpıtıyoruz ve böyle yaptığımızda birçok sorun ortaya çıkıyor.

Mesela biri Müslüman oluyor ve ailesi değil. Ve "Ailem hakkında endişeliyim." diyor ve onlara "Bu arada, 'إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُواْ سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أَأَنذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لاَ يُؤْمِنُونَ'

Fazla endişelenme yani, dostum. Onları davet etsen de inanmazlar, yalnız bırak onları" deniyor. "Artık anneni sevemezsin çünkü o bir Hristiyan." "يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ" "Onların Allah'a karşı gelenleri sevdiğini göremezsin." (Mücadele, 22) "Annen bir Hristiyan, Allah'a karşı geliyor, onu sevmemelisin." Bu ne saçmalık! İnsanları neyle zehirliyoruz böyle? Dinimizin öğrettiği bu mu? Bu Allah'ın Kitabı'na ve tarihine zarar vermektir. İbrahim (as) babasını sevmiyor muydu? Allah ona ondan uzak kalmasını ve artık onun için af dilememesini isteyinceye kadar hem de. Nuh (as) oğlunu sevmiyor mu? 950 yıl boyunca ailesini sevmedi mi? Sonuna kadar, ta ki Allah "إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ أَهْلِكَ"

"O senin ailenden değildir." (Hud, 46) diye vahyedene kadar? Neden Allah ona 100-200 ya da 500 yıl önce vahyetmedi? Bu nasıl bir öğüt? Nasıl inanıyorsunuz diye inanmayanlara nefret beslemek gerektiğini söylersiniz? Ailenizden olsa bile? Rezalet! Tamamen rezalet!

Yine söylüyorum, Allah'ın dini nasıl insanlığa yayılacak o zaman? Eğer biri İslam'ı kabul etse ve inançlarını bulamamış insanlardan ilişkisini kesse nasıl olacak? Tüm insanlığa hidayet hediyesi verildi. Âdem'e (as) "Hidayet sana ve çocuklarına benden geldi." denildi. Hepsine! Hindular, Budistler, ateistler, Yahudiler, Hristiyanlar! Herkese! Ve hidayetle tek ilişkileri Müslümanlar. Ve Müslümanların ondan nefret etmesi gerekiyor, öyle mi? Neden Resûlullah (sav) bir Yahudi'nin cenazesi geçerken ayakta durdu? Ayağa kalktı! Sahabe de "O bir Yahudi'dir, neden kalktınız?" dedi. O da (sav) "O Âdem'in (as) oğlu değil midir?" buyurdu. "وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ" "Andolsun, biz insanoğlunu şerefli kıldık." (İsrâ, 70)

Evet, müşrikler aşağılanmıştır. Evet, kâfirler Kur'ân'da sevilmezler. Ama hepsi değil... Bu dinin en kötü düşmanları, İslam'a karşı nefret ve zehirlerini açığa vuranlar, biz onlara karşı dik dururuz. Ve onlara karşı bile, şehadet getirdikleri andan itibaren din kardeşimizdir. Bir anda yüzüne bakmaktan tiksindiğiniz insan din kardeşiniz oluyor.

Birkaç yıl önce Peace Convention'daydım ve Resûlullah'a (sav) zehir saçan İsviçreli bir siyasetçi şehadet getirdi! İsviçre'deki azınlıklara karşı olan adam, hatırladınız mı? Onunla tanıştım. Şehadet getirdi, oğlunu da yanında getirmişti ve konferansta o da şehadet getirdi. Din kardeşlerimiz işte! Eğer YouTube'da 2-3 yıl önce videolarını izleseydiniz, Müslümanlar "Allah ona lanet etsin, Allah onu cehennemine atsın, cehennemde yanacak!" diye yorum atıyorlardı! Allah ne yaptı? Allah aynı insanı aldı. İslam'dan önceki Ömer'i alıp İslam'dan sonraki

Ömer yaptı. Allah'ın yaptığı budur işte. Böyle şeylerde şaşkına dönüyoruz, gerçekten.

15 dakikam kaldı, diğer ayete geçeceğim inşallah. O da "خَتَمَ اللّٰهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ" "Allah onların kalplerini mühürlemiştir." Mühür (ختم) için Allah Kur'ân'da iki kelime kullanmıştır. Diğeri "تبع"dır. "طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ" (Muhammed (sav), 16) Bu kelime de nehrin daha fazla su alamayıp ağıza kadar dolması demektir. Mesela şişe tamamen sıvıyla doluyor daha doldurursanız taşıyor ve kapatıyorsunuz. Hiç yer kalmıyor buna da "تبع" deniyor. Tamamen dolmak demek. Ama "ختم" öyle değildir birçok manada kullanılır. Mesela yüzükteki mühür ya da damga için. Eskiden e-mailden ya da mesajlaşmadan önce insanlar elleriyle mektup yazardı ve tasnif edilince zarfa konur eritilmiş mumla mühürlenirdi. Bu mühüre de "ختم" denir. Mektup tamamıyla yazılmadan mühür koyulmaz. Değil mi? Yani "ختم" kelimesindeki düşünce...

Aslında hayır, önce bunu okumak istemiyorum, dilbilimsel anlamlarını önce söyleyeceğim. Kelimenin kökü bir kaba kapak koymaktan geliyor. Mesela pirinç gibi bir şey pişiriyorsunuz ve soğumasın diye kapak koyuyorsunuz. Bu onun dolu olduğunu göstermiyor. Piştiğini gösteriyor. Bitmiş ama tamamen dolu değil. Başka ek bir şeye gerek yok, çoktan pişmiş, artık kapatmanız gerek. Artık mektubu yazmanız bittiğinde 'kapağı' üzerine koyuyorsunuz. Mecazi anlamda kelime bir şey bittiğinde, yapılacak bir şey kalmadığında "ختم" koyulan şeydir. Allah "خَتَمَ اللّٰهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ" diyor. "Allah onların kalbine mühür koymuştur."

Ne demek bu? Kalpleri gösterebileceği kadar iyiliği göstermiş, fakat takati kalmamış. Allah'ın kalplerine koyduğu hiçbir iyiliği geliştirip kullanmamışlar... Artık gösterecek bir şeyleri yok. Böylece Allah da onlara artık bir şans verilmesinin bir sebebi olmadığını söyleyip kalplerine mühür koyduğunu söylüyor. Bu arada, bir önceki ayette inatçı olduklarını vurgulamıştım. Hatırladınız mı? Allah kimsenin kalbini inatçılık göstermediği takdirde mühürlemez. Allah öyle rastgele "Onun, bunun kalbi mühürlenmiştir." diye karar vermez. Allah öylesine istediğini cehenneme istediğini cennete atar diye bir şey yok. Hayır, hayır. İnsanlar kalplerine ne yaptıklarından sorumludurlar ve sonunda Allah mühürlenmesine izin verir. Günümüzdeki en iyi Kur'ân hocalarından olan Muhammed Ratib Nablusi, Allah onu ve ailesini korusun, Suriyeli bir aile. Kendisi bir dersinde çok havalı bir şey söylüyor. Diyor ki: "Bir arabanın benzinle çalışması gerekir ve siz yemeklik yağ ve tuz koyunca çalışmadığında 'Allah çalışmasını istemedi.' diyorsunuz. Araba

belli bir şekilde çalışmak için yapıldı. Eğer doğru şekilde çalıştırmazsanız, evet Allah çalıştırmadı çünkü aptalsınız."

Haklısınız, sonuçta Allah çalıştırmadı. Doğru, "مُسَبِّبَ ٱلأَسْبَابِ" Allah'tır. Ama bunu ilahi bir müdahâleyle, yıldırımın arabayı çarpıp durdurmasıyla yapmadı. Siz arabayı bozdunuz. Allah size bir melek indirip diyabet hastalığı zerkettiği için diyabet hastası olmadınız, her gece kutu kutu İsviçre rulosu yediğiniz için oldunuz. Bunu siz kendinize yaptınız. Bu dünyada insanlar olarak zorluk çektiğimizde anlamalıyız ki fiziksel sonuçlar bizim elimizledir. Tabii ki sizin kontrolünüzün dışında olan şeyler de var, ama size zararlı olan şeyler sizin yüzünüzden başınıza geliyor!

Kolesterolüne dikkat etmeyen sağlıklı beslenmeyen oturup egzersiz yapmayan sonra kalp krizi geçiren sonra da "Allah'ın kaderi, bizi test ediyor." diyenler var. Biraz yürü, dostum! Sonra Allah'ın kaderini suçla! Allah'ın kaderinin nereden çıkardın ki? Fiziksel dünyada uygulanan prensipler için de öyledir. Bir arabanın bakımıyla ilgilenmezsen Allah bozulmasına izin verir. Sağlığınla ilgilenmezsen Allah hastalanmana izin verir. Aynı prensipler de uhrevi dünya için de öyledir. Kalbinizi iyi bir mesajı kabul etmesine alıştırmazsanız Allah'ı hatırlamaya çalışmazsanız, Allah'ın kanunlarına uymazsanız, Allah'ı unutmaya devam ederseniz, bunun kalbinizde bir sonucu olacaktır. Eninde sonunda Allah mühürlenmesine izin verecektir. Eğer bu davranışı göstermek istiyor, sorumlu olmak istiyorsanız, Allah'ı suçlayamazsınız.

"خَتَمَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ" Allah kalplerini mühürledi, çünkü bir önceki ayette de görüldüğü gibi bitmişlerdi. O yüzden Allah mühürleyerek "Pekâlâ, öyle olsun bakalım! Ölümcül vaka olun o zaman!" diyor. Sonra "Allah şifa verir." demeyin. Eğer 4. Tip diyabetin varsa ve hâlâ çikolatalı pasta yiyorsanız ve "Allah şifa verir!" Hayır... Aslında kendi işinizi bitirmiş oldunuz. "خَتَمَ اللَّهُ" Midenizi mühürlemiş oldunuz. Bitmişsiniz. Çünkü duymak istemiyorsunuz. "قُلُوبِ"la ilgili birkaç bu fikre yardımcı olan şeyler var. Kalpte ne vardır? Kur'ân'da kalpte nasıl hisler olduğunu görürüz? Kalp sevginin olduğu yerdir. Allah kalbe mühür yerleştirdiğinde sevme yetilerini kaybederler. Sevilmeyi hak eden şeylerden nefret ederler. İnananı sevmeleri gerekirken nefret ederler. Hakikati, adaleti sevmeleri gerekirken nefret beslerler. Subhanallah. Kalp mühürlendiğinde içinde merhameti, rahmeti barındırdığı için o da yok olur. Bu insanlar en zalimce şeyleri yapabilir ve söyleyebilirler. Çünkü kalpleri mühürlenmiştir. Kalp, minnetin yeridir. Şükür kalpten gelir. Kalp mühürlendiğinde minnet hissetmezler. Kimseye teşekkür etme gereği hissetmezler. Her şeyde yetkili olurlar.

Kalp, korkunun yeridir. Kalp mühürlenince insanlar yaptıkları hiçbir şeyden ve sonuçlarından korkmazlar. Kalp, umudun yeridir. Bu insanlar tamamen umutsuz. Hiç ahirete, insanların iyi olduğuna, kendilerine bile umutları yoktur. Her şeyi kaderci olarak düşünürler. Ne istediğini yaparsan yap, nasıl istersen yap; zaten hayat her türlü berbat. Zihniyetleri bu. Kalpleri mühürlendiği için umutsuzlar. Kalp, suçluluğun yeridir. Çünkü eğer yanlış bir şey yaparsanız Allah fıtratımıza "بِالنَّفْسِ اللَّوَّامَةِ" (Kıyamet, 2) koymuştur; kötü hissedersiniz. Ama kalp mühürlendiğinde en korkunç şeyleri yapıp hâlâ yaptıklarınızdan gurur duyarsınız. "زَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ" (Enfâl, 48) Kalp böyle mühürlenir. "Şeytan onlara amellerini güzelleştirir." Kalp, utancın, istihyanın yeridir. Bu insanlarda hiç hayâ kalmamıştır! Kalp ölünce, ne kadar kaba, alçak, müstehcen olmaları fark etmez, konuşmaları, hareketleri, kıyafetleri onlar için fark etmez, Allah'ın insanlara koyduğu fıtratı çirkin görüp kendileri için güzelleştirirler.

Kalp, sorumluluğun yeridir. Komşunuza, çocuğunuza, eşinize, ailenize olan sorumluluğunuz gibi. Kalp mühürlendiğinde kimseye bir sorumluluk hissetmezsiniz. En önemlisi, kalp, saygınlığın yeridir. Allah insanları şereflendirmiştir. Bu his de kalptedir. Öğretmeninize duyduğunuz saygı kalbinizdendir yani. İslam'a, Resûlullah'a (sav) olan saygınız kalbinizdendir. Kendinize olan saygınız kalbinizdedir. Ama kalp mühürlendiğinde... geriye hiçbir saygınlık hissi kalmaz. Ne başkaları ne kendiniz için. Allah'ın onların kalplerini mühürlediğini söylemesi küçük bir sorun değildir. Sadece inanmamalarıyla ilgili değil. Kalpten gelen her güzel şey gitmiştir artık. Güzel olan her şey. İnsanın tüm fıtratı kilitlenmiş ve onlardan alınmış. Subhanallah. Yani inanmayan herkes için denmiyor bu. Ayet değersiz, aşağılık insanlardan bahsediyor.

Şimdi sıralamaya dikkat edin "عَلَى قُلُوبِهِمْ", "Kalplerini mühürlemiştir." Sonra "وَعَلَى سَمْعِهِمْ" sonra kulaklarını. Kalp çoktan mühürlenmişti, şimdiyse kulakları, ne duyduklarının bir önemi yok, çünkü her ne duyarlarsa duysunlar kalbe tesir edemeyecek. Bazı insanların kalpleri tamamen mühürlendiğinde iyi bir şey duyduklarında neredeyse rahatsız olurlar. Çünkü bir mühürden geçmeye çalışır. O da "Durur musun? Kanalı değiştirebilir miyiz? Başka bir şey dinleyebilir miyiz?" derler. "Konuyu değiştirebilir miyiz? Bunu duyamam!" Allah kulaklarını mühürlemiştir. En iyi toplantılarda bulunabilirler, herkes Allah aşkından, korkusundan umut ve merhametten gözyaşlarına boğulurken onlar "Niye gitmiyoruz? Burada ne yapıyoruz?" derler. Hiçbir şey onları, kulaklarını etkilemez. Çünkü kulaklar direkt olarak kalple bağlantılıdır. Ayette bu yüzden yan yana bahsedildi. Anladınız mı?

Kalp mühürlendi ve hemen ardından kulaklar. Ve sonra "وَعَلَى أَبْصَارِهِمْ غِشَاوَةٌ" "Gözlerinde de bir perde vardır." Yani kör olduklarını söylüyor. Allah gözlerini örtmüş. Bilirsiniz biri kör olduğunda örtseniz de örtmeseniz de önemi yoktur. "سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ" Hakikati görmeyi reddettiklerinde, hidayeti olduğu gibi görmeyi reddettiklerinde etraflarındaki dünya hakkında düşünmeyi reddettiklerinde... Allah verdiği bu güzel gözleri O'nun mahlûkatlarını görüp düşünelim diye verdi. Bu yetiyi alıştırmakta başarısız olursanız, Allah sizin dünyayı görmenize izin verecek ama içindeki hidayeti görmenize izin vermeyecek. Allah yarattığı etrafımızdaki her şey için "فِيهِ آيَاتٌ" diyor. "إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ" "Şüphesiz bunda bir ayet vardır." Ağacın, gökyüzünün, kuşun içinde bir ayet var. Gözlere perde inince kuşları, gökyüzünü, ağaçları görürsünüz, fakat ayeti, neye delalet ettiğini göremezsiniz. Bir kapıyı görüp arkasında ne olduğunu görememek gibi. Sizin için bir engel olur. Bu "وَعَلَى أَبْصَارِهِمْ غِشَاوَةٌ"dir. Bu arada, bazıları da bunun Kıyamet gününden bir kare olduğunu tartışmış. Bu ayetlerin Kıyamet gününde dirildikleri ve kalplerinin mühürlendiğine alamet olduğunu söylüyorlar. Kulakları çalışmıyor, gözleri kör olmuş, çünkü Kur'ân'da farklı yerlerde de Allah ayrıca kör diriltileceklerinden bahseder.

"وَقَدْ كُنتُ بَصِيرًا" (Tâhâ, 125) "Neden beni kör dirilttin? Görebiliyordum!" diye şikâyet edecekler. En baskın ihtimalse bu ayetin günümüze gönderme yapmasıdır. Bu güzel üslupla hidayeti kabul edememe yetileri betimlenmiş. Son paylaşmak istediğim şeyse kalbin kulakların mühürlenmesi ve gözlere perde çekilmesi. Ama sadece kulaklar tekil olarak zikrediliyor. Gözler ve kalpler çoğul fakat kulaklar tekil. Kur'ân'ın bu betimlemesi o kadar harikulade ki! Hepiniz, umarım öyledir ki, şu an bana bakıyorsunuz, her biriniz farklı yerlerde oturuyorsunuz ve hepinizin farklı bakış açıları var. Doğru mu? Herkes biraz daha farklı açıda duruyor. Herkesin kendi bakış açısı var. Yani tek değil, çok bakış açısı var. Kalplerimiz aynı durumda mı değil mi? Farklı durumdalar, çünkü farklı bakış açıları var. Bazı kalpler dinlemek için çok hırslı bazıları pek değil; bazıları dikkatle dinliyor bazıları pek değil. Çok çeşit var. Ama duymaya gelince... Kulaklarımız tamamıyla aynı şeyi deneyimlemiyor mu? Evet. En azından ses dalgaları hepinize gidiyor. Duyulan şeyde birleşiyoruz. Bu da Kur'ân'ın bir gücüdür. Tüm farklı insanlara, farklı bakış açılarına dokunur. Tüm farklı durumdaki kalplere dokunur. Ama kendi mesajı hep aynıdır ve etkilemesi farklılık gösterir. Yağmur imgesi gibi.

Yağmur aynıdır, ama yeryüzünden ürettiği farklı farklıdır. Su aynıdır, ama farklı hayatlar üretir. Biz de aynı şeyi duyarız, ama bize ilham eden farklıdır. Bu dersi dinleyen herkes bu ayetleri düşünsün, yanınızdaki kişiden farklı olarak bu ayetlerde farklı olan şeyler size dokundu bile. Namaz kılıp ayetleri düşününce

bu ayetlerdeki bir hazineyi, mücevheri düşüneceksiniz. Başkası da başka bir hazineyi düşünecek, aynı şeyi duymanıza rağmen... Ama kalbinize işleyiş şekli farklıdır. Benim kalbime geliş şekli de farklıdır. Kur'ân'ın güçlü betimlemesi budur işte.

"وَلَهُمْ عَذَابٌ عظِيمٌ" "Onları bekleyen büyük bir azap vardır." Allah insanları cezalandırmayı sevmez, bununla sonlandıracağım. Zamanı aştım farkındayım, yok tam zamanıymış. Allah insanları cezalandırmayı sevmez. "مَّا يَفْعَلُاللّهُ بِعَذَابِكُمْ" (Nîsa, 147) "Allah size neden azap etsin?" Allah insanları onlara merhamet etsin diye yarattı. Ama en kötü, aşağılık insanlar büyük azabı hak eder. Ve azapların en büyüğü de, bu arada, zaten ayetin içinde. Kalbinizin mühürlenmesinden başka büyük bir azap olamaz. Kulaklarınız Kur'ân'dan istifade edemiyorsa bundan başka büyük bir azap olamaz. Ve iddia ediyorum ki bu ayetleri duyan ilk insanların sadece kalplerini kulaklarını temizleme fırsatı yoktu, ayrıca Resûlullah'ı (sav) kendi gözleriyle görme fırsatına sahiptiler ve hâlâ kördüler. Hayal etsenize, bu dünyada görebileceğiniz her şeyi... Ve onlar Resûlullah'ı (sav) gördüler, ama hâlâ gözlerinde "غِشَاوَةٌ" vardı. Bundan daha büyük trajedi ne olabilir ki... Allah bizi bu trajediden korusun.

Allah bizleri Hakim olan Kur'ân'ı ile mübarek kılsın, ayetlerinden ve hikmetli zikrinden faydalanmayı nasip etsin.

4. Bölüm

“İnsanlardan bazıları da vardır ki, inanmadıkları halde “Allah’a ve ahiret gününe inandık” derler. Onlar (kendi akıllarınca) güya Allah’ı ve müminleri aldatırlar. Hâlbuki onlar ancak kendilerini aldatırlar ve bunun farkında değillerdir. Onların kalplerinde bir hastalık vardır. Allah da onların hastalığını çoğaltmıştır. Söylemekte oldukları yalanlar sebebiyle de onlar için elim bir azap vardır.” (Bakara, 8-10)

“Rabbim, benim göğsüme genişlik ver, işimi kolaylaştır; dilimden de şu düğümü çöz ki sözümü iyi anlasınlar.” (Tâhâ, 25-28)

Bu kategoridekiler sanki iki aradaymış gibi bir görünüm veriyor, ama daha derine inerek Allah katında onların sadece diğer bir kâfir kategorisinde olduğunu, o kâfir gruplardan birine dâhil olduğunu göreceğiz. Onların Müslüman topluluklarında en bilindik isimleri münafıktır. Bir şey söyleyip sonra başka bir şey yapanlar. Önceki iki grupta her şey apaçık belliydi. İman edenler de belliydi. İnkâr edenler de belliydi. Çünkü inandıkları şeyleri gösteriyorlardı. Fakat bu kategoridekilerin anlaşılması zordur. Bu nedenle iman edenlerin durumunun sadece 5 ayetle açıklandığını fark edersiniz. Birkaç ayetle de inatçı kâfirler kolayca anlaşılıyor. Ama münafıklara, ikiyüzlülere gelince Kur’ân’da çok geniş kapsamlı ayetlere yer verilmiş. Ve onlar hakkında Kur’ân'da bazı karmaşık örnekler verilmiştir. Neyse, diyeceğim o ki, bunlar Kur’ân’ın bahsettiği en karmaşık grup. Yani çok kapsamlı bahsedilen bir grup. Bu surede onlar hakkında birçok ayet var. Örneğin Nîsa Suresi'nde onlara ithaf olunan ayetler olacak. Mâide Suresi'nde bir yere kadar onlardan bahsedilecek. Aslında Âl-i İmran Suresi’ni de atladım. Âl-i İmran Suresi'nde çok büyük bir kısmın onlara ayrıldığını göreceksiniz. Enfâl Suresi’nde de ayrıntılı söylemler var, Tevbe Suresi’nde de, sonrasında Nûr Suresi, Münafıkûn Suresi... Tekrar tekrar bu gruptan kapsamlı bir şekilde bahsedilmiş. Ama çok karmaşık bir konu. Kolay bir konu değil. Allah bir sebep için böyle amaçlamış. Çünkü bir sebeple bunu karmaşık tutmuş.

Her şeyden önce, bu insanların içinden geçenler karmakarışık. Tek bir durum içinde değiller. “Onlar küfür ile iman arasında bocalayıp dururlar. Ne onlara, ne bunlara.” (Nîsa, 143) İkisinin arasında tutsak kalmışlar gibi, bazen iyi günleri olur bazen kötü günleri. Düzensiz hareket ediyorlar. Direkt suçlama yapamıyorsunuz. Tıpkı bir hastanın hastalığının bazen zuhur edip bazen mükemmel derecede sağlıklı görünmesi gibi. “Hiç hasta görünmüyor.” dersiniz. Ama ertesi gün yataktan çıkamayacak gibi oluyor. Yani teşhis koymak oldukça güç. Bu mevzu önemli, size nifak (ikiyüzlülük) konusunu Kur’ân’ın

ışığında biraz tanıtmak istiyorum. Karışık bir konu olsa bile tanıtmanın önemli olduğunu düşünüyorum, çünkü bu kısım Allah'ın onlardan ilk bahsettiği yer. Çünkü bilirsiniz, Müslümanlar olarak bu terimleri çok basit sebeplerle kullanıyoruz. Dün kâfir terimini nasıl basit sebeplerle kullandığımızdan bahsettiğim gibi Kur'ân terimleri özel olarak, bizse basit sebeplerle kullanıyoruz. Münafık da aynı, Allah çok özel bir şekilde, ciddi ve bir maksatla kullanırken, biz öylesine, bir hutbede münafıklıkla ilgili bir şey duyunca direkt "Evet... kuzenim cidden münafık." diyoruz. Hemen kafamızda etiketlemek istediğimiz birini betimliyoruz. Yani bu çok ciddi terim hakkında çok lakayıt davranıyoruz. Konunun ciddiyetiyle ilgili birkaç yorumum var.

Kur'ân'da hiçbir yerde, bu gruptan başka Allah'ın öfkesini bu kadar kazanan başka hiçbir kimse bahsedilmemiş. Kur'ân'da hiçbir yerde, bu gruptan başka bu kadar kötü ceza ile vasıflandırılan başka kimse yok. "Şüphesiz ki münafıklar, cehennem ateşinin en aşağı tabakasındadırlar." (Nîsa, 145) Ve cehennem aşağı doğru indikçe, daha kötü hâle geliyor. Ve en aşağısı münafıklar için ayrılmış. Ben ve siz birine münafık damgası koyduğumuzda yaptığımız şey küçük bir şey olmuyor. Bu aslında kâfirden çok daha kötü. Allah'ın onlara olan öfkesinden bahsettiği bu düzey küçük bir şey değil. İlk bilmemiz gereken şey bu. Şunu da not etmemiz önemli ki, imanı zayıf olan, Allah'a itaatsizlik eden, daha iyi olmaya çalışanla münafık tamamen farklı. Bunlar çok farklı iki şeyler. Çok çok farklı şeyler bunlar.

Bahsetmek istediğim ikinci şey ise Resûlullah'ın (sav) zamanındaki nifak ve bizim zamanındaki nifak. İkisi arasında ayrım yapmak zorundasınız. Bu kesinlikle çok gerekli. Konuyu herkesin anlaması için basitleştireceğim. Benim imanımla sizin imanınızı, Ebu Bekir Es Siddîk'la (ra) mukayese edebilir miyiz? Hayır, kıyaslanamaz bile. O'nun, Ömer'in (ra), Osman'ın (ra), Ali'nin (ra), Usameb. Zeyd'in (ra), sahabenin, Kur'ân indirildiği anda onu yaşayanların ödün verdiği şeyleri; onların neler başardığını neler yaşadıklarını hayal bile edemeyiz. Bir düşünün, onlara en iyi jenerasyon denmesinin bir sebebi var. Çünkü bir insana verilecek en zor görevler onlar tarafından desteklenmişti. Resûllulah'a (sav) en zor görevler verilmişti ve bu insanlar O'na (sav) destek oldular. Onlar, O'nun (sav), O'na bu görevi üstlenmede yardımcı olanlardı. Onlar gelmiş geçmiş en büyük insanlar. Başka bir deyişle, Allah en hakiki, en büyük inananlar hakkında konuştuğu zaman dereceler olduğunu anlıyoruz. Her neslin bir sâbikūn (öne geçen)'u vardır. Ama en hakikileri o ilk nesildeydi. En, en iyileri. Aynı şekilde, o neslin kûffarları, inanmayanları Ebu Cehil, Ebu Leheb gibi ya da Kur'ân'da bahsedilen Firavun'u bile bir daha görmeyeceğiz. Onlara yakın kişileri göreceğiz, ama bir Firavun daha gelmeyecek. Bir daha "Ben, sizin en yüce Rabbinizim!" (Nâziât, 24) tipleri olmayacak. Adam şeytanın bile imza isteyeceği türden şeyler yapıyordu. En üst seviyede, anladınız mı? Ebu Leheb şaka değil. Resûlullah'ın (sav) amcası ve ona lanet okuyor.

Resûlullah'ın (sav) amcası olmak ve bir bebeğin ölümünü kutlamak! Yani, kötü insanlar olacak, İslam'a düşmanlar olacak ama hiç kimse kendisine özellikle bir sure indirilen Ebu Leheb'e "Ebu Leheb'in iki eli kurusun; kurudu ya." (Tebbet, 1) yanaşamayacak bile. Böyle bir şey olmayacak. Anladınız mı? Yani, onların en iyileri, bizim en iyilerimizden çok daha üst derecede. Ve onların en kötüsü, bizim en kötülerimizden çok daha aşağıda. Mukayese olmaz.

Aynı şekilde, onların münafıkları, onlardan sonra gelecek münafıklardan daha kötü olacak. Çünkü insanlığın en iyisi olan Resûlullah'tan (sav) direkt olarak hidayete erişebilecek fırsatları vardı, artı olarak gelmiş geçmiş en iyi neslin arasındaydılar ama yine de yararlanmadılar. Siz ve ben, Kur'ân'ı kitap olarak okuyoruz. Onlar Kur'ân okumadılar. Onlar Kur'ân'ı duydular. Ve onlar, Kur'ân'ı Resûlullah'ın (sav) sesinden duydular. Neyden faydalanmadıkları arasında bir dünya fark var. Münafıklık öldü demiyorum, münafıklık devam ediyor. Nifak devam ediyor. Ama onların münafıklık seviyesine kimse ulaşamayacak. Anlıyor musunuz? Demek ki, Allah bunlardan bahsettiğinde, dereceleri vardır. Yani direkt atlayıp "İşte nifakla ilgili ayetler! İşte münafıklarla ilgili ayetler!" deyip buna uyan herkes hakkında düşünebilirim. Aynı derece değiller. Arada devasa bir fark var ve bu farklar konusunda hassas olmalıyız. Konuya giriş amaçlı bahsetmek istediğim ikinci yorum buydu.

Üçüncü yapmak istediğim yorum yine giriş amaçlı ki, konuya karşı tasavvurumuz daha anlaşılır olsun. Yorumların hepsi Kur'ân kaynaklı. Üçüncü konsept, Allah alışılagelmişin dışında bir şey yaparak münafıkları gizli tutuyor. Resûlullah (sav) bile alışılagelmişin dışında bir şey yaparak onları isimlendirmiyor. Bunu yapmayı reddediyor. En kötülerini tüm sahabe biliyordu. Abdullah ibn Ubeyy bin Selûl'u, Allah lanet eylesin, herkes biliyordu. Onun sadece münafık değil, açık bir düşman olduğunun herkes tarafından bilindiği konusunda hiçbir ihtilaf yok. En en en kötüsü. Kendisini Müslüman diye nitelendiriyor, aralarına katılıyordu. Hikâyeden biraz bahsetmeliyim çünkü eğer Kur'ân'da münafıklığı inceleyecekseniz, bu adamı bilmeniz gerekiyor. Kâfirleri inceleyecekseniz, Firavun'u bilmek zorunda olduğunuz gibi. Münafıklığı incelemek için Abdullah b. Ubeyy'i bilmek lazım. Diğerlerini bilmeseniz bile bunu bilmeniz lazım. Adam aslında Medine vatandaşı ve Medine de iki ana kabilden oluşuyor: Evs ve Hazrec. Hazrec büyük, Evs küçük olanı. Evs hepsinin birleşimiyle sekiz vilayetten oluşuyor. Günümüzdeki gibi düşünebilirsiniz. Biri sekiz diğeri dört vilayetten oluşuyor. Toplamda kaç? On iki, evet.

O, on iki vilayetin en büyük idarecisiydi. Önce Hazrec'teyken sonra en büyük vilayetin ve ailenin başına geçiyor. Orada sorumlu. Peygamber (sav) gelmeden önce, İslam'dan önce, Medine tüm ilçeleri birleştirme kararına vardı ve Yesrib'te (Medine'nin eski adı) bir krallık olarak oluşturmak istediler.

Bir tane de oy birliğiyle kral seçmek istediler ve aramızdan kimi seçmeliyiz diye düşünmeye başladılar. Sonra onların en büyük vilayetinin idarecisi olan kişiye karar verdiler. Kimdi o? Abdullah b. Ubeyy b. Selûl. Aslında resmi olarak onların krallarıydı. Sonra Yesrib'de (Medine) bir taht hazırlamaya ve yeni kralları için açılış merasimi yapmaya başladılar. Medine'de durum buydu. Ve kelimenin tam anlamıyla günler önce göreve başlayıp kral olarak yemin etmesi gerekiyordu ki Resûlullah (sav) Medine'ye giriş yaptı. Ve tüm vilayetler, krallık meselesi bitmişti. Siyasi adaylık bitmişti. Tamamıyla ortadan kalktı çünkü artık Medine'nin oy birliğiyle karar verilmiş idarecisi kim oldu? Müslüman olanların da olmayanların da idarecisi Resûlullah (sav) oldu. Adamın tüm siyasi kariyeri yıldırım hızıyla ortadan kalktı. Biri seçimi kazanmasına rağmen başkanlığı alamıyor. Yani... biraz sinir bozucu. Ve senin düşmene sebep olanı muhtemelen o kadar çok sevmezsin. Ama iki seçeneği vardı: Birincisi, direkt bir düşman olabilirdi ve kendi partisini kurabilirdi.

Bilirsiniz, bazıları Donald Trump Cumhuriyetçi adaylığını elde etmezse kendisi bağımsız yönetebilir mi diye merak ediyor ya, değil mi? Kendisi tek başına çıkıp kim ona gerçekten sadık olduğunu öğrenip kendi partisini kurabilir, kavga çıkarabilir, kimin daha üstte olduğunu gösterebilirdi. Birden çoğunluğun Resûlullah'la (sav) olduğunu düşündü. Yani ona karşı çıkmak kesinlikle kazançlı olmayan bir öneri. "Ona karşı çıkarsam asla seçimi kazanamam." Yani eğer onları yenemiyorsan, onlara katılacaksın... Sonra Müslüman oluyor. Çünkü kazanan parti ile olabilmenin tek yolu bu. Ve "Eğer başkanlığı kazanmadıysam, belki başkan yardımcılığını kazanırım, belki bunu başarırım." diye umut ediyor.

Buradaki problem şu ki, Resûlullah'a (sav) en yakın olanlar kendilerinden en çok ödün verenlerdi. Ve kendilerinden en çok ödün verenler Ebu Bekir (ra), Ömer (ra) gibiler. Nereden bu insanlar, Mekke mi Medine mi? Mekke'denler! Şimdi hem yabancı bir kralımız var hem de en yakın çevresi, arkadaşları; yabancı, göçmenler! Özellikle Araplar o zaman ve günümüzde bile, eğer bir bölgedensen, siyasi liderler de o bölgeden olmalı, diye düşünüyorlardı. Günümüzde bile siyasetçiler eğer yerel bir vilayeti yönetiyorlarsa, "Ben Teksas vatandaşıyım ve Tarrant Vilâyeti'ndenim!" gibi ne kadar yerli olduklarını vurgularlar, değil mi? Ama şimdi durduk yere Medine'nin liderleri bir grup göçmenin elinde. Tek Resûlullah (sav) değil, onlara "المهاجرون" (muhacirûn) deniyor, yani göçmenler. Göç eden onlar. Partinin başındaki de liderin etrafındakiler de göçmen. Adamın da kendini başkan yardımcılığına sıkıştırmaya çalışması işe yaramadı. Çünkü Resûlullah'a (sav) yaklaşmanın tek yolu çok çok fazla fedakârlık yapmak. Kendini ortaya koyup kanıtlaman lazım. Bu insanlar on yıldan fazla bir süreçte kendilerini ispat ettiler. Medineliler için Bedir Gazvesi bile daha olmadı. Hiçbir testten geçmediler. Yani adamın kendi

siyasi önemini gösterecek hiçbir yolu yok. Peki, ne yapıyordu? Hep namaza erkenden geliyor, en ön safta, her vakit olmak üzere özellikle sabah namazında duruyordu. Ve her ne zaman Resûlullah (sav) bir duyuru yaptığında, Resûlullah'tan (sav) önce kalkıyordu ve "Dikkatle dinleyin, millet! Resûlullah (sav) konuşacak." diyordu. Sonra oturuyordu. Çünkü mikrofonu kaybetmişti. Şimdi mikrofon kimin elinde? Resûlullah'ın (sav). Bari en azından sunuculuğu kapmak istiyordu. Kimse sunucu olması için onu davet etmedi ama bu sayede insanların onun yüzünü unutmayacağını düşünüyordu. "Böylece hâlâ toplumun gözü önünde olabileceğim." diye düşünüyordu. Bunu sürekli göstermesi gerekiyordu bu yüzden Resûlullah'a (sav) gitmek zorunda kaldı. Resûlullah'tan (sav) nefret ediyordu. Çünkü siyasi kariyerinin sona ermesi O'nun (sav) yüzündendi. Anladınız mı? Bu sebepten nefret ediyor. Ama yine de insanlara göstermek için O'nun (sav) yanına gidip oturuyor, O'na (sav) ne kadar sadık olduğuyla ilgili ikna etmek ve İslam'ı ne kadar iyi ifade ettiğini göstermek istiyordu.

Ama siyasetçileri bilirsiniz, onlar çok nutuk atabilirler, ama iş savaşa gitmeye gelince, kendileri mi gider yoksa ülkenin genç erkek ve kızlarını mı yollarlar? Bu arada hep fakirleri yollarlar, kendi çocuklarını değil, başkalarınınkini yollarlar. Bedir Gazvesi olmak üzereyken, canı gönülden bir siyasetçi olduğu için, savaşa katılmada hevesli ve gönüllü müydü? Hayır, bu onun işi değil; onun işi siyaset. Onun işi fedakârlık değil. Fedakârlık alt sınıflar için. O üst, elit sınıfta. O Yesrib toplumunun üst tabakasında. Ama İslam geldiğinde alt-üst sınıf gibi bir şey yok. Herkes Müslüman. Ve bilirsiniz, eskiden kabilelerin liderleri geldiğinde insanlar onu tebrik eder, karşılarlardı ve özel makam koltukları verilirdi. Günümüzde de her toplumda sınıflar var. Onların oturacak özel yerleri var. Kamyon şoförü ve bir CEO'nun aynı yerde oturduğunu görmeyiz. Bu zihniyet hâlâ günümüzde var. Birçok yerde. Ne yazık ki İslam dünyasında bile. Gittiğinizde açıkça toplumda sınıf farklılıkları oluyor. Varlıklı kişilerin elit arabaları şunları, bunları var; şoförleri onlara kapıları açıyor, etrafında dolanıyor. Onlara selam bile verilmiyor. İnsanlar artık kimseye selam bile vermiyor. Müslümanlar! Ve diğerlerine selam bile vermiyorlar. VIP tarzı bir olay var, bunu gördüm ve iğrençti; bir Müslüman ülkeye gitmiştim Cuma'ya gitmiştim ve ilk üç sırada güvenlik tarzı bir şerit vardı: VIP kısmı. Resûlullah'ın (sav) VIP bölümü yoktu. Senin nasıl VIP bölümün var? Namazda saf tutmanın tüm amacı siyah ve beyaz, köle ve hür, fakir ve zengin, hasta ve sıhhatli, genç ve yaşlı herkesin tek bir safta yer alması. Onlar her şeyi arkada bırakanlardır. Amaç bu.

Bazıları için o sınıf sistemini kafalarından çıkarmak oldukça zor. Abdullah b. Ubeyy b. Selûl için de oldukça zordu. Etrafındaki insanlar sebebiyle de zordu, çünkü İslam geldi ve göçmenlere toplumda bir pozisyon verdi; bir gün saf tutarken yanında Bilal (ra), başka gün bir köle duruyordu. Sadece bir köle de

değil, bir göçmenin kölesi namazda yanında saf tutuyordu. "Neden…?" Kur'ân diyor ki: "Ve bizden aşağı olan kimselerden başkasının da sana tâbî olduğunu görmüyoruz." (Hûd, 27) Bunlar ikinci sınıf, neden yanımızda saf tutuyorlar? Bunlar eskiden kâfirlerin Nuh (as), Salih (as) gibi insanlara dediği sözlerdi. "Biz ne dediğini dinlemek istiyoruz, ama sorun şu ki her zaman etrafında alt tabakadan insanlar var." "Eğer dört yıldızlı bir restorana falan gelmek istersen, güzel, zarif bir ortamda. Ya da belki ofisime gelebilirsin çünkü ben senin fakir mahallene gelip konuşmak istemiyorum, bana yakışmaz." Peygamberlere karşı olan tutumları buydu. Bu size tanıtmak istediğim ilk münafık kategorisiydi. İslam'ı kabul eden ama İslam'dan emin oldukları için, sevdikleri değil, siyasi kariyerlerini kaybetmemenin tek yolu bu olduğu için. Eninde sonunda belki işler tersine döner umuduyla. Ne derler bilirsiniz: "Dostlarını yakın, düşmanlarını daha yakın tut." Tüm fikir buydu. Düşmanı olan Resûlullah'ı (sav) kendine daha yakın tutmak istedi. Evet, bu münafıklığın bir kategorisiydi.

Ama şimdi inceleyeceğimiz ayetlerin güzelliği, Allah'ın beyânâtının muazzam ve geniş kapsamlı olması. O kadar ayrıntılı ki birçok grup aynı beyânla hedeflenmiş. Bu Kur'ân'ın güzelliklerinden bir kısım. Örnek vereyim, bir sınıfta öğrencileriniz var ve farklı öğrenciler farklı hatalar yapmış. Bir öğrenci sıfır almış, diğeri ödevini yapmamış, diğeri geç gelmiş, diğeri sınıfı rahatsız ediyor; sınıfta farklı suçlar var. Öğretmen de "Bazılarınızın başı fena dertte." diyor. Tek dediği bu. Öğretmen bunu dediğinde kimden bahsediyor? Bu arada, tam beyân etmedi. Ya da öğretmen "Aranızdan birinin başı fena dertte." bile demedi. Belirtmiyor kim olduğunu. Ve hata yapıp suç işleyen herkes "Aman Allah'ım, kesin benim o!" diyor. Herkes kendisi sanıyor. Anladınız mı? Yani, bazen beyânâtın hikmeti bazı şeyleri genellemektir ki, toplumun çoğunluğunu ilgilendirsin.

İlk grup, münafıklar ve ben size onların liderinin örneğini vermiştim. Aralarında başka biri daha var. Diğer grup, İslam'ı kabul eden fakat ne kadar ciddi bir şeye girdiklerinin farkında olmayanlar. Yani o İslam'la bu İslam arasında devasa bir fark var. Birisi bugün İslam'ı kabul etse, kendisi tek başına bir apartmanda yaşasa bile, ailesi vefat etse ve tek kalsa, YouTube'a girip Şeyh Yusuf Estes ya da Mufti Menk gibi birinin videosunu izlese ve "Hmm, İslam çok ilginç." diyerek birkaç video izlese ve Müslüman olmaya karar verse, en yakın mescidi Google'da aratsa, şehadet getirse, Müslüman olsa, hayatı nasıl değişir? Domuz eti artık yok, alkol yok, artık erken kalkıp namaz kılması lazım, hayatında bazı değişiklikler oldu, doğru mu? Ama eskiden, anlamınızı istiyorum, Medine'de birisi İslam'ı kabul ettiğinde sadece diyetleri değişmedi, sadece Ramazan'da oruç, beş vakit namaz değildi. Ne demekti biliyor musunuz? Bir mücadeleye, uğraşa katılmaları ve direkt olarak Kureyş kabilesinin karşısına geçmeleri. Onlar Arabistan'daki en büyük kabilenin düşmanı hâline geldiler. Onlar bölgedeki en kuvvetli güce savaş ilan ettiler. Sadece şehadet

getirerek, İslam'a sadık kalarak, yani bu Kureyş'e savaş anlamına geliyordu. Şehadet sonuçlarını da beraber getirecekti. Sahabenin, Mekkelilerin, İslam'ı kabul edenlerin başlarının belaya girdiği doğru değil mi? Niye başlarını büyük belalara soktular? Helal, haram yeme ayeti bile daha inmemişti. Çoğu zamanda beş vakit namaz bile daha yoktu. Faiz hukuku yoktu. Oruç yoktu. Kıyafet sınırlamaları yoktu. İslam hakkında düşündüğünüz hiçbir şey Mekke'de yoktu. Oruç yok, beş vakit namaz yok; sonradan Mekke'de farz oldu, kadınlar için kıyafet sınırı yok, alkol yasağı yok, hiçbir şey yok. Neden başları belaya girdi? Çünkü İslam'ı kabul ettiğinde Resûlullah'a (sav) olan bağlılığını ilan ediyor, kabileni ve onların ibadet ettiklerini de reddediyorsun. Bu bir muhâlefet. Yani o zaman İslam'ı kabul ettiğinde esasen askerî orduya katılmış oluyorsun.

Kolay anlamanız için diyorum; esasen bir orduya katılıyorsunuz, sadece din kabul etmiyorsunuz, bir akıma katılıyorsunuz. Bu insanlar dini gördü ve mantıklı buldu; "Tek bir ilah var, çok güzel vahiy var, daha önce hiç duymadığımız çok güzel kelimeler var; hepsi çok mantıklı, iç dünyamı ve fıtratımı cezbediyor. Bu bende etki yaratan ve mantıklı bir inanç, kabul edeceğim, kalbim bu dine bağlandı." Fakat sonra Allah yolunda mal harcama, Allah yolunda hicret etmek, savaşmak çağrısı yapıldı. Kureyş de geliyor, bir ordunun hazırlanması gerek. Ve Resûlullah (sav) bu İslam'ı henüz kabul edenlerin orduya katılmalarını istediğinde, "Ben bunun için İslam'ı kabul etmedim ki? Sadece namaz kılmak istiyordum. Namaz kılmayı seviyorum. Kur'ân okumayı seviyorum, tecvidimi düzeltmek istiyorum. Ama bu Bedir işi de nereden çıktı? Ben sadece bir çiftçiyim. Zaten savaşacak bir şeyim de yok, çoğumuzun kılıcı bile yok! Savaşa katılmamızı mı istiyorsun?" demediler. Eğer Bedir'de kullanılan kılıç sayılarını incelerseniz, bu insanların ne kadar askerî deneyimi olduğunu anlarsınız. Sadece birkaç kılıç! Milislerin (profesyonel asker olmayanların) 313 kılıcı. Onlardan istenen mental olarak gidip savaşmakta gönüllü olmalarıydı, ne isteniyor anladınız mı?

Yani dediğim şey şu, İslam'ı yürekten kabul ettiler. Ama bazıları İslam'ın kendileri olsun, paraları olsun, birçok ciddi fedâkârlıklar gerektirdiğini fark ettiklerinde birkaç geri adım attılar ve "Bilmiyorum, bu bana göre değil. Bu en doğru karar mı emin değilim. Yani... bu hayat tarzından önce Yesrib çok kolaydı. Bu din işleri zorlaştırıyor." dediler. O insanları toplayan, onların şüphelerini daha fena hâle getiren kimdi? Abdullah bin Ubeyy bin Selûl'dü. Onun münafık olması siyasi sebepler yüzündendi. Ama imanları zayıf olanları yakalayıp, yanlarında namaz kılıp, etrafında da topluyordu. Yani bu iki gruptaki insanlar münafıkları oluşturuyorlar. İman zayıflığından direkt nifaka gidiyorlar. Şimdi bu ayetlere gelmeden önce diğer iki gruptan bahsetmek istiyorum. Çok önemli. Medine Yahudileri iki kategoriye ayrılmıştı. Hristiyanlar ayrı bir hadise, ama baskın olarak Yahudilerden, İsrailoğulları'ndan bahsetmek istiyorum.

İsrailoğulları iki kategoriye ayrılıyor, birincisi hahamların başı tarafından bahsedilmiş olan Resûlullah'ın (sav) peygamber olduğunu anında tanıyan grup. O'nu (sav) tanıdıklarında dehşete düştüler. Neden biliyor musunuz? Hemen size olayı betimleyeyim ki bu ayet geldiğinde hemen hızlıca geçelim, çünkü tüm arka planı bilmiş olacağız. O zamanın hutbe okuyanları hahamlardı. Ders anlatan, dini öğreten onlardı. Değil mi? Fetva verenler de onlardı. Yani dine tabi olan herkes, çoğunlukla Yahudi kabileleri, hahamlarına fetva, hutbe, dini öğrenmek için giderlerdi. Eğer Resûlullah'ı (sav) son peygamber olarak kabul etselerdi, bir daha fetva talebi alacaklar mıydı? Bir daha insanlar derslerine katılacaklar mıydı? Sinagoglar dolu olacak mıydı? Hayır. Hahamlar hocalıktan Resûlullah'ın (sav) talebelerine dönüşeceklerdi. Ve ağızlarını kapamaları gerekiyordu, çünkü bu din "İşittik ve itaat ettik." (Bakara, 286) diniydi. Hahamlar bile sessiz olup Resûlullah'ı (sav) dinleyecek. Bu da demek oluyor ki tüm sosyal statü ve âlim, müftü, hatip gibilerin toplumdaki şöhretleri bir anda yok olacak. Hiçbir değerleri yok. Bu aslında din psikolojisinin çok büyük bir kısmıdır; herhangi bir dinde insanlar ruhban sınıfında olup vaaz verip din öğrettiğinde sözü geçen birileri hâline gelir. Aslında siyasete de çok yakındır. Siyasetçiler insanlara etki edebilir. Dindar liderler de insanlara etki edebilir. Bu yüzden ahlakî çöküş içinde olan dindar insanlar siyasetçilere yakındır. Birbirlerinin kuzenleri gibidir, ilişki içindedirler.

Dindar insanların toplumda çok etkisi var ve etkiniz egemen olduğunda onlardan para da isteyebilirsiniz. Onlar da ahlakî çöküş içindeyseler sonunda bir şekilde para onların cebine iner. Sonra insanlara duymak istedikleri çeşitli fetvalar ve hükümler verirler. Topluma uymak için dini bile değiştirirler. Böyle yapıyorlardı. Şimdi bu peygamber geldi ve gerçek peygamber olduğunu biliyorlar ama eğer onu kabul ederlerse onların hâkimiyetindeki tüm toplum da onu kabul edecekti. Yani işleri mahvedecek, çünkü onlar için din iş hâline gelmişti. Bu arada, Medine'deki Yahudi topluluklarından bahsediyorum ama bu konuşmayı Yahudilerle ya da Medine'yle sınırlandırmıyorum.

Herhangi bir güce sahip olan dinî liderler herhangi bir dini işe çevirebilirler. Çok kolay bir şekilde. Ve bildiğiniz üzere işte yarış olur ve yarışta hep üstte kalmak için bazen iyi malının olması yeterli değildir. Müşterilerini kaybetmemenin tek yolu diğer tarafın arkasından gitmektir. Vaazları, hutbeleri, dersleri diğer tarafın ne kadar delalete sapmış olduğuyla ve ne kadar o grubun saptığıyla ilgilidir. Şunu dinleyip bunu dinlemeyle ilgilidir. Tek konuşulan budur. Çünkü müşterilerini kaybedeceğinden ve diğer tarafa gideceğinden korkarlar. Bu insanlar, Yahudilerin liderleri ne yapmaya başlıyor peki? Hutbelerinde, vaazlarında, kendi içsel müzakerelerinde "Şu Müslümanlar hakkında dikkatli olun! O'nu (sav) dinlemeyin!" dediler. Çünkü ne olmaya başladı biliyor musunuz? Size Yahudilerin ikinci kategorisini anlatacağım. Her Medine'deki Yahudi de haham değil bu arada. Normal

Müslümanlar gibi insanlar var, her Müslüman âlim değil ya? Medine'de de aynı. Toplumdaki her Yahudi Tevrat âlimi değil. Hayır. Ve onlar da İslam'ı sadece hutbelerde duyuyorlar, birçoğunuz gibi her ne duyuyorsanız hutbelerden, sohbetlerden duyuyorsunuz. Resûlullah'ı (sav) biraz dinlediklerinde "Biz bunu hutbede duymuştuk." diyorlardı. "Haham bize şu, şu işaretler gerçekleştiğinde son peygamberin geleceğini söylemişti. Bu peygamber tüm işaretlere uyuyor. Aman Allah'ım, yoksa O (sav) son peygamber mi?" Sonra Resûlullah'ın (sav) yanında ve çevresinde bulunup, dinleyip düşünmeye başlıyorlar:

"Bunlar tam bizim öğrendiğimiz şeyler! Bence bu O (sav) "Hemen gidip hahamımla konuşup tebrik edeceğim, tahmin et ne buldum haham, son peygamberi!" Böylece hahama gidiyorlar ve "Tahmin et ne bulduk, O (sav) aslında senin bize öğretmiş olduğun her şeyi söylüyor. Çünkü sen bize son peygamberin geleceğini söylemiştin ve öğrettiğin her şeyin %100'üne de uyuyor. Harika!" Bu yaşandığında da haham başka bir vaaz veriyordu. "Onlarla konuşmayın! Müslümanlarla konuşmayın! Onlarla uyuştuğunuzu söylemeyin! Bunu daha önceden öğrendiğinizi söylemeyin! Hemfikir olduğunuzu söylemeyin! Hayır, hayır." "Çünkü eğer söylerseniz, onları kabul etmek zorunda kalırsınız, eğer onları kabul ederseniz, savaşa katılmak zorunda kalırsınız ve öldürülürsünüz." "Hiçbir şey demeseniz daha iyi, yoksa kıyamet günü Allah kabul ettiğiniz için sizi suçlar." "Cahilmiş gibi davranın, oraya bir daha gitmeyin. Çünkü kabul ederseniz, sorumlu tutulursunuz."

Bugün bile "İslam'la ilgili bir şey öğrenmiyorum; çünkü öğrenirsem sorumlu tutulacağım." diyen bazı Müslümanlar var. "Öğrenmemeyi tercih ederim." Bu onlara verilen tavsiyenin aynısı. Bu ikinci gruptaki insanlar aslında Resûlullah'ın (sav) neler dediğini duyan ve öğrendikleriyle pekiştiren Medine'deki normal Yahudi topluluğuydu. Ama onlar peşin olarak reddetmediler, onun yerine Müslümanlara "Dinleyin, biz neredeyse aynıyız, hepimiz büyük mutlu bir aileyiz, Siz Allah'a, biz de Allah'a inanıyoruz. Siz ahiret hayatına, biz de... inanıyor gibiyiz. Çok ortak noktamız var, biz büyük mutlu bir aileyiz. Hepimiz cennete gireceğiz, yaşasın!"

Bunları dediklerinde neyi atlıyorlar biliyor musunuz? Onlar Resûlullah'a (sav) inanmayı atlıyorlar. Allah'a ve ahiret hayatı gibi bir şeye inandıklarını söylüyorlar ama peygamber? Çünkü Peygamber'i (sav) kabul edersen, itaat etmen ve fedâkârlık göstermen gerekir. "Ortak ve genel şeyleri tutalım, Medine'de dinler arası konferans yapalım, nelerin ortak olduğunu konuşalım, böylece birbirimiz hakkında memnun hissederiz." "Çünkü biz size çok benziyoruz." Bu bize yeter. Bu da Medine'de olan başka bir münafıklık. Öyle geçiştirmeleri imanları için yeterliydi. Yani birazdan okuyacağımız ayet münafıklarla ilgili ama ayrıca kendi sahip olduklarını yeterli görüp, imanlarını böyle göstermelerinin yeterli olduğunu düşünen Yahudi topluluğunun bu

unsuruyla da ilgili. Şimdi bu arka plan ile ayeti okuyun: "İnsanlardan bazıları vardır ki inanmadıkları halde Allah'a ve ahiret gününe inandık derler." (Bakara, 8) "Onlar hiçbir şekilde inananlar değildir." Bu ayette o kadar nüanslar var ki, hadi teker teker inceleyelim.

İlk olarak, "مِنَ النَّاسِ" var. Allah "İman edenler arasında" demiyor. "İnsanlar arasında" diyor, yani daha kapsamlı. İslam'ı kabul eden münafıkları, hâlâ Yahudi topluluklarında bulunan ve "Hayır, hayır; biz sadece sizin gibi inananlarız, hepimiz aynıyız." diyen münafıkları da dâhil ediyor. Bu "مِنَ النَّاسِ" İkinci olarak, Allah "مَنْ يَقُولُ" buyuyor. "مَن" Arapçada İsm mevsul mübhem'dir. Belirsizdir. Diğer bir deyişle, "bazıları, birisi diyor." Allah "اَلَّذِينَ يَقُولُو" buyurmuyor. O zaman spesifik olurdu. Allah o insanları gizli tutmak istiyor, kim olduklarını açığa çıkarmak istemiyor. Asla münafıkları isimleriyle açığa çıkarmaması aslında Allah'ın Kur'ân'daki hikmetidir. Kâfirleri isimleriyle meydana çıkarmıştı. "Ebû Leheb'in elleri kurusun." (Tebbet, 1) Firavunu da. Ama münafıkları asla.

Hikmetini biliyor musunuz? Çok kudretli bir hikmet. Allah'ın sünnetini, Kıyamet gününe kadar süreceği sünnetini bilmek için. Hiçbir inanan ve inanmayan başka bir insan tarafından münafık diye isimlendirmesin diye. Benim hiç kimseye münafık deme hakkım yok. Bugünkü pasajda bu gizemi bozacağım. Allah "Kalplerinde münafıklıktan kaynaklanan bir hastalık vardır." (Bakara, 10) Kalbin içini kim görebilir? Kimse. Semptomları dışardan görebilirsiniz. Ama yanlış teşhis koyabilirsiniz. Kalbin içinde ne olduğunu sadece o ve Allah bilir. Bu da demek oluyor ki ben gözümle ne görürsem göreyim, başkasına münafık demeye hakkım yok. İşin aslına bakarsanız, münafıklığı öğrenmenin tek faydası toplumunuzda birini bulup etiketlemeniz için değil, aynada kendinize daha iyi bir görüşle bakmanızdır. Bu münafıklığı incelemedeki tek amaç. Sizin ve benim aynaya bakmamız ve "Bende bu hastalık var mı?" dememiz. Bu detaylar sadece bu sebeple veriliyor. Resûlullah'ın (sav) da "Üç (ya da diğer hadise göre dört) şey kimse varsa münafıktır." söylemesinin sebebi nedir? Kendi içimize bakalım diye.

Bir sonraki kelime "النَّاسِ" Müslümanları da Müslüman olmayanları da kapsıyor. Ucu açık yani. Allah "مَنْ يَقُولُ" buyuyor, yani geniş zaman kullanılıyor ve bu kişi belli bir zamanda konuşmuyor, öyle olsaydı başka olurdu; demek ki dediklerini tekrar diyor; tekerrür ediyor. Anlamamız için çok önemli.

İmanımı, Allah'a olan inancımı, Kıyamet gününe olan inancımı gelip size sürekli söylemek zorunda değilim. "Biliyor musun Allah'a gerçekten

inanıyorum, ahirete olan imanım... Off o kadar güçlü ki!" Bunu yapmam. Biri bunu ne kadar sık yaparsa "Niye bunu yapıyor? Ona inanmadığımı mı sanıyor? Neden bana kalbinde olan şeyi söyleme ihtiyacında bulunuyor?" deriz. Çünkü iman, kalbindedir. Çıkıp söylemene gerek yok. Ömer (ra) her gün Resûlullah'a (sav) gelip "Bu arada, Ya Resûlullah (sav), Allah'a ve ahiret gününe iman ediyorum, sadece bilmeni istedim!" dememiş. "Cennet ve cennet, ben hazırım, tamamıyla inanıyorum!" Böyle yapmadı. Ne zaman bir insan bunu yapar? Ne zaman bir çocuk gelip ailesine: "Bu arada, bu arada ödevimi yaptım, kesinlikle yaptım, tamam mı? Bitti." der? Çünkü onların kontrol etmelerini istemez. Belki açığa çıkar diye suçluluk hissi ve paranoyası var. Paranoyanız olduğunda teşhir edileceğinizi sanıp, tam tersi kendini sana sorulmamışken bile açıklarsın. Odaya girersin ve çocuklar: "Hiçbir şey yapmadım!" der, bu da onların bir şey yaptığı anlamına gelir. Çünkü sormadın bile ve çocuk: "Hayır, ben değilim!" diyor.

Alışılagelmişin dışında durmadan "Tabii ki Allah'a ve ahiret gününe inanıyoruz." diyorlar ve sonunda farkına varıyorlar. "Her gürültüyü kendi aleyhlerine sanırlar." (Münafıkûn, 4) Görüyoruz ki bu gerçekten Kur'ân'da çok güçlü bir psikolojik olgu. Hutbe veriyorum, münafıklıktan bahsediyorum ve işlerinde hile yapanlardan bahsediyorum. Çok sinirliyim ve "Ölçüde ve tartıda hile yapanların vay hâline!" (Mutaffıfîn, 1) diyorum ve dinleyicilerin arasından bir adam "Neden bana bakıyor?" diye düşünüyor. Ben ona bakmıyorum ki. Ama ona baktığımdan adam o kadar emin ki. Neden? Çünkü daha yeni bir müşterisini aldattı. Suçluluk duygusu var. Şimdi de ben sanki onu yakalamışım da onun hakkında vaaz vereceğime karar vermişim gibi düşünüyor. Anladınız mı? Paranoyaklaşıyor. Kur'ân'dan bu sert ayet inince, "Allah, onların kalplerini ve kulaklarını mühürlemiştir; gözlerinin üzerinde perdeler vardır. Büyük azab onlar içindir." (Bakara, 7) Ve ahirete de inanmıyorlar. Müminler de "Onlar ahiret âlemine de yakînen inanırlar." (Bakara, 4)

Münafıklar da "Bunlar niye bana böyle bakıyor? Hoca benim hakkımda mı konuşuyor?" "İçimde ne olduğunu biliyorlar mı? En iyisi kendimi savunayım." Böylece kendilerini savunuyorlar. "Hayır, hayır biz aslında Allah'a ve ahiret gününe inanıyoruz." Arapça talebeleri fark edecekler ki "اٰمَنَّا بِاللّٰهِ وَبِالْيَوْمِ الْاٰخِرِ" derken aslında iki "ب"ye ihtiyaç yok, ama onlar daha çok vurguluyorlar. "Tabii ki, şüphesiz ahiret gününe inanıyoruz!" Kendilerini göstermek ve paranoyaklıklarını ortadan kaldırmak için.

İbn Âşûr (rh) der ki: "Neden Allah "وَمِنَ النَّاسِ" ile başladı?" Bilirsiniz, bazen müfessirler arasındaki bu gramatik tartışmaları basitçe Türkçe'yle anlatmak zor. İnşallah amacım, Allah kolaylaştırsın, karmaşık şeyleri en basit şekilde anlatmak olacak. Sayfalarca neden "İnsanlardan bazıları?" sorusu var. Bu

Arapça bir cümle kurmada pek normal bir şey değil. İşleri karmakarışık hâle getiren de devamı, Münafıklık elbette insanlara ait bir atıftır değil mi? Bir çeşit maymun türü değiliz yani. Onlar fil familyasına ait değiller. Yani besbelli insanlar arasındalar. "İnsanlardan bazıları?" demenin mantığı ne? Direkt "İnsanlar söylüyor." diyebilirdi. Neden onların insanlardan bazıları olduğunu söylüyor? Bu aslında bir hitâbet sanatı, bir çeşit beyânât. Mesela Arapçada "Bu adam... Urduca bilenler anlar... İnsan mısın sen!" Bu ne demek biliyor musunuz? O kişi iğrenç bir yaratık demek.

Kibarca söylenmemiş bir şey bu. Kimseye gidip "Ey adam! Ey insan!" demeyiz. "Şu adama bir bakın..." Onun bir erkek olduğunu herkes biliyor, kadın değil. "Şu adam..." dediğinizde o adamdan ne kadar tiksindiğinizi dışa vurursunuz. Anladınız mı? Allah "İnsanlardan bazıları" dediğinde... Öyle bir grup var ki... Ayet O 'nun tiksintisini, nefretini gösteriyor. Bahsedeceği şeyden nefret ediyor. Sonra "مَنْ يَقُولُ اٰمَنَّا بِاللّٰهِ" var. Gelip "Allah'a tabii ki iman ediyoruz." diyorlar. "مَنْ يَقُولُ" kelime öbeği hem bunu diyen birinin ya da bir grubun olabileceğini gösteriyor. İkisi de olabilir. Ama Arapçada "يَقُولُونَ" demek de uygun. Eğer çoğul yapmak isterseniz, çoğul fiili kullanabilirsiniz. Ama burada çoğul fiil kullanılmamış. Tekil fiil kullanılmış, yani tek bir adam gelip bunları söylüyor. Peki, bir adam geliyorsa "Ben inanıyorum." mu der yoksa "Biz inanıyoruz." mu? "Ben inanıyorum." der! Bu yüzden "آمَنْت باللَّهِ" bekliyordum. "İnsanlardan bazıları 'Ben Allah'a iman ettim.' diyor." Fakat "اٰمَنَّا بِاللّٰهِ" "Biz hepimiz Allah'a iman ettik." "Biz" kelimesini kullanıyor. Neden? Çünkü adam hepsine karışıp fark edilmemek istiyor. "Tek benim imanıma bakma, hepimizin imanı var, elbette! Ne diyorsun, hepimiz Müslümanız, değil mi?" Yani "Hepimiz büyük mutlu bir aileyiz, grubun dışında değilim, bir parçasıyım!" demeye çalışıyor. "اٰمَنَّا بِاللّٰهِ وَبِالْيَوْمِ الْاٰخِرِ" Bu ayet size önceden bahsettiğim gibi Yahudilerden de bahsediyor olabilir. İbn Âşûr'un (rh) diğer bir yorumu da budur.

Bu insanların önceden Allah'a inançları vardı. Doğru mu? Kur'ân onların ahirete iman etmemesini eleştiriyor. Yani tam tersini yapıp "Hayır, biz hep Allah'a inandık! Tabii ki ahirete de!" diyorlar, sanki hep inanmışlar gibi, bu yüzden geçmiş zaman kullanılmış. Resûlullah'ı (sav) avutmak için "O kadar çok ahireti vurgulamana gerek yok ki, zaten anladık, tamamız." diyorlar. Kur'ân'da sonradan "Biz, bize indirilene iman ederiz." (Bakara, 91) ayetini göreceğiz. Aynı sure. "Biz zaten bize verilene iman ettik." "Hayır, teşekkürler." Sonra Allah "وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِينَ" buyuyor. "Onlar inananlar değildir." Hemen ayetin son kısmıyla ilgili bir şeye dikkat çekmek istiyorum. İbn Âşûr'dan (rh) çok önemli bulduğum bir şey okudum. Önceden kısaca iki çeşit imandan bahsediliyordu. Allah'a ve

ahirete iman. Bunlar onların bahsettiği imanın sadece iki çeşidi. Neden? Subhanallah. Ne kadar yerinde bir yorum! "Onlar Allah'a, Resûl'üne (sav) ve ahirete inanıyoruz diyemiyorlar. Söyleyemiyorlar. Çünkü bu onlar için çok ağır bir şey." Resûlullah'a (sav) karşı çok fazla nefretleri var. Ama o nefreti gösteremiyorlar o yüzden yüzlerinde bir gülümsemeyle aralarındaki ortak noktaları konuşuyorlar ve O'na (sav) olan nefretlerini sergilemiyorlar. Saklayabildikleri kadar saklıyorlar. Onların önde gelenleri Allah'a ve Resûlullah'a (sav) çok öfkeli çünkü son vahyi kendilerinden, İsrailoğulları'ndan bekliyorlardı. Ama daha küçük olan, Musevî olmayan, İsmail'in (as) lanetli çocukları olan Araplara gelmişti. Kendi literatürlerinde aynen böyle betimliyorlar. Arapları lanetli çocuk betimlemesiyle ilişkilendirdiler. Kendi geliştirdikleri ve icat ettikleri uydurmaları asırlar boyunca oluşturdular. Neredeyse Araplara karşı dinle ilişkili bir nefret geliştirdiler. Tüm Araplar İsmail'in (as) çocukları ve İsmail'in (as) da kendisi Allah tarafından lanetli. Yani tüm çocukları da lanetli. Hepsi şeytanın çocukları ve diğer tüm saçmalıklar. Şimdi protestanlar bile bu saçmalığa inanıyor ve bununla ilgili vaazlar veriyor. Bu eskiye dayanan tarihsel bir nefret. Şimdiki İsrail-Filistin meselesi değil. Bu çok eskilere dayanan dinsel kökü olan bir sorun. Dinî, kutsal metinler bu nefreti nesilden nesile geçmesini sağladı.

İbn Âşûr da "Resûlullah'ı (sav) İsmailoğulları'ndan son peygamber kabul etmek istediklerinde, bunu söyleyemediler." Allah ve ahiret, bunlar yeterli. Şimdi surenin sıralamasına bakarsak, inananları, inanmayanları öğrendik ve şimdi de münafıkları öğreniyoruz. Değil mi? Şimdi birkaç ulemanın yorumuna bakın:

"Bu grup inanmayan diğer bir grup. Bu üçüncü kategori değil, Allah'a göre aslında daha karışık olan inanmayanlar grubu."

"Tek fark onların inançsızlığının bu dünyada teşhir edilmemesi. Onların imansızlığı ahiret gününde meydana çıkacak."

Ahirette öyle yükselecekler ki, kendileri bile Müslüman olduklarını sanacaklar ve iman edenlerle birlikte yürüyecekler. Ve bir duvar indirilecek ve Neden aramızda bir duvar var? "Biz de dünyada sizinle birlikte değil miydik?" (Hadîd, 14) diyecekler. Sonra onlara "Hayır" denilecek, "Siz değildiniz." Münafıkların hakikati bu. Hatta Tahrîm Suresi'nde de aynı sıranın kullanılmasının sebebi bu. "Ey nebî! Kâfirlerle ve münafıklarla cihad et. Ve onlara galiz (sert) davran." (Tahrîm, 9)

Bakara Suresi'ndeki sıralama aynı kullanılmış. Başka sunulan bir açıklama ise İbn Âşûr'un "Neden Allah bu kadar detaylı bir şekilde, alışılagelmişin dışında bu münafık grubuyla konuşuyor?" diye merak etmesinden çıkıyor. Diyor ki:

"Eğer Allah sadece iman edenler ve iman etmeyenlerle ilgili konuşsaydı. Eğer insanlar sadece iman edenler ve iman etmeyenlerle ilgili ayetleri duysaydı, herhangi biri iman ettiğini iddia ettiğinde yeterli bulacaktı."

B kategorisinde olmadıkları aşikâr olacağı için A kategorisinde kendilerini ait göreceklerdi. Ama aslında B'nin gizli kısmı var. C diye ayrı bir kategori bile diyemem. B'nin bir parçası o. İyice açıklanması gerekiyordu ki insanlar kendilerini münafık kategorisinden güvende hissetmesin. "Allah münafıkları kâfir kategorisine koyuyor."

Diğer taraftan, başka karmaşık bir konu var. Bugün sekizinci ayeti bitirsek bile, benim için tamamdır. Çünkü bu konu çok önemli. Sureyi aklımda tutacağım, 15 dakikadan az vaktim var. "وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِينَ" "Onlar inananlar değildir." Buna Arapçada inanmanın yanından bile geçemediklerini söylemenin kolay bir yolu diyebiliriz. "ليس" de diyebiliriz bu daha sert bir dille inanmadıklarını isimle belirtiyor. İnananlar değiller. İsim kullanarak "leyse bi mu'minin" de denebilir, daha serttir. Böyle deyip "ب" eklenebilir. "ma hum mu'minin" de denebilir. "ma hum bi mu'minin" de denebilir. Bunların hepsi onları çürütmek için kullanılan farklı formatlardır. En güçlü nehiy "وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِينَ" dir. "Onlar asla inananlar değildir." Akla hayale gelmeyecek şekilde imkânsız, bunu da ben çeviriye ekledim çünkü "ما" ve "ب" var. Çok güçlü bir beyânât. Allah "مُؤْمِنِينَ" kelimesini kullandığı zaman tamamıyla bambaşka bir hikmet sahifesini açıyor. İnşallah size bunu biraz özetleyerek anlatmak istiyorum. İman aslında iki şeydir, günlük dilde, 10 yaşındaki çocuğun bile anlayacağı şekilde anlatıyorum, İman iki şeydir. Dilinizdeki iman ve kalbinizdeki iman. İmanın bu iki kısım çok önemli. Dilinizde olanı duyup yargılayabilirim. Kalbinizdeki olanı duyup yargılayamam. Bazen dilimden çıkan kalbimle bağlantılı olmayabilir. Bazen de dilimden çıkan kalbimle bağlantılı olabilir. Anladınız mı? Allah Kur'ân'da "مُؤْمِنٌ" kullandığında, herkesi kaplayacak derecede, kalplerin içindekinden bahseder. İnsanların dilleriyle ilgili olan imanlarını da "مُسْلِمِينَ" kelimesiyle belirtir. Şehadet getirip Müslüman olanı yani, çünkü dilini kullandı. İslam sizin ve benim yargılayabileceğimiz bir şey. İman, "مُؤْمِنٌ" bizim yargılayabileceğimiz bir şey mi değil mi? Değil. Neden? Çünkü iman kalptedir. Buraya kadar bende misiniz? Tamam.

İslam'a sahip olursun ya da olmazsın. İkisinin ortası diye bir şey yok. Yarım İslam diye bir şey yok. Ya vardır ya yoktur. Ya Müslümansındır ya da kâfir. İman öyle değildir. İmanı kalbinizi dolduran bir şey gibi düşünebilirsiniz. Kaptaki su gibi gibidir. Bazen dolu, bazen boştur, bazen bitecek gibidir, bazen geriye

damlalar kalmıştır, bazen yeniden dolar, bazen su kirlenir ve temizlemek zorunda kalırsın. Anladınız mı? Yani iman ya vardır ya yoktur, diyemeyiz. Öyle değil. Öyle olan hangisi? İslam. Ama iman çeşitlidir. Bu sebeple Resûlullah (sav) "İman 70 şubedir." İçinde 70 madde bulunur. "İnsanlara sıkıntı veren bir nesneyi yoldan kaldırmak." bile. Birisi kaldırsa imanı birkaç damla artacak, kaldırmasa sabit kalacak ya da birkaç damla eksilecek. Biri kardeşine gülümsese imanı artacak, bu onların içinde ne olduğunun göstergesi. Ne kadar salih amel yapsan, o kadar kalbin imanla dolar, Allah arttırır. Ne kadar az iyilik yapsan o kadar kalp imanı kaybeder, akıp gider. Tutabileceğiniz bir şey değil bu. Kalbimiz gibi, kalp asla stabil durmaz değil mi? Hep kan pompalar. İman da kalpteyse o da asla sabit kalmaz. Siz doldurdukça boşalabilir. Sizin de durmadan artması için doldurmanız gerek. Doldurmayı kestiğiniz an boşalmaya, tükenmeye başlar. Allah "وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِينَ" buyuruyor, "مُسْلِمِينَ" değil. Yani bu İslamları hakkında bir yorum değil, imanları hakkında. Kalplerinde ne olup bittiğiyle ilgili. Kalplerinin durumuyla ilgili. Ve bu dinimizdeki en güçlü konseptlerden biri. Allah kalplerinde imanlarını kaybedenler hakkında şikâyetçi olacak.

Kur'ân'daki ağır şeylerden biri, Müslümanın zıttının kâfir olmasıdır. Müminin zıttının da kâfir olmasıdır. Ama bazen Allah küfürlerini gösteren kâfirlerden bahseder. Bu da İslam'ın zıttıdır. Başka yerlerde Allah kalbin tamamen imandan yoksun olmasından da bahseder. Tüm iman gitmiştir. Dışarda nasıl görünürse görünsün, kalpte bitmiştir. Bu da imanın zıttı olan küfürdür. Kur'ân'da kâfir kelimesini incelerseniz, acaba bu İslam'ın zıttı mı, imanın zıttı mı diye düşünmeniz lazım.

"Kâfir olanlar" ayetini görmüştük. Allah onlar hakkında ne diyor? "Allah onların kalplerini mühürlemiştir." Yani bu küfür, imanın zıttı. Bugünkü ayette de Allah "Onlar inananlar değildir." deyip içlerindeki küfürleri anlatacak. İçlerinde iman yok. Sizin ve benim için, birbirimiz arasında nasıl bir tavır var? Birini mescide girerken görünce ilk varsayımımız Müslüman olduğudur. Onunla ilgili varsayımınız onun mümin olduğudur. Kur'ân böyle diyor. Kur'ân sizin sadece Müslüman diye varsaymanızı değil, mümin olarak varsaymanızı istiyor, yani iman kalplerinde. Onlar iyi insanlar. Mümin çok daha üst seviyede, değil mi? En düşüğü İslam, sonra iman, sonra ihsan. Allah "Size selâm veren kimseye, dünya hayatının geçici menfaatine (ganimete) göz dikerek, "Sen mü'min değilsin." demeyin." (Nîsa, 94) diyor. Kalplerinde iman yok demeyin. Sana selam verdikleri sürece onları yargılama fırsatın ölüyor. Çünkü artık bu iman oluyor. Yani birini çok az bile olsa İslamî görürseniz, onların içinde iman olduğunu varsayın. Bu diğer Müslümanın hakkıdır. Sizin ve benim hakkımız bu. Onun hakkında münafık olduğunu düşünmemek, sadece Müslüman olup pek mümin olmadığını düşünmek gibi. Hayır, hüsn-ü zan edip iman sahibi

varsayacağız. Bunlar zaman kısıtlı olduğu için vurgulamak istediğim şeylerdi, diğer ayete başlayıp yarıda bırakmak istemiyorum. Ama bu öğrendiğimiz ayetlerde inancımızın niteliksel durumlarını paylaşmak istiyorum. İmanımızı arttırmak zorundayız.

Bu arada, iman belli bir seviyeye düşünce, tehlikeli bir şekilde münafıklığa yaklaşabilir. Ne kadar azalırsa o kadar nifak, münafıklığa yaklaşır. Çünkü nifak da kalptedir. Yeterli iman olmazsa, boşluklar nifakla dolar. Bu yüzden nifaka girmemek için imanımızı belli bir seviyede tutmamız gerekiyor. Allah bizi nifak ve münafıklıktan uzak tutsun ve hayatımız boyunca, Ramazan ayında ve geriye kalan yıllarda imanımızı güçlendirsin, öncekinden daha da sağlamlaştırsın.

Allah bizleri Hakim olan Kur'ân'ı ile mübarek kılsın, ayetlerinden ve hikmetli zikrinden faydalanmayı nasip etsin.

5. Bölüm

“Allah’ı ve müminleri aldatmaya çalışırlar. Oysa sadece kendilerini aldatırlar da farkında değillerdir. Kalplerinde bir hastalık vardır. Allah da onların hastalıklarını artırmıştır. Söyledikleri yalana karşılık da onlara elem dolu bir azap vardır. Onlara, “Yeryüzünde fesat çıkarmayın.” denildiğinde, “Biz ancak ıslah edicileriz!” derler. İyi bilin ki, onlar bozguncuların ta kendileridir. Fakat farkında değillerdir. (Bakara, 9-12)

“Rabbim, benim göğsüme genişlik ver, işimi kolaylaştır; dilimden de şu düğümü çöz ki sözümü iyi anlasınlar.” (Tâhâ, 25-28)

Elhamdülillah, Resûlullah'a ve O’nun aline ve ashabına salât ve selam olsun. Bugün inşallah 9. ayetle başlayacağız. Ve yine devam etmeden önce dikkatinizi çekmek istediğim birkaç önemli kavram var. Bugün önümde zor bir iş var. 3-4 ayeti incelemeyi umut ediyorum, ama bu işi iki sefer yapmam gerekli. Onları bir tefsirle incelemem ve sonra yeniden başka bir tefsirle incelemem gerekiyor. Bunu sizlere en başından açıklayacağım.

Burada Arapçada “التوسع في المعنى” denen ve “anlamda genişlik” manasındaki şeyin olduğuna oldukça ikna oldum. İncelediğimiz münafıklarla ilgili ayetin iki grup insana uygulanabileceğini dün açıklamaya çalışmıştım. Münafıklar ve Yahudilerin liderleriyle Yahudi toplumunun çoğu. Metinde bir ikilik var bu nedenle incelemenin en pratik yolu esasında gidip iki-üç ayet boyunca bunun Medine'deki münafıklara nasıl uygulanabileceğini açıklamak ve sonra geri dönüp aynı şeyin nasıl farklı bir bakımdan Medine Yahudilerine uygulanabileceğini tekrar ele almak. Aslında aynı kelimeler ama farklı kitleleri düşününce farklı dersler çıkıyor. Aynı şey, farklı iki grup insan dinlediğinde tıpkısının aynı şey ama aslında iki farklı şeyi içselleştiriyorlar. Bu yüzden bugün metin üstünde iki sefer yapmaya çalışacağız inşallahu Teâlâ.

İnşallah bugün bahsetmek istediğim ilk şey tezahürler. Peygamber’in (sav) Allah'ın emriyle nebi olduğunu açıklaması sonucunda doğal olarak ortaya çıkan şey. Mekke'de olmazsa olmaz üç çeşit tepki vardı. Ne olursa olsun onun söylediğini kabul eden ve karşılarına ne çıkarsa çıksın göğüs germeye hazır, geri adım atmaya razı olmayan bir grup vardı. Ki bu, aileleriyle kavga edecekleri, bütün bir şehirle toplumla zıt düşecekleri, işlerini kaybedecekleri, miraslarını yitirecekleri, evlerinden bile olacakları anlamına geliyordu. Bu çok fazla kayıp demekti.

Bazen can güveliklerini kaybetme anlamına bile geliyordu. İşkence gördüler, dövüldüler ama İslam'dan geri adım atmaya razı olmadılar. Baskı ne kadar olursa olsun bırakmaya razı olmadılar. İngilizcede ne derler bilirsiniz: İki eli kanda olsa, ne olursa olsun bırakmayacaklardı.

Diğer karşı tepki ise şuydu: Ne olursa olsun biz İslam'ı kabul etmeyeceğiz. Nitekim sadece kabul etmemekle kalmayıp alay etmeye başlayacak ya da "Belki delirmiştir ya da uyduruyordur.", "Esas niyetini bilmiyoruz. Belki bir şairdir ya da politik güç elde etmek istiyordur." Diyecekler ve nihayetinde Müslüman olan, İslam'ı kabul eden herkesi gözü kapalı düşman sayan, İslam'ın katı düşmanları olacaklardı. Onlar tek bir kelimesini bile duymak istemez ve İslam'ı temsil eden her şeye mutlak nefret beslerler. Yani bir taraftan Allah'ın dinine aşırı sevgi ve öte taraftan Allah'ın dinine aşırı nefret var. Bunlar vazgeçilmez iki tepki. Bu ikisinin arasında "kimin umurunda bunlar" diyen tarafsız kimse yoktu. Fakat ortada bir grup daha vardı.

Bu Mekke'de bile oldu. Ortada bir grup dedi ki: "Gereksiz yere içimizde çatışma çıkarıyoruz. Daha birkaç sene evvel hepimiz bir aileydik her şey harikaydı ve aniden bir tarafta bir grup, öte tarafta bir grup. Niye her şeyi düzeltmeyelim? Uzlaşmaya ne dersiniz? Hadi bu iki tarafı bir masaya oturtalım, birazcık pazarlık yapalım. Hadi arayı bulalım. Biz onlara istedikleri bazı şeyleri verelim ve onlar da istediğimiz bazı şeyleri kabul edebilirler. Taviz verebiliriz." İki tarafın bir anlaşmazlığı olduğunda bunu çözüme ulaştırmanın tek yolu, bir şekilde arabulmadır. Herkes her istediğine sahip olamaz. Bu yüzden onları bir şeylerden vazgeçirelim, onlara bir şeyleri kabul ettirelim. Şöyle teklifler yapıldı: "Bak ne diyeceğim, gündüzleri sizin ilahınıza tapacağız ama geceleri ne istersek onu yapmamıza izin ver. İkisinin arasında halledіverelim. Çünkü biz Kâbe'yi seviyoruz ve putlarımızı orada istiyoruz ve sen de Kâbe'yi istiyorsun. Pazarlık yapalım." ve Kur'ân bu orta grup konusunda şöyle yorum yapar:

"وَدُّوا لَوْ تُدْهِنُ فَيُدْهِنُونَ" "Onlar isterler ki, sen yumuşak davranasın da onlar da sana yumuşak davransınlar." (Kalem, 9) Onlar müsamaha göstermeni istediler, onlar da müsamaha göstereceklerdi. İstedikleri şey buydu. İkisinin arasında uzlaşmak istediler. Bu grupta, Mekke şehrinde iç çatışma açığa çıkarsa ve çatışma kötüye giderse Mekke dışındakiler zayıf olduğumuzu görür ve zayıf olduğumuzda saldırıya maruz kalırız böylece Kâbe'nin koruyucuları olamayız diye düşünüyorlardı. Bu yüzden birliği sağlamak zorundayız, herkesi ortak görüşte toplayalım. Bu kendi görüşlerine sıkı sıkıya bağlı iki tarafı da istiyoruz. Görüşlerine sıkı sıkıya bağlı, dinlerinden vazgeçmeye razı olmayan Müslümanları, onların düşmanlarını -İslam'ın en sert düşmanlarını- kaynaştıralım. Daha sonra Peygamber (sav) Medine'ye hicret etti, bu arada Medine'ye hicret ettiğinde Mekke'de o zamanın cumhuriyetçileri olarak

adlandırabileceğiniz bazı insanlar vardı şöyle diyorlardı: "Medine'ye kaçtılar, peşlerinden gitmeliyiz ve İslam virüsü yayılmadan problemi halletmeliyiz. Gitmeliyiz ve bu işi bitirmeliyiz. Nasıl başardılar bilmiyorum ama..." Çünkü Medine'ye doğru yola çıkmadan önce Peygamber'e (sav) bir suikast girişimi olduğunu biliyorsunuz. "...onda başarısız olduk, peşlerinden gitmeli ve bu işi yapmalıyız. Gitmeli ve nokta operasyonuyla halletmeliyiz. Bunu da şöyle yapacağız, farklı kabileleri dâhil edeceğiz. Bunun gibi şeyler..." Ama Mekke'nin içinde şöyle karşı çıkanlar da vardı: "Arkadaşlar bir dakika durun, Medine'ye gittiyse ne olmuş? Medine'nin idarecisi olduysa ne olmuş ve bu din yayılmaya başladıysa ne olmuş, sonuçta o bir Mekkeli bu demektir ki Mekke'nin gücü yayılıyor yani tamam onu sevmiyoruz ama sonuçta bu bizim için iyi olabilir, çok da kötü değil."

Ve bu tartışma Mekke'de hakikaten oluyorken bu sırada Mekke'den yola çıkan kervanlardan biri ve kervanı gözleyen Medineli Müslümanlar arasında bir kavga patlak verdi. Keşif görevi yapıyorlardı. Bilgisayar oyunu oynayanlarınız bilir gizlendiğiniz, bir taşın arkasına saklandığınız ve görünmemeniz gereken belli görevler vardır tespit edilirseniz, herkes saldırıya geçer ve çatışma çıkar. Ne yaptığınızı biliyorsanız oradan tamamen gizlice çıkmak zorundasınızdır. Yapmak zorunda oldukları şey buydu. Peygamber (sav) Mekke'den gözünü ayırmıyordu, çünkü gerçekten peşlerinden geleceklerinden endişeliydi. Bu yüzden neler yaptıklarını görmek için Mekke yakınlarında gözcüleri vardı. Bu gözcülerden biri görülüp yakalandı ve bir çatışma patlak verdi. Bu çatışmada Müslümanlar, Mekkelilerin ticaret kervanını ortadan kaldırdılar. "Bu Müslümanlar bizim ticaret kervanlarımızdan birine terör saldırısı düzenledi." haberi Mekke'ye ulaştı. Ve bu haber yayıldığında "İslam'ın Medine'ye yayılmasında o kadar kötü ne var ki? O Kureyş'ten biri." diyen insanların sesleri kesildi. Artık "Savaşmalıyız!", "Savaşalım!" denmeye başladı. İşte şimdi Kureyş hazır ve silahlanmış durumda. Bedir Savaş'ı için sahne hazır. Bunlar Mekke tarafında olanlar. Diğer tarafa bakalım. Diğer taraf Medine, Peygamber (sav) şimdi orada. Mekke'de üç tepki olduğunu söyledim. Aşırı sevgi, aşırı nefret ve tavizle ortayı bulma arzusu. Tıpkısının aynı üç tepki Medine'de de olacak. Bu bütün peygamberlerin bütün vazifeleri için de doğru. Hakikaten bu üç tepkiyi Musa aleyhisselam'ın hayatında bile bulacaksınız.

Musa aleyhisselam'ın hayatı da ilginçtir ki tıpkı Peygamber'imizin (sav) hayatı gibi ikiye ayrılır. Peygamber'imizinki: Mekke'deki hayatı ve Medine'deki hayatı. Musa aleyhisselam'ın hayatı ise: Firavun'un hükümdarlığı altında sudan önceki hayatı ve sudan (Kızıl Deniz) sonraki hayatı. Sudan önceki hayat, düşmanın yönetimi altındaydı ve sudan sonrakinde kendilerini yönetmek zorundaydılar ve iç problemlerini çözmeliydiler.

Musa aleyhisselam'ın hayatı ile Resûlullah'ın (sav) hayatı arasında bir paralellik görüyor musunuz? Hayatının ve kendisinin aktarılmasının, Kur'ân'da yetmişten fazla bahsedilmesinin bir nedeni var. Yetmişten fazla bölüm Musa aleyhisselam'a ve İsrailoğullarına ne olduğuna tahsis edilmiştir. Çünkü bu tarih aslında birbirinin üzerine inşa edilmiş gibidir.

Kur'ân'da Resûlullah sallallahu aleyhi vesellem adıyla Muhammed olarak dört kez ve Ahmed olarak bir kez bahsedilir. Dört kere Muhammed ve bir kere Ahmed, işte bu kadar. Âl-i İmran'da Ahmed olarak Muhammed Suresi ve yine Âl-i İmran Suresi'nde bahsedilir, Ahzab Suresi'nde geçer ve Fetih Suresi'nde, hepsi bu. Bitti ama Musa aleyhisselam her yerde. Her yerde, yetmiş seferden fazla. İkisi arasındaki bu gerekli kıyaslamaya sahipsiniz işte bu yüzden Yahudi toplumu ile paralellik kurulmasının nedenini takdir edeceksiniz. Müslümanlarla onların izledikleri yollar arasında derin bir bağ vardır. Ümmet olarak yolumuzla, o insanlar için vuku bulan olaylar ve onların yaşadıkları arasında derin ve engin bir bağ mevcut. Ve aslında Resûlullah'a (sav) görevinde en yakın olan resûl Musa aleyhisselam'dır. Çünkü Musa'nın Firavun'la uğraşmak zorunda olması gibi, Resûlullah (sav) Kureyş'le uğraşmak zorundaydı. Musa aleyhisselam'ın İsrailoğulları'nın iç problemleriyle ilgilenmek zorunda olması gibi Resûlullah da (sav) münafıklarla ilgilenmek zorundaydı. Bu paralellikler, Kur'ân'ı öğrenişimizde dikkate almamız gereken çok ciddi, çok önemli bir mesele.

Şimdi, Medine'de üç farklı tepki neydi? Medine'de Ensar var.

"وَيُؤْثِرُونَ عَلَى أَنفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ" "Kendileri zaruret içinde bulunsalar bile onları kendilerine tercih ederler." (Haşr, 9) Kur'ân diyor ki: Medineliler Mekkelileri içtenlikle karşıladı. Bu tamamen olağandışı. Size daha önce söylediğim gibi mülteciler iyi karşılanmaz. Ama onlar Muhacirleri güzel karşıladı; evlerini verdiler, aç olsalar bile yiyeceklerini verdiler. Önce sen ye. "تَبَوَّؤُوا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ" (Haşr, 9) "onlara ihtiyaçları olsa bile", "وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ" Allah diyor ki: Mükemmel bir yeri ev olarak hazırladılar. "Kalplerinde Allah için yer yaptıkları gibi, Muhacirler için evlerinde yer hazırladılar." Kur'ân'daki ifade bu. Öyle güzel ki. Allah Medinelilerden nasıl bahsediyor? Ensar. Yardım edenler. Bir tepki bu, koşulsuz sevgi. Nitekim Peygamber (sav) Ensar'dan Bedir Savaşı'na katılmasını talep etmekte çok istekli değildi. Siz de savaşmak zorundasınız diye emir vermedi. Bütün o fedakârlıkları yapan Mekkelilerin savaşa katılmasını bekliyordu fakat Ensar'a doğrudan hiçbir şey söylemek istemedi. Peygamber (sav) beliren ve yaklaşan tehlike hakkında konuşurken Ensar'dan biri kalktı ve şöyle dedi: Belki de bizi kastediyorsun Ya Resûlullah.

“لعلك تعنينا يا رسول الله” Belki de bizi kastediyorsun. Şöyle diyen Musa'nın kavmi gibi olacağımızı sanma. “فَاذْهَبْ أَنتَ وَرَبُّكَ فَقَاتِلا إِنَّا هَهُنَا قَعِدُونَ” “Sen ve Rabbin gidin birlikte savaşın, biz burada oturacağız.” (Maide, 24) Böyle olmayacağız. Biz seninleyiz. Kendileri gönüllü oldular, bu yine aynı tepki. Yahudilerin liderleri tam ters tepkiydi. Peygamber’e (sav) karşı vaazlar veriyorlardı. Ona karşı çıkıyorlardı. Esasında anlaşmaya rağmen Mekkelilerle birlik olup komplo kuruyorlardı. Medine'de bir barış anlaşması mevcuttu ama bu fikir çatışması olmadığı anlamına gelmiyordu. Bu Amerika'dakine benzer. Örneğin, mescidlerle iyi ilişkileri olan kiliseler, sinagoglar olabilir. Onlar bizi ziyaret eder, biz onları ziyaret ederiz. Liderleri, liderlerimizle arkadaştır. İmamlarımız, onların rahipleri ve hahamlarıyla beraber akşam yemeği yiyebilir, sorun olmaz. Bir de her vaazda İslam'ın şeytandan olduğunun anlatıldığı kiliseler vardır. Bilirsiniz “Koraanı kendi ellerimizle yakacağız.” Böyle kiliseler de var ve bu savaş durumunda olduğumuz anlamına gelmiyor, ancak kesinlikle fikirsel çatışma içerisindeyiz, anlıyorsunuz değil mi? Fikirsel çatışma devam ederse topyekûn savaşa dönüşür ama asla savaş olarak başlamaz. Önce ne olarak başlar? Fikir çatışması. Aynı şey Mekke'de oldu, değil mi? Savaş olarak başlamadı, fiziksel şiddet olarak başlamadı, fikir çatışması olarak başladı. Ve eğer büyümesine izin verirsen büyür, büyür ve fiziksel hâle gelir ve sonra işler çığırından çıkar. Mekke'de olan buydu. Ama şu anda Medine'de her şey fikirsel, henüz fiziksel hâle gelmemiş durumda. Fikirsel olarak Yahudi topluluğunun liderlerinden bazıları İslam'a hararetle karşı çünkü onu otoritelerine bir tehdit olarak görüyorlar. Cuma hutbesi değil onlar için Sebt (Şabat) günü hutbesinde önlerinde giderek daha az insan görüyorlar, gözlemledikçe gittikçe azalan insanları görüyorlar. Çünkü diğerlerinin Müslüman olduğunu görüyorlar, yani bir problem görüyorlar. Cemaatlerini kaybediyorlar bu yüzden hararetle karşılar.

Öte yandan yine bir orta zümre var. Bu orta zümre iki gruba ait. Bu orta zümrenin bir kısmı Müslüman, hâlihazırda İslam'ı kabul etmiş insanlar ve bir kısmı da Yahudi topluluğundan. Şu anda sadece Müslümanlar hakkında açıklama yapacağım. İslam'ı kabul eden bazı Müslümanlar -dün size söylemiştim- Müslüman olmanın sonuçlarının tam olarak farkında değillerdi. Mekke'yle olan çatışmanın ne tür bir geçmiş olduğunun, neye giriştiklerinin farkına varmamışlardı.

Diğer sorun şuydu: İş yapıyorlardı, aileleri, arkadaşları vardı ve ailelerinin bazıları düşman bir hahamdı, ailelerinin bazıları İslam'a katıksız nefret duyuyordu, kuzenlerinin bazıları Mekke'deydi, Mekke'deki insanlarla iş yapıyorlardı. Bütün bu ilişkileri ve bağlantıları vardı. Şöyle diyorlardı: “Tamam, İslam'ı kabul ettim ama bu, tüm ilişkilerimi kesmek zorunda olduğum

anlamına mı geliyor? Onlarla iş yapamaz mıyım? Ve onlarla savaşmaya hazır olmam mı gerekiyor? Çok şey istiyorsunuz. Yapamam. Bir yolunu bulabiliriz. Bana göre bu barış dini olduğundan barış için çalışmalıyız. Barış istemeliyiz ve fiilen gidip onları ikna etmeliyiz." Düşmanın hatalı olduğunu bile görmüyorlar, Peygamber'in (sav) savaş istediğini, sadece onun savaş istediğini görüyorlardı. Nitekim Bedir hazırlıkları yapılırken henüz Kur'ân inmemişti. Peygamber (sav) Müslümanlara Bedir için hazırlanın, savaş için hazırlanın demiş ama savaş emri Kur'ân nazil olmamıştı. Bunu bir bahane olarak kullandılar.

"وَيَقُولُ الَّذِينَ آمَنُوا لَوْلَا نُزِّلَتْ سُورَةٌ" (Muhammed, 20) "İnandığını iddia edenler, 'Bir sure indirilmeli değil miydi?' dediler." Kur'ân gelirse tamam, gidip savaşırız. Ama Kur'ân yok, bence kendisi savaşa gitmek istiyor. Niye? Neden sebep yokken savaşa gidiyoruz? Sonra Allah şöyle dedi: "فَإِذَا أُنزِلَتْ سُورَةٌ مُّحْكَمَةٌ وَذُكِرَ فِيهَا الْقِتَالُ" (Muhammed, 20) Hükmü apaçık bir sûre indirildi mi ve de onda savaştan söz edildi mi onları şöyle görürsün "يَنظُرُونَ إِلَيْكَ نَظَرَ الْمَغْشِيِّ عَلَيْهِ مِنَ الْمَوْتِ فَأَوْلَى لَهُمْ" (Muhammed, 20) Sana şöyle bakarlar. 'Ovv bu harbiden Kur'ân mı? Cidden mi? Şimdi... Bi dakika dur... Yani bir sure var.' "فَأَوْلَى لَهُمْ" O zaman onlara yazıklar olsun. Onlar bu tarz bir uzlaşma yapmak istiyorlar. Şimdi bu zeminde sonraki birkaç ayeti anlamaya çalışalım inşallahu Teâlâ. "يُخَادِعُونَ اللّهَ وَالَّذِينَ آمَنُوا" (Bakara, 9) "Allah'ı ve iman edenleri aldatmaya çalışırlar." İki tarafı kandırmaya kalkışırlar. Bu iki taraf kim? Allah ve iman edenler.

Kim eksik? Resûlullah (sav) Allah'tan doğruca inananlara nasıl gidersiniz? Arada Peygamber (sav) var. Diğer problem şu: Kim Allah'ı kandırmaya çalışabilir ki? Allah'a azıcık bir imanınız olsa bile bilirsiniz: "وَأَعْلَمُ مَا تُبْدُونَ وَمَا كُنتُمْ تَكْتُمُونَ" (Âl-i İmran, 29) "يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الأَرْضِ" (Bakara, 33) "Açığa vurduğunuzu da bilirim, gizlediğinizi de bilirim." O her şeyi bilir. Birisi Allah'ı nasıl kandırmaya çalışabilir? Bu aslında Kur'ân'daki çok güzel bir ifade. Allah der ki: "أَفَلَا تَعْقِلُونَ" Niye düşünmüyorsunuz? Kur'ân hakkında düşünmezseniz onu anlamayacaksınız. Allah seni düşünmeye zorluyor.

Bir kişi nasıl Allah'ı kandırmaya çalışabilir? Birinin inananları kandırmaya çalışmasını anlayabilirim, bunu idrak ederim ama Allah'ı kandırmaya çalışmak, bunun üzerinde düşünmek zorundayım ve diğer soru, neden Peygamber eksik? Neden ayet "يُخَادِعُونَ اللّهَ ورَسُولَهُ وَالَّذِينَ اَمَنُوا" şeklinde değil. Üçü olmalıydı. Bu soruyu anlamak için bir şeyi anlayın: Kullukta, ibadet ederken, yalnızca Allah'a

kulluk ettiğimiz konusunda tamamen netiz. Yalnızca ve yalnızca Allah'a ibadet ederiz. Güvenmeye gelince bizim inancımız ve güvenimiz yalnızca ve yalnızca Allah'adır. İbadet ederken sadece ve sadece Allah'a ibadet ederiz. İsterken sadece ve sadece Allah'tan isteriz. Allah'ın mutlak surette tek olduğu şeyler vardır. Bu Allah'ın tevhidinin bir parçasıdır. Bu Allah'ın eşsizliğinin ve tekliğinin bir parçasıdır. Ama örneğin itaat etmeye gelince teorik olarak Allah'a itaat ederiz, fakat uygulamada Allah'a değil Allah'ın Resûlü'ne de (sav) itaat ederiz. Fiilen Resûlullah'a itaat etmek Allah'a itaat etmekle aynı şey. Yani ibadette Allah tek, tevekkülde, güvenmede Allah tek, duada Allah tek, secde etmede Allah tek, ancak itaate gelince, bağlılığa gelince yalnızca Allah'a itaat değil, Allah'a ve O'nun Resûlü'ne (sav) itaat. İkisini asla ayıramazsınız. "مَّنْ يُطِعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللّهَ" "Kim peygambere itaat ederse Allah'a itaat etmiş olur." (Nîsa, 80) Bu Allah'ın bizzat söylediği şey. Yani onların arasında ayrım yapamazsınız.

Şimdi birkaç ayete daha bakalım, Allah der ki: "إِنَّ الَّذِينَ يُبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يُبَايِعُونَ اللَّهَ" (Fetih, 10) "Sana biat edenler..." Bağlılık yemini ettiğinizde, sana sadakatinizi gösteren bir biat ettiğinizde bu itaat için değil mi? Allah "Sana biat ettiklerinde" dediğinde Resûlullah'tan (sav) bahsediyor. "إِنَّمَا يُبَايِعُونَ اللَّهَ" "ancak Allah'a biat etmiş olurlar." "يَدُ اللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ" (Fetih, 10) "Allah'ın eli, onların ellerinin üzerindedir." Subhanallah! İtaate gelince Allah ve Resûl'ü arasında hiçbir fark yoktur. Bazı meseleler vardır ki onları da daima ayrı tutmanız gerekir. Hristiyanların sorunu kullukta Allah'ı ve O'nun peygamberini ayıramamalarıydı. İkisini İsa aleyhisselam'da birleştirirler. Bizim böyle bir sorunumuz yok. Sadece Allah'a kulluk ettiğimizi biliyoruz. Ama itaatte Kur'ân'ın bize emrettiği gibi onları birleştireceğiz. İtaati sevmekte bile... Allah'ı sevmek kendine mahsustur. Allah'ı hiç kimseyi sevmediğiniz gibi sevmelisiniz. Allah ne diyor? "قُلْ إِن كُنتُمْ تُحِبُّونَ اللّهَ فَاتَّبِعُونِي" "De ki; Eğer Allah'ı seviyorsanız bana uyun..." (Âl-i İmran, 31) Allah'ı seviyorsanız bana uyun dedi. Allah'ı seviyorsanız beni sevin demedi. Böyle söylemedi. Dedi ki: Allah'ı seviyorsanız bana uyun. Allah'ı sevmek bile Peygamber'e itaatle bağlantılı. Allah, Allah'a ve Peygamber'ine karşı olan düşmanlığı da aynı yere koyuyor. Peygamber'in düşmanıysan Allah'ın da düşmanısın. Kim, Allah'a, meleklerine, peygamberlerine, Cebrail'e ve Mikâil'e düşman olursa bilsin ki Allah da onların düşmanıdır. "لاَ يُكَذِّبُونَكَ فَإِنَّهُمْ" "Onların yalanladığı sen değilsin." "وَلَكِنَّ الظَّالِمِينَ بِآيَاتِ اللّهِ يَجْحَدُونَ" (En'âm, 33) Seni yalanladıklarında, sana değil Allah'ın ayetlerine meydan okuyorlar Allah'ın ayetlerini inkâr ediyorlar.

Bu kavramları karşınızda tek bir maksatla tekrarlıyorum. Bu maksat şunu anlatmak: Kandırmaya çalıştıklarında herkes biliyor ki Allah'ı kandırmaya çalışmıyorlar, kimi kandırmaya çalışıyorlar? Resûlullah'ı. Onu nasıl kandırmaya çalıştıkları hakkında tam bir sure var. Ona gelip "إِذَا جَاءكَ الْمُنَافِقُونَ قَالُوا نَشْهَدُ إِنَّكَ لَرَسُولُ اللَّهِوَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّكَ لَرَسُولُهُ" (Münafıkûn, 1) Bütün bir sure münafıkların nasıl Allah'ı değil Peygamber'i kandırmaya çalıştığını açıklamaya ayrılmıştır. Münafıklar farkında değil oysa Resûlullah'a (sav) karşı işlenen bu suç Allah'a göre Allah'a karşı işlenmiş bir suç. Bu yüzden bu ayette dikkat çekecek şekilde söylüyor: "يُخَادِعُونَ اللّهَ" Resûlullah zikri geçmese de buraya dâhil. Allah'ın Resûlü söylemeye gerek yok çünkü bu zaten anlaşılıyor. Onlar bile şöyle düşünüyorlar: "Allah'ı kandırmaya çalışmadık ki? Peygamber'i kandırmaya çalıştığımı biliyorum ama Allah'a bulaşmadım." Evet bulaştın! Al işte senin için bir ayet, Allah'ın bizzat kendisine karşı geldin. "يُخَادِعُونَ اللّهَ"

Ve sonra "وَالَّذِينَ آمَنُوا" den bahseder, tabi ki inananları kandırmak, Allah'ı kandırmakla aynı şey değil. Bu ayrı bir kategori. Biz Peygamber'le kendimizi aynı kategoriye koymayız. Biz ayrılmış durumdayız. "وَالَّذِينَ آمَنُوا" İnananları da kandırmaya çalışırlar. Onların aldatması neydi? Aldatmaları gelip şu intibayı uyandırmaktı: Gerçekten sadıklar, gerçekten inanıyorlar ve bundan ayrıntılı bir şekilde bahsedilecek ve benim detaylandırmama bile gerek yok çünkü bizzat Allah'ın kendi kelamıyla ayrıntılı açıklanacak: "وَمَا يَخْدَعُونَ إِلاَّ أَنفُسَهُم" Ancak kendilerinden başka hiç kimseyi aldatamazlar. Bu "منفي عن ناقص" olarak adlandırılır. Arapçada "مَا يَخْدَعُونَ أَحَدً إِلاَّ أَنفُسَهُم" şeklinde olmasını beklersiniz. Neden "أَحَدً" kelimesi orada değil? "أَحَدً" kelimesi oradaymış gibi çevirdim. Hiç kimseyi kandırmazlar kendilerinden başka. Arapçada "hiç kimseyi" anlamındaki "أَحَدً" kelimesini kullandım. "حتى لم يذكرهم لزيادة وصفهم اشّنيّه" Allah (cc) başka kimseden bahsetmedi bile, onlar kandırılan sadece onlardı. Allah'ın, Resûlullah'ı (sav) etkilemeye çalışırken aldatılanlar sadece onlardı.

Soru şu: Neden Allah'ın Resûlü'nü etkilemek istiyorlar? Bazı alternatif gündemler için böyle yapmaya çalışıyorlar. Bir numaralı gündemleri Abdullah bin Ubey ve çevresindeki insanlar için söylediğim gibi politik olarak güncel kalmak. İkinci gündemleri savaşa katılmadıklarında çağrılmamak. Önde Müslümanların savaşıp kazandığı, onlarınsa arka saflarda kalabileceği savaşlara katılmak istiyorlar. Sonra da ganimet için "bizim payımız" nerde diye soracaklar. Bunu yapabilmek istiyorlar. Katılabileceği savaşları seçmek

istiyorlar, çünkü titizlikle seçiyorlar. "Bizden 300 kişi falan olacak ve onlar 40 civarı yani bu savaşı kazanabiliriz. Hadi buna gidelim. Geç gittiğine emin ol. Böylece gerideki saflarda olabilirsin ve savaşmak zorunda bile kalmazsın." gibi. Ama savaş ganimetleri dağıtılırken: "إِنَّا كُنَّا مَعَكُم" Sizinle beraberdik. "Savaş için çıkıp gelmedik mi? Katıldık. Yani bu konuda seçici ve dikkatli olalım. Ve eğer ciddi bir savaş gelip çatarsa iyi bir bahaneniz olacağından da emin olun."

Çıkıp geldikleri efsanevi bahanelerden bazıları akıllara durgunluk verir, Tebuk'taki gibi. Başlı başına farklı bir hikâye ama "وَمِنْهُم مَّن يَقُولُ ائْذَن لِّي وَلاَ تَفْتِنِّي" (Tevbe, 49) Onlardan biri "Bana izin ver, beni fitneye düşürme." dedi. "Roma İmparatorluğu ile savaşacaksın ve Roma'ya giderken bazı köylerden geçeceğiz, o köylerde gerçekten güzel kadınlar var ve ben de bu konuda zayıfım, kendime engel olamam fitneye düşerim bu yüzden lütfen orduya katılmama izin verme. O kadınların hatırına çünkü ister istemez cazibeme kapılırlar bundan dolayı askerlikten muaf olmama müsaade et." (!) Peygamber de dedi ki: "Biliyor musun, sen kal. Çünkü böyle bir bahaneyle gelirsen zaten büyük ihtimalle orduya ayak bağı olursun." Bu kadar mızmız olacaksan "Of çizildi!" diyeceksen ki diyeceksin, çok yardımın da dokunmaz. Allah "أَلاَ فِي الْفِتْنَةِ سَقَطُواْ" (Tevbe, 49) diyor. Bana izin ver beni fitneye düşürme diyen insanlar çoktan fitneye düşmüş değiller mi? Zaten fitne içinde değiller mi, bu yüzden bahanelerle çıkıp geliyorlar.

"وَمَا يَخْدَعُونَ إِلاَّ أَنفُسَهُم" (Bakara, 9) Kendilerinden başka hiç kimseyi kandıramıyorlar. Önce "يُخَادِعُونَ" kelimesinin ardından da "يَخْدَعُونَ" kelimesinin kullanılmış olması enteresan. Bayyinah program mezunlarının bazıları burada, bu "mufa'ale" ve "fa'ale" değil mi? Bu "fi'il" ve "fi'al" Fark ne? Ellerinden geleni yapıyorlar, kandırmak için yapabilecekleri her şeyi yapıyorlar fakat başaramıyorlar. Birisini kandırmaya çalışıyorsan buna "خادع" denir. Eğer birisini başarıyla kandırırsan bu "خدع"dır. Daha kısa. Yani ayetin sonunda "وَمَا يَخْدَعُونَ إِلاَّ أَنفُسَهُم" kısmını okuduğunda aslında onlar başardılar, kandırmakta muvaffak oldular, hiç kimseyi değil ancak ve ancak kendilerini. Kendilerini kandırdılar.

"وَمَا يَشْعُرُونَ" (Bakara, 9) ve hiç farkında bile değiller. Huseynul Naimi gibi bazıları bu ayeti incelerken buradaki "مَا" kelimesinin sadece çürütmek için değil ne yaptıklarının farkında olmadıklarını söylemek içinde olduğunu öne sürerler. Allah söylediklerinin esas sonuçlarının tam o anda farkında olmadıklarını söylüyor. Arapça öğrencileri için söylüyorum olayın olduğu anda

“مَا“, لاَ” kadar devamlı değil. Bu tarz bir aldatmaca ile uğraştıkları o anda bile ne yapmaya çalıştıklarının farkında değiller. Allah der ki “فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ” (Bakara, 10) “Kalplerinde bir hastalık vardır.”

Çünkü “مَا يَشْعُرُونَ” dediğinde, onların hiç algısı yok, hiç farkındalığı yok, hiç hissi yok. Bunların hepsi şuurun anlamı, bir şeyi hissetmek, bir şeyi algılamak... Ve aslında bizim “مشاعر”imiz ve bizim “شعور”umuz korku, utanma, suçluluk gibi şeyleri içerir. Bunların hepsi “مشاعر”dir. Bu hisler nerede? Kalpte. Bu yüzden Allah onlar farkında değiller dediğinde hemen şu soru ortaya çıkar: Nasıl hiç farkında olamazlar? Kalpleri yok mu? Ve cevap hemen, güçlü ve etkili bir şekilde Kur’ân’dan gelir: “فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ” (Bakara, 10) “Kalplerinde bir hastalık vardır.”

Kalbinde bir hastalık olduğunda örneğin bazı insanların bir hastalığı vardır ve ciltlerinin bir bölgesinde hisler kaybolur ya da kanal tedavisi yüzünden sinirler çekilir ve sonra dişlerinin bir yerinde his olmaz. Farkındalıkları kalmamıştır, dokunabilirsin, anestezi altında gibidir. Vücutlarının bir yerinden bir tür ameliyat olmuş bazı insanlar vardır, oraya dokunabilirler, orayı dürtebilirler. “Hiçbir şey hissetmiyorum ki.” Eğlence için çocukları kalemle dürterler falan “I-ıh, hissetmiyorum.” İşte bu “مَا يَشْعُرُونَ” Allah diyor ki “فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ” Kalplerinde bir hastalık var. İlk hastalık bir şeyleri fark etmekten onları alıkoyar. Bazıları ayetler takip edilirse bu ayette bahsedilen ilk hastalığın “رَيْبَ” olduğunu ileri sürer. “ذَلِكَ الْكِتَابُ لاَ رَيْبَ فِيهِ” (Bakara, 2) yani esas hastalıkları şüphe duymaları. İslam konusundan bile emin değiller. Bu kendi içlerinde büyümesine izin verdikleri hastalık.

Bu ayetin diğer bir güzelliği Allah (cc) “Onların sadrlarında hastalık vardır.” demedi, “Kalplerinde hastalık vardır.” dedi. “صُدُورِ” ve “قُلُوب” arasında büyük fark var, açıklamama izin verin. Çoğunuzun Nas Suresi'ni bildiğini düşünüyorum. “الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ” (Nas, 5) “الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي قُلُوبِ النَّاسِ” demiyoruz. “الَّذِي يُوَسْوِسُ فِي صُدُورِ النَّاسِ” diyoruz. Eğer “قُلُوبِ النَّاسِ” deseydi şöyle çevrilecekti: İnsanların kalplerinde fısıldayan (vesvese veren). Söylediği bu değil. İnsanların göğüslerine fısıldayan der. Göğüsle kalp arasında fark vardır.

Göğüs aslında bir “ظرف” dır, bir yerdir. Bu yerin içindeki şey, içindeki hazine ise kalptir. Şeytan kalbinize ulaşamaz. Şeytanın göğsünüze ulaşımı vardır. Kalbi eviniz gibi düşünün ve göğüs de evinizin çevresindeki çitler, ön balkon, arka

bahçe falan. Şeytan arazinize girebilir fakat siz kapıyı açmadan evinize giremez. Anlıyorsunuz değil mi? Kalp sizin eviniz ve kilitli, onu içeri alamazsınız ama gelip kapıyı tıklatır: "Hey hey bir şey dinlemek ister misin?" "Hey senin için bir şeyim var." Bizim görevimiz şeytan kalplerimize tıklattığında fark etmek. Çünkü şeytan yakın, göğüste. Göğsün tam içinde ve oradan fısıldayacak. Birisi dışardan tıklattığında bu içerden duyulur mu? Duyulabilir mi? Evet. Demek istediğim bazen insanlar kapıyı tıklattığında onları kovarsınız ve bazen de kapıyı tıklattıklarında ne olur? Kapıyı açarsınız. Eğer kapıyı yeterince açarsanız, gelip eve taşınır. Yerleşiverir. Yabancı biri eve taşınınca evin şeklini değiştirmeye başlar. Anlıyorsunuz değil mi? Yani eğer onu içeri almazsanız kendinizce bir güzellik anlayışınız vardır, kendinizce bir iyi anlayışınız vardır. Renkler, mobilyalar size göredir. Ama o davetsiz misafirin evinize taşınmasına izin verdiğinizde bir gelirsiniz ki duvarlar pembe olmuş mobilyalar yeşil ve bütün tabaklar da mor. Burada ne oldu?! Valla bu benim zevkim, ben böyle seviyorum. Mutfağı salona çevirmiş banyoyu misafir odası yapmış. Burada neler oluyor?! Bunu size niye anlatıyorum? Çünkü eğer şeytanın kalbinizin içene, o evin içine girmesine izin verirseniz güzel olan şey çirkin olur. Çirkin olan da güzel. İşte bu yüzden "فَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ" (Nahl, 63) diyor Allah. Şeytan onlara yaptıklarını güzel gösterdi. Şeytan çirkin bir şeyi güzel yapamaz ta ki nerede olana kadar? Kalbinizin içinde olana kadar.

Henüz şeytanın kalbinize girmesine izin vermediyseniz kalbinizde hâlâ ne vardır? İman. "وَلَكِنَّ اللَّهَ حَبَّبَ إِلَيْكُمُ الْإِيمَانَ وَزَيَّنَهُ فِي قُلُوبِكُمْ" (Hucurât, 7) "Allah imanı size sevdirdi, onu kalbinize güzel gösterdi." Bu tasviri anlıyorsunuz değil mi? Şimdi burada ne diyor? "فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ" Kalplerinde bir hastalık vardır. İşte bu bir problem çünkü artık dışarda göğüsle sınırlı değil, artık kalbe doğru yol almış. Bir yabancı kalbinize, evinizin içine girerse ne yapmanız gerekir? Bunun kötü bir fikir olduğunu anlar anlamaz onu evden atmanız gerekir. Bazen şeytanı dinliyoruz, değil mi? Bazen kapıyı açıyoruz. Ve farkına vardığınız ilk anda ne yapmalısınız? "اَعُوذُ بِاللهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ" Allah'a sığınırsınız, şeytanı kovarsınız, onu atarsınız yapmanız gereken bu. Ama kalmasına izin verirseniz, evinizde değişiklik yapmasına izin verirseniz, mahvetmesine müsaade ederseniz sonra ne olur? Hastalanmaya başlarsınız. Hastalanırsınız.

Bu arada bu tasvir birkaç ayet sonra dönüp dolaşıp yine karşımıza gelecek. "وَإِذَا خَلَوْاْ إِلَى شَيَاطِينِهِمْ" (Bakara, 14) "Şeytanlarıyla yalnız kaldıklarında..." Artık kalplerinin içinde tam bir hastalık var. Allah her bir insanı güçlendirdi. "إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ" (İsrâ, 65) "Kullarım üzerinde hiçbir yaptırım gücün yok." dendi şeytana. Kalbinize zorla giremez ve içerde zorla kalamaz. Defol

dediğiniz anda çıkıp gitmek zorunda. Yani onu içeriye aldıysanız, kalmasına izin verdiyseniz bu onun gücü olduğundan değil, sizin onu hiç kovmamanızdan. Eğer reddediyorsanız... Allah size onu kovmak için her türlü imkânı sağladı. Sadece "اَعُوذُ بِاللهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ" deseniz, istiğfar etseniz gidecek. Ama bunu yapmayı reddediyorsunuz. Ve bunu yapmayı reddettiğinizde Allah şöyle diyor: "Tamam, öyle olsun, böyle devam etmene izin vereceğim." "فَزَادَهُمُ اللّهُ مَرَضاً" (Bakara, 10) "Allah onların hastalıklarını artırdı." Şeytanı dinlemek mi istiyorsun, buyur biraz daha dinle! Hadi onun dostlarını da çağır. Sadece bir şeytanla yetinme, şeytanları topla ve parti yap. Hepsini içeri al ve kalbinde öyle çok hasar yapmalarına izin ver ki şeytanların bağlandığı Ramazan ayında bile, içinde öyle bir değişiklik yapmışlar ki onlar hâlâ oradaymışçasına yaşa. Otomatiğe bağlamışsın. Şeytan orada değil ama onun işini zaten sen yapıyorsun artık.

Çünkü "شَيَاطِينَ الإِنسِ وَالْجِنّ" (En'âm, 112) Hiç merak ettiniz mi Allah neden şeyatin, insan ve cin şeytanlar diyor? Şeytanlar cindir tabi ki, peki şeytanlar nasıl insan olabilir? Şeytanın içeri girmesine ve uzunca bir süre orada kalmasına izin veren insanlar, onlara dönüşürler. Şeytana dönüşürler. Şeyatin oluverirler, subhanallah! Allah bunlara "المنافقين" der. Kalplerinde ciddi bir hastalıkları vardır. Bu arada bu hastalık sadece şüphe değil, aynı zamanda korkaklık da. Korkaktırlar. Bu dini savunmaya istekli değildirler. Size söyledim onların münafıkları bizim zamanımızla kıyaslanamaz. Ama bizim de benzer bir sorunumuz var. Aynısı değil ancak kesinlikle bir benzeri. Bugün bile İslam'a karşı üç tepki mevcut. Şöyle diyen insanlar olacak: "La ilahe illallah Muhammedun Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem" ve bundan gurur duyacaklar. Müslüman olmalarını bir şeref sayacaklar ve ne olursa olsun Allah'ın sözünü her şeyin üstünde tutacaklar. Hiçbir şey Peygamber'in sözünün üzerinde olmayacak, onlara bağlılık her şeyden önce gelecek, onların rehberliği eleştirinin ötesinde olacak, hata yaptıklarında bile tüm kalpleriyle hatanın kendilerinde olduğunu, kusurlu olabileceklerini, hata işleyebileceklerini bilecek ama Allah'ın dinin hatasız, Allah'ın dininin kusursuz ve Allah'ın dininin eleştirilemez olduğunu bilecekler.

Diğer uçta İslam'dan ve Müslümanlardan katıksız şekilde nefret eden insanlar olacak, öylelerini göreceksiniz. Onlar diğer uç noktada olacaklar. Ve tahmin edin ikisinin arasında ne olacak? "Birazcık taviz vermeliyiz, yani diyorum ki Kur'ân'a inancımızda bu kadar katı olmamalıyız. Demek istediğim yıl olmuş 2016 biraz hafife alabiliriz bence, birazcık çağa ayak uydurabiliriz." Bu "ikisini biraz harmanlayalım." tavrı, çünkü eğer gerçekten tam olarak inanırsanız aşırı olabilirsiniz bu yüzden iki tarafı da dengelemek durumundasınız (!) İşte bu

tavır, o zamanlar var olan orijinal münafıklığın bir yan ürünüdür. Bizim dinimiz doğası gereği zaten dengededir, çok sağ olun! Gelip kendi denge versiyonunu önermenize hiç gerek yok. Zaten bizzat Allah tarafından bu dünyanın ve ahiretin en iyisini bizim için dengelemiş durumda.

Yani siz ve ben gelip de şöyle dediğimizde: "Bak ne diyeceğim, hadi İslam'a dengeli bir yaklaşım bulalım." Bulduğun yeni bir denge mi oluyor yoksa bu kendi cesaretsizliğin, endişen, insanların sana tuhaf bakmasını istememen, onlardan çok korkman mı? Halkla ilişkiler açısından iyi görünmek istiyorsun, çevrendeki insanlara yaranmak istiyorsun ve kendi aşağılık kompleksini İslam'a dayatıyorsun. Bu şu anda da oluyor. Bu durumu incelerken aslında aynaya bakmamız gerekiyor. "Bu dine karşı ne tür bir zihniyet taşıyoruz?" "فَزَادَهُمُ اللّهُ مَرَضاً" Bu arada insanların bu "dine daha dengeli bir yaklaşımımız olmalı" hastalığı olduğunda Allah hastalığın ne olmasına izin verir? Artmasına. Ve arttığında da şöyle derler: "Dinimizdeki bazı şeyler akla uygun değil. Sonra biraz daha artar: 'Kur'ân tamam da bu hadis meselesini bilemiyorum.' Hastalık biraz daha artar: 'Kur'ân'ın bazı sureleri bana pek güncel konularla alakalı gelmiyor.' Biraz daha artar ve 'Kur'ân evet ama o kadar çok din var ki, bütün dinler iyi güzel.' Biraz daha artar: 'Dine inanmıyorum, uydurulmuş bir dine inanmıyorum.' Biraz daha artar: 'Ben agnostiğim. Belki bir tanrı vardır belki de yoktur, bana ne? Yapacak çok işim var, para kazanamam lazım.' İyiye ya da kötüye doğru "لَتَرْكَبُنَّ طَبَقًا عَن طَبَقٍ" Hâlden hâle geçeceksiniz." (İnşikak, 19) Hastalık büyümeye ve artmaya devam eder. Artar artar sonunda eskiden Müslüman olup bu süreç sonunda İslam'a karşı avukat kesilirler ya da tek işleri diğer Müslümanların içine İslam hakkında şüphe aşılamak olur. Böyle olurlar.

"فَزَادَهُمُ اللّهُ مَرَضاً وَلَهُم عَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ" (Bakara, 10) "Söyleyip durdukları yalana karşılık da onlara acı dolu bir azap vardır." Allah "كَانُوا يَكْذِبُونَ" diyor. Buna "الماضي استمرار" denir, devam eden geçmiş zaman. Niye burada kullanılmış? Bu münafıklar için, Peygamber'e gelip şöyle deyip duruyorlar: "Tabii ki sana sadığız, tabii ki inanıyoruz, tabii ki seninle namaz kılacağız." Bakın eğer inanmıyorsanız çıkıp inanmadığınızı, size göre değilse çıkıp size göre olmadığını söyleyin. Dürüst olalım. Ama hayır, onlar iki durumda da kazançlı olmak istiyorlar. "Eğer Müslümanlar zafer kazanır, işler onlar için iyiye giderse diye onlarla irtibatı koparmak istemiyorum, onlar gibi sayılırım. Eğer onlar için durum düzelmezsen azından bir B planım var." Yani sürekli yalanlarla gelip durmak zorundalar işte bu yüzden burada " كَانُوا يَكْذِبُونَ" kullanılmış.

Şimdi "أَلِيمٌ" kelimesine bakalım. "أَلِيمٌ" kelimesi "عظِيمٌ" kelimesinin yerine kullanılmış. Daha önce "وَلَهُمْ عَذَابٌ عظِيمٌ" (Bakara, 7) kısmını görmüştük. Büyük azap. Ve ben büyük azabı size ayrıntısıyla açıklamamıştım, şimdi anlatacağım: Büyük işkence ölüme sebep olabilir. Birisinin kırbaçlanması, yakılması, elektrik verilmesi her neyse... Eğer voltajı çok arttırırsan ne olur? Ölür. Yani insanoğlu "عَذَابٌ عظِيمٌ"e dayanabilecek yeterlilikte değildir. Olmaz. "عَذَابٌ عظِيمٌ"e dayanamazlar. Ama "عَذَابٌ عظِيمٌ"i büyük azabı ölmene müsaade etmeden sana tattırabilecek sadece Allah'tır. Ahiret azabı budur, bu yüzden ona "عَذَابٌ عظِيمٌ" denir. Bu dünyada mümkün değil bile, çok büyük bir ceza vermeye çalışırsanız ne olur? Ölüm. Sonra cesedi istediğiniz kadar dövün hiç acı çekmez. Çoktan ölmüş. Belli bir yere kadar işkence edebilirsiniz. Kişinin şuuru yerinde olduğu sürece, işkence edilirse acı çeker. Şimdi Allah "عَذَابٌ أَلِيمٌ"den bahsediyor, burada beklenen ifade "أَلِيمٌ" değil. Normal Arapça kullanım bu değil. "عَذَابٌ أَلِيمٌ" demezsin, "عَذَابٌ مُؤْلِمٌ" dersin. Acı veren ceza. "أَلِيمٌ" öylesine bir sıfat değil, sıfat-ı müşebbehe. Sürekli acı veren azap.

Eğer diş ağrısı yaşadıysanız, bir yaranız olduysa, kas ağrısı yaşadıysanız ya da bunun gibi şeyler, hissettiğiniz ilk anda felç edicidir. Ah! Ama birkaç saattir sürüyorsa ne olur? Oradadır, rahatsız edicidir ama ilk hissettiğiniz andaki gibi değildir. O acıya tolerans geliştirmeye başlarsınız. Ağrıları nedeniyle ilaç tedavisi gören bazı insanlar giderek daha az ağrı kesici kullanırlar çünkü ağrıya dayanma eşikleri artar. Yani ağrının derecesi daima aynı değil. Örneğin, iğne batması gibi, ilk anlık bir şey, iğne yapılırken size sürekli iğne batırılmıyor. Size acı veren ilk batıştır. "أَلِيمٌ" kelimesi söylendiğinde, Arapçada daimi olan bir şeyi gösterir. Sürekli, değişmeyen bir acı. Ah! Ve sonra geçiyormuş gibi değil. Şöyle: ...! Sürekli.

Kur'ân'ın ilkesi "الخزا من جنس العمل"dir. Suçun cezası kendi cinsinden olmalıdır.

Eğer birisi sürekli bir acıya sebep olduysa, cezası ona sürekli acı vermek olmalı. Eğer birisi büyük bir suç işlediyse, büyük bir cezaya çarptırılmalıdır. Anlıyorsunuz değil mi? Allah burada acı azap dediğinde, cezalar suça uygun olarak verilir ilkesine göre, buradaki suç: "İnananlara sürekli bir acı vermeleri. Istıraba neden oldular, münafıklar ümmetin acı çekmesine neden oldu. Dinimizle alay eden, dinimize saldıran, dinimizle eğlenen İslam'ın düşmanlarından ümmetimize bir saldırı var. Ama İslam'a bundan daha acı verici bir saldırı var, nereden? Ümmetin içinden. Çok daha acı verici, çok çok daha acıtanı: Müslüman bir diğer Müslümanın kanını döktüğünde Müslüman

diğer Müslümanın haysiyetini yerle bir ettiğinde, Müslüman diğer bir Müslümana saldırdığında bu çok daha acı verici. Müslüman olmayan milletler Müslüman milletlere saldırdığında üzülüyoruz. Ama Müslümanlar birbirini öldürürken, birbirlerine lanet okurken, birbirleriyle kavga ederken, birbirlerine zehir kusarken neredeyiz? Bu esasında çok daha uzun süren, dayanılması çok daha zor bir acı. Çünkü kâfirden senden nefret etmesini beklersin. Ama seninle La ilahe illallahı paylaşan insanların senden nefret etmesi, seni öldürmeye çalışması, seni aşağılaması... Sana karşı planlar kurması... Bu tamamen beklenmedik ve bu yüzden de olağandışı bir acı.

Bundan şu sonuca ulaşırsın: Allah'ın bu dine ve bu dinin müntesiplerine duyduğu sevgi öyle kuvvetli ki bizim adımıza ümmete içerden acı verenlerden intikam alıyor. Allah bizi onlardan olmaktan korusun.

"وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ لاَ تُفْسِدُواْ فِي الأَرْضِ قَالُواْ إِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ" (Bakara, 11) "Onlara: Yeryüzünde fesat çıkarmayın, denildiği zaman, 'Biz ancak ıslah edicileriz.' derler."

Bu esasında muhtemelen günün en önemli ayeti, sonrasında başa dönüp ayetleri Medine Yahudi topluluğu için tekrar okuyacağız. Onlara -kabataslak çevireceğim- yeryüzünde sapkınlığa sebep olmayın dendiğinde, o topluluğa yüryüzünde fesat çıkarmayın dendiğinde, "قَالُواْ إِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ" Biz işleri düzeltiyoruz, ıslah ediyoruz derler. "اصلاح" Arapçada bozuk bir şeyi alıp düzeltmek demek. Biz sadece sorunları çözüyoruz. Asıl siz çekişme içindeydiniz, çatışan iki tarafı hatırlayın, işleri düzeltelim, ıslah edelim, uzlaşalım, barışalım diyen biziz. "أَلا إِنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُونَ" (Bakara, 12) "İyi bilin ki esas fesat çıkaranlar onlardır." "وَلَكِن لاَّ يَشْعُرُونَ" "Fakat farkında değillerdir" ve hiç farkında olmayacaklar. Bu olumsuzluğun daha devamlı bir biçimi.

Şimdi önce bu "فساد"ın ne olduğunu anlayalım. Kur'ân'da açığa çıkan, dünyada ortaya çıkan bir "فساد" vardır.

"ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِي النَّاسِ" (Rûm, 41)

Rûm Suresi'nde Allah şöyle der: Bozulma –"فساد" bozulma demek- Kendi elleriyle yaptıkları yüzünden karada ve denizde bozulma ortaya çıktı. Karanın ve denizin bozulması nedir? "الجدب في البر والقحط في البحر" diye adlandırılır. Toprak ürün vermeyi kestiğinde, artık ekinler bitmediğinde, okyanus çekilip ya da kirlenip gereken rızkı sağlamadığında Allah diyor ki, aslında manevi

bozulmamız... İnsanlar ticarette dolandırıcılık yapıyor, birbirlerine yalan söylüyor, haram kazanç elde ediyor, birbirlerini öldürüyor ve birbirlerinden çalıyorlar. İşte bunlar manevi suçlar, insanlara karşı işlenen suçlar. Ama Allah bunları cezalandırır... Bu suçların etkisi şuna benzer; yeryüzünü etkiler, yeryüzü bizzat hastalığa yakalanır. Yeryüzü hastalanır. Bu dinimizin bir kaidesidir. Bir toplumdaki insanlar Allah'a inandığı ve Allah'a itaat ettiği zaman, yeryüzü daha fazla ürün verir, yağmur yağar ama tufan olmaz. Allah "وَلَوْ أَنَّهُمْ أَقَامُواْ التَّوْرَاةَ وَالإِنجِيلَ وَمَا أُنزِلَ إِلَيهِم مِّن رَّبِّهِمْ لأَكَلُواْ مِن فَوْقِهِمْ وَمِن تَحْتِ أَرْجُلِهِم" (Mâide, 66) der.

Eğer Tevrat'i, İncil'i gereğince uygulasalardı, elbette üstlerinden ve ayaklarının altından (bol bol rızık) yiyeceklerdi. İsa aleyhisselam geri geldiğinde ve insanlar Allah'a itaat ettiğinde aslanların bile avlarını yemeyeceği söylenir. Her yerde ürün olacak, her yerde mahsül olacak, Texas'da bile California havası hâkim olacak, hayal edebiliyor musunuz? Bozulma azalınca ve iyilik yeryüzüne yayılınca böyle olur. Yani hani kirliliği fiziksel kirlilik olarak düşünürüz; kimyasalların denizlere dökülmesi, plastik atıkların toprağa karışması ve toprağı kirletmesi gibi -bunlar da bir çeşit kirliliktir, çok gerçek kirliliklerdir- fakat aslında bu dünyada Allah manevi gerçeklikle fiziksel gerçeklik arasında bir bağlantı yarattı, kablosuz bir bağlantı. Manevi iyilik yayıldığı zaman, dünyada fiziksel iyilik de yayılır. İşte o zaman dünyada maddi iyilik yayılır. Subhanallah! Bu dünya iyilik sayesinde daha iyi bir yer olur, bu dinimizin kaidelerinden biridir.

Şimdi, bu "فساد"la ilgili paylaşmak istediğim ilk şeydi. Fakat "فساد"ı iki noktadan anlamanızı istiyorum. Birincisini size daha önce açıkladım. Bahsedip durduğum bu orta grup var ya, onlar Müslümanların savaştığını görmüyorlar mı? Mekke'den gelen insanların savaş için hazır olduğunu görmüyorlar mı? Savaştan daha iyi ne olabilir? Barış. Ve barışı sağlamanın yolu da: Hadi müzakare edelim, hadi arayı bulalım, bağları koparmayalım, savaşmayalım, anlaşmazlığa düşmeyelim. Eğer bu bağları kesersen, savaşa gidersen bu "فساد"dır. Fesat bu. Biz barışı sağlamaya çalışıyoruz, fesat çıkarmaya çalışan sizlersiniz! Onların bakış açısına göre problem sahabe, problem Mekkeliler, problem Kur'ân! "Eğer biraz boş vermeyi bilsek ve birazcık da taviz verebilsek, halledebileceğimizi düşünüyorum." Bu arada Mekke'de de uzlaşma fikrinde olan orta gruptan insanlar var, değil mi? Yani münafıklar şöyle diyorlar: "Bence bizdeki orta görüşlüler ve onların tarafındaki orta görüşlüler olarak pazarlık masasına oturabiliriz ve bunu halledebiliriz." Bu yüzden onlara yeryüzünde fesat çıkarmayın dendiğinde, "Hayır, hayır!" dediler, "Bizler barışı sağlıyoruz, ıslah ediyoruz." Fakat öte yandan, bizim bakış açımızdan onların fesat

çıkardığını nasıl anlıyoruz ki? "فساد"ın esas anlamı savaş ya da barış değil. "فساد"ın asıl anlamı adaletsizlik. Bir kız bebeğin nedensizce gömülmesi, insanların ticarette dolandırılıyor olması, "وَيْلٌ لِّلْمُطَفِّفِينَ" "Ölçüde ve tartıda hile yapanların vay hâline!" (Mutaffıfîn, 1)

Fakirler itilip kakılırken kimsenin umursamaması, "فَذَلِكَ الَّذِي يَدُعُّ الْيَتِيمَ" (Mâun, 2) "Yetimi itip kakar." Bizzat Allah'a hakkının verilmemesi, İbrahim aleyhisselam'ın Allah'a ibadet için inşa ettiği evin putlarla çevrili olması... Etrafı putlarla sarılı bir mescid hayal edebilir misiniz? Burada bir mescid ve önünde bir put ne kadar rahatsız edici bir düşünce! Kâbe'nin önünde bir put hayal edebiliyor musunuz? Putlarla çevriliydi! Ona özel ibadet için inşa edilen Allah'ın evinin şirkle çevrili olması, ne kadar çirkin! Bu fesat değil mi? Fesatın âlâsı. Seni yaratana göre doğru olanı yapmadığında, çevrendeki insanlara hiç durmadan adaletsizlik yaparken ve...

Kureyş'in olayı neydi biliyor musunuz? Yetimi itip kaktılar, insanları dolandırdılar, kadınlara korkunç davrandılar, bunların hepsini yaptılar, hepsini. Ve öldürdüler de. Ama Hac için gelen insanları gözetirlerdi. İhmal edilmediklerine emin olurlardı. Gelenlere çok ikramda bulunurlardı ve insanlar da derdi ki: "Gittiğimizde bize iyi baktılar, demek ki her şey yolunda..." Ve asla Kureyş kaynaklı bir savaş olmazdı, kimse Kureyş'le savaşmazdı. Neden Kureyş'le savaşmıyorlardı? Çünkü Kâbe'nin koruyucusu olduklarından. Yani hiç kimse ne olursa olsun onlara bulaşmayacaktı. Barışsever olarak anılıyorlardı. Ama şimdi İslam gelip diyordu ki: Hayır. Yetime böyle davranamazsın, kadınlara böyle davranamazsın, kız bebeklere bunu yapamazsın, kimsenin arka çıkmadıklarına; Kur'ân arka çıkıyor, İslam arka çıkıyor, Peygamber (sav) arka çıkıyor, bunu yapamazsın. Farklı renkteki insanlara farklı şekilde davranamazsın, aralarındaki tek ayrım takvalarıdır ve bunun kimde olduğunu yalnızca Allah bilir.

İslam bu görüşlerle geldiğinde ve bunları yapmazsan "فساد" sende dediğinde, sokakların temiz olup olması, insanların yiyeceklerinin olup olmaması önemli değil. "فساد" esasında ahlaki, önce ahlaki. Sorgulanan fesad budur. İslam Medine'ye geldiğinde "فساد"ın tanımı değişmedi. Dine hakaret "فساد", adaletsizlik "فساد", yalan söylemek "فساد", yolsuzluk "فساد". İşte bu yüzden, münafıklar gelip uzlaşmak istediklerinde şunu anlamadılar, bunları yapan insanlarla anlaşmak mı istiyorsun? Hakikat, haksızlıkla anlaşmaya varmaz. Gerçek yalanla uzlaşamaz. Adalet ve haksızlık aynı yerde duramaz. Kalbinde ikisi birden olamaz. "مَّا جَعَلَ اللَّهُ لِرَجُلٍ مِّن قَلْبَيْنِ فِي جَوْفِهِ" "Allah hiçbir adamın içine

iki kalp koymamıştır.” (Ahzâb, 4) Var olamazlar. Yani dıştan barışı sağlar gibi görünürlerken, aslında manevi anlamda bakıldığında en âlâ bozulmaya sebep olurlar. “أَلا إِنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُونَ وَلَكِن لاَّ يَشْعُرُونَ” (Bakara, 12) “Onlar bozguncuların ta kendileridir.”

Allah'ın kusursuz düzenli dininden taviz vermeye çalıştığında senden daha yozlaşmış kimse yoktur. Kusursuz olan bu şeye, onu daha iyi hâle getirmek adına hiçbir şey ekleyemez ve ondan hiçbir şey çıkartamazsın. Allah'ın dini kusursuz. Herhangi bir ilave, herhangi bir eksiltme, onun kusursuzluğunu bozar, işte bu doğru yoldan sapmadır. Gerçekte fesadı gidermek için geldi. Düzeltilmeye ihtiyacı yok, düzeltmeye geldi, düzeltilmesi gerekecek şekilde gelmedi. Münafıklarla ilgili sorun, onların dini düzeltmek istemeleri, dinde düzeltmeler yapmak istiyorlar. Din, siz düzeleseniz diye geldi. Din düzelsin diye değil. “تُعَلِّمُونَ اللَّهَ بِدِينِكُمْ” (Hucurât, 16) Dininizi Allah'a mı öğretiyorsunuz? diye soruyor Resûlullah.

Artık bu birkaç ayeti, onların üzerinden münafıkların nasıl oldukları ışığında görmüş olduk. Şimdi geri dönüp Yahudi topluluğu hakkında düşünelim. Allah onlar hakkında şöyle der: “يُخَادِعُونَ اللّهَ وَالَّذِينَ آمَنُوا” (Bakara, 9) “Allah'ı ve müminleri aldatmaya çalışırlar.” Niye? Çünkü Müslümanlara gelip şöyle diyorlar: “Bakın, sizin peygamberinize inanmamıza gerek yok, biz... “آمَنَ بِاللّهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ” Biz Allah'a ve ahiret gününe inanıyoruz, bu yeter. Bizde de öbür taraf konsepti var, biz de tanrıya inanıyoruz niye bize inkârcılar diyorsunuz? İnkârcı değiliz, bizim de aynı sizin gibi imanımız var. Birlik olmalıyız... Yüzlerine bunu söylüyorlar ve canciğer kuzu sarması oluyorlardı fakat kendi aralarına döndüklerinde ne yapıyorlardı? Mekkelilerle komplo hazırlıyorlardı. “Abicim bunları öldürmeye ne zaman geliyorsunuz, bu sorundan kurtulmalıyız! Yüzlerine gülmeye çalışmaktan çenem yoruldu, onlardan tiksiniyorum.” Gizlice planlar yapıyorlardı ama görüntüde: tokalaşma, sevgi, muhabbet... O zaman bile Yahudilerin içinden samimi dostlar da vardı, zaten Allah Yahudi toplumunun tamamından bahsetmiyor. Aralarındaki aldatmaya yönelen bir taraftan Müslümanlardan kurtulmayı arzulayan öte yandan ortaklık sergileyen ikiyüzlüler hakkında konuşuyor. Ve Allah “وَمَا يَخْدَعُونَ إِلاَّ أَنفُسَهُم وَمَا يَشْعُرُونَ” diyor. Kendilerinden başka hiç kimseyi aldatamazlar, kendilerini ne kadar kandırdıklarının da farkında değiller. “فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ” (Bakara, 10) “جملة اسمية” den dolayı onların daima kalplerinde bir hastalık vardır. Yahudi toplumunun bu parçasının kalbinde her daim bir hastalık vardı, imanlarında şeçici davranırlardı. Bu taviz verdikleri ilk peygamber değildi. Kendi peygamberlerini “وَيَقْتُلُونَ النَّبِيِّينَ بِغَيْرِ الْحَقِّ”

(Bakara, 61) Peygamberilerini öldürmek onlar için sorun değildi. Yani sizinle uğraşmalarına şaşırmayın. Allah onların hastalığını artırdı. "فَزَادَهُمُ اللّهُ مَرَضاً وَلَهُم عَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ" Peygamberlere eziyet ettiler. "لِمَ تُؤْذُونَنِي" (Saff, 5) "Niye bana eziyet ediyorsunuz?" Resûlullah'a (sav) eziyet etmeyi denediler. Nitekim Peygamber Medine'ye hicret etmeden bile önce Kureyş bazı insanları Medine'ye gönderdi ve "Burada bir adam var. Peygamber olduğunu iddia ediyor. Ona ne soracağımızı bilmiyoruz. Nasıl yapsak bilmiyoruz. Çünkü Kur'ân'ıyla canımıza okuyup duruyor. Sizler inançlı kimselersiniz, kitaplarınız falan var. Bize ona sormamız için zor birkaç soru verebilir misiniz ve bir cevap veremeyince de bu işi bitiririz." Basitçe peygamberi bir soruyla susturmak istediler. Ama Kureyş'in kendisi böyle bilgili değildi ve soruları nereden ödünç almak zorundaydılar? Soruları Medine'de aramalıydılar. Hahamlardan. Ve hahamlar da onlara yardım ederdi. "Şunu sorun, bunu sorun. Bunu asla bilemeyecek. Bakın işte bu harika olacak, bunu alın." Zaten başından beri bunu yapıyorlardı. Başından beri dine acı vermeye çalışıyorlardı. Bu yüzden Allah "وَلَهُم عَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ" diyor.

"وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ لاَ تُفْسِدُواْ فِي الأَرْضِ" Onlara yeryüzünde bozulmaya neden olmayın dendiğinde, Yahudilerin bu grubuna fesat çıkarmayın dendiğinde onların çıkardığı fesat neydi? Kendi vahiylerini saklıyorlardı. Kendi Tevrat'larını. Eğer Tevrat'tan ne kaldıysa, Allah Tevrat'tan neyin geride kalmasına müsaade ettiyse onu okusalardı, o halde bile bunun Allah'ın peygamberi olduğuna en ufak bir şüphe kalmayacaktı. Ama şimdi Tevrat'ın bu kısımlarını atlamaya başlamışlardı. "Yoksa Kitab'ın bir kısmına inanıp bir kısmını inkâr mı ediyorsunuz?" (Bakara, 85) O kısımları atlayıverdiler. Allah şunu bile söylüyor: "قُلْ فَأْتُوا بِالتَّوْرٰيةِ فَاتْلُوهَا" (Âl-i İmran, 93) Neden Tevrat'ı getirip okumuyorsunuz? Kur'ân Yahudilere diyor ki: Gidip Tevrat'ı getirin ve okuyun! "إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ" (Âl-i İmran, 93) Eğer doğruyu sözlü iseniz. Bunu yapamadılar. Eğer bunu yapsalardı Kur'ân'ın "مهيْمن" olduğu, son kelam olduğu ortaya çıkacaktı. Allah'ın son indirdiği Kitap olduğu, Allah'ın vahyinin sonu olduğu ortaya çıkacaktı. Bu yüzden vahyi saklamak fesadın en son noktası. Onlara fesat çıkarmayın dendiğinde ve "إِنَّمَا نَحْنُمُصْلِحُونَ" (Bakara, 11) dediklerinde buradaki düşünce şu: sahip olduklarının bir kısmını saklamaları.

-Bitirmeden önce-

Bunun bizimle nasıl bir ilgisi var? Kur'ân'ın tamamına sahibiz ve bazı kısımları kesinlikle siyasi olarak doğru gözükmeyebilir. Kur'ân'da bugünlerde

Evangelistlerin alıntı yaptıkları yerler vardır: "Kur'ân'ları onları nerede bulursanız öldürün diyor!" Biz şöyle oluyoruz, "Şey, tam kaynak neydi? Ben sana dönücem..." Bunu konuşmak istemiyoruz. Her şeyden önemlisi, Kitab'ımızdaki hiçbir şey, saklamamız gereken bir şey değil. Hiçbiri! Bu Kitap sadece bizim için gelmedi, insanlığın tamamı için geldi. Ve eğer bu Kitap samimiyetle gerçekten açıklanırsa sadece Müslümanlara değil, her bir insanoğluna mantıklı gelir. Siyasi olarak doğru gözükmediğini düşündüğünüz yerler bile. Allah'ın Kitabı'nın hiçbir parçasını saklamak için bir neden yok.

Gerçek şu ki daha sonra Allah, Müslüman bir topluma bile şunu öğretir: Kitab'ın, vahyin herhangi bir kısmını saklarsan, sadece Allah değil, hatta sadece melekler bile değil. "وَيَلْعَنُهُمُ اللَّاعِنُونَ" "Lanet ediciler de lanet eder." (Bakara, 159)

Allah'ın yarattığı, tek işi Allah'ın Kitabı'nın herhangi bir yerini saklayanları lanetlemek olan melekler var. Subhanallah! İşte bu, yeryüzündeki fesadın son noktası.

Birisi Mahşer Günü hakkında bir hutbe veriyor, Kıyamet Suresi hakkında hutbe veriyor. İnsanlar gelip "Kardeşim, cennet hakkında konuşsaydın ya. Moralimi öyle bozdu ki!" der. Bu da Kur'ân'ın bir suresi. Bütün sureler de sen iyi hissedesin diye nazil olmadı. Uyarı da var müjde de. İyi haberler de var uyarıcı da. İkisi de önemli. Allah (cc)'nin kocanın haklarından bahsettiği bir ayet hakkında konuşursun kız kardeşler asık suratla şöyle derler: "Bizim haklarımızı anlatmadın. Bizim haklarımız ne olacak?" ya da kadınların haklarından bahsederim ve daha önce bahsettim de, erkek kardeşlerimizin keyfi kaçtı. Uf! "Ahi, ya bizim hakkımızdaki ayet?!" Ben şöyleydim: "Bu tek bir hutbe, ne kadar daha devam etmemi istersin, bütün Kur'ân'ı konuşalım mı? Hadi konuşalım, bence mahzuru yok. Uyuyup kalacak olan sizlersiniz." Herkes kendine çıkar sağlayacağı kısmı istiyor, herkes aynayı kendine çevirip çirkin yansımayı gösteren kısımları göz ardı etmek istiyor. İşte bu onların doğru yoldan sapması.

"اَ تُفْسِدُواْ فِي الأَرْضِ قَالُواْ إِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ" (Bakara, 11)

Hayır, hayır biz sadece işleri yoluna koymaya çalışıyoruz. Sadece Kur'ân'ın diğerlerini incitmeyen, halkla ilişkilerimiz açısından daha iyi olan taraflarına vurgu yapalım. Kur'ân'ın ıımm şu taraflarını atlayalım. Biliyorsun ki bunları konuşmak için iyi bir vakit değil. Bunu yaptığın zaman, "فساد"ı dünyadan kaldırması gereken insanlar, -bizim işimiz, bu ümmetin görevi fesadı yeryüzünden gidermek.- işte o zaman bu dünyada bizden daha fesad çıkaranı olmaz. Çünkü Allah'ın kelamı bizde ve biz onu saklıyoruz. İşte o zaman bizden daha fesada uğramış kimse yok. Tüm dünyanın Allah'ın kelamını duyması gerekiyordu, kimden? Bizden! Web sitesinde olması yetmez, YouTube'da olması yetmez! Kalpten kalbe aktarılması gerekiyor. Bizim bu kelamın

taşıyıcıları olmamız gerekiyor. Her toplulukta, kıyı köşe her yerde onu konuşmamız lazım. Açıkça konuşmalı, Allah'ın güzel kelamını insanlıkla korkusuzca paylaşmalıyız. Kimden korkmanız gerekir?

"فَلاَ تَخْشَوُاْ النَّاسَ وَاخْشَوْنِ" (Mâide, 44) "İnsanlardan korkmayın, Ben'den korkun."

Yapmamız gereken bu. "إِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ" derler. Hayır, hayır, biz sadece -buna bayılıyorum- biz hikmetle davranmaya çalışıyoruz, kardeşim. Kur'ân'ın bazı kısımlarından bahsediyoruz çünkü hikmetli davranmalıyız." Ne yani? Kur'ân'ın geri kalanı hikmetli değil mi? Hangi kısımlarının hikmetli olduğunun altını çizer misin, böylece bir dahakine dikkatli olayım. Bu Kitab'ı, Allah (cc) onu "الْقُرْآنِ الْحَكِيمِ" (Yâsîn, 2) olarak adlandırıyor. Hikmet dolu Kur'ân. Her parçasında sizin için, benim için ve insanlık için hikmet var. Bu yüzden Allah o topluluk hakkında şöyle diyor: "أَلا إِنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُونَ" (Bakara, 12) "Esas fesad çıkaran kendileridir." Neden? Çünkü vahyi gizlediler. "وَلَكِن لاَّ يَشْعُرُونَ" "Fakat farkında değiller." Sahip oldukları Allah'ın kelamının üstüne kendi düşüncelerini dayatarak dünyaya bir iyilik yaptıklarını sanırlar. Biz böyle yapamayız.

"وَكَلِمَةُ اللّهِ هِيَ الْعُلْيَا" (Tevbe, 40) "Allah'ın sözü en yücedir." Benim fikrim, benim tercihlerim, benim korkum, siyasi uygunlukla ilgili düşüncelerimin hiçbiri Allah'ın sözünden önce gelemez. O en yüce yerdedir. Ümmetin her üyesi Allah'ın sözünün hizmetindedir. Ve bizler Allah'ın sözüne itaatkârız. "الحقّ يَعْلو و لا يُعْلى عليه" (Hadis) Kur'ân yücedir, ondan yücesi yoktur. Hükmeder, hükmedilemez. Müslümanın zihniyeti budur. Ve bu zihniyetle sapkınlıktan uzak dururuz. Ancak ümmet bu Kitap'tan uzaklaştıkça ve Kitab'ın kısımlarını saklamaya başladığımızda vallahulazim zamanımızın felaketi bu Kitab'ın kısımlarını saklamamız değil, problem onu o kadar bilmiyoruz ki başkasına ne söyleyeceğiz? Göstermen gereken ne ki Kur'ân'dan, ümmetin üzerine yüklenen bu sorumluluktan, öyle uzaklaştık ki, bu sorumluluğu unuttuk. Bunun eski hâline gelmesi gerek. Allah (cc) bizi onu esas yerine geri koyan nesilden kılsın.

Bununla bitiriyorum inşallahu Teâlâ. Bunlar çevirinin iki şekliydi: Biri Medine'nin Yahudi topluluğuna tatbik edilip buradan sonuca ulaşıyor ve diğeri de Medine münafıklarına atfedilip buradan anlamlar çıkıyordu. Münafıkların ayetleri için bu ikili eğilime devam edeceğim. Münafıklar için ne kadar çok ayet olduğuna dikkat edin, gelmeye devam edecekler. Ve Kur'ân'daki en karışık kıssalardan, örneklerden biri iki set halinde olacak inşallahu Teâlâ, umuyorum ki onları açıklıkla halledeceğiz.

6. Bölüm

“Biz ancak ıslah edicileriz.” derler. Şunu bilin ki, onlar bozguncuların ta kendileridir, lâkin anlamazlar. Onlara: İnsanların iman ettiği gibi siz de iman edin, denildiği vakit “Biz hiç, akılsızların iman ettikleri gibi iman eder miyiz!” derler. Biliniz ki, akılsızlar ancak kendileridir, fakat bunu bilmezler. Müminlerle karşılaştıkları vakit “İman ettik” derler. Şeytanları ile baş başa kaldıklarında ise: Biz sizinle beraberiz, biz onlarla sadece alay ediyoruz, derler. Gerçekte, Allah onlarla istihza (alay) eder de azgınlıklarında onlara fırsat verir, bu yüzden onlar bir müddet başıboş dolaşırlar. İşte onlar, hidayete karşılık dalâleti satın alanlardır. Ancak onların bu ticareti kazançlı olmamış ve kendileri de doğru yola girememişlerdir.” (Bakara, 11-16)

“Rabbim, benim göğsüme genişlik ver, işimi kolaylaştır; dilimden de şu düğümü çöz ki sözümü iyi anlasınlar.” (Tâhâ, 25-28)

Bugünkü hedefimiz inşallah 12. ayetten devam etmek. 12. ayete kadar, yani ilk defa münafıklara değinilen ve ayrıca Yahudi topluluğunun liderleriyle bazı takipçilerine hitap etme ihtimalini de barındıran yere kadar gelmiştik. Ve onlara “Yeryüzünde fesat çıkarmayın.” şeklinde hitap edilmişti. “لاَ تُفْسِدُواْ فِي الأَرْضِ” (Bakara, 11)

Devam etmeden önce iki noktaya değinmek istiyorum. Kur’ân’da “أَلا”nın kullanılışına “أَلا إِنَّهُمْ هُمُ السُّفَهَاء” ve “أَلا إِنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُونَ” ayetlerinde gördüğümüz gibi, Arapçada “أَلا” kelimesine, cümlenin başında ikaz, nasihat, dikkat çekmek için kullanılan harf deniyor. Nitekim dikkatinizi çekmek için kullanılan bir yol ya da edat diyebilirsiniz. İnanan biri için Allah’ın dediği her şey dikkat çeker. Allah’ın buyurduğu bir şeyin dikkat çekmemesi gibi birşey söz konusu değil. Ama Allah muallim olarak birkaç meselede, -çünkü Allah Kur’ân'ın muallimidir.- “Kur’ân'ı öğretti.” (Rahman, 2) ayetinden anlayacağımız üzere. Yani Kur’ân'ın muallimi. Konunun ciddiyetini fark etmeme tehlikesi içerisinde olduğumuz bazı yerlerde, gerçekten burada zahmete girip bu kısma dikkat etmeniz gerekiyor anlamında; Allah “أَلا إِنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُونَ” “İyi bilin ki; onlar fesat çıkaranlardır!” (Bakara, 12) buyuruyor. Yani,

dikkat edin, iyi bilin! Yani Allah bu insanların, münafıkların ve toplumun bu parçasının Müslümanlarla iç içe olduğunu, tamamen belirgin bir sınır olmadığını ama bu konuşmaların zararlı olup bizim farkında olamayabileceğimizi vurguluyor. Bu yüzden Allah alışılagelmişin dışında sizi ve beni böyle fesada yaklaşmamamız için uyarıyor. "Hadi iki taraf arasında barışı sağlayalım." gibi uzlaşma adına, taviz vererek hak batılı karıştıran konuşmalarda bulunmayın." Evet, dinimizde uzlaşma, barış var fakat buna asla yer olmayan bazı kesin meseleler de var. Söz konusu hak olduğunda, hak, hak'tır. Konu dinimiz ve Allah'a ibadetimiz olduğunda pazarlık ya da başka bir şey söz konusu değildir. Yani bu mevzuda Allah "أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُونَ" buyurarak çok çok ciddi. Bu normal bir beyânât türü değil.

Dün diğer bahsetmediğim bir konu ise, ilk olarak Allah'ın "إِنَّ" kullanması. Tevkid harfi. Hiç şüphe olmadığına vurgu yapmak için kullanılır. "Kesinlikle" anlamına geliyor ve kullanımının amacı şu, "Söyleyeceğim şey hakkında aklında hiçbir şüphe kalmasın çünkü cümleye inne ile başlıyorum." Sonra Türkçeye çevirmek zor olacak ama iki kez "onlar" zamirini kullanıyor. "Şüphesiz ki onlar, onlar bozgunculardır." gibi. "هُمُ" iki kez kullanılıyor. Bu da onların kimseye benzemediğini, asıl bozguncuların onlar olduğu anlamına geliyor. Fitnenin nihai kaynağı onlarmış gibi, bu yüzden zamir onlara karşı iki kez tekrarlanmış.

Üçüncü mesele ise temel Arapçada buna cümle-iismiyye denmesi. Haber ve mübteda vardır. Özne ve yüklem. Türkçe gramerine girmeyelim bile ama cümlenin bir ilk bölümü var, bir son bölümü var. Genelde son kısım Arapçada "-el" ile bitmez. Çıkarırsınız, kural gibi bir şey bu. Ama Allah düzeni değiştirerek "-el" ekliyor. "إِنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُونَ" Yine bir de "أَلَا" yetmiyormuş gibi, "إِنَّ" yetmiyormuş gibi, "هُمُ"un iki kez kullanımı yetmiyormuş gibi, Şimdi bir de "-el" eklenince anlıyoruz ki onlar hakikaten fesat çıkaranların en nihai örneği. Ayeti bir sms formatında yazacak olsaydınız sonuna beş ya da altı tane ünlem koymanız gerekirdi yani. Hepsi beyânâtın gramerine sıkıca yerleştirilmiş. Bu aslında Allah'ın neden Kitab'ı için Arapçayı seçtiğinin nedenlerinden biridir. Birkaç kelimeyle sadece kelimeler değil, duygular da aktarılıyor.

Mesela, Türkçede sizinle konuşurken "Hey seni gördüğüme sevindim." desem ve bunu sms formatında da "Bugün seni görmek güzeldi." diye yazsam, hangi duyguyla bunu yazdığımı bilemezsin ki, belki iğneleyici bir manada yazdım. "Bugün seni görmek güzeldi. (!)" Böyle olabilirdi. Ya da sıradan bir şekilde "Bugün seni görmek güzeldi." Ya da "Bugün seni görmek güzeldi, adamım!" şeklinde de olabilirdi. Sanki duygular farklı, yazı farklı. Yazının aslında

duygularla bağlantısı yoktur. Ve çoğu zaman birine mesaj, e-posta atsanız ya da mektup yazsanız duygular yanlış anlaşılabilir. "Bununla ne demek istedin?" Birisi "Tamam" dediğinde "Tamam :)" mı "Tamam." mı yoksa "Tamam (!)" mı demek istiyor? Hangi tamam bu? Aramız iyi mi? Kur'ân'da, özellikle klasik Arapçada, sadece anlam ve kelimeler yansıtılmıyor, aslında Arapçada kullanılan belagat sanatıyla birlikte duygular da planlanmış oluyor, yansıtılıyor. Öfke, yoğunluk, gerekli olan ünlem işaretlerinin hepsi yakalanıyor. Şahane, hakikaten şahane bir şey. Bu yüzden, genç-yaşlı erkek kadın fark etmez, Kur'ân hafızlarının Arapça talebesi olmaları aşırı önemli. Günümüzde ümmette birçok insan Kur'ân'ı ezberliyor, elhamdulillah bu konuda iyiyiz. Çocuklarımız bir buçuk, iki-üç yılda tüm Kur'ân'ı ezberleyebiliyorlar. Kur'ân'daki kelimeleri okumayı, tecvid kurallarını biliyorlar, ama Kur'ân'daki duyguları anlamıyorlar. Ateş, zincir, kaynar suyu çiçeklerden bahsediyor gibi okuyamazsın. Tonlama farklı. Hoş bir şey değil ki, değil mi? O yüzden aslında kıraatin okunma şekli bile önemli. Yani özellikle çocuklarımızın dili bilmemesinin onların suçu olmadığını vurgulamamız önemli. Ama ebeveyn olarak zaman ayırıp çocuklarına Kur'ân'ı ezberlemede yardımcı olunduğu gibi Kur'ân'ın dilini de anlamada da yardımcı olunmalı. Çünkü aslında onların ezberleme amacı bu, onların kelimeleri içselleştirip faydalanmaları. Özellikle de namazlarında.

Şimdi, ilk bahsetmek istediğim "أَلا" ve ayette kullanılan diğer terimlerle ilgiliydi. Ayete başlamadan ikinci bahsetmek istediğim şey (فاسد) fâsid ve (مفسِد) müfsid arasındaki fark. Arapçada fâsid ifsada uğramış kişi demek. Müfsid ise hem kendisi ifsad edilmiş hem de başkalarını ifsad etmiş kişi demek. Diğer insanlarda fesada sebep oluyorlar. Önümüzde uzlaşmamız gerektiğini öne süren insanlar var ve diğerleriyle birlikte oturunca "Neden Müslümanlar duruşlarında bu kadar ciddiler? Neden birazcık bile uzlaşmıyorlar?" zihniyete sahipler. Diğer Müslümanların hassasiyetlerini yumuşatıyorlar ve onların İslam hakkındaki fikirlerini zayıflatıyorlar, İslam'a olan güvenlerini azaltıyorlar, etrafa zehir, fesad saçıyorlar. Ümmetin içinde, bir Müslüman eğer İslam'ı doğru düzgün benimsemezse, İslam'ı içselleştirmede zayıfsa, bir de bunun üzerine bu zayıflığı ailesi ve arkadaş çevresinde yayarsa, o sadece fâsid değil, müfsid olur. "أَلا إِنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُونَ", "وَلَكِن لاَّ يَشْعُرُونَ" Ne yaptıklarının farkında olmuyorlar bile!

Diğer kısımda da çok ilginç bir dil var: "Onlara, 'İnsanların inandıkları gibi siz de inanın.' denildiğinde." (Bakara, 13) Ayetin ilk kısmının kabaca bir çevirisi. "İnsanların inandıkları gibi inanın." Ne deniyor burada? Öncelikle "قِيلَ" kelimesi "denilmek" demek. "Denilmek" dediğinizde cümle edilgen formda

olur. Edilgen kullanımda kasti olarak konuşan kişiden uzaklaşırsınız. Yani eğer "Namazın erteleneceği söylendi." dersem sorulacak soru "Kim söyledi?"dir. Söylendiğini anladım da kim tarafından söylendi? Konuşan şahıs gizli. Faili, yani buradaki konuşanı, gizlemenin her zaman bir sebebi vardır. Sebebi de buluşmanın gizli olduğu izlenimini vermektir. Başka bir deyişle, bu münafıklar gösteriş yaparak Resûlullah'ı (sav) etkilemeye çalışıyorlar. Ve alınlarında "münafık" yazan bir sticker yok ki. Sadece Müslümanların arasındalar. Münafık olmayan diğer Müslümanlar onların yaptığının iyi bir şey olmadığını biliyorlar. "Sizinle özel konuşabilir miyiz?" Ve onları kenara çekip özel bir şekilde tavsiye vermeye çalışıyorlar. Bu sahne "وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ"da yakalanmış. "Onlara denildiğinde." Yani özel bir konuşma. "آمِنُواْ" "İnanmalısınız" İnanmalısınız dendiğinde.

Peki, zaten onlar gelip "Allah'a ve ahiret gününe inandık." (Bakara, 8) dememişler miydi? Şimdi arkadaşları gelip "Gerçekten, inanmalısın." diyor. Sanki arkadaşları gerçeği görebiliyor. Ama size önce de bayağı bir açıklamıştım, imanı yargılayamazsınız çünkü iman nerededir? Kalbin içinde. O zaman neden arkadaşları, bir başkası ya da endişeli bir Müslüman gelip "İmanın olmalı" diyor? İmanın kalpte olması dışarıya belli yollarla çıkabilir. Belli başlı karakter, tavır, kişilik iman sonucu ortaya çıkar. O kişiliğin bir kısmı da Allah'tan başka kimseye kendini kanıtlama arzusunun olmamasıdır. Kimseye kendini göstermen, kanıtlaman, imanını göstermen gerekmez. Bazı insanlar onlara gelip "Bakın, Ebu Bekir (ra), Ömer (ra), Sa'd (ra) da inananlardan. Bunların hepsi Müslüman! Onlar sizin yaptıklarınızı yapmıyor. Nasıl onlar gibi imanınız olmaz? Nasıl sizin imanınız onların davranışlarının ilham kaynağı olduğu gibi olmaz?" Onlara böyle deniyor. "Neden diğer insanlarla geçinemiyorsunuz anlamıyoruz, herkes gibi olun."

Ayetteki diğer etkileyici şey ise "كَمَا آمَنَ النَّاسُ" kullanılması. "ناس" kelimesi var. "كَمَا آمَنَ الْمُؤْمِنُونَ" değil, "كَمَا آمَانَ الْمُهَاجِرٌ" değil, "كَمَا آمَانَ السَّابِقُونَ" değil. "Onların en iyisi gibi inanman lazım" ya da "Onların en önde gidenleri gibi inanman lazım." En öndekileri söylemiştim zaten Ebu Bekir Es-Sıddîk (ra), Ömer (ra). Ama ayet bunu demiyor. Ayet onlara yaklaşıldığı ve insanlar gibi inanmaları gerektiğinin söylendiğini diyor. Yani başka bir ifadeyle "Sizin gibi insanlar var, biz de sizin gibiyiz, diğerleri de üstün yetenekli, en başından Resûlullah'la (sav) birlikte olan sahabeler değil. Ama biz bile sizin yaptığınızı yapmıyoruz!" "Sizden istenilen zor bir şey değil, normal insanlar bile başarabilir ki başardılar." Başkaları, "النَّاس"ın ortaklık amacıyla kullanıldığını söylüyor. Yani muhatap

olunan diğer Yahudi topluluklarına hitap ediliyor gibi. Abdullah b. Selam gibi Müslüman olanları ima ediyormuş ve onlar da "النَّاس"e dâhilmiş gibi.

Yani onlara "Bakın etrafınızda ne güzel örnekler var, neden siz de öyle davranmıyorsunuz?"

Bu durum, münafıkların meslek hâline getirdikleri tescillenmiş özellikleridir. Münafıkların etrafı çok iyi insanlarla çevrili olabilir yine de işlerine yaramaz. Bir kişinin de etrafı çok kötü insanlarla çevrili olabilir değil mi? Etrafı namaz kılmayan, inanmayan, çirkin sözler kullananlarla çevrili olabilir ve zamanla etkilenebilir. O da çirkin sözler kullanmaya başlar, namaz kılmayı bırakır… Ona etki etmeye başlarlar. Ama başka biri de etrafı çok iyi insanlarla çevrili olacak kadar nasipli olabilir. Arkadaşların iyi olunca hata yapmadaki bahanelerin azalır, değil mi? O yüzden arkadaşları gelip "Etrafınız iyi insanlarla çevriliyken size ne oldu böyle?" diyorlar. "Neden imanınız sağlam değil?" "آمِنُواْ كَمَا آمَنَ النَّاسُ" Çünkü insanlar o kadar fazla uzaklaşmışlar ki cevapları "قَالُواْ أَنُؤْمِنُ كَمَا آمَنَ السُّفَهَاء" "Biz de akılsız, akılsızlar gibi iman mı edelim?" (Bakara, 13) oluyor. Cevapları bu. Bu cevapla ne demek istiyorlar, bunu anlamak önemli.

Akılsız birisi işin sonunu düşünmeyendir. Akılsız kelimesinin kökeni aslında az bir zekâya sahip olmak ve mantıklı karar verememek. Onların akıllarındaki akıl fikri şu. Neden onların sahabe veya diğer Medine'deki Müslümanlara akılsız dediklerini anlamanız lazım. Çünkü eğer akıllıysan geleceğini muhafaza etmen lazım. Eğer akıllıysan kendini kurtarırsın, savaşa katılmazsın, birikimini korursun, gelecek sene ne olabileceğini düşünürsün, gelecekteki yatırımlarını planlarsın, ne zaman emekli olacağını düşünürsün. Şimdi günümüzde mesela üniversite için para biriktirirsin, biriktirip ev alırsın şunu yaparsın bunu yaparsın. Önünde finansal, ailevi planlar olur. Bu insanlar bizden farklı değiller. Onların da bizim gibi planları vardı. Bizim kendi ailemizle ilgili planlarımız olduğu gibi onların da vardı. Ama sonra sahabeyi gördüler.

Ebu Bekir (ra) Medine'ye hangi malını yatırım için getirmişti? Osman (ra) ne ile gelmişti? Bu insanlar iflas etmişlerdi! Her şeylerini bırakıp Medine'ye gelmişlerdi. Sahip oldukları her şey neredeydi? Mekke'deydi. Birlikte getirdikleri tek hazine imanlarıydı. Bu kadar. Münafıklar da "Baksana bu adamların durumu Mekke'de çok iyiydi, iyi işleri, malları, mülkleri vardı, toplumda da iyi konumdaydılar ve kendileri evsiz olmayı mı tercih etti?" "Ve kendileri mi refah içinde yaşarken göçmen olmayı seçtiler? Seçtikleri bu mu!? "Ve sen tüm bu bahsedilen harika seçimi imanlarından ilham aldıklarını mı söylüyorsun? Bana pek akıllıca gelmiyor. Çok akılsızca geliyor bana bu."

Yani onlara "Fedakârlık gösterenlerden ilham alın ve siz de fedakârlık yapın." denildiğinde "Hayır, teşekkürler, bana pek akıllıca bir karar gibi gelmedi." diyorlar. "Yaptıkları şey bence bayağı uç noktada. Bence dengeli bir yaklaşımda bulunmalıyız. İyi bir yaklaşımda bulunduklarını düşünmüyorum." diyorlar. O yüzden Müslümanlara "السُّفَهَاء" dediler. "أَنُؤْمِنُ كَمَا آمَنَ السُّفَهَاء" "Ayrıca bu insanlar savaşa katılmada istekli olanlar. Neden ben onların arkalarından gideyim ki? Zaten evlerini, mallarını, toplumdaki konumlarını kaybetmişler. Her şeylerini zaten kaybetmişler. Savaşa gitmekle kaybedecekleri bir şeyleri kalmamış ki zaten." "Bizim kaybedecek şeylerimiz var, biliyorsunuz. Savaşa katılmak istemiyorum. Kureyş'le karşı karşıya gelmek istemiyorum. Benim onlarla bir sorunum yok ki." "أَنُؤْمِنُ كَمَا آمَنَ السُّفَهَاء" diyorlar.

Ayetten çıkan evrensel ders şu ki, tekrar söylüyorum o zamanın inananları bizim yapacağımızdan daha çok fedakârlık göstermişler. O zamanın münafıkları da bu zamanınkilerden daha kötüler. Ama bu ayet bizleri de ilgilendiriyor. Bizi nasıl ilgilendiriyor? Günümüzde, farklı yerlerde yaşıyoruz, bizi dünyanın her yerinden izleyenler var. İslam'ı kabul ediyorsunuz ve ettiğinizde hayatınızda belli başlı şeyleri değiştirmeniz gerek. İslam'ı kabul edip şehadet getirdiğinizde Hristiyan, Yahudi, Hindu, Agnostik, ateist, Budist, ne olursanız olun, Müslüman olursanız hayatınızda değişiklikler olacak. Ya da Müslümandınız ama bir uykudaydınız. Allah sizi uyandırdı ve içinizdeki İslam ortaya çıktı. Hayatınızda yine belli başlı değişiklikler olacak. Bu değişiklikler aileniz ve arkadaşlarınız arasında bayağı belirgin olacak. Başka bir arkadaş ortamında bulunmanız gerekecek. Artık eğlendiğiniz o eski partilere gidemeyeceksiniz çünkü partideki belirli şeylere müsaade yok. Pek iyi para kazanamadığınızı fark edeceksiniz çünkü iş kaybedeceksiniz. Belki de sonuç olarak işinizi bırakacaksınız. Hayatınızın bir kısmında öylesine birlikte eğlendiğiniz ortaklarınız, arkadaşlarınız, yakınlarınızla ilişkilerinizi keseceksiniz. Çünkü onlar kötüden kötüye sürüklüyorlardı. Yani en başta dini ciddiye almaya başladığınızda çok çok daha fazla dışlanacaksınız. Çünkü dininiz bazı şeyleri yapmanıza izin vermiyor ve etrafınızdakilerin bununla ilgili hiçbir derdi yok. Sonunda da sizin garip olduğunuzu düşünecekler. Dışlanıp bir başınıza kalacaksınız ve size akılsız diyecekler. Onları dine davet etmeye çalıştığınız zaman "Hey, şunu dinlemen lazım, neden benimle mescide gelmiyorsun?" dediğiniz zaman, "Hayır, benim senin gibi olmamı mı istiyorsun? İstediğin bu mu? Benim de senin gibi garip, aşırı birine dönüşmemi mi istiyorsun? Hayır, teşekkürler!" diyecekler. Bu sözleri kuzeninizden, kardeşinizden, aile fertlerinizden, arkadaşlarınızdan çok duyacaksınız. İnsanlar sizin garip olduğunuzu düşünecek yaptığınız şeylerden ötürü akılsız diyecekler. "Çok aşırı gidiyorsun oğlum biraz yavaşla, rahat ol! Benim gibi dengeli bir yaklaşımda bulun." diyecekler. Yani bu problem hâlâ var.

“أَنُؤْمِنُ كَمَا آمَنَ السُّفَهَاء” Allah bunu tam tersine çeviriyor ve diyor ki “أَلا إِنَّهُمْ هُمُ السُّفَهَاء” “Dikkat etseniz iyi olur ki asıl akılsız onlardır.” “أَلا” yı yine gördünüz mü? Yani “Dikkat edin! Unutmasanız iyi olur! O insanlar, başkası değil, sadece ve sadece o insanlar, en akılsız olanlar onlardır.” Hangi bakımdan en akılsızlar? Size onların neyi aptal bulduklarını anlattım, Hayatı kaçırdığımızı düşünerek bize akılsız diyorlar.” Neden bu kadar fedakârlık yaptın ki? Cennet kolay oğlum, bu kadar fedakârlık göstermeye gerek yok. Birazcık iyi ol ve Ramazan’da 27. yi geceyi geçir bir şeyler yap, o zaman gidersin!” diyorlar. Ama diğer taraftan Allah onlara akılsız diyor. Onun farklı bir tanımı var, değil mi? Şimdi Allah’ın ne demek istediğini düşünmeliyiz. El Kefevi, Allah’ın akılsız demesindeki anlamı uzunca düşünüyor. Onların akılsız demelerindeki manayı anladık, şimdi Allah’ın ne demek istediğini göreceğiz. Şöyle yorumluyor ama o kadar şiirsel yazılmış ki önce hepsini okuyacağım sonra çevireceğim. Subhanallah.

“O akılsız ki, şüphesiz sadece aşağılık duygularına takılıp gidiyor, ağzına ne gelirse söylüyor ne yapmak istiyorsa yapıyor. Düşünmeyi reddediyor. “Ne yaptığını bir düşün!” “Amaan, unut gitsin! Düşünmek istemiyorum. Sen benim yerime düşün.” Düşünme kabiliyeti çok zayıf. Bilirsiniz, kulağınızı müzikle doldurduğunuzda sürekli kafanızın içinde çalıp durduğunda veya gözleriniz bölüm üstüne bölüm izlemekten mahvolduğunda düşünmek için ne kadar zamanınız kalır ki? Ekran kapalı olsa bile sonraki bölümü düşünüyorsunuz. Neden var olduğunuzu düşünmüyorsunuz ya da hayattaki amacınızın ne olduğunu. Hayır. Ve o saçma melodiler siz dolaşırken hâlâ kafanızda yankılanıyor. Kafanızda duyduğunuz tek ses bu. Aklınızı ele geçirmiş. Allah’ın vermiş olduğu bu şaheser şeyi kullanmıyorlar. Aklı kullanmıyorlar. Aklımızı kendi ilaçlarıyla uyuşturdular. Eğlence bağımlılığı başlı başına kendisi bir uyuşturucu. Düşünme kabiliyetinizi öldürüyor. Aklınızı kullanmanız gereken şekilde kullanma kabiliyetinizi öldürüyor. Sadece gençler için değil, toplumumuzda pembe dizi bağımlısı olan yaşlılar, Pakistan dizileri izleyen teyzelerimiz var. Resmen dizilerin içinde boğuluyorlar. Her türlü konuda zayıf fikirli olmaları. “Bilmiyorum, emin değilim.” tüm hayatı “Bilmiyorum, emin değilim.” diye yaşamak... Hayatta hiçbir fikrinin kesin olmaması. Yani anlayışının kıt olması... Hiçbir şekilde bir anlayış geliştirme çabasında olmuyorlar.

Gitgide azalan yetilerinin olmasının aksine günah işlemede hep seri davranmaları. Esasen kendilerine karşı hiç şeref ve saygıları olmamaları. Tamamiyle şeytan tarafından aldatılmış. Allah’a olan kendi itaatsizlikleri tarafından tutsak edilmeleri. Allah'a karşı gelmeleri bağımlılık hâline gelmiş. Durmadan günah işliyorlar, kötülük yapıyorlar. Tamamıyla kendilerinin bağlı

olduğu şey nankörlük. Asla minnettar olamıyorlar hep daha fazla istiyorlar. Geçmişte ne yaşadıklarını, şu an ne yaşadıklarını ve gelecekte ne yapacaklarını umursamıyorlar. Sonuçlarla ilgili düşünüp değerlendirme yok. Bundan daha büyük akılsızlık olabilir mi? "إِنَّهُمْ هُمُ السُّفَهَاء" Asıl onlar umursamaz, tamamen kendinden bihaber olan akılsızlardır.

Size Resûlullah'ın (sav) akılsızlarla bir hadis-i şerifini okumak istiyorum. Allah'ın akılsız tanımını incelediğimiz için Resûlullah (sav) da bu konudan bahsediyor. "İnsanlar bir çağdan yıllar boyunca muzdarip olacak." buyuruyor. Yani yıllar insanları gölgede bırakıp çok aldatıcı olacak. "İnsanlar üzerine öyle hayırsız yıllar gelir ki o zamanda yalancı doğrulanır, doğru yalanlanır, haine güvenilir, emin kimseye güvenilmez! O zamanda Rüveybida konuşur." Tüm konuşmaları Rüveybida adındaki garip grup yapacak. Sahabe de meraklanıp Rüveybida'nın ne olduğunu sormuşlar. Haini, yalancıyı, sadığı duyduk ama Rüveybida nedir? "Rüveybida nedir?" Kimlerdir tüm konuşmaları yapacak olanlar? O da "Sefih kimse genelin işi hakkında konuşur." buyurmuş. Sefih (akılsız) kimseler kamuya açık mikrofonu alıp toplumda ne olması gerektiğini tartışır. Bu hadisi bizim yaşadığımız zamandan, bugünden başka hangi uygun zamanda okuyabiliriz bilmiyorum. Akılsızların topluma çıkıp ne yapılmasına karar verdiği zamandan başka... Hiç sonunu düşünmeden, ne olup biteceğini düşünmeden ağız oynatmak. Subhanallah. Hadisi İmam Ahmed rivayet ediyor bu arada. "أَلا إِنَّهُمْ هُمُ السُّفَهَاء وَلَكِن لاَّ يَعْلَمُونَ"

Sonraki mesele ise "وَإِذَا لَقُواْ الَّذِينَ آمَنُواْ" "İman edenlerle karşılaştıkları zaman" (Bakara, 14) Diğer ayette başkaları onlarla özel bir mekânda konuşmuştu. Önceki ayet bundan bahsediyordu. Onlar "Hareketlerinize dikkat edin!" demişti ve münafıklar da "Hayır, teşekkürler! Biz o akılsızlar gibi olmayacağız." diye cevap vermişti. Şimdiki hadise ise onların münafıklara değil, münafıkların onlara gitmesi. Resûlullah'ın (sav) mescidinde ya da büyük Müslüman topluluklarında bulunmaları. İşte buralarda gerçek yüzlerini göstermeye cüret edemiyorlar. Önceki ayetle bu ayetteki tezatlığı anlamanız lazım. Önceki ayette özel bir konuşmada oldukları için rahatça konuşuyorlardı ve "Akılsız bunlar." diyebiliyorlardı. Ama topluma karışınca ve akılsız dedikleriyle birlikte olunca tamamen farklı bir tavıra bürünüyorlar. Bu tavıra bürünüp "وَإِذَا لَقُواْ الَّذِينَ آمَنُواْ قَالُواْ آمَنَّا" "İman edenlerle karşılaştıkları zaman, 'İnandık' derler." "Tabii ki inanıyoruz, biz sizinleyiz elbette!" Hemen az önceki okuduğumuz ayette Allah bize onların gerçekte ne düşündüğünü söylemişti. Şimdi de öğreniyoruz ki yüz değiştirip etkileyici olacaklar. Allah Münafıkûn Suresi'nde onların tavırlarından ve ne kadar etkili olabileceklerinden bahsediyor "Onları gördüğünde görünüşleri seni hayran bırakır.

Konuştuklarında dinlersin" (Münafıkûn, 4) Resûlullah'a (sav) bile münafıkların varlığından etkilenebileceğini söylenmiş.

Ayetteki "أَجْسَام" "vücut" kelimesine bakın, "يُعْجِبُنَكَ" "Münafıklar seni etkiler." demek yerine "Onların dış görünüşleri seni etkiler." denmiş. *

(*: Arapçada insanların çoğulundan bahsedilirken farklı bir form, cansız varlıkların çoğulundan bahsederken farklı bir form kullanılır. Burada da münafıkların dış görünüşünden bahsedilirken insan yerine cansız varlıkların çoğul formu kullanılmış.)

Neden Allah böyle dedi? Çünkü onların kalpleri ölüdür. Kalp ölü olunca geriye tek kalan vücuttur. Onların sadece fiziki özellikleri etkiler. Bazıları münafıkların yapılı olduğundan da bahseder. Çünkü hiçbir şekilde kendilerinden ödün vermedikleri için çok yerler. Yani vücutlarına çok iyi bakılmıştır ve her görüşte yeni yeni giysilerle birlikte görürsünüz. Bir taraftan her şeyini Müslümanlar hazırlansın diye feda etmiş sahabe, diğer taraftan her defasında giyinip kuşanan münafıklar. "Kârûn, zineti ve görkemi içerisinde kavminin karşısına çıktı." (Kasas, 79) gibi. Yani dış görünüşleri sizi etkiler.

Bu arada, çok da iyi konuşuyorlar. Konuştuklarında dinlemek istiyorsunuz. "Konuşurlarsa sözlerine kulak verirsin. Onlar sanki elbise giydirilmiş kereste gibidirler." (Münafıkûn, 4) Allah ne kadar ilginç bir şekilde tasvir ediyor. Bir kere, Kur'ân'ın dili o kadar güzel ki, önce "مُّسَنَّدَةٌ"yi konuşalım. Kelime bir şeylerin yan yana sıralanması demek. Şimdilerde arka bahçelerdeki çitlerde uzun tahtalar yan yanadır ve arkalarında da upuzun diğer bir tahta hepsini aynı sırada, sabit tutar. Değil mi? Ama şimdi bir hiçbir uzun tahtanın tutmadığı bir çit hayal edelim. Sadece duruyorlar. Uzaktan çit güzel görünüyor ama çok hafif bir rüzgârda ne olur? Domino gibi yıkılır. Biri düşerse diğeri de ardından gelecek.

İşte buna "خُشُبٌ مُّسَنَّدَةٌ" deniyor. Diğer ilginç şey ise "خُشُبٌ"un sadece uzun tahtalar için değil, ayrıca yakmaktan başka amaçla kullanılmayan odunlar için de kullanılması. Allah münafıkların sadece yakmak için kullanılan odunlar gibi olduğu benzetmesini yapıyor. Aslında cehennemdeki akıbetlerinin de bir bakıma tasavvuru bu. Allah bizi onlardan eylemesin.

"وَإِذَا لَقُواْ الَّذِينَ آمَنُواْ قَالُواْ آمَنَّا وَإِذَا خَلَوْاْ إِلَى شَيَاطِينِهِمْ", "İman edenlerle karşılaştıkları zaman, 'İnandık' derler. Fakat şeytanlarıyla yalnız kaldıkları zaman..." bu bayağı derin bir ifade, hadi kelime kelime gidelim; tek başlarına kaldıkları zaman. "خَلْوَاْ" yalnızlık demek. Bu kelimeden de "hâlin" "boş" kelimesi çıkıyor. Urduca'da da "hâliye" denir. Fakat "خَلْوَاْ" biriyle yalnız kalmak demek.

Arapça çok ilginç çünkü "خَلَوْاْ" kullanılırken "بِهِ" eklenir."O, onunla yalnızdı." gibi. Ama ayette "خَلَوْاْ بِشَيَاطِينِهِمْ" demiyor. "خَلَوْاْ إِلَى شَيَاطِينِهِمْ" diyor. "إِلَى" münafıkların kendilerinden rütbece üstün olan birine gittiklerini söylüyor. "خَلَوْتُ بِهِ" dersek "O ve ben birlikte yalnızdık ve seviye olarak aynıyız." anlamına gelir. "خَلَوْتُ إِلَيْهِ" cümlesini mesela hocamla birebir konuşmak istediğimde kullanabilirim çünkü aynı pozisyonda değiliz, onu benden daha üstün bir pozisyonda görürüm. Yani benden üstün olan biri için "خَلَوْتُ بِهِ" değil, "خَلَوْتُ إِلَيْهِ" demem lazım. "خَلَوْاْ إِلَى شَيَاطِينِهِمْ" cümlesinde şeytanlarını kendilerinden daha üstün bir yerde tuttuklarını görüyoruz. Onların yanlarına gidip tavsiyelerini almak istiyorlar. Müslümanlara gelip "Biz de sizin gibiyiz biz!" deyip gerçekten lider olarak düşündükleri kişilere gidiyorlar. Neden şeytanların onların liderleri olduğunu bilmemiz lazım? Çünkü "إِلَى" var. Bu Kur'ân belagatı. Sadece o kelimeden şeytanları lider gördüklerini söyleyebiliyoruz.

Şeytanlar kimler? Gerçek şeytanlara, ateşten yaratıklara gitmiyorlar tabii, onlar münafıkların liderlerine gidiyorlar. Oradaki en kötü kişiye. Dün size, aslında tüm günler benim için karıştı daneyse, geçmişte bir günde, şeytanın sizin kalbinize girebileceğini söylemiştim. Ve eğer fazla içinizde tutarsanız bir insan şeytana dönüşür. Ve şeytan o insandan çıktığında adam çoktan otomatik pilot olmuştur. Çoktan dinden çıkmıştır. Anladınız mı? İşte bunlar da gittikleri şeytanlar. Onlara geri dönüp "قَالُواْ إِنَّا مَعَكُمْ", "Biz kesinlikle sizinleyiz, asla onlardan değiliz. Evet, beni Müslümanların toplandığı yerlerde görmüştün ve ben de inandığımı söylemiştim belki artık sizden değiliz diye endişelenmişsindir diye düşündüm. Hayır, biz kesinlikle seninleyiz." Sonra da "إِنَّمَا نَحْنُ مُسْتَهْزِؤُونَ" diyorlar. "Sadece dalga geçiyoruz." "هَزَءَ" Arapçada incitene kadar onunla dalga geçmek demektir. Ayrıca dürtmek, iğneleyici konuşmak da demektir. "Hezei-l ibl" bir hayvanı yavaşça öldürmek demektir. Bilerek kızdığın için soğukta bir deveyi bırakmak gibi. Buna da "heze el-ibile" denir. "Deveyi soğuktan öldürdü." "Biz de onları yavaşça öldürüyoruz, Müslümanları gözetebilmek için onlarla takılıyoruz, ciddi değiliz, sadece eğleniyoruz." "إِنَّمَا نَحْنُ مُسْتَهْزِؤُونَ", "Tek yaptığımız dalga geçmek."

Bu ayetle ilgili birkaç şey söylemek istiyorum. İlki "şeytan" kelimesiyle ilgili. "Şeytan" kelimesinin dikkate şayan bir kökeni var. Yunanca kökenli olduğu bile söylenebilir. "Satan" kelimesinin İbranice'de de kullanıldığı gibi. Önceki dillerde de bulunan bir kelime. Fakat Arapçada sırf bu kelimeye özel etimolojik

kökenler mevcut, yani Arapça kökenli olarak da kelimeye nispet edilebilir. Arapçanın kelime kökü sistemine göre, âlimler iki görüşe ayrılmış, ama iki anlamın da değerli bir anlam taşıdığını görmek çok ilginç. Yani ikisinden birini reddetmeye gerek yok. Kökü "ش ي ط" ya da "ش ط ن" olabilir, şimdi size okuyacağım. İlk kökün anlamı mecazi olarak bir şeyi yakmak. Barbeküye hazır olan bir ete "teşyît" deniyor, çünkü ateşe verilmeye hazır. Direkt ateşe atabilirsiniz. "işâta" birini yakarak öldürmek demek. Mecazi olarak birisi çok sinirlenip öfkelendiğinde de ona şeytan denir. Bilirsiniz, birçok kültürde, İngiliz dilinde bile ateş öfkenin ifadesidir. "Öfkeden ateş püskürüyorum." Kulaklarından duman çıktığını görebilirsiniz. Birisi bu ifadeyi kullandığında çok çok fazla öfkelendiğini biliriz. Ayetteki bir betimleme onların Müslümanlara gittiğinde inançlarını dile getirmeleriydi. Sonra liderleri gördü ve ateş püskürdü. Şimdi de liderlerine geri dönüp sakinleştirmeye çalışıp "Hayır, hayır biz sizinleyiz, hemen kızışmayalım, sakin ol!" diyorlar. "Hemen öfkelenme!" Fikir bu yani. Şeytana şeytan deniyor çünkü birinci sebebi evinin ateş olması. İkincisi de insanlığa öfke kusması. Âdem aleyhisselam'a olan nefreti onu kelimenin tam anlamıyla tutuşturdu. Şeytan denmesinin bir sebebi bu.

Ayrıca, atın bağlandığı hâlâta da deniyor. Ve eskiden su olmadığında kuyuya giderdik ya, kuyudan nasıl suyu alırdık? Elini koymadan, kova ve hâlâtla indirip çıkartırdık. Şeytan ayrıca "hâlâtı yavaş yavaş çeken" demektir. Başka bir deyişle şeytan sana kovasını fırlatıp senin dikkatini çekince yavaşça çekiyor yani. Eskiden avcılar küçük bir hayvan avlamak istediğinde hâlâta bağlı küçücük bir yem koyarlardı ve yavaş yavaş çekerlerdi. Hayvan da ilerlerdi... Bu da şeytanın bir hareketidir. Senin dikkatini çekip avlayacak yani. Bu aşırı derecede anlamlı, çünkü Allah A'râf Suresi'nde aynı kelimeyi kullanıyor. "Böylece o ikisini aldatarak öncülük etti." (A'râf, 22) Âdem (as) ve annemiz Havva'yı (as) kandırması bu kelimeyle anlatılmış. Şeytan kelimesinin bir anlamı da bu. Kelime ayrıca doğru yoldan epeyce uzaklaşmak demek. Tamamıyla gitti, bir daha dönmeyecek. Yani şeytan kelimesinin birçok anlamı var ve hepsi bu ayete uyuyor.

Onlar saptırıcı, o kadar çok insanı saptırmışlar ki, liderlerini etkilediklerinden emin olmak istiyorlar. Her ne olursa olsun. Müslümanlarla azıcık zaman bile geçirseler hemen liderlerine geri dönmeleri gerekiyor ve şeytanlarının onlardan memnun olduklarından emin olmaları gerekiyor. Çünkü şeytanlar onları kendilerine çekiyor. Allah da karşılık olarak "اللّٰهُ يَسْتَهْزِئُ بِهِمْ" "Gerçekte Allah onlarla alay eder." (Bakara, 15) buyuruyor.

Allah nasıl onlarla alay eder? Bu aslında Kur'ân'ın çok önemli edebi bir özelliği. Bazen öyle kelimeler kullanılır ki bunlar sanki Allah için uygun değil,

yakışmıyor, diye düşünürüz. "وَيَمْكُرُونَ وَيَمْكُرُ اللَّهُ" "Onlar tuzak kuruyorlar. Allah da tuzak kuruyordu." (Enfâl, 30) daki gibi. Bu kulağa Allah'a atfedilecek bir şey gibi gelmiyor." diyebiliriz. Ya da bu ayetteki gibi "إِنَّمَا نَحْنُ مُسْتَهْزِؤُونَ" "Biz ancak onlarla alay ediyoruz." Allah da "اللَّهُ يَسْتَهْزِئُ بِهِمْ", "Asıl Allah onlarla alay eder!" buyuruyor. Bu her şeyi harfi harfine çevirme problemi olduğunu bilmemiz gerekiyor ki bu dil 1400 yıl öncesine ait. Belli prensipleri var. Olan şeyse aynı fiilin kullanılması. Onlar da Allah da "istihza" kullandı. Onlar da Allah da "meker" kullandı. "Şüphesiz onlar bir tuzak kurarlar, Ben de bir tuzak kurarım." (Târık, 15-16) Bunun amacı, misillemede bulunmaktır. Türkçede böyle denir. Yani "Onlara hak ettikleri şeyi veriyorum, tam olarak ne yaptıklarına karşılık." demek oluyor.

Allah da onlarla dalga geçtiğini beyan ediyorsa, "Bu ne demek oluyor?" sorusu baş gösteriyor. Allah nasıl başkalarıyla dalga geçebilir? Daha sonra, Allah ne demek istediğini kendisi açıklıyor. Onların Müslümanlarla dalga geçme gayesi onları manipüle etmek içindi. Allah'ın onlarla alay etmesini kendisi açıklıyor, bu atıf beyan. "وَيَمُدُّهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ" "Azgınlıkları içinde bocalayıp dururlarken onlara mühlet verir." Diğer bir söyleyişle, Allah onların davranışlarına olduğu gibi devam etmelerine izin veriyor. "Böyle mi davranmak istiyorsun? Devam et." "Daha fazla mı asi olmak istiyorsun? İzin veriyorum." Allah onları durdurmuyor. Önlerine barikat kurmuyor, direkt olarak cezalandırmıyor. "Daha fazla mı bana asi olmak istiyorsun? Pekâlâ, buyur." Size bir öğretmen sınıfta nasıl yapardı onu anlatayım: Öğretmen bir öğrencinin yaramazlık yaptığını fark eder ve "Hayır, şimdi seni yakalamayacağım." der. "Bakalım daha ne zamana kadar yapacak." Ve öğretmen onun neler yaptığını kaydeder. Eğer öğretmen ilk yaramazlıkta onu durdursa çocuk zaten oturur ama eğer durdurmazsa çocuk daha fazla, daha fazla cesaretlenir; bir bakmışsın çocuk kendi sırasının üzerine oturmuş. Hemen sonra da pencerenin orada takılıyor. Daha sonra öğretmen ona seslenince okul müdürünün odasına götürülür, ailesi aranır ve uzaklaştırılır. Anladınız mı? Hocamın bana verdiği örnek de beni çok etkilemişti, 15 yıl önceydi. Bu ayeti anlatırken söylemişti hâlâ aklımdadır. Sizinle onu da paylaşayım

Asi bir köpeğiniz var, sizi ısırıyor. Siz de bu yüzden köpeği bağlamışsınız ama ip 2 ft. Yani sadece böyle yapabiliyor. Eğer sahibi gerçekten köpeğini cezalandırmak istiyorsa ona 100 ft. ip vermeli çünkü eğer 100 ft. verirseniz köpek ne yapacak? Deli gibi koşacak. Ne kadar hızlı koşabiliyorsa o kadar koşup 50 ft'ten itibaren "Tamamen özgürüm!" diye düşünecek. 90ft'te son sürat... 99'da "Dünya önüme serildi!" 100ft'te ne olur? Sadece geri çekilmeyecek, ayrıca boğularak geri düşecek. 2 ft'lik ipi çekse onu incitir ama bu kadar değil. Ama 100

ft'lik ip tarafından çekilse onu öldürür. Anladınız mı? Yani aslında siz ipi uzattıkça olan köpeğe oluyor. Allah "Bu insanlar böyle mi davranmak istiyor? Benim nihai şakam; onların galip olduklarını düşünmelerine izin vermem." buyuruyor. "Onların yaptıklarının yanlarına kâr kalacağını düşünmelerine izin vereceğim. Ne kadar eğlenceli olacak göreceğiz." Subhanallah. Allah'ın münafıklara tepkisi bu işte.

Bu fikirle ilgili, ek olarak bir şey paylaşmak istiyorum. Umarım konuyu adaletli şekilde anlatabilirim. İki önemli sözcükle ilgili. Araplar Kur'ân'ın dilini, Resûlullah'ın (sav) nasıl böyle konuştuğunu çözememişlerdi. Arapçayı biliyor olsalar bile. Kur'ân'da, kendileri Arapçaya hâkim olmalarına rağmen, bazı şeyleri açıklayamıyorlardı. Tamam mı? Ve şimdi de Türkçe bilen kitleye bunlardan birkaçını anlatmak zor ama onlardan birini deneyeceğim. Kur'ân kaç yılda tamamlandı? Bilen var mı? 23 yılda. 23 buçuk yıl kadar. Bu, Kur'ân'ın vahiy süreci. Yaklaşık 600 küsür sayfa var ve hepsi bir anda inmedi. Ve bu vahiylerden ayrı olarak aynı zamanda Resûlullah'ın (sav) kendi söylevi, hadis-i şerifleri var. Resûlullah (sav) konuşurken, bazen ağzından Kur'ân, bazen de kendi hadisleri çıkıyor. Yani kelimenin tam anlamıyla yüz binlerce şey aynı kişi tarafından (sav) söyleniyor. Bazıları Kur'ân bazıları hadis. Dilbilimsel açıdan bile baktığımızda, eğer tüm hadis kavramını toplasanız ki bazı ulema, araştırmacı âlimler yapmıştır. Hepsi tüm hadisleri Resûlullah'ın nasıl konuştuğunu tespit etmek için bir külliyat hâline getirdiler. "O'nun konuşma tarzı nasıldı?" Kur'ân'la karşılaştırıldığında kıyaslanamaz bile. Kulağa benzer gibi bile gelmiyor. Kaynaklar apaçık bir şekilde farklı. Müellifler aynı değil yani. Aynı ağızdan çıksa bile. Kur'ân'da Allah bir insan için imkânsız olan şeyler yapmıştır. Size onlardan bir tanesini söyleyeceğim.

Arapçada "medde" "sunmak" demektir. Başka bir kelime de "emedde"dir, o da "sunmak" demektir. "medettuhu" "emdettuhu" kabaca aynı anlamdadırlar: "sunmak." Tamam mı? Biri diğerinden daha vurguludur ama o kadar. Araplar manaya göre, değiştirilebilir şekilde kullanırlar. İki kere düşünüp "medde" ya da "emedde" demezler. Pek fark etmez onlar için. Kur'ân'a baktığımızda, Allah "medde" de "emedde" de kullanmıştır. Ama Allah'ın yaptığını hiçbir insan daha önce yapmamıştı. Tüm Kitap boyunca Allah insanlara verdiği şeylerden bahsederken "emedde" kalan diğer şeyler içinse "medde" kullanmıştır. Bize verişini kullandığı kelimenin yapısıyla "sunmuştur." "وَيُمْدِدْكُمْ بِأَمْوَالٍ وَبَنِينَ" "Sizi mallarla, oğullarla desteklesin." (Nûh, 12) "يُمْدِدْكُمْ رَبُّكُم بِخَمْسَةِ آلافٍ مِّنَ الْمَلآئِكَةِ" "Rabbiniz nişanlı beş bin melekle size yardım eder." (Âl-i İmran, 125) "وَأَمْدَدْنَاهُم بِفَاكِهَةٍ وَلَحْمٍ مِّمَّا يَشْتَهُونَ" "Onlara canlarının istediği meyve ve etten bol bol verdik." (Tûr, 22) "كُلاًّ نُّمِدُّ هَؤُلاء وَهَؤُلاء مِنْ عَطَاء رَبِّكَ" "Hepsine, onlara da bunlara da

Rabbinin ihsanından veririz." (İsrâ, 20) Tüm kullanılanlar "emedde" "sunmak" anlamındakiler. Sunulan kelime Allah'ın kullarına rahmetini sunduğu zaman kullanılıyor. Diğer her yerde, mesela okyanusların yayılmasında belli kıssalarda ya da bir cezanın sunulmasında, mesela burada Allah onların isyanlarını sunacak; o yüzden "medde" kullanmıyor, "وَيَمُدُّهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ" diyor, az olan "emedde" yani. 23 yıl boyunca bu tutarlılıkta! Tüm fiiler bir paragrafta geliyor, onu şuraya koyayım, bunu da buraya koyayım gibi değil. Böyle olmadı. Allah'ın tüm vahiy boyunca bunu yapması... Subhanallah.

Ve dil bilimcilerin bunu asırlar sonra incelemesi ve "Vay canına, nasıl oldu bu?" demesi... Bu kazara olamaz. "وَيَمُدُّهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ"daki son kelimeyi paylaşacağım şimdi, güzelliğe bakın. "يَعْمَهُونَ" Arapçada "şok olmak"la birlikte "tereddüt etmek" anlamına da geliyor. Yani bu insanlar hep Allah'a ve Resûlullah'a (sav) itaat etmede tereddüt edecek ve isyanlarında hep batıl yola sapacaklar. Ve her ne zaman yeni vahiy gelirse şok olacaklar ve bu onları incitecek. Ve Resûlullah'la (sav) göz temasından kaçınacaklar çünkü suçlular. Bilirsiniz bir öğrenci sınıfa geç girdiğinde göz temasından kaçınır. Allah onların gitmesine, göz teması kurmamasına izin verecek ve onlar da kaçabildiklerini düşünecekler. "İçinizden, birini siper edinerek sıvışıp gidenleri muhakkak ki, Allah bilmektedir." (Nûr, 63) Allah bahane edenleri bilir. Bu ayette de onlara izin verdiğini söylüyor.

"A'ma" kelimesi de çok güzel çünkü "y" harfiyle yazılan "ama"ya benziyor. "A'ma" ya da "umyan" körlük demektir. Ve "a'ma" yani kıyaslaması, İbnü'l Esîr'in de dediği gibi "h" harfi bulunan 'a'ma' düşünme kabiliyeti, feraset ve kavramadır ama onlar bu anlayışa karşı körler." Eğer Allah "يَعْمَوُنَ" deseydi "Onlar göremezler, kördürler." diyecekti. "يَعْمَهُونَ" kalplerinin kör olduğunu, artık kalplerinin yumuşamadığını söylüyor. Aslında başladığımız yere geri dönüyoruz gibi. İlk ayetlerde kalpleri mühürlenmişti, hatırladınız mı? Şimdi de kalpleri kör. Kalpleri hissetmekten aciz.

Bugünkü son ayeti de yapacağız sonra Yahudi bakış açısıyla tekrar gözden geçireceğiz, çünkü şu ana kadar münafık bakış açısından bakmıştık. "أُوْلَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُواْ الضَّلاَلَةَ بِالْهُدَى" "İşte onlar, hidayete karşılık sapıklığı satın almış kimselerdir." "ب" bıraktığın şey için kullanılır, derler. Bir şeyi satın almak için bir şey vermek gerekir. Bir şeyi almanın tek yolu nedir? Para vererek. Verecek bir şeyin yoksa alamazsın. Allah "بِالْهُدَى" kelimesini kullanırken bu zavallıların kendilerinde hidayet bulunduğunu ima ediyor. Hidayete sahiptiler. Onun

yerine dalaleti satın alıp, hidayetten vazgeçtiler. Sahip oldukları şeyi verdiler. Burada yakalanan ton bu. Allah en az imana sahip olan Müslümanın bile onun hidayetine sahip olduğunu açıklıyor. Onlarda hidayet var. Gitmesine izin vermeyin. Satmayın.

Birçok insan bu ayeti yanlış çeviriyor. "Bu insanlar hidayeti dalalet için sattılar." diye. "اشْتَرُواْ" satmak değil satın almaktır. "şerâ" satın almaktır, yani kötü bir çeviri teşebbüsü olmuş. Bazen insanlar bana "Hangi meali önerirsin?" diye soruyorlar. Zor soru. Meal tavsiye etmek çok zor. Ama aranızda hiç Arapça bilmeyen, her şeye yeni başlayan varsa Oxford University Press London Üniversitesi Şeyh Abdel Hâleem'in mealini öneririm, çok iyi bir meal. En azından çeviri tüm manayı kapsıyor. Ama çoğu zaman insanlar elinde kendi mealleriyle gelip "Mealimi önerir miydiniz?" diyor ve ben de birkaç ayet açıp "Neden bunu, bunu böyle dedin?" deyince göz temasından kaçınıyorlar. Bir daha da onları görmüyorum. Ama dürüst olmak gerekirse sadece belli prensiplerle dikkatle kaleme alınan bir iki tane meal önerebilirim. Neyse,

"أُوْلَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُواْ الضَّلاَلَةَ بِالْهُدَى فَمَا رَبِحَتِّجَارَتُهُمْ", "Fakat onların ticareti, onlara hiç kâr sağlamadı."

Şimdi, tüm bu delaleti hidayetle değiş tokuş ederek satın alma imgesi ne demek oluyor? Anlayacağınız üzere, Allah'ın göndereceği hidayet o kadar kolay değil. Allah'ın göndereceği hidayet, özellikle bu topluma, birçok fedakârlık gerektiriyor. Ve eğer kestirme yoldan sırf İslam'a uygun yaşamayıp ama yine de Müslümanım kisvesi altındaysan o zaman dalaleti hidayeti verip satın alıyorsun demektir. Ona uymadan İslam iddianızı sürdürmeye devam edemezsiniz. Ona uymadan Kur'ân'a karşı sadakatinizi gösteremezsiniz. İkisine de tutunmanız gerekiyor. Yani Allah; aslında kendilerini kurtarmak için bunu yapmaları gayet anlaşılır bir durum; çünkü din onlar için sadece ticarî bir anlaşmadan ibaret diyor. Fakat onlar hiçbir kâr elde edemediler. "مَا رَبِحَت تِّجَارَتُهُمْ وَمَا كَانُواْ مُهْتَدِينَ" "Onların ticareti, onlara hiç kâr sağlamadı ve hidayete ermiş değillerdi."

Hiçbir şekilde zaten hidayete bağlı değillerdi ki... Onlar kendilerini adamış tipte insanlar değillerdi. Size daha önce de üç farklı tepkinin olduğunu söylemiştim: Aşırı sevgi olanı. Ne olursa olsun bu dini bırakmayacağım! Bir de aşırı nefret olanı. Ne olursa olsun bu dini kabul etmeyeceğim! Ve arada kalanlar. Kendimi bu dine adamalı mıyım bilmiyorum... Çok emin değilim. Son kelimenin kökeni "ihtidâ". Kur'ân'da gördüğümüz birçok benzer kelime görürüz "yehtedûn" "muhtedîn" "ihtedâ" Bunları görünce o inananların hidayete tutunduklarını görürüz, asla bırakmazlar, pes etmezler. İftial, mübalağa için kullanılır. Sımsıkı tutunurlar. Allah onların hiç sımsıkı tutunmadıklarını söylüyor. Bu cümlenin

çevirisini sevmiyorum: "وَمَا كَانُواْ مُهْتَدِينَ" "Onlara yol gösterilmemişti." Her şeyden önce, çeviri edilgenken orijinal cümle etken. Yani mantıksız. "Onlar hidayete tutunamamışlardı. "Doğru yola kendilerini teslim etmede istekli değillerdi. Allah yaptığı eleştiri bu. Yani eğer başlangıçta hiç bağlılığın yok ise sonun böyle olacak, çare yok.

Şimdi geriye dönüp size olağanüstü bir şey göstereceğim: Allah'ın belagatının kalitesi. Size paralel olan iki gruptan bahsetmiştim, bu ayetler hem ikiyüzlü münafıklara hem de Yahudi topluluklarına atfedilebilir demiştim.

Şimdi aynı ayetleri tamamen farklı bir bakış açısından okuyacağız. Allah, biraz hızlı geçeceğim, onlara "Neden diğer insanların inandığı gibi inanmıyorsunuz?" dendiğinde, çünkü insanlar Allah ve ahiret gününe, ayrıca Resûlullah'a (sav) da inanıyor. "Öyleyse neden Resûlullah'ı (sav) es geçiyorsunuz?" dendiğinde... Hatırlayın, münafıklar "آمَنَّا بِاللّهِ وَبِالْيَوْمِ الآخِرِ" "Allah'a ve ahiret gününe inandık." (Bakara, 8) demişlerdi. Diğer inananlar da "Neden peygamber inancı sizde eksik? Neden insanların inandığı gibi inanmıyorsunuz?" diye sormuşlardı. Münafıklar da "أَنُؤْمِنُ كَمَا آمَنَ السُّفَهَاء" "Biz de akılsızlar gibi iman mı edelim?" (Bakara, 13) demişlerdi. "O akılsızlar gibi mi inanmamızı istiyorsunuz?"

Akılsızlar derken ne demek istiyorlardı? Münafıkların ne demek istediğini öğrenmiştik ama Yahudilerin, İsrailoğulları'nın kastettiği şey farklıydı. Onlar kendilerini ilim insanları, eğitimli bir millet olarak düşünüyorlardı. Arapların, özellikle Mekke'deki Arapların okuma yazması olmayan, cahil "ummiyîn" olduğuna inanıyorlardı. Aslına bakarsanız "ummiyîn" kelimesi hakarettir fakat Kur'ân bu kelimeyi Resûlullah'ın (sav) asil bir niteliği olarak kullanır. Ama Yahudiler kelimeyi Ona (sav) karşı hakaret olarak kullanıyorlardı. Yani "Siz, bizim Tevrat'ın şeriatına dair doktora derecelerimizle, uzayıp giden icazetlerimizle, yıllar boyu süren çalışmalarımızla, ilim, irfanımızla bu eğitimsiz insanlara mı inanmamızı istiyorsunuz?" "Onların seviyelerine inmemizi mi istiyorsunuz? Pardon?" "أَنُؤْمِنُ كَمَا آمَنَ السُّفَهَاء" "Biz de akılsızlar gibi iman mı edelim?" Allah, tüm eğitimleri bir kenara, "أَلا إِنَّهُمْ هُمُ السُّفَهَاء" "Asıl onlar akılsızlar kendileridir." Sonra da yaralarına tuz basarak "وَلَكِن لاَّ يَعْلَمُونَ" "Lâkin bilmezler." diye ekliyor. Tek gururlandıkları şey ilimleriydi. Araplara üstünlük sağladıkları tek şey neydi? İlim. Allah tokat gibi cevabıyla "وَلَكِن لاَّ يَعْلَمُونَ" buyuruyor. "Lâkin bilmezler." Onlar inanmanın ne demek olduğunu bile bilmiyorlar. Ne olduğunu bile anlamıyorlar. Vahyin amacını bilmiyorlar bile.

Yahudi âlimlerinin, ruhban sınıflarının kitaplarıyla yaptığı hataları incelemek o kadar çok önemli ki, böylece aynısını biz tekrar etmeyelim. Kitaplarıyla ne yaptılar biliyor musunuz? Özet geçeyim. Detaylara inerek kendilerini alt kategorilerde, onların da alt kategorilerinde, onların da alt kategorilerinde kaybettiler. Ve bütünüyle dinin ne olduğunu unuttular. Meseleleri bitmek tükenmek bilmeksizin tartışıyorlardı. Ve gözlerinin önünde Allah'a büyük bir itaatsizlik de olsa, sorun olmuyordu. Bilirsiniz, din hakkındaki önceliklerimiz saparsa, onların muzdarip olduğu hastalıktan siz de zarar görürsünüz. Bir mesele ya da abdest şöyle mi böyle mi daha iyi olmalı diye tartışabilirsiniz. Mesh deri çorapla mı pamuk çorapla mı olur, elini kaldırmalı mısın, indirmeli misin?... Ve dışarda yetimler ağlıyor. Ve kimse onlar hakkında konuşmuyor. Bu İslam dini değil. Neye çevirdiğinizi bilmiyorum, haham kültürüne daha yakın görünüyor. Kelimenin tam anlamıyla cinayetler oluyor, gözlerimizin önünde! Âşikâr bir şekilde ırkçılık oluyor. Dinin en baştan beri saldırıya uğradığı bir mesele bu. Açık bir şekilde ırkçılık. Ahlaki çöküş, yalan, aldatma, hırsızlık... gözlerimizin önünde oluyor! Ve hiçbir sorun yok.

Ve en kötü örnekler bazen ümmette, İslam dünyasında oluyor. Müslüman ülkelere ümmetin en iyileri diye gidiyorsunuz, İslam orada yaşıyor... Ve gittiğinizde elinizden sadece ağlamak geliyor. Sadece ağlıyorsunuz. İlim sahibi insanlar görürsünüz, hafızdır, ulemadandır... Hoca olmasına gerek yok bile, dindar olanlar bile... Garson çay servis ediyor ve o da sanki garson hayvanmış gibi muamele ediyor. Resûlullah (sav) hiç bu şekilde biriyle muhatap olmuş mudur? Köleleriyle böyle mi konuşurdu? Neden sen garsonla bu üslupla konuşuyorsun? Ne hakla? Kıyamet günü onun sana yukardan bakmayacağını nereden biliyorsun? Onun Allah katındaki konumunu nereden biliyorsun? Ve bunu dini bilmeyenler değil, ne yazık ki dini bilenler yapıyor! Nasıl böyle olur? Yani onlar da bilişsel uyumsuzluğu yaratıp, ilim öğrenip, icazet alıp, yazıları bilip, ayet alıntılayıp akademik olabildiler. Ama İslam'ın karakterini taşımaya gelince... hiçbir yerde yok. Akılsızlık budur. Bu değilse başka ne olabilir bilmiyorum.

"وَإِذَا لَقُواْ الَّذِينَ آمَنُواْ قَالُواْ آمَنَّا" İsrailoğullarından aynı topluluk Resûlullah'a (sav) ve inananlara gelip "Biz de sizin gibi inanıyoruz, bizim de imanımız var." diyorlar. Ama başları olan şeytanlarına gidince, "Hayır, hayır, onlardan değiliz, evet ortak noktalarımız var demeye çalıştık ama hayır. Onlarla birlikte değiliz." diyorlar. "Biz seninleyiz, sadece dalga geçiyoruz." "اللّهُ يَسْتَهْزِئُ بِهِمْ" "Gerçekte Allah onlarla alay eder." Allah'ın beyanına göre şaka yaparken şakalanan onlar olacak yani. "وَيَمُدُّهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ" Ve dalga geçmelerine, eğlenmelerine izin verecek. İnanmış gibi davranmalarına izin verecek. Tevratlarıyla çevirdikleri

oyunları sürdürmelerine izin verecek. Kur'ân gelmiş olsa bile, Allah onlara izin verecek.

Sonra da "أُوْلَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُواْ الضَّلاَلَةَ بِالْهُدَى" ayeti geliyor. Medine'deki gruptan başka hangisi buna en büyük örnek olabilir? Bu insanlar hidayeti satarak dalaleti satın aldılar. Kelimenin tam anlamıyla Kitab'ı okuyup, Kur'ân'ı görüp, Resûlullah'ı (sav) görüp vahiyde ne olduğunu onaylayıp bu bölümü kapatmaya karar verdiler. "فَمَا رَبِحَت تِّجَارَتُهُمْ" "Fakat onların ticareti, onlara hiç kâr sağlamadı." ve Allah son cümleyle bitiriyor; "وَمَا كَانُواْ مُهْتَدِينَ", "Onlar hidayete ermiş değillerdi." Yani onlar ve liderleri hidayete hiç tutunmamışlardı. Dini ticari işe indirmişlerdi. Dini siyasi amaca çevirmişlerdi zaten. Hangi hidayete bağlılıkla başlayacaklardı ki? Ne bekliyordunuz?

"فَمَا رَبِحَت تِّجَارَتُهُمْ" Şimdi, bununla inşallah dersi bitiriyorum, yarın size bu münafıklık konusunu bitireceğiz. Münafıklık bayağı bahsedilmiş farkındaysanız. Şu ana kadarki en uzun konu bu. İman ve küfür kısa ve özdü ama küfüre ekleme olarak nifak olan bu gizli hâl uzunca bahsediliyor.

Yarın bitecek. İnşallah yarın bittiğinde, Allah'ın vermiş olduğu en ayrıntılı örneklerden biriyle, sahnelerle devam edeceğiz. Kur'ân'daki en zor incelemelerden bazıları da imgeler, sahnelerdir. Ama üzerine derin düşünüp tefekkür ederek anladığınızda Kur'ân'la ilgili çok güzel şeyler öğreniyorsunuz. Allah kelimenin tam anlamıyla kelimelerle resim çiziyor. Önünüzde bir tablo canlanıyor. O tabloyu anlayınca da Allah'ın ne demek istediğini anlıyorsunuz. Subhanallah. Yani yarın değerlendireceğimiz şey bu olacak. Aslında yarınki konu Kur'ân'daki düzene göre, ilk tasvir dizisi olacak.

Allah bizleri Hakim olan Kur'ân'ı ile mübarek kılsın, ayetlerinden ve hikmetli zikrinden faydalanmayı nasip etsin.

7. Bölüm

“Onların (münafıkların) durumu, (karanlık gecede) bir ateş yakan kimse misalidir. O ateş yanıp da etrafını aydınlattığı anda Allah, hemen onların aydınlığını giderir ve onları karanlıklar içinde bırakır; (artık hiçbir şeyi) görmezler. Onlar sağırlar, dilsizler ve körlerdir. Bu sebeple onlar geri dönemezler. Yahut (onların durumu), gökten sağanak hâlinde boşanan, içinde yoğun karanlıklar, gürültü ve şimşek bulunan yağmur(a tutulmuş kimselerin durumu) gibidir. gürültü ve şimşek bulunan yağmur(a tutulmuş kimselerin durumu) gibidir. Yıldırımlardan gelecek ölüm korkusuyla parmaklarını kulaklarına tıkarlar. Hâlbuki Allah, kâfirleri çepeçevre kuşatmıştır. Şimşek sanki gözlerini çıkaracakmış gibi çakar, onlar için etrafı aydınlatınca orada birazcık yürürler, karanlık üzerlerine çökünce de oldukları yerde kalırlar. Allah dileseydi elbette onların kulaklarını sağır, gözlerini kör ederdi. Allah şüphesiz her şeye kadirdir.” (Bakara, 17-20)

“Rabbim, benim göğsüme genişlik ver, işimi kolaylaştır; dilimden de şu düğümü çöz ki sözümü iyi anlasınlar.” (Tâhâ, 25-28)

Tekrar Es-Selamu Aleyküm arkadaşlar. Bugün bu ders için çok heyecanlıyım inşallah. Mushaf sırasına göre bu Kur’ân'daki ilk sahne. Allah’ın örnek verdiği yani, darb-ı mesellerin amacı hakkında biraz genel bilgi vereyim. Konuya direkt gireceğim çünkü. Allah Kur’ân’da “عَلَّمَ الْقُرْآنَ” “Kur’ân’ı öğretti.” (Rahman, 2) buyuruyor. Bu ayetten çok bahsetmiştim çünkü Kur’ân’ın fıtratını anlama ve Kur’ân’la nasıl ilişkimizi sağlamayla ilgili çok temel bir ayet. Bir konuşmacı konuştuğunda tek amacı kendi düşüncelerini nakletmektir. Ama öğretmen konuştuğunda sadece ne dediğiyle değil, öğrencilerinin dediklerini nasıl kavrayacağıyla da ilgilidir. Ve konuşmacıya nazaran öğretmen dediklerini tekrar etmelidir ki öğrenci konuyu içselleştirebilsin. Öğretmen öğrencisi anlayıp anlamamış mı diye kontrol eder. Öğretmen öğrenciyi test eder ve öğretmenlerin konuları anlaşılır hâle getirdiği usullerden biri de örnek vermektir. İyi öğretmenler her zaman iyi örnekler verir. Yani benimsenmesi zor konular söz konusu olduğunda, çok soyut, felsefî, çok zor bir örnek olduğunda öğretmen “Hadi birkaç örnekle anlayalım.” der. Ve öğrenci de bir iki, üç örnekle “Aaa, anladım!” der. Yani örnek vermenin amacı karmaşık olan bir şeyi öğrencilerin seviyesine göre basitleştirmektir.

Örnek vermenin sebeplerinden biri budur. Aynı şekilde, bir örneğin, kıssanın verilmesinin diğer sebebi de bir bölümdeki 18 ayrı noktayı hatırlayamayıp, örnek ya da kıssa formunda her noktanın daha kolay hatırlanmasıdır. Çünkü tek başına bağlantısı olmayan fikirler, madde ve listelerin hatırlanması zordur. Ama size bir tablo tasvir edildiğinde, resmi hatırladığınız sürece her şey aklınıza gelir. Görsel olarak hatırlamak daha kolaydır. Allah'ın Kur'ân'da tam olarak yaptığı şey de bu. Çoğu zaman görsel örnekler veriyor. Yani ilk örneklerden birini işleyeceğimiz için çok heyecanlıyım. Hem ilk örnek hem de ilk sahne ve gerçekten çok güzel.

Bugün size bir sürprizim olduğunu söylemiştim. Bu üç pasajın, işlememiz gereken üç dört ayetin sonunda sizinle şu ana kadar okuduklarımızda göz gezdirmek istiyorum. Özellikle kâfirler kısmını. Bakara'nın ilk bölümü inananlarla ilgiliydi sonra inanmayanlara geçmişti. Kısaca gözden geçirip bakarsak, bütünüyle Kur'ân'la ilgili yeni bir şeyi kavrayacaksınız. İnşallah dersin sonunda sizinle paylaşacağım için çok heyecanlıyım. Bunu yapmadan önce, buradaki kampüsümüzle ve bu binayla ilgili bir duyuru yapmak istiyorum. Elhamdülillah bu bina iki yıl önce satın alındı ve o zamandan beri yeniliyoruz. Ve elhamdülillah o zaman, ne zaman bu şirketten ekstra gelir gelirse bu bina için harcayacağız, diye karar vermiştim. Çünkü özel bir amacı var. Bu binayla, kuruluşla nerelere geldiğimizi konuşmak yerine bu binanın amacını konuşmak istiyorum.

Binanın amacı aslında bir hedefti. Bayyinah organizasyonunun iki temel hedefi var, biri birincil diğeri ikincil. Birincil hedef dünyadaki herkesin Kur'ân'la yeniden tanışması. Yeniden tanışma derken şunu kastediyorum, birçok insan Kur'ân'ın ne olduğunu bilmiyor ya da bildiğini varsayıyor ve biz de onlara sanki önceden hiç okumamışlar gibi yeni bir tanışma sağlamak istiyoruz. İlk hedef bu. Hedefin bir parçası da mealin sunabildiğinden öteye gitmek. Çoğu insan ulema ya da ilim talebesi değil, medreseye gidip bir âlimle oturmuyorlar. Yani Kur'ân'ı merak ettiklerinde muhtemelen bir mealini okuyacaklardır ve birçok meal de mevcut. Mealle ilgili sorun şu ki, insanlar meali okuyunca kafaları daha çok karışıyor. Çünkü söylenen birçok şeyin arka planını bilmiyorsunuz. Ayetlerin nasıl organize edilip konulduğunu, neden yine aynı konudan bahsedildiğini anlamıyorsunuz. Yani Kur'ân'la ilgili literatür manasında sorularınız oluyor, bazen felsefî bile olabiliyor. Ve Google'a girip sorularınızı arattığınızda birçok cevap Protestan, Hristiyanlar, Agnostikler, ateistler ya da İslam düşmanları tarafından video ve web sitelerde Kur'ân'ın ne kadar tezatla, hata ve yanlışlarla dolu olduğu tarzda cevap verilmiş oluyor. Hiç temeli olmayan insanların üst üste kafaları karışıyor. Bu durum sadece Müslümanlar için değil Kur'ân'ı merak eden Müslüman olmayanlar için de dehşet verici.

Yani, Bayyinah'ın birincil hedefi öncelikle video formatında materyaller oluşturmak çünkü artık insanların pek okumadığına inanıyoruz. Yani öncelikle video ama sonunda basılı kitap, makale ve diğer formlarda Kur'ân'ı insanlara tekrar tanıştırmak ve mealden öteye geçmek. Üst düzey bir dille değil, âlimlerin akademisyenlerin dilinde değil ama insanların dilinde. Bu burada yapmak istediğimiz şeyin kilit noktası. Herkesin anlayabileceği şekilde Kur'ân'ın anlatılması. Eğer İslami ilimler hakkında temeliniz yoksa Arapça bilmiyorsanız, sorun değil. Yine de Kur'ân'ın muhteşemliğini anlayabilirsiniz. Bu birincil hedef.

İkincil hedefse, bilirsiniz, bir adama balık verebilirsiniz ama onu avlamayı öğretmeniz daha iyidir. Değil mi? Yani biz de tüm dünyanın, tüm ümmetin, önce ümmetten başlayıp tüm dünyanın kendilerinin Kur'ân'ın dilini öğrenmelerini kolaylaştırmayı sağlamak istiyoruz. Mealle aralarındaki perde azalıyor; namazdayken ne dediklerini anlayabiliyorlar. Aslında burada verdiğim bu derslerin arkasındaki hedef Ramazan'ın ruhunu geri getirebilmekti. Ramazan'da teravih kılıyoruz ve ümmetin çoğu imamın arkasında okunulanlardan hiçbir şey anlamıyor. Bu bir trajedi. Ama her yıl sadece bu trajediden şikâyetçi olup duramayız. 10-20 yıl içinde bu sorunun yarısına azaltılmasını görmek istiyorum, ya da %25'ine. Ta ki ümmet namazdayken ne okunduğunu anlayana kadar. Ne kadar değerli bir katkı olurdu. Ama bu da demek oluyor ki Arapçanın eğitimini daha kolay hâle getirmeliyiz. Daha ulaşılabilir olmalı, daha çabuk sonuç üretmeli, birçok farklı gruba hitap etmeli. Profesyonellere, öğrencilere, tam zamanlı çalışanlara, evde meşgul olan annelere, her çeşit insana. Ve açık olarak bu iki hedef birbiriyle bağlantılı. Kur'ân'ı anlamayı kolaylaştırmak ve uzun vadede Arapçayı anlamayı kolaylaştırmak. Böylece bir sonraki nesil geldiğinde Allah'ın Kitabı'na bu nesile nazaran daha fazla bağlı olacaktır. Esas hedef bu.

Bu hedefi başarmak için öncelikle burada öğrencilerin en donanımlı eğitilecek inşallah. Bu yer Dream, Dream 1, Dream 2 Programlarıyla birlikte ve ilerde de sadece öğrencilerin titiz bir şekilde Arapça öğrenmeye geldiği bir yer değil, ayrıca onların da Arapça öğretmenleri olarak yetiştirileceği bir yer olacak. Bu merkezi uluslararası olarak şubelere çevirmek istiyorum. Bir tanesini Birleşik Krallık'ta bir tanesini Malezya'da, her birini İslam dünyasındaki bir yerde açmak istiyorum ve elhamdülillah müfredat işe yaradığı için, oralarda öğretmenler yetiştirmek istiyorum. Elhamdüllilah bir yıl içinde Arapçada gerçekten iyi olan öğrencilerimiz var, özellikle Kur'âni Arapçada. Bazıları da hatta konuşmada bayağı akıcı. Yani müfredat kendini kanıtladı, elhamdülillah. Aslında enstitüdeki çoğu öğretmen benim öğrencilerim. Buradan mezun olup öğretmen olarak yükseldiler. Yani işe yarıyor. Şimdi bir sonraki iş ise bu işi alıp çevirmek ki aynı müfredat Pencap dilinde, Urduca'da, Türkçede, Bahasa dilinde, Somali dilinde öğretilebilsin. İslam âleminin kullandığı her dilde ve

Avrupa dillerinde. Fransa'nın kendi Bayyinah Kampüsü olması gerekli, İsveç de. Aynı Kur'ân eğitiminin her dilde olması gerekli ama bunu yapmak için önce öğretmen eğitmek gerekiyor.

Bu aslında bir müfredatla ilgili değil, birlikte para toplamak, bina satın almak, web site açmak, reklamını yapmak... bunlar kolay. İnsanları birleştirmek... zor kısmı bu. İnsanlarla bu işte anlaşmak. Yani inşallah niyetimiz buranın ilk eğitim merkezi olması, stüdyo ve mescidin yanı sıra burada farklı şeyler yapmaya çalışıyoruz biz. İnşallah. "Amacın varsa hedefini yüksek tut." sözüne inanacak kadar çılgınım. Ve sadece burada değil tüm dünyada da yeteneğimizin olduğuna inanıyorum. Tüm Kuzey Amerika, Birleşik Devletler ve Kanada değil, tüm dünya genelinde insanlar internet üzerinden bu videoları izliyor. Ve inanıyorum ki inşallah bu hizmetin faaliyete geçmesiyle inşallah tüm dünyada şubeler şeklinde yaygınlaşacak. Ama önce bir tane temele ihtiyacımız var. Tam hazır bir temel.

Uzun lafın kısası, bu insanları bu hizmetin bir üyesi olmaya davet ettiğim bir çağrıydı, bayyinah.org'ta görüyorsunuz isterseniz bağışta bulunabilirsiniz; bir daha bağış istemeyeceğim, ne kadar kat ettiğimizi hatırlatacağım o kadar. Bu mescid alanı için de, dünyada bağış toplama merkezi olan Dallas'ta olsak bile burayı biraz farklılaştıracağız. Ama... bağış toplamayacağız. Orada görmediğiniz küçük mini siyah kutular var ya, birkaç kuruş isterseniz koyabilirsiniz, bu kadar. Cuma'dan sonra ya da herhangi bir namazda başka bir duyuru olmayacak. Bilirsiniz, "Bağışa ihtiyacımız var, abdest suyu için paramız yok." falan. Bakın, eğer mescide geliyorsanız bağış yapıp yapmayacağınızı siz bilirsiniz, bize düşmez bu inşallah, bu Müslümanların vicdanıyla ilgili. Kur'ân'a dönelim, burada olmamızın asıl sebebine.

Şimdi, bu örnekle ilerlemek için size iki ayrı imgenin olduğunu açıklamak gerek. Tamam mı? İki ayrı imge. Birinci imge kısa iken, diğeri detaylı olacak. Yani size zemin hazırlayıp temel oluşturuyorum; biri kısa, diğeri detaylı. Tamam mı? Allah tasvir ederken resmi çizerken bu kısa olandan bahsedeceğim ama çok bahsetmeyeceğim. Önce resmi gözünüzde canlandırmanıza ihtiyacım var. Sonra tekrar gelip aynı imgeyi tekrar gözden geçireceğiz ve neyi temsil ettiğini göreceğiz. Allah "مَثَلُهُمْ كَمَثَلِ" "Onların misalleri" diyor. Onlar kim? Onlar bir önceki 16. ayette bahsedilmiş. Allah "أُوْلَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُواْ الضَّلاَلَةَ بِالْهُدَى فَمَا رَبِحَت تِّجَارَتُهُمْ وَمَا كَانُواْ مُهْتَدِينَ" diyor. "İşte onlar, hidayet satıp dalâleti satın aldılar. Fakat onların ticareti, onlara hiç kâr sağlamadı ve hidayete ermiş değillerdi."

Sahip oldukları şeye bağlı değillerdi bu yüzden kolayca satıp vazgeçtiler. Şimdi Allah bu insanlarla ilgili bir örnek veriyor. Ama Arapçada direkt

"مَثَلُهُمْ الَّذِي اسْتَوْقَدَ نَاراً" diyebilirsiniz. "Onların misalleri, ateş yakmaya çalışan biri gibidir." Ama Kur'ân böyle demiyor. "مَثَلُهُمْ كَمَثَلِ الَّذِي اسْتَوْقَدَ نَاراً" diyor. "مَثَل" kelimesi iki kere tekrarlanmış ve bir kelime daha eklenmiş, "كَ". Çok tekniğe girmeden, şu manaya geliyor: Onların misallerinde, sorunlarının çok az bir kısmı bu imgede yakalanmış. Eğer bu resim tamamen münafıklarla ve hidayetlerini satıp, terk edip dalâleti alan kâfirlerle ilgili her şeyi temsil ediyorsa, o zaman "مَثَلُهُمْ" dan sonra direkt "مَثَلُهُمْ الَّذِي اسْتَوْقَدَ نَاراً" gelir. Ama arada bir mesafe ve boşluk varsa ve yapbozun sadece bir parçasını anlatacak. Allah neden bir kısmını anlatıyor? **Ç**ünkü Kur'ân'da diğer yerlerde yapbozun diğer kısımlarını sunacak zaten. Tüm resmi tamamlamak için yapboz parçalarını bulmanız lazım. Yani biz bir fener alacağız, bu kelimede "مَثَلُهُمْ كَمَثَلِ الَّذِي اسْتَوْقَدَ نَاراً" yansıtılıyor. Tamam mı?

"مَثَل" Arapçada örnek gibi bir manadadır. Bir çeşit benzetme gibi. Bir sahne resmedilecek ve bu sahne bazı gerçeklikleri temsil edecek. Biz de oradaki hikmeti göreceğiz. Size basit Türkçeyle çevireyim, bu sadece benim faydamaydı. Diyorlar ki eskiden Araplar "مَثَل" kelimesini hiçbir zaman öylesine bir örnek için kullanmazlardı. "مَثَل"i çok şaşılası durumlarda kullanırlardı. Yani "مَثَل" diyince Arap zihniyetine göre zaten şaşılacak bir şey tasvir edilecek demekti. Normal bir şey değil. Normal olsaydı sadece "كَ" olurdu. Benzetme olup biterdi. Ama ilginç ise, normalin dışında bir şeyse "مَثَل" Normal bir benzetme için bu kelimeyi kullanmazlardı. Bunun için kullanılmıyordu.

Şimdi imgenin kendisine yönelelim, şimdi resmi tasvir ederken hepiniz hayal gücünü kullansın. "الَّذِي اسْتَوْقَدَ نَاراً", "Ateş yakmaya çalışan birinin örneği" Bu aslında bayağı genel bir tasvir, bir adamın karanlık çölde olması... Gece yolculuk ederken kayboluyor. Yolunu bulmaya çalışıyor. Nereye gideceğini bilmiyor. Böylece ateş yakabileceği bir nokta buluyor. Zifiri karanlıkta, tek başına bir adam ve henüz ateş yakmadı, yakmaya çalışıyor. Eğer "اَوْقَدَ نَاراً" derseniz, "O ateş yaktı." olur. "اسْتَوْقَدَ نَاراً" derseniz, "O ateş yakmaya çalışıyor." olur. Yani umutsuz, hava soğumaya başlıyor, dondurucu soğuk, hayvanların ulumalarını duyuyor olabilir, tehlikeli bir bölge, geceleyin her yabani ortam tehlikeli olabilir. Kendinizi korumanız gereken tek yol ateş yakmak, en azından etrafındaki tehlikeleri görebilmek için. Belki ateş,

hayvanlardan koruyabilir çünkü ateşten korkarlar, sizden uzaklaşırlar. Üstüne üstlük sizin soğuktan donma sıkıntınız var, böylece ateş yakmaya çalışıyor.

Ve Allah hemen ardından "فَلَمَّا أَضَاءتْ مَا حَوْلَهُ" "Ve ateş parlak bir şekilde yandığında" diyor. Eğer ateş hemen yanarsa "enârat" dersiniz. Ama eğer ateş kocaman hâle gelirse, hani önce birkaç kıvılcım olur, bir etki olmaz. Ama birdenbire ateş gittikçe büyür, büyür ve adamın önünde kocaman alevler oluşur, işe yaramıştır ve çevresini aydınlatıyordur. "أَضَاءتْ," "مَا حَوْلَهُ" kelimesi "ضوء"dan gelir, ışık kelimesi için kullanılan iki kelimeden biridir. Urduca bilenler bilir, Ziya gibi isimleri vardır. Aslında Diya'dır, o da ışık demektir. Ama "ضوء" ve "نور" arasında bir fark var. "ضوء"da sıcaklık vardır. "نور"da yoktur, ayrıca yansıyabilir de. Yani diğer bir diyişle, fecr vakti, sabahın çok erken saatlerinde gördüğünüz gökyüzü "ضوء" değil, "نور"dur çünkü direkt olarak güneşten görmüyorsunuz, gökyüzünden yansıdığını görüyorsunuz. Tamam mı? "نور" buna denir. Ama çok yoğun ve direkt size doğru olan ışığa ne denir? "ضوء." Ve içinde sıcaklık da vardır. "هُوَ الَّذِي جَعَلَ الشَّمْسَ ضِيَاء وَالْقَمَرَ نُورًا" "Güneş'i bir ziya, Ay'ı bir nur kılan, O'dur." (Yûnus, 5) Çünkü Ay ışığı yansıtıyor, bu sebeple ona "نور" deniyor. Her neyse, ateş yandığında adamın tüm çevresini de aydınlatıyor.

Adam tek başına neredeydi? Çölde. Ne zaman? Gece. Gündüz vakti çölde ateş yakmanıza gerek yok çünkü. Her şey kendiliğinden sıcaktan yanıyor zaten. Yani bu bir gecenin, karanlığın imgesi. "ذَهَبَ اللّهُ بِنُورِهِمْ" "Allah onların nurlarını yok etmiştir." Çok ilginç. Türkçe mealinden okusanız bile "Onların durumu, (geceleyin) ateş yakan kimsenin durumuna benzer: Ateş tam çevresini aydınlattığı sırada Allah ışıklarını yok ediverir." Onlar kim? Tek bir kişiden bahsediliyor sanmıştım ama şimdi de kamera uzaktan bir çekim yapıyor. Bize çölde kaybolmuş bir adamın ışık bulmasını anlatıyordu ama gerçek şu ki meğerse karanlıkta birçok kişi daha ışık arayıp yollarını bulmaya çalışıyormuş. Gece çölde yolunuzu bulmanızın tek yolu ışığı olan birini bulacak kadar şanslı olmanız. Yani diğer bir grup insan da kaybolmuş ve Allah onların ışıklarını almış. "ذَهَبَ اللّهُ بِنُورِهِمْ" Allah'ın onların ışıklarını alması da ne demek oluyor? Dikkat edin, Allah "ذَهَبَ اللّهُ بِضَوْءِهِمْ" demiyor. Yani ışıktan o kadar uzaklar ki direkt olarak bile değil yansımasını bile göremiyorlar. Bilirsiniz, gökyüzü başka bir ışığın üzerinde biraz turuncu görünür. Mesela stadyumda maç olunca stadyum ışıklarını değil gökyüzünü daha parlak görürüz. Onlar o kadar bile

göremiyor. Allah onların kendi ışıklarını görme kabiliyetlerini yok etti. Size şimdi cevabını vermeyeceğim cevaplanmamış sorular var. Sadece resmi çizmek istiyorum.

Allah çölde kaybolan bazı insanların bu yeni ateş yakmış adamdan faydalanmamalarına karar verdi. Ateşi de gittikçe yükselip etrafındakileri ısıtıyor ki gece buna ihtiyaçları var. Ama Allah onların ışıklarını almaya karar verdi. "ذَهَبَ اللّهُ بِنُورِهِمْ" Yani onların o yöne bir gram bile gitmesi mümkün değil. Burada da şu an cevaplamayacağımız bir soru çıkıyor. Neden Allah bunu o zavallı insanlara yapsın? İlk soru bu. Allah kendisi mani oluyor. "ذَهَبَ اللّهُ بِنُورِهِمْ" Arapça öğrencileri için bunun başka türlü denebileceğini fark etmişsinizdir. "أَذْهَبَ اللهُ نُوْرَهُمْ" olabilir. İzhab ve zeheb aynı manada. Arapçada "ذَهَبَ" ve "أَذْهَبَ" kabaca aynı anlamdadır derler. Ama tamamen aynı anlam değil.

Tekrar basitçe anlatayım: Allah kendisinin mani olduğunu ve ışığı sonsuza dek aldığını söylüyor. "أَذْهَبَ" ile "أَذْهَبَ اللهُ نُوْرَهُمْ " derseniz ışık belki gelebilir. Yani Allah uzaklaştırdı. Allah'ın her gece ışığı uzaklaştırması gibi, ama her sabah tekrar geliyor, sonra gidiyor. Tekrar uzaklaştırıyor. Ama eğer "ذَهَبَ اللّهُ بِنُورِهِمْ" derseniz ışığın asla gelmeyeceği manasında oluyor. Başka bir deyişle ona asla yaklaşamayacaklar bile. "وَتَرَكَهُمْ فِي ظُلُمَاتٍ" ve onları karanlığın içinde bıraktı. Karanlık bile değil, karanlığın üst üste olan gölgeleri. Bu da ne demek oluyor? Tek gece karanlık değil. Bulutlar var, onların üstünde de bulutlar, onların üstünde de... Ne kadar çölün derinine inseler o kadar karanlık çöküyor. Yani olduğu gibi karanlıkta değiller, karanlıkta gittikçe kötüye gidiyorlar. "وَتَرَكَهُمْ فِي ظُلُمَاتٍ","لاَّ يُبْصِرُونَ" Onların görme ihtimalleri yok. Şu da var, henüz cevaplamayacağız ama kafanızda soru oluşturmak istiyorum, "يَرَوْنَ" kelimesi de "Onlar görmez." anlamını verir. Ama Allah farklı bir kelime, "يُبْصِرُوْنَ" kullandı. Bu imgeye girince onu da inceleyeceğiz.

Şimdi de bunlar başlarına gelmemiş gibi... İnsanlar çölün ortasında, karanlıkta ve ışık bulamıyor, bayağı ölümcül bir durum içindeler. Kimin kimden olduğunu da göremiyorlar. Bu bizden, diyip "Hey! Orada kimse var mı?" diyemiyorlar. Ya da yaprağın çıtırdamasını falan duyduğunuzda "Hey, oradaki insan mı? Yardıma ihtiyacım var!" diyebilirsiniz. Göremediğinizde kulaklarınız hassaslaşır, keskinleşir, öyle değil mi? Gece vakti göremediğinizde, ışıklar kapalı, yatağınızda uzanıyorsunuz, birdenbire her şeyi fark ediyorsunuz. Perde

biraz oynasa "O da neydi?" Kulaklarınız keskinleşiyor. Işıklar yandığında da anneniz 20 kez sesleniyor ama dinlemiyorsunuz, işe yaramıyor. Ama ışıklar yanmadığında... çok farklı bir hâl oluyor. Karanlıktalar mı? Evet. Bu da neyin keskinleşeceğini gösteriyor? Kulaklarının. Allah "صُمٌّ" diyor. Allah onları sağır etmiş demiyor, "Onlar sağırdır." diyor. Sadece sağır. "صُمٌّ" Sonra da "بُكْمٌ" diyor. "Onlar dilsizdir." Kimse onları duyamıyor, onlar konuşamıyor demek. Burada iki nokta var. Birincisi konuşsalar bile kimse duymaz. Ve duyulabilen her şeyden o kadar uzaklar ki, bilirsiniz, uzun bir süre hiç ses olmazsa duyma yetimi mi kaybettim diye düşünebilirsiniz bile. Sağır olduğunuzu düşünürsünüz. Bu derece tek başınalar. Tamamıyla duyusal kayıpları var. Sonra da "عُمْيٌ" "Onlar kördürler." Körlük artı bir sorun, ilk körlük ışık olmadığında olur, burada ışıkları kapatsak, bulutlu bir gecede sokak lambaları olmasa zifiri karanlık olur. Bu da bir çeşit körlüktür. Yani Allah ilk körlüğü dışarıdaki tüm ışıkları yok ederek yaptı. Ama en azından gözlerin ışığı var. O bile alınıyor. Yani işitme, konuşma ve görme yetileri artık yok.

Ve "فَهُمْ لاَ يَرْجِعُونَ" diyor. "Geri dönmeleri imkânsız." Nereden dönmeleri imkânsız? Önceden bulundukları ışığa geri dönmeleri. Allah'ın "نُورِهِمْ" demesine dikkat edin, "onların ışıkları" başka bir ifadeyle, adamın yaktığı ateşin ışığı onlar içindi. Onlar içindiyse "نُورِهِمْ" dersiniz. Onlar için değildiyse o zaman "ذَهَبَ اللّهُ بِنُورِ" olur. Ama "نُورِهِمْ" Allah onların ışığa erişimlerini yok etti. Onların ışığını yok etti.

Şimdi tekrar bu imgeyi gözden geçirelim, burada söylenenler kesinlikle akıl almaz derecede. Allah'tan içten bir şekilde konuşmamı anlaşılır kılmasını istiyorum ki size ayetin güzelliğini anlayacağınız şekilde açıklayabileyim inşallah. Resûlullah (sav) çok güzel bir örnek veriyor: "Benimle sizin durumunuzun örneği ateş yakan bir adamın örneğine benzer." Tanıdık geldi mi? Bu misali konuşmayacağız, bu farklı, ama burada yine de bir ipucu var. Ayette ateşi yakan adam kimdi? Resûlullah'tı (sav)... Şimdi bir geri adım daha atalım. İsrailoğulları'nda bir peygamber öldüğünde hemen sonra bir başkası yerini alırdı. Aralıksız durmadan peygamberleri vardı. Üst üste. Davud'tan (as) sonra Süleyman (as). Zekeriyya'dan (as) sonra Yahya (as). Sürekli bir şekilde devamları geliyor. Ta ki (İsa (as)) gelene kadar. Bu Resûlullah (sav) gelmeden neredeyse 600 yıl önce oluyor. Sonunda son peygamber İsrailoğulları'na veriliyor o da İsa (as). İsa'yı (as) reddediyorlar ve göğe yükseltiliyor. "بَل رَّفَعَهُ اللّهُ إِلَيْهِ" "Allah onu kendisine yükseltmiştir." (Nîsa, 158)

Bu ne kadar önceydi? 600 yıl önce. Ve her nesilde bir peygamber getiriliyordu. Şimdi bir, iki, üç, dört, beş altı… yüzyıllar geçiyor ve hiç peygamber gelmiyor ve İsrailoğulları peygamberin yokluğunu hissediyorlar. Ve bu denli bir uzunlukta vahiy kesildiğinde sonuncusunun geleceğini biliyorlar. Bu sonuncusunun geleceğinin habercisi. Çünkü peygamberlik Allah ara verip sonuncusunu gönderene kadar bitmeyecek. Arap dünyasındaki Yahudiler bile çaresiz bir şekilde son peygamberi bekliyorlardı. Diğer taraftan, Yahudiler Medine'deydi. Birçok insan bunu bilmiyor. Bazı tarihçiler Yahudilerin Medine'ye göç ettiklerini iddia ediyor. Medine'ye göç etmişler çünkü kendi kitaplarında belirtilen son peygamberin Medine'ye geleceğine ikna olmuşlardı. Yani nesiller önce Medine'ye yerleşmişlerdi ve Resûlullah'a (sav) kendi dillerinde "Buraya gelip seni bekledik çünkü kitaplarımızda sizin bu bölgeye geleceğiniz yazılıydı." şeklinde mektuplar yazılmıştı. Sonra vefat edip Resûlullah'ı (sav) görmeyenler mektupları çocuklarına vasiyet etmiş, çocuklar da kendi çocuklarına… Arap Yahudilerinin geleneği buydu; son peygamberin Medine'ye gelmesini beklemekti. Bir nesil boyu böyle devam ediyor, bu sırada Mekke'de Abdullah'ın oğlu Muhammed, Ahmed (sav) doğmuş ve 40 yaşına kadar görevinin ne olduğunu bilmiyor.

Bu arada, vahyin hiç gelmemesi gece imgesi gibidir çünkü vahyin kendisi ışıktır. "Artık Allah'a, O'nun Resûlü'ne ve indirdiğimiz Nur'a îmân edin." (Teğabun, 8) Allah vahyi gönderdiğinde buna ışık deniyor. Bu arada, ışıksız yönünüz olamaz. Yani sadece ışık size hûda verebilir. Hûda da yön demektir. Yani vahye yol gösterme deniyor çünkü vahyin kendisi ışıktır. Bu ikisi birbirinin yerine kullanılabilir. Uzun bir süre dünya karanlık içindeydi, çünkü vahiy gelmemişti ve aslında geceler Araplar için daha uzundu çünkü onlarla olan en son peygamber İsmail'di (as) ve binlerce yıl önceydi. Onlar çok çok çok uzun zamandır ışığı kaybetmişlerdi.

Allah İsmailoğulları'na ve Araplara çok ilginç bir şey yapmıştı. Çok ilginç bir şey. O, onları çok özel bir karanlığa hapsetmişti. Roma İmparatorluğu, İran İmparatorluğu, Habeşliler Arapların etrafındaydı. Bu imparatorluklar yollar, altyapılar, kaleler inşa etmişlerdi, şehirleri ışıl ışıldı. Arapların neyi vardı? Çölleri. Çoğu yerinde de bedeviler vardı. Yolculuk yaparken ateş yakıp çadır kurup devam ediyorlardı. Sonra başka yerde ateş yakıyorlardı. Onlar altyapı, medeniyet, devasa kale insanları değillerdi. Onlar birkaç yüzyılla tüm dünyanın gerisinde kalmışlardı. Tamamen dünyadan geride. Bu karanlık yerde Allah Resûlullah'ı (sav) gönderiyor.

Şu bakış açısıyla düşünelim, Kur'ân Resûlullah'a (sav) veriliyor. Kur'ân'ın Resûlullah'a (sav) indirildiği gece tüm dünyanın geleceği değişti. Bugün gördüğümüz dünya haritası o gecede olanlar sebebiyle böyle. O bir gece ki tüm insanlık tarihini tamamıyla değiştirdi. Roma'nın, İran'ın, Amerika'nın bile

görünüşünü... tüm dünyanın görünüşü doğrudan ya da dolaylı olarak İslam tarafından etkilenip esinlendi. Kesinlikle harikulade. Neredeyse insanlığın beşte birinin doğrudan değişmesi tamamıyla inanılmaz. Geriye kalanlar da dolaylı olarak. Allah'ın kelamıyla. O bir gecede. Ve Allah Roma İmparatorluğu'na, felsefi geçmişleri olan Yunanlılara vermeyi tercih etmedi. Gezegendeki en karanlık noktaya, kesinlikle hiçbir medeniyetin var olmadığı yere karar verdi. Ama onlar bir şeye sahiptiler. Binaları, felsefeleri falan yoktu ama gurur duydukları bir şeyleri vardı. Kumlarıyla gurur duymuyorlardı ve daha petrolleri de henüz yoktu ama dilleri vardı. Dillerinden o kadar gurur duyuyorlardı ki. Bu da onların özgüvenlerinin bir parçasıydı. "Tamam, binalarımız yok ama şiirimiz var!" "Bizimle böyle konuşamazsınız, dil mi? O bizim işimiz." Gurur duyuyorlardı. Çünkü hiçbir şeye sahip olmadığınızda sahip olduğunuz tek şeye sahip çıkmanız lazım. Bu yüzden gerçekten aşırı bir şekilde dillerine sahip çıkıyorlardı. Yani... şairler sırf bir şiir okuyor diye zengin olabiliyorlardı. Tüm yaşamları garanti altında. Anladınız mı? Kabileler biri diğerine kafiyeli laf atınca savaş çıkabiliyordu ve nesiller boyu savaş sürebiliyordu ve hep hatırlıyorlardı. İbadet merkezi olan Kâbe ayrıca şiir yarışmaları merkeziydi. Yani okunan en efsane şiirler, yazılıp Kâbe duvarına yazılma şerefine nail oluyordu. Muallakat da deniyor. Bu onların işiydi. Allah ne yapıyor? Son vahyi onlara gönderiyor. Onlar hangi alanda uzmanlar? Dilde.

Şimdi, ilk imge gece yarısı ateş yakmaya çalışan adamdı değil mi? Resûlullah (sav) 40 yaşına kadar bir peygamber değil ama etrafında gördükleri onu rahatsız ediyor. İnsanların puta tapmaları onu rahatsız ediyor, O (sav) kendisi hiçbir zaman puta tapmamıştır. Birçok insana eziyet edilmesinden rahatsız oluyor. Yetimler itilip kakılıyor, kimse ihtiyaç sahiplerine, yaşlılara bakmıyor. Ve bilirsiniz ki Resûlullah (sav) peygamber olmadan önce bile hayırsever bir aktivistti. Yapabildiği kadar herkese yardımcı olmaya çalışıyordu. Hatice (ra) da malının birçoğunu Mekke'deki bu insanlara yardımcı olacak işlerde O'na (sav) vermişti. Ama bununla da hayal kırıklığına uğramıştı çünkü eziyet edilene yardım ediyor ama hâlâ eziyet devam ediyordu. Bugün 5 kişiye yardım etse ertesi gün 50 kişi oluyor. Fakire yardımcı oluyor ama yoksulluk gitmiyor. Ahlaki çöküşe karşı çıkıyor ama çöküş artmaya devam ediyor. Onda insanlığın yükü vardı; dünyada bu kadar kötülüğün olması ona yük oluyordu ve ne yapacağını bilmiyordu. Bu yüzden uzun uzun düşünmesi gerekiyordu. Ne yapıyordu peki? Mekke'den çıkıp gidip düşünüyordu. İyice düşünmek için dağa çıkıyordu. Dağa da cebelu'n nur denmesinin birkaç sebebi var. Çünkü dağa nurdan yaratılmış olan melek O'na (sav) nurdan olan vahyi getirdi. Ama bu olaydan önce de bu dağa cebelu'n nur deniyordu çünkü Ay dağın üzerinde ışıl ışıl yansıyordu. Ayrıca başkaları orada ateş yaktığında her yerden göründüğünü de söylüyor. Resûlullah'ın (sav) kendisinin oraya çıkıp ateş yaktığını söylediği

hadis yok. Ama kendi hayal gücüm karanlıkta ateş yakmadan o dağa çıkmanın çok zor olduğunu söylüyor. Allah-u Teâlâ en doğrusunu bilir.

Ama her şeye rağmen yalnız kalmak için oraya gidiyor. Bu arada, dağın tepesine ateş için çıkan başka birini hatırlattı mı size? Musa (as). Sizinle bu misalden sonra iki grup hakkında konuşmak istiyorum. Neredeyse 6 yüzyıldır Medine'de son peygamberi bekleyen Yahudiler var ve Mekke'de de Arapçanın ustaları var ve bu onların eğlence ve gurur kaynakları. Onlar bu dili nasıl kullanacaklarını biliyorlar. Resûlullah (sav) Kur'ân'la birlikte gelince iki inatçı adamı karşısında buluyor. İlki Arapların en elit olanı ve bunun insan işi olamayacağını biliyor. En iyi pozisyonda olanlar Kur'ân'ın kesinlikle Allah'ın kelamı olduğunu biliyordu ama gururları Kur'ân'ı kabul etmekten onları alıkoydu.

Ahnes bin Şerik ve Ebu Sufyan'ın hadiselerini bilirsiniz. Ebu Cehil de var tabii. Gece gelip Resûlullah'ın (sav) evinin duvarlarında saklanırlardı. Gece namazı kılarken Kur'ân'ı dinlemeye bağımlı hâle gelmişlerdi ama sabah kimseye söylemezlerdi. Bir gece birbirlerini yakaladılar. "Ne yapıyorsun burada? Asıl sen ne yapıyorsun?" Kur'ân'ı dinlememek ellerinde değildi. Ve birbirlerine bir daha gelmeyeceklerine dair yemin etmişlerdi ve ertesi gece ve ondan sonraki gece tekrar birbirlerini yakalamışlardı. Sonra ciddileşip "Bakın, eğer Mekke'deki gençler bizim gece Kur'ân'ı dinleme bağımlılığımızı gündüz de hakaret ettiğimizi yakalarsa itibarımızı kaybederiz. Bir daha gelmeyelim." dediler. Bunu Ebu Sufyan Müslüman olduktan sonra anlatıyor. Eskiden yaptığımız buydu, diye. Velid bin Muğire'nin dediklerini de anlatayım, dedikleri akılalmaz derecede. Resûlullah'a (sav) Kur'ân dinlemeye gidiyor. En iyi şairleri o çünkü. "Hallederim ben, bu iş bende, siz Kur'ân'ı eleştirdiğinizi mi sanıyorsunuz? Bir de beni izleyin." diyor. Gidip Kur'ân'ı dinliyor ve döndüğünde susup hiçbir şey söylemiyor. İnsanlar "Hiçbir şey demedin? Bir şey söyle, o kadar gittin dinledin, bize bir profesyonel bir eleştiri öğret ki biz de Kur'ân'a karşı bunu kullanalım." diyorlar.

Konuşması şöyle: O da: "Allah'a yemin ederim ki aranızda şiiri benden daha iyi bilen bir adam yok." diyor. Bilirsiniz belli hecelerde belli uyak düzeni olur. Kimse bunu anlamıyor, şiirin uzunluğunu, kasideyi kimse bilmiyor. Kimse cinlerin bile şiirlerini benden iyi bilmiyor. Yani "Bu benim alanım yani eğer bir şey söyleyeceksem iyi dinlemeniz lazım." demek istiyor. "Allah'a yemin ederim ki Onun okuduğu şey bunlardan hiçbirine benzemiyor. Şu ana kadar duyduğum hiçbir şiire benzemiyor." "Allah'a yemin ederim ki söylediği kelimelere hâkim olan bir görkem ve güzellik var. O sözün üstü meyvelidir, kökünün suyu boldur. Bu kelimeler alt edilmez, alt eder." diyor. Bu bir Müslüman konuşması değil İslam'ın bir numaralı düşmanlarından Velid bin Muğire! Kur'ân'a tepkisi bu. "Altından olan her şeyi de ezip geçer." Onlar da "Bak, seninkiler Kur'ân'la ilgili bir eleştiriyle gelmediğin sürece senden memnun olmayacaklar. Bu bir eleştiri

değil… biraz şey bekliyorduk… bunu Fox'ta yayınlayamayız yani." "Daha iyi bir şey bekliyorduk." dediler. O da "Tamam, düşüneyim." diyor ve düşündükten sonra "İnsanlara bunun sihir olduğunu söyleyin." diyor. Bunu duyan ondan etkileniyor ve hipnotize ediliyor.

Neden sihir diyorlar biliyor musunuz? Çünkü biri sihir yaptığında açıklayamıyorsunuz. Mantıklı bir açıklaması yoktur. O da bunun uydurma bir şiir olabileceği ile ilgili mantıklı bir açıklama bulunmadığını biliyor. Yani insanlara bunu kabul ettirmenin tek yolu görülmeyene inanmalarıdır, çünkü Allah'a iman da sihir de, görülmeyene inanmaktır. Yani o yüzden hiç değilse yanlış olan görülmeyene inandırıyorlar. O kadar yeter. "Ama doğaüstü olduğuna inanmaları gerekiyor, bununla ilgili çok yardımcı olamam, çünkü gerçekten büyüleyici." diyor. Subhanallah. Bu konuşmayı çok sonradan öğreniyoruz. Ama o zaman çıkıp konuştular mı? Kur'ân güzel dediler mi? Hayır, asla görüşlerini umuma yaymadılar. Neden biliyor musunuz? Kur'ân'ı dinlemeyi reddettiler, "صُمٌّ" hatırlayın… Onlar sağırdırlar.

Diğer bir eleştiri çok ilginç "بُكْمٌ" Onlar konuşmazlar bile. Neyi? Kalplerinde olanı. Kalplerinde olan "Bu tabiki Allah'ın kelamı! Hak budur, ama söyleyemem, özel bir buluşmada evet ama dışarda dilsiz olup hiçbir şey demeyeceğim." "عُمْيٌ" ve onlar kördürler. Bu sıralamanın anlaşılması gerekiyor. Allah'ın kelamını dinlediğinizde öğrenmek isteyeceksinizdir. Öğrenmek için de gelip sormanız lazım. "Eğer bilmiyorsanız ilim sahiplerine sorun." (Nahl, 43) Soru sorarak Resûlullah'la (sav) iletişime geçerek öğrenmeniz gerek. Sahabe her zaman soru sormuyor muydu? Kur'ân'da bir kelime görseler "Bu nedir? "Bu nedir?" diyorlardı. Yani öğrenmek için önce dinleyip sonra konuşmak gerek. Dinlemeleri engellenmiş "صُمٌّ" konuşmaları engellenmiş "عُمْيٌ" ama eğer dinleyip konuşsaydınız öğrenirdiniz ve bu sizin düşünme şeklinizi değiştirirdi. Size basiret verirdi. Ama şimdi körler "عُمْيٌ", "صُمٌّ بُكْمٌ عُمْيٌ" buradan sonraki en güzel kısımsa "فَهُمْ لاَ يَرْجِعُونَ" geri dönmeyecekler. Ama neye? Allah'ın onları yarattığı fıtrata. İşin aslına bakarsanız geriye dönersek, Allah'ın onlardan aldığı ilk şey neydi? Işıklarıydı. Bebekken insanın içindeki ruha da "نور" deniyor. Resûlullah (sav) "İlk yaratılan ruh benimdi." buyuruyor. Ama "نور" kelimesini kullanıyor. İçimizde olan şey "نور"dur ve kalbimizin içinde yaşıyor.

Kur'ân'da ayrıca "نور"dur. Allah'a nasıl dua ediyoruz? "Kalplerimizi nurla doldur." Nûr Suresi'ndeki darb-ı mesel kalbin nurla dolmasıdır. Allah bu örnekte onlardan ışığı aldığını söylüyor. Allah aslında onlara o nuru verdiğini, o ışığın vahiy ışığını fark edecek kadar yeterli olduğunu ama kibirlerinin o ışığı örtmesiyle reddettiklerini söylüyor. Ve o ışığı serbest bırakmadıkları için Allah da "Pekâlâ, ben de geri alırım, ışığı istemiyor musunuz? Fıtratını istemiyor musunuz? Sizden onu alacağım." diyor. Allah'ın size verdiğini kullanmazsanız geri alır. Allah'ın yaratılış prensibidir bu. Allah bana ellerimi gözlerimi verdi. Eğer gözlerime bant koysam ve bir yıl çıkarmasam ne olur tahmin edin. Bir yıl sonra açtığımda ne olur? Kör olurum. Ayaklarımı bir yıl kullanmasam... Yatağa uzanıp ayaklarımı tamamen kullanmasam kalkabilir miyim? Hayır. Körelir. Allah size fiziksel bir yeti veriyorsa ve onu kullanmıyorsanız kaybedersiniz. Allah onu geri alır. Aynı şey maneviyatta da olabilir.

Allah yıllar boyunca size hakkı kabul etme yetisi verdi. Gerçeği gördünüz ve kabul etmediniz. Gerçeği kabul etme ve Allah'ın verdiği ışığı kullanma yetiniz geri alınıyor. "ذَهَبَ اللّهُ بِنُورِهِمْ وَتَرَكَهُمْ فِي ظُلُمَاتٍ لاَّ يُبْصِرُونَ" "Sonra onları karanlıkta bıraktıkları için artık görmezler." Diğer taraftan da Yahudiler vardı. Bir peygamber bekliyorlardı değil mi? Bir ışığın gelmesini bekliyorlardı ve sonunda geldi. Kur'ân "يَعْرِفُونَهُ كَمَا يَعْرِفُونَ أَبْنَاءهُمْ" "Onu kendi oğullarını tanıdıkları gibi tanırlar." (Bakara, 146) Kur'ân'ı da kendi oğullarını tanıdıkları gibi tanırlar. Bekledikleri vahyin bu olduğu hakkında tek şüpheleri yoktu. Ama gururları onları kabul etmekten alıkoydu. "Nasıl bizden daha aşağıda olan lanetli insanları, Yahudi olmayanları kabul ederiz? Onların Peygamberleri okuma yazma bilmiyor bile!" demişlerdi. Bir önceki ayette onlara akılsız dediklerini görmüştük. "Nasıl kabul ederiz? Edemeyiz!" Allah da "Pekâlâ. Size kendi ışığınızı vermiştim, Tevrat'ın birazı sizdeydi, ondan yola çıkarak Kur'ân'ın içindeki gerçekleri görebilirdiniz ve gördünüz de ve kalbinizde iyilik de vardı ama kullanmak istemediniz." "ذَهَبَ اللّهُ بِنُورِهِمْ وَتَرَكَهُمْ فِي ظُلُمَاتٍ لاَّ يُبْصِرُونَ صُمٌّ بُكْمٌ عُمْيٌ فَهُمْ لاَ يَرْجِعُونَ" Artık sağırlar. Kur'ân'dan ne duysalar kalplerine ulaşamayacak. Gerçeği duyup onlarda yankılandığında belli edip söylemeyecekler. "Aman Allah'ım! Bu ayet dediği şeyi onaylıyor! Hiçbir şey söylememeliyim, kendime saklayayım."

Bir sonraki kısma geçeyim, kelimeyi atlayayım, hatta değiştireyim." dediler ama. "يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَن مَّوَاضِعِهِ" Allah geniş zaman kullanıyor. "Kelimeleri tahrif etmeye devam ederler." (Nîsa, 46) Eskiden değiştiriyorlardı değil yani, hâlâ yapıyorlar. Rol modellerimden biri ve geçen yüzyılın âlimlerinden Hamiduddin Farahi (rh) şahane bir kitap yazmış "er-Re'yu's-Sahîh fî Men Huve'z-Zebîh" çok önemli bir kaynak. Hoca Arap dilinin harikulade bir âlimiydi. İbranice'de

uzmandı, 8 yıl İbranice öğrenmişti. Sadece bir meseleyi öğrenmek için. İbrahim'in (as) kurban etmesi gereken çocuğunun kim olduğu. Çünkü Yahudiler İshak derken Müslümanların çoğunluğu İsmail diyordu. Yahudiler İshak dediğinde onun çocuklarının kutsal olduğunu İsmail'in çocuklarının lanetli olduğunu söylüyorlardı ve bu sebepten de tüm Arapların ve onların dininin, yani İslam'ın lanetli olduğunu uydurdular. Yani her şey kimin kurban edileceği ile başlıyor. O da bu meseleyi araştırmak istiyor ve kitabının ilk kısmında sadece Tevrat'ı inceliyor, sadece İbranice Tevrat. Ve Arapça yazılmış kitabında İbranice alıntılar kullanıyor ve nerede değişiklik yaptıklarını gösteriyor. Mesela "İbrahim Şifa ve Mevre arasında gidip geldi." diyorlar. Safa ve Merve o, sadece bir harf değiştirmişler. "Fışkıran suyla barin vadisine girdiler." O ne demek? Bir de "Süleyman'ın tapınağı" diyorlar. Kardeşim, İbrahim dönemindeyiz, daha Süleyman'ın tapınağı daha yoktu ki! Süleyman yüzyıllar sonra geliyor. Ama yine de koymuşlar. Hoca da ifşa ediyor. Kurban etme nerede gerçekleşti? "Sakkâ vadisinde" diyorlar kimse de nerede olduğunu bilmiyor. Sakkâ mı? Sakkâ öyle mi? Birazcık eksik, düzeltsen Bakkâ oluyor. Hoca da bunları nasıl sistematik olarak yaptıklarını ifşa ediyor. İsmail (as) pek düşünülmesin diye, çünkü son peygamber kimin soyundan gelecekti? İsmailoğulları'ndan. Bunu biliyorlardı.

Bu ayetleri anladığınızda "Neden Allah onları kör ediyor?" sorusunu hatırlayın "Neden Allah onları sağır ediyor?" "Neden Allah onları dilsiz yapıyor? Zavallı insanlar ışığı göremiyorlar!"ın cevaplarını alıyorsunuz. Onlar görmeyi reddettiler; onlar ışığa sahipti ama değerini bilmediler o yüzden Allah da "Pekâlâ, nasıl istersen öyle yap," diyor. Allah bunu yapar. "يَمُدُّهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ" (Bakara, 15) Körelmiş kalpleriyle istediklerini yapmalarına izin verir. Şimdi ikinci daha detaylı olan imge geliyor, hemencecik saate bakayım, aman Allah'ım. Tamam... "أَوْ كَصَيِّبٍ مِّنَ السَّمَاء" İkinci imge. Gökyüzünden yağan sağanak yağmur düşünün. Yine gece vakti. Her yağmur damlası bir yumruk büyüklüğünde buna "صَيِّب" deniyor. Yağabilecek en şiddetli yağmur. Bu kadar şiddetli yağarken araba sürebilir misiniz? Damlalar bu kadar büyükken? Sürebilir misiniz? Bu arada arabanızın ön camı olacak kadar şanslısınız, eğer bu yağmurda yürürseniz ne kadar ileriyi görebilirsiniz? Sürekli yağan yağmurdan kelimenin tam anlamıyla kör olursunuz. Bu imgenin ilk kısmı.

"أَوْ كَصَيِّبٍ مِّنَ السَّمَاء" ve neden "السَّمَاء" kullanılıyor? Yağmur zaten gökyüzünden gelir. Neden "السَّمَاء" eklenmiş? Direkt üzerlerine geliyor iması yapılmış. Tam üzerlerine, uzakta olup onların bulunduğu yerde hafif sağanak değil. Birleşik Devletler'de bazen araba sürerken görürsünüz, çok ilerde yağmur fırtınası

vardır siz de "Aman Allah'ım!" dersiniz. Ama size henüz gelmemiştir. "من السَّمَاء" demek tam üzerlerinde demek, direkt onlara geliyor. Adam çölde, berbat bir yağmur var Allah da "فِيهِ ظُلُمَاتٌ وَرَعْدٌ وَبَرْقٌ" diyor "Yağmurda tabaka tabaka karanlık vardır." Yani tek gece değil, o ayrı bir karanlık. Karanlık büyük bulutlar, onların üzerindeki bulutlar ayrı bir karanlık. Ateş her nerede yakıldıysa yakılsın, yağmur onu söndürüyor. Bu da ayrı bir karanlık. Karanlık üstüne karanlıkta takılı kalmışlar. Bu "فِيهِ ظُلُمَاتٌ"tı.

Sonra da "وَرَعْدٌ" Gök gürlüyor, diyor. Gürültülü bir şekilde gök gürlüyor. "وَبَرْقٌ" ve durmadan şimşek çakıyor. Şimdi neredeyse hiç göremiyorsunuz ve gök gürültüsünü duyuyorsunuz ve yağmurun yere düşmesi sizi sağır etmiyormuş gibi üstüne gök gürlüyor ve durmadan şimşek çakıyor. "يَجْعَلُونَ أَصَابِعَهُمْ فِي آذَانِهِم" "Parmaklarını kulaklarına tıkarlar." İlginç olan şey Arapçada parmak ucunun "enâmil" olması. Yani eğer parmak ucunuzu kulağınıza tıkayacaksanız "yecalûne enâmilehum fi ezânihim" demeniz lazım. Allah böyle demiyor, tüm parmaklarını kulaklarına sokuyorlar diyor. Ne demek bu biliyor musunuz? O kadar korkmuşlar ki, "مِّنَ الصَّوَاعِقِ" durmadan yıldırımın yeri çarpması ve patlama olması demek. O kadar korkuyorlar ki, parmaklarını koyunca biraz duyulduğu için biraz daha içeri sert bastırıyorlar bu yüzden "أَصَابِعَهُمْ فِي آذَانِهِم" kullanılmış. "مِّنَ الصَّوَاعِقِ" durmadan devam eden patlamalar yüzünden "حَذَرَ الْمَوْتِ" bu kendilerini korkudan ve ölüm korkusundan aldıkları önlem. Şunu söyleyin, yıldırım çarpıyor ve her yerde patlamalar oluyor. Bu yaptıkları şey etrafındaki olan şeyler için mi önlem oluyor? Hayır. Bu aslında onların yakalandıkları bu durumdan ötürü aşırı kendinden geçmiş ve gergin olduğunu sığınak bulamadıklarını nereye gittiklerini göremediklerini, duyularına bu aşırı seslerden yüklenildiğini ve bunların da üstüne kısmi delilik geçirdiğini gösteriyor. Sadece böyle yapıyorlar, durup parmaklarını tıkıyorlar. "Başıma neler geldi böyle!"

Sonra Allah "واللَّهُ مُحِيطٌ بِالْكافِرِينَ" "Allah, kâfirleri çepeçevre kuşatmıştır." Bu örneğin bir parçası değil. Bu bir gerçek. Sonra örneğe geri dönecek, resim daha bitmedi ama imgeyi kenara çekerek "Bu arada, yanlarına kâr kaldığını sanan kâfirlerden bahsediyorum." diyor. Geriye dönüp size bir şey hatırlatayım, ilk imge kısaydı ikinci imgeyse detaylı. Hatırladınız mı? Şimdi detaylı olandayız. İlk imge gece vakti, çöl ve ışık yok. İkinci imge yine çöl ve sağanak yağmur, yıldırımlar var. Sonra "يَكَادُ الْبَرْقُ يَخْطَفُ أَبْصَارَهُمْ" diyor. "Şimşek neredeyse onların

gözlerini kamaştırır.” Neredeyse onların göz mesafesinde olacaktı. Yani, karanlıkta hiçbir şey göremiyorsunuz ve birdenbire şimşek çakıyor, çok az bi süreçte bir saniyelik kamera flaşı gibi ya da Teksas'ta kırmızı ışık görünce gördüğünüz ışık gibi. Bir saniyeliğine bir şey görüyorsunuz. “Aaa, ölüm meleği!” diyorsunuz. Bir saniyeliğine size isabet ediyor. Zifiri karanlıkta bir saniyeliğine görebiliyorsunuz onlar da uçurumdan düşeceklerini fark ediyorlar, uçurumun yanından geçiyorlarmış gibi, sonra hemen durup “Bu yönden gitmeliyim!” diyorlar gibi çok tehlikeli bir yerdeler. Nereye gittiklerini bile bilmiyorlar bu yüzden diğer şimşeğin çakmasını bekliyorlar ki bir diğer adımı atabilsinler. O yüzden “يَكَادُ الْبَرْقُ يَخْطَفُ أَبْصَارَهُمْ” diyor. Şimşek neredeyse onlar kör ediyor ve ne zaman şimşek çaksa gözlerini alıyor. “كُلَّمَا أَضَاء لَهُم””,أَضَاء“

Bu arada “enâra” gibi değil onda sıcaklık var çünkü. Yani patlama yanı başınızda oluyor ama sıcaklığı hissedebiliyorsunuz. “مَّشَوْاْ فِيهِ” her patlamada yanına yaklaşıyorlar. Çok az yürüyebiliyorlar. Eğer bu durumda olsaydınız ve sağanak yağış tepenizde olsaydı, her tarafınız sırılsıklam ve patlayan sesler duysaydınız yürümezdiniz, koşardınız. Yağmurda arabanıza yürümüyorsunuz, koşuyorsunuz. Ama onlar o kadar tehlikeli bir bölgedeler ki koşmaya cüret edemiyorlar. Uçurumdan düşebilirler. “وَمِنَ النَّاسِ مَن يَعْبُدُ اللَّهَ عَلَى حَرْفٍ” (Hac, 11) Kur'ân'daki tüm imgeler birbiriyle bağlıdır gerçekten şahane ama başka bir zaman konuşuruz. Yani bu insanlar şimşek çaktığında birkaç adım atıyorlar ve şimşek gidince... “كُلَّمَا أَضَاء لَهُم” “Ne zaman şimşek çaksa” “مَّشَوْاْ فِيهِ” birkaç adım atıyorlar. “وَإِذَا أَظْلَمَ عَلَيْهِمْ” “Ve karanlık tekrar onlara çöktüğünde” “قَامُواْ” “öylece duruyorlar.” Çok kötü. Bunu bir önceki imgeyle karşılaştırırsanız... bir önceki imgede onlar ışıktan uzaklaşmışlardı. Allah onlara ne yapmıştı? Onları sağır, dilsiz, kör etmişti. Yani burada insanlar zaten kör. Çünkü sağanak yağmurda zaten doğru düzgün bir şey göremezsiniz.

İkinci meseleyse onlar da sağır gibiler. Çünkü biri konuşsa bile sağanak yağmurda duyabilir misiniz? Hayır. Sağır gibiler çünkü biri konuşsa da duyamazlar. Ama çok az görebiliyorlar değil mi? Bu da ne kadar kötü olsa da bir önceki imgeden daha iyi olduklarını gösteriyor. Bu durum daha korkunç, daha detaylı ama ümitsiz vaka değiller çok az bir ışıkta yürüyebiliyorlar. Allah “وَلَوْ شَاء اللّهُ”, “Eğer Allah isteseydi” diyor, “لَذَهَبَ بِسَمْعِهِمْ وَأَبْصَارِهِمْ” “onların işitme ve görme yetilerini de alırdı.” Tıpkı bir önceki mesele gibi. Diğer imgede gözleri, işitme duyuları da alınmıştı. Allah “Bu sefer değil, henüz almayacağım.” diyor. “إِنَّ اللَّه عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ” “Şüphesiz Allah her şeye kadirdir.” Yani “Yapabilirim.”

demek oluyor. "Yapabilirim ama şu an acı çekmenize izin vereceğim, bakalım düzelecek misiniz? Bakalım sığınabilecek misiniz?"

Şimdi, bu ikinci imge neyi anlatıyor? Biraz geri gidersek değerini anlayacağız. İlk bahsedilen grup inatçı kâfirlerdi: "إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُواْ سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أَأَنذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لاَ يُؤْمِنُونَ" (Bakara, 6) inatçı kâfirlerle ilgili. Ve inatçı kâfirlerin duyma, konuşma ve görme yetisi yok. Onlar ilk imgede tasvir ediliyor. Kureyş ve bilerek inkâr eden Yahudi toplumunun liderleri inatçı kâfirlerdir. Onlar ilk imgedeydiler. İkinci imgede insanlar biraz iyiye yöneliyor ama korkuyorlar. Neyden korkuyorlardı? Yıldırım çarpmasından. Kur'ân vahiy yüzyıllar sonra değiştirildikten sonra ilk defa Kıyamet günü, cehennem, Allah'ın karşısında hesap vermekten bahsediyordu. Ve her ne zaman ayet inse yıldırım çarpması gibi olduğundan bahsediyor. Ve Kur'ân eleştirdiğinde gönül okşayıcı değildir. Sizi yıldırım çarpması gibi çarpar. Bu insanlar da vahiyleri uyarıları duyup korkuyorlar. Bu arada ikaz etmek için neden gök gürültüsü ve yıldırım mükemmel bir örnektir? Biraz geri gidersek "سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أَأَنذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لاَ يُؤْمِنُونَ" (Bakara, 6) ayetini görürüz. Tüm pasaj ikazlarla ilgili. Yani ikaz manasında gök gürültüsü ve üzerilerine inen yıldırım ikazla paralel oluyor.

Bu arada size daha önce de söylemiştim yine bahsetmem gerek. Onlar neredeyse tamamiyle Kıyamet günü ve cehennemle ilgili her şeyi Tevrat'tan kaldırmışlardı, bu güne kadar Eski Ahit'in sonunda, İbranice İncil'de çok az bir bahis var. Onun dışında tamamen yok edilmiş. Bugün dinini yaşayan bir Yahudiye "Ahiret gününe ve cehenneme, cennete inanıyor musunuz?" diye sorsanız "Emin değilim, öğrenip sana söylerim." der. "إِنَّا لِلّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعونَ" Öğrenip bana mı söyleyeceksin? Cumartesi okulunda hiç sormadın mı? "Dinle, bu dinimizde önemli bir odak noktası değil," derler. Kur'ân'da Kıyamet günü cehennem önemli bir nokta mı? Evet. Yani böyle bir şeyi duymaya alışık olmayınca ve üzerine yağınca gök gürültüsü ve yıldırım gibi geliyor. Ama bazen de içinde umut olan ayetler geliyor. Çok az, azıcık bir yumuşaklık. O da yıldırım gibidir "Şimdi biraz kıpırdayabilirim." derler ve tekrar ikazlar gelir. Sonra da "Tamam" dersin. Bu ayrıca sadece kolay zamanlarda İslam'a yaklaşan ama onun dışında dini fırtına gibi gören münafıkların tasviridir de. "Kaldırabileceğimden çok fazla, boğuluyorum, yapamıyorum!" derler. Yani bu iki imge çok güzel bir şekilde tasvir ediyor. "وَلَوْ شَاء اللّهُ لَذَهَبَ بِسَمْعِهِمْ وَأَبْصَارِهِمْ إِنَّ اللّه عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ"

Şimdi sıraya koyarsak... İnşallah 15 dakikada toparlayabilirim Allah'ın izniyle. Diyeceğim o ki, bu iki imge Kur'ân'daki ilk detaylı darb-ı mesellerdi. Şimdi şu ana kadar neler yaptığımıza bir göz geçirmemizi istiyorum. Bu Kur'ân'la ilgili

yeni bir çalışma, şimdi okumayın kafanız karışır. Şimdilik bana bakın ya da dinleyin. Bu Kur'ân'la ilgili daha detaylı bir çalışma. Sadece meal olarak bile Kur'ân'ı incelediyseniz konu olarak her şeyi her yerde görürsünüz. Ama dikkatli bir çalışma size Kitab'ın mükemmel ve inanılmaz bir düzeni olduğunu gösterir. Gerçekten hiçbir kitapta olmayan bir düzen. Bu sadece Müslümanların keşfettiği bir şey değil, Müslüman olmayanlar bile keşfediyor. Kur'ân'da yapı ve terkip batıdaki bazı üniversitelerde başlıca bir araştırma konusu olmuştur. Kur'ân'a saldırmak için değil, aslında bakıp "Bu gerçekten inanılmaz bir şey." diyorlar. Ve bunu batıdaki üniversitelerde inceleyen ve sonucunda Müslüman olanlar var.

Böyle insanlar da var mesela Raymond Farrin. Kur'ân'daki yapıyı yazan arkadaşımdır kendisi. Georgetown'da doktora yaparken bu konuyu araştırdı. Aslında Arapça şiirlerin nasıl düzeni olduğuyla ilgili inceleme yapıyordu. Onun yanı sıra Kur'ân'ı da şiir gibi görüyordu. Başka Arap kültürüne ait bir şey gibi. Sonra Kur'ân'ı ve yapısını araştırmaya başlıyor. Biz pek ilgilenmiyoruz bununla ama bazı surelerin yapılarını keşfediyor ve "Bu çok... ayrıntıyla donatılmış, bu bir insanın yapması mümkün değil." demiş. "Daha fazla inceleyeyim." demiş ve sure üste sure incelerken şehadet getirmiş. Kuveyt Üniversitesi'nde Arapça profesörü şu an. "O sadece New Jersey'den gelen, 4. sınıflara Arapça öğreten bir beyaz!" demişler. Ve onun önünde oturan Arap öğrenciler de "Bize ne oluyor da bir Amerikalıdan Arapça öğreniyoruz?" diyorlarmış, o da "Araplar bu üniversitede İngilizce öğretince bir sorun olmuyor." demiş, "Biz de Arapça öğretebiliriz." Çok komik adam.

Her neyse, size göstermek istediğim şey surenin ilk ayeti inananlarla ilgili. Ekranda değil bu, o yüzden buraya dikkat çekmek istedim. İlk ayet kimlerle ilgiliydi? İnananlarla. Orada da bir simetri bulacaksınız. "ذَلِكَ الْكِتَابُ لاَ رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ" (Bakara, 2) bitince de "أُوْلَئِكَ عَلَى هُدًى مِّن رَّبِّهِمْ" (Bakara, 5) Hidayetle başlayıp bitiyor ve ortadaki iki ayette de yu'minun var. "الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيُقِيمُونَ الصَّلاَةَ" (Bakara, 3) "والَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِن قَبْلِكَ" (Bakara, 4) Başta ve sonda hidayet iki yu'minune de ortada. Mükemmel simetri. Sonra 6. ayetten 20. ayete kadar kâfirlerle ilgili olan ayetler var. Neden kâfirler diyorum? Çünkü münafıkları ve kâfirleri bir grupta birleştiriyorum. Kâfirler küfürlerini açıkça dışarı vururken, içinde saklayanlar da vardı. Değil mi?

Şimdi ilk kısma bakarsanız "Uyarsanız da uyarmasanız da inanmazlar." hatırladınız mı? (Bakara, 6) Sonra inanmadıklarını kalplerinin mühürlü olduğunu söylemiştik. "خَتَمَ اللّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ" (Bakara, 7) Tek kalpleri değil, işitme duyuları da mühürlüydü ve gözleri örtülüydü ve onlara büyük bir azap vardı.

Ahiret günüyle ilgili bir özet var ama onlar iman etmiş değiller, hiç inanmıyorlar. Sonra Allah "يُخَادِعُونَ اللّهَ وَالَّذِينَ آمَنُو" "Allah'ı ve inananları aldatmaya çalışırlar." (Bakara, 9) diyor. "وَمَا يَخْدَعُونَ إِلاَّ أَنفُسَهُم" Ama başaramazlar, çünkü sadece kimi kandırabilirler? Kendilerini. Sonra Allah "فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ" diyor. Bu ne demek? Kalplerinde bir hastalık var. Allah bu hastalığa ne yapıyor? "فَزَادَهُمُ اللّهُ مَرَضاً" O hastalığı arttırıyor. "وَلَهُم عَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ" Yalan söylemelerine karşılık elim bir azap vardır. Bu ayetleri çok hızlı çevirip geçiyorum. Kaçırmayın. Sonra Allah "Onlara 'Yeryüzünde bozgunculuk çıkarmayın' dendiği zaman" (Bakara, 11) diyor. Onlar ne diyor? "قَالُواْ إِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ" "Biz fesat falan çıkarmıyoruz, iyi insanlarız biz!" "أَلا إِنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُونَ" Asıl onlar fesat çıkaranlardır, bilseniz iyi olur.

Diğer tarafta, üstten başlamıyor, alt kısımda bir iki üç, dört beş altı şeklinde yukarıya çıkacağım tamam mı? Dördüncü kısımdayız. "وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ آمِنُواْ كَمَا آمَنَ النَّاسُ" "İnsanların inandığı gibi inanın, dendiğinde "قَالُواْ أَنُؤْمِنُ كَمَا آمَنَ السُّفَهَاء" "Akılsızların inandığı gibi mi inanalım?" "أَلا إِنَّهُمْ هُمُ السُّفَهَاء" "Hayır, hayır bilmelisiniz ki asıl akılsız onlardır." "وَلَكِن لاَّ يَعْلَمُونَ" "Fakat bilmezler bile." Surenin diğer kısmı da şöyleydi, "وَإِذَا لَقُواْ الَّذِينَ آمَنُواْ قَالُواْ آمَنَّا" "İman edenlerle karşılaştıkları zaman, "İnandık." derler." (Bakara, 14) "وَإِذَا خَلَوْاْ إِلَى شَيَاطِينِهِمْ قَالُواْ إِنَّا مَعَكُمْ" "Şeytanlarıyla yalnız kaldıkları zaman: 'Muhakkak ki biz sizinle beraberiz.' "إِنَّمَا نَحْنُ مُسْتَهْزِؤُونَ" 'Biz (onlarla) sadece alay eden kimseleriz.' derler." Dalga geçiyorduk. "وَيَمُدُّهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ" "Asıl Allah onlarla dalga geçer." "اللّهُ يَسْتَهْزِئُ بِهِمْ" "Kalpleri körelinceye kadar asiliklerine devam etmelerine izin verir."

Son kısım: "أُوْلَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرَوُاْ الضَّلاَلَةَ بِالْهُدَى" Bugün aslında bunu yapıyorduk. "İşte onlar, hidayete karşılık sapıklığı satın almış kimselerdir." "فَمَا رَبِحَت تِّجَارَتُهُمْ" "Onların ticareti kâr etmemiştir." Onların örneği bir ateş yakan ateşin de her yeri aydınlatması sonra da Allah'ın o ışığı alması ve tekrar karanlığa gömülmelerine benzer. Şimdi bu imgeyi biliyorsunuz. Şu inanılmaz şeye bakın. Son kısma bakarsanız o da şu: "أُوْلَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرَوُاْ الضَّلاَلَةَ بِالْهُدَى" "İşte onlar, hidayete karşılık sapıklığı satın almış kimselerdir." İşte o zaman ilk ayeti

anlarsınız. Allah inanmayanları uyarsan da uyarmasan da birdir, inanmayacaklar, diyor. Neden bu kadar inatçılar? diye sorabiliriz. Neden inanmıyorlar? Cevap sonda geliyor. "İşte onlar, hidayete karşılık sapıklığı satın almış kimselerdir." Allah onların kalplerinin mühürlendiğini söylüyor ve okuduğunuz imgelerin sonuna doğru Allah onların neyini alıyor? Çölde nelerini aldı? Işıklarını. Işıkları neredeydi? Kalplerinde.

İlk kısımda da Allah ne dedi, Allah onların kalplerini ve kulaklarını mühürlemiştir. (Bakara, 7) İmgenin sonunda kulaklarının yetisini kaybetmesiyle ilgili bir şey var mıydı? Hatırladınız mı? Sonra Allah "صُمٌّ" diyor... Bu arada, neden Allah kulaklarını mühürledi? Size ayaklarınızı kullanmazsanız yürüyemeyeceğinizi dememiş miydim?

Bugün bu imgeyle ilgili kulaklarını kullanmayı bıraktıklarıyla ilgili hatırladığınız bir şey var mı? Kulaklarını kullanmamaya ne zaman başladılar? Parmaklarını kulaklarına soktular. Ve parmaklarınızı çok uzun süre kulaklarınıza sokarsanız Allah sizden işitme duyunuzu alır. Şimdi neden kalpleri mühürlü fark ettiniz herhâlde. Diğer bir deyişle, pasajın ilk kısmında oluşturulan sorular pasajın sonunda cevaplanıyor. Allah gözleri kapalıdır diyor. "وَعَلَى أَبْصَارِهِمْ غِشَاوَةٌ" başlangıçta bunu diyor, Onların gözlerine de bir çeşit perde gerilmiştir. Sonunda da resim tamamlandığında tamamen karanlıkta ve körler. Gözlerin kapalı olmasıyla ilgili bundan daha iyi bir tasvir olabilir mi? Gece ve kendi körlükleri tarafından örtülmüşler. Subhanallah.

Şimdi ilerleyelim, münafıklar kısmı inanılmaz. İkinci ve beşinci pasajı yanyana koydum, bakın. "وَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ آمَنَّا بِاللّهِ وَبِالْيَوْمِ الآخِرِ وَمَا" "Ve insanlardan bir kısmı, "Biz Allah'a ve ahiret gününe inanıyoruz derler." (Bakara, 8) Diğer tarafta da iman edenlerle karşılaşınca "Biz iman ettik." diyorlar. Surede bunu iki kez diyorlar. Allah tekrar ediyor. Birinci sefer Resûlullah'ı (sav) etkilemek için diğer sefer inananları etkilemek için. Sonra da, gerçekten çok büyüleyici, Allah "وَمَا هُم بِمُؤْمِنِينَ" "Onlar gerçek inananlar değillerdir." diyor. Öyle olmadıklarını nereden biliyoruz? Allah bize anlatıyor, "Yanınıza gelip inandık derler." ama sonra ne olur? "Şeytanlarına gidince hayır inanmıyoruz, alay ediyorduk derler. Hatırladınız mı? Başlangıçta Allah onların inanmadığını söyleyince "Gerçekten inanmıyorlar mı?" dedik, ama son ayetlerde "Aaa, gerçekten inanmıyorlarmış! Çünkü kendileri inanmadıklarını itiraf ediyorlar, sadece alay ettiklerini söylüyorlar!" deriz. Allah kendisi ayrıntılı bilgi veriyor.

Kur'ân'ın üslubu... Subhanallah. Kandırmaya çalışıyorlar ama kandırılan kim? Kendileri. Ve sonda da Müslümanlarla dalga geçiyorlar. "إِنَّمَا نَحْنُ مُسْتَهْزِؤُونَ" Ama asıl alay edilen olanlar onlar. Yaptıkları onlara geri döndürülecek. Yani

başlangıçta onların kandırmaları geri çevriliyor sonda da dalga geçmeleri onlara döndürülüyor. Allah başta "فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ فَزَادَهُمُ اللّهُ مَرَضاً" "Onların kalplerinde hastalık vardır. Allah da bu sebeple onların hastalığını arttırmıştır." (Bakara, 10) "Neden Allah hastalıklarını arttırıyor?" demiştik, şimdi Allah açıklıyor; "وَيَمُدُّهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ" "Onlara asilikleri içinde mühlet veriyor." Allah "Tamam daha fazla asi ol." diyor. Ve hatırlarsanız "يَعْمَهُونَ" kalbin kör olması demek. Yani aslında hastalığın adını da öğrenmiş oluyoruz, önceden Allah hasta olduklarını söylemişti şimdi de kalplerinin kör olduğunu söylüyor çünkü nurları alınmış. "يَعْمَهُونَ"dan çıkan anlam bu.

İkinci pasajda da oldukça ilginç olan şey Allah onları attıkları yalanlar sebebiyle cezalandıracağını diyerek bitiriyor. Yalan atıyorlardı, ne yalanı peki? Yalanları gelip inandıklarını söylemeleriydi. Çünkü gerçek sadece dalga geçtikleriydi. Allah detaylı anlatıyor. "وَكَذَلِكَ نُفَصِّلُ الآيَاتِ" "âyetlerimizi işte böyle açıklarız." (A'râf, 174) Tam ortada ve diğer tarafta da "وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ" "Onlara denir." Bir taraftan "آمِنُواْ كَمَا آمَنَ النَّاسُ" diğer taraftan "لاَ تُفْسِدُواْ فِي الأَرْضِ" Yani bir taraftan yeryüzünde fesat çıkarmayın, önce aynaya bir bakın! Dışarı çıkıp daha iyi rol model alınan insanlar gibi olun. Diğer taraftan kendilerinden çok eminler. "إِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ" "Biz iyi insanlarız!" Kendilerini çok üst seviyede görüyorlar ve diğer ayette sahabeler hakkında ne düşünüyorlar? "O akılsızlar gibi mi iman edelim?"

Sonda da Allah iki ayette de çok kızgın. "أَلا إِنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُونَ" "İyi dinleyin!" "وَلَكِن لاَّ يَعْلَمُونَ" ",وَلَكِن لاَّ يَشْعُرُونَ" "أَلا إِنَّهُمْ هُمُ السُّفَهَاء" Tam ortada mükemmel bir denge var! 6 paragrafta 1. ayet 6.ya 2. 5.'ye 3. de 4.'ye eşdeğer. Mükemmel bir şekilde muntazam. Bu da aslında tüm Kur'ân'ın stilinin bir parçası. Aynısı değil ama buna benzer bir simetri Kur'ân'da her yerde var. Kur'ân'ın yapısı... Bunun hiç yazılmadığını hep okunduğunu hayal edebiliyor musunuz? Resûlullah (sav) sadece vahyi aldı ve okudu. Ama incelediğinizde... sadece simetri bulacaksınız. Katlanan bir şeyin çözülmesi gibi mükemmel bir şekilde. İnşallah bugünkü dersi sonlandırıyoruz.

Allah bizleri Hakim olan Kur'ân'ı ile mübarek kılsın, ayetlerinden ve hikmetli zikrinden faydalanmayı nasip etsin.

8. Bölüm

“Ey insanlar! Sizi ve sizden öncekileri yaratan Rabbinize kulluk ediniz. Umulur ki, böylece korunmuş (Allah’ın azabından kendinizi kurtarmış) olursunuz. O Rab ki, yeri sizin için bir döşek, göğü de (kubbemsi) bir tavan yaptı. Gökten su indirerek onunla, size besin olsun diye (yerden) çeşitli ürünler çıkardı. Artık bunu bile bile Allah’a şirk koşmayın. Eğer kulumuza indirdiklerimizden herhangi bir şüpheye düşüyorsanız, haydi onun benzeri bir sûre getirin, eğer iddianızda doğru iseniz Allah’tan gayri şahitlerinizi (yardımcılarınızı) da çağırın.” (Bakara, 21-23)

“Rabbim, benim göğsüme genişlik ver, işimi kolaylaştır; dilimden de şu düğümü çöz ki sözümü iyi anlasınlar.” (Tâhâ, 25-28)

“الَّذِي خَلَقَكُمْ” Sizi yaratan “وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ” ve sizden öncekileri yaratan “لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ” Umulur ki, böylece korunmuş olursunuz. (Bakara, 21) Ya da umulur ki daha iyi olursunuz, kendilerini kurtaranlardan olursunuz. Bu ayet, birçok nedenden dolayı çok derin bir ayet. Bunlardan birincisi ise, burada bir geçiş var. Tüm sure içinde bugüne kadar her şey üçüncü şahısta kullanılmış. Onlar görünmeyene inanırlar. Onlar sana indirilene ve senden önce indirilene iman ederler... Orada inandığını söyleyip ama inanmayıp da inanıyoruz diyenler var. Onlar, onlar, onlar... Hepsi üçüncü şahıstaydı. Dilde, hitabette üçüncü şahıs uzaktadır. Onlar uzaktadır. Gerçek şu ki, dün son birkaç ayete gelene kadar benim sizin için çizebileceğim görüntü onların gerçekten uzakta olduğuydu. Çünkü onlar bir çölün ortasında bırakılıp kaybolmuş durumdalar, kimse onları duyamaz ya da bir uçurumun kenarındalar ve yağmur şiddetli yağıyor ve onlar tamamen dışarıda yalnız kalmış haldeler. Ve henüz bu görüntüde, kopukluk, uzaklık tasviri ve üçüncü şahıs kullanımı var. Burada hemen bir değişim var ve Peygamber’ine (sav) onlara söyle demek yerine bize direk sesleniyor. “يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ” (Bakara, 21) Rabbinize kulluk edin. (“De ki” demiyor.) Allah arada hiçbir ifade olmaksızın size ve bana direk olarak hitap etmeye karar veriyor ve sadece Müslümanlara da değil. (Ey insanlar!) “يَا أَيُّهَا النَّاسُ”

Bu Kur'ân'daki, Allah'ın en son kitabının vahyindeki çok içten bir an, Allah'ın tüm insanlığı karşısına almaya karar verip onlarla direk konuştuğu bir an. Senin yaratıcın seninle direk konuşuyor. "يَا اَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ" Rabbinize kulluk edin.

İmam Râzî, Fahreddin Er-Râzî bu ayetten çok etkilenmiş. O diyor ki, onlara inananlara benzer şekilde inançlarının iyiliği için emrediliyor. "يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُواْ آمِنُواْ" (Nîsa, 136) İman edenlerdenseniz daha çok iman edin. İmanınız için. Aynı şekilde tüm insanlığın yaratıcısı Allah, tüm insanlara Müslüman olmasalar bile kulluk emrini verme hakkına sahiptir. Yani bu Kitap sadece Müslümanlar için değil. Bu Kitap tüm insanlığa bir çağrı.

Şunu düşünebilirsiniz Mekke'de inen Kur'ân daha çok Müslüman olmayanlara sesleniyordu ve Medine'de inen Kur'ân Müslüman topluluğa odaklanıyordu "يَا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا" çoğu zaman böyle ama burada aslında giriş ayetinde "يَا اَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ"yü daha duymadık. Duyduğumuz ilk şey "يَا اَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُوا" Ey insanlar Rabbinize kulluk edin. Burada bu surede geçen "nas" kelimesiyle ilgili sizinle paylaşmak istediğim 3 şey var. İbni Abbas (Allah ikisinden de razı olsun.) ve bazı diğer arkadaşlarının "nas" kelimesinin "انسان" kelimesinin çoğul hâli olduğuna dair görüşler var. Onun da kökeni "نسيان" olduğu konusunda. Kelimenin kökeni unutkanlık anlamına gelen "نسيان" ve insanoğlu tabiatı gereği unutkandır. Allah (cc), onlarla onlar bu dünyaya getirilmeden önce sözleşmiştir. Onlar bu sözü unuttular. "Fenesiya" Ve bu "nas" kelimesinin bir çıkarımıydı. Bir Rabbi olduğunu, bir sahibi olduğunu unutan insanlar, O'na dönmeniz ve O'na karşı sorumluluklarınızı yerine getirmeniz gerektiğini kendinize hatırlatın.

Bu bir anlamıydı ve diğer anlamı "nas" kelimesiyle ortak olan "anesa" fiili kökünden geliyor. Ve "inase"nin Arapçadaki anlamı bir şeyi algılamak ya da bir şeyi görmek. "Fellezi yu'nas" görülebilir kişi demek. Buradaki zıtlık insanoğlu ve cin arasındadır. "Cin" kelimesi "جنة" kökeninden gelir ve anlamı örtülü olmaktır. Biliyorsunuz ki "جنة" aynı kökenden gelen cennet demek aynı zamanda. Çünkü toprak "جنة"de kaplıdır, gizlidir. Bu yüzden cin "جين" şekinde adlandırılır çünkü gözlerden gizlidirler. Bu yüzden rahimdeki bebek "جنين" şeklinde adlandırılır, çünkü bebeği saklar ve buna karşın insanoğlu gizli değildir, görülebilirler. Bu yüzden "insan" şeklinde adlandırılır veya görünümden, "nas" ın uzantısıdır.

En çok kabul gören ve aynı zamanda en tatmin edici olan üçüncü çıkarım ise "nas" kelimesinin "uns" kelimesinden gelmesidir. "uns" ise aslında Arapçada "وحش" kelimesinin karşıtıdır. Yani bildiğimiz vahşi. "وحش" yabanilik anlamına gelir. Merhametsiz. Kurt sizi parçalamadan önce peçetesini çıkarmaz, bir hayvan nasılsa öyle yapacaktır. Ama insanoğlu bir şeyi yerken inceliğe sahiptir. Değil mi? Hayvanlar insanların sahip olduğu türden bir merhamete sahip olamayabilirler. Ama son örnekteki gibi, insanoğlu hayvanlardan aşağı olabilir. Bazı zamanlar olacak ki; "Sonra onu, aşağıların aşağısına indirdik." (Tin, 5)

Hayvanlardan aşağı bile olsa davranış sergileyebilir, hayvanlar şuursuzca öldürse bile. Hayvanlar acıktığında öldürür, tehlikede olduklarında öldürür, tehlike bittiğinde yaşamlarına devam ederler, karınları doyduğunda devam ederler, nefretten dolayı öldürmezler. Sebepsizce öldürmezler, bu yüzden insanoğlu böyle bir davranışta bulunduğunda hayvanlardan da en aşağıda olur. Bu esfele safilindir. Bu yüzden Allah çeşitli yerlerde insanları sığırla, hayvanla karşılaştırır, der ki: "Onlardan bile daha sapkın." Onlardan bile daha kötü. Onlar en azından kendi doğalarına göre davranıyorlar. Bu insanın kendi doğası bile değil. Bu tamamen fıtrata aykırı. Bu yüzden burada Her hâlükârda Nas'ın bu üç çıkarımı bunlardı.

Ve tekrar edecek olursak daha baskın olan görüş şu ki insanoğlu şefkatli bir varlıktır. Özlerinde diğer yaratılanlardan farklı olarak sevgi, merhamet ve şefkat gösterebilme vardır. Bu yüzden sadece kendimize şefkat göstermeyiz, aile üyelerimize de şefkat gösteririz. Komşumuza da yabancıya da hayvana da bitkilere de şefkat gösteririz. Tüm çevremize şefkat gösteririz. Sokakta yürürken bir taş görürüz ve onu yoldan kaldırarak şefkat gösteririz. Bu insan olmanın bir parçasıdır. Diğer deyişle insanoğlu insan şeklinde çağırılır çünkü insan diğer insanları önemser. Ve bu düşünce, bu özellik insandan alındığında onlar artık insan bile değildir. Şimdi Allah başka ifadeler kullanabilecekken bu terimi kullanıyor ve insanlığa bu terimle sesleniyor:

"يَا أَيُّهَا النَّاسُ" "Ey insanlar!" Bir şey yapıyor.

Yaptığı şey insanlığın merhametine seslenmek ve bu bizimle Allah arasındaki ilk çağrı. Allah ile olan ilişkim en başta, benim sevgiye olan arzuma dayanır. Biliyorsunuz ki Allah ile ilişkimizde şehadet getirirken Arapça cümle olan "Allah'tan başka ilah yoktur." deriz. Allah için "İlah" kelimesini kullanırız. "İlah" kelimesi "aliha" fiilinden gelir ki anlamı birini takıntılı derecede sevmek, birine güvenmek, birine dayanmak demektir. Eskiden Araplar dokuz kademeyle sevgiyi tanımlarlardı. Bir gün Ayetel Kürsi'yi çalışırken detayıyla açıklayacağım ama şimdi kısa geçelim. Aslında aşkın 10 kademesini tanımlıyorlar ve bunun dokuzuncu kademesi "İlah", "uluhiya" sevginin bir

kademesi, sadece kulluk etmek değil. Aslında o sevginin bir kademesi ki, duyduğunuz sevgiden dolayı acıyı hissetmezsiniz. Açlık hissetmezsiniz çünkü o sevgi sizin iştahınızı kapamıştır. Bu çeşit bir sevgi. Ve bunun üzerinde bir sevgi ancak sizi öldürecek tarzda bir sevgi olabilir. Bu yüzden bu bizim Allah (cc) için sahip olduğumuz sevginin en uç noktasıdır ve evet biz bu kadar sevebiliriz çünkü biz "uns" insanlarıyız, biz şefkatin insanlarıyız. Bu yüzden Allah (cc) ile bizim ilişkimizin kökünde ilk olarak en başta insanoğlunun bu özelliği vardır. Sevgi, merhamet arayışı ve arzusu.

Bu her şeyden önce otoriter bir ilişki değildir. Her şeyden önce tepeden inme bir ilişki değildir. Her şeyden önce aslında sevgi dolu bir ilişkidir. Ve bu sizi "İbadet" kelimesine götürür. Rabbinize ibadet edin, Rabbinize kulluk edin. Bu konuyu tam anlamıyla kavrayabilmek için uzun zamandır konudan uzak duruyordum ama bugün kendimi tutamayacağım. Sizinle Kur'ân'daki edebi sıralama ile ilgili bir şey paylaşmak istiyorum. İnşallah anlaması çok kolay.

Bu Kur'ân'da ikinci sırada olanı. İlk sure ne? Fatihâ. Tamam. Bu ikinci kez "عبادة" kelimesini görüşümüz. "يَا اَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ" Bu mushafta ibadet kelimesini gördüğümüz ikinci yer. İlk seferinde Fatihâ'daydı. Neredeydi? "اِيَّاكَ نَعْبُدُ" İki kez ikinci şahsın kullanıldığını fark edeceksiniz. Orada Allah ile direk olarak konuştuk ve "Sana ibadet etmeye hazırız." dedik. Sana ibadet etmek istiyoruz. Senin kulun olmak istediğimizi beyan ettik. Bu ilk aşamaydı ve şimdi ikinci aşama Allah'ın bizimle konuştuğu 23. ayet. Bu aslında bir konuşmanın tamamlanması. Orada biz Allah ile konuştuk. "اِيَّاكَ نَعْبُدُ" Allah hemen öncesinde diyor ki "رَبِّ الْعَالَمِيْنَ" "Âlemlerin Rabbi" ve "الْعَالَمِيْنَ" in bir farklı deyişi aslında "nas"tır.

Ve şimdi burada Allah, Allah'a kulluk etmeye hazır olduğunu beyan eden bizlere sesleniyor. Allah diyor ki devam edin ve söylediğinizi yerine getirin. "Rabbinize ibadet edin." Ama bunların arasında gerçekleşenler çok güzel. Hatırlarsanız O'na ibadet edip, O'na kulluk edeceğimizi beyan ettiğimiz Fatihâ'da 3 grupta bahsedilir. 3 grup ki, onlardan biri Allah'ın nimet verdiği; hidayeti alan, hidayetle yaşayan ve sonrasında gazaba uğrayacak olan, gazabı hak edenler ve üçüncüsü sapanlar. Bakara'da fark edeceksiniz ki, başlarken Allah hangi grupla başlamıştı? Allah "hidayete"e sarılanla başladı. "هُدًى لِلْمُتَّقِيْنَ اُوْلٰٓئِكَ عَلٰى هُدًى"

Bu insanlar Fatihâ'da bahsedilen "Nimet verdiklerinin yoluna" insanları. Yeniden aynı grup insanlar. İkinci grup insanlar, Allah'ın onlara çok kızgın olduğu, kalplerini, kulaklarını mühürlediği, gözlerini kapadığı insanlar. Kaybolmuş gibiler. Biliyorsunuz, bir ateş yanıyordu ama onlar kördüler ve uzaklaştılar. Bunlar en kötüsü. "Gazaba uğrayanlar" Ama sonra üçüncü grup

insanlardan bahsediliyor, dünden hatırlarsınız ki tamamen öyle değiller ama yine de sapmışlar. Yollarını bulmaya çalışıyorlar, küçücük bir şimşek çakıyor ve buluyorlar. Sonra ışık gidiyor ve olduğu yerde kalıyorlar. Açıkça bu insanlar ne? Sapmış. Bu yüzden Fatihâ'da bahsedilen bu 3 grup Bakara'nın başında ayrıntılandırılmış ve burada güzel olan nedir? Fatihâ'da Allah kulluk, ibadet ile başlıyor ve bu 3 gruptan bahsediyor. Bakara'da ise bu 3 gruptan bahsediyor ve kulluk, ibadet ile bitiriyor. "يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ" (Bakara, 21) Tüm tablo tamamlanıyor. Subhanallah.

Ve bunun başında biz Allah ile konuşuyoruz ve sonunda Allah bizimle uzunca konuşuyor. Konuşma tamamlanıyor. Bu ayetin diğer bir güzelliği "iltifak". Biliyorsunuz ki son gördüğünüz resim çölde kaybolan ve hiçbir yardımı olmayan insandı ve Allah onlardan yüz çevirmişti. Hatırladınız mı?

"...ve onları karanlıklar içinde bırakır; (artık hiçbir şeyi) görmezler." (Bakara, 17)

"...Allah dileseydi elbette onların kulaklarını sağır, gözlerini kör ederdi." (Bakara, 20)

Kur'ân'ı her dinleyenin aklında şu resim vardır: İnsanoğlu terk edilmiş, kaybolmuş, yalnız, ayrı durumda ve bu bizi korkutuyor. Çünkü bu zamana kadar Bakara'da 3 grup betimlendi: İnananlar, inatçı bir şekilde inanmayanlar, nifakta kaybolmuş insanlar. 3 grup ama ne var biliyor musunuz? Dinleyici bunu dinlediğinde kendilerine "Hangisi benim?" diye sormaya başlayabilir.

Bu arada bazı insanlar bu kategorilerden hiçbirine dâhil değil. Burada Kur'ân'ı dinleyen, inanmamış olan bazı insanlar var, ama inatçı bir şekilde inanmayanlardan değiller ya da nifakta kaybolmuş değiller. Nereye ait olduklarını bilemiyorlar. Ama şu ana kadar Kur'ân'ın çağrısını gerçek olarak duyduklarında şimdi bir taraf seçiyorlar. Artık başka seçenek yok. Bu vahyi şimdiye kadar duymamıştınız, bir şekilde akışına bırakmıştınız, nötrdünüz. Ama şimdi bunu duydunuz. Şimdi nereye ait olduğunuzu seçmeniz gerekiyor. Bu arada bir grup insan kurtulacak ya da korunacak. Hidayeti kabul eden insanlar değil mi? Bu yüzden Allah diyor ki O kitap; onda asla şüphe yoktur. O, müttakîler için bir yol göstericidir. (Bakara, 2) Muttakiler, sakınan insanlar. Yani konunun dönüp dolaşıp aynı yere geldiğini görüyorsunuz. Allah "Ey insanlar! Sizi yaratan, sizden öncekileri yaratan Rabbinize kulluk edin."

"Umulur ki, böylece sakınırsınız." (Bakara, 21) dediğinde Rabbinize kulluk edin, sizi meydana getirene, sizi yaratana, sizden çok daha öncekileri yaratana. Böylece kendini koruyabilirsin. Böylece birinci gruba ait olabilirsin. Bu şimdi bir çağrıdır. Bu mesajı duyan insanlar harekete geçmelisiniz.

Bizim dinimiz sadece bir felsefe değildir. Sadece birkaç ilginç fikrin bir araya gelmesi değildir. Hayatta değişiklikler yapmak için bir çağrıdır. Teoloji, felsefe, görünmeyen üzerine –"el-gayb" ki surenin başında belirtiliyor- çalışan insanlar var değil mi? Phd sini felsefede yapan insanlar var. Onların tüm düşündükleri "el-gayb", tüm düşündükleri. Ama ne var biliyor musunuz? Onlar bu dünyada yaşıyorlar ve zihnen uğraşıyorlar ama hayatlarında hiçbir şey değişmiyor. Bu inanç ya da görünmeyen fikirleri, onları herhangi bir eyleme yönlendirmiyor. Gerçekte o insanlar boşlukta kaybolmuş insanlar. Onları görürseniz kaybolmuşa benzediklerini görürsünüz. Biliyorsunuz darmadağın türden insanlar. Bizim görünmeyene olan inancımız bizi harekete geçmeye zorluyor. Bizi harekete çağırıyor. Sadece bir şeylere inanıp ve bu dünyada kendini değiştirmemezlik yapamazsın.

Rabbinize kulluk edin. Şimdi hızlıca "عبادة" kavramına geçiyoruz. Allah'ın ilk ismi. Burada not edilmesi gereken bir diğer şey Fatihâ'da "اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَۙ" ayetindeki Rab'tan sonra Allah'ın ilk ismini gördüğümüz yer. Şimdi başından buraya kadar da Bakara'da henüz aslında Allah kendini tanıtmadı. İlk kez burada var. Bu zamana kadar vahiyden bahsetti, kendine inandığını iddia edip aslında inanmayan insanlardan bahsetti Allah'ın ismi karşımıza geldi. Allah geldi ama biliyorsunuz ikincil olarak, direkt olarak değil. Ve burada ilk defa Allah bir bakıma bütün Kur'ân'ın özeti olan iki terimi bir araya koyuyor. Bu soruyu 15-16 yıl önce öğretmenime sordum ve nasıl doğru tahmin ettim bilmiyorum. Ama şanslıydım çünkü bilirsiniz bazen öğretmenler size bir soru sorar. Ve siz şöylesinizdir "ııııı" sadece bir şey söylüyorsunuzdur ve küçük düşmemeyi umarsınız. Öğretmenimle Arapça, Kur'ân çalışıyordum. Bütün sureleri, bütün Kur'ân'ı inceledik. Beni oturttu ve dedi ki:

-Nouman bir cümlede bütün Kur'ân'ın özeti nedir?"

-Tüm her şeyi mi kastediyorsunuz?

-Evet.

-Sadece Fatihâ'yı seçebiliyor muyum?

-Hayır, hayır tüm Kur'ân'ın. Özeti nedir?

-Tamam. dedim. "Allah'tan başka Rabbin olmadığını ve senin O'nun kulu olduğu gerçeğini kabul etmek." O da "Evet." dedi, "Anladın." Hep söylediği şey bu olunca ben de hatırladım tabi :) Ama 15 yıl sonra birçok tefsir çalıştıktan sonra, dil bilgisinden sonra, tüm bunlarla size bu özetin doğru tuttuğunu, her zamankinden daha doğru olduğunu söylüyorum.

Biliyorsunuz ki hayatımızın hepsi ilişkilerden ibaret. Çocuklarımla, ebeveynlerimle bir ilişkim var. Bazılarının eşleriyle bir ilişkisi var, bazılarının komşularıyla, patronuyla, iş arkadaşlarıyla bir ilişkisi var. Hayatımız ne üzerine kurulmuş, ilişkiler üzerine. Şu bir gerçek ki kendinizle bile bir ilişkiniz var. Bu kitap ise Allah ve siz arasındaki ilişki hakkında ve her ilişkinin bir tanımı vardır, belli doğruları, sorumlulukları vardır. Bir öğretmenin belli sorumlulukları vardır, bir öğrencinin belli sorumlulukları vardır. Öğretmenlerin hakları vardır, öğrencilerin hakları vardır, durum bu değil mi? Eğer haklar ve sorumluluklar konusunda açık değilseniz bu ilişki bozulacaktır. Bir şey var ki Allah'ın birçok ismi vardır ki bunlar ilişki kurarlar.

Örneğin, Allah Er Rahim'dir, merhametlidir. Onun amacı merhamet vermektir, benimki almak. O rehberdir. O tek yol gösterendir, benimki rehberi takip etmektir. Allah'ın birçok ismi benim yapacağım bir şeyle karşılıklıdır, değil mi? Ama Allah ile sahip olduğum temel ilişkiyi tanımlayan isim nedir? Bu aslında Halık değil. Halık'ın anlamı yaratıcı demektir. Bu yüzden O yaratıcıdır. Ve bu da beni yaratılan yapar.

Bu temel ilişki değildir. Kur'ân'da temel ilişki Rab ve abd'dir. Eğer bunu anlarsanız taşlar yerine oturacak. Eğer bunu anlamazsanız yaratıcınıza seslenebilirsiniz ve O'nun yarattığısınız. O rehberdir, siz rehber edinensiniz. O merhameti olan, siz merhameti alansınız. Tüm bunların hepsi ikincil. Birinci olan Rab ve abd.

Ve Rab sahiptir. Bir şeyi gözeten, bir şeyin bakımını üstlenendir. El Malik, el Murabbi Vel Mün'im; nimet veren. Vel Kayyum diri tutan. Bunlar Rabbin özellikleridir. Tamamen muktedir olandır. Biz Allah'a Rab olarak sesleniyoruz. Birine "Rab" diye seslendiğinizde, Bu O'nun bize hiçbir şey borçlu olmadığı anlamına gelir. Bunu biliyor muydunuz? Rabbinize seslendiğinizde bu, aslında O'nun bize hiçbir şey borçlu olmadığı anlamına geliyor. Ve kendinizi "kul" olarak adlandırdığınızda, kendinizi "abd" olarak adlandırdığınızda bu sizin hiçbir yetkiniz olmadığı anlamına geliyor. Çalışan kişi maaş hakkına sahiptir, iş ortağı hisse hakkına sahiptir. Çocuk ebeveynler tarafından bazı haklara sahiptir ama bir kul, bir kul hiçbir hakka sahip değildir. Gerçek şu ki yaratıcının verdiği her şey hediyedir, çünkü vermek zorunda değildir. "Köle" ve "efendi"yi düşündüğümüzde, bunlar İngilizce dilinde çirkin kelimelerdir. Çünkü kötü bir geçmişleri vardır ve bu terimleri Kur'ân'a uyguladığımızda sosyal tarihi ve psikolojik tarihi geride bırakmak zor olur, aklımız çoktan bu terimlerle zehirlenmiştir. Allah'ı "efendi" olarak düşündüğümüzde "لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ" (Şûrâ, 11) ayetini anlamalısınız. O'na benzer hiçbir şey yoktur, Allah'ı diğer hiçbir efendi gibi düşünemezsiniz. İşte, bu yüzden size örnekledim ki bizim Allah ile ilişkimizin ilk olarak kökü nedir? Sevgidir.

Tarihteki hangi efendinin köle ile olan ilişkisi arasında sevgi birincil bağdır? Bu daha önce hiç olmadı. Ama Allah ile olan ilişkimiz böyledir. Hangi efendi "Kölelerim, isterseniz köle olun, istemezseniz inkâr edin." der? "فَمَنْ شَاءَ فَلْيُؤْمِنْ وَمَنْ شَاءَ فَلْيَكْفُرْ" "Artık dileyen iman etsin dileyen inkâr etsin." (Kehf, 29) Hangi efendi yapar bunu? Hangi efendi öyle tasavvur edilemez bir merhamet gösterir ki kendisine itaat etmese bile, O'na lanet etse bile, O'nu unutsa bile, O'na düşman olsa bile, O'nunla dalga geçse bile, O hâlâ hayal edilemeyecek kadar merhamet gösterir. Hangi efendi şimdiye kadar yaptı bunu? Efendilere itaatsizlik edildiğinde anında ne olur, anında sonuçları olur. Anında. Ama Allah ile çok fazla ateist var, çok fazla inanmayan var, çok fazla İslam'ı bırakıp Kur'ân'a lanet eden var. Yemeklerini temin edebiliyorlar, midelerinin hiçbir problemi yok, kalpleri atmaya devam ediyor, akciğerleri işlevine devam ediyor, hayatlarında mutluluğa da sahipler. Bunların hepsi de nereden geldi? Bunlar da Er-Rahman'dan, Allah'tan. Eğer geriye gider ve Kur'ân'dakademeler olduğunu anlarsanız, fark edersiniz ki Allah "Rab" olarak kendini ilk kez Fâtiha'da "اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ" ayetinde tanıttı.

Şimdi sonraki noktaya geçiyorum. Allah (cc) kendini "Rab" olarak tanımlıyor ve Rabbin ilk özellikleri ne? Er Rahman, Er Rahim. Ve burada, Rabbin ilk özellikleri "الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ" (Bakara, 21) Sizi yaratan. Burada aslında üst üste bir birleştirme var.

Diğer bir deyişle Allah'ın sizi ve beni yaratması, Allah'ın sevgi dolu merhametinin göstergesidir. Allah'ın bize verdiği bu hayat Allah'ın sevgi ve merhametinin göstergesi. Hayat hediyesi karşısında son derece nankör olan insanlar var. "Yaratılmayı ben istemedim ki!" "Burada olmayı ben istemedim ki. Beni yaratmak zorunda mıydın? Saçma" Sahip olduğun en değerli hediyenin, hayatın kendisinin değerini bilmiyorsun. Hayatın kendisi Allah tarafından sevginin ve merhametin göstergesidir. Hayat bir cezalandırma değildir. Hayat bir lanet değildir. Âdem aleyhisselam zamanından beri insanoğlunun lanetlenmiş olduğuna inanan ve bu dünyadaki hayatın bir ceza olduğuna inanan Hristiyan inançlarından en temelinde çok farklıyız. Öyle değil. Bu tamamıyla nimet. Allah'ın sevgi ve merhametinin göstergesi. Allah'ın yarattığı her şeyin, özellikle de insanoğlunun yaratılış sebebinden biri Allah'ın merhametidir. Ve işte Kur'ân'ın kendisinde ne diyor: "Ancak Rabbinin merhamet ettikleri müstesnadır. Zaten Rabbin onları bunun için yarattı." (Hûd, 119) Merhamet etsin diye. İşte bu yüzden onları yarattı. Bu yüzden burada Allah diyor ki: "Rabbinize dönün, Rabbinize kulluk edin, sizi meydana getirenden, sizi yaratandan, severek ve merhametle yaratandan sizden önce gelenleri yaratandan."

Bu arada merhametinin bir parçası da sizi yaratıp öylece bırakmamasıdır. Sizi meydana getirdi, sizi yarattı, size yetenekler verdi ve sonra size yaşamınızı nasıl daha iyi getireceğinize dair kılavuz verdi. Burada en iyi nasıl yaşayacağınıza dair ve bundan sonraki sonsuz hayatı kazanmanız için. Ve bunu sadece size de yapmadı, sizden çok daha önce gelenlere de yaptı. Bu aslında şununla çok benzerdir. "Sana indirilene ve senden önce indirilene iman ederler." (Bakara, 4) Yaratılan ve yol gösteren arasında yakın bir ilişki vardır. Rahman Suresinde Allah ne diyor? "Kur'ân'ı öğretti. İnsanı yarattı." (Rahman, 2-3) Bakara'ya bakın. Aynı şeyi göreceksiniz." "Sana indirilene inanırlar" (Bakara, 4) İlk olarak vahiyden bahsedildi. Sonra "الَّذِي خَلَقَكُمْ" (Bakara, 21) Sizi yaratan. Neden? Çünkü el kılavuzsuz ürünün ne anlamı vardır? Yaratıldık ama el kitabı bizi işe koyacak, bu da vahyin kendisidir. Bu yüzden Allah vahiy gönderdi. Böylece amacımızı gerçekleştirebiliyoruz. "وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ" (Bakara, 21) "Umulur ki, sakınırsınız."

Bu arada, Kur'ân'daki her bir kelime dar bir anlama sahip değildir, içerikseldir. Bu içeriğe göre neyden sakınacaksınız? Kendinizi "İnkâr edenleri uyarsan da uyarmasan da birdir." (Bakara, 6) ayetinde geçenlerden olmaktan "İnsanlardan bazıları da vardır ki inanmadıkları hâlde "Allah'a ve âhiret gününe inandık." derler." (Bakara, 8) ayetindekilerden olmaktan sakınacaksınız. "Artık onlar sağırlardır, dilsizlerdir ve körlerdir; bu yüzden geri de dönemezler." (Bakara, 18) ayetindekilerden olmaktan sakınacaksınız. "Yıldırımlar yüzünden ölümden korkarak parmaklarıyla kulaklarını tıkarlar." (Bakara, 19) Tüm bu negatif ifadeler yol gösterenin değerini bilmeyenler için ya da kılavuzun değerini kaybedenler için korkutucu. Allah diyor ki benim kulum olacağınıza söz verin, korunacaksınız. "لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ" "Umulur ki, böylece sakınırsınız/korunursunuz." (Bakara, 21)

"تَتَّقُونَ" kelimesini seviyorum. Bu kelime hakkında son kez yorum yapacağım ve sonraki ayete geçeceğim. Bu kelime çok güzel, çünkü Arapçada sadece "tekun" derseniz bu korursunuz anlamındadır, eğer "tukaun" derseniz korunuyorsunuz anlamındadır. Böylece korunursunuz. "ittaka" derseniz aslında bu lazım müteaddi'den gelir. Doğrusu bu basit olarak İngilizcede hem geçişlidir, hem geçişsizdir. Böylece kendinizi korumak için önlem alabilirsiniz. Allah insanoğlunu kendilerini korumaları için sorumlu kılmıştır. Bilirsiniz eğer zorlu bir muhitte yaşıyorsanız kapıyı kilitlemeden bırakırsınız, açık şekilde, sonra uyumaya gidersiniz ve sabah uyanırsınız yatağınız hariç her şey gitmiştir. Bunun için Allah yaptı diyemezsiniz. Önlem almadın. Kapıyı açık bırakan sensin ve dışarıya bedava eşya diye tabela asan da sensin. Bu senin hatan. "Tettekun" fikri bir taraftan "Allah kılavuzluk yapar, Allah hidayet verir."dir.

Allah imanı güçlendirir, ama eşit şekilde Allah insanları kendi takvalarını inşa etmelerinden de sorumlu tutar. Bu "ittika" kelimesi Allah'a atfedilmiş değildir, insanoğlunun göstereceği farz edilen sorumluluklarına atfedilmiştir. "tukaun" yani korunabilirsiniz şeklinde değil. Böyle olsa Allah seni bir şekilde koruyacak, bir şekilde dışarıdaki güçler seni koruyacak anlamına gelirdi. Ama hayır Allah size kendinizi koruyabileceğiniz araçlar verdi.

Bu kelimeye göre hepimizin takva insanı olma fırsatı vardır. Allah'ı suçlayamazsın. "Allah bir gün bende takvayı ortaya çıkaracak, içime verecek sonra takva sahibi olacağım, dua et Allah beni muttakilerden kılsın." diyemezsin. Bu senin hatan. Allah'ın seni muttakilerden kılması için dua istemene gerek yok. Allah muttaki olman için ihtiyacın olan her şeyi sana zaten verdi. Yağmur için dua edebilirsin, bunun gibi bazı başka şeyler için hiçbir çaba harcamadan dua edebilirsin ve evet, Allah bizim takvamızı arttırsın ama biz ona sahip değiliz onu elde etmemizin hiçbir yolu yok demek, bu Kur'ân'a göre doğru değildir. Allah devam ediyor ve bize bu tasviri sunuyor. Bu da Mekkî bir ayet.

"اَلَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْاَرْضَ فِرَاشاً" (Bakara, 22) "Sizin hizmetinize veren…"

"جَعَلَ" kelimesi aslında hâlâka olması gerekiyor gibi. Arapça öğrencileri burada bunu fark etmeli. Bir önceki ayet hâlâka ama şimdiki ayet "جَعَلَ"

"جَعَلَ" lam ile kullanıldığında iyilik anlamındadır. Senin için döşeyen, seni rızıklandıran, sana normalin çok üzerinde kolaylaştıran. Yeryüzü "فِرَٰشًا" olarak. "فِرَٰشًا" anlamı döşenmiş, yumuşak olan, üstünde yürümesi kolay olan demektir. O yeryüzünü cehennem gibi yaratmadı, yüzeyi çok sıcak olan diğer gezegenler var. Her ne kadar koruyucu giysi giyseniz de üstünde yürürseniz giysiniz eriyecektir. Zemini hassas değildir, ayağınızı içine koyarsınız ve ayağınız içine batar. Yüzeyi pürüzlüdür, eğer üstüne ayağınızı basarsanız sizi kesecektir. Her ne kıyafet, ayakkabı, koruyucu giyseniz de sizi delip geçecektir. Allah bu yeryüzünü yürümesi kolay şekilde, üstünde uyuması kolay şekilde yarattı. "فِرَاشاً" Yeryüzünü üstünde yaşayamayacağınız şekilde yaratmadı. Şu bir gerçek ki "فِرَاشاً" bir yatak tasviridir. Bilirsiniz bir zamanlar insanların yüksek yatakları yoktu, hasır sererlerdi ve uyurlardı. Bu aslında "فِرَاش" tır. Ve tüm dünya sizin yatak odanız gibi yapılmıştır. Herhangi bir yerde kamp kurabilirsiniz. Çöldeki Araplardan daha iyi kimse anlayamaz bunu. Çünkü onlar seyahat edeceklerdi ve Holiday Inn, Sheraton ya da Hilton beklemediler. "Sanırım yatma zamanı." Serdiler ve uykuya daldılar.

"جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ فِرَاشاً" "sizin için yeri döşek" (Bakara, 22) Bilirsiniz uzanırsınız ve yüksek tavanlı, güzel lobili bir hotelde olmak istersiniz. "وَالسَّمَّاءَ بِنَّاءٌ" "Göğü bina kılmıştır." (Bakara, 22) Tavanınızı, çatınızı göğün üstüne inşa etti. Tüm dünyayı sizin için yaşam alanı yaptı. Bu aslında bedeviler için bir tasvir olmakla birlikte hepimiz içindir. Tüm dünya bir eve benzer, bir evden fazlası, bir yatak odası gibidir. Dinlenmeniz için bir yere benzer. "وَالسَّمَّاءَ بِنَّاءٌ" Ve dahası sadece dinlenmeniz için değil, insan hayatında iki rahatlık daha vardır: Uyku ve yemek, iki büyük rahatlık. İlki uyku rahatlığının resmiydi. "فِرَاشاً" "بِنَّاءٌ" İlerlerseniz ikinci resim "وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَّاءِ مَّاءً" "gökten su indirmiş." (Bakara, 22) O gökyüzünden su indirir. "فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ" Onunla türlü türlü meyvelerden sizin için rızık çıkardı." (Bakara, 22) Bu suyun aracılığıyla tüm çeşitli meyveleri meydana getirir.

Burada "habben" demedi dikkat edin. Çimen meydana getirmedi, "abben" meydana getirmedi, tohum ya da ekin getirmedi. Tam olarak meyveden bahsetti, dünyada yiyebileceğiniz en tatlı şeyden, dünyada yiyebileceğiniz en güzel şeyden. Meyvelerin rengi, meyvelerin kaplaması, meyvelerin tadı, meyvelerin şekli, meyvelerin kokusu, meyvelerin güzelliği biliyorsunuz. Allah (cc) insanoğluna yaşamayı ne kadar rahat kıldığını hatırlatıyor. Yeryüzünde dinlenebilin diye. "Size sağladığım rızıklar ne kadar güzel."

Zamanında Rahman Suresi'ni tekrar tekrar öğretirken şöyle konuşuyordum: Hastaneye kaldırılan bir arkadaşım vardı. Çünkü midesinde problemler vardı, altı aydır katı yiyecekleri yiyemiyordu. Bu yüzden içine 2 ay boyunca serum koymak zorunda kaldılar, ancak böyle sıvı içebilmeye başladı. Bu yüzden proteinleri, karbonhidratları, ihtiyacı olan her yiyeceği alabilecekti, nahoş, fena içecekler. Üstesinden gelene kadar, katı yiyecek yiyene kadar, birkaç ay boyunca kahvaltısı, öğle yemeği, akşam yemeği sadece buydu. Bir gün onu ziyarete gittim. Bana "Biraz denemek ister misin?" dedi. Olur dedim. Bir yudum aldım, şöyle gibiydim, bu yağ değişimi için mi insanoğlu için mi, yani bunu nasıl içiyorsun? Ama buna tüm gün sahip olan bu adam hayatta kalıyor mu, evet. Öyle iğrenç bir tadı var ki yani sinir krizi geçirtiyor ama o kişi yaşıyor değil mi? Diğer bir deyişle, Allah hayatta kalmamız için yemekleri lezzetli yapmak zorunda değildi. Allah hayatta kalmamız için yemekleri güzel görünüşlü yaratmak zorunda değildi. Yiyeceklerimiz hamam böceklerine benzer görünüşte olabilirdi. İçeriği doğru olduğu sürece yiyebilirdik. Ve hayvanların güzel bir tabağa, çatala ve kenarda bıçağa, ketçaba ihtiyacı yok, sadece yerdekini yiyip bitiriyorlar. Allah (cc) bize bu inanılmaz ambalajlı yiyecekleri verdi ve onları güzel ağaçların üzerine taktı. Bir meyveli ağaç tasviri bile ne kadar güzel

bir tasvir. Palmiye ağaçları. Herkes palmiye ağaçlarının California'ya benzediğini düşünüyor, pahalı bir tatile. Hurmalar başka türlü de olabilirdi. Onlar palmiye ağaçlarında büyümek zorunda değiller, çirkin yerde de olabilirlerdi. Ama Subhanallah her hediye, her meyve kendi ambalajına sahip, kendi dokusuna sahip, kendi doğasına sahip. Allah (cc) bunların hepsini sizin için yaptı. "فَاَخْرَجَ بِهٖ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقاً لَكُمْ" Size rızık olarak. Diğer bir deyişle O sizi bu dünyada en azıyla bırakmadı. Değinmek istediğim en azını vermedi, size en güzeli ile rızıklandırdı, en lezzetlisi, en keyif vereni ile.

"فَلَا تَجْعَلُوا لِلّٰهِ اَنْدَاداً" (Bakara, 22) "Öyleyse Allah'a ortak koşmayın." "أَندَادًا" lar koymayın. Burada birkaç anlam olduğunu söylerler ama ilişkili olan anlama gelirsek. "ند" kelimesinin birine eşdeğer olmak, birine alternatif olmak, birine rakip olmak olduğunu söylerler. Aslında "tendid"in Arapçada anlamı birine karşı sesini yükseltmektir. "naddehubişşed"in anlamı birinin kusurlarını ortaya çıkarmak demektir. Buradaki anlam sadece Allah'a karşı ortak koşmak değildir. Allah'a karşı sesini yükselten, yaratana karşı çıkan, herhangi bir şeyi ortak koşmaktır. O'na karşı çıkacak şekilde hayatını yaşama. Hayatında O'na karşı çıkan şeyleri tutma.

"فَلَا تَجْعَلُوا لِلّٰهِ اَنْدَاداً وَاَنْتُمْ تَعْلَمُونَ" (Bakara, 22) "Bile bile yapıyorsunuz bunu." Siz bunu kendinize yaparken bilgilisiniz. Devamında "ند" fikri geliyor. "Onları, Allah'ı severcesine severler. Müminlerin Allah'a olan sevgisi daha güçlüdür." (Bakara, 165) Allah başka yerde bu ortak koşanlar hakkında konuşuyor. Aslına bakarsanız Resûlullah'a (sav) bir keresinde Bedevi bir adam geliyor, İslam'da henüz kendini yetiştirememiş biri. Ve ona "Sen nasıl dilersen ve Allah nasıl dilerse." diyor. Resûlullah inciniyor. "Beni Allah'a ortak mı koşuyorsun?" Dilemek söz konusu olduğunda, sadece Allah dilerse olur. Allah'ın dilemesi ve benim dilemem birlikte değil. "Sen nasıl dilersen ve Allah nasıl dilerse." diyemezsin. Bu "ند" olacaktır.

Peki, bizim için bu ortaklar nelerdir? Şimdiye kadar Allah ile birincil olan ilişkimiz üzerine bir resim çizmeye çalıştım. Rab ve abd. Bu ilişkinin temeli nedir? Sevgi. Bu yüzden insanların Allah'a ortak koştuklarının ilk çeşidi, sevgidir. Bazen ortak koşulan şey para olur. Bazen hırs Allah'a karşı ortak koşulan şey olur, bazen şehvet Allah'a ortak koşulan şey olur. Bazen ünlü olma aşkı Allah'a ortak koşulur. Bazen kendini beğenme, gurur Allah'a ortak koşulabilir. Bazen aileniz Allah'a ortak koşulan şey olur. Allah'a itaatsiz olmayı seçip ailenize itaati seçtiğinizde aileniz ortak koşulan şey olabilir. Ve kalbimizde yaşayan bu ortak koşulanları Allah ilk olarak size söyleyerek hatırlatıyor. "Verdiğim meyvelere bak, verdiğim yiyeceklere, verdiğim rızıklara bak ve

şimdi neden Allah'a ortak koşmaman gerektiğini düşün." "وَاَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ" (Bakara, 22) "Ve siz bunu çok iyi biliyorsunuz." Ve bu ilim "ilmul vahiy" değil, ilim bazen vahiy bilgisidir, önceki kutsal kitabın bilgisidir. Dil bilgisidir, "Ahkam" bilgisidir ama bu ayet Allah'ın sizin için yaptıklarının bilgisidir ve siz ne kadar az tanıyor biliyorsunuz. Yüreğinizin derinliklerine bakın, Allah'ın sizin için yaptığını biliyorsunuz.

Ve şimdi "استدلال" den sonra -Arapçada buna "استدلال" deniyor.- neden Allah'a yönelmeniz gerektiğinin kanıtları düşündürülüyor. Sizi sadece öylesine yaratmadı, Rab olarak sevgiyle yarattı. Bu yüzden Allah'a yönelmelisiniz. Sonrasında Allah vahiy hakkında konuşuyor. Ve vahiy hakkında ne diyor? Bugün sadece bir kesit vereceğim ve bu ayeti yarın bitireceğim inşallah.

"وَاِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ" (Bakara, 23) Eğer herhangi bir şüpheniz varsa, herhangi rahatsız edici, tedirgin bir şüphe varsa. "رَيْبٍ" kelimesi ikinci kez geçiyor. "ذٰلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ ۛ فِيهِ" (Bakara, 2) Şimdi kendisini tekrar ediyor. Allah tekrar söylüyor. Bu arada bu Kitap'ta hiçbir şüphe için yer yok, bu Kitap'ta hiçbir şüphe olmasa bile, eğer senin kafan hâlâ karışıksa, eğer hâlâ bunun hâlâ Allah'ın Kitabı olduğundan emin değilsen "مِمَّا نَزَّلْنَا عَلٰى عَبْدِنَا" (Bakara, 23) eğer tüm zamanlarda kullarımıza indirdiğimiz herhangi bir şeyde şüphen varsa, burada şuna dikkat edin Allah "Eğer 'Resûl'ümüze' indirdiklerimizden herhangi bir şüpheye düşüyorsanız." demedi. "Kulumuza" indirdiklerimizden herhangi bir şüpheye düşüyorsanız, dedi. İnsanlığa kul olması söylendi. "اعْبُدُوا رَبَّكُمُ" (Bakara, 21) Bu arada aranızda bir kul var, onun gibi olun ve bu Resûlullah'tır (sav). Ve şimdi onu "abd" olarak hatırlatma zamanı. Gerçek şu ki Kur'ân bu konuda çok güzel. O bizim için Allah'ın Resûlü sallallahu aleyhi vessellem ama Kur'ân'daki en muhteşem yerlerde, Resûlullah'ın (sav) en yüksek makama ulaştığı yerde ona "Resûl" olarak seslenilmiyor, "abd" olarak sesleniliyor." "فَاَوْحٰٓى اِلٰى عَبْدِهٖ مَآ اَوْحٰى" "Böylece Allah, kuluna vahyini iletti." (Necm,10) O "Sidretül Münteha"ya ulaşıyor. O en yüksek yere, hiçbir insanoğlunun, yaratılmışın gitmediği yere ulaşıyor. Cibril aleyhisselam "Ben daha fazla gidemem." diyor. "Sadece sen geçebilirsin." ve o oraya gidiyor ve Allah ona "abd" olarak sesleniyor. Bir gece yarısında Allah (cc) onu alıyor ve yolculuk başlıyor. "Bir gece, kendisine bazı âyetlerimizi gösterelim diye kulunu Mescid-i Harâm'dan çevresini mübarek kıldığımız Mescid-i Aksâ'ya götüren Allah eksikliklerden münezzehtir." (İsrâ, 1) Resûlullah'tan (sav) bahsedilen Kur'ân'daki en yüksek yer "abd" makamının bahsedildiği yer. Bu bizim dinimizdeki en önemli düşünce.

Gayba inandığımızdan dolayı dinimizdeki her şey adeta tersine mühendislik gibidir. Çok cool. Bu düşünceyi anlamalısınız. Bu hayatta köle olmaktan daha aşağı bir şey yoktur. Bu hayatta bazıları çalışır, bazıları mesleğe sahiptir, bazıları temizlikçidir, bu burada aşağı bir mevkidir. Bazıları temizlikçi yardımcısıdır, o ondan da aşağıdır. Biri "ben kulum/köleyim." dediğinde ise siz insanoğlunu bundan daha aşağı bir şeyle isimlendiremezsiniz. Bundan, kul olmaktan daha aşağı bir mevki yoktur. Allah bu mevkiyi insan topluluğunda daha aşağısı olmayan bir yere koymuştur. Siz bu terimi kullandığınızda insanlar aşağılanır, bunu utandırıcı bulurlar. Toplumları bununla ilgili geçmişe sahiptir. Ve bu kölelik Allah'a bağlandığında Allah'ın kölesi olmaktan daha yüksek bir varoluş yoktur. Abdullah'tan (Allah'ın kulu) daha iyi bir mevki yoktur. Subhanallah.

Nihai mahviyet mevkisi bu din sayesinde en büyük haysiyet mevkisi hâline gelir. Neden? Çünkü ben bir köle olduğumda biri hariç kimseyi mutlu etmek umrumda olmaz. Kim bu? Benim efendim. Ve Allah'a köle olmayı kabul ettiğimde benim toplumum ne düşünür, benim kültürüm ne düşünür, hükümet ne düşünür, medya ne düşünür, arkadaşlarım ne düşünür, bunların hiçbiri artık önemli değildir. Onlardan hiçbirini razı etmek zorunda değilim. Sadece Allah'ı razı etmeliyim. Artık modanın kulu değilim, kültürel trendlerin kulu değilim, çevre baskısının kulu değilim. Her türlü kulluktan azat edildim, çünkü Allah'ın kulu olmayı kabul ettim. Bu özgürlüğün en üst noktası. Eğer Allah'a kul olmazsan bir şeylere kul olacağın garantidir. Garantilenmiştir. Kulluğun tüm formlarından kurtulmanın tek yolu gerçekten Allah'ın kulu olmaktır.

Bu "Kulumuza indirdiğimiz Kitap'tan dolayı bir şüphe içinde iseniz onun benzeri bir sure de siz getirin." (Bakara, 23) ayetidir. Subhanallah. "Bir sure getirin." Araplar daha önce bu kelimenin bu şekilde kullanıldığını duymamışlardı. Dilin hiçbir birimi için "surah" kelimesini daha önce kullanmadılar. İngilizcede bölüm vardır değil mi? Ya da şiir mısraları ya da şiir değil mi? Sizin kasideniz var, kelamınız var, babınız var. Dilin farklı birimleri için farklı kelimelere sahipsiniz. Hiç kimse daha önce neyi kullanmadı, "sure"yi. Ve bu aslında Kur'ân'a özeldir. Kur'ân'da bizim bölüm olarak adlandırdığımız şeyi, bölüm olarak adlandıramazsınız. Çünkü Allah bir şeyi daha önce hiç seslendirilmediği şekilde seslendirilmesine karar verdi. Ve nedir bu? "Sure" Bu saygı duymamız gereken tescilli bir terimdir. Ama bu kelimenin derinine indiğinizde dikkate değer bir şey bulursunuz. Bu Kur'ân'ın Araplara meydan okumasıdır. Allah Arapların gurur duyduğu Arapçalarıyla onların daha önce hiç yapmadığı bir şeyi yaptı. Daha önce hiç yapmamışlardı.

Ve "Sure" kelimesi bir örnektir. "Sure" kelimesinden biraz bahsedeyim. "Sure" kelimesi Arapçada eski şehri çeviren dış duvarlar anlamında olan "sur" kelimesinden gelir. Biliyorsunuz, Assassin's Creed' e benzer oynadığınız

oyunlarda şehrin dış duvarlarından tanıdık gelir. Devasa, devasa duvarlar ve sadece aralarından girebileceğiniz kapılar vardır. Bu duvarların amacı neydi? Bu duvarların amacı şehri korumaktır ve şehre kapılardan sınırlı erişim vardır. Direk bu şehirlere giremezsiniz, onay alarak girersiniz. Bu duvarlar alışılmadık şekilde nedir? Yüksektir. Neden? Neden bu kadar yüksek yaptılar? Çünkü kimsenin orayı tırmanarak geçmesini istemezler ve bu duvarlar alışılmadık şekilde kalındır, kimsenin onları kazamaması için. "فَمَا اسْطَاعُوا اَنْ يَظْهَرُوهُ وَمَا اسْتَطَاعُوا لَهُ نَقْباً" "Artık onu ne aşabildiler ne de delebildiler." (Kehf, 97)

Bu "sur" kelimesinin fikridir. Şehrin büyük, geniş dış duvarları. Ve şimdi bir adım geriye gidelim. Bir ev inşa ettiğimde evimin arazisini işaretlemek isterim. Belki çit çekerim. Bu dış duvar özel bir mülk müdür? Bir eve sahip olan bir adam bu duvarı yapabilir mi? Bu duvarı kim inşa ederdi? Eskiden bir deponun ya da bir evin sahibi bütün şehir için duvar inşa ederdi. Kim bunu inşa ettirirdi? Krallar. Krallar bu duvarları yaptırırdı. Diğer bir deyişle bu insanların mülkü değil bu kralın mülküydü. "Sur" kelimesiyle birlikte kullandığınızda bunu koyan kişinin kral olduğunu düşünürsünüz. Anladınız mı? "Sure" hakkında düşündüğünüzde hemen hangi "kral" diye düşünürsünüz. Anlıyor musunuz? Şimdi ikinci şey ise Arapların buna sahip olmaması. Çünkü Arapların bu türde korumayı istedikleri şehirleri yoktu. Hiç kimse onların ayrıntılı, geniş köylerine saldırmakla ilgilenmiyordu. Öyleyse surları nerede görüyorlardı? Onlar Romalıları gördüler, Perslileri gördüler, seyahat ediyorlardı, ticaret yapıyorlardı ve bu heybetli devasa duvarları görüyorlardı. Bir kral karar verdiğinde bilirsiniz kralların mülklerinde köyler vardır, şehirleri vardır. Her yere duvar koymazlar, sadece değeri yüksek şehirlere duvar örerler, değil mi? Değeri yüksek olan yerlere. Ve şimdi biliyorsunuz ki "sur"un içinde her ne var ise değeri büyüktür. Kral tarafından büyük yatırımlarla korunmaya değerdir.

Birinci olarak "kral"ı hatırlatıyor. İkinci olarak değeri hatırlatıyor. Üçüncü olarak Arapların etrafında böyle bir şey olmadığını hatırlatıyor. "Sure" kelimesi kullanılıyor çünkü "sure" oradan değil. Uzaklardaki bir "kral"dan geliyor. Sonrasında bir surenin büyüklüğü, "sur", üstünden tırmanamazsınız, kazamazsınız, tıpkı Kur'ân'da surede olduğu gibi üstesinden gelemezsiniz. En iyisini deneseniz bile, onu alt etmeyi başaramazsınız. İçine girilmezdir. Eğer biri saldırmaya kalkarsa, duvarlarla çevrili bir şehir hayal edin, eğer birisi saldırmayı denerse bu duvar, duvarın üstünden tırmanmaya çalışırsa, saldırdıkları duvarlar, bir şehrin üyesine ya da kralın kendisinedir. Ve "sure" ye bir saldırı, bir sureyi eleştirmek, "sure" üstüne teşebbüste bulunmak Allah'ın kendisine karşı saldırmaktır. Tüm bunların hepsi "sure" kelimesinin kullanılmasından dolayıdır, şimdiye kadar. Diyelim ki kralın korumaya değer düşündüğü bir şehir var, bence etrafına "sur" örmeliyiz, bu bir günlük bir proje

midir? Hayır. O bu projeye başladığında temel inşa etmek zorundalar. Sonrasında büyük büyük tuğlalar koyarlar, yıllar yıllar yıllar geçer bunu inşa edene kadar değil mi? Evet. Böylece bu aşağıdan yukarıya doğru gider. Kur'ân'ın diline bakın.

"Kulumuza indirdiğimiz Kitap'tan dolayı bir şüphe içinde iseniz onun benzeri bir sûre de siz getirin." (Bakara,23) Eğer bizim indirdiğimizle ilgili bir şüpheniz varsa, kullarımıza indirdiğimiz herhangi bir şeyle ilgili şüpheniz varsa, benzer sure getirin. Çünkü inşa etmeye çalışacağınız herhangi bir sure aşağıdan yukarı olacaktır, ama Allah'ın inşa ettiği sure gökten yere inmiştir. Ve gökten yere indiğinde, bunun sonu yoktur, ne kadar tepeye çıkmayı iddia ettiğiniz fark etmez. Subhanallah. Allah'ın kelamının mükemmelliği... Sadece bir sure kelimesinde. Hadi şimdi benzer bir sure indir. Senin ürettiğini görelim. Biz bunu çevirdiğimizde, "Kullarımızın üzerine gönderdiğimiz şey hakkında şüphe içerisindeyseniz, buna benzer bir bölüm getirin." Görevde öldürülen adam gibiyim, bölüm mü? Bu "sure" adamım! Bu insanlık tarihinde daha önce hiç yapılmadı. Bu türden bir dil.

Ve sonrasında Allah "سُورَةٍ مِّن مِّثْلِهِ" yerine "مِّن مِّثْلِهِ" diyor. "سُورَةٍ مِّن مِّثْلِهِ" diyor. Neden az bir miktar sure getirmiyorsun, çok az bile olsa, %1 bile benzer olsa? Bana ona azıcık benzer bir şey ver. "فَأْتُوا بِسُورَةٍ مِنْ مِثْلِهِۖ وَادْعُوا شُهَدَاءَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ" (Bakara, 23) "Ve şahitlerini getirin." Bu konuda Allah'tan başka uzmanlarını getir. "اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ" "eğer iddianızda samimi iseniz!" (Bakara, 23)

Bu arada "şehit" ya da "şüheda" kelimesini anlamanıza gerekiyor. Tanık kelimesi eskiden bir uzman olarak düşünülürdü, ama ayette tasvir edilene bakarsak eğer devasa bir duvar inşa ederseniz, insanlar ona şahit olacaktır. Sonra lego duvarı inşa edersiniz. Ona bakıp daha sonra diğerine baktığınızda, dersiniz ki: Evet daha önceki. "وَادْعُوا شُهَدَاءَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ اِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ" (Bakara, 23) "Eğer iddianızda doğru iseniz Allah'tan gayri şahitlerinizi (yardımcılarınızı) da çağırın." İnşallah yarın bu dikkat çekici ayetle ilgili daha fazla şey paylaşacağım.

9. Bölüm

“Eğer kulumuza indirdiklerimizden herhangi bir şüpheye düşüyorsanız, haydi onun benzeri bir sûre getirin, eğer iddianızda doğru iseniz Allah’tan gayri şahitlerinizi da çağırın. Bunu yapamazsanız -ki elbette yapamayacaksınız- yakıtı, insan ve taş olan cehennem ateşinden sakının. Çünkü o ateş kâfirler için hazırlanmıştır. İman edip iyi davranışlarda bulunanlara, içinden ırmaklar akan cennetler olduğunu müjdele! O cennetlerdeki bir meyveden kendilerine rızık olarak yedirildikçe: Bundan önce dünyada bize verilenlerdendir bu, derler. Bu rızıklar onlara benzer olarak verilmiştir. Onlar için cennette tertemiz eşler de vardır. Ve onlar orada ebedî kalıcılardır.” (Bakara, 23-25)

“Rabbim, benim göğsüme genişlik ver, işimi kolaylaştır; dilimden de şu düğümü çöz ki sözümü iyi anlasınlar.” (Tâhâ, 25-28)

Bir önceki işlediğimiz ayetlerden birkaç mesele kalmıştı, onlar da 23. ayete kadardı. Sonra da inşallah 23. ayetle başladığımız kısmı bitirip ilerleyeceğiz. İlk mesele “Ey insanlar! Sizi ve sizden öncekileri yaratan Rabbinize kulluk ediniz. Umulur ki, böylece korunmuş olursunuz.” (Bakara, 21) ayetiyle ilgiliydi. Allah ayette “Ey insanlar! Rabbinize kul olun ki O, sizi ve sizden öncekileri yarattı. Umulur ki böylece kendinizi korursunuz.” diyor. Ayette sıralamayla ilgili birkaç şey var.

Kur’ân’da birkaç yerde Allah bizimle olan ilişkisini ilk Rab olarak bahsettiğini fark edeceksiniz, sonra da O’nun bizim yaratıcımız olduğunu söyler. Yüce rabbinin adını tesbih et. O ki yarattı ve şekil verdi. (A'lâ, 1-2) O’nun Rabbimiz olması önce, yaratıcımız olması sonra bahsediliyor. Aynı şey burada da var. “Rabbinize kulluk edin, o ki sizi yarattı.” “Sizi yaratan Rabbinize kulluk edin.” Bu çok ilginç çünkü İlk bizim yaratıldığımızı sonra yetişkin olunca Allah’ın bizim Rabbimiz olduğunu kabul ettiğimizi düşünürsünüz. Yani kronolojik bir sıra var ve bu da yaratılışın önce olması ve sonra Allah’ın her ne yaratırsa ona hâkim olması.

Ama Allah bu sırayı bozuyor ve bu sadece Kur’ân’ın değil bizim de güçlü olan dilimizin bir parçası. İnsanlar genelde her şeyin kronolojik ya da mantıksal bir sıralamasını beklerler. Aklın beklentisi budur. Bizim bu normal beklentilerimizi altüst eden yaratıcı ve derin bir dildir. Allah bizim beklentilerimizi kırarak rububiyetini, yani Rab oluşunu önce söylüyor, sonra

bizi yaratmasıyla ilgili olan ilişkiden bahsediyor. Bazıları bunun insan doğasıyla uyum içerisinde olduğunu söylüyor. Peki nasıl?

Çocuklar küçükken tek düşündükleri ona kimin bakacağıdır, yemek zamanı gelince annelerine koşarlar, Uykulu, huysuz olup üşüdüklerinde, korktuklarında mesela. Yani çocukluktan beri ihtiyaç durumunda bir bilirkişiye gidersiniz. Ve aslında hayatımızın birçok yerinde, özellikle çocukluk döneminizde hayatımız bağlılık ilişkileriyle kuruludur. Tabii ki en büyük bağlılık ilişkisi Rab ve abd'dir. Yani insan doğal olarak her zaman bir bağlılık gerektiren ilişkilere sahiptir. Ama büyüdükleri zaman ve sadece birkaç insan bu noktaya geliyor, varoluşlarının sebeplerini düşünmeye başlıyorlar. Dünyada Allah'ın verdiği bu hayatı yaşayan insanlardan çok azı durup "Nereden geldim ben?" diye düşünüyor. "Neden yaratıldım? Beni kim yarattı?" Bunlar çoğu insanın sormadığı felsefi sorular. Genelde "Öğle yemeğinde ne var?" ya da "Ne zaman maaşıma zam gelecek?" diye soruyorlar. "Ne zaman apartmandan taşınıp müstakil ev alacağız?" "Ne zaman yeni bir arabam olacak?" "Ne zaman evleneceğim?" "Çocuğun adını ne koyacağız?" gibi. İnsanların kafalarındaki şeyler bunlar. İstekleri, ihtiyaçları ve onlara nasıl bakılacakları hakkında.

"Rab" kelimesi, aslında insanla ilgilenen her türlü niteliği kapsıyor. Rab; malik, murabbi, mun'im, kayyim manalarını da kapsıyor. Çok manası var. Sahip olan, nimetler veren, ilgilenen... Esas olarak hayatta hepimizin paylaştığı kısımlar. Sonra Allah beklenenin üzerinde kendisinin bizleri yarattığını vurguluyor. Kimin beni yarattığını düşünmem için, kendi hafızamın çok çok ötesinde düşünmem gerekiyor. Allah'ın "Ben onlara ne göklerin ve yerin yaratılışını ne de bizzat kendilerinin yaratılışını gösterdim." (Kehf, 51) dediğini hatırlamıyorum. "Ben onları ne göklerin ve yerin yaratılışına, ne de kendilerinin yaratılışına şahit tuttum." Ne zaman yaratıldığınızı hatırlamıyorsunuz ki. Tıpkı annelerimizin etrafında çocukken olan hâllerimizi hatırlamadığımız gibi. Ama gayba iman etmeyenler bile kendilerinin en önceki yaratılış hâllerinin annelerinden olduğunu düşünebilirler. Annem vasıtasıyla yaratıldım, gibi. Böylece, sonuç olarak doğal olarak insanlar ebeveynlerine sadakat beslerler. Bundan dolayı da sadakatları kültürlerine, toplumlarına olan sadakate dönüşür. Çünkü ebeveynlerin de ebeveynleri var, geniş aileleri var ve onlar da bir kültüre ait. O yüzden insanlar dil, kültür, değerlerle ilişki içindeler. Bazen millet, kavimler de oluyor. Bu ilişkiler annenizden geldiğinizden dolayı oluyor. Aslında anneniz bunların hepsine yön verdi. Her şeye. Dilinizden milletinize, ırkınıza, kültürünüze ait olan ilişkilerinizin çoğu dünyevî bağlamda, yaratıcınızdan, yani annenizden ötürüdür. Dünyevî bağlamda. Allah bizi bir adım öteye götürerek, hayal gücümüzün gidebildiği yere kadar O'nun bizi yarattığını söylüyor. Yani bizim sadakatimize meydan okuyor. Çünkü bilirsiniz ki sahip ve köle ilişkisi sadakat olmadan var olamaz.

Ve eğer sadakatiniz yoksa kölenin itaat edeceği tek zaman sahibinin etrafta olduğu zamandır. Sahibi gidince köle ne yapar? Ne yapmak isterse. Değil mi? Allah sureyi "يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ" diyerek başlattı. "Onlar gaybe inanırlar." (Bakara, 2) ve o Rab, Allah Bâtın'dır, bizim gözümüzden gizlidir. O'nu görmeyiz. Böylece O'nu görmediğinizde özgür olduğunuzu istediğinizi yapabileceğinizi düşünebilirsiniz ve gerçek sadakatiniz ortaya çıkar. Çocukların namaz kılmaya zorlanması misali gibi. Eğer ebeveynleriniz "Akşam namazı! Akşam namazı!" derse kılarlar ama "Gitmem gerek, akşamı kılmayı unutma!" deseler, serbest artık, "Hiçbir şey yapmama gerek yok!" diyecek. Namaz kılan birçok çocuk abdest almıyor, sorsanız "Tabii ki aldım! Geçen sene almıştım." diyecek. Yani bu bir sadakat meselesi. İnsanlar büyüdüklerinde sadakatleri sadece ebeveynlerine değil, onların da ebeveynlerine, atalarına karşı artar, böylece gelenek olur.

Neden birçok insan Allah'a isyan ettiler? Neden peygamberleri reddettiler? Neden birçok insan İslam'ı kabul etmedi? "Ailem ne der?" dedikleri için. "Yaşadığım kültüre ne olacak? Yaşadığım toplum ne der?" "Benim ve ailemin binlerce yıl boyunca tüm takip ettiğimiz gelenek görenekler var, dinimizden, toplumumuzdan gurur duyuyoruz." "Ailem dinimizin âlimiydi, bilginiydi; nasıl bu dinden uzaklaşırım? Yapamam!" dedikleri için... Diğer bir deyişle sadece kendini değil, sizden önce gelen kişiler ve onlara olan sadakatinizi de düşünüyorsunuz. Allah bu ayette ne diyor? "Eğer benim kullarım olacaksanız, tüm bu bağlılıklarınızı gözden geçirmeniz gerekecek." "الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ" "Sizi yaratan, sizden çok daha önce gelenlerin de yaratıcısıdır." Bu hâkimiyet nesiller öncesine dayanıyor ve gerçek sadakatinizle birlikte eğer bunun atalarınıza ihanet olduğunu düşünüyorsanız, aslında sizin atalarınız da sizin kadar Allah'a karşı sorumluydu. Yani bu ayette bahsedilen çok derin manalı bir sıralama var.

Bir sonraki sizinle paylaşmak istediğim şey ise, "sure" kelimesinin anlamı. "فَأْتُواْ بِسُورَةٍ مِّن مِّثْلِهِ" Size "sure"nin birçok anlamını söylemiştim. Ama en azından diğer imgelerle birlikte bahsettiğimiz esas manası, sanırım buradaki herkes hatırlıyordur, bir şehrin surlarıdır. Hatırlıyor musunuz? Bu surlar sadece yüksek mertebeli kuruluşları korumak için inşa edilir. Devlet hazinesi, kaleler için gibi. Her sure de zamansız olan rehberliği, nasihati, danışmayı, öğretileri, inancı korur. Allah'a olan tevhid inancı, Resûlullah'ın (sav) risaleti, yasakları, emirleri, yapmamız gerekenler, yapmamamız gereken şeyleri; bunlar paha biçilemez öğretilerdir. Önceki vahiylerde ne oldu biliyor musunuz? Allah İsrailoğulları'na da helal ve haramları vermişti. Allah Salih'in (as) kavmine de doğru ve yanlışı söylemişti. Allah bunları İbrahim'e (as) de kavmine de aynı şeyleri öğretmişti, ama zamanla o öğretileri koruyan hiçbir şey yoktu. Yani

zamanla bu öğretiler yozlaşıp yok oldu. Ama bu sefer sadece ayet vahyetmek yerine Allah sure indirmeye karar veriyor. Korunmuş olarak kalacak bir şeyi vahyediyor. Yani Kur'ân'ın bu mucizevi mükemmelliğinin bir amacı var. Amacı da nesilden nesile öğretilerin Resûlullah (sav) zamanındaki gibi saf kalması. Bu insanlık tarihinde hiç yaşanmamış bir şey. Birkaç nesil sonra aynı saf öğretiler tamamen yok oluncaya kadar yozlaşmaya başlıyordu. İşin aslına bakarsanız, İsrailoğulları en iyi ve aynı zamanda en kötü araştırma konusu çünkü size önce de anlatmıştım, her nesil peygamberleri geliyordu ve yine de kitabı değiştiriyorlardı. Kaç kere daha değiştirmeniz gerekiyordu ki? Bir peygamber gelip sırf sizin için düzeltiyordu zaten! Ve hâlâ düzenlemeler yapıyorlardı. Sonra tekrar bir peygamber gelip düzeltiyordu. Yine düzenlemeler yapınca tekrar biri düzeltiyordu. İsa (as) gelene kadar.

İsa'nın (as) İsrailiyat'ın farklı yerlerinde, Kudüs ve Nasıra'da kaydedilen birçok sözleri, vaazleri ve öğütlerine baktığınızda Allah'ın kelamını, fetvaları değiştiren hahamlara karşı çok öfkeli bir üslup görürsünüz. Âlim, müftü sınıfına meydan okumuştu. Herkesten önce onlar için toplumdaki bir numaralı düşman olmuştu. İsa (as), Roma İmparatorluğu'nu, İsrailoğulları'nı, ümmetin içindeki yozlaşmayı ayıpladığı kadar ayıplamamıştır. Meydan okuma birkaç surenin veya onun mislinin "مِّن مِّثْلِهِ" üzerineydi. Bu meydan okumadan aslında Kur'ân'da altıncı kez bahsediliyor. Bundan önce bu meydan okuma beş kez tekrar edilmişti. Ama ilginç olan şu ki beş kere tekrar edilenler Resûlullah (sav) Mekke'deyken indirilmişti. Bu Resûlullah (sav) Medine'deyken bahsedilen ilk ve son ayet. Ve Medine'deki ilk zamanlarda. Aslında Bakara'nın bu kısmı bayağı erken dönemlerde. Hemen sonra. Medine'deki birkaç yılsonunda falan değil. Hayır, hayır. Aslında çoğu da İslam'ın ilk savaşından, Bedir'den bile önce geliyor. Hem de Müslümanları savaşa hazırlayan ayet Bakara'dadır. Onlar bile Bakara'ya ait. Bundan önce inen birkaç ayete bakalım. "'Onu kendisi uydurup söyledi' mi diyorlar? Hayır, onlar iman etmezler." (Tûr, 33) Sonra, "فَلْيَأْتُوا بِحَدِيثٍ مِّثْلِهِ" "Haydi onun gibi bir söz getirsinler!" Ona yakın bir beyanat bile değil, "مِّن مِّثْلِهِ" değil, "حَدِيثٍ مِّثْلِهِ إِن كَانُوا صَادِقِينَ" "Ona benzeyen bir şey, yeni bir şey getirin" "حَدِيث" bu arada "حَدَثْ"ten gelir, "yeni bir şey" manasındadır. Öyleyse yeni bir şey meydana getirin, eğer doğruysanız.

Sizinle çok önemli bir şeyi paylaşmak istiyorum, gerçekten bu âlime minnettarım. Bu konuyla ilgili olanlar ismini araştırsın, "Baasim Saih" Kur'ân mucizeleriyle ilgili hem Arapça hem İngilizce yazmış bir dil bilimci. Şu an nerede bilmiyorum, çalışmaları için onu bulup arayıp teşekkür etmek istiyorum. Ama araştırdığı alanlardan biri de Resûlullah'ın (sav) tüm hadislerini toplaması, sahih, zayıf, hasen hepsi, hangisi O'na (sav) atfedilmişse,

sahih olsa da olmasa da hepsini bir yerde toplamış. Sonra da tüm bunlar için dil bilimsel bir analiz yapmış. Çünkü biri konuştuğunda, mesela ben konuştuğumda, belirli kalıplar var. Mesela "çok havalı"yı çok söylerim, durmadan ağzımdan çıkıyor. Eğer videolarımı izliyorsanız binlerce kez "çok havalı" dediğimi görürsünüz. Bu benim konuşma tarzımda bir kalıp. Resûlullah'ın (sav) da kendi konuşma tarzında bir kalıbı var ve bu kalıp binlerce hadis üstüne hadisten sonra daha aşikâr görünüyor. Bir kalıp ve konuşma tarzı meydana çıkıyor. Yani o da Resûlullah'ın (sav) konuşma tarzını incelemiş ve Kur'ân'ın belagatıyla karşılaştırmış. Tamamıyla batıya özgü akademik dil bilimsel bir analiz. Bunun dinle, İslam'la, maneviyatla ilgisi yok. Yalnızca dil bilimsel olarak. Ve olağanüstü şeyler keşfetmiş. Kur'ân'da, Resûlullah (sav) tarafından asla ama asla kullanılmamış fiil ve isimlerin, edatsal ifadelerin kombinasyonu kullanıldığını açığa çıkarmış. Hatta birçoğu da bir Arap tarafından bile kullanılmayan kelimeler. Sadece Fatihâ'da, her zaman okuduğumuz Fatihâ'da sırf Fatihâ'da 58 tane Araplar tarafından daha önceden hiç kullanılmamış kombinasyon örnek bulmuş. "حَدِيث" "yeni bir şey." Kullanımı mantıklı ama daha önce hiç kullanılmamış. Örneğin, "غَيرِ المَغضُوبِ عَلَيهِمْ وَلاَ الضَّالِّينَ" Fatihâ'da bunu okuyoruz, değil mi? Yan yana gelen iki kelime nedir? "غَير" ve "وَلاَ" Arapçada, Arapçaya dair her ne kayıt altına tutulmuşsa ve tüm hadislerde "لاَ وَ لا" bulursunuz. "ne... ne" kalıbı. "ليسَ وَ لا" gibi "مَا وَ لاَ" gibi "غَيرَ و غَيرَ" gibi "غَيرَ أو" gibi... "غَيرَ" ve "لاَ"yi birlikte asla göremiyorsunuz. Asla. Tek gördüğünüz yer Fatihâ'dadır. Kur'ân'da. Subhanallah. Ve Araplara da tamamen bu kullanım mantıklı geliyor ama kimse böyle konuşmuyor.

Bir örnek de gerçekten akıl almaz bir şey arkadaşlar, kesinlikle büyüleyici, "كَانَ" kelimesinin kullanımıyla ilgili. Arapçada "كَانَ" her zaman "-dı, -di" (geçmiş zaman) demekti. Kur'ân ise gelip "-dır, -dir" şeklinde (geniş zamanda) kullanmaya başlıyor. Daha önce hiç olmamış! "وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا" "Allah, çok bağışlayandır, çok merhamet edendir." (Fetih, 14) Hep öyleydi ve hâlâ da öyle. Aşırı derecede affeden, kullarını seven ve merhamet eden. Yani "كَانَ"nin hakiki manası neydi? "Geçmiş zaman" ve Kur'ân 190'dan fazla yerde ayrıca hangi manada kullanmış? "Geniş zaman." Bu Kur'ân'ış eşsiz bir özelliği ve Araplar böyle bir şey daha önce yapmamış. Peki, Resûlullah (sav)? Binlerce hadislerde "كَانَ"yi bir defalığına bile "geniş zaman" olarak kullanmamıştır. Bir kere bile Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Kur'ân'dan kendi konuşma tarzına bir şey

almamıştır. “كَانَ” gibi basit bir şeyde bile. Asla “geniş zaman” olarak kullanmamış. Yani akademik dilde dedikleri gibi müellifi ayırt etme aşikâr oluyor. Müelliflerin aynı olmadığı apaçık ortada. Daha ileri gidip “Kelamullah” diyemezler ama Subhanallah. “حَدِيث” derken bunu kastediyordum işte.

Konuşma kalıbı, Kur’ân’ın konuşma tarzı örneğine rastlanmamış bir şey. Kesinlikle daha önce kullanılmayan. Birkaç kelime öbeği alıp tekrarlanmamış bile, hadisinde Resûlullah (sav) direkt ayeti alıntılar, onun dışında tamamen kendi konuşma tarzı. Peygamberce olan sözlerinde bile Kur’ân’ın kelimeleri kullanılmamış. Kur’ân’dan gözle görülür şekilde çok farklı. Takdire şayan bir durum. “فَلْيَأْتُوا بِحَدِيثٍ مِّثْلِهِ إِن كَانُوا صَادِقِينَ”le Allah meydan okumayı bir adım daha ilerletiyor.

Bu arada, şimdi bahsedeceğim bu iki meydan okuma tüm Kur’ân’la ilgili. “حَدِيث” tüm Kur’ân demek. “De ki: “Andolsun, insanlar ve cinler bu Kur’ân’ın bir benzerini getirmek üzere toplansalar ve birbirlerine de destek olsalar, yine onun benzerini getiremezler.”“ (İsrâ, 88) “De ki: İnsanlar ve cinler bu Kur’ân’ın bir benzerini getirmek üzere toplansalar ve birbirlerine de destek olsalar,” “عَلَى أَن يَأْتُواْ بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ” “Kur’ân gibi bir şey benzetme görevi edinseler,” “وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَهِيرًا” “Onların bir kısmı, bir kısmına yardımcı olsa bile.” Yani eğer tüm insanlığın aklını tarasanız ve gökyüzüne erişebilen cinleri de çağırsanız, Kur’ân’a yakın bir şeyle bile gelemezsiniz. Ama bu meydan okuma da tümüyle Kur’ân’la ilgiliydi. Sonra Allah bir adım ötesine götürerek: “أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ” “Onu ‘Resûlullah (sav) uydurdu’ mu diyorlar?” “فَأْتُواْ بِعَشْرِ سُوَرٍ مِّثْلِهِ مُفْتَرَيَاتٍ” “O zaman buna benzer 10 sure yapıp getirin.” İğnelemeye bakın. Yapmak kolay değil mi? O zaman neden 10 tane yapmıyorsunuz? Hadi, gidip 10 tane yapın. “لَوْ نَشَاء لَقُلْنَا مِثْلَ هَذَا” “İstesek biz de bunun benzerini elbette söyleriz.” demiştiniz zaten.” “Yaparım ki!”

Spor izleyenlerin, mesela LeBron James çok fena smaç attığında, “Ben de yapabilirim bunu zaten.” dediklerini bilirsiniz. Yani… 1.30 falansın, Toys R Us’tan anaokulu için aldığın bebeğinin hulahopuna yapabilirsin anca. Bunu yapamazsın. Bunlar da Kur’ân’ı duyup “Yapmak istemiyorum ama eğer yapsaydım, yapardım!” diyorlar. “لَوْ نَشَاء لَقُلْنَا مِثْلَ هَذَا” Allah “Çok kolay! Neden o zaman 10 tane yapmıyorsunuz?” Ayrıca uydurulmuş. “مُفْتَرَيَاتٍ” “Eğer doğru söyleyenlerseniz, o takdirde Allah’tan başka gücünüzün yettiği kimseleri çağırın ve onun gibi bir sure getirin!” (Yûnus, 38) Daha sonra bu meydan okuma

daha da yoğunlaşıyor. "أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَأْتُواْ بِسُورَةٍ مِّثْلِهِ" "Onu 'Resûlullah (sav) uydurdu' mu diyorlar?" Sonra da Allah Yûnus Suresi'nde "Neden o zaman yalnızca bir tane onun gibi getirmiyorsunuz?" Sadece bir tane. Bu zamana kadar da en kısa sure çoktan inmişti: "إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ" (Kevser, 1) İki satırcık. "وَالْعَصْرِ • إِنَّ الْإِنسَانَ لَفِي خُسْرٍ" (Asr, 1-2) Çok değil. Sayfanın üçte biri bile değil. Bunun gibi bir şey yapabilirsiniz değil mi? Hadi o zaman! "وَادْعُواْ مَنِ اسْتَطَعْتُم مِّن دُونِ اللّهِ إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ" "Allah'tan başka gücünüzün yettiği herkesi çağırın, eğer doğruyu söylüyorsanız." Eğer gerçekten yapabiliyorsanız, hadi bakalım. Ve bu meydan okumayı kabul etmek birçok sebepten ötürü imkânsız, dil bilim bu sebeplerden bir tanesi.

Kur'ân Arapların hayatlarında duymadığı tarihi bilgilerden bahsediyor. Kur'ân'ın uydurma insan işi olduğunu kanıtlamaya çalışan Batılı akademisyenler "Peygamber İncil'den, Yunan tarihinden, Habeşistan'dan, oradan buradan hikâyeleri alıntılamış," diyorlar. Ve onlar kaç yerden alıntıladığı şeyleri söylemeyi bitirdikten sonra "Peygamber ne kadar seyahat etmiş ki böyle!" diyorsunuz. Ve kaç tane üniversiteden derece alıp böyle gizli arkaik belirsiz yazıları bulup Kur'ân'a benzetmiş ve gidip "Aa, şu, bu kısmı alıntılayayım." demiş! Kur'ân'da tüm dünya edebiyatlarındaki çeşitli paraleller bulmanız direkt olarak bunun Allah'tan geldiğinin göstergesidir. Söyledikleri şey kendiliğinden bunu kanıtlıyor; bu çölde yaşayan ve zamanındaki en önemli, en iyi bilgilere erişimi olabilen bir adamdan (sav) gelmiş olamaz.

Resûlullah (sav) Yûsuf Suresi indirildiğinde Mekke'deydi. Kur'ân'ın 12. suresi Mekke'de indi. Hiçbir şekilde Yahudi topluluklarıyla iletişim hâlinde değildi. Yahudiler neredeydi? Medine'de. Ve Resûlullah'a (sav) tüm Yûsuf Suresi indiriliyor. Surede Yahudi geleneğinde önemli bir figür olan Yusuf'un (as) hayatıyla ilgili o kadar detay var ki! Kur'ân gelip İncil'de anlatılan Yusuf'un (as) kıssasının tüm çelişki ve hatalarını düzeltiyor. Subhanallah. Yahudiler ortada değil bile! Araplar da dinlediğinde "Kim bu Yusuf? Onu hiç duymadık!" diyorlardı. Kur'ân Resûlullah'ın (sav) Yahudilerle hiçbir irtibatı yokken de Musa'dan (as) çok bahsediyordu. Mekki olan Tâhâ Suresi'nde mesela. Kasas Suresi de Mekkîdir. Tüm ayetler ve Yahudilerin geleneğine olan atıfların Resûlullah (sav) Medine'deyken indirilmesini düşünmüş olabilirsiniz. Hepsi onlarla ilgili ama hayır. Subhanallah. Yani Resûlullah (sav) Medine'ye geldiğinde çoktan onların sahip olduğu bilgilere meydan okuyabiliyor.

Yakın zamanda bir hahamla konuşmuştum, birkaç yıl olmuştur ve ona "Bana Musa'dan bahsetsene." demiştim. "Hikâyeyi bildiğin gibi anlat." Çünkü İbranice İncil'in beş kitabından dördü Musa'nın hayatına ayrılmış. Çok fazla siyerleri var. Musa'yla ilgili sahip olduğu bilgiler muazzam derecede fazla. Onun

için vahiy nasıl başlamış onu sordum. "Yolculuk yaparken ateş görmüş." Yalnız mıydı? "Hayır, bir koyunla birlikteyken görmüş." Hayır, bir koyunla değildi ki, ailesiyleydi, ne diyorsun sen? "فَقَالَ لِأَهْلِهِ امْكُثُوا" "'Ailesine, durun, bekleyin' demişti." (Tâhâ, 10) Sonra neden koyun dediklerini fark ettim. Neden ailesini koymamışlardı ki? Çünkü ailesi Medyenliydi. Nerede evlenmişti? Medyen'de. Ve Medyen Arapların yaşadığı bir şehir. Ailesi de Arap. Çocukları da Arap bir anneden. Ve Yahudilere göre uyruk anneden gelir, yani eğer bunu kabul ederlerse o zaman Musa'nın (as) çocukları Arap olmuş olur. Bu da bir sıkıntı yani. O yüzden "Bir koyunlaydı. Böyle olması daha iyi. Sonra gidip vahiy aldı." Subhanallah! Ne kadar pratik... Kur'ân nasıl kesip attıklarını ifşa ediyor çünkü onlar Araplarla hiçbir ilişkilerinin olmasını istemiyorlardı. Her türlü ilişkilerini kesip bağı koparmak istiyorlardı. Ama Medyen'e gitmişti işte! Ve Medyenli biriyle evlenmiş, Arap toprakları orası.

İşin aslına bakarsanız, "Önce benim için 8 sene çalış sonra istersen 10 yıla çıkarırız." olayını bilirsiniz değil mi? Kur'ân'daki Arapça bunu nasıl kullanıyor? "ثَمَانِيَ حِجَجٍ" "sekiz yıl" demiyor. "حِجَجٍ" diyor. Kelime hangi Arapça kelimeden geliyor, herkes biliyordur. Tahmin edin. "حَج"tan. Hac nerede yapılıyor? Onunla konuşan adam, kayınpederi, "Sekiz hac zamanı boyunca kal, sonra gidebilirsin." diyor. Musa'ya (as) hac referansı vermiş yani. Musa (as) Kâbe'yi biliyordu. Subhanallah. Hac'tan bahsedilirken nasıl bilmez? Kudüs'e göre (Yahudi kaynaklarına göre) Hac diye bir şey yok, hiç öyle bir şey olmamış. Hac sadece İbrahim (as) tarafından inşa edilen Kâbe için yerleşmiş bir gelenek olmuş. Ve Musa'nın (as) kendi ailesi ona tanıtıyor; kayınpederi. Kur'ân'ın tarihi açığa çıkarması böyledir işte.

Mekke'deki Araplar: "Bu nedir şimdi? Bunların hiçbirini bilmiyorduk!" diyorlardı. Burada eğitimimizden çok daha fazla bir kapsam var ve kapasitemizden daha üstün bir tarz var. Yani içerik ve biçimden tamamen kafamız allak bullak oluyor. Ama Resûlullah (sav) Medine'ye hicret edince, bu ayete gelelim şimdi, artık eğitimsiz, çok azının okuma yazma bildiği Araplarla uğraşmıyor. Evet, ayrıca putperestler de var; Evs ve Hazrec kabileleri de müşrikti ama artık Yahudiler, Hristiyanlar da var. Bu insanlar da gelenekte âlimler. Bilgili insanlar. Allah: "Neden bir sure kendiniz oluşturmuyorsunuz?" dediğinde, bu Mekke'ye meydan okumasından farklı oluyor. Mekke'deki meydan okuma "Şiir yazmayı biliyoruz biz, o zaman buna benzer bir şey yazalım." şeklinde olabilirdi. Ama Medine'deki meydan okuma "O'na (sav) bir yaprak Tevrat parçası ya da Kur'ân'la uyuşacak bir şey gösterelim." şeklindeydi. Sorun şu ki, eğer herhangi bir parça Tevrat getirselerdi esasen Kur'ân'ı tasdik ederdi. O yüzden yapamazlardı, saklı tuttular.

Sonra Allah daha ileri giderek meydan okuyunca, önceki tüm beş meydan okumadan sonraki bu altıncıda Allah "فَأْتُواْ بِسُورَةٍ مِّثْلِهِ" yerine "فَأْتُواْ بِسُورَةٍ مِّن مِّثْلِهِ" diyor. Ona yakın bir şey! Diğer bir deyişle, Medine'deki Yahudilere Resûlullah (sav): "Sizler bu meydan okumaya en nitelikli kişilersiniz ama sizi bu en zor meydan okumaya davet edeceğim. Bana bir sure getirmeyin, bana ona çok yakın olabilecek bir sure getirin." diyor. "Neden bu kadarını denemiyorsunuz?" Sonra "وَادْعُواْ مَنِ اسْتَطَعْتُم مِّن دُونِ اللّهِ" diyor. "Şahitlerinizi çağırın!" Şahidin iki anlamı var; uzman bilirkişilerden gerçekten aynısı olduğunu tasdik edenler olabilir, Bir mana da yardımcılar olabilir. Allah'tan başka yardımcılarınızı çağırın. "إِن كُنتُمْ صَادِقِينَ" de iki anlamda olabilir. "Siz şüphede olduğunuz hakkında bile doğruyu söylemiyorsunuz." Allah onların blöf yaptıklarını söylüyor. Çünkü "وَإِن كُنتُمْ فِي رَيْبٍ" diyor. "كُنتُمْ فِي رَيْبٍ" değil. "Eğer" şüphe içindeyseniz... Yani Allah sonunda: "Size sesleniyorum, doğruyu söylemiyorsunuz; bunun Allah'ın kelamı olduğu hakkında tek bir kuşkunuz yok." Sadece yozlaşmanızı örtmek için gururdan iftira atıyorsunuz. Bu eleştiriyle gelmenizin tek sebebi bu.

Bu ayetle ilgili son yorum da bu ayetlerin yanlış kullanımı. Eskiden üniversitedeyken MSA, Discover İslam Haftası vardı standlar kurup broşürler dağıtırdık. İnsanlar gelince onlara bedava bir pizza dilimi ve İslam'la ilgili broşür verirdik. Bir çocuk gelip "Hey adamım bu İslam da ne böyle?" demişti. Ben de "Tek ilaha, Peygamber'e ve bu Kitab'a inanıyoruz." demiştim. O da "Pek emin değilim." demişti. Ben de, "Öyle mi, kâfir? O zaman buna benzer bir sure getir! Neden getirmiyorsun he?" O da "Sure ne adamım? Farklı bir çeşit pizza mı? Ne istiyorsun, o ne?" demişti. Bu davetin ilk adımı değil. Kur'ân gibi bir sure getirmeye meydan okumak davette ilk adım değildir. İşin aslına bakarsanız, davet bile değildir. Azap kapılarının açılmasından önceki en son adımdır. Bu noktayı iyi anlamanızı istiyorum.

Allah insanları nasihatle, tavsiyeyle, adalet, minnet duyma algılarıyla, onların içlerindeki erdemi cezbederek çağırdı. İnsanlığa ilk davet "الْحَمْدُ للّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ • الرَّحْمنِ الرَّحِيمِ مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ •"dir. Kur'ân'da Allah insanlara üzerlerine koyduğu gökyüzü için ayakları altına koyduğu yeryüzü için, içtikleri içecekler için, yedikleri yemekler için, sevdikleri eşleri için hamd etmelerini ister. "Deveye bakmıyorlar mı, nasıl yaratılmıştır! Göğe bakmıyorlar mı, nasıl yükseltilmiştir!" (Ğaşiye, 17-18) İşte Allah'ın insanlığın ilgisini saf fıtrata çekmesi böyledir. Çünkü Allah insanları güzel bir fıtrat üzerine yaratmıştır.

"فِطْرَةَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا" (Rûm, 30) Hadi şimdilik Kur'ân'ı düşünmeyelim, önceki ümmetleri düşünelim. Önceki kavimlerde peygamberler faydalı öğütler verdiklerinde insanlar onladı dinlemedi. Sonra insanları ikna etmek için Allah mucizeler gösterirdi. Allah mucize gösterdikten sonra inanmamak için başka bir bahaneleri kalmıyordu. İlk olarak meydan okumak için gösteriyordu, "Bakın eğer bunun Allah'tan olduğunu düşünmüyorsanız, bunun nasıl olduğunu söyleyin" "Bana Salih'in (as) "اللَّهُ نَاقة" (dişi deve) olayını anlatın. Çamurdan olan kuşun nasıl canlandığını anlatın ya da asanın yılana dönüşünü. Bunun Allah'tan başka bir şeyden olduğunu bana gösterin. İnsanlar bir mucizeyi inkâr ettikten sonra, daveti değil, öğüt, tavsiye ve uyarıları değil; mucizeyi reddettiklerinden sonra geriye kalan tek şey cezadır. Çünkü sizi hidayet edecek en iyi şeyi kanıtlamışsınızdır ve bu sizin için yeterli değilse. Firavun'u düşünsenize, Musa'yı (as) nereye kadar takip etti? Denize kadar. Her iki tarafa çekilmiş dağ kadar büyüklükte su kütlelerini görüyor. Bu frene basıp "Dur bir saniye, belki gerçekten dediği doğrudur." demesi için yeterli değil miydi? Eğer bu sizin için yeterli değilse o zaman helak olmayı hak etmişsiniz demektir, anladınız mı? O yüzden bu ayette Allah "Bunun gibi bir sure getirin." derken "İnkâr edip bunun mucize olmadığını kanıtlayın ve daha ileri gidecekseniz de ateşe hazırlanın." "فَاتَّقُواْ النَّارَ" bir sonraki ayette göreceğiz. Yani bu davet değil, Kur'ân'ın gücüne hiçbir şekilde inanmayanlar için bir meydan okuma. İlk adım olarak Kur'ân'ın mucizesini kanıtlamayacağız. Hayır.

Hiçbir peygamberin izlediği yol bu değildi. Bu aslında en son çare. Kur'ân ve bu dinin daveti; insanların sağduyularına, mantığına, erdemlerine, Allah'ın içlerine koyduğu fıtratlarına uygun bir şekilde kalmasıdır. "فَأْتُواْ بِسُورَةٍ مِّن مِّثْلِهِ وَادْعُواْ شُهَدَاءكُم مِّن دُونِ اللّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ" böyleydi... "فَإِن لَّمْ تَفْعَلُواْ" Bu ayeti çok seviyorum. "Fakat eğer yapamazsanız." buradaki "Eğer"i çok seviyorum, ne demek peki?

Bakın, Kur'ân ineli birkaç yıl olmuştu. Allah aslında Yahudilere sesleniyor, özellikle hahamlara çünkü Peygamber birkaç ay önce Medine'ye gelmişti, onlar da Kur'ân'la ve Resûlullah'la (sav) birkaç aydır iletişim içindeydiler. Ama aslında Kur'ân'ı dinledikten sonra yıllar boyu Resûlullah'a (sav) karşı gizliden Kureyş'le bir olup O'na (sav) sormaları için onları sorularla donatıp komplo kuruyorlardı. Yani Kur'ân'a bayağı maruz bırakılmışlardı. Şimdi de maruz kaldıkları aşikâr oluyor ve yine de inkâr ediyorlar. O yüzden Allah "Fakat eğer yeni bir şeyle karşıma çıkmıyorsanız neden kayıt ettiklerinizi kontrol etmiyorsunuz? Belki yeni bir şey uydurmuşsunuzdur." Onlar da "Gerçekten yapmış mıydık? Kontrol edelim, hayır, yapmamışız." demişlerdi. Hiçbir şey

yapamamışlar. Dikkat edin, burada Allah "لَّمْ تَفْعَلُواْ" diyor. Buna koşul cümlesi deniyor ve bunlar geçmiş ve geniş zamanda olabilir, kulağa teknik gelebilir ama söz veriyorum kolay anlatacağım.

"Eğer gelseydi" ve "Eğer gelse" dersek, biri diğerinden daha fazla geneldir, hangisi? "Eğer gelseydi" Nedenini söyleyeyim, eğer "Eğer gelse" desem henüz gelmemiş demektir. Öyle değil mi? Ama İngilizcede Arapçada olduğu gibi "Eğer gelseydi" dersem geçmişten bahsettiğim manasında. "Eğer üç saat önce gelseydi iyi olurdu." gibi. Ayrıca "Eğer şimdi gelseydi iyi olurdu." manasında da olabilir. Yani geçmişi zaman kullandığınızda geçmişi ve şimdiki zamanı da kapsıyor. Oraya "eğer" koyduğunuzda geçmiş zaman hem geçmiş hem de gelecekle ilişki içinde olabiliyor. Benimle misiniz?

Allah "إِن لَّمْ تَفْعَلُواْ"yu "İllâ tef'alû"ya karşı söylerse, yani "İllâ tef'alû" deyince sadece şimdiki zamandan bahseder. Ama "إِن لَّمْ تَفْعَلُواْ" derseniz hem geçmiş hem şimdiki zamanla ilişki içinde olur. Yani cümle "Eğer bu zamana kadar ve şu an bile bir şey yapamadıysanız." diyor. Tüm bu anlam "إِن لَّمْ تَفْعَلُواْ"da yakalanıyor. Sonraki en sevdiğim şey ise "تَعْمَلُواْ" yerine "تَفْعَلُواْ" kullanılması. Arapçada fiil bir şey yapmaktır. Amel de öyle. Ama amel bilinçli bir şekilde efor sarf ederek yapılır. O yüzden "عَمِلُوا الصَّالِحَاتِ" diyoruz. "Onlar belli iyi bir niyetle amel işlerler." "فَعَلُوا اصَّالِحَاتِ" demiyoruz, "Bilinçli ya da bilinçsiz iyi şeyler yaparlar." Nefes almak fiildir, "Dur bir saniye, nefesimi vereyim." demiyoruz. Onu düşünerek yapmıyorsun, kendiliğinden oluyor. Bu fiil. Ama yazı yazarsan amel olur. Ama sınıfta ölümüne sıkılmış bir çocuk istediğini yazıp çizdiğinde ve ne yaptığını düşünmediğinde fiil oluyor çünkü beynini kullanmıyor. İkisi arasındaki farkı anladınız mı? Allah ayette "Siz kazara bile rastgele bile akıllıca bir şey yapamazken bir amaçla nasıl yapabilesiniz?" diyor. "فَإِن لَّمْ تَفْعَلُواْ", "تَعْمَلُواْ" bile değil! Bir diğer şey de şu, fiil herhangi bir şeyi yapmanın en genel adıdır. Geçen ayetin fiili "فَأْتُواْ بِسُورَةٍ"di, "Bir sure getirin," Aynı fiili tutsanız "fe illem te'tû bihî ve len te'tû bihî" olurdu.

Bir önceki ayetle tutarlı olurdu ama Allah değiştirmeyi tercih etti. "فَإِن لَّمْ تَفْعَلُواْ" diyor, neden? Çünkü Allah "Sure getirmeyi bile bırakın, o yöne giden ilk adımınızı bile atamazsınız." Hiçbir şey yapamazsınız! İlk adımı bile atamazsınız. Yazar tıkanıklığı denen şeyi duydunuz mu hiç? Bir şey yazmaya başlarken "Nasıl başlayacağımı bilmiyorum, birkaç oyun oynayıp kafamı toplayayım, biraz uyuyayım, düşünmeme yardımcı olur belki." derler. Özellikle

erkeklerin ödevi olduğunda. Kızlar da böyle sorun var mı bilmem ama erkekler çok yaşıyor, yazar tıkanıklığı yaşıyoruz ve bunu PlayStation, uyku, yürüyüş ya da daha fazla uykuyla, yemekle gideriyoruz. Peynirli Tombi'ler yardımcı olabiliyor. Bir cümle yazıp sonra yine yazar tıkanıklığı yaşıyoruz. Allah burada: "Başlasanız bile o yöne bir adım atmaya başlayamazsınız." diyor. "إِن لَّمْ تَفْعَلُواْ"

Bu konuşma tarzındaki bir diğer güzellik ise, Türkçeye şöyle çevireyim: "Eğer "bunu" yapacak ya da "öyle" yapacak kapasitede olsanız bile." ve Arapça'sında "bu" yok. Neden biliyor musunuz? Çünkü onlar hiçbir şey yapamıyorlar, hiçbirini.

Bir güzelliği de es-Samarrai'nin bahsettiğine göre, çok güzel gerçekten, Allah "Eğer 'bu'nu yapamıyorsanız ya da belagatı ve biçemi, o zaman diğerlerinden sadece biri olur." Belki birinin "Sanırım biçemine yaklaşabildim." demesi gibi ama hâlâ özüne yaklaşmamışlardır bile. Ya da "Sanırım ana fikrine yaklaştım." demesi gibi ama hâlâ tarihin hakikatine erişememişlerdir bile. Belki bir boyutuna yaklaşmışlardır, ama Kur'ân'ın o kadar çok sonsuz boyutu var ki eşsiz oluşu bir kelimeyle toparlanamıyor bile! O yüzden Allah "فَإِن لَّمْ تَفْعَلُواْ" diyor.

Mef'ul bihi imkânsız, fiilin nesnesi bile. "Eğer yapamazsanız." Önünde hiçbir şey yok. Basit bir Türkçeyle eğer hiçbir şey yapamazsınız ve bu arada, bu zamana kadar yapamamanız çok kötü, belki gelecekte şansınız vardır diye mi düşünüyorsunuz? Hayır. "وَلَن تَفْعَلُواْ" Gelecekte de asla ama asla hiçbir şey yapamayacaksınız. Bu kadar sert bir meydan okumadan sonra birinin çıkıp "Ne var biliyor musunuz? Hadi yapalım." dediğini düşünebilirsiniz. "Yapamıyor muyuz? Yapacağız." deyip birkaç yapmacık cümlelerle gelmiş olabilirlerdi ve bazı sahte dostları da "Evet evet, resmen Kur'ân bu." Diyebilirdi. Çünkü Allah'ın istediği tek şey"وَادْعُواْ شُهَدَاءكُم"du. "Şahitlerinizi çağırın." Önceden "مَنِ اسْتَطَعْتُم مِّن دُونِ اللّهِ"ti ama şimdi meydan okuma daha da kolay, "Herhangi bir şahit getirin." "Her kim olursa olsun." Getirin de şahitlik etsin. Bu ayetler Mekke'nin ve Medine'nin Araplarına boyun eğdirmişti. Hatta bu meydan okumayı kabul etmeye bile cüret edememişlerdi. Sadece kelimeler olsa bile... Düşünsenize, topraklardaki en güçlü kabile olan Kureyş, en balagatli şairler, eğitim, ekonomi, ticaret olarak en becerikliler. Resûlullah (sav) da onları silahla, dış ordularla tehdit etmiyor. Resûlullah'ın (sav) onlara getirdiği bu kadar tehlikeli şey ne? Kelimeler! Ve kelimelerle yapılacak en kolay şeyse onları kelimeyle öldürmektir.

Kureyşliler kan akıtıp öldürüp aileleriyle savaşıp sınır dışı edip birçok savaşa katılmaya hazırlardı. Ama kelimelerle gelememişlerdi. Kur'ân'a benzer bir şeyle gelselerdi tartışma bitmişti yani. Kimseyi öldürüp savaşmaya gerek yok. Bu pahalıya patlayacak olan girişim biterdi. Allah onları kendi kelimeleriyle

mağlup etti. Bu kelimeler çok daha ağır ve zordu ama savaşta babanız, çocuğunuza karşı olmaları daha basitti. Subhanallah. Allah'ın kelamı bu işte. "وَلَن تَفْعَلُواْ فَاتَّقُواْ النَّارَ" "Eğer Allah'a meydan okumak isterseniz pekâlâ size yapılacaklar sizden önceki Allah'a meydan okuyan milletlere yapılan şeyler olacaktır." "O zaman gidip kendinizi ateşten koruyun." "الَّتِي وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ" "Yakıtı insanlar ve taşlar olan ateşten." Yani Allah'ın mucizesine meydan okuyan tüm insanlar. Bazıları taşların taptıkları taşlar olduğunu söylüyor. Bazıları da taşların kendi kalpleri de taşa dönüştüğü için bahsediğildiğini söylüyor. İlerde de göreceğiz. Yani kalplerinin dönüştüğü o taşlarla yanmaları daha uygun. Bazıları da taşı yaktığınızda lav gibi olduğunu söylüyor. Çok fazla sıcak ve odun gibi bir şeyin yanmasından daha alevli. Yani bu yoğun alev, cehennem ateşinin yakıtı "أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ" "kâfirler için hazırlandı." Neyi inkâr edenler için? Onlara gösterildiği halde Allah'ın mucizesini inkâr edenler için.

Meydan okuyup ikna olmamak farklıdır. Meydan okuyamayacağınızı biliyorsunuz, şimdiden yenilmişsiniz. Kalbinizde bunun hak olduğunu inkâr ediyorsunuz işte o zaman cehennem ateşi sizin içindir. Şimdi geriye kalan birkaç dakikada iyi tarafa geçmek istiyorum, sonunda o kadar münafıklar, kâfirler, Kur'ân'a meydan okuyanlardan bahsettik. Bayağıdır karanlık bir ruh hâli içindeydik. Şimdi de Allah durumu aydınlatıyor.

Resûl'üne "وَبَشِّرِ الَّذِين آمَنُواْ" "Sen," direkt olarak, "İnananları müjdele." Çok güzel kelimeler... Allah'ın önceden nasıl konuştuğunu görmüştünüz. "يَا أَيُّهَا النَّاسُ" diyordu. Şimdi Resûlullah'a (sav) emrediyor. Resûlullah (sav) bizimle Allah'ın emriyle konuşuyor. "Sen, inananları müjdele" diyor. Bu ayette takdire şayan, harikulade bir öğreti var. İslam'ın ümmeti, Ümmet-i Muhammed (sav) olarak İslam'ın mesajını yaymak istediğimizde ilk yapmamız gereken şey, aslında tebşîr. Müjde. "بَشِّرِ الَّذِين آمَنُواْ" Kur'ân'ın iyi haberleri ve uyarıları var, bu doğru. Ama bizim ümmete ulaşmamıza ve konuşmamıza gelince, biriyle beş dakikalık konuşacaksanız, bir daha tekrar görüşme ihtimaliniz olmadığında ve "Belki Allah'la ilgili birkaç şey diyebilirsin." dediklerinde, birine hatırlattığınızda, bir topluluğu girdiğinizde insanlar takılıp bir şeyler konuşurken onların dini hâlâkalara gitmediklerini fark edebilirsiniz. Sonra da hasbelkader sizinle akşamı kılarlar. Siz de imam olursunuz. Şansınız var, herkesle birlikte oturuyorsunuz ve herkes "Bir şey mi diyecek acaba..." derken birkaç saniyeniz var, bu da onlara cehennemi hatırlatmak için değildir. Bu birkaç saniye onlara umut vermek içindir. Onlara iyi haberler verin. İnsanların büyüyüp geliştikleri zamanlar vardır ve günahlara

dalmışlardır, iyi haberleri uzun zamandır dinliyorlardır; o zaman hangi aşama gelir? Uyarılar.

İslam hakkında neredeyse hiç eğitimi olmayan Müslüman ümmeti var. Müslümanların çoğu İslam hakkında hiçbir şey öğrenmiyor. Nadiren mescide geliyorlar ve Cuma'ya gelmeleri bile Allah'ın bir mucizesi oluyor. Ve bir defalığına geldiklerinde de alaya alınıyorlar. Bazı insanlar "إِنَّا لِلّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعونَ" namaza, Cuma'ya bile gelmiyorlar, tek geldiklerini gördüğünüz zaman bayram oluyor. Ve imam da sinirleniyor, "Tüm yıl neredeydiniz?" Bayram namazı farz bir namaz bile değil! Utanmalısınız! Zamanı değil, kardeşim! Bir sonraki yıl bayram namazına bile gelmeyecekler... Ne yapıyorsun? Bu tam da umut verme zamanı. Çünkü o insanların çoğu vicdan rahatsızlığıyla geliyor. "Hiç namaz kılmıyorum ve geldim işte..." Bu tam da sizin umut verme, yumuşak olma zamanınız. "Allah sizden vazgeçmedi. Siz uzun zamandır Allah'tan vazgeçseniz bile O etmedi. O'na geri dönebilirsiniz. Kapı açık." deme zamanı Cennet inanan herkes için... Çünkü dinden çok uzaklaşan Müslümanlara ne oluyor biliyor musunuz? Kendilerinin zaten cehennem için yaratıldıklarını düşünüyorlar. Birçok Müslüman yanıma gelip "Ağabey, ben kötü bir Müslüman olduğumu biliyorum, iyi biri değilim ama bir sorum var..." Ben de "İyi ya da kötü bir insan olup olmadığını nereden bilebilirim? Neden kendin hakkında böyle düşünüyorsun?" diyorum. Kendinizle ilgili iyi düşünceleriniz olsun, Allah katında da öylesiniz çünkü. Kendinizden vazgeçmeyin çünkü Allah sizden vazgeçmedi. Allah'ın sizden vazgeçmediğini nereden biliyorsunuz? Çünkü hâlâ nefes alıyorsunuz... Hâlâ hayatta olmanız Allah'ın sizden vazgeçmediğini gösterir. Eğer ümitsiz vakaysanız ve sizden hiçbir hayır gelmiyorsa o zaman artık yaşamanıza bir gerek kalmıyor. Anladınız mı?

Bu Resûlullah'ın (sav) bir sünnetidir. Mushafta Resûlullah'a (sav) direkt olarak gelen ilk emir "بَشِّرِ"dir. "Müjdele..." İnananlar için davetlerini nasıl sağlayacakları atmosferi belirleyen bir şey. "وَبَشِّرِ الَّذِين آمَنُواْ وَعَمِلُواْ الصَّالِحَاتِ" "İnanan ve onlardan çok az istenen salih amelleri işleyenleri müjdele." Bu arada, "عَمِلُواْ" bilinçli fiil, değil mi? "فَعِلُواْ" değil. "الصَّالِحَاتِ" da "salih amel" olarak anlaşılıyor ama bu sondaki "ات" dişil çoğul ek Arapçada, cemi müennes salim. Müennes çoğul. Arap belagatında Cem'u Kille denir. Çoğulun bir az daha azı. Başka bir deyişle, basit Türkçede "İman edenleri ve onlardan istenen çok az, azami salih amel işleyenleri müjdele." Allah sonsuz bir salih amel listesi yapmamış. Sizden azami temel ameller istiyor. Resûlullah'a (sav) gelen ve "Bana öyle bir şey söyle ki cennete gireyim." diyen adam gibi değil mi bu durum? Resûlullah (sav) "Tamam, otur, sana kalbinin

temizlenmesi için 800 şey söyleyeyim" mi dedi? "Bunu yap biraz temizlen, sonra bunu yap temizlen…" mi? Hayır! Sadece "Sinirlenme" dedi. Birine de "Annene iyilik yap." dedi. Birine "La İlahe İllallah de sonra istikamet üzere ol." dedi. Herkese aynı tavsiyeyi mi verdi? Hayır, aslına bakarsanız psikolojik ve manevi olarak insanları teşhis etti ve onlara üzerinde çalıştıklarında daha iyi bir insan olabilecekleri yalnız bir şey söyledi. İnsanlara amel üstüne amelle yüklemedi. Anladınız mı? İnsanlarla konuştuğunuzda, mesela bayağı iyi öğrencileriniz vardır, mescide sabah namazı için gelenler vardır ibadetleri çok iyidir, nafile oruç tutarlar mesela, bu tip insanlar kendilerini daha iyisine zorlarlar. Daha daha fazla yaparlar, ama bazıları da vardır ki İslam'a zar zor tutunurlar, bu insanların uzun listeye ihtiyacı yok. Sadece yapacakları bir şeye ihtiyaçları var. Resûlullah (sav) asla kimseyi geri çevirip "Neden tek bir şey istiyorsun? En az beş istemelisin!" dememiştir… "Bir şey de ne demek?" Böyle kimseye yapmış mıdır? Ama insanlar bize gelip "Ağabey, yapmam gereken bir şey söyler misin?" deyince "Sen mi? Senin için bir liste hazırlayayım, e-mail adresin var mı? PDF olarak tek boşluk, 6 punto şeklinde ek yollayacağım." Yapman gerekenler bunlar ve belki bir ayağını cehennemden çekebilirsin. Subhanallah. "وَبَشِّرِ الَّذِين آمَنُواْ وَعَمِلُواْ الصَّالِحَاتِ" Peki, ne elde ediyorlar? "أَنَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ"

Bir değil, birçok tane cennet bahçeleri olacak. Bir tane yeterli ama O birçok diyor. Allah birçok dediği için göreceğiz ki, cennetteki her meyve aynı olmayacak. Allah size üzüm verdiğinde ve tattığınızda bir sonraki tamamen farklı olacak. Her meyve her tattığınızda tamamen farklı bir tada bürünecek. Eğer her meyve tamamen farklıysa bahçeleri tahmin edebiliyor musunuz? Çünkü meyve nerenin en küçük parçasıdır? Bahçenin. Allah tek bir bahçe değil birçok veriyor, her bahçe kendine has şekilde, kendine ait çiçek, vadi, akarsu ve harikalarıyla! Birine gittiğinizde "Aah, aynı işte!" demiyorsunuz. California'da bir sahile gittiğinizde ya da Malezya ya da Hawaii'de, sonuç olarak hepsi %80 aynı. Sahil işte… Su, güneş, kum orada şurada ayriyeten taş var, rüzgârlar benziyor, belki su daha berraktır ama bilirsiniz ki çoğu aynıdır. Ormanın ortasındayken Redwood ya da başka bir yerde olsanız durup "Aa! Ağaçlar, gökyüzü, dağlar, pek güzel! Bana öteki yeri hatırlatıyor." dersiniz. Ama Allah ormanlar veriyor ve ve "Hiçbir gözün görmediği, hiçbir kulağın duymadığı." bir orman. Ormana, bahçeye girdiğinizde, kuşların cıvıltısını, rüzgârını duyarsınız. Ama cennetin rüzgârının sesini, kuşlarının cıvıltısını hiç duymadınız. O kuşları yiyeceğiz de. "وَلَحْمِ طَيْرٍ مِّمَّا يَشْتَهُونَ" (Vâkıa, 21) "Ve canlarının çektiği kuş etlerinden sunulur."

Ben de bu kısmı sabırsızlıkla bekliyorum aslında, cennetin kuşlarını. Allah "Canlarının iştahla çektiği kuş etleri" diyor. Ben de kesinlikle istiyorum. Kızartılmış mı, cennete ait tavuk falan… Bilmiyorum ama muhteşem olacak.

Allah'ım bizi cennetine sok. "تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الأَنْهَارُ" "Altlarından nehirler akan cennetler." Nehirlerin altta olması öncelikle yeraltı suyu demek oluyor. Bazıları da bu bahçelerin falezlerde olduğu şekilde tevil etmiş, siz uçurumun üzerinde bahçede dururken uca doğru gidip akarsuları görebiliyorsunuz yani. Yani bir akarsuyun üzerindesiniz ve sular altınızdan akıyor. Bazıları da Süleyman'ın (as) krallığı gibi, diyor. Yerin kendisi su. Suda yürüyorsunuz. Yere bakıyorsunuz ve sadece su var. "كُلَّمَا رُزِقُواْ مِنْهَا مِن ثَمَرَةٍ رِّزْقاً" "Onlara karşılık olarak ne zaman herhangi bir meyve verilse" "رُزِقُواْ" burada meyveyi almak için kalkmanıza bire gerek yok iması var. "ذَوَاتَا أَفْنَانٍ" (Rahman, 48) Biliyorsunuz ki cennetin ağaçları devasa büyüklükte. "Taa yukarıdalar, nasıl alacağım? Bir çubuk sipariş edebilir miyiz?" Hayır, hayır. Sakince oturuyorsunuz ve size getiriliyor.

"يَطُوفُ عَلَيْهِمْ وِلْدَانٌ مُّخَلَّدُونَ" (Vâkıa, 17) Allah'ın cennette sadece hizmet için yarattığı yardımcılar etrafınızda dolanıp "Biraz daha ister miydiniz, efendim?" diyecekler. Siz de yiyeceksiniz. "ثَمَرَةٍ" Her meyveyi. Bu dünyada bazı meyveleri severiz ama bazılarını da pek beğenmeyiz. Mesela ben pek Malezya'daki durianları sevmem, hiç duymadıysanız ne mutlu size. Bazıları tadını beğeniyor ama kokusu... "إِنَّا لِلّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعونَ"

"Hangi hayvan öldü?" diyorsunuz. Singapur'da, otel odalarında tutmak bile yasak. O meyveyi götüremiyorsunuz. Çünkü açtığınızda kimyasal dünya savaşına dönüşüyor ortalık. Yani bazı meyveleri sever bazılarını sevmezsiniz ve size sunulduğunda belki sevdiğiniz bir meyve olmasa, mesela hindistan cevizi. Siz de pek sevmiyorsunuz diyelim, ilk tepkiniz şöyle olur "Aaa, dünyada bundan vardı!" "قَالُواْ هَذَا الَّذِي رُزِقْنَا مِن قَبْل" "Bize önceden bu verilmişti." Belki beğendiğiniz belki beğenmediğiniz bir şey olabilir ve cennette her şeyin güzel gideceğini düşünüyorsunuz. Bazen arkadaşlarınız size bir şey tattırmak ister "Gerçekten çok güzel!" Siz de "Bilmiyorum..." "Hadi dene dene! Yengeç gerçekten çok güzel!" Ben Malezya'dayken bana ahtapot yedirmişlerdi. Onlar da "Hadi ama tadı aynı tavuğa benziyor!" demişlerdi. Ben de "Tamam... yavru ahtapot" demiştim. Çocuklarıma fotoğrafını çekip "İşte az önce yediğim şey bu!" diye mesaj atmıştım ve 800 satırlık "Iyy" cevabını vermişlerdi. Ama cennette size o meyve verildiğinde birinin aklına "Bilmiyorum, dünyada bunu pek sevmiyordum." gelebilir. "Aa... evdeyken bundan bizde de vardı. Hmm, başka bir şey verilir sanıyordum."

Ama Allah "وَأُتُواْ بِهِ مُتَشَابِهاً" "Onlara bu rızık, meyve verilecek ve önceden yediklerine görünüşte benzeyecek." diyor. Diğer bir deyişle, benzer görünecek

ama bir ısırık aldıklarında sürpriz onları şok edecek. "Ne?" Bir ısırık daha! Diğer ısırık daha da iyi, diğeri de ondan iyi...

Yani bazen çok sevdiğiniz bir şey yersiniz, özellikle iftarda değil mi? Çok sevdiğiniz şeyi yersiniz. Eğer çikolata hastasıysanız bir kutu size ait, oturup yiyorsunuz ama sorun şu ki bir iki üç dört beş... Onuncuya geldiğinizde "Galiba doydum." diyorsunuz, durduruyorsunuz. En sevdiğiniz yemek bile olsa bir noktadan sonra bir daha tatmak istemiyorsunuz. İki üç kez yeseniz bile "Başka bir şey yiyelim." dersiniz. Ben tavuk şavurmaya bayılırım, ama durmadan yiyemem. Bir süre sonra "Hadi kırmızı et yiyelim, başka bir şey yapalım." derim. Cennette aynı meyveyi yiyeceksiniz ama asla aynısı olmayacak. O yüzden yemekten bıkmayacaksınız. İnanılmaz bir şey. "وَأُتُواْ بِهِ مُتَشَابِهاً"

Allah hemen ardından "وَلَهُمْ فِيهَا أَزْوَاجٌ مُّطَهَّرَةٌ وَهُمْ فِيهَا خَالِدُونَ" ekliyor, Allah'a şükürler olsun ki beş dakikamız kaldığı için bu kısmı açıklamama gerek yok. "Onlar arındırılmış saf eşlere sahip olacaklar." Tabii ki hanım kardeşlerimizin bu ayetle ilgili hiçbir soruları yoktur. Hiç hem de, ayetten tamamıyla mutlu ve memnunlardır. Ve bu imanlarını arttırıyor ve cennete gitmek istemelerini sağlıyor. Bu kelimeyle dil açısından ilgili birkaç şey söyleyeceğim. Sizinle beni en çok ikna eden şeyi paylaşacağım. En iyisini Allah bilir. Kendi Kur'ân incelememde neyi tatmin edici bulursam onu paylaşıyorum ve kendimi Kur'ân âlimi olarak değil, Kur'ân talebesi olarak görüyorum ve sanıyorum ki Kur'ân talebesi olarak öleceğim ve sizi kendi incelemelerinizi yapmaya teşvik ediyorum. Şimdi birkaç şey paylaşacağım:

Kur'ân'ın kendisinde "أَزْوَاجٌ" kelimesi hem erkek hem kadın için kullanılır. Mesela, "قَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّتِي تُجَادِلُكَ فِي زَوْجِهَا وَتَشْتَكِي إِلَى اللَّ" (Mücadele, 1) bir kadın gelip zevcesi, kocası hakkında şikâyet ediyor. Ayrıca kadın olarak kullanımı da var. "أَصْلَحْنَا لَهُ زَوْجَهُ" "Onun zevcesini, karısını kocası için ıslah ettik." (Enbiya, 90) Yani zevce kelimesi Arapçada esasen "eş" demek. Karı koca olarak çevirmek de doğru ama ben "eş"i daha çok seviyorum. Aslında "mükemmel bir şekilde eşleşmiş eşler"e zevce denir. Güneş ve Ay "zevceyn"dir. Gece ve gündüz de "zevceyn"dir. Bunlar Allah'a göre zevcedirler. Yine benzer olarak bu dünya ve ahiret hayatı da "zevceyn"dir. Birbirlerini tamamlarlar. Bu hayat diğer hayat için bir anahtardır. Diğer hayat bu hayata bağlıdır. Birbirleriyle ilişki içindedirler, "zevceyn"dirler. İnsanların içinde de vardır; vücut ve ruh zevceyndir. Birbirlerine eştirler, birlikte çalışırlar. Erkek ve kadın da zevceyndir ve Arapların dilinde eskiden, genellikle kocaya da "zevc" karıya da "zevc" denirdi. Zevce diye bir şey yoktu. Bu Kur'ân'da da sabit. Bazı insanlar

zevce diyormuş ama Kur'ân kullanmamış. Kur'ân erkek ve kadın için de zevc kullanmış.

Diğer şey ise çoğul zamir "هُم","هُم" kadın ve erkeği kapsayan bir zamir. Allah "Onlar arındırılmış eşlere sahip olacak." dediğinde ve daha birçok pasajda Allah erkeklerin ve kadınların da arındırılmış eşlere sahip olacağını söylüyor. Sayıdan bahsetmiyorum. Herkesin en az bir eşi olacak. Sayı farklı bir konu. Çünkü çoğunlukla Kur'ân'da Allah -arındırılmış eşlerden- bahsederken "O birçok eşe sahip olacak." demiyor. "Onlar eşlere sahip olacaklar." diyor. Yani iki taraf da çoğul. Mesela "Bu insanların eşleri var." demem gibi. Bunu deyince hepinizin kaç tane olabilir? Bir. Çokluktan bahseden hadis ve diğer gelenekler var, o farklı bir mesele. Ama Kur'ân herkesin en az bir güzel eşe sahip olacağını tasdik ediyor. Kadın ya da erkek ayrımı yok. Bu inkâr edilmiyor.

Ve eşlerin ilişkilerinin doğası da bir sonraki kısım. Bir erkeğin bir partner ilişkisinde arzu ettiği kadınınkinden farklıdır. Bir erkeğin bir partner ilişkisinin hayatı boyunca ya da sonsuza dek nasıl olmasını istediği kadının arzu ettiğinden farklıdır. Aslında bu dünyada da ne zaman bir erkek ve kadın bir araya gelirse eninde sonunda uzlaşacaklardır, bazı şeyler sizi mutlu etmeyecek, bazı şeylerle de yaşamayı öğreneceksiniz. Böyle olmak zorunda. Ve karınızın da anlayışlı olması gereken konular olacak. "Allah'ım, cennette, lütfen! Burada fazlasıyla çektim." diyecek. "Bittim artık, dayanamıyorum çünkü durmadan çamaşırlarını banyoda unutuyorsun!" diyecek. Her ne yapıyorsanız katlanacak ve sonunda "Ya Allah, bunun dışında cennette her şeye razıyım." diyecek. Bu da olabilir yani. İnşallah zamanı gelince de cennetteki "أَزْوَاجٌ" kavramını konuşacağım sizinle.

Ama burada "مُّطَهَّرَةٌ"yı eklemek istiyorum. "Arındırılmış." Arınmış değil, bu yanlış bir çeviri. Kusursuz bir şekilde arındırılmış. Tek manevi olarak değil ama tam olarak zevkinize göre arındırılmış. İnsanlar evlenmeden önce erkek kızdan hoşlandığında her hâliyle mükemmeldir. "Ona baktığımda Allah cennette ne bırakmış acaba, diye düşünüyorum, hepsi buradaki Facebook resminde çünkü." diyorlar. Ama evlendiğinde e-mailler geliyor: "Üstad Numan... Onun mükemmel olduğunu sanıyordum ama estağfirullah..." başlıyor yine. Cennette mükemmel olan tek resim değil, mükemmel photoshoplanmış değil, kişiliği, dostluğu da mükemmel... Bazen karı kocayı test edip "Benimle dolaşmak ister misin?" der. Kocası da dilini ısırıp "Evet!" der. "Tabii ki isterim, arkadaşlarımla dışarı çıkmaktan nefret ederim zaten." "مُّطَهَّرَةٌ"dan maksat o tamamen sizin zevkinize göre ve kocanız da sizin zevkinize göre olacak. Bu dünyada kulağa imkânsız geldiğini biliyorum. Ama bu ahiretin bir hediyesi. "أَزْوَاجٌ مُّطَهَّرَةٌ"

Bu arada, her meyve gibi, her tattığınızda nasıldı? İlk defa yemiş gibi. Önceden hiç tadılmamış gibi. Cennetteki eşlerde de aynı şey söz konusudur. Asla yaşlanmıyor, bu eşle sonsuza dek birlikte olacağız. Bu adamla sonsuza dek yaşayacaksınız bayağı uzun bir süre. Aslında biraz korkunç bir olasılık "Gerçekten sonsuza dek mi?" Allah ne diyor? "حُورٌ مَّقْصُورَاتٌ فِي الْخِيَامِ" "Durmadan bakışlarını aşağı indirirler." (Rahman, 72) Yani bir kadın eşiyle ilk defa karşılaştığında erkek de kapıyı kapattığında, kadın da göz temasından kaçınır çünkü utanır. Bu güzel anlar asla geri gelmeyecek, ama cennette her zaman, her zaman ilk kezmiş gibi olacak. Subhanallah. "مُّطَهَّرَةٌ" bu işte. Eski geçmiş yok, ilişkiyi kirleten eski yaralar yok, "Dün ne dediğini hatırlıyor musun?" gibi hatıralar yok... Hiçbiri yok, hepsi yok oldu gitti. Artık her şey "مُّطَهَّرَةٌ" "هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ" ve sonsuza dek birlikte olacaklarını da anlıyoruz.

Çok uzattım, son bir şey daha var, Kur'ân'ın dilinin bir parçası bu ama genelde gözden kaçırılıyor, "أَزْوَاجٌ" kelimesi Kur'ân'da sadece eş demek değil, ayrıca birlikte anlaşıp takıldığın insanlara da deniyor. "وَكُنتُمْ أَزْوَاجًا ثَلَاثَةً" (Vâkıa, 7) "وَلَا تَمُدَّنَّ عَيْنَيْكَ إِلَى مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْهُمْ" (Tâhâ, 131) Bu ayetlerde "أَزْوَاجًا" eş demek değil, birlikte takıldığınız çok iyi anlaştığınız kişiler demek. Çok iyi geçindiğiniz arkadaşlarınızdan başka kimseyle gülemediğiniz gibi. Ve yıllarca takılmıyorsunuz, yıllar sonra da buluştuğunuzda yine 17'ymiş gibi oluyorsunuz. "Bu çocuklar var ya... çok farklı" diyorsunuz. Bu gruplar aslında "أَزْوَاجً"tir. Çünkü bir bakıma birbirlerini tamamlarlar. Allah cennette sadece mutlu bir evlilikten bahsetmiyor. Allah "Sizin takılmalarınız, eğlenmeleriniz, partileriniz, gruplarınız, arkadaşlarınız, cennette birlikte çıktığınız gezintilerde, takılmalarda etrafınızda olduklarından çok memnun olacağınız arkadaşlarınız olacak," diyor. Onlar sizin "أَزْوَاجًا"iniz. Ve tek sizin için arındırılmış çünkü çoğu zaman bir grup arkadaşınızla birleşip takıldığınızda biri diğerinden daha fazla kaba oluyor ya da biri alay konusu oluyor. Biri diğerinin kalbini kırıyor. Güzel bir buluşma ama acı tarafları oluyor tabii. Değil mi? Ama cennette Allah insanların toplanmasını da arındırdı. Subhanallah. Bu da cennetteki zevklerden birisidir. Allah başka yerlerde de bahseder, "فَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ" "Birbirleriyle karşılaşıp sorular soracaklar." "Hey, sen de mi buradasın? Hiç tahmin etmezdim... Tamam, tamam... Çok havalı. Nasılsın? Eskiden hep takılırdık." Kelimenin tam anlamıyla partiler var. Bazıları Kur'ân okuyup merak edebilir. "Eğer mükemmel eşim olacaksa cennette arkadaşlarımla nasıl takılacağım?" Belki bu da eşinizin

mükemmelliğinin bir parçasıdır. Gitmenize izin verir... Bununla dersi bitiriyorum.

Allah bizleri Hakim olan Kur'ân'ı ile mübarek kılsın, ayetlerinden ve hikmetli zikrinden faydalanmayı nasip etsin.

10. Bölüm

“Şüphesiz Allah sivrisinek ve onun da ötesinde bir varlığı misal getirmekten çekinmez. İman etmişlere gelince, onlar böyle misallerin Rablerinden gelen hak olduğunu bilirler. Kâfir olanlara gelince: Allah böyle misal vermekle ne murat eder? derler. Allah onunla birçok kimseyi saptırır, birçoklarını da doğru yola yöneltir. Verdiği misallerle Allah ancak fâsıkları saptırır. Onlar ki, iyice pekiştirdikten sonra da Allah’a verdikleri sözden dönerler, Allah’ın birleştirilmesini emrettiğini ayırırlar, yeryüzünde fesat çıkarırlar; işte bunlar hüsrana uğrayacak olanlardır. Siz cansız iken size can veren Allah’ı nasıl inkâr edersiniz? Sonra sizi öldürecek, tekrar sizi diriltecek ve sonunda O’na döndürüleceksiniz.” (Bakara, 26-28)

“Rabbim, benim göğsüme genişlik ver, işimi kolaylaştır; dilimden de şu düğümü çöz ki sözümü iyi anlasınlar.” (Tâhâ, 25-28)

Elhamdullillah. Salât ve selam Resûl’ümüzün, ehlinin ve ashabının üzerine olsun. Bundan sonra, asıl meseleye gelince, tekrardan Es-Selamu Aleyküm ve Rahmetullahi ve Berekatuh.

Önümüzde bayağı zor ayetler var, bugün birkaç tanesini anlatmaya çalışacağım, hiçbirinde hızlı hareket etmek istemiyorum. Yani, inşallah bugünkü niyetim onları tamamen açıklamak. Eğer olmazsa inşallah yarın toparlarız. Allah, dün işlediğimiz cennet tasvirinden sonra konuya devam ediyor. Kur’ân’a dönersek, bundan önceki ayet de Kur’ân’la ilgiliydi, o yüzden Allah meydan okumuştu:

“Eğer kulumuza indirdiklerimizden herhangi bir şüpheye düşüyorsanız, haydi onun benzeri bir sûre getirin.” (Bakara, 23)

“Ve eğer kulumuza indirdiğimiz şeyden şüphe içindeyseniz, o zaman o’nun mislinden bir sure getirin. Allah’tan gayri şahitlerinizi da çağırın.”

Yani bir taraftan meydan okuma kimsenin Kur’ân’a benzer hiçbir şey getiremeyeceğiydi. Ama sırf onun benzerini getirememeleri ve başka bir alternatifle gelememeleri yüzünden dine karşı saldırılarını durduracakları anlamına gelmiyor. Yani eğer benzerini getiremiyorlarsa, geriye tek Müslümanların sahip oldukları şeye saldırıp eleştirmek kalıyor. “Tamam, size meydan okuyamam ama hadi ama! Kitapta birçok sıkıntı var!” Aslında, bu ikinci aşamayı bugün bile görebilirsiniz. Nedir o ikinci aşama? “Kur’ân gibi bir

şey getiremiyoruz, o yüzden kusur bulmaya, devam edelim. Alay edilecek şeyleri bulmaya ya da 'Bu ne demek oluyor?' demeye devam edelim."

Bu zihniyet günümüzde hâlâ var. Bir şey daha var, bilirsiniz, yakın zamanlarda bir şey deneyimledim. Üniversite öğrencisiydim ve Arapça öğrenmeye yeni başlamıştım. Hatırlıyorum da, o kadar eski ki, daha internet yeni çıkmıştı. GeoCities (arama motoru)'in popüler olduğu zamanlardı, belki bazılarınız hatırlar. Georgetown Üniversitesi'nde Arapça lisans, master, doktora programları da bulunduğu için, Arapçanın bazı master öğrencileri, "Sınıf projesi olarak Kur'ân'a benzer bir sure yazdık." deyip GeoCities'e koydular. Osmanî baskılı, kafiyeli, Mushaf gibi görünüyordu. Mushaf gibi kırmızıydı ve "Bakın, Kur'ân'a benzer bir sure yazdık." dediler. Başka girişimler de olmuştu. İnsanlar böyle yapıp "Tamam, Kur'ân bize meydan okumuştu, bizim de cevabımız bu, alın size sure!" demişlerdi. Sonra onların "شُهَدَاء مِّن دُونِ اللّهِ" (Allah'tan başka şahitler) başka profesörler ve akranları, diğer öğrenciler gelip "Evet, evet! Kur'ân'a benziyor!" demişlerdi. Allah da "Kur'ân'a benzer bir şey getirin ve şahitlerinizi de davet edin." demişti. Onlar da "Tamam, bakın Kur'ân'a benzeyen bir sure işte ve şahitlerimiz de yanımızda!" demişlerdi. Oldu, bitti işte! Zihniyetleri böyle işte anladınız mı? Sorun şu ki, Kur'ân kendi meydan okumasını tek bir şeye indirgemedi. Arapça bir şey getir, onun stiline benzer, surelerin bağlamına göre eşsiz bir şey getir demiyor. Kur'ân aynı anda birçok farklı açıdan emsalsizdir. Bu tüm insanlık için, yerini doldurulmasını imkânsız hâle getiriyor.

Size bu eleştiri mantığına gelmeden önce bir iki örnek vereceğim. Neden eleştiriye başvurmak istediler? Bir şey üzerinde çalışmak için vakit harcarsınız, sonra eleştirebileceğiniz bir şey bulursunuz, tüm enerjinizi harcarsınız. Yani aslında, Kur'ân'ı araştırıp inceleyip eleştiri ortaya atmaları gerekiyor. Daha iyisini yapmaya çalışmaktan daha kolay bu! Neden bu yolu deneyesiniz ki? Neden bu yolu denersiniz? Bir alternatifi ile gelemediğiniz için. Size pek konuşulmayan birkaç bakış açısı söyleyeceğim.

Resûlullah (sav) peygamber olduğunu ilan etti, vahiy ona kaç yaşında geldi? 40. Ve O (sav) bu görevi 23 yıl üstlendi. Yani Kur'ân 23 yılda, dünyada ismi olmayan bir yarımadada indirildi. Medeniyet yok, bahsedilecek bir altyapı yok, imparatorluk yok, hiçbir şey yok. Çadırlarda yolculuk yapan, çamurdan evleri olan ve hiçbir şeyden haberleri olmayan bedeviler var ve Kur'ân buraya iniyor. Bu da şu demek oluyor, eğer buraya indiyse, bu kadar dünya çapında bir etkisi olmamalıydı. Bir adamın (sav) mikrofonsuz söylediği bu kelimeler tüm kıtaları değiştirememeliydi. Bazen merak ediyorum da Resûlullah (sav) Mekke'de sahabeyle oturup Allah'ın vaad ettiği şeylerden bahsederken... Roma İmparatorluğu ve İran İmparatorluğu'nun düşeceği ve İslam dininin her yere

yayılacağı gibi... 18-19 yaşlarında, eğer Kâbe'de namaz kılarsa dayak yiyecekleri sahabeler orada güneşin altında sıcaktan pişmiş taşların üzerinde oturuyorlar. Ve Resûlullah (sav) onlara "Şimdi evsiz kaldınız, sizi nerede görseler dövecekler ama biz neyi ele geçireceğiz? Roma İmparatorluğu'nu, İran İmparatorluğu'nu!" buyuruyor. Ve 18'likler de "Evet, tabii" deyip oturuyorlar. Bu çocuklar hakkında ne düşünürdünüz? Bu insanlar çılgın resmen, şu konuştuklarına bakın?! Kimse buna inanmazdı, değil mi? Akademik bakış açısından ya da dinî açıdan değil ama daha çok sadece tarihi, ön yargısız bir açıdan durumu idrak etmenizi istiyorum.

Şu 23 yıla bakın. Ve binlerce yıldır süregelen adetleri olan insanlara bakın. Dinî, ahlakî adetler... Ve bu arada, kültürler bir gecede değişmez. Eğer bir kültürün kadınlara karşı binlerce senedir belli bir muamelesi varsa, değişmesi çok uzun zaman alacaktır. Ve ne zaman değişir? Çok fazla yabancı bir etki olduğunda. Mesela şimdi dünya modernleştiriliyor. Dede-ninelerimizin belli standartları vardı. Şu an o standartlara biz sahip değiliz. Pakistan, Hindistan, Bangladeş, Sudan, Ürdün ya da Mısır'da kadın ve erkeğin 80 yıl önceki iletişimi, nasıl konuştukları, anlaştıkları bugünle bir değil. Dünya değişti. Neden değişti biliyor musunuz? En büyük etken, dış dünyanın bu ıssız yerlere sözünü geçirebilmesi.

Resûlullah (sav) toplumda bir değişime neden oldu. Hiç dış etki var mı? Dış saldırılar, yeni kültürlerin gelip istila etmesi falan? Yok. Sadece bir adam (sav) ve Kur'ân'ın görünmez bir şekilde indirilişi, değil mi?

Bu 23 yılda ne oluyor peki? Sadece nasıl yediğini değiştiren değil, ayrıca uyku şeklini de değiştiren, uyanış şeklini de değiştiren, kendilerini nasıl temizlediklerini de değiştiren, nasıl evleneceklerini de boşanacaklarını da değiştiren, neyden nefret edip neyi seveceklerini de değiştiren, nasıl bakışlarını kaldırıp indireceklerini de değiştiren, nasıl seslerini yükseltip alçaltacaklarını da değiştiren, kimin dost kimin düşman olduğunu da değiştiren insanlar oluşuyor. 23 yılda her şey değişti. Kültürel, sosyal, dinî, ekonomik, siyasi olarak. Resûlullah'a (sav) inanan bu insanlar için değişmeyen tek bir şey yok. 23 yılda toplum akla gelen her yönden değişiyor. Bu insanlar eski hallerinden alakasız hâle geliyorlar. Eski hâllerinden geriye kalan tek şey kendi dilleri. Yüzyıllarca süregelen Arapların gurur duydukları şey neydi? Şiirleri. Bununla iftihar ediyorlardı. Sonraki yüzyılda hiç kimse şiir yazmıyor. Çünkü nesilden nesile geçen tek şey artık ne oluyor? Kur'ân ve Resûlullah'ın (sav) sünneti.

Aslında sahabe neslinde sonradan insanlar Arapçayı kaybedeceklerini fark ediyorlar, çünkü artık kimse şiirle ilgilenmiyor. Herkes Kur'ân ve sünnetle ilgileniyor. Ama şiirin de tarihi bir değeri var ve klasik Arapçayı kavramamıza yardımcı oluyor. Ve İslam da gittikçe yayılıyor. Arap olmayan Acemler İslam'a

katılıyorlar ve yabancılar sizin topraklarınıza katıldığında diliniz zayıflar. Yani ilk nesilde bile Arapça eskisi kadar saf değildi çünkü birçok insan İslam'a katılıyordu. Böylece ayrıyeten bir çaba gerekiyordu, bu yüzden âlimler, tabiin ve tebe-i tabiin dış etkene maruz kalmamış Arap köylerine gidip dilin klasik kullanımı ve zamanın eski şiirlerini öğrenip belgeliyorlardı. Şimdi bizim âlimlerimizin çöllere gidip 20 yıl oralarda yaşadıklarını öğrenince "Neden oralara kadar gittiler?" diyoruz. Çünkü kirletilmemiş, saf dil hâlâ oralardaydı. Arapların gurur kaynağı olan bu aynı dil artık kimsenin umurunda değildi. Şimdi bulmak için en eski yerlere gitmeniz lazım. Dilleri onların kimliklerinin merkeziydi, onları Arap yapan buydu.

Şimdi bunu, bu kelimeyi sevmiyorum ama bir bakıma herhangi bir devrimle karşılaştırın. 23 yıl boyunca süren herhangi bir devrimle karşılaştırın. Teknolojik devrim var, doğru, feminist devrimi var. Bir ülkenin siyasi devrimi olabilir, geçen yüzyılda Rusların devrimi olmuştu. Birkaç yüzyıl önce Fransızların devrimi olmuştu. Birkaç yüzyıl önce de Amerikan devrimi olmuştu. Tarihte devrimler mevcut. Devrim sona erdiğinde, her şeyden önce, ne kadar kan dökülüyor? Bu ilk soru. Soru iki, kan döküldükten sonra insanlar aynı şeyi mi yiyor, aynı şeyi mi seviyor, aynı şeyden mi nefret ediyor? Kabaca her şey aynı. Yani ekonomik ya da siyasi sistem belki değişir ama genellikle dini görüş aynı kalır. Siyasi görüş belki değişir, kültür hep aynı kalır. Fransız gıdaları devrimden sonra da aynıydı. Çok fark yok. Amerikan zihniyeti de aynı. Her şey aynı. Ama İslam geldiğinde "Ne değişti?" demezsiniz. Aslında "Ne değişmedi?" demeniz gerekir. İstediğinizi oluşturun, dokümana yakın bir şey bile olur, Kur'ân'ın 23 yılda kelimelerle gerçekleştirdiği bir değişimi toplumda ortaya çıkartın. Bazıları tarihteki bazı büyük devrimleri örnek olarak gösterse bile, modern batı için diyorum, Fransız devrimi çok önemli, çünkü din tarafından yönetilen toplumdan laik topluma geçiliyor ve bu da, yani Fransız ya da Avrupa devrimi, Rönesans hâlâ içinde bulunduğumuz çağda kutlanıyor. Bu devrim de birkaç yazarın elinden çıktı. Açıkça yazıp ortaya çıkamayan, roman ya da hikâyelere iliştirmek zorunda kalan belirli felsefe yazarları tarafından. Bazıları da diğer felsefi soyut edebiyat yapanlardı. Bu insanların çoğu edebiyatçı ve filozoftu. Onlar aktivist, davetçi değillerdi. İnandıkları şeyler için ölmeye hazır değillerdi. Sadece roman, kitap yazdılar. Ve bir başkası onların adına, fikirlerinden uyanıp tüm akımları ortaya çıkardığında onlar çoktan ölüp gitmişti. Anladınız mı? Marksistlerin K. Marx'ı görmemesi gibi. Ne dediğimi anladınız mı? Ve Resûlullah (sav) vahyi 40 yaşında alıyor. Ve topluma değişiklik yapmaları için sesleniyor. En önde toplumun değişmesi için savaşan kim var? Kendisi (sav) var. O (sav) asla değişim fikirleri üreten bir aydın değildi. Eğer O'na (sav) filozof derseniz... Biz O'na (sav) peygamber diyoruz. Bu fikirler O'na (sav) verildi. Bu fikirler O'na (sav) ait değil. Ama her şeye rağmen, bu fikirleri taşıyan o aydınlar hep neredeydi? Arkalarda bir yerlerde. Arka planda. Ve gençler hep

öndeydi. Ve Resûlullah'ın (sav) kendisini de görevini üstlenmiş görürsünüz. O (sav) bu hareketin aydın lideriydi, 23 yılın siyasi, sosyal, kültürel, dinî, her bakımdan bu İslam hareketinin lideri. İnsanlık tarihinde böyle bir şey hiç gerçekleşmedi. Bana başka bir zaman dilimi gösterin, bunu aslında tarih hocama sormuştum, çok havalı bir İtalyan adamdı. Hâlâ onu hatırlarım, kendisi ayrıca siyaset bilimciydi. Çok rağbet görmeyen bir tipti. Derslerine sadece davranışlarını izlemek için girerdim. Çok garip davranıyordu. Büyük kalın gözlükler, kambur yürüyüşü, okulun ilk günü "Neden 'yürütme organı' diyorlar biliyor musunuz?" demişti. Nasıl bir soru bu? "Çünkü başkan insanları yürütebilir (idam edebilir)." Muhteşem bir ders olacak! Okulu bırakmayacağım! Elveda, matematik, bu dersi iki dönem üst üste alacağım! Ama ona gerçekten sordum. "Tarihte üç on yıldan az süren bir durumu belgeleyebilir misiniz? Aslında 25 yıldan da az bir sürede tüm insanların kişisel ve toplumsal olarak ehemmiyetli bir değişim yaşadığını yani."

Bilirsiniz, devrimler bazen toplumsal bazen kişisel olur. Mesela mobil cihazlar arasında kişisel iletişimi değiştirdi, bu da kişisel bir devrimdir. Ama ekonomi politikasının değişimi toplumu etkiler. Kur'ân ve bu din insanları çarpıcı bir şekilde etkiledi. Nasıl? Hem kişisel hem toplumsal. Hayatlarının en özel kısımlarında bile. İhtiyaç gidermeye giderken önce hangi ayakla banyoya basmalarında bile. Bir düşünsenize. Hangi elle yemek yenmesi gerektiğinde bile. Evlendiğinde ne demek gerektiğinde bile. Arabaya bindiğinde hangi duayı okumanda bile. İslam tarafından dokunulmamış ve kökten değiştirilmemiş tek bir insan aktivitesi bile yok. Tamamıyla değişmiş. Bu açıdan bakınca Kur'ân "Georgetown Üniversitesi'nde yaptığınız sureyi getirin, tebrikler size." demiyor. Kur'ân'a meydan okuyup bir tane yapıp amazon.com'da satabilirsiniz. Sorun yok. Ama insanlığa nasıl bir etkisi oldu? Arkasından ne iz bıraktı? Kur'ân bir belgedir. Büyük bir belge bile değil. İncil'in beşte biri bile değil. Ve dünyada Kur'ân'ın kaynak olduğu diğer kitapların sayısı... Kitaplar bile dememem lazım. Kur'ân'ın kaynak olduğu kütüphanelerin sayısı, tüm dünyada rafları dolduran edebiyat, hukuk, felsefe, teoloji, tarih ciltleri tek bir kaynak olan Kur'ân'ın ürünleridir. Subhanallah. Bana lütfen başka bir belge gösterin. Bazı bilim insanları "Bu meydan okuma o zamanın Araplarına ithaf edilmişti, onlar da cüret edemeyince, savaş bitti." tarzında argümanlar çıkararak böyle demişler. Bunun üzerine başka bilim insanları "Hayır, neden savaş bitti diyorsunuz? Meydan okuma hâlâ devam etmeli, hâlâ Kur'ân'a meydan okuyabilmeliyiz. Buna yaşayan kitap diyorsunuz, buna da yaşayan bir meydan okuma yaraşır." Ben de tamam, diyorum. Eğer bunun yaşayan bir meydan okuma olmasını istiyorsan, onun yaşayan standartlarını karşıla.

Önceden biriyle bu meydan okuma hakkında konuşuyordum ve ona dedim ki "Bak, başka hiçbir şey hakkında konuşmayalım. Sadece Euless Teksas hakkında konuşalım. Hatta sadece Güney Euless, sadece küçük bir köşeyi. Ve diyelim ki

elektrikler, internet, mobil cihazlar, telefonla iletişim gitti. Tüm iletişim yok oldu. Ve tüm basılmış kitaplar Euless'te yok oldu. Bu kasabadan, Orta Teksas'tan, Kuzey Teksas'tan basılmış kitaplar yok oluyor. İncil yok, Birleşik Devletler Anayasası yok, Tarrant Vilâyeti Yerel Yasası yok, hepsi gitti. Hangi belge bir anda toplanabilir? Kur'ân. Hiçbir sorun olmadan, bu kasabada toplanabilir. Euless, Teksas'ta ne kadar sürede İnciller toplanabildi? Eski Ahit, Yeni Ahit, Mezmurlar, Davud'un kitabı peki? Platon'un Devlet'i ne kadar sürede toplanabildi? Düşünsenize, ne kadar sürede Birleşik Devletler Anayasası toplandı? Binlerce yıl geri gitmeyelim, birkaç yüzyıldan bahsediyorum. Teksas Anayasası peki? Ondan ne haber? Subhanallah. Bu deneyi Plano'da, Irving'de Cincinnati, Ohio'da, Long Island'da yer alan Nassau Vilâyeti'nde yapalım. Tüm Long Island'da da değil. Tüm dünyada, Kur'ân insanların kalplerinde yaşıyor. "Hayır, o, kendilerine ilim verilenlerin kalplerindeki apaçık âyetlerdir." (Ankebût, 49) Lütfen bana başka bir belge gösterin. Lütfen bana insanların kalplerinde yaşayan, öyle yaşayan ki bir anda toplanabilen başka bir belge gösterin. "فَأْتُواْ بِسُورَةٍ مِّن مِّثْلِهِ" Ona yakın bir şey getirin. Edebi, dilbilimsel, tarihi bakış açısından, verdiği etkiden, ezberleme bakış açısından... Bakış açıları çok fazla. Dr. Fâdıl Sâlih es-Sâmarrâî çok güzel bir şekilde açıklamıştır. Kur'ân'ın dili hakkında ve ne kadar mucizevi olduğunu konuşurken "Bu Kur'ân'ın mucizesi değildir." demiştir.

Şimdi size bir teşbihle anlatacağım. Bir dalgıç okyanusa dalıyor. Dibe ulaşıyor. Bir inci buluyor. Geri çıkıyor, inciyi tutuyor ve "Bu çok güzel!" diyor. Okyanusu güzel yapan da budur. Başka bir adam dalıyor, üç tane inciyle çıkıyor ve daha büyükler ve o da "Hayır, hayır, kusura bakmayın ama asıl okyanusu güzel yapan budur." İkisi de hatalıdır. Okyanusu muhteşem yapan içinde keşfedeceklerinden daha fazladır, değil mi? Okyanusun içinde tüm insanlığın bulabileceğinden daha fazla sonsuz hazine ve keşif var. Çok daha derindir ve çok daha fazla keşfedilecek şey vardır. Anladınız mı? Allah kendi sözlerini okyanusla mukayese ediyor. "De ki; Rabbimin sözleri için denizler mürekkep olsa ve bir o kadar mürekkep ilâve etseydik dahi Rabbimin sözleri bitmeden önce mutlaka deniz tükenirdi." (Kehf, 109)" "Rabbimin sözlerini temsil edebilmesi için okyanuslar mürekkep olsaydı Allah'ın sözlerini anlatabilmek için okyanuslar mürekkep olsaydı, yine mürekkep yetmezdi. Ve Allah'ın kelimeleri yine de yeterli derecede takdir göremezdi. İhtiva edemezdiniz." (Kehf, 109) Kur'ân'ın meydan okuması bu şekilde, hiç karşılaşılmadı ve karşılaşılmayacak da. İmanımız bu.

Diğer taraftan da, her zaman Kur'ân'a karşı eleştiri olacak. Meydan okuma başka bir şey. Onu sağlamak imkânsız. Meydan okunması imkânsız olduğunda, hiçbir şey olmazsa da keyfiniz kaçar. Keyfiniz kaçtığında da tabiki şikâyet edecek bir şey bulacaksınız. Kusur bulacaksınız. "Kur'ân'da birçok tezatlık var,

hiç mantıklı değil!" Şu, bu, derken tüm bu konuşmalar olacak Allah da bunları karşılık diyor ki: "إِنَّ اللَّهَ لاَ يَسْتَحْيِي" "Muhakkak ki Allah çekinmez." "أَن يَضْرِبَ مَثَلاً مَّا" "Örnek vermekten." Arapça öğrencileri "مَثَلاً"in nekre olduğunu bilir. "ما" ekleyince daha fazla belirsizleştirir. "Herhangi bir örnek, her ne olursa olsun."

Eskiden Arapçada ve günümüzde de birisi "Adamım, acıktım, biraz yemek versene." derse, "Ne yemek istersin?" diye sorulduğunda "Her ne olursa işte! Umurumda değil, yenilecek bir şey ver." Dediklerinde kullanılan "ما" budur. Diğer bir deyişle, Allah diyor ki: O'nun her ne ile ilgili ve her ne çeşit olursa olsun darb-ı mesel getirmekte utanç ya da tereddüdü yoktur. Bu aslında Allah'ın Kitabı'ndaki bir eğitim ilkesidir. Bundan da biz eğitim felsefesi öğreniyoruz. Derdinizi anlatabilmek için kendi sınırlarınızın dışına çıkmanız gerekir ve samimiyetsiz olmamalısınız. Öğrencinin seviyesinde, onun anlayacağı şekilde konuşmanız gerekir. Yüksek seviye dil ve süslü kelimelerle ne kadar bildiğinizi gösterip etkilemek ne kadar teferruatlı kelime dağarcığınızın olduğunu göstermek, kaç tane kitaptan alıntı yapabildiğinizi göstermek için konuşamazsınız. Bu öğretmek olmaz. O zaman sadece birini ne kadar bilgili olduğunuzla ilgili etkilemeye çalışırsınız. Öğretmek, insanlarla öğrenmelerini sağlayacak şekilde konuşmaktır.

Allah'ın, size garanti ediyorum ki, hepimizden daha iyi kelime hazinesi vardır. O'nun bir bilim adamından daha fazla bilim hakkında gelişmiş bilgisi vardır. O görünen, görünmeyen ve imanla ilgili nüanslar hakkında daha gelişmiş ve derin anlayışa hepimizden daha fazla sahip. Ama Allah "Ve andolsun ki Biz, Kur'ân'ı, zikir için kolaylaştırdık." (Kamer, 17) şeklinde konuşmayı tercih ediyor. Kur'ân'ı kolaylaştırdı. Bilirsiniz, bazen akideyle ilgili kitap okursunuz. Sonra mesela şöyle ayetler görürsünüz "Semavatı yedi kat üzere düzenledi." (Bakara, 29) ya da "Sonra arşa istiva etti." (Secde, 4) Sonra bu ayetlerin tefsirlerini okursunuz. Mutezile, Mâturîdî ekollerini, İmam Razi, Alusi Rûhu'l Meânî'yi okursunuz. Sayfalarca durmadan okuyup "Bu ne demek? Bu çok soyut bir kavram!" deyip saçınızı yolarsınız. Allah konuştuğunda ise... anlaşılır, kolay, dolambaçsızdır. Felsefî bir metin inceleyin, üniversite öğrencileri önceden okumuşlardır, felsefî bir makale okumak ne kadar eğlencelidir? Kafanızı kâğıda vurup "Ne diyor bu böyle?" dersiniz. Hep soyut kavramlar arasında döner durur.

Ama Kur'ân... Allah zorlaştırabilirdi, çünkü doktora öğrencileri, akademik bilginler ne yapar bilirsiniz. Bilerek makalelerini zorlaştırırlar çünkü ne kadar akademik, gelişmiş olduklarını gözler önüne sermek isterler. İhtiyaçları olmaksızın süslü kelimeler kullanmak gibi ve bu kavram Kur'ân'da tuzla buz

edilmiştir. "Allah herhangi bir örnek vermekten çekinmez." Bu dersi aslında çok önceden içselleştirmiştim. Bir şey öğrettiğinde, o kişinin anlamasına yardımcı olacak örneği düşün. Öğretmen olarak önünüzde tek bu var. Öğrencinin anlamasına yardımcı olacak şey. Öğretmenlik kariyerimde en en önemli akıl hocam Müslüman olmayan bir kadındı. Üniversitede din işleriyle ilgileniyordum ve avantajı da istediğin derse özgürce girebilmemdi. Bedavadan istediğim derse giriyordum yani. Okul Öncesi Eğitim'de yüksek lisans dersine girmiştim. Çok iyiydi. Bu bayan Okul Öncesi Eğitim'de doktora yapmış. Sınıftaki tüm öğrenciler de diplomalı okul öncesi çocuk öğretmeni. Tek olmayan benim. Okulun ilk günü bir kitapla içeri girdi. Bir aslan ve fare ile ilgili bir kitap, yazı boyutu 36. Yüksek lisans dersine, yıllık 25.000$ olan bir üniversitede, elinde bu kitapla geliyor. Kitabı açıyor ve okuyor. 55 yaşında kadın! "Bir varmış bir yokmuş, bir tane aslan varmış!" diyor. (Öyle inandırıcıydı ki) Biz de... "Nerede?" dedik. Hoca bize bir şey öğrettiğimizde utangaç olmamamız gerektiğini öğretiyordu. Anlatımınıza hayat vermeniz lazım. Kendinizi ifade etmeniz lazım. Öğretmeniz için, öğrencilerin içlerinde bulunduğu dünyayı unutmaları ve sizin onları başka bir dünyaya götürmeniz için ne yapmanız gerekiyorsa yapmalısınız. Ben de orada "Vay canına, gerçekten bir tane aslan varmış." dedim. Bu aslında Allah'ın bir sünneti. "لاَ يَسْتَحْيِي أَن يَضْرِبَ مَثَلاً مَّا" Size yardımcı olacak herhangi bir örnek sunabilir ve bunu yapmaktan kaçınmaz.

"بَعُوضَةً" sivrisinek olarak çevriliyor ama sıkça rastlanan bir hata. "Bak" sivrisinektir. "بَعُوضَةً"nın kökü "بَعَدْ"dır, o da "biraz" demektir. "بَعُوضَةً" aslında sivrisineğin bir parçasıdır, "yavru sivrisinek" de denir. Sivrisineğin bir kısmı, çok minik, küçük, hemen hemen hiç görünmeyen şey. Sivrisinek Arapların gözünde görünen en küçük yaratık, hayvandı, ona da "بَعُوضَةً" deniyordu. Eğer Allah isterse "بَعُوضَةً"dan da bahsedebilir. Anlaşılması için bunu yapabilir. "فَمَا فَوْقَهَا" eğer verdiği nüansı bilmezseniz biraz ağır bir dil gibi gelebilir. Kelime tam anlamıyla, "Ondan da öte bir varlık." Bu küçücük sineği, sineğin çok küçük bir kısmını ya da ondan da büyüğünü verebilir. Bunun 2 anlamı var. Birincisi, ondan boyut olarak her ne büyükse.

Yani Kur'ân ne yapıyor? "zübab" kullanıyor. Sinek kullanıyor. Sinek "بَعُوضَةً"dan büyük. "Hâlbuki yuvaların en zayıfı şüphesiz örümcek yuvasıdır." (Ankebût, 41) Örümcek kullanılıyor. Sonra da örnekler gittikçe büyüyor da büyüyor. Kuşlardan bahsediliyor mesela. "فَوْقَهَا" niteliksel olarak "Allah görebileceğiniz en küçük şeyden ve ondan daha ihtimal dışı gözüken şeyleri

örnek vermekten çekinmez." demektir. Fiziksel olarak daha büyük ya da bunu örnek olarak kullanmak nasıl mümkün olabilir? dedirtecek kadar hayal bile edilemeyen bir şey.

Ve bu arada kelime Arap edebiyatında Arapların gözünün görebileceği en küçük şeye deniyor, "بَعُوضَةً" kullanarak, Allah "Örnek verdiğiniz zaman, en azından insanların gözlerinin önünde canlanabileceği şekilde verin." diyor. Bu ayetten gelen ilke de örnekler verildiği zaman, kafamızda bir resim oluşmalı. "Allah bize bu örneği verdiğinde bunu daha önce görmüştük." diyebiliyoruz. Yani örneğiniz ne kadar tasavvur edilebiliyorsa ne kadar etkin bir şekilde dinleyicinin hayal gücüne hitap edebiliyorsanız o kadar Allah'ın öğretmedeki sünnetine uyarsınız yani. "مَثَلاً مَّا بَعُوضَةً فَمَا فَوْقَهَا" Ama herhangi bir tarzda örnek verdiğinizde "فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُواْ فَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِن رَّبِّهِمْ" "İman edenler onun, Rablerinden gelen bir gerçek olduğunu bilirler." "Âmene" fiili ayrıca talebu'l fiil olabilir. Yani inananlar ve inanmak isteyenler, Kur'ân'ı okuyup gerçeği arayanlar. Onlara karşılık olarak "فَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِن رَّبِّهِمْ" "Kendileri, elbette Kur'ân'ın gerçek olduğunu Rablerinden bilirler." denir.

"Gerçek" kelimesi "حَقْ" için biraz sınırlı bir kelime. Bu ayeti gerçekten anlamak için "gerçek" kelimesinin tüm manalarını bilmek gerek. Daha ayrıntılı bir şekilde anlayacağız. "حَقْ"ın ilk anlamı gerçek, ama ayrıca amaç da demek. "خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضَ بِالْحَقِّ" "Allah gökleri ve yeri, haklı bir gerekçe ile yarattı." (Nahl, 3) Sadece gerçeklik değil yani, bir "amaçla. "Yaratılmasının bir amacı var. "حَقْ" ayrıca "yasal" demek. Başkalarının hakkı da bir "hak"tır. "أَنَّهُ الْحَقُّ مِن رَّبِّهِمْ" ayrıca bu örneği vermek Allah'ın hakkıdır ve verilmeye değerdir. "حَقْ" "değerlilik" de demektir. Bu örneği vermenin tam zamanıydı yani. Bu örneğin bir amacı var. Amaçsız değil. "Gerçek" aslında en uzak anlamı burada. Ayette "amaç", "yasallık" ve "uygunluk" manaları ima ediliyor. İman edenler bu örneğin bir amacının olduğunu bilirler. Başka bir ifadeyle, iman eden asla Kur'ân'ın hiçbir kısmını doğru mu değil mi şüphesi ile çalışmazlar, anladıklarını da anlamadıklarını da. Onlarda hep aynı tutum olacaktır. "Allah'ın bunu demesinde bir amaç olmalı." "Henüz bilmiyorum, Allah henüz bana ilim kapısını açmadı, henüz anlamıyorum, belki anlayacağım ama bir amacının olduğunu biliyorum." Allah'ın dediği hiçbir şey amaçsız değildir. Kur'ân'ı okurken edindiğimiz tavır budur. Herhangi başka bir kitabı okurken anlamadığınız bir paragraf atlayabilirsiniz. "Bunun hakkında düşünmek istemiyorum, geçeyim." dersiniz. Ya da "Tekrar ediyor, zaten anlamıştım."

deyip atlarsınız. Biri size upuzun bir e-mail atınca da en alta doğru sürüklersiniz, "جزاك اللهُ خيراً السلام عليكم"ı görürsünüz. Kur'ân'ı incelediğinizde her yerde durursunuz. Anladıklarınızda da anlamadıklarınızda da. Sorularınızı yazarsınız ve "Allah'ım! İlim kapılarını bir gün aç bana." dersiniz. "Kalbimi aç ki burada ne dediğini görüp anlayayım ve değerini bileyim." İman edenin tutumu böyle olur.

"مِن رَّبِّهِمْ" "Rablerinden" deniyor. Yani kitabı okurken tevazu sahibi olarak kalıyorlar. Bir kitap okuyup dinlerken "مِن معلمِهِمْ" "öğretmenlerinden" "مِن الله" "Allah'tan" diyebilirsiniz. Ama "مِن رَّبِّهِمْ" "Rablerinden" deniyor. Başka bir deyişle, bizim Kur'ân'ı inceleyişimiz bir kulunki gibi olmalı, talebeninki gibi değil. Bir kul nasıl talimatları öğrenir? Bir talebe nasıl talimatları öğrenir? Kul, sahibini memnun etmek için öğrenir. Kul tevazuyla öğrenir, kitaba kibirle yaklaşmaz. Talebe kitaba karşı şöyle bir tutumla yaklaşabilir: "Bu dersi bırakıp başka bir ders alabilirim, sanırım her şeyi anlamam gerekmiyor, 50 alsam geçerim, tamamım işte." Ama kul ilgili ve Allah'a karşı mütevazıdır ve bu tutum Kur'ân'ı incelerken bizim içimize işlenmiş olmalı. "وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُواْ" "Küfre saplananlar ise," buradaki "كَفَرُواْ"nun en baskın anlamı minnettar olmayanlardır. Başka bir deyişle Allah'ın alışılagelmişin dışında bir örnek vermesinin değerini bilmiyorlar.

Bunu inceliyordum ve şaşkınlıktan küçük dilimi yutacaktım. Kur'ân'daki en güzel örneklerden biri Nûr Suresi'ndekidir. "اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ" "Allah, göklerin ve yerin nuru'dur." (Nûr, 35) En güzellerinden.

Hepsinin sonunda, tüm tasvirden sonra Allah "وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ" "Allah insanlara faydası olsun diye emsaller verir." diyor. Ve sonra daha eşsiz bir şey ekliyor: "وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ", "Ve Allah, her şeyi en iyi bilendir." Allah'ın örneklere ihtiyacı yok ki. Senin ihtiyacın var! Allah'ın senin seviyene inip sana anlayabileceğin şekilde örnek vermesine ihtiyacı yoktu. Bu yüzden Allah diyor: "Biz, anlayıp düşünmeniz için onu Arapça bir Kur'ân kıldık." (Zuhruf, 3) "Biz onu, 'akıl erdiresiniz' diye Arapça bir Kur'ân olarak indirdik." (Yûsuf, 2) Allah bu Kitab'ı sizin için anlaşılır yaptı. Allah sizin için yararınıza olan en iyi dersi vahyediyor ve siz bunun için minnettar bile değil misiniz? Aynı örneği okuyup şikâyet mi ediyorsunuz? O zaman sizden daha nankör kim olabilir? Bu yüzden "وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُواْ" "Nankör olanlara gelince..." Onların Allah'ın bu muhteşem teveccühünden, örneğinden sonraki tepkileri nedir?

“فَيَقُولُونَ مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلاً” “Kâfirlerse: ‘Allah, bu misalle ne demek istedi?’ derler.” Arapça talebeleri dikkat edin, çok rastlanan yanlış bir çeviri daha. “مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلاً” “Allah bu misalle ne demek istiyor?” diye çevriliyor. “Bu misal” demiyor ki. O zaman “هَاذَا مثلا” yani ismu’l işaret olurdu. Bu temyîz, aralarında bir dünya fark var. Allah’ım! Her şey değişiyor. Bir öğrenci öğretmenine gelip “Öğretmenim, bu örnek ne demek?” diye sorabilir. Bu mantıklı ve tamamen haklı bir soru. İnananlar da “مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلاً” sorabilir. Sorun yok. Ama küçümseyen biri olup ve öğretmenini aşağılamak isterseniz, “Örnek olarak bu da ne demek oluyor? Bunu mu örnek veriyorsunuz?” derseniz temyîz olur. Bu tavırla ilgili bir sıkıntı.

Dinimizde sorular sorun değildir, soru sorarken edindiğiniz tavır, tonlamanız sorundur. Kur’ân sadece beyanatımızla ilgili değil beyanatımızın doğasıyla da çok özeldir. Sadece Es-Selamu Aleyküm diyemezsiniz, gülümsemeniz de gerekir. Kaşlar çatık Es-Selamu Aleyküm denmez. Selam bu değil. Birisi size “Nasılsın?” diye sorduğunda asık bir suratla elhamdulillah diyemezsiniz. Bu elhamdulillah değil ki! Bunu yapamazsınız. “Selam sana olsun, seninle aramızda hiç kavga yok, çok iyiyiz.” deyip kapıyı çarpıyorsunuz. Selam değil ki bu! Konuşma tarzı ve tavır birbirine bağlıdır. Yani birisi gelip “Anlamadım.” diye sorsa belli bir tonu vardır. Temyîzde de olumsuz ton vardır.

“مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلاً” “Bu örnekle Allah ne demek istiyor? Mantığı ne bunun?” “يُضِلُّ بِهِ كَثِيراً” “Allah misalleriyle birçoğunu dalalete saptırabilir.” “ه” birçok şeye uyabilir. Yani “bu tarz bir beyânât ile” birçok kişiyi saptırır Ama en baskın görüş, Kur’ân’daki bu örnekle Allah’ın insanları dalalete saptırabileceğidir. Birçok insan Kur’ân’da hidayeti bulacağına “Sadece nefretlerini arttırıyor.” (İsrâ, 41) Kur’ân’ı ne kadar çok okusalar o kadar çok nefret ederler. Neden? Çünkü yanlış bir tutumla Kitab’a yaklaştılar. “وَيَهْدِي بِهِ كَثِيراً” “çoklarını da doğru yola yöneltir.” Aynı Kur’ân’la hem de! Taktığımız lenslere göre Kur’ân hem hidayet hem dalalet sebebi olabiliyor. Hangi gözle baktığınıza bağlı. Subhanallah.

Şimdi Allah'ın “Takva sahipleri için hidayettir.” (Bakara, 2) derken ne kastettiğini anlayabiliyoruz. Doğru tutumla gelirsen hidayet olacaktır. Diğer türlü, hayır. Şimdi, “Allah’ın böyle misalleri ile birçoğu dalalete ve yine birçoğu hidayete erişir.” buraya kadar okuyunca kafamızda bir soru işareti bırakıyor. “Ben hangisiyim?” Eğer Allah Kur’ân’la dalalete düşeceğime karar veriyorsa benim suçum ne? Allah kendisi bu Kitap’tan gelecek hidayeti hak etmeyenleri, en büyük hidayet olan Kur’ân’daki hidayeti kaçıranları açıklıyor. Kitab’ın adı

hidayet Kitab'ı. Yine de insanlar hâlâ yanlış yola mı giriyorlar? Bu nasipsiz insanlar kim olabilir, Allah buyuruyor: "وَمَا يُضِلُّ بِهِ إِلاَّ الْفَاسِقِينَ" "Ve onunla fâsıklardan başkasını dalalette bırakmaz." "وَمَا يُضِلُّ بِهِ احدً" müstasna yani "إِلاَّ" belirtilmiyor. Ucu açık. Bu Kur'ân'la hiçbir ruh, insanoğlu, hiçbir varlık dalalete bırakılmaz, fasıklar hariç. Yozlaşmaları dışa vuranlar hariç.

"فَسَقَ" Arapçada çürüyen meyvelere deniyor ve mesela portakal ya da muzun kabuklarının bir kısmının erimesiyle meyvenin çıkması... İşte buna "فَسَقَ" deniyor. "فسق الموز" / "فسق التفاحة" gibi. Elmanın içi dışına çıkınca çürümüştür. Elmanın içinin dışarı çıkması. Allah "Allah kimseyi Kur'ân'la dalalete bırakmaz, sapkınlıkları içlerinde kötüleşip dışarı çıkmaya başlayan." diyor. Allah'ın hidayete eriştirmeyeceği kişiler bunlar. Çünkü pislikleri o kadar yoğun ki içlerinde bastıramıyorlar. Bu tanım yeterince kapsamlı değilmiş gibi, diğer ayette "الْفَاسِقِينَ"lerin kimler olduğunu açıklıyor.

Bu noktada, Kur'ân'ı ve onun diliyle Müslümanların dilini karşılaştırmamız gerekiyor; bir ayrım yapmamız önemli. Fukaha ve Müslümanların dilinde fasık bir günahkar olabilir. Bir günahkâr fasık olabilir. Sık sık namazlarını kaçıran fukahaya göre fasıktır. Annesine iyi davranmayan fasık diye bilinir. Karısına mehir vermeyi geciktiren de... Belli bir günah işleyen yani. Bu tip insanlara ne denir? Fasık. Bu fukahanın dilinde ve Müslümanların kültüründe olandır. Ama şunu lütfen anlayın, birbirimiz için kullanmamız ve Kur'ân'da okurken kelimeyi görüp "Aman Allah'ım! Kuzenim! O asla Kur'ân'dan hidayete erişemeyecek, çünkü o gerçekten fasık!" dememiz için değil bu. Hayır, hayır hayır. Bu mesele bayağı üst düzey fasıklık. Fasıklığın dereceleri vardır. Yozlaşmanın dereceleri vardır. Kur'ân en üst seviyedeki fasıktan bahsediyor. Anladınız mı? Herhangi birinin fukahaya göre fasık kategorisine girmesi gibi bir şey değil. Şimdi Allah'ın fasığı nasıl tanımladığını görelim. Harikulade bir şey.

"الَّذِينَ يَنقُضُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِن بَعْدِ مِيثَاقِهِ" "Bu fasıklar, söz verip bağlandıktan sonra Allah'a verdikleri sözü bozarlar." "نَقَضَ" bozmak, ihlal etmek aslında ipi çözmek demektir. İlmek bağlamak çok meşakkatlidir, gidin üçüncü sınıflara sorun. Ama çözmesi de çok basittir. Aslında çok güçlüdür ve bir işe yarayabilir ama çözmesi de kolaydır ve çözdüğünüzde karmaşa ve yıkıma sebep olabilir.

Arapçada inşaat anlamına gelen "ibrâm" eskiden çimentoyla yapılmıyordu. Arap kültüründe inşaat için iki odun kirişi alıp birbirlerine bağlıyorlardı. Şuradan buradan kıvırıyorlardı. Bağlıyorlardı, buna da "el-ibrâm" diyorlardı.

Bir şeyi sımsıkı bağlama imgesi yani. Ve "nakdu'l ibrâm," yani ipi söküp parçalayabilirsiniz. "يَنقُضُونَ" bu. Şöyle ki, bu kelimeyle öne sürülen imge senin bir şeye bağı olduğun fikri "الَّذِينَ يَنقُضُونَ عَهْدَ اللَّهِ" "Allah'a verdikleri sözü bir bakıma koparanlar." diğer bir değişle Allah'a verdiğin söz seni O'a bağlar. Bir şeyi bir şeye bağlamak için ne kullanılır? Söyleyin. Bir ip. Kur'ân'ın dilinde buna ne deniyor? "Ve hepiniz, Allah'ın ipine sımsıkı tutunun." (Âl-i İmran, 103) İpin kendisi Kur'ân'dır. Ve biz de Allah'ın sözüne Allah'ın kelimeleriyle, Kur'ân'la bağlıyız. Bu yüzden Resûlullah (sav) "Kur'ân semavattan yeryüzüne inen Allah'ın uzatılmış bir ipidir." buyuruyor. Biz bir ucunu tutuyoruz, diğer ucu Allah ile birlikte. Direkt olarak bizi Allah'a bağlıyor. Kim Allah'la bağladığı ipi, "sözü" çözerse, cümlenin ilk manasıyla, Allah'la ilişkisini kesmiştir, Allah'ı ve O'na verdiği sözü terk etmiştir. Diğer ayette daha derin bir bakışla inceleyeceğiz inşallah. Umarım hepsini bugün kısa ve öz şekilde bitirebiliriz.

"مِن بَعْدِ مِيثَاقِهِ" "Sonuna kadar ve sertçe bağlanmasından sonra bile" "الوِيثَاقْ" Arapçada bir şeyi sıkı sıkı bağlamaktır. "Vaasık" bir anlamı da "kendinden emin"dir. Emin olmak, bir şey hakkında kesinlikle o kadar çok eminim ki buna sımsıkı tutunuyorum, demektir. Allah onların sözlerini sımsıkı olduğu hâlde bozduğunu söylüyor. Yani ipi çekince çözülecek kadar gevşek bir bağ değildi. Yani bağı çözmek bile efor gerektiriyordu. Çözdükleri şey çok güçlüydü. Yanlış yola saptılar çünkü bildiğiniz gibi yozlaşma küçük bir şey değildi, o kadar kötüydü ki dışarı çıkıyordu. "مِن بَعْدِ مِيثَاقِهِ" Buraya kadar size paylaştıklarım Allah'la ilişkilerini kesen insanlarla ilgiliydi. İpi kestiler, bağı çözdüler. Allah'tan kendilerini ayırdılar. Şimdi ayetin diğer kısmına bakarsanız:

"وَيَقْطَعُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَن يُوصَلَ" Önce bağı çözüp, sonra ipi kestiler. Hepsinin kopmayla ilgili olduğuna dikkat edin. Tüm dil ayrılmayla ilgili kullanılıyor. "Onlar Allah'ın korunmasını emrettiği bağları kestiler." "يُوصَلَ" "birbirleriyle bağlanmaları gereken." Kelimenin kökü "sıla" ve "bağlantı" demek. Ve neredeyse tüm müfessirler şu konuda hemfikir; "siyak"tan da net anlaşılacağı üzere Allah insanları iki ilişki içerisinde yarattı. Birincisi O'nunla olan ve ilk annemizle başlayan diğer insanlarla. Eğer ilk annemiz olmak üzere, başka bir insanla ilişki içinde olmasaydınız bu dünyada olmazdınız. Ve Allah'la aramızda olan ilişki senin ruhunla sana yerleştiriliyor. Onlar Allah'la ilişkilerini kestiler, bunun sonucunda da aileleri, arkadaşları, toplumla ilişkilerini kestiler. Bu tip insanlar ailelerine, çocuklarına, eşlerine, kardeşlerine, komşularına, diğer insanlara hakkını vermeyenlerdir. İnsanlar birlikte yaşama ve bir uyum içinde var olma mecburiyetindedir. Bu insanlar Allah sürdürmelerini emrettiği bu

ilişkileri bitirenlerdir. Özellikle (Enfâl, 75) Anne karnından başlayan ilişkilerdinimizde önceliklidir.

Aslına bakarsanız, tüm insanlık bir bakıma bir anneye bağlıdır. Tüm insanlık Âdem ve Havva'dan geliyor. Yani hepimiz annelerden ve babalardan birbirimize bağlıyız. Ama kendi durumunuzda bile, mesela o kadar ilişki arasında sadece bir tanesi tercihledir. Evlilik tercihledir. Bunun dışında sahip olduğunuz tüm ailevi ilişkiler sizin tercihiniz değildir. Annenizi, çocuklarınızı, kardeşlerinizi seçmediniz. Bunlar tercih değil. Bu tercih kim tarafından yapıldı? Allah tarafından. Ve Allah da bu insanlarla iletişim hâlinde olmanı emrediyor. Çünkü senin değil O'nun tercihi. Bu ilişkilerin kesilmesi asla mümkün olamaz. Bu ilişkiler koparıp atılamaz. Ne kadar deneseler bile. Pakistanlı bir anne ne kadar çocuğuna kızsa da "Bundan sonra artık oğlum değilsin, seni istemiyorum, artık sen benim için ölüsün." dese de... Anneler, istediğinizi söyleyin, onlar hâlâ sizin çocuğunuz ve hâlâ yaşıyor. Ölü değil tam karşınızda. Durduk yere bir ilişkiyi sonlandıramazsınız. "İlişkimiz bitti, bundan sonra kardeşim değilsin." O senin kardeşin. İşler ne kadar kötüye giderse gitsin, fasıklar önce Allah'la sonra yakınlarıyla aralarındaki bağları koparıyorlar. Yani insanlık için iki güzel şeyle, Allah'la ve sonuç olarak tüm insanlıkla ilişki içerisinde. İkisiyle de! Bu insanlar o kadar yozlaşmış ki, onları sadece Allah'a karşı isyankâr ve hırçın görmezsiniz, etraflarındaki insanlara karşı da öyledirler. Bunlar "الْفَاسِقِينَ"dirler. Bunlar Allah'ın Kitabı'yla hidayete erişemeyenlerdir. "الْفَاسِقِينَ"in tanımı bu işte, ne kadar derin, anladınız mı? Onunla ancak fasıkları saptırır. Onlar ki, iyice pekiştirdikten sonra Allah'a verdikleri sözden dönerler ve Allah'ın birleştirilmesini emrettiğini ayırırlar...

Sonuç olarak kendini Allah'tan ve insanlardan kopardığında, insanlara hiçbir şey borçlu değilsin tek başına takılmak istiyorsun. O zaman geriye tek ne kalır? "وَيُفْسِدُونَ فِي الأَرْضِ" "Yeryüzünde fesat çıkarırlar." Bana şunu söyleyin, dünya genelinde geleneksel toplumlara, aile sistemine sahibiz. Bana şunu söyleyin, dünya genelinde geleneksel toplumlara, aile sistemine sahibiz. İnsanlar yaşlı ebeveynlerine, kardeşlerine bakardı, komşularının evlerine girip çıkarlardı. Tüm mahallece çocuklarımıza birlikte bakardık. Şu aynı dünyada mı yaşıyoruz? Hayır, artık bunlar eski zamanların hikâyesi. Çocuğunuz kapının önünde ve siz durmadan gözetliyorsunuz çünkü komşu yanından geçiyor, "Niyeti ne anlayamadım!" diyorsunuz. İşte bu derece paranoyak olduk ve bireyselleştirildik. Başkalarının yaşlanan ebeveynleri var ve de çok uzakta yaşıyorlar ama arasalar bile rahatsız edici oluyor. Arasalar bile! Hemen "Gitmem lazım, meşgulum." diyip kapatıyorlar. Bunun için vaktim yok. Gençler dışarı çıkmaya can atıyorlar. Evden çıkmak için sabırsızlanıyorlar. Anne ve babalarının rahatsız edici gölgesinden kurtulup üniversiteye ya da

başka yere gidiyorlar. Gidince de sesli mesaj yolladığı ilk kişiler ebeveynler ya da kardeş oluyor, ama bir arkadaş arayınca... Özellikle ona haram olan bir arkadaş... direkt geri dönüp cevaplıyor. Bu kestirip atmak değil de nedir?

Asıl ilişkini kesmemen gereken insanlarla ilişkinizi kestiğinizde, önce Allah sonra insanlar, sizden dışarı çıkan tek şey fesat olur. Tek sen yozlaşan olmayacaksın, yozlaşmaya sen sebep olacaksın. "وَيُفْسِدُونَ فِي الأَرْضِ" "Yeryüzünde fesat çıkarırlar." Şimdilerde yozlaşma bayağı ileri düzeyde ve apaçık ki, "Anlarsın ya... evlilik bayağı sığ bir yapı, kim ne yapsın ki evliliği?" gibi felsefe yapanlar görüyoruz. Bu çeşit ahlaksızlıklar sadece normal gibi düşünülmüyor, artık insanların bu yönde ilerlemesini sağlıyor. Bu kopuklukların sonucu olarak. Aile ile ve Allah ile bağlar koparıldığında başka ne bekleyebilirsiniz ki? "وَيُفْسِدُونَ فِي الأَرْضِ" ve bu insanlar kazandıklarını sanıyorlar. Onlar bu bağları sıkı tutmayı zincir gibi düşünüyorlar. "Ben özgür olmak, istediğim her şeyi yapmak istiyorum!" "İstediğimle, istediğim kadar kişiyle, her ne zaman istersem, ilişki içerisinde olmak istiyorum!" "İstediğimi yemek, içmek, harcamak, kendi başıma istediğim gibi para kazanmak, onu harcamak istiyorum." "Hiçbir şey tarafından bağlanmak istemiyorum. Aile beklentileri, Allah, hiçbir şey tarafından bağlanmak istemiyorum." Bu kadar açık ve özgür olduğunda kendinizi sanki zarardan kurtarmış gibi düşünüyorsunuz, yani artık hayatı kaçırmıyorsunuz gibi. Allah'ın üslubuna bakın: "أُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ" "İşte onlar ziyana uğrayanların ta kendileridir." Kazandıklarını sanıyorlar! Kendilerini serbest bıraktıklarını, dünyanın onlara açıldığını düşünüyorlar. "İşte onlar ziyana uğrayanların ta kendileridir." Subhanallah! Kur'ân'da bundan daha kapsamlı olarak sadece tek bir ayetle yapılan başka bir fısk tanımı daha bilmiyorum. Onlar bu güzel örnekleri eleştirip dururken neden Allah onlara en büyük hediyesi olan hidayeti versin? En güzel rehber onlara verilmiş ama onların bu tarz bir ilişkiyle işleri olmasın istiyorlar.

Şimdi diğer ayete geçiyoruz, sanırım 12 dakika bu ayet için yeterli inşallah. Bayağı derin, felsefî bir ayet, hakkında birçok şey söylenmiştir, ben de sizle en çok aklıma yatan fikri paylaşacağım, Dr. İsrar Ahmed'e (rh) bunun için minnettarım. Ayetle ilgili çok derin görüşleri var ve bu görüşü 20'lerinde edinmiş ve bu ayetle ilgili 20-30'lu yaşlarında bir makale yazmış, 1985-1986'da ve yayınlandığında Pakistan ve Hindistan'daki birçok ulema okumuş ve bu ayetle ilgili eserini takdir etmiş. Dediklerini özet geçeceğim, çünkü gerçekten büyük bir değerinin olduğunu düşünüyorum. Allah "كَيْفَ تَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَكُنتُمْ أَمْوَاتاً" "Siz cansız, ölü iken Allah'ı nasıl inkâr edersiniz?" (Bakara, 28) İlk aşama, "siz cansız, ölü iken." "فَأَحْيَاكُمْ" "sonra sizi dirilten" İkinci aşama. "ثُمَّ يُمِيتُكُمْ" "sonra

sizi öldürecek," Üçüncü aşama. "ثُمَّ يُحْيِيكُمْ" "sonra sizi diriltecek," Dördüncü aşama. İlk aşama neydi? "Siz ölüyken." İlk ayırt etmemiz gereken şey ölmek ve varolmamanın aynı şey olmaması. Ölüm ve var olmamak aynı değil. Yani eğer birinin cenazesi, tabutta ölü olması o hiç var olmadı demek değildir. İşin aslına bakarsanız, herhangi bir dilde "ölü" kelimesi sadece o kişinin önceden hayatının olduğunu belirtmek için kullanılır. Ayette Allah "Nasıl siz daha ölüyken sizi dirilten Allah'ı inkâr edebilirsiniz?" diyor.

Bu arada, Kur'ân'da ve Resûlullah'ın (sav) sünnetinde, ölüm uykuya çok yakındır. Ölüm ve uyku birbiriyle derinden bağlantılıdır. Hatta yatarken "اَللّٰهُمَّ بِاسْمِكَ اَمُوتُ وَاَحْيَى" "Allah'ım, senin isminle ölür ve dirilirim." diyoruz. "Bizi öldürdükten sonra tekrar hayat veren Allah'a hamdolsun! Zaten dönüşümüz de O'nadır." Yani ölüm ve uyku birbirine çok yakındır, buraya kadar benimle misiniz? Ama sonra garip bir şekilde ayet "Nasıl Allah'ı inkâr edersiniz? Siz hiçbir şeyken Allah sizi yarattı." demiyor. Böyle dememiş. "Siz ölü iken" demiş. Bu çok özel bir ifade. Bununla da ilgili olarak Allah Mü'min Suresi'nde, Kıyamet günü, hareketlerinden tiksinip geri çekilen kâfirlerin ağzından şöyle diyor: Allah'a dönüp onlara bir şans daha verilsin diye günahlarını temyize getirmeye çalışıyorlar, ama sundukları gerekçe efsane, dinleyin şimdi:

"قَالُوا رَبَّنَا أَمَتَّنَا اثْنَتَيْنِ وَأَحْيَيْتَنَا اثْنَتَيْنِ فَاعْتَرَفْنَا بِذُنُوبِنَا فَهَلْ إِلَىٰ خُرُوجٍ مِّن سَبِيلٍ"

"Dediler ki: 'Rabbimiz, bizi iki kere öldürdün, iki kere dirilttin, böylece günahlarımızı itiraf ettik. Artık (buradan) çıkmaya bir yol var mı?'" (Mü'min, 11)

"Daha önce de yapmıştın, bir daha yapsana, lütfen? İki kere yaptın zaten!" Dikkatinizi vermenizi istediğim kısım şu, ilk dedikleri şey, Allah'ın iki kere verdiği nedir? Ölümü vermek sadece hayatın varsa olabilir. Hayatın olmadıkça ölüm verilmez. Yani "Nasıl Allah'ı inkâr edersiniz" ve "siz ölü iken" ayetleri bu hayattan önce başka bir hayat olduğunu ima ediyor. Bu aslında birinci aşama değil, ikinci aşama. Birinci aşama önceden var olan hayattı, sonra "uyku" geldi, ölüm yerine uyku diyorum, çünkü ikisi birbirine yakın. Aslına bakarsanız, Kıyamet günü kabirlerimizden çıkınca bazıları "Kim kaldırdı bizi uyuduğumuz yerden?" (Yâsîn, 52) diyecekler. Neyse, ilk aşama hayattı, sonra Allah bize bu uykuyu, ölümü verdi. Sonra tekrar hayat ve ölüm. Bu yaşam yolculuğunu daha iyi anlayalım şimdi, tamam mı?

Allah öncelikle hepimizi aynı anda yarattı. Bu yaratılışa "ruh" deniyor. Aynı anda yaratıldık ve hepimiz Allah'ın önündeydik. Ruhun yaşı, cinsiyeti falan yoktur, Bunlardan ötedir. Ama esasen o sendin ben de bendim. Nouman, Vâsif, Abdullah, Hüsna'ydık. Hepimiz var idik. Ve çocuk, yetişkin, eskilerden,

günümüzden değildik. Âlem-i Ervah'taydık ve Allah'ın huzurunda canlıydık. Vücudumuz yoktu, sadece ruhumuz vardı. Ruh ışıktan yaratılmış bir varlıktır. Ve Allah ile aracısız konuşabiliyorduk. Allah bize bu konuşmalardan pek bahsetmiyor. Fakat bize çok çok az olarak o konuşmalardan birini tasvir etmiş. Bir gün Allah tüm yarattıklarını kendisine yöneltmiş ve A'raf Suresi'nde "أَلَسْتَ بِرَبِّكُمْ" "Ben hepinizin Rabbi değil miyim?" buyurmuş ve hepimiz de "بَلَى شَهِدْنَا", "Elbette, biz şahit olduk." demişiz. Allah bundan bahsetme sebebini de aynı ayette açıklıyor: "Kıyâmet günü, gerçekten biz bundan gâfildik dememeniz için."

O küçük ışık, kimin huzurundaydı? Allah'ın. Kimden ışığını alıyordu? Allah'tan. "وَنَفَخْتُ فِيهِ مِن رُّوحِي" "Ruhumdan üflediğim zaman." (Hicr, 29) Allah'ın yarattığı ruh oradaydı, tamam, Sonra Allah bizi komada gibi bir hâle getirdi, hepimiz uykuya daldık, ölüm gibi. Burada bahsedilen ölüm bu işte. Sonra babamız annemizi hamile bırakınca annemiz de karnında bebeğini taşıyor. Ve Allah bebek yeterince büyüdüğünde o uyuyan ruhlardan birine emrediyor, meleklere emrediyor ve bebeğe yerleştiriyor. Aynı ruh gezip o bebeğin içine giriyor. Şimdi de bu dünyadasın. Sonra annenden çıkınca sana hayat veriliyor. İkinci hayatın bu işte. İlk hayatın Allah'ın huzurundaydı. Bu sizin ikinci hayatınız. Sonra da Allah ile buluşacağınız diğer hayat var. Bu ayetten de belli oluyor zaten, tekrar ölüp tekrar mezara gireceksiniz. Ve mezardayken ruhunuz gezecek konuşacak ve sorgulanacak, tekrar mezara konacak. Sonra tekrar çıkarılacaksınız ve bu sizin sonraki ve en son hayatınız olacak, benimle misiniz? "ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ" "En sonunda O'na döndürüleceksiniz."

Bu yolculuk çok önemli. Çok derine inmeyeceğim, çünkü hızlı geçmek istemiyorum. Ama sizinle bir iki şey paylaşmak istiyorum. İnsanlar kimseyle birlikte değilken ilk kimin huzurundaydı? Allah. Öyle bir birliktelik ki, Allah sadece bizimle aracısız olarak konuşmamış, biz de onunla direkt olarak konuşmuşuz. İyilerle birlikte olunca etkilenirsiniz değil mi? Bu çok doğal. Allah'la birlikte olup O'ndan etkilenmemenizi düşünemezsiniz. İmkânsız. Allah'ın her ruhta etkisi vardır. O yüzden Allah diyor ki: "Allah'ın insanları üzerinde yarattığı fıtrata sımsıkı tutun." (Rûm, 30) O'nunla birlikteyken bizi, kişiliklerimizi biçimlendirdi. Bu arada, insanlarda Allah'ın esmalarından bir zerre vardır. Allah Rahman, Rahîm'dir. Biz de merhamet göstermez miyiz? Allah Hakîm'dir. Bizde de biraz hikmet yok mudur? Allah Semî'dir, bizde dinlemeyi sevmez miyiz? Allah Hâlık'tır, her şeyi yaratmıştır. İnsanların da yaratma arzusu yok mudur? Çocukluktan beri, legoları birleştirirler. Yaratma arzumuz var. Allah'a atfetilen her şey bir zerre insanda vardır. İşte tam burada Resûlullah'ın (sav) sözünü hatırlarız. Aslında İncil'de de var ama İncil'i

inceleseniz şirk gibi geliyor. Ama aslında çok derin bir söz: "Allah Âdem'i kendi suretinde yaratmıştır." Fiziksel değil, isim ve sıfat olarak Allah'ın yüceliğinden. O insanlara bunları yansıtmıştır.

Allah'ın huzurunda olan insan, daha sonra annesinin karnına konuyor. Sonra doğuyor, sonra büyümeye başlıyor ve bir beden içerisinde büyürken, zihni bedeni ile meşgul oluyor ama onda daha derinde bir şeyler olduğu hissini kaybetmiyor. Allah ile birlikteydi çünkü. Eğer Allah'la birlikte bulunmuşsanız, kesinlikle onu özleyeceksinizdir. Hayatınızda bir şeyler eksik olacaktır. Hangi kültüre ait olurlarsa olsun tüm insanların daha iyi ev, güzellik, giysi, mükemmelliğe karşı arzusu vardır. Neden her hafta mobilyaların yerini değiştirme güdünüz var? "Burada daha iyi görünüyor, bu renk burada daha iyi, bunu, şunu denemek istiyorum." Gittikçe daha güzel şeylere bakıyoruz, değil mi? Kuşlar böyle yapar mı? Timsahlar böyle yapar mı? Daha daha güzel şeylere karşı? Maymunlar peki? Evrim bile insanın sanata karşı eğilimini açıklayamıyor. Hiç böyle bir şey var olmadı. Çünkü yaşam sürdürmek için gerekli değil. Neden hayatta kalmak için sanata, şiire ihtiyacınız olsun? Neden en temel iletişimden başka üstün bir dile ihtiyacınız var? Bundan başkasına ihtiyacımız yoktu ki. Anladınız mı?

Anneler çocuklarıyla nasıl konuşurlar, bilirler. Bu kadar yeterli, 16 yıl tek buna ihtiyacınız var. Güzel kelimeler olması, soyut düşünebilmemiz, sanat, güzellik hakkında konuşabilmemiz bizim içimizde. Neden? Çünkü durmadan hayatta mükemmellik arıyoruz, değil mi? Mükemmellik arama arzumuz, maddi anlamda olsa bile aslında ruhun en mükemmeli ile bir zamanlar birlikte olduğuyla ilgilidir. Allah'la birlikte olduğuyla. "Allah güzeldir, güzeli sever." (Müslim) O zaman insan da güzeli sever! Mükemmeli arar ve bu arada, daha güzel eve, kıyafete, arabaya sahip olmak daha güzel görünmek, daha güzel kokmak isterler... daha güzel, daha güzel... Ama hiç tatmin eder mi? Hayır, çünkü Allah'ın mükemmeliyetinin eksikliğini hiçbir şey dolduramaz. O yüzden, iman eden biri geldiği yere geri döndüğünde... -nereden gelmişti? Allah'ın yanından- Tamamen tatmin olmuştur. Ve tatmin olduğunuzda "mutmain" kelimesini kullanırsınız. Allah da "يَا أَيَّتُهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ ارْجِعِي إِلَى رَبِّكِ" "Ey mutmain olan nefs! Rabbine geri dön!" (Fecr, 27-28) Neden geri dön dedi? Çünkü başta O'nunlaydın.

Ve şimdi hayatının ilk ve en son evresi birbiriyle birleşiyor çünkü aynı Rabbe, önceden bulunduğun O'nun huzuruna dönüyorsun. Subhanallah. "Siz ölü iken, sonra annenizin karnında size hayat veren sonra sizi tekrar öldürecek olan Allah'ı nasıl inkâr edersiniz?" "ثُمَّ يُمِيتُكُمْ "ثُمَّ يُحْيِيكُمْ" "Sonra sizi tekrar

diriltecek.” “ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ” “Sonra ona geri döndürüleceksiniz.” Allah bizi kendisine en hayırlı şekilde geri döndürsün.

Allah bizleri Kur’ân'ın hikmeti ile mübarek kılsın, ayetlerinden ve hikmetli zikrinden faydalanmayı nasip etsin.

11. Bölüm

“Nasıl oluyor da Allah'ı inkâr ediyorsunuz? Oysa ölü iken sizi O diriltti; sonra yine sizi öldürecek, yine diriltecektir ve sonra yalnızca O'na döndürüleceksiniz. O, yeryüzünde olanların hepsini sizin için yaratan, sonra göğe yönelip onları yedi gök hâlinde düzenleyendir. O, her şeyi hakkıyla bilendir.” (Bakara, 28-29)

“Rabbim, benim göğsüme genişlik ver, işimi kolaylaştır; dilimden de şu düğümü çöz ki sözümü iyi anlasınlar.” (Tâhâ, 25-28)

Dün insan hayatının 5 evresi hakkındaki çarpıcı ayet üzerine konuşmuştuk. Biliyorsunuz, Allah-u Teâlâ ayette diyor ki “Nasıl oluyor da Allah’ı inkâr ediyorsunuz? Siz ölüyken sizi dirilttim.” tüm bu evreleri konuştuk. Dünkü kısma dair yeterince vurgulamamış olabileceğim size hatırlatmak istediğim bir nokta var. O da ayetteki üslup, özellikle de başlangıçtaki kısımda.

“Nasıl oluyor da Allah’ı inkâr ediyorsunuz.” “كَيْفَ” kelimesi bir soru sıfatıdır,

“nasıl” anlamındadır. Ve “nasıl” sıfatı meraklı bir insan ağzından, “Bunu nasıl yaptın?”, “Bu nasıl çalışıyor?” şeklindeki cümlelerde kullanılır, özellikle de bilimle ilgili alanlarda “nasıl” sorusu sıklıkla sorulur. Birçok bilim dalı “nasıl” sorusuna yanıtlar aranırken ortaya çıkmıştır. Ama aynı zamanda, “nasıl” sorusunu birisi tarafından hayal kırıklığına uğratıldığınızda veya üzüldüğünüzde de kullanırsınız. Bir anne oğluna, “Bunu nasıl söyleyebilirsin? Bunu bana nasıl yapabilirsin?” diyebilir. Ve “nasıl” kelimesi burada o kişinin ne kadar hayal kırıklığına uğradığını ve üzüldüğünü anlatıyor. Birisini ne kadar çok seviyorsanız ve kimden beklentileriniz daha yüksekse, o kişi tarafından hayal kırıklığına uğratılmak çok daha can yakıcı olur. Ama önemsemediğiniz biri size kırıcı bir şey yaptıysa, umurunuzda bile olmayabilir. Birisinden bir şeyler beklediğiniz zaman, oğlunuz olabilir, kızınız, eşiniz, sevdiğiniz birisi, kardeşiniz, bir öğrenciniz olabilir ve o kişi sizi yolda bıraktığı zaman işte “nasıl?” olur. İnsana, Allah’ın yakınlığından daha fazla bir yakınlık yoktur. Bu yakınlıktan size zaten bahsettim. İlk yaratılışımızda bizzat Allah’ın eşliğinde, muhabbetine bizzat muhataptık. Bundan daha fazla bir yakınlık olamaz. Ve insan dışında, Allah’ın yarattıklarından hiçbiri bu yakınlık lütfuna ve mertebesine ulaşamamıştı.

Bugün sizinle konuşmak istediğim iki ayetten sonra da, ilk insanın hikâyesi başlıyor ayetlerde. “Muhakkak ki Ben, yeryüzünde bir halife kılacağım.” (Bakara, 30) Bu kısım başlıyor arkasından. Ve bu hakkında pek de konuşulmayan ama çok incelikli bir ayrıntıyı da yansıtıyor. İnsanlık âlemi bu

dünyaya gelmek üzere yaratıldığında, sayısızcalardı ve hatta bazıları hâlâ Allah'ın katında dünyaya gelmeyi bekliyorlar, belki 100, 200 yıl sonra dünyaya gelecekler, Allah bilir. Tüm bu kalabalık insanlık güruhu meleklerden saklı tutulmuş bir sırdı. Bu konu hakkında meleklerin hiçbir bilgisi yoktu. Bunun zaten yapıldığına dair en ufak bir fikirleri yoktu. Ne zaman ki Allah yarattığı insanlardan birini, ilk insanı dünyaya yerleştirme kararını veriyor, o zaman onlara bu niyetini açıklamıştı. Ama bu kısma inşallah yarın değineceğiz.

Bugün size bahsetmek istediğim, insanlığa özel olarak lütfedilmiş türdeki Allah'a yakınlık hakkında. Tabii bunun en mükemmel örneği Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem. Tüm insanlığın zirvesi bizim Peygamber'imiz sallallahu aleyhi vesellem. Miraca yükseltilen ve cennetleri gördüğü yolculuğa çıkarılan, Allah'la bizzat görüşen. Bu noktaya en çok yaklaşabilmiş insan Musa'ydı (as) ve onun da Allah'la konuşması bir dağın tepesinde gerçekleşmişti. Bundan sonra gerçekleşen yükselişse, bu konuşmanın da ötesinde 7 cennetin de geçildiği, Cebrail'in (as) eşliğinde Resûlullah'ın (sav) Sidretül-müntehâ'ya geldiği ve ne kadar kıdemli ve güçlü de olsa Cebrail'in (as) bile geçiş izni olmayan o özel yere gittiği yolculuk. Allah, Kur'ân-ı Kerim'de Cebrail (as) için, "kudretli, kuvvetli" sıfatını kullanıyor. Aslında Cebrail ismi de etimolojik köken olarak, İbranice'de Gabriel kelimesinden, Gabr-eel geliyor. Ve Arapça'yla da ortak köken olarak Cebr kelimesini içeriyor ki bu da güç, güç sahibi anlamında. Allah'ın güçlü, kudretlisi. Allah'ın güçlü meleği Cebrail (as). Kanatlarını yaydığı ve gökyüzünü kapladığı zaman, başka hiçbir şey görmenize imkân yoktur. "Ve andolsun (resûl), O'nu (Cebrail'i) ufuk ile apaçık gördü." (Tekvîr, 23) Fil-(ufukta) değil, bil-(ufukla) gördü. Tüm gökyüzünü kaplamış gibi yani. Cebrail'den (as) başka bir şey göremiyordu.

Bu bahsettiğimiz aynı melek, Resûlullah'ı (sav) Allah'la buluşacağı noktaya götürdüğünde tüm yol boyunca ona eşlik ederken, o noktayı geçerse kanatlarının yanacağı bir nokta vardı. "Ben daha fazla ilerleyemem, sen devam edebilirsin." diyor. İşte bu, Allah tarafından özel olarak insanoğluna lütfedilmiş yakınlık. Her bir insan, annemizin karnına üflenmiş olan bir ruhu ile bu dünyaya geldi. Şimdi iki adet varlığımızdan bahsedebiliriz. Bu ruh fiziksel olan bedenimizin içinde yaşıyor. Bu fiziksel bedenin de fiziksel ihtiyaçları var. Arzuları var, iştahı var, yoruluyor. Yani ruhun varlığı dışında da farklı bir varlık söz konusu. Nitekim uyuduğumuz zaman, ruh hâlâ uyanık ve canlı, geziyor ve birçok şey yapıyor. Daha sonra tekrar içimize sokuluyor. "Allah, (ölen) insanların ruhlarını öldüklerinde, ölmeyenlerinkini de uykularında alır." (Zümer, 42) Neden bunlara değindiğime gelince, insanlar büyüyüp yaşlanıyor ve bu içimizdeki en başta Allah'ın huzurunda olan ruh, sürekli içimizde nuru aramaya devam ediyor. Ama ne oluyor biliyor musunuz, beden egemen oluyor. Ve beden hâkimiyeti ele geçirdiği zaman, insanoğlu bedensel ihtiyaçlarına saplantılı hâle geliyor. Yemeğe saplantılı hâle geliyorlar, barınağa, arzularına,

şehvetlerine, bir aile kurmaya, daha fazla maddesel olarak biriktirmeye. Ve bu her insanın mücadelesini verdiği bir durum. Fiziksel bedenleri için birçok şey toplayıp biriktiriyorlar, ama içlerindeki ruh açlıktan ölmek üzere. Çünkü içindeki o şey bu dünyadan değil. Buradan gelmedi, gökten geldi. Ve onu bu dünyadaki hiçbir şey besleyemez. Bu dünyadaki şeyler, yalnızca bedenini besleyebilir. Çünkü bedenin topraktan yaratıldı ve o toprak da dünyaya ait. Tüm ihtiyaçları, arzuları burada dünyada karşılanıyor. Ama içimizde bir şeyin ihtiyaçları karşılanmıyor. Çünkü o gökten geldi ve yalnızca gökten gelecek bir şeyle beslenebilir. O da vahiy. Vahyin asıl amacı, içimizdeki aç olan şeyi beslemektir.

Vahyi, Peygamber Efendimiz (sav) bir ipe benzetiyor. Hem ışık anlamındadır, hem de ipe benzetilmektedir. Bir ip ne yapar? Allah'tan uzak kalmış ve tekrar Allah'la bağlantı kurmayı bekleyen içimizdeki ruhu Allah'a bağlar. Allah'la olan ilişkimiz hakkında Kur'ân'da da tasvir edilmiş sahne budur. Birisine bu vahyin verilmesi, onu bir zamanlar iştirakinde bulunduğu, çok yakınında bulunduğu yaratanına tekrar kavuşturan şeydir. Kendisini yaratacağını, annesinin rahmine konulacağının bilgisini meleklere veren Rabbine. Onu unuttun mu? Nasıl olur da unutabilirsin? "Nasıl oluyor da Allah'ı inkâr ediyorsunuz" (Bakara, 28) Bu ayeti okuduğunuz zaman, insanı utanca boğan bir ayet.

Ve ayetteki küfr kelimesi yalnızca inkâr etmek, Allah'a inanmamak anlamında değil. Bu da anlamının bir parçası. Ama aynı zamanda "nimete nankörlük etmek" anlamına da gelir. "Size benimle bu yeniden bağlantı kurma şansını verdikten sonra bile, hâlâ mı beni inkâr ediyorsunuz? Sizi tüm o geçirdiğim evreleri unuttunuz mu?" "Sonra yalnızca O'na döndürüleceksiniz." (Bakara, 28) "O sizin için yaratandır." (Bakara, 29) Özellikle bu şekilde tercüme ediyorum, biliyorum tuhaf ama. Bu ayette Allah'ın ismi bir zamir. "O" olarak geçiyor. Kendisinden bir önceki cümleyi tekrar işaret eden bir zamir bu. Yani Allah diyor ki: "Sizi bu bedene koymadan önce de yaratmış olan, sizi uyutan, sizi annelerinizin rahmine yerleştiren, size bu dünyada hayat veren ve sizi yine öldürecek olanla, sizin için dünyadaki her şeyi yaratan aynı."

Şimdi bir önceki ayetle olan bağlantıyı anlamamız gerek. Allah'ın en yakınındaki konumundaydın ki bu Allah'ın seni ne kadar sevdiğini gösterir. Allah bunu senin dışındaki hiçbir yarattığına yapmadı. Ve sonra senin için bu dünyada bir yaşam kurmaya karar veriyor. Koskoca evrende bu küçük gezegeni bizim için ev olarak seçiyor. Ve sonra da "sizin için" bu dünyadaki her şeyi yarattım." diyor. Bu dünyanın neresinde olursa olsun, senin için faydalanabileceğin bir şey var anlamında. Bu muazzam bir ifade. Âlimler bu ayet karşısında şaşkına dönmüşler. Nasıl olur da dünyadaki bütün her şey bizim için yaratılmıştır? Nasıl bir sinek benim için yaratılmış? Biliyorsunuz,

ateistlerin tarzında sorar gibi hani, "Bir hamam böceği nasıl benim için yaratılmış, hadi bunu açıkla bana ya da şu nasıl benim için yaratılmış, bu nasıl benim için yaratılmış." gibi. Böyle sorular soracaklardır. "Eğer her şey benim için yaratılmışsa, yok sağ olun hepsini almayayım, bakterileri virüsleri istemiyorum." Böyle diyeceklerdir. "Bu nasıl benim için yaratılmış olabilir?" Bunun cevabı için bir adım geri çekilip Allah'ın ne dediğine bakmak gerekiyor.

Bir materyalist için "fayda" düşüncesi, materyalist bir kişi olarak olarak fayda düşüncesi, ancak maddesel olarak kendisine fayda verecek bir şeydir. Başka türlü bir fayda olamaz onlar için, çünkü bakış açıları tamamen materyalist olmuş durumdadır. "Dünya hayatından başka bir şey istemeyen kişi. Onların ilimden ulaşabildikleri sadece budur!" (Necm, 29-30) Onların düşünebildiklerinin sınırı bu olduğu için, isteyebilecekleri de dünya hayatıyla sınırlı. Böylece dünya hayatına dair bir şey düşündüklerinde "Bu bana fiziksel olarak nasıl bir fayda sağlayabilir?" diye düşünürler. Benim maddi çıkarıma nasıl bir faydası olabilir, hayattaki statüme nasıl bir faydası olabilir, güvenliğime nasıl bir faydası olabilir? Düşündükleri şey sadece bu yöndedir. Ve bu durum da yalnızca fiziksel bir bedenden ibaret olduğunu düşünen, aynı zamanda bir ruha sahip olduğunu unutan insanın trajedisidir.

Allah'ın yarattıkları arasında bedenimize fayda sağlayan şeyler olduğu gibi, ruhumuza da fayda sağlayan şeyler var. Yarattığı şeylerden bazıları bedenimiz, bazıları ruhumuz için var. Bu dünyada bizi korkutan, ürküten şeyler var. Timsahlar korkunç. Yılanlar, kobralar korkutucu şeyler. Zehirli dişlerini bir gösterseler, korkmayı bırakın dehşete düşüyoruz. Tüm bunlar inanan bir kişi için Allah'ı hatırlatan şeylerdir. Eğer Allah dünyada böyle bir korku unsuru yarattıysa, ona itaat etmediğim zaman ahirette beni nasıl korkulacak şeyler bekliyor? Nasıl korkulacak bir ceza olacak orada? Düşündüğünüzde dünyada birçok şeyi iğrenç bulabilirsiniz. Bir sümüklü böceği, bir hamam böceğini iğrenç bulabilirsiniz. Bu çirkin, iğrenç yaratık pisliğe bulanmış ve ondan iğreniyorsunuz, kokusuna bile dayanamıyorsunuz. Bu çirkin şeylere baktığınızda bu da size Allah'ı hatırlatır. Nasıl ki Allah cenneti anımsatan ufak kareler yerleştirdiyse bu dünyaya, cehenneme dair anımsatıcı kareler de var. Fiziksel anlamdaki gerçek varlıkları, ruhsal bir boyuta bağlayacak. Bu devamlı olacak. Fiziksel anlamda size bir faydası olmayan şeyler, sizin için hep birer hatırlatıcı olacak. "Muhakkak ki bunda bir hatırlatma, öğüt vardır." (Kâf, 37) Şunda veya bunda bir hatırlatıcı olarak karşına çıkacak. Bu arada Allah'ı hatırlatıcı olan her ne ise o mutlaka faydalı bir şeydir. "O halde eğer öğüt fayda verirse öğüt ver." (A'lâ, 9) Yani bu dünya ve içindeki her şey birer fayda. Doğrudan bir fayda olabileceği gibi, etinden sütünden derisinden faydalandığımız bir hayvan mesela, yiyemediğimiz, tüketemediğimiz zehirli ve tehlikeli olan hayvanlar var. Maddi olarak bize bir fayda sağlamasalar bile, manevi olarak faydaları var.

İnsanoğlu ruh ve beden olmak üzere bu iki kısımdan meydana geldiği için de, Allah dünyada bu iki parçaya da fayda sağlayacak şeyler yaratmış. Bu bizi çok önemli bir noktaya götürüyor. Allah'ın yarattığı şeylerdeki uyum ve tutarlılığa Allah'ın sünneti denir. Sünnetullah. "سُنَّةَ اللَّهِ الَّتِي قَدْ خَلَتْ مِن قَبْلُ وَلَن تَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا" (Fetih, 23) Bu Allah'ın kanunu ve Allah'ın yaptıklarında bir değişiklik ve tutarsızlık bulamazsınız. Size bunu anlatabilmek için olabildiğince somut örnek vermeye çalışacağım. Bazı insanlar çok pratik yaklaşıma sahiptir, işin sadece uygulama kısmıyla ilgilenir. "Bana bu kelimenin anlamını anlatma, bu ayetin ne kadar güzel olduğunu, kelimelerin birbiriyle bağlantısını falan geç. Bana direkt haram ne helal ne onu söyle. Beni ilgilendiren sadece bu. Sadede gel. Sadece bunu söyle bana. İslam harekete geçmektir ve biz harekete geçmeliyiz." Bu kadar. "Bana haramların ve helallerin bir listesini ver ve hazırım. Pratik Müslümanlar olmalıyız." Hayatta bu şekilde bir pratikte yaklaşıma sahip insanlar vardır, aynı zamanda sanatsal boyutla yaklaşan insanlar da vardır. Pratik yaklaşıma sahip olanlar genelde bilim alanında ilerlerler, daha sanatsal bakışı olanlar felsefe, sanat, edebiyatla ilgilenirler, belki şair olurlar. Pratik olanlar: "Şiir mi, ne yapıyorsunuz bununla? Bana bir araba kullanma kılavuzu ver bari en azından şiir yerine onu okuyayım daha faydalı." derler. Bazı insanlar sadece nesneyle ilgilenirler, bazılarıysa şekille. Allah bize bu dünyayı "Sizin için yarattım." diyor. Allah'ın yarattığı bu dünya sadece nesnellik ve pratikliğe mi hitap ediyor, yoksa sadece sanatsal şekilsel olarak mı güzelliğe sahip? İnsanlar olarak biz işlevsel, pratik yaratıklarız.

Ama Allah şöyle buyuruyor: "Sizi şekillendirdi ve şekillerinizi de güzel yaptı." (Teğabun, 3) İnsanın yaratılışında da bir güzellik vardır. Allah'ın etrafımıza yarattığı şeylerde de bir güzellik var. Ve bu güzellikleri bize işaret ediyor. Tüm duyularımızda da görmemizde, duymamızda, koklamamızda, dokunmamızda kendilerine özgü bir güzellik var. Dokunmaktan hoşlandığımız şeyler var. Bazı dokulara, yüzeylere dokunmak hoşunuza gider. Bir şeyin görüntüsü sizin hoşunuza gider, güzelliğine hayran kalırsınız. Bir şeyin kokusu hoşunuza gidebilir. Yiyecekler güzel kokmak zorunda bile değildi, daha önceden bahsetmiştik, ama Allah yiyeceklerin güzelliğine bir de güzel kokmalarını eklemiş. Güzel görüntülerini eklemiş. Bir yemek dünyanın en lezzetli yiyeceği olabilir. Ama ölü bir böcek gibi gözükseydi onu yemek istemezdiniz. Sunum olarak da güzel gözükmelidir, öyle değil mi? Ve bu Allah'ın sünnetidir. Etrafımızdaki her şeyi, sadece kullanışlı ve pratik yaratmamış, sadece güzel de yaratmamış, ikisinin bir karışımı hâlinde yaratmış. Çünkü bu ikisi de gerekli. Çünkü biz robotlar değiliz. Eğer robot olsaydık, kişiliklerimiz olmasaydı, o zaman pratik anlamda kullanışlılık yeterli olurdu. Ama Allah hayata güzellik boyutu da katmış.

Yarattığı şeylerdeki bu sünneti, Kur'ân'da da ortaya koyuyor. Kur'ân yalnızca pratik bir boyutta değil. Kur'ân size sadece "Bunu yap, bunu yapma." demez. Eğer bir helaller haramlar listesi, nelere itaat edilir, nelere edilmezi istiyorsanız bunları tek bir sayfaya sığdırabilirim. "Tek olan Allah'a iman, meleklere, ahirete ki bu hesap günü; cennet, cehennem, çok güzel cennetler, çok kötü cehennemleri de içeriyor." "İşte bunlar yiyebileceklerinin listesi, bunlar içmemen gerekenler. Bitti. Bunlar yapman gerekenler, bitti bu kadar."

Allah ne yapıyor? Kitab'ına seni müteşekkir hissettirecek şeyler ekliyor, geçmişinden bahsediyor, sana verdikleri hakkında seni düşündürüyor, seçtiği kelimeler üzerine iyice düşünmeye sevk ediyor, bazen kendini tekrarlıyor ve her tekrarlayışında kalbine farklı açılardan dokunuyor Kur'ân'ın bazı kısımları ciddi anlamda pratikteki şeylere dair. "Allah, size, çocuklarınız (ın alacağı miras) hakkında, erkeğe iki dişinin payı kadarını emreder." (Nîsa, 11) Tamamen pratiğe dair, miras paylaşımındaki kanunla ilgili bir ayet. Bazı ayetler de var ki, içerdikleri tek şey saf güzellik. Subhanallah. İçerisinden bir fıkh kuralı, hüküm çekip alamıyorsunuz, alabildiğiniz tek şey "Subhanallah!"

Yani Kur'ân içerikle, şeklin muhteşem bir kombinasyonu. Bunların ikisi de insan için önemli ve gerekli. Birisi diğerinden daha faydalı gibi bir şey yok. Biri olmadan, diğeri eksik. Bu yüzden de Kur'ân öğrenimimiz bu iki kısımdan da oluşuyor, hep de böyle olacak." "Allah burada ne söylemek istiyor?" diye pratik yanına da değiniyoruz, aynı zamanda Allah'ın kelamının güzelliğini tanıyıp, takdir ediyoruz. Allah'ın kelamının mükemmelliğini tanımamız da Kur'ân öğrenmemizin bir parçası. Bu ikisi de baş başa gidiyor çünkü bu Allah'ın sünneti. Yarattığı her şeyde olduğu gibi, kelamında da böyle. Bu herkesçe tamam mı?

"Yeryüzünde olan her şeyi sizin için yaratandır." (Bakara, 29) derken şimdi bütün bunları düşünmemiz gerekli. Kurtubi'nin tefsirinde özellikle "sizin hatırınız için" olarak tefsir edilmiş bu ayet. Bir başka ayette Allah şöyle buyuruyor: "Göklerdeki ve yerdeki her şeyi kendi katından (bir nimet olarak) sizin hizmetinize verendir." (Câsiye, 13) "سَخَّرَ" kelimesi aslında bir hayvanı evcilleştirmek için de kullanılır, emrine amade kılmak anlamında burada. Vahşi bir atı dizginleyip evcilleştirdiğiniz zaman, sahibine nasıl boyun eğiyorsa, sözünü dinliyorsa, ıslık çaldığında veya her ne yapıyorsa onu anlaması gibi. Allah göğü ve yeri sizin için evcilleştirdiğini, size musahhar (emre amade) kıldığını söylüyor. Tüm göğü ve yeri! Ve siz düşünüyorsunuz, tüm bu uçsuz bucaksız evren, tüm bu genişliğiyle bizim emrimize amade mi kılınmış? Nasıl yani? Çünkü emrimize amade olmaktan anlayacağımız, o hâlde kontrolümüzde olmasıdır. Bir hayvan emrimize amade olduğunda, kontrolümüzde demektir. Dünyada birçok şey bizim kontrolümüzde mi? Evet. Dünyadaki birçok şeyi

başka hiçbir varlığın yapamayacağı şekilde yönlendirme gücüne sahibiz. Dünyadaki birçok işlenmemiş kaynaktan, materyaller üretme yeteneğine sahibiz. İnsanlardan başka hiçbir canlı, insanların bu kaynaklardan ürettiği nesneleri yapma kabiliyetine sahip değil. Şu an içinde bulunduğumuz bina, üzerimizdeki kıyafetler, yayın yapmak için kullandığımız bu teknoloji, dünya üzerinde bulunan kaynaklardan insanların ürettiği şeyler ve bu anlamda Allah bu dünyayı bizim hizmetimize veriyor. Ama gökler başka bir konu. Göğü nasıl hizmetimize veriyor? Bu ayetten yola çıkarak Allah'ın bize sonunda uzayda yolculuk yapmayı göstereceği günlerin geleceği fikrini çıkaranlar var. Şu anda yapamıyoruz ama bir gün yapacağız. Galaksiler arası yolculuğa çıkacağız. Star Wars da neymiş, biz sapma hızına ulaşacağız diyenler var. Ama bence burada çok daha pratik bir anlam var.

Evrenin genişliği üzerine düşünün, eğer bilim insanlarıyla evrenin büyüklüğü hakkında konuşacak olsaydınız, hepsinden alacağınız ortak cevap evrenin tümünde her çeşit kaos ve karmaşa olduğu olurdu. Hayal bile edemeyeceğimiz boyutta sürekli patlamalar olduğu, tüm yıldız sistemi infilak ediyor, gezegenler sapıyor, kara delikler oluşuyor. Bir bombanın patlamasının bir karıncanın üzerindeki etkisini düşünün, evrende meydana gelen patlamalar ve etkilerinin yanında hiçbir şey kalır. Bilim insanları bunu basitçe kaos olarak tarif ediyor. Evrende olan şey kaos, karmaşa.

Kocaman meteorlar sürekli evren etrafında geziyorlar. "Bu dünya iyi hoş ama bir bilim adamı olarak oldukça fazla endişem var, şimdiye kadar şanslı yaşamış olabiliriz ama her an o koca meteorlardan biri gezegenimize çarpabilir. Yani bir saniyelik bir anda bütün bu dünyadaki yaşam son bulabilir. Evreni, göğü gözleyen, bu alanda araştıran ve içerisinde mümkün olan tüm patlamaları, tehlikeleri gören kullarını teskin etmek için Allah, onu bizim için musahhar kılıp, zapt ettiğini ve böylece hiçbir şeyin gelip bize çarpmadığını hatırlatıyor. Dünyaya çarpmak üzere olan meteorların olduğu ve bir uzay gemisi yapıp meteor dünyaya çarpmadan önce insanların onu imha etmeye çalıştıkları filmler yapılıyor. Saçma sapan şeyler. Allah'ın hükmü ve kontrolü yeterli, senin bir rokete binip meteorun tepesine falan çıkmana gerek yok, merak etme. Allah onu bizim için zapt etti, bu aynı zamanda vahşi bir hayvanın tehlike bölgesindesin anlamına da geliyor. Ve Allah o vahşi hayvanı sakinleştiriyor. Tıpkı İbrahim (as) için ateşi dindirdiği gibi. "Ey ateş! İbrahim'e karşı serin ve esenlik ol." dedik. (Enbiya, 69)

Aynı şeyi evren üzerinde de yapıyor Allah. Dünya birçok volkanik patlamalara, depremlere açık bir yer, yer yarılıp açılabilir, tektonik kaymalar meydana gelebilir, büyük tsunamiler meydana gelebilir ve bizi yüzlerce kilometre öteye sürükleyebilir, bizi her an alıp götürecek dalgalar gelebilir. Jeolojiyle uğraşan insanlar "Evet, bu her an olabilir." diyerek yaşıyorlar. Yani dünya her an

çıldırmışçasına karışabilir, ama Allah onu zapt ediyor, sakinleştiriyor. Dünyanın sonu geleceği zaman; Allah, dünyanın artık görevini tamamladığını ve Kıyamet gününün geldiğine karar verdiği zaman bununla ilgili bazı ayetler var "Ve yeryüzü içindeki ağırlıkları dışarı çıkardığı zaman." (Zilzâl, 2) Yeryüzü nefesini tutmuş, patlamak üzere bekliyormuş gibi böyle. Sonunda Allah "Hadi artık yapabilirsin." diyecek. Ve evren delirecek. Okyanuslar kaynayacak "وَإِذَا الْبِحَارُ سُجِّرَتْ" "Ve denizler kaynatıldığı zaman." (Tekvîr,6) Aman Allah'ım! Okyanuslar patlamaya başlıyor ve kaynıyorlar. Yeryüzü geriliyor. "وَتَخَلَّتْ" kelimesi bir anne doğum yaptığı ve böyle bir rahatlama yaşadığı zaman için kullanılır. Bebek dünyaya gelir ve anne o rahatlamayı yaşar. Allah, yeryüzünün uzun süredir içinde tutmakta zorlandığı şeyi püskürtmek üzere olduğunu betimliyor. Ve patlayınca yeryüzü sonunda rahatlayacak. "İçindekileri atıp boşalttığı zaman." kısmını, bir yatağın üzerinde buruşuk bir çarşaf parçasını çektiğinizi ve üzerindekilerin bir anda fırladığı sahne olarak hayal edin. Yeryüzüne olacak olan şey bu. Ama o zamana kadar Allah onu sakinleştirdi. "Yeryüzünde olan her şeyi sizin için yaratandır." (Bakara, 29)

Bu ayetin bir başka yorumu da, yeryüzündeki şeylerin tümünü hepiniz için, yani tüm insanlık için yaratıldığıdır. Bu ayetlerin başı da zaten "Ey insanlar!" olarak başlıyor. Yani dünyanın tüm kaynaklarını beraber paylaşmak zorunda olduğumuz insanlar, beraber yaşamayı öğrenmemiz gereken bir yer burası. Mâide Suresi'ne geldiğimiz zaman öğreneceksiniz, Allah'ın planı tüm insanları Müslüman yapmak değildi. Davamızı sürdürmeliyiz, İslam'ın mesajını yaymak için çalışmalıyız elbette. Ama insanlığın geçmişinden geleceğine kadar, hatta çok ilerisi neredeyse Kıyamet gününe 1 gün kalıncaya kadar bile, her zaman çeşitlilik söz konusu. Hristiyanlar, Yahudiler, Budistler, diğerleri, arayışta olanlar, Müslümanlar. Hepsi olacak ve Allah nimetlerini bunların hepsi için sunuyor. Ve ayetin başında olduğu gibi "Ey insanlar! Sizin için dünyayı yaratan Allah." Tüm nimetlerini, hepiniz için. Çünkü Allah'ın nimetleri üzerinden, insanlar Allah'a giden yolu tekrar bulabilirler. "Sonra göğe yönelip onları yedi gök hâlinde düzenleyendir." (Bakara, 29)

Kabaca çevireceğim, birçok farklı çeviri var bu ayetle ilgili ama ben bir tanesinden bahsedeceğim, çok fazla felsefe tartışmasına girmek istemiyorum. "Göğe yöneldi." sema kelimesini yukarıya olarak da çevirebiliriz, dikkatini yukarıya çevirdi, yukarıya yöneldi ve onu yedi gök olarak şekillendirdi, düzenledi. Şimdi bu ne anlama geliyor? Kurtubi tefsirinde, "اسْتَوَ" yönelmek kelimesi için birçok anlam verilmiş, bunlardan bir tanesi "Bir şeyin üzerine doğmak, tırmanmak." Nuh (as) ve beraberindekilerin gemiye binmeleri için Allah şöyle diyor: "فَإِذَا اسْتَوَيْتَ أَنتَ وَمَن مَّعَكَ عَلَى الْفُلْكِ" "Sen ve beraberindeki

kimseler, gemiye bindiğiniz zaman." (Mü'minûn, 28) Bir hayvanın sırtına bindiğiniz zaman da aynı kelimeyi kullanırsınız. Allah-u Teâlâ aynı kelimeyi, gök için de kullanıyor. Yedi cennetin de üzerindeki arş için. "الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى" "Rahmân, Arş'a istiva etmiştir." (Tâhâ, 5) Ama sonra oluşan sorun şu, insanlar kendilerini gözlerinin önüne gelen hayali düşünmekten alıkoyamıyorlar. Bir taht ve üzerine kral oturuyor ve bu Allah için çok yakışıksız bir benzetme. İmam Malik'in bu noktadaki görüşü bu ümmet için bir standart oluşturuyor. Hepimiz için tekrar okuyorum bunu.

"İstiva malumdur, nasıl olduğu meçhuldür, ona iman vacibtir, ondan sual açmak ise bidattır."

"اسْتَوَ" kelimesinin ne anlama geldiği hiç tartışmaya açık bir şey değil, gayet açık ve net. Allah arşa istiva etmiştir ve bu bir gizem sır değil. "Nasıl olduğu meçhuldür." Ama bunun nasıl gerçekleştiğini anlayamıyoruz. "Bu Allah'ın bilebileceği bir şey ve biz anlayamıyoruz. "Ona iman vaciptir." Bunun gerçekleştiğine inanmak, imanımızın gereği olarak kesinlikle bir mecburiyet. "Ondan sual açmak ise bid'attır." Ama bunun nasıl gerçekleştiğine dair sorular sormanın, bir taht mı var, dekorasyonu nasıl diye bu detayların peşine düşmenin, dini parçalanmaya sürükleyecek şekilde yenilikler icat etmeye varacağını, yani bir bidat olacağını söylüyor. Yani İmam Malik bu görüşünde, insanların ilgilenmemeleri gereken şeylere odaklanmalarının bidatlere yol açacağını savunuyor. Allah surenin başında bizi ilk olarak Elif-Lam-Mim'in karşısında bırakıyor. Bazı şeylerin açıklaması yalnızca Allah'ın katında. Bu ayetin en güzel yanı ne biliyor musunuz?

Bu kısmına bayılıyorum. "Sonra göğe yönelip onları yedi gök hâlinde düzenleyendir." (Bakara, 29) "Nasıl? Allah'ın bunu nasıl yaptığını bilmek istiyorum!" deyip dururken, ayetin devamında: "O, her şeyi hakkıyla bilendir." (Bakara, 29) diyor. Allah her şeyi biliyor. Size ne söylüyor: Siz hiçbir şey bilmiyorsunuz. Yerinizi bilin. Nasıl düzenlendiğini nasıl yürüdüğünü detaylarıyla bilmek istiyorum noktasına gelinceye kadar, Allah kendisi kullarının zihinlerini rahatlatıyor ve "Bunu bu şekilde kabullenin, her şeyi anlamayabilirsiniz, bu normal, bunun bilgisi benim katımda, merak etmeyin." diyor adeta. Ayetin kendi içerisinde böylesi bir rehberlik etmesi inanılmaz. Ayetlerin içinde bir düzenlemeyle açıklama var. Kur'ân sadece bilgi değildir, bir düşünme şeklidir, düşünme yoludur. İnsanoğlunun düşüncesi de doğrudan Allah'ın kelamıyla yönlendiriliyor.

Bazı tefsirlerde bu kısım "Dikkatini göğe çevirdi." şeklinde çevriliyor, İmam Kurtubi şu şekilde bir açıklama getiriyor: "Göğe doğru döndü, yöneldi." İmam Beyhaki ise "Dikkatini göğe çevirdi." olarak çeviriyor. Gayb hakkında işin çok

felsefesine girmeden, çıkarabileceğimiz şey nedir buradan? Allah-u Teâlâ önce yeryüzünü daha sonra göğü anıyor ayette. Ama Kur'ân'ın başka kısımlarında: "Ardından yeri düzenleyip döşedi." (Nâziât, 30) "Ondan (yerden), onun suyunu ve merasını (yeşilliğini, otlağını) çıkardı." (Nâziât, 31) Yani önce gökleri yarattı ve daha sonra yeryüzünü düzenledi. Bu ayetlerde bu şekilde açıklanıyor. Ama bu ayette ise "O, yeryüzünde olanların hepsini sizin için yaratan, sonra göğe yönelip onu düzenleyen." (Bakara, 29) Sıralama tam tersiymiş gibi gözüküyor burada. "ثُمَّ" kelimesi Arapçada sadece, "sonra" anlamında kullanılmaz. Önce bu oldu, daha sonra da bu oldu gibi. "ثُمَّ" kelimesini "dahası" olarak da anlayabiliriz. "Yeryüzündeki her şeyi sizin için yarattı, dahası göğe yöneldi." ya da "İkinci olarak da göğe yöneldi ve onu yedi gök hâlinde düzenledi." şeklinde de çevirebiliriz.

Bu bize ne öğretiyor biliyor musunuz? İnsanlara dünyayı daha da güzelleştirmek ve onların daha rahat edebileceği bir yer hâline getirmek için, Allah'ın hangi öncelik sıralamasında hareket ettiğini görüyoruz. Yine Kurtubi'den bir alıntı yapacağım, çünkü bu konu hakkında çok güzel şeyler söylüyor. "Allah bu dünyayı güzel, işlevsel, pratik, nimetlerle donanmış olarak yarattı ki, siz ona itaat etme kuvvetini kendinizde bulabilin. Allah'ı layığıyla övün ve takdir edin ki, ona daha çok itaat edin." İhtiyacınız olan enerji ve tüm kaynaklarınız var ki bu sayede Allah'a daha iyi ibadet edebilin. Subhanallah. Ve göğü yedi gök hâlinde düzenledi kısmına gelince, bu 7 göğün ne anlama geldiğini ancak Allah bilebilir. Bu arada bu surenin kardeş suresi bir sonraki Âl-i İmran Suresi ki Allah o surenin başında da bu meseleyi tekrar hatırlatıyor.

Orada da fark edeceksiniz ki, tam olarak ne anlama geldiğini bilemeyeceğimiz şeyler var. "(ayetlerin diğerleri), muteşâbihtir (yoruma açık âyetlerdir.)" (Âl-i İmran, 7) Bazı ayetlerde belirsiz şeylerle karşılaşıyoruz. Anlıyormuşsunuz gibi gelir ama gerçekten anlayamazsınız. "Kalplerinde bir eğrilik olanlar, fitne çıkarmak ve onun olmadık yorumlarını yapmak için müteşabih âyetlerinin ardına düşerler." Fitne çıkarmak, sırf yenilik olsun diye konuşmak için "Bu arada bu ayete yeni bir yorum getirdim ben. Kimse bunu fark edememişti, ben buldum ne anlama geldiğini. Artık yedi göğün ne anlama geldiğini biliyorum."

Benim okumalarım arasında, kişisel olarak "yedi gök" hakkında en ikna edici bulduğum açıklama ise, bilebileceğimiz tek şey ilk gök hakkında oluşu. Bu ne demek oluyor, yedi gök yaratıldığında en alt kattaki gök, "dünya göğüydü", yedi gök arasından en alttaki gök. Allah "En yakın göğü kandillerle donattık..." (Mülk, 5) Kandillerden kasıt burada nedir? Yıldızlar. Şimdiye kadar icat edilmiş en gelişmiş teleskopları alıp inceleseniz de yüzlerce, binlerce, milyonlarca yıldız görseniz de, yıldızları görüyor olmanız size hâlâ yalnızca en alt kattaki göğü

görebildiğini gösteriyor. En alt kat. Daha 2, 3, 4. çok kat var çıkacak. Subhanallah.

"Onları yedi gök hâlinde düzenleyendir. O, her şeyi hakkıyla bilendir." (Bakara, 29) Bu ayet hakkındaki son yorumum olacak. Bugün biraz kısa keseceğim, aslında belki biraz daha devam edebilirim. Evet, vaktimiz var. Tam da rahatlamıştınız değil mi, ama hayır. Biraz daha devam edeceğim. Şirk hakkında bir şeyler söyleyeceğim bu ayet üzerine, şirk hakkında konuşmadan önce, insanın yolculuğunun nasıl başladığı hakkında Allah-u Teâlâ açıklamıştı; önce ölüydük, sonra bizi dirilttiğini ve bizim için dünyayı nasıl yarattığını. Yani bu açılış suresinde, Allah ilk başlangıçlardan bahsediyor. Bu çok isabetli, çünkü Kur'ân'ın ilk uzun suresi Bakara Suresi ve bu surenin başlangıcı da bizim vahiyle olan ilişkimiz hakkında. "İşte bu Kitap ki, O'nda hiçbir şüphe yoktur." (Bakara, 2) Ona inananlar, hakkında şüpheye düşenler, inanmıyorsanız onun gibi bir şey üretin denilenlerle, onu eleştirenler, verdiği örnekler hakkında yorumlar yapanlar, bu ayetle bütün bunların hepsi bitirilmişti.

Sonra da Allah sadece insanlığın da değil, tüm yarattıklarının başlangıcından bahsetmeye başlıyor. Ve bu çok yerinde değil mi, Kur'ân'ın başlangıcında, Bakara Suresi'nde Allah, yarattıklarının başlangıcının hikâyesini anlatıyor. Kur'ân'ın sonuna baktığımızdaysa, sonlardaki sureler, hepinizin de bildiği gibi, son denince aklımıza ahiret geliyor, ahiret ve hesap günü hakkındaki sureleri göreceksiniz. Yani Kur'ân'ın akışına baktığımızda, en başta, insanın yolculuğunun başlangıcı ve sonuna doğru gittikçe, o yolculuğun sonu hakkında. Subhanallah. Sanki Kur'ân'daki sıralanış bile muhteşem bir zaman cetveli gibi.

Ama sizinle asıl paylaşmak istediğim şey, Allah'ı arayışla ilgili ve çok değerli olduğunu düşündüğüm bir kısım. Size dün en son bahsettiğim şey neydi? İnsanoğlunun sürekli peşinde koşup durduğu şey, güzelliğin, mükemmelliğin peşinde, kendilerini hiçbir zaman tatmin olmuş bulmamaları, sürekli olarak daha fazlasını istemeleri, bunun sonu neresi? Kur'ân kendisi bize söylüyor. "Şüphesiz en son varış Rabbinedir." (Necm, 42) Rabbine vardığın zaman, son durakta olacaksın. Daha fazlasını istemeyeceksin. Allah-u Teâlâ kendisi cenneti tasvir ederken, kendisinin kullarına sürekli olarak ikram edeceğini ve kullarının "Hasbi Rabbi": "Rabbim yeter, yeter, bu yeterli, daha fazlasını istemiyorum." diyeceklerini. Tamamen artık tatmin olmuşlar. Bu dünyada, daha fazlasını istemiyorum derken bile aslında, istiyorsunuz. Mesela birinin evine misafirliğe gittiğinizde "Lütfen biraz daha al." dendiğinde, "Ay yok yok almayayım" derken aslında "Hadisene, biraz daha koy tabağıma. O büyük parçayı istiyorum ama." demek isteyebiliriz. Onlar da etsiz sırf kemik kısmı sana verdiklerinde, "Biraz daha istiyorum, bu mu bana verdiğin?" diyebiliriz. Ama Allah'ın huzuruna geldiğimizde, daha fazla isteyecek bir şey olmayacak. Ve benim Kur'ân'da en sevdiğim ayetlerden biri. En sevdiğim.

"Şüphesiz en son varış Rabbinedir." (Necm, 42) dedikten hemen sonra gelen ayet: "Ve muhakkak ki, güldüren de ağlatan da O'dur." (Necm, 43) Her güldüğün an, her keyifli olduğun an, aslında Allah tarafından verilmişti. Ve ağladığın her an da Allah tarafından verilmişti. Bu arada gülmek, keyifli olduğun bir anın dışarı yansımasıdır. Keyif ise, Allah'ın eşliğinde olduğun andan yalnızca ufak bir parça. Ve biliyorsunuz üzüntü gözyaşları vardır, ama en güçlü gözyaşları üzüntü gözyaşları değildir. Mutluluk gözyaşlarıdır. Birisi çok ama çok mutlu olduğunda, gözyaşlarını tutamaz. Erkeklere bazen olur, kadınlaraysa sürekli.

-"Neden ağlıyorsun?"

+"Çok mutluyum!""

-"Bu mutlu hâlin mi? Bu dünkü üzgün hâlinin aynısı. Nasıl ayırt edeceğim ikisini?"

Ama böyle bir şey gerçekten var. Mutluluktan kendinizi kaybettiğiniz anda, kahkahaların yerini gözyaşı alır. Ve bu ayet için o kadar güzel yer seçilmiş ki, sonunda Rabbimize vardığımızda, "Son varış Rabbinedir." (Necm, 42) Allah'la tekrar buluştuğumuz anı hayal edebiliyor musunuz? Nasıl duygular içinde olurduk? Tekrar Allah'ın huzurunda olduğumuzda, hem kahkahalar, hem de gözyaşlarımız olacak. Bunlara O sebep olacak. Çünkü Allah'ın eşliğinde olacağız. "Ve muhakkak ki, güldüren de ağlatan da O'dur." (Necm, 43) Müthiş. Ve ileriye yönelik böyle düşünüyorsanız, o zaman bu hayatta hepimizin başına gelecek olan ölüm artık hiç problem değil. Bir sonraki ayet de: "Ve muhakkak ki, öldüren ve dirilten O'dur." (Necm, 44)

Allah'ın bahsettiği yedi gök bizim için ne ifade ediyor? Biz o yedi gök boyunca yolculuk edeceğiz. Resûlullah'ın (sav) söylediği gibi, ruhumuz o yedi gök boyunca yükselecek, her bir durakta meleklerle buluşacağız ve nihayet Allah'ın huzuruna vardığımızda "Bu iyi bir ruh." dendiği zaman, Allah bizleri de onlardan etsin, kabirlerinde huzurla istirahat edecekler. Allah onları tekrar çağırana kadar huzur içinde dinlenecekler. Ama onlar artık Allah'ın iştirakindeler. Bu hepimizin dört gözle beklemesi gereken bir yolculuk.

Ve şimdi Allah, tüm hikâyenin en başına alıp devam ediyor. Her şeyin başladığı nokta. Tüm insanların zaten yaratılmış olduğu ama bir tanesinin ilk olarak dünyaya gönderilmek üzere seçildiği. Bu arada Âdem (as) ilk insandı değil mi? Yalnızca dünya hayatındaki. Neden? Çünkü ruhlar âleminde hepimiz aynı anda yaratılmıştık. Bu yüzden de Allah: "Muhakkak ki Allah, Âdem'i seçti." (Âl-i İmran, 33) diyor. Bir şeyi ancak başka seçenekleriniz olduğunda seçebilirsiniz. Eğer Âdem (as) tek kişi olsaydı o zaman "seçti" kelimesi kullanılmazdı. Ve devamında da "Şüphesiz Allah, Âdem'i, Nûh'u, İbrahim

ailesini ve İmran ailesini seçip âlemlere üstün kıldı." (Âl-i İmran, 33) Ve biliyoruz ki, tüm bu seçtiği insanları kendi toplumlarının arasından seçti. Peki o zaman Âdem (as) kimler arasından seçildi? Yaratılmış tüm ruhlar arasından, onun ruhu seçildi ve dünyada Allah'ın yaratmış, kendisinin şekillendirmiş olduğu ilk bedene yerleştirildi. Görüyorsunuz, Allah şöyle de diyor: "O, sizi rahimlerde, dilediği gibi şekillendirendir." (Âl-i İmran, 6)

Hepimiz Allah'ın birer tasarımıyız. Ama ilk tasarım Âdem (as) idi. Ve birisinin çok güzel gözleri varsa, çok güzel bir alnı, pürüzsüz bir cildi, ten rengi, saçı, bir insanın sahip olabileceği tüm özellikler, boyunun uzunluğu, güzel bir kemik yapısı, her ne olursa olsun, tüm bunların en üst düzeydeki nihai formu Âdem'e (as) ve Havva annemize (as) verilmişti. İnsanoğlunun onlardan sonra görmüş olduğu tüm bu güzellikler, onların yaşamış olduğu güzelliğin birer yan sanayisi. Onlar yaratılmış olan en güzel insanlardı. O ikisi. Çünkü Allah doğrudan onları çamurdan şekillendirip yaratmıştı. Allah'ın en doğrudan yarattığı. Diğer tüm yarattıkları dünyadaydı ama bu yarattığı cennetteydi. O şekillendirme cennette gerçekleşti. Bu benzersiz bir durum.

Size Allah'ın daha sonra ne yapmaya karar verdiğini söylemeden önce İncil'de bu durumun nasıl geçtiğinden bahsetmek istiyorum. İncil'de Eski ve Yeni Ahit'te de, şimdi Kur'ân'da okumak üzere olduğumuz konuşmanın kaydı yok. İncil'de, Allah'ın meleklere "Ben yeryüzünde bir halife yaratmaya karar verdim." dediği konuşmanın bir kaydı yok. Ama Hristiyan ve Yahudi kültüründe, Eski ve Yeni Ahit'le sınırlı değiller, sözlü olarak aktarılan bilgiler var, çok fazla sonradan eklenmiş yazılı metinler var, size önceden de bahsettim. Yahudiler arasından sözlü olarak aktarılan bilgilere ciddi anlamda itibar gösteren bir grup insan da var.

İsa'nın (as) dünyaya gelmesinden önce ve sonrasında 3 asır öncesinde geniş bir alana yayılmış olarak yaşamışlardı. Yani bu 600 yıllık zaman dilimi, sözlü olarak aktarılan bu bilgilerin de yazıya dökülmeye başladığı dönemdi. Bunlar İncil dışı bilgilerdi, ekstra olarak sonradan eklenmişti. Ve bu metinlerde hesap gününe, cehennem ateşine, cennete, cinlere, meleklere ve bu konuşmaya dair bilgiler bulabiliyordunuz. Bu İncil'de geçmiyor ama Babilli hahamların öğretilerinde ve Talmud metinlerinde buna benzer bir kısım vardı. İnsanların gerçeğe en yakın şekliyle hatırladıklarını anlatacağım, tam olarak doğru değil, ama yine de ne hatırladıklarını anlatacağım. Ya da inandıklarını.

Onlar şuna inanıyorlar, Tanrı insanı yaratmaya karar veriyor, ama onu yaratmadan önce bir grup meleği huzuruna çağırıyor çağırıyor ve "Ben insanı yaratacağım ve onu dünyaya yerleştireceğim ve denizlerin kontrolü onda olacak, denizden balıklar yiyecek, meyveler yiyecek yeryüzü üzerinde egemenliğe sahip olacak, bunun hakkında ne düşünüyorsunuz?" diyor. Ve

melekler de yanıtlıyor: "Berbat bir fikir, bilemiyoruz, böyle bir şey yapmamalıyız, bu kötü olur." Ve Tanrı o meleklerin hepsini yok ediyor. Sonra yeni bir grup meleği çağırıyor. Ve onlara "İnsanı yaratacağım, ne düşünüyorsunuz?" diye soruyor, onlar da "Bu berbat bir fikir, birbirlerini öldürecekler, onlar bombalar, tanklar icat edecekler." diyorlar. Ve o meleklerin de tamamını öldürüyor. Sonra üçüncü bir grup meleği çağırıyor. Ve onlara insanı yaratmaya karar verdiğini ne düşündüklerini soruyor. Onlar da "Fena bir fikir gibi durmuyor, hadi yap." diyorlar ve böylece Tanrı insanı yaratıyor. Evet, işte aşağı yukarı böyle. Bunu ilk duyduğum zaman inanamadım. Yok, canım daha neler demiştim. Sahiden mi?

Tam olarak şöyle oldu, dünkü iftar biliyorsunuz Irving mescidinin oradaydı ve halka açık bir iftardı. Yahudilerden, Hristiyan toplumundan din adamları da vardı. Birçok kilise de katılmıştı. İftarda konuşma yapmıştım ve sonra hahamın yanına oturdum ve dedim ki: "Hey, şu yaratılış hikâyesinde gerçekten Tanrı meleklere fikirlerini soruyor ve kötü bir fikir olduğunu söylediklerinde hepsini öldürüyor ve tekrar yeni bir grup melek getiriyor, onların da hepsini öldürüyor ve başka öyle mi? "Evet, böyle." dedi. Ve ben de "Peki, tamam" Onaylanmış hikâye (!) Böylece artık derslerimde bundan alıntı yapabileceğim. İlk ağızdan öğrendim. Koşer yetkilileri ve hahamın ağzından duydum. Her neyse, ama hahama teşekkür ediyorum bu hikâyeyi doğruladığı için. Peki, Kur'ân ne yapıyor? Bu Yahudi toplumu arasında bilinen şekliyleydi.

Ve Kur'ân hikâyeyi tekrar anlatıyor. Allah ne yapıyor peki? Allah meleklere "Ne düşünüyorsunuz?" diye sormuyor. Allah onlara bildiriyor. Arapçada "Yeryüzünde bir halife yaratacağım." dediğinde, halifeyi şu anda çevirmeyeceğim çünkü bu şekliyle yerleşmiş bir ifade bu. Allah böyle söylediği zaman "Emin misin? Bunu tartışabiliriz aslında." gibi bir cevap verebilirler belki. Ama ismi fail kullanıp, koşulsuz etken sıfat seçtiğinizde "Muhakkak ki ben yeryüzünde bir halife yaratacağım." dediğinizde, "Ben kararımı verdim, şüphe yok ki, ben yeryüzünde bir halife yaratacağım." demektir. Allah-u Teâlâ meleklere bu konu hakkındaki fikirlerini sormuyor, onlara kararını söylüyor. Karar çoktan verildi. Ben size sormuyorum, size söylüyorum. Tamam mı? Allah melekler topluluğuna karşı konuşuyor. Allah onları özellikle küçük bir grup olarak belirtmedi bazı ulemalar bunun "Bazı melekler" olduğunu düşünüyor. Diğerleri "Tüm melekler" olduğunu düşünüyor. En azından şöyle düşünebiliriz, bunlar Allah'a en yakın olan meleklerdendi, Allah Kur'ân'da şöyle tasvir ediyor:

"Arşı kuşatmış ve tavaf eden melekler" (Zümer, 75)

"O gün Rabbinin arşını, bunların da üstünde sekiz (melek) yüklenir." (Hakka, 17)

"Rablerini hamd ile tesbih ederler." (Zümer, 75)

Sayısız melek, sonsuz sayıda, Allah'a en yakın olanlar şimdi Allah'ın şu bildirisini duyuyor: "Ben yeryüzünde bir halife yaratacağım."

Burada eklemek istediğim çok önemli bir diğer husus ise, ben bunu çok tatmin edici buluyorum. Dr. Samarrai bunu söylüyor, Allah onu korusun, diyor ki, hikâyeyi hepiniz biliyorsunuz meleklere verilen emir, secde etmeleriydi. Değil mi? Ama aslında meleklere secde etmelerinin söylenmesi bir yana, Allah özellikle bu sefer İblis'e de secde etmesini emrediyor. "قَالَ مَا مَنَعَكَ أَلاَّ تَسْجُدَ إِذْ أَمَرْتُكَ" "Seni özellikle sana emrettiğim halde secde etmekten alıkoyan neydi?" (A'râf, 12) Tüm meleklere yöneltilmiş bir emir vardı biliyoruz, ama A'râf Suresi'nde öğreniyoruz ki, İblis özel olarak hedeflenmiş. Özellikle. Allah bunu burada söylüyor, her zaman bahsedilmiyor. İsrailiyat bilgilerine bakarsanız, yine İncil'e sonradan eklenmiş şeylerdir İblis'e meleklerin liderliği verilmiş, tüm meleklerin üstüne bir rütbeye sahipti vesaire gibi şeyler okuyacaksınız. Ve Allah meleklere secde etmelerini emrettiğinde, Kur'ân'da İblis'e özel olarak doğrudan emir verildiğine dair imada bulunuyor. Bu sorunu çözüyor. Çünkü ayette "Allah meleklere emretti." buyuruluyor. Ve hepsi secdeye gidiyorlar, İblis hariç.

Eğer Allah meleklere emretti deniyorsa, şeytan da melek olmalı. Ama Kur'ân kendisi açıklayarak bu sorunu çözüyor. Allah ona haricen emrediyor. Ve bu da sorunu çözüyor. "Ve Rabbin meleklere: "Muhakkak ki Ben yeryüzünde bir halife kılacağım." demişti." (Bakara, 30) Önümüzdeki 10 dk boyunca "halife" kelimesi hakkında konuşacağım inşallah. Önemli olduğunu düşünüyorum. "Halife" demek, birisinin arkasından gelecek kişi demek. İncil'i nereye kadar bu konuda kaynak olarak alıp, ona güvenebileceğimizi bilmiyorum. Kur'ân'ın anlattığına paralel gidiyormuş gibi gözüküyor bu noktada. Böyle olması da gündem etmemin tek sebebi. Kur'ân'la çelişmedikleri, paralel gittikleri yerler var. Ağızdan ağıza yayılan sözlü anlatılar da, değiştirilseler de, aslında ana kaynak olarak peygamberlerin öğretilerindenler. Bütün bozulmalarına, yozlaşmalarına rağmen, hâlâ peygamberlerden bir şeyler olduğunu söyleyebilirsiniz.

Yahudilerin Tevrat içerisinde olmayan, sonradan eklenmiş metinlerinden birinde bahsi geçen, İbranice'de Beni Elohim denen bir zümre var. Bu ifade bir küfür aslında. "Tanrı'nın çocukları" anlamına geliyor çünkü. Eminim ki, Hristiyanları ve Yahudileri sıklıkla "Biz Tanrı'nın çocuklarıyız." derken duymuşsunuzdur. Bu sembolik olarak, "Tanrı'ya yakın olan" ya da "Tanrı'nın sevgili kulları" gibi bir anlamda. Tam olarak çocukları anlamında değil. Ve bu Tanrı'ya yakın kullarının dünyada yaratılması ve yeryüzünde bir sürü karmaşa çıkarmasını konu alan bir hikâye var. Daha sonra bu çıkardıkları başkaldırı bastırılmıştı. Ve bazı müfessirlerimiz bu İsrailiyat hikâyelerinden bazı parçalar

alıyorlar. Eski Ahit'den değil, bizim Müslüman âlimlerimiz de bu sonradan eklenmiş olan parçalara erişebiliyor. Her neyse, bu başkaldırı bastırılmıştı ve Allah tekrar meleklere dönüp: "Ben yeryüzünde bir halife yaratmaya karar verdim." diyor. Halife kelimesi Arapçada half kelimesinden köken alır ve "arkasında olan" anlamına gelir. Bazıları, arkasında çocuklarını, torunlarını bırakacak biri olarak yorumlamış bunu. Arkasında çocuklarını bırakmaya devam edecek. "Dünyaya arkasında sürekli nesiller bırakacak birini yaratacağım." Halife kelimesiyle kastedilen şey bu.

Halife kelimesinin anlamına dair bir diğer fikir ise, "Arkasından, kendisinin dilediğini yapacak birini bırakmak." Örnek olarak, şirketinizde güvendiğiniz bir yardımcınız var ve "Hey ben tatile gidiyorum ve seni yerime bırakıyorum." diyorsunuz. Ve ben seni arkamda bırakıyorsam, bu ne demek oluyor? Kararları verecek olan kişi sensin. Ben telefonumu uçak moduna alıyorum. Şu an yetkiye sahip olan sensin, arkamda bıraktığım kişi sensin. O kişi halife görevinde. Ve bu düşüncenin fikri de "Yeryüzünde karar verecek yetiye sahip olan bir halife bırakacağım. Ona hür irade vereceğim ve istediği şekilde hareket etmesine izin vereceğim." Bir diğer anlamı ise, patronunun yerini temsil eden müdür gibi. Bir müdür yalnızca, patronu onu gerçekten iyi yetiştirdiyse yerine bırakılır. Patron, müdüre gerçekten güveniyordur ve yokluğunda da sürekli "Patron olsaydı nasıl yapardı?" deyip karar alacağını düşünüyordur o yüzden de içi rahattır.

Patron ne yapacak olurduysa, onu yapmalıyım. Yani böylece, patronunun karar alma mekanizmasını temsil ediyor. Ve böylece patronunun yokluğunda bile, karar vermesi gerektiğinde onun özelliklerini taşıyacak. Yönetim şeklini değiştirmeyecek, çalışanların tümünü kovmayacak, şirketin adını, logosunu, adresini değiştirmeyecek. Ve patron tatilden döndüğü zaman, "Neler oldu burada?", "Sen beni yetkilendirmiştin." "Beni temsil edeceğini düşünmüştüm, seni iyi yetiştirdiğimi sanıyordum. Ben olmasam bile şirketin, benden önceki rotasında gitmeye devam edeceğini düşünmüştüm."

Bu da bizi tekrar Allah'ın eşliğinde olduğumuz zamanki halife kavramına geri döndürüyor. Biz Allah'ın beraberliğinde olduğumuzda, Allah'ın sıfatlarından damlalar edinmiştik kendimize. Merhamet gibi, yaratıcılık gibi, bilginin peşinde koşma gibi, Allah bilginin sahibidir, biz de bilginin peşinde koşarız. Bu tür vasıflar bize verilmişti. Allah "halife yaratacağım." derken de, yeryüzünde ruhunda kendisinden vasıflar taşıyan ve bu vasıfları doğru şekilde kullanacak biri bırakacağını kastediyor. Tüm bunlar "halife" kelimesinin içinde saklı. Bu yüzden de, dünyanın geri kalanı, tüm yaratılmış varlıklar Allah'a boyun eğmekte, ona teslim olmuş durumda. İstisna olarak sadece cinler ve insanlardan örnek verilebilir. Allah, Kur'ân'ın birçok kısmında defalarca ne diyor?

"Allah'ı tesbih etti." (Hadîd, 1)"يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ "الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ" (Cuma, 1) Mülk O'na ait, hamd O'na mahsustur. Hayatı veren de O'dur, ölümü veren de O'dur. O her şeye kadirdir. Göklerdeki ve yerdeki her şey Allah'ın mükemmelliğini tesbih ediyor. Tam olarak Allah'ın onlara yapmalarını söylediği şeyi yapıyorlar. "O, sizi yaratandır. Böyle iken kiminiz kâfir, kiminiz mümindir." (Teğabun, 2) O'nun dışındaki her şey olması gerektiği düzende. Ama siz insanlar bazılarınız doğru yolda, bazılarınız yoldan sapmışsınız. Ama bunun seçimini kendiniz yapacaksınız ve bu da Allah'ın bildirdiği bir karar. Bu son 5 dakikada inşallah sizinle paylaşmak istediğim şey Kur'ân'ın prensipleriyle ilgili bir şey. Şimdiye kadar kim konuşuyordu? "Ben yeryüzünde bir halife yaratacağım." derken, Allah-u Teâlâ konuşuyordu. Kimlere konuşuyordu? Meleklere. Melekler hakkında ne biliyoruz? Allah'a çok yakın olduklarını biliyoruz.

İkinci olarak, sürekli olarak Allah'ı tesbih ettiklerini, hamd ettiklerini biliyoruz. (Zümer, 75) Üçüncü olarak bildiğimiz, "Allah'ın kendilerine buyurduğuna karşı gelmeyen ve kendilerine emredileni yerine getiren melekler vardır." (Tahrîm, 6) Allah'ın yapmalarını emrettiği şeyi derhal o anda yaparlar. Yalnızca onun emriyle hareket ederler. Getirmeye çalıştığım nokta şu, İslam'ın ve Kur'ân'ın bakışına göre melekler neyi yapmaktan acizler? İtaatsizlik, saygısızlık etmekten, şirkten, küfürden, inkârdan. Her türlü küfre düşmekten acizler. Bu herkesçe tamam mı? Allah onlara konuşuyor "Ben bir karar verdim, yeryüzüne bir halife yerleştireceğim." diyor. Ve şimdi burayı dinleyin. "(Melekler de): "Orada fesat çıkaracak ve kan dökecek birisini mi yaratacaksın? dediler." (Bakara, 30) "Nasıl yani, dünyada bütün bu sorunları çıkaracak olan birini mi yaratacaksın?"

Melekler ne yapıyormuş gibi gözüküyor? Allah'ı sorguluyorlar. Diyorsun ki yeryüzünde birini yaratacağım. Ama biz bunun çok kötü bir fikir olduğunu düşünüyoruz ve nedeni de, bu yeryüzünde sürekli olacak fesat çıkaracak, bozgunculuk yapacak ve çok kan dökecek. Şimdi bu kısma geçmeden, buraya kadar Âdem'den (as) bugüne 2016'ya kadar, görünüyor ki, melekleri haksız(!) çıkarttık. Ama bu ayrı bir kavga. Bozgunculuk ve biz mi? Hadi canım sen de(!) Kan dökmek mi? Ne, yok artık. Hiç bize göre değil(!) Haklı bir sebeple eleştirmiş gibi gözükmüyorlar mı? Öyle. Ama daha önemli kısmı ise eleştirmiş olmaları. Onlar kim oluyor da, Allah'ın çoktan kararını vermiş olduğu emrine, kararına karşı eleştiride bulunabilirler?

Şimdi bir adım geri gidelim. İslami bilimler üzerine, din üzerine bir âlimle beraber bir şeyler öğreniyorsunuz ve anlamadığınız bir şey okuyorsunuz. Elinizi kaldırıp "Üstat, bu benim için bir şey ifade etmiyor. Bunun nasıl olduğunu anlamıyorum." diyorsunuz. Bir imam ders veriyor ve dersin sonunda bir çocuk

yanına gidip: "Az önce böyle böyle söylediniz. Bu ne anlam ifade ediyor?" ve imam da ona dönüp: "Kâfir! Sen Allah'ın sözünü mü sorguluyorsun? Sen kimsin? Ne olduğunu sanıyorsun? Sen nereden aldın eğitimini? Ben icazetimi buralardan aldım. Sen beni mi sorguluyorsun? Çık dışarı mescidten. Bunu buraya sokmayın bir daha. Bu İblis!" diyor. Bir başka deyişle, siz Allah'ın sözü veya emri hakkında bir şey söylediğinizde ve birisi gelip "Ben bunu anlamıyorum, bu nasıl olabilir, bu bir çelişki gibi gözüküyor, bu nasıl iyi bir fikir olabilir." dediği zaman, bizim ilk refleks olarak tepkimiz ne oluyor? "Kâfir" Bu küfür, nasıl böyle bir soru sorarsın? Estağfirullah el Azim! Tövbe tövbe tövbe tövbe. Her nasıl yapıyorsanız işte. Bazıları bunu çok havalı şekilde yapıyorlar, öyle iyi çalışmışlar ki, sanki havalimanında uçaklara yol gösterenler gibi hareketler yapıyorlar. Kapıya yönlendirin, her neyse. Kur'ân'da öğrendiğimiz şey, Allah'a asla itaatsizlik etmeyen melekler, her zaman onun buyruğu altındaki ve asla onu sorgulamayan melekler, Allah'a emrini anlamadıkları zaman gayet doğrudan bir soru soruyorlar. Bu onları itaatlerinden aykırı bir duruma mı düşürüyor? Hayır. Bu onları şeytan yapmıyor.

Bu arada aynı hikâyede başka birisi bir soru soracak. "Ben, senin topraktan yarattığın kimseye mi secde edeyim?" dedi." (İsrâ, 61) Kim soruyor bu soruyu? İblis. Melekler bir soru soruyor, İblis de bir soru soruyor. Ama İblis soru sorduğu zaman, şeytan hâline geliyor. Bu arada İblis'in sorusu, insanlara karşı çok daha az sorgucu gibi duruyor. İblis'in sorunu, insanın çamurdan yaratılmış olmasıydı. Meleklerin sorunu ise: "O bir bozguncu, o bir katil!" Bu çamurdan yaratılmış demekten çok daha kışkırtıcı değil mi? Ve İblis kendisi hakkında çok da detaylı şeyler söylemiyor, ben şöyle böyle daha iyiyim demiyor. Sadece "ben daha hayırlıyım, beni ateşten yarattın." diyor. Meleklerse "Bu adam bir bozguncu, bir katil ama biz seni tesbih ediyoruz." dediler. "(Melekler) Biz Seni, hamd ile tesbih ediyoruz." dediler." (Bakara, 30)

Bu çok da alçak gönüllü gibi duyulmuyor. Sanki "Neden bu görevi ona veriyorsun, bize ver." der gibi. Buna rağmen, Allah onlara kızgın değil. Allah onları cezalandırmıyor. Ve biliyoruz ki Allah'a itaatsizlik etmiyorlar, karşı gelmiyorlar, içlerinde kibirden gram yok. O zaman bu metni nasıl anlamalıyız? Size gıcıklık yapıp, yarına kadar hiçbir şey söylememeyi düşünüyorum. Ama bir kısmını söyleyeceğim. Bir ipucu vereceğim ki gece bunun üzerine düşünebilin. "Umulur ki böylece siz akıl edersiniz." (Bakara, 73) Her şeyin cevabını ben vermeyeceğim. Beyninizde duman tütsün istiyorum, "Burada bu kıssada ne anlatılıyor?"

Allah-u Teâlâ bize öğretiyor ki, olay sadece soru sormak değil. Soruyu nasıl sorduğun. Sadece ne sorduğun değil, nasıl sorduğunla ilgili. Merak var olan bir şeydir ve bu hâliyle yasak bir şey değildir. Anlamamak, Allah'ın emrine rağmen ikna olmamak yasak değil. Ama gelip de bunu gururla, kibirle, eleştiriyle,

karşındakini küçülterek sorgularsan, o zaman İblis'in sorununa sahipsin. Ama gelip de aynı soruyu anlamadığın için sorarsan, "Ya Rabbi bunu sana soruyorum, ama hiçbir şekilde sana karşı gelmek değil niyetim. Bunun iyi bir fikir olmadığını asla kastetmiyorum, yalnızca ben anlamadım." dersen, o zaman her şeyi sormaya hakkın var. Bizim dinimiz, soruların dini. "Eğer bilmiyorsanız ilim sahiplerine sorun." (Nahl, 43)

İslam eğitim modelinde ve tüm eğitim sistemlerinde bu bir prensip hâline gelmeli. Soru sorma hakkınız var. Ve profesörler, âlimler, öğretmenler konumundaki her kimse, kendilerine soru sorulduğunda bunu bir saldırı olarak görüyorlarsa aslında Allah'ın sünnetinden uzaklaşıyorlar demektir. Allah meleklere soru sorma hakkını veriyor. Siz ya da ben kalkıp da, "Sen kim oluyorsun da, bana bunu soruyorsun?" diyebiliriz? Diyemeyiz. Eğer birisi gelip de kibirden bir eleştiri tavrına giriyorsa, ona haddini bildirmelisiniz. Bu da Allah'ın sünneti. Bunu Allah kime yapıyor? İblis'e. Ama birisi samimi olarak meraktan geliyorsa, gerçekten anlamaya çalışıyorsa, onlara kızmanızı gerektirecek hiçbir durum yok ortada. Onların meraklarını gidermelisiniz. "Basiret üzere Allah'a davet ediyorum." (Yûsuf, 108) Bilinçli, basiretli bir şekilde. Kalp gözü açık olarak. Nasıl güzel bir din bu! Hikâyenin başından beri sorgulayan insanlar olmamız söyleniyor. Bu dinin kanunu bu. Subhanallah. Daha hikâyenin içine girmedik bile. Allah bizlere bu dini daha iyi anlayabilmeyi ve inancını bilinçli bir şekilde yaşayabilenlerden olabilmeyi nasip etsin.

Allah bizleri Hakim olan Kur'ân'ı ile mübarek kılsın, ayetlerinden ve hikmetli zikrinden faydalanmayı nasip etsin.

12. Bölüm

“Hani, Rabbin meleklere, “Ben yeryüzünde bir halife yaratacağım.” demişti. Onlar, “Orada bozgunculuk yapacak, kan dökecek birini mi yaratacaksın? Oysa biz sana hamd ederek daima seni tesbih ve takdis ediyoruz.” demişlerdi. Allah da, “Ben sizin bilmediğinizi bilirim.” demişti. Allah, Âdem'e bütün varlıkların isimlerini öğretti. Sonra onları meleklere göstererek, “Eğer doğru söyleyenler iseniz, haydi bana bunların isimlerini bildirin.” dedi. Melekler, “Seni bütün eksikliklerden uzak tutarız. Senin bize öğrettiklerinden başka bizim hiçbir bilgimiz yoktur. Şüphesiz her şeyi hakkıyla bilen, her şeyi hikmetle yapan sensin” dediler. Allah, şöyle dedi: “Ey Âdem! Onlara bunların isimlerini söyle.” Âdem, meleklere onların isimlerini bildirince Allah, “Size, göklerin ve yerin gaybını şüphesiz ki ben bilirim, yine açığa vurduklarınızı da, gizli tuttuklarınızı da ben bilirim demedim mi?” dedi.” (Bakara, 30-33)

“Rabbim, benim göğsüme genişlik ver, işimi kolaylaştır; dilimden de şu düğümü çöz ki sözümü iyi anlasınlar.” (Tâhâ, 25-28)

Kur’ân’ın güzelliği, tek bir ayet üzerine bile çalışıp o tek bir ayetin üzerinde tefekkür ettiğinizde ve her bir ayet üzerinde düşünmüş olan âlimlerin olduğu muhteşem geleneğimize baktığınızda, neredeyse tek bir ayet üzerinden bir doktora tezi yapabilecek duruma gelmenizdir. Sadece ayetler üzerine söylenmiş fikirleri toplamanız bile yeterli, kendiniz yeni bir yorum eklemek zorunda bile kalmazsınız, yapılan görüşleri tekrar etmeniz yeterli. Yalnızca bir ayet üzerine yapılmış tefsirler bile binlerce sayfa tutacaktır. Ama bu bizim bir kitap okuduğumuz gerçeğini değiştirmiyor. Ve bir kitapta devamlılık vardır. Ve yalnızca tek bir şeye odaklandığınızda, yalnızca tek bir şey hakkında konuştuğunuzda, bu bir ayet veya ifade olabilir, o zaman yalnızca bir bölümü okuyormuş hissine kapılırsınız. Ve bir bölüme odaklandığınızda, o bölümden önce ve sonra da bir şeylerin olduğunu, bunun bir akışın parçası olduğu bakışını kaybedersiniz.

Bunun daha kolay anlaşılabilmesi için, bir helikopterde olduğunuzu düşünün, ya da helikopteri unutun, bir dağın tepesindesiniz ve her çeşit renkten çiçeklerle dolu geniş bir tarla görüyorsunuz. Bütün o güzel manzarayı tepeden görebiliyorsunuz. Ve çok iyi bir fotoğrafçısınız, bu karenin bir fotoğrafını

çekiyorsunuz. Daha sonra tepeden aşağı vadiye doğru iniyorsunuz. Ve kameranızı tek bir çiçeğe odaklıyorsunuz, o çiçeğin tam ortasına, tam taç yaprağını kameranın odağına alıyorsunuz. Çiçeğin renginin ve dokusunun ne kadar harika olduğunu görüyorsunuz. Bu iki durumun da kendine has güzelliği var değil mi? İlk karede tüm çiçek tarlasının güzelliğini görebiliyorsunuz, diğerindeyse yalnızca o bir tanesinin güzelliğine yakın çekim yapıyorsunuz. İki durumun da avantajları, dezavantajları var. Yalnızca tek bir şeye odaklandığınızda ne oluyor? Tablonun geri kalanını göremiyorsunuz. Nerede olduğunuzu fark edemiyorsunuz. O yakından odaklandığınız şey dünyanız oluyor. Ve tablonun tümünü görecek açıdan baktığınız zamansa, evet daha büyük bir resim görüyorsunuz, ama küçük detayların güzelliğini görebilme kabiliyetinizi kaybediyorsunuz. Yani Kur'ân talebesi olmak, onu çalışmak birçok açıdan mücadele gerektiriyor. Çünkü bir taraftan her küçük detaya odaklanmaya çalışıyoruz, aynı zamanda geniş manzarada da bir güzellik var. Allah'ın kelamının akıcılığının nasıl muhteşem olduğu.

O yüzden bugün şimdiye kadar değinmediğim bir konuda genel bir gözden geçirmeyle başlayacağım. Tam olarak neredeyiz, dün de çok belli etmeden ufak giriş de bulunmuştum, yaratılış hikâyesine giriş yapıyoruz şu anda. Âdem'in (as) hikâyesine giriş yaptık artık. Allah'ın meleklere yeryüzünde birini yaratacağını, halife yaratacağını bildirdiği kısmı konuşmuştuk. Ama bu kısma nereden gelmiştik? İman edenlerle ilgili ilk kısmı hepinizin hatırladığını düşünüyorum, epey vurgulamıştım. İkinci kısım inkâr edenler ve münafıklarla ilgiliydi. Biraz daha uzun bir kısımdı. Hatta bunu size ekranda gösterip, bu kısmın nasıl simetrik gittiğini anlatmıştım.

Üçüncü kısım tüm insanlığa bir çağrı niteliğinde. "يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُواْ رَبَّكُمُ" (Bakara, 21) "Ey insanlar! Rabbinize kulluk edin." ayetiyle başlıyordu. 21. ayetten itibaren. Âdem'in (as) kıssası ise 30. ayetteydi. Şimdi 21'den 30. ayete kadar ne oluyor? Tüm insanlığa Rablerine ibadet etmeleri bildiriliyor. Ve Allah'ın yaptığı çağrı: "Allah'a kul olmalısınız, Allah'a gönülden ibadet etmelisiniz, çünkü sizi de sizden öncekileri de yaratan odur." Ve devamında ekliyor: "الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الأَرْضَ فِرَاشاً وَالسَّمَاء بِنَاء" (Bakara, 22) "O, yeri sizin için döşek, göğü de bina yapandır." Tüm bunlar baştaydı. Bu kısmın sonunda göreceksiniz ki, aynı konsept tekrar ediliyor. Önce Allah diyor ki: "Nasıl olur da Allah'ı inkâr edersiniz? Ölüydünüz O sizi diriltti." Hatırlıyor musunuz? "Sizi ölüyken diriltti." kısmını hatırlıyor musunuz? Soru şu: "Nasıl olur da Allah'ı inkâr edersiniz?" Yani pasaj şöyle başlıyor: "Allah'a ibadet edin." Sonundaysa "Nasıl Allah'ı inkâr edersiniz?" Pasajın başı "Allah sizi ve sizden öncekileri yaratandır"la başlıyor ve sonunda, "Bakın, hepiniz ölüydünüz, Allah hepinizi tekrar hayata getirdi." Yani aslında aynı konu kendini tekrar ediyor burada.

Ve yine başlangıçta "Allah yeryüzünü döşek, göğü size bina yapan"dır, sonunda ise "O, yeryüzünde olanların hepsini sizin için yaratan, sonra göğe yönelip onları yedi gök hâlinde düzenleyendir. O, her şeyi hakkıyla bilendir." (Bakara, 29) Yani pasajın başlangıcında bahsedilenler, aynı zamanda sonu. Her şeyi tekrar bir gözden geçirme gibi. İnsanın yaratılışıyla başlıyor ve yine insanın yaratılışıyla bitiyor. Gökler ve yeryüzü ile başlayıp, yine gökler ve yeryüzü ile bitiyor. 21-30. ayetler arasındaki kısımdan önceki bölümde, Allah, insanların vahyi nasıl küçümsediğinden veya takdir etmeyip, zarar vermeye çalıştıklarından bahsediyor.

Ve daha sonra Allah insanlığa meydan okuyor, "Bakın eğer bunun vahiy olmadığını düşünüyorsanız, neden siz de kendiniz benzer bir sure yapmıyorsunuz? İstediğiniz şahitlerinizi de çağırın, sonra görelim yapabildiklerinizi." Öteki tarafta da, madem kendiniz bir sure getiremiyorsunuz, yaptığınız tek şey Kur'ân'ı eleştirmek. Neden Kur'ân bunu örnek veriyor, neden burada böyle diyor diyenler var. Her iki tarafta da Allah'ın kelamını değersizleştirmeye ve zarar vermeye çalışan insanlar var. Ama beni bu ayetler dizisinde en çok etkileyen şey şuydu, simetrikti değil mi başlangıçtaki ve sondaki eşleşmeler? Ama beni en çok etkileyen şey ortadaki kısım. Ve bunları konuşmamın sebebi de bu. "İman edip salih ameller işleyenlere, kendileri için; içinden ırmaklar akan cennetler olduğunu müjdele. Cennetlerin meyvelerinden kendilerine her rızık verilişinde, "Bu tıpkı daha önce bize verilen rızık!" diyecekler. Hâlbuki bu rızık onlara benzer olarak verilmiştir. Onlar için orada tertemiz eşler de vardır. Onlar orada ebedî kalacaklardır." (Bakara, 25) Bu ayet, 21 ve 30. ayetin tam ortasındaki ayet. 25. ayet. Nedir bu ayet, "İnananları ve salih amel işleyenleri müjdele, onlara bahçeler verilecek."

Cennetle ilgili konuştuğumuz akşamı hatırlayın, epey eğlenmiştiniz. Cennetle ilgili olan ayet tam ortada. Şimdi bunun üzerine bir saniye düşünün. Pasajın başında göklerin, yeryüzünün ve insanların yaratılışıyla ilgili ayetler, sonunda yine göklerin, yeryüzünün, insanların yaratılışı. Ve tam ortasında, "İnananları müjdele, onlar için cennet var." Bu o kadar muhteşem ki, ortadaki kısım, en can alıcı nokta. Neden Allah size bütün bunları anlatıyor? Neden sizi hidayetini kabul etmeniz için teşvik ediyor? Neden size sizi yaratanın kendisi olduğunu, yaratılmadan önce katında olduğunuzu hatırlatıyor? Çünkü sizi önceden bulunduğunuz yerde geri istiyor. Neresi orası? Cennet. Bir sonraki pasajda tekrar bu esas meseleye geliyoruz ve Âdem'in (as) hikâyesiyle başlıyoruz. Âdem'in (as) hikâyesi nerede başlıyor? Cennette. Ve dikkat edin, Allah cennetin tasvirini o bir önceki pasajın tam ortasındaki ayette yapıyor.

Bu hikâyenin bazı unsurları nelerdir? Allah, altından nehirler akan bahçeler diyor, özellikle vurguluyor ki istedikleri her türden meyveler olacak. "Oradaki meyvelerden her seferinde rızıklandırılırlar." Gelmeye çalıştığım noktayı

herkes tahmin ediyor diye düşünüyorum. Âdem'in (as) kıssasını çalıştığınız zaman, neresi en çarpıcı nokta? Nerede başlıyordu sorun? Meyve ağacıyla. Ve Allah şimdi, "Cennete geri döndüğünüzde o ağaç bile helal olacak." diyor. O ağaç bile. Her biri helal olacak. "ثَمَرَةٍ" mufred değil mi? Masdar-ı merre, yuvarlak "te" (ة) bunun için. Her bir meyve için. Başlangıçta tek bir meyveydi, hatta aslında bakarsanız yaklaşılmaması gereken ağaçtı. Yani buna atıf var. Sonrasında Allah ekliyor, onlar için temizlenmiş zevceleri olacak ve Âdem'in (as) kıssasında yine ne karşınıza çıkacak? "Dedik ki: "Ey Âdem! Sen ve eşin cennete yerleşin." (Bakara, 35) Temizlenmiş eşler vereceğiz. İlk zevce zaten temizdi. Ve bu çok önemli bir gönderme, tam olarak buradan başlayacağız. İlk söylemek istediğim, Kur'ân'ın ayetleri ve pasajların sıralanışının, müminleri bir sonraki gelecek konuya zihinsel olarak nasıl güzel bir şekilde hazırladığı. Üzerine düşündüğünüz zaman, muhteşem bir akış var, kesinlikle büyüleyici bir akışı var Allah'ın kelamının.

Bugün konuşmak istediğim şey, Âdem'in (as) kıssasını bir manaya oturtmak, size bu kıssayla ilgili temel unsurları verebilmek, belki çok fazla ayet hakkında konuşamayacağız, ama eğer sizle bu temel bakışı oturtabilirsek, sonrasında devam ettiğimizde tüm hikâyeye çok daha farklı bakıyor olacaksınız. Yani bugün ciddi anlamda bahsedeceğimiz ayetleri öğrenmeye yönelik bir çalışma olacak. İlk olarak başlamak istediğim kısım şu ki, bu insanlık tarihinin en bilindik hikâyesi. Yaratılış hikâyesi, Yahudiler arasında ve tabii ki dünyanın çoğunluğunu oluşturan Hristiyanlar arasında dahi insanlık tarihinin en popüler hikâyesi. Herkes yaratılış hikâyesini bilir. Bundan dolayı da, tanıştığım ülkemizdeki ve dünyadaki birçok Müslüman çocuğun kafasında, Yahudilerin ve Hristiyanların inancından etkilenmiş bir yaratılış hikâyesi canlanıyor. Aslında Kur'ân'ın ve İslam'ın yaklaşımını bilmiyorlar. Hepsini aynı gibi düşünüyorlar muhtemelen ve Âdem ve Havva'yı (as) bir bahçede, aslan derisinden bir şey giyerken, doğru düzgün giyinmemiş bir halde hayal ediyorlar ve ortada bir ağaç var bu muhtemelen bir elma ağacı, şeytansa bir yılan şeklinde ortaya çıkıyor. Hepsi bu. Bu Yahudi ve Hristiyan geleneksel anlatımı.

Kur'ân'da yılan falan diye bir şey geçmiyor. Kur'ân'da hayvan derisinden bir şey giydiklerine dair bir tasvir de yok. Böyle bir şey yok. Ama bu görsel anlatı o kadar popüler ve yaygın bir hâle getirildi ki, farkında olmadan Müslümanların bile bilinçaltına girebiliyor. Ama şimdi oraya girmeden önce, bu kıssanın dünyanın bildiği hâliyle temel unsurlarını anlayalım. Kur'ân indirildi ve dünyanın bilmediği veya unuttuğu şekilde bu kıssayı tekrar anlattı. Kur'ân'ın indiği zamanda bile, kıssanın bugünkü popüler şekliyle bilindiği unsurları anlamak zorundayız önce. Hatta şu anda da, birçok insan bu hikâyeyi Kur'ân'daki haliyle değil de, popüler versiyonuyla biliyor. Tanrı insanlığı yaratıyor ve size daha önce de anlatmıştım, Allah'ın meleklere "sizce insanı

yaratmalı mıyım?" diye sorduğu kısmı. Bu kısım da popüler bilinen halinde yok, İncil'e sonradan eklenmiş metinlerden. Yani birçok insan bu kısmı da bilmiyor. Yaratıcı insanı yaratmaya karar veriyor ve onu cennete yerleştiriyor. Şeytan bir yılan kılığına giriyor, sürünerek ilerliyor, erkek başta yalnız başınaydı. Ve Yaratıcı erkeğin kaburgasını alıp, şekillendirip Havva'yı yaratıyor, cennette mutlu mesut yaşıyorlardı, yılan onları çok kıskanıyordu ve şeytan yani yılan ilerleyip, kadını Havva'yı o ağaçtan yemesi için ikna ediyordu. Ve o ağaca iyilik ve kötülüğün bilgisi ağacı deniyordu. Ve yaratıcı onlara çok kızmıştı, "O ağaca yaklaşmayın." demişti. Çünkü eğer o ağaçtan yerlerse yaratıcı gibi olacaklardı. Yani mesele o ağaçtan yerlerse ilahi varlıklar hâline dönüşecek olmalarıydı. Tüm dillerde de oradaki yaratıcı meleksi yaratıklar anlamındadır. Yani cennette ait yaratıklar hâline dönüşeceklerdi ve tanrı bunu istemiyordu. Âdem ve Havva'nın böyle bir iyiliğe sahip olmalarını istemiyordu ve onları o ağaçtan uzak tutmak istiyordu. Hatta bazıları tanrının ateş kılıcı olan bir gardiyan meleği olduğunu ve ağacın yanında durduğunu böylece kimsenin yaklaşamadığını söylüyor. Yani İncil'de bu ağacın ciddi anlamda korunaklı olduğuna dair manalar var. "Ona yaklaşmayın."

Ve yılan geliyor, yılan her ikisine yaklaşmıyor, hangisine gidiyor? Havva'ya. Ve ona "Bu ağaçtan yemelisin, çünkü bu "İyilik ve kötülüğün bilgisi ağacından yersen ölümsüz olacaksın." diyor. İşte yapman gereken bu, gidip Âdem'i ikna etmelisin. Ve gidip Âdem'i ikna ediyor. Âdem de gidip ağaçtan yiyor ve tabii ki sonunda Havva'yı suçluyor. Havva ise şeytanı suçluyor. Yani kimse kendisi üzerine sorumluluk almıyor. İncil'deki anlatı bu. Yani İncil'e göre; Âdem, Havva'yı suçluyor. Ve Havva şeytanı suçluyor. Ek bir kısım daha var. Ağaçtan yedikleri zaman, tanrı onlara inanılmaz kızıyor. İncil'de bu kısım inanılmaz bir öfke ve hiddetin olduğu bir sahne. Ve ceza olarak onları dünyaya yolluyor.

Bu sizin cezanız, işlemiş olduğunuz suçtan dolayı artık siz lanetlendiniz ve özellikle kadına daha fazla bir öfke var. Çünkü şeytan Âdem'e değil, Havva'ya gitmişti ve Havva, Âdem'i suça teşvik etmişti, bu yüzden de tanrı Havva'ya daha fazla kızgındı bu yüzden de "Her ay kanayacaksın, doğum yaparken ağlayacaksın, acı çekeceksin ve erkeğin senin üzerinde hâkimiyeti olacak." Bunlar dünyaya geldiklerinden itibaren kadına özel olarak verilmiş cezalardı yani. Ve böylece onlar günah içinde doğmuşlardı.

İnsanlık Âdem'in günahının bedelini ödeyecek, yani bu dünya insanlık için lanetlenmiş bir yer. Bu arada hikâyeyi bu hâliyle kabul ettiğimizde, Hristiyanlar ve Yahudilerin bu hikâyeye yaklaşımı da ilginç, tabii ki birçok farklı mezhep ve inanışları da var. Ama genelleme yapacak olursak, Hristiyanlar için "İnsanlık günahın içine doğdu, biz lanetlendik ve tabii İsa Mesih geldi, onun kanıyla hepimiz kurtulduk, o kendisini bizim asla bedelini ödeyemeyeceğimiz günahlar için feda etti. Babamızla başlamış olan günahtan bizi kurtardı." düşüncesi

hakim. Kur'ân indirilmeye başladığı andan itibaren bu zihniyeti çökertmeye başlamıştı. Allah'ın bu hikâyeyi anlattığı kısım özellikle Bakara Suresi'ndeki kısım o kadar eşsiz ki, her bir parçası o kadar eşsiz. Bugünkü hedefim birkaç şeyi başarabilmek. İlk başta Kur'ân'la alakası bile olmayan bu çılgın hikâyeyi size anlatmak. Sonra başka alakasız çılgın bir hikâye daha anlatacağım, ama sonunda her ikisini de Kur'ân'a bağlayacağız. Hedefim bu tamam mı? İlk çılgın hikâyeyi ben kafamdan uydurdum. Tamamen benim uydurmam. Burada herkesin az çok hikâyede ne olduğunu bildiğini düşünüyorum. Âdem ve Havva (as) cennettelerdi, şeytan onlara fısıldadı ve ağaçtan yediler ve kovuldular. Bu hepimizin bildiği en basit hâli.

Şimdi size bir hikâye anlatacağım. Dediğim gibi bu benim icadım. Korkunç bir hikâye. Bir şirkette çalışan birisi var. Orta düzey bir mevkide bir işi var. Ve çok fazla çalışmaya başlıyor, inanılmaz yoğun ve gayretle çalışıyor, müdürünü çok etkiliyor bu durum ve birkaç yıl sonra kendisi müdür pozisyonuna getiriliyor. Önce bölgesel müdür oluyor, sonra genel satış müdürü oluyor, sonra tüm ABD'nin satış sorumlusu müdürü oluyor ve daha sonra tüm Amerika ve Avrupa'nın satış sorumlusu müdürü oluyor. Ve giderek yükselmeye devam ediyor.

20-30 yıl aynı şirket için çalışıyor sürekli olarak terfi ettiriliyor. Sonunda şirketin başkan yardımcısı oluyor. 35 yıllık çalışma hayatı sonrası, bu adam giderek kendini geliştiriyor ve bu şirketin başkan yardımcısı oluyor. Şirkette onun mevkiinden yüksek olan tek bir pozisyon var o da şirketin sahibi, başkanı. Yani bu adam onun sağ kolu olmuş durumda. Ve genel merkezleri, gökdelenleri iş merkezleri var. Bu adamın da en üst katta en iyi yerde bir ofisi var, tam genel başkanın odasının yanında ofisi ve bu konumunun tadını çıkarıyor. Herkes ona saygı gösteriyor, o geçtiği zaman insanlar ayağa kalkıyor.

Bir gün şirketin sahibi, bu adamın odasına yanında 16 yaşında ağzında sakızla, etrafa bakınıp duran bir gençle giriyor ve genci göstererek "Sana yeni başkan yardımcımızı tanıştırmak istiyorum." diyor. "Şimdi o koltuktan kalkabilirsen eğer, çünkü bu koltuk artık onun koltuğu. Ve sanıyorum çikolatalı süt seviyormuş, eğer zahmet olmazsa aşağıdaki kafeteryadan getirebilirsen iyi olur." Genel başkan böyle odaya giriyor, başkan yardımcısına diyor ki, artık bu 16 yaşındaki çocuk başkan yardımcısı. Ve kendisinin de artık bu yeni üstüne hizmet etmesini söylüyor. Eğer o ofisteki sekreter olsanız, bir tarafta bir şeyler yazıyorken, şöyle bir kalakalırdınız. "Bu da neyin nesi böyle." diye. Ve devamında ne olacağını duymak isterdiniz.

Hikâyenin devamında ne olduğunu anlatmıyorum, sadece hayal edebiliyor musunuz devamında ne olacağını? Ne tür bir tepki olacağını? Başkan yardımcısının ani ve volkanik bir patlama gibi tepki vereceğini. "Ne? Nasıl

yani? Bu da kim? Onun ne meziyeti var ki bu göreve geliyor? Benim bu şirkete nelerimi verdiğimi biliyor musunuz? Bu şirkete ne kadar yılımı verdiğimi biliyor musunuz? Ailemi feda ettim bu şirket için. Tüm hayatımı, kanımı, canımı, terimi, gözyaşımı verdim ve şimdi beni bir kenara mı atıyorsunuz? Bu da kim? Ne becerisi var? Hecelemeyi bile biliyor mu? Onu mu benim yerime koyacaksınız?" der. Adam patlıyor. Ve izleyen herkes, eğer ben izleseydim, eğer bu bir film olsaydı, senaryosu ve yönetmenliği bana ait bir film, niyetim seyirciye yardımcı konumundaki adam için kendini kötü hissettirmek olurdu. Hepiniz genel müdür yardımcısının tarafını tutardınız. "Bu adil değil. Doğru bir hareket değil."

Ama biliyor musunuz, genel müdür yardımcısı hakkında konuşmuyorum. Kim hakkında konuşuyorum? İblis hakkında konuşuyorum. Yani o Allah'ın hizmetindeydi. Şeytan bir cindi ve cin olmasına rağmen o kadar terfi ettirildi ki, Allah onu meleklerin mertebesine yükseltmişti. Kendini ispat etmişti açıkça. Ve daha sonra Allah çamurdan bir şey yaratıyor ve şeytana diyor ki; "Teşekkürler, o senin yerini alacak. O yeryüzüne halife olacak." Ve şeytan da kafayı sıyırıyor. Biz de "Estağfirullah, ıyy şeytan, İblis." Ama bu müdür yardımcısı hakkında hikâye olunca "Hey dostum bu adil değil." oluyor. O adamı sevmiştik. Şimdi bu hikâyenin bir kısmı. Bunu bir kenarda tutun. Çünkü müdür yardımcısını sevmenizi istemiştik. Biliyorum şeytana sempati duymuş olmanız sizi rahatsız ediyor, biraz bekleyin. Biraz tutun düşüncelerinizi, ama hikâyede olanları anlamak için bu açıdan bakmak zorundasınız. Çok güçlü.

Şimdi size başka bir hikâye anlatacağım. Şimdi siz bir şirkette çalışıyorsunuz. İşinizi iyi de yapıyorsunuz. Patronunuz tüm bölümünüze bir e-mail gönderiyor, maili tek göndermediği kişi sizsiniz. Ve mailde diyor ki: Önümüzdeki hafta Abdullah'ı New Jersey'e gönderiyoruz. Ceza olarak New Jersey'deki ofise gönderiyoruz. Teksas'tansa New Jersey'e daha çok uydu diye düşünüyorum. "Şüphesiz biz Allah'tan geldik ve şüphesiz yine O'na döndürüleceğiz" 😊 Şirketteki herkes onun gönderileceğini biliyor, tek bilmeyen kişi kendisi. Her şey hazırlandı, yeni yere gönderilecek ve kendisi bunu bilmiyor.

Maili alan arkadaşlarından biri gidip "Sana mail atılmadığını biliyorum. Sana neler olduğunu göstereyim mi? Seni gönderecekler." diyor. Ertesi gün Abdullah ofise 10 dakika geç geliyor, üzgün tabii. Patron onu odasına çağırıyor. "10 dakika geç kaldın." diyor. "Senin Teksas'a uygun olduğunu düşünmüyorum. Seni New Jersey'e transfer etmeliyiz diye düşünüyorum." diyor. Abdullah da: "Siz neden bahsediyorsunuz? Siz zaten çoktan beni New Jersey'e göndermeye karar vermiştiniz." diyor. Yani Cennetten. Aman, Teksas'tan. "Siz zaten beni biletimi kesmiştiniz. Beni haddimi aştığım veya 10 dakika geciktiğim için falan göndermiyorsunuz, bu zaten planınızın bir parçasıydı. Tüm bu tiyatro, sen artık haddini aştın da, bu yüzden seni

gönderiyorum da, lütfen yapmayın. Attığınız e-mailin bir kopyası bende var. Arkadaşım gönderdi bana. Bir başka deyişle tüm bunlar önceden planlanmıştı, değil mi? Ve bu ben sınırımı aştığım için değil. Ben de tam olarak New Jersey'deki Abdullah'tan bahsetmiyorum. Kimden bahsediyorum? Âdem aleyhisselamdan. Allah, "إِنِّي جَاعِلٌ فِي الأَرْضِ خَلِيفَةً" (Bakara, 30) "Ben yeryüzünde bir halife yaratacağım." diyor. Cennette bir halife yaratacağım mı diyor? Ben arkasından nesiller gelecek, sorumluluk alacak bir halife yaratacağım diyor, nerede? Yeryüzünde. Daha o ağaçtan bile yememişken, daha henüz hiçbir şey yapmadı. Ve plan bu, tüm melekler de bunu biliyor, o dünyaya gönderilmek üzere yaratılacak. Kur'ân'daki bu kısımda, Âdem (as) ve İblis arasında geçen bir konuşma göremiyorsunuz. Bu konuşmayı A'râf Suresi'nde ve başka bir yerde bulabilirsiniz. İblis gelip ona, "Dinle, bu ağaç meselesini biliyorsun değil mi, sana neler olduğunu söylememe izin ver, eğer o ağaçtan yersen, seni New Jersey'e göndermeleri imkânsız olur. Teksas'ın kalıcı sakinlerinden olursun. Bu yüzden o senin ağaçtan yemeni istemiyor, yolculuğun için biletin çoktan kesildi, dünyaya gönderilmek üzeresin ve sen de "Dünya da cennet gibi mi?" derken, yok yok hayır değil, cennet bu. Burada sonsuza kadar kalacak olanlar kimler? Melekler ve kalıcı sakinleri. 2 tip kişiler cennette kalabiliyor, melekler veya kalıcı sakinleri." gibi.

"Ancak, melek olmayasınız, ya da (cennette) ebedî kalacaklardan olmayasınız diye yasakladı." (A'râf, 20) Ya ikiniz de meleğe dönersiniz ya da burada ebedi kalanlardan olursunuz, bunu yapabilmenin tek yolu o ağaçtan yemek. Çünkü karar verildi, siz dünyaya gönderileceksiniz, "إِنِّي جَاعِلٌ فِي الأَرْضِ خَلِيفَةً" (Bakara, 30) "Ben yeryüzünde bir halife yaratacağım." Bitti. Bunu herkes biliyor. Âdem (as) ağaçtan yese de, Allah, bunu yediğinden ötürü dünyaya gönderileceksin, diyor. Âdem (as) dönüp de, "af edersiniz, peki "إِنِّي جَاعِلٌ فِي الأَرْضِ خَلِيفَةً" için ne demeli? İblis gelip beni zaten göndereceğinizi söyledi. Beni ağaç yüzünden falan göndermiyorsunuz. Meyveyi yediğim için falan göndermiyorsunuz, zaten gönderileceğimi biliyordum." Bu soru neden önemli?

Bu soru önemli çünkü bugüne kadar, felsefedeki ve imanla alakalı bir sıkıntı yaşayan herhangi birinin kafasındaki en eski soru, "Eğer Allah benim ne yapacağımı ve neyle sonuçlanacağımı biliyorduysa, ben neden sorumlu tutuluyorum?" Kaderle ilgili sorular asırlar öncesinden beri soruluyor. "Eğer Allah biliyorduysa, nasıl benim hatam oluyor? Allah her şeyi planlamıştı, neden ben sorumlu tutuluyorum?" Ve yaratılan ilk insanın, yaşayan ilk insanın da aslında bu felsefenin en eski sorusunu sorma imkânı da vardı. Çünkü o konuma getirilmişti. Yeryüzüne gönderileceği zaten kaderinde yazılmıştı. Sizin karşınıza iki gayrimuayyen durum getirdim. Açıkça haksız(!) bir şekilde rütbesi

düşürülen İblis'in hikâyesini anlattım. Ve her ne olursa olsun zaten yeryüzüne gönderilecek olan Âdem'in (as) hikâyesini anlattım.

Bu arada her ikisinin de birçok ortak yanı var. Bu anlamanızı istediğim diğer kısım. Âdem (as) ve İblis'in birçok ortak yanı vardı. İblis meleklerin rütbesine yükseltilmişti, üstün bir pozisyon verilmişti. Âdem (as)'a da meleklerin üstünde bir rütbe verilmiş miydi? Evet. "Hani meleklere, "Âdem için secde edin" demiştik." (Bakara, 34) Ona da yüksek bir mertebe verilmişti. İblis'e de bu onur verilmişti, Âdem'e de. İblis Allah'a itaatsizlik noktasına geldi. Âdem de Allah'a itaatsizlik etti. İblis de Allah'a tek bir sefer itaatsizlik etmişti, Âdem (as) da. Ve her ikisi de yeryüzüne gönderildi. Bu arada her ikisinin de itaatsizliklerini açıklayabilecek haklı mazeretleri olabilirdi.

Neden bunu söylüyorum? İblis'i, genel müdür yardımcısına benzetmiştim hatırlıyor musunuz? Müdür yardımcısının mantıklı bir itirazı yok muydu? Vardı. Âdem (as) yeryüzüne gönderileceği zaman, o da haklı bir mazerette bulunabilirdi. "Beni zaten her hâlükârda yeryüzüne gönderecektiniz." Böyle mantıklı bir serzenişte bulunabilirdi. Her ikisi de şu konumdalar, Allah'ın emrine haklı bir mazeretle itirazda bulunabilirler. Bu ortak yanları. Farkları nerede başlıyor? Farkları şurada başlıyor, bir tanesi, "İşte benim haklı mazeretim ve bu yüzden de Senin emrin bir şey ifade etmiyor." diyor ve ötekisi de "Mantıklı veya değil, haklı veya haksız, kendi tüm düşüncelerimi gölgede bırakacak bildiğim tek şey var ki, Sen hiçbir zaman adaletsiz olmazsın. Ve ortada hatalı olan biri varsa, bu yalnızca ben olabilirim. Her ne kadar aklım ve İblis bana karşı Senin adaletsiz olduğuna dair inandırıcı olsa da, kendimi asla Seni suçlarken bulamam ve eğer yanlış bir şey yapmışsam ve bu Senin hatanmış gibi gözükse bile, ben kendimi suçlarım." diyor.

Bir taraftaki fark bu, şeytan dedi ki: "beni azdırmana karşılık..." (A'râf, 16) Ve öteki tarafta "Rabbimiz! Biz kendimize zulüm ettik..." (A'râf, 23) İkisi de bir hata yaptılar. Bir hata yapmak seni şeytan yapmaz. Hata yaptıktan sonraki tavrın önemli olan, o seni şeytanın izinde yapabilir veya hatanı haklı çıkarıp, suçu Allah'a atıp, kendi üzerine pay almazsan, eğer aklını sırf sen kavrayamadığın için Allah'ın hikmetinin üzerine çıkarırsan, çünkü Allah seni test edecek, sana öğretecek ama günün sonunda "وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ" (Bakara, 29) "Allah her şeyi hakkıyla bilendir." ve sonra Âdem aleyhisselam'ın hikâyesi... "وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلاَئِكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي الأَرْضِ خَلِيفَةً" (Bakara, 30)

Çünkü bu hikâyenin içinde senin bilmediğin şeyler de var. Bilmiyorsun, Allah'ın neden böyle bir emir verdiğini ve arkasından diğer tüm planları. Allah'a olan güvenine havale etmen gereken şeyler var. Ve eğer bunu yapamıyorsan, İblis'in kapıları sonuna kadar açık. Allah'ı tıpkı onun yaptığı

gibi sorgulayabilirsin ve onun yolunu takip edebilirsin. Buradan sonra biliyorsunuz, tüm Âdemoğulları hata yapacak.

Resûlullah (sav) "كُلُّ ابْنِ آدَمَ خَطَّاءٌ وَخَيْرُ الْخَطَّائِينَ التَّوَّابُونَ" buyuruyor: "Her Âdemoğlu hata eder. Hata işleyenlerin en hayırlıları tevbe edenlerdir." Âdem'in (as) sünneti ile İblis'in sünneti bizi ayırt edecek olan budur. Her insanoğlu, her hataya düştüğünde bu hikâyeyi tekrar yaşatacak. Siz ve ben her günah işlediğimizde orada hep bir haklı çıkarma imkânı da olacak, "Ama üzerimde çok baskı vardı, ama bu çok zor Allah zaten söylüyor, biz melek değiliz, her şeyi yapamayız biliyorsun ve Allah eğer gerçekten beni durdurmak istiyor ise neden yapmadı? Neden beni bu kadar zayıf yaptı? Elimde değil. Bu benim hatam değil, onun hatası. Eğer Allah zaten biliyorduysa neden bunu yaşadım?" Tüm bu sorular. Eğer bu yolda devam ederseniz, lider olarak kendinize kimi seçmişsiniz? İblis'i. Size kendisinin kullandığı aklı ve rasyonelliği öğütlüyor, Âdem'i (as) ikna etmeye çalıştığı mantığı uyguluyor. Ama öteki tarafta hikâyenin başka bir yüzü var.

Şimdi bazı ek kısımları da kıyaslayalım. Size daha çılgın olan hikâyeyi anlatmadım, aslında yeni karşıma çıktı, o kadar güzel ki, herkese YouTube'dan bulup izlemesini tavsiye ediyorum. Profesör Jeffrey Lang'in hikâyesi. Hepinize bulup izlemenizi tavsiye ediyorum, hayatınızı değiştirecek. Profesör Lang, hayatın amacı üzerine konuşuyor. Videoyu bulun ve sadece dinleyin. Hayatınızı değiştirecek. Profesör Jeffrey Lang - Hayatın Amacı. Ve onun hikâyesinden ufacık bir parça anlatacağım.

Ama öncesinde Allah "إِنِّي جَاعِلٌ فِي الأَرْضِ خَلِيفَةً" "Ben yeryüzünde bir halife yaratacağım." (Bakara, 30) dediği zaman, ilk ve en öncelikli olarak öğrendiğimiz şey, bizim bu dünyaya gelişimizin bir ceza olmadığı. Size seyahate çıkacağı zaman, şirketini genel müdüre emanet eden şirket sahibinin hikâyesini anlatmıştım, hatırlıyor musunuz? Bu bir ceza mı yoksa sorumluluk mu? İnsanlığa ağır sorumlulukları taşıyabilme kapasitesi addedilmiştir. Ve nitekim bunun sonucunda da, insanlık bu sorumluluğu taşıyabilmeye hazır olmak için eğitilmek zorundadır. Bu dünyada halife rolünü üstlenebilmek, küçük bir sorumluluk değil. Bu çok çok büyük ve ağır bir sorumluluk. İnsanı bu sorumluluğa hazırlayabilmek için, kıssadaki bazı noktalar bizi bilgilendirecek.

Allah'ın Âdem'e (as) öğrettiği şeyler hakkında "وَعَلَّمَ آدَمَ الأَسْمَاء كُلَّهَا" (Bakara, 31) "Allah, Âdem'e bütün varlıkların isimlerini öğretti." Bunun üzerine detaylı olarak yarın konuşacağız inşaAllah. Âdem'e (as) tüm varlıkların isimleri öğretilmişti. Bir eğitim alması gerekiyordu. Çünkü insanın yeryüzünde başarılı bir halife olabilmesi için, ilme sahip olarak bir hayat sürmesi gerekiyor. Ve Allah, bize insanlık üzerine verdiği ilk nimeti olarak, indirdiği ilk vahiyde, "O,

kalemle yazmayı öğretendir, insana bilmediğini öğretendir." (Alak, 4-5) insanlığa kalemle yazmayı öğrettiğini söylüyor. Okuyup, yazabilmemiz ve bilgiyi saklayıp koruyabilmemiz, 2000 yıl önce ölmüş bir yazarın kitabını okuyabilmem hepsi bununla ilgili. Başka hangi canlı, binlerce yıl öncesinden bir bilgiyi kullanıp, bu bilgiyi geliştirebiliyor? Ya da hiç gitmediği yerler hakkında bir şeyler okuyabiliyor? Ve hiçbir zaman erişemeyeceğiniz şeyler hakkında bilgi edinebiliyorsunuz.

Mesela ben İmam Razi'den veya İbni Aşur'un tefsirlerinden okuyorum, ama bu insanlarla hiç tanışmadım bile. Onlar hayattayken, ben yoktum. Onların kelimelerini okuyorum ve bazen okurken, sanki yanımdalarmış gibi "İmam Razi bu gerçekten harikaydı." diye tepkiler veriyorum. Çünkü metnin içine o kadar dalıyorsunuz ki, sanki gerçekten size konuşuyorlarmış gibi hissediyorsunuz. Şaravi'nin tefsirini çalışırken, Necm Suresi'nin tefsirini yaptıktan sonra vefat etmişti. Kur'ân'ın 53. suresi. Ve onun çalışmalarını başından beri takip etmiştim. Necm Suresi'ne geldim ve onun sonunda sadece vefatı üzerine duası vardı ve onu okuduğumda gerçekten sanki daha yeni o anda vefat etmiş gibi hissettim. İnsanlara bilgiyi aktarabilme kabiliyeti, Allah'ın bize verdiği bir lütuftur.

Bu da, bu dünyaya geldiğimiz için sahip olmamız gereken donanımlardan biriydi. Dünyaya gelişimizin öncesinde sahip olmamız gereken hazırlıklardan bir diğeri ise, verdiğimiz kararların sorumluluğunu taşıyabilmeyi öğrenebilmek. Önümüze birçok seçim sunulacak ve Allah bize seçim yapabilme fırsatı verecek, sonrasında da verdiğimiz kararların yükünü taşımak zorunda kalacağız. Ve ilk seçim yapma testinden Âdem (as) geçmişti. Sonra tecrübe ettiği şeyden alması gereken dersi öğrendi ve şimdi dünyaya gönderildi, çünkü artık tüm hayatı boyunca seçim yapması gereken şeyler yaşayacak. Tüm hayatı seçim yapmak olacak. Kendisi ve çocukları için hep yapılması gereken seçimler olacak. Şimdi İncil'deki anlatıyla, Kur'ân'dakini karşılaştıracağız. İnanılmaz şekilde farklı.

İncil'deki en bilindik hikâyeyle insanlık dünyaya ceza olarak gönderilmişti. Kur'ân'a göreyse insan dünyaya bir sorumluluk sahibi olarak gönderilmişti. Bir güven ve emanet sonucu. "Biz emaneti, göklere, yere ve dağlara teklif ettik de onlar bunu yüklenmekten çekindiler, korktular. Onu insan yüklendi." (Ahzâb, 72) İnsanlık o sorumluluğu, o görevi, emaneti taşıyor. İncil'de şeytan kime yanaşmıştı? Havva'ya yanaşmıştı. Havva, Âdem'e gitmişti ve Âdem hata yapmıştı. Âdem, Havva'yı suçlamıştı, Havva şeytana, Allah hepsine kızmıştı. Hepsini lanetleyip, dünyaya göndermişti ama özellikle kime kızgındı? Evet, özellikle kadına kızgındı. Ve bu kızgınlığının cezası olarak kadının çekeceği acılar vardı. Mesela doğum yapacağı zaman. Hamile olduğu zaman, kadının bebeğini taşıdığı yere Arapçada rahim deniyor. Ve Peygamber'imiz (sav), bir

kudsi hadiste şöyle buyuruyor: "Allah kadının rahmine doğru konuşuyor ve ona "Sana kendi ismimden verdim." diyor." Çünkü Allah'ın ismi Rahman ve ona da Rahim ismini veriyor. Subhanallah. Allah kadına kızgın mı? Yoksa ekstra merhametli mi? Bu tamamen farklı bir tablo. Allah'a takvanın, O'nu bilmenin değeri ne kadar yüksek? Kur'ân'ın en başından beri... "ذَلِكَ الْكِتَابُ لاَ رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ" (Bakara, 2) Nîsa Suresi'nde Allah şöyle diyor: "Allah'a karşı takva sahibi olun ve rahimlerden (akrabalık haklarından) sakının." (Nîsa, 1) Allah'a karşı takvalı olun, Allah'tan sakının ve rahimlerden sakının. Bu tamamen farklı bir tablo. Kadınlar bu dinde lanetli değiller. Şeytan bir yılan değil. Ama Kur'ân'da vesvese verendir.

"فَأَزَلَّهُمَا الشَّيْطَانُ عَنْهَا" (Bakara, 36) "Derken, şeytan ikisinin ayağını oradan kaydırdı." Şeytan her ikisini de kaydırdı. Şeytan, Havva'yı, Havva da Âdem'i kaydırdı demiyor. Her ikisini de kaydırdı. Allah hangisini sorumlu tutuyor? Her ikisini de. Ve nitekim ailenin lideri kimdi? Âdem (as) ve bu yüzden de Allah, her ikisini de sorumlu tutuyor, ama bazı yerlerde eğer birini içlerinden ayıracak olsa kadını değil, onun yerine Âdem'i (as) sorumlu olarak seçiyor. "وَعَصَى آدَمُ رَبَّهُ" (Tâhâ, 121) "Âdem, Rabbine isyan etti ve yolunu şaşırdı." Her ikisinin de ayağı kaymış olsa da, Allah kimi sorumlu tutuyordu? Evin liderini, Âdem'i (as). Hikâye şu anda tamamen farklı, popüler versiyonundaki gibi değil. Sorumlu tutulandan, dünyadaki rollerine. Bu dünyadaki hayat lanetlenmiş değildi. Bu surede de, A'râf Suresi'nde de.

"هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُم مَّا فِي الأَرْضِ جَمِيعاً" (Bakara, 29) "O, yeryüzünde olanların hepsini sizin için yaratan." diyor. Yeryüzündeki her şeyi size hediye, lütuf olarak yarattı. Size daha önce de söylemiştim bunları. Yeryüzünü sizin için döşek kılan, göklerden su indiren, her çeşit meyve çıkaran. Bu dünyayı konforsuz bir yer olarak mı yarattı? Bu dünya lanetli gibi mi gözüküyor? Bu dünyayı tam olarak, cennetin bir ön izlemesi olarak yarattı. Allah'ın cennette olduğunu tasvir ettiği her şey, bence hepiniz biliyorsunuz bunları, hadi söyleyin birkaçını, bana cennette olduğu tasvir edilen şeylerden birkaçını söyleyebilir misiniz? Bahçeler, nehirler, meyveler, içecekler, güzel eşler. Evet, bunlar cennette tasvir edilen şeyler.

Bu şeylerin neden çekici olduğunu düşünüyorsunuz? Meyve neden çekici bir şey olsun? Ya da benim favorim, hep konuşup duruyorum, "وَلَحْمِ طَيْرٍ مِّمَّا يَشْتَهُونَ" (Vâkıa, 21) "Canlarının çektiği kuş etleri." Bu ne tür bir barbekü olacak, Allahuâlem? Ama yine de neden beni cezbetsinler ki? Çünkü benim tavuğum var, kızartılmış ördeğim var, güvercinim var. Evet, sahiden var, çok da iyi.

Allah, bana cennete dair bunları tasvir ediyor, çünkü sadece bana dünyada verilenler gibi bir çekiciliği kafamda canlandırabiliyorum. Eğer Allah cennet için, benim hiç bilmediğim uzaylıların hoşuna gidecek şeylerden bahsetseydi, benim için ne önemi olurdu? Gerçekten cennete gitmek istiyorum! Allah nehirlerden bahsediyor. Eğer ben hiç nehir görmemiş olsaydım, nehir benim niye umurumda olurdu? Nehir de nedir? Çok güzel ağaçları var. Ağaç nedir? Allah'ın kullandığı kelimeler, cennettekiler dünyadakilerle kıyaslanamaz bile olsa, Allah tıpatıp aynı örneklerini bu dünyaya koymuş. Böyle yapmış ki, dünyada etrafımıza baktığımızda hatırlayalım: "Senin bekleyen çok daha güzel bir ev var, bu sadece fragmanı, filmin tümü daha sonra gelecek." Bu dünyanın amacı buydu. Seni buraya bir lanetin sonucunda göndermedi. Seni buraya, sorumluluklarını taşıman konusunda hatırlatıcı olması için gönderdi ve eğer bunu başarabilirsen buranın bile muhteşem bir yer olacağını, bu dünyada da bir sonrakinde de en iyisini elde edeceğini söylüyor.

"Rabbimiz! Bize dünyada da iyilik ver, ahirette de iyilik ver." (Bakara, 201) İnsanlığın mirası bu. Bu Allah'ın verdiği lütuftu. Bu yüzden de A'râf Suresi'nde "وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا مَعَايِشَ" "Sizin için orada birçok geçim imkânları da yarattık." (A'râf, 10) diyor. Rahat ve huzurlu yaşamak manasında. Senin rahatın için şeyler yarattı. Bunu bir sebepten ötürü yaptı. Bu kesinlikle bir lanet değil. Sizle gelmek istediğim ikinci mesele de buydu, biz lanetlenmiş yaratıklar değiliz.

Şimdi bir sonraki probleme gelelim, burada Profesör Jeffrey Lang'in konuşmasından bazı kısımları paylaşacağım. Gerçekten büyüleyici bir konuşma, adam beni gerçekten çok etkiledi. Gerçekten çok şaşırdım ve konuşmasından büyülendim. Çok sıkıntılı bir evde büyümüş. Annesi çok iyi bir hanımefendiymiş, hemşireymiş, hastanede insanlara yardım etmek için saatlerce fazla mesai yaparmış, herkes tarafından çok sevilirmiş, onu hastaneden almaya her gittiklerinde insanlar "Senin annen bir evliya." derlermiş. Annesi vefat ettiğinde insanlar gelip hep nasıl iyi bir insan olduğunu, onunla olan anılarını anlatırlarmış. Gerçekten çok iyi bir insanmış. Profesörün ve kardeşlerinin hayatında hep olumlu bir örnek olmuş. Babası alkolikmiş. Kendisini ve annesini sürekli dövermiş, düzenli olarak, küfür edermiş hep.

Ve annesinin ağzından bir kere bile kötü söz duymamış. Ağzı bozuk, aşağılayıcı bir adammış. Ve profesör 16 yaşındayken olanlara bir anlam veremiyormuş. Katolik olarak büyüyüp yetişmiş, annesi dindar bir Hristiyanmış. Ama profesör kendi kendine "Ne tür bir tanrı bunların olmasına izin verebilir." diye düşünüyormuş. "Annem ve ben bu kadar dövülmeyi hak edecek ne yaptık?" Ve tanrıya durumlarının düzelmesi için sürekli dua etmiş, peki durumları düzelmiş mi? Hayır. Bir çocuk olarak dua ediyorsunuz ve dualarınız kabul olmadığında, ne oluyor? "Orda beni dinleyen biri var mı? Bu tanrı olamaz. Eğer

olsaydı bunlar olmazdı." Ve insanlığa olan tüm inancını kaybetmiş. Eğer tanrı varsa neden bize bunları yapıyordu? Neden sadece iyi şeyler olmuyor, neden kötü şeyler oluyor? Gençliği de 60'lı 70'li yıllarda geçmiş. Yani hep bir isyanın, birçok insanın bir parçası olduğu grup çatışmalarının olduğu dönemler. Devlet başkanlarının suçlandığı, suikasta kurban gittiği dönemler. Kaos içinde bir dünya. Vietnam'da olan olaylar, Napalm bombası atılıyor, Vietnam'da çocuklar canlı canlı yanıyor. Onlar canlı canlı yanmak için ne yapmışlardı? Ve o bütün bu olanları görüyor, dünya onun için son derece bozulmuş, kötülüğe batmış, kan dökmek rutin olmuş berbat bir yer, birbirine kötülük yapan insanlarla dolu ve tüm bunlar onun "Bu mu merhamet sahibi ve şefkatli bir tanrının eseri düşüncesini" güçlendiriyor. "Bu çok anlamsız". Bunları bağdaştıramıyordu. Yıllar sonra 27-28 yaşlarına geldiğinde bir arkadaşı kendisine Kur'ân-ı Kerim hediye ediyor ama hiç okumuyor. Bir gün evde canı sıkılmış otururken, bir şeyler okumak için Kur'ân-ı Kerim'i açıyor ve okumaya başlıyor. Fâtiha'dan itibaren. Okuyor okuyor, Bakara Suresi'ne geliyor. Ve küçükken bir Katolik okuluna gitmiş.

Okuduğu hikâyeyi tanıyor, size ilk anlattığım hâliyle biliyor. Ve diyor ki, yazar, tanrı bile demiyor, yazar diyor, "Yazar burada bir yanlış yapmış olmalı." Ne düşünüyor burada? Yazarın esas noktayı kaçırdığını düşünüyor. "Biz buraya bir lanetin sonucunda gönderilmiştik, böyle olmalıydı." gibi. Ama "halife" olarak gönderildiğimizi görüyor, yani Allah'ın temsilcisi olarak dünyada iyi şeyler yapmak üzere. Ne?! Ama bu mutlu bir hikâye, neden mutlu bir hikâye ki, anlayamıyorum diyor. Yazarın kafasının karışmış olduğunu düşünüyor. Kıssanın tercümesini tekrar tekrar okuyor. 20-30 kere aynı kısmı okuduğunu söylüyor ve sürekli kendisinin kafasını karıştıracak şeyler buluyor. Tanrı yeryüzüne halife kılacağım diyor ve melekler ne diyor, Kur'ân'a göre? "İnsan yeryüzünde bozgunculuk çıkaracak ve kan dökecek." Profesör Lang de, "Kesinlikle!" diyor. "Ben de tam olarak böyle söylerdim. Neden?" Çünkü onun çevresi böyle şeylerle dolu, değil mi? Vay canına, bu Kitap'ta melekler önemli bir yere varmışlar. Yazar bu hikâyeyi başka şekilde anlatmış, sanırım benim yaşadıklarımı o da yaşamış. Çünkü melekler burada "Neden bunu yapıyorsun ki?" diye soruyor.

"وَنَحْنُ نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ وَنُقَدِّسُ لَكَ" (Bakara, 30) "Oysa biz sana hamd ederek daima seni tesbih ve takdis ediyoruz." Neden hepimizi melek olarak yaratmıyorsun ki? Neden bir dünya yaratasın ki? Cennet zaten orada. Sadece daha fazla melek yap o zaman illa bir şey yapmak istiyorsan, bu gayet iyi gidiyor işte. Neden bu ortalığı birbirine katacak yaratığı yaratıyorsun ki? Ve sonra yaratıcı gelip, "قَالَ إِنِّي أَعْلَمُ مَا لاَ تَعْلَمُونَ" (Bakara, 30) "Allah da, "Ben sizin bilmediğinizi bilirim" demişti. Proseför, "Benim bilmeyip de onun bildiği şey de nedir?" diye

düşünüyor. Tekrar tekrar okudukça, kendisini yazarla konuşuyormuş gibi hissediyor ve bu sırada hâlâ bir ateist. Benim bilmediğimi mi biliyorsun? Lütfen söyle bana. Çünkü tüm hayatım boyunca ben de bilmedim, ben de bilmek istiyorum diye düşünüyor. Ve sonra Kur'ân'ın cevabı: Yaratıcı, Âdem'e tüm varlıkların ismini öğretiyor. Ve sonra meleklere soruyor. Şu anda özet geçiyorum, detayına daha sonra gireceğiz. Şimdilik kabataslak olarak anlatıyorum size. Âdem'e varlıkların ismini öğretiyor, Âdem'i meleklerin karşısına çıkarıyor ve meleklere "أَنبِئُونِي بِأَسْمَاء هَؤُلاء" (Bakara, 31) "Haydi, bana bunların isimlerini bildirin." dedi. Onlar da "Söyleyemeyiz, bunu bilmiyoruz." dediler. Ve sonra Âdem'e sorduğunda, hepsinin ismini sorunsuzca söylüyor. Görünüşe bakılırsa, yaratıcı diyor ki:

"Evet, insan kan dökebilir, kötülük yapabilir, ama ona siz meleklere vermediğim bir bilgiyi vereceğim, ona öğreteceğim." İlmi. Âdem'e öğreteceğim ve o da öğrenecek. Ve bilgisi olacak, bu bilgi de onu özgürleştirecek. Muhteşem şeyleri yapabilme kabiliyetine sahip olacak, sadece Allah'ın insana bahşettiği, ilk nimeti olarak saydığı, bilgisi sayesinde. Aklı, idrak edebilmesi, dünyada keşfedebilmesi sayesinde. Ve bu noktada Profesör şu noktaya varıyor: "Bizden beklenen sadece inanmaktı, bunu sorgulamak değil." Ne yapmazsan öğrenemezsin? Soru sormazsan, sorgulamazsan öğrenmezsin. İnsan öğrenebildiği için mi mükemmelmiş? Gerçekten mi? Ve sır bu mu? Meleklerin bilmediği şey, yani bu sırrın bir parçası insanın öğrenebilmesi, bir kalemle bilgiyi aktarabilmesi, araştırmak, sorgulamak. Ve okumaya devam ediyor. Onu büyüleyen şey, Allah'ın Âdem'e, "Burada cennette zevcenle birlikte yaşa ve bu ağaca yaklaşma." Orada ağacı koruyan bir muhafız yok, ağaç iyilik ve kötülüğün ağacı olarak isimlendirilmemiş, sadece bir ağaç.

Bazı müfessirlerimiz şaşırmışlar, "Ne tür bir ağaçtı ki bu acaba?" diye. Ananas mıydı? Eğer Allah bunu bilmenizi isteseydi, bunu size söylerdi. Tek bilmenizi istediği şey, bunun bir ağaç olduğu. Bu da yeterli. Çok büyük bir anlaşmaymış gibi bir şey değil, sadece bir kısıtlama, bu bir test, hepsi bu kadar. Sadece bunun yanına yaklaşmamanızı istiyorum, hepsi bu. Bunun üzerine çok fazla düşünmeyin. Ve eğer yaparsanız, siz de yanlış yola gidenlerden olursunuz. "Ama şu ağaca yaklaşmayın, yoksa zalimlerden olursunuz." (Bakara, 35) Ve şöyle de demiyor Allah, "Eğer bunu yaparsanız, ben sizi yakarım, acı çekersiniz, cezalanırsınız, ben sizi lanetlerim." Böyle bir şey demiyor.

"Tanrı burada kızgın da değil. Neden öfkeli değil?" diyor. Tanrı burada, Âdem'in ağaca yaklaşmaması için onların ödünü koparmalıydı, ama burada sadece "Hey şurada bir ağaç var ve ona yaklaşmayın olur mu?" diyor. Gayet sakin biriymiş gibi gözüküyor. Ve sonunda şeytan fısıldadığında, şeytan her ikisine fısıldıyor ve ne diyor: "فَأَزَلَّهُمَا" (Bakara, 36) "Şeytan ikisinin de ayağını

kaydırdı." Ve Profesör inanamadığını söylüyor. "İnsanlık tarihindeki en büyük hata!" Neden lanetlendiğimizle ilgili. Kur'ân buna "ayaklarının kayması" mı diyor? Ayağının kayması, mescidten çıkışta yanlışlıkla senin ayakkabılarını giydiğimde olur. Bu ayağının kaymasıdır. Bu mu ayaklarının kayması? Bu değil. Bu kötü bir çeviri olmalı. Sonra diyor ki, bu kısım çok tatlı, "Arap arkadaşlarımı buldum ve benim için kelime kelime tercüme etmelerini istedim." diyor. "Ve-şeytan- onlara sebep oldu"- "Ne, neye sebep oldu? O kelime ne demek?" "Ayaklarının kaymasına." "Ne! Ayaklarının kaymasına mı? Gerçekten mi?" Bunu kaldıramamıştı, çünkü İncil'de çok önemli olan bu hikâyenin can alıcı kısmına, şeytanın insana yapabildiği tüm şeye Kur'ân "ayaklarını kaydırmak" diyordu. Ve bunu diğer günahlarla kıyaslarsak, melekler insan için hangi günahtan endişe duyuyorlardı? "Âdem meyveden yiyecek biliyor musunuz?" mu? "Onlar kan dökecek, bozgunculuk çıkaracak, katliamlar yapacak."

Tüm bunları ağaçtan bir meyve yemekle kıyaslayın. Bu neresinden bakarsanız bakın, ayağın kayması yani hataya meyil etmek demek. Yani şeytanın onların ayaklarını kaydırmakta başarılı olduğu anlatılıyor. Bu arada ayağın kaymasından kasıt, ayağınız kayarsa ne olur? Düşersiniz. Yani bir diğer deyişle, ayağın kayması, sonucunda kötü olaylar olacak silsilenin başlangıcıdır. Merdivenin tepesindeyken ayağı kayan birini hayal edin, aşağı varana kadar düşer değil mi? Bunun arkasındaki ana fikir, Allah'a itaatsizlik ettiğin ilk adım, belki bu çok küçük bir şey bile olsa, seni yokuş aşağı sürükler, sürekli olarak düşmeye devam edersin. Bu yüzden de "أَزَلَّ" "ayağını kaydırdı." kelimesinin kullanılmış olması ilginç ve arkasından da "اهْبِطُواْ" "inin aşağı" kelimesi kullanılıyor. Çünkü ayağınız kaydığı zaman, aşağıya düşersiniz. Yani edebi olarak bu şekilde de iki kelime arasında bir bağlantı var.

Her neyse ve Allah onları imtihan ediyor ve ayakları kayıyor. İşte şimdi lanet başlıyor. Şimdi kadına ve rahmine cezalar, cehennemin ateşi gelecek, dünya üzerinde lanetlenmiş yaşam, didinip duracaksınız, acı çekeceksiniz. Hayır, bunların hiçbiri değil, Allah yalnızca "Buradan inin, siz birbirinize düşman olacaksınız." Kime söylüyor bunu? Âdem ve Havva'ya İblis'in düşmanı olacaklarını söylüyor. Size bir arkadaş gibi yaklaştı, sizi o ağaçtan yemeye ikna etti, arkadaşınızmış gibi yaptı, ama gerçek şu ki siz birbirinizin düşmanısınız. O size hiçbir zaman düşmanınızmış gibi gelmeyecek, her zaman size arkadaşınızmış gibi yaklaşacak. Bundan sonra artık dikkatli olun, artık bunu biliyorsunuz.

Tamam, artık birbirlerinin düşmanılar, harika, peki dünyadaki hayat ne kadar korkunç olacak bundan sonra? "Sizin için yeryüzünde belli bir süre barınak ve yararlanma vardır." (Bakara, 36) Bu kulağa bir lanetmiş gibi mi geliyor? Bir cezaymış gibi mi geliyor? O kadar etkilenmiş ki, "Tanrının burada kızgın olması

gerekiyordu, nerede bu sahne? Tamam, herhâlde bir sonraki cümlede Tanrı öfkesini ve yaptıklarının bedelini gösterecektir." Bir sonraki ayet ise: "Derken, Âdem Rabbinden birtakım kelimeler aldı. O da bunun üzerine tövbesini kabul etti. "(Bakara, 37) Tamam, her şey yolunda. Ayağınız kaydı, hata yaptınız ve şimdi hayatınıza devam edebilirsiniz. Günah içinde yaşamıyorsunuz, lanetlenmediniz, şeytana dönüşmediniz, bunların hiçbiri olmadı. Subhanallah. Âdem (as) nerede yaşıyordu? Cennette. Şimdi nerede? Yeryüzünde. Yeryüzünde Âdem'in (as) daha önce hiç hissetmediği duygular var. Yeryüzünde duygular, hisler var. Üzüntü var, acı var. Böyle duygular cennette yok. Açlık, korku, üzüntü var yeryüzünde. Endişe var, stres, kaygı var. Bütün bunların hepsi olumsuz duygular. Ve Âdem (as) ve Havva korkmuştu. "Nasıl yaşayacağız burada?" Bu çok zor. Ve biliyor musunuz, Allah ne yapıyor? "Tamam, sakinleşin, burada nasıl yaşayacağınıza dair size yol göstereceğim." "Dedik ki: "Hepiniz oradan inin. Benden size mutlaka hidayet gelecektir. Kim hidayetime tâbî olursa, artık onlara korku yoktur ve onlar mahzun olmazlar." (Bakara, 38) İnsanı en çok yoran iki duygudan biri, korku diğeri üzüntü.

Bu ikisi, insan hayatındaki iki temel olumsuz duygudur. Hayvanlar neden saldırır? Bazen korktukları için, bazen savaş ilan ederler, tedbir amaçlı savaş derler, bu ne demek açıklayayım; bazen bir grup diğerine önceden saldırır, çünkü karşı grubun kendilerine saldırmalarından korkmuşlardır. Bir şey yapmalarından korkmuşlardır. Bazen korku insana çok çılgınca şeyler yaptırabilir. Yoksulluk ya da iflas korkusundan bir kişi haram bir işe girebilir. Korku dünyada birçok kötü şey için mükemmel bir tetikleyici olabilir. Öteki tarafta hangi duygu var? Üzüntü. Bu arada korku her zaman gelecekle ilgili bir şeydir. Üzüntü geçmişle. Geçmişe dair üzüntünüz varsa, başınıza gelen ilk şey, umudunuzu kaybetmenizdir. Ve umudunuzu kaybettiğinizde, etrafınızdaki insanlar için umutsuzluğun kaynağı olmaya başlarsınız.

Üzüntü içinizde büyüdükçe, bu öfke ve hiddete dönüşür. İnsanlar kızgın ve intikamcı olduğu zaman ise her türlü kötülüğü yapabilirler. Dünyada yaşanan birçok kötü şeyin kaynaklandığı ana sebep üzüntüdür. Aynı şekilde korku da. Allah diyor ki: "Ben size bir rehber vereceğim, bu sizin korkularınız ve üzüntülerinizle baş etmenize yardım edecek." Ve böylece bu geçici yaşantınızda yönünüzü bulabileceksiniz. Sonra tekrar geri evinize dönebilirsiniz. Sonra tekrar cennete geri dönebilirsiniz. Sadece bir süreliğine bu yaşam kılavuzuna göre yaşayın, hepsi bu. Subhanallah.

Onun bildiği dünyaya dair tamamen farklı bir resimdi bu. Son dakikalarda size tekrar genel bir bakış verip bitirmek istiyorum, inşallah yarın da müthiş önemli olan bu ayetle devam edeceğiz. Sizle paylaşacağım son şey, hayli felsefi olabilir. "Acı çekme sorunu" denilen bir şey var. Biliyorsunuz, farklı felsefeler ve hayat görüşlerine göre "acı çekme" kavramına farklı bakışlar söz konusu. Mesela bazı

felsefelere göre acı çekmenizin üstesinden ancak meditasyonla gelebilirsiniz. Eğer yeterince meditasyon yaparsanız, daha fazla acıyı hissetmeyeceksiniz ve havada durabileceksiniz falan gibi şeyler. Bazıları da diyor ki, acı çekmek senin kaderinde. Acı çekmelisin çünkü bilirsin, bu dünya zaten acı çekmek demektir. Sadece kabullen bunu. Ya da acı çekmen günahların dolayı deniyor. Sen bunu bunu yaptın, bu yüzden de acı çekiyorsun. Ama siz ve ben biliyoruz ki, dünyada hiçbir şey yapmadıkları hâlde acı çeken insanlar var. Çocuklar da acı çekiyor, çocuklar da kanser oluyor. Tüm hayatları Allah'a ibadetle geçmiş âlimler de hastalıklardan muzdarip olabiliyor. Ailenizi geçindirmek için düzgün bir işte, dürüstçe çalışıyorsunuz ve bir gün birisi gelip arabanıza çarpıyor ve siz acı çekiyorsunuz. Siz yanlış bir şey yaptığınız için değil, siz gayet doğru kullanıyordunuz arabayı. Acı çekmeniz çoğu zaman sizin yaptığınız bir şey yüzünden değildir. Yaratıcıya inanmayan insanları her zaman en çok meşgul etmiş sorulardan biri bu acı çekmek meselesiyle ilgilidir. Kur'ân bu meseleye nasıl yaklaşıyor peki? Kur'ân aslında o sorunla kucaklaşmayı tavsiye ediyor. Siz bu dünyada geçici olarak yaşıyorsunuz ve bu dünyada acı çekmeniz söz konusu olabilir.

"Andolsun ki sizi biraz korku ve açlıkla, bir de mallar, canlar ve ürünlerden eksilterek deneriz." (Bakara,155) Acıkacaksınız da, korkacaksınız da, çocukların öldüğünü de göreceksiniz, ekinlerinizin yok olduğunu göreceksiniz, bazen çok çalışmanıza rağmen ücretinizi alamayacaksınız, patronunuz parayı cepleyecek, arkadaşınız parayla beraber kaçacak, her türlü haksız şey başınıza gelecek bu dünyada. Sizi böyle bir dünyaya yerleştirdim. Herhangi bir varlığı yerleştirmedim, bu dünyaya bir halife yarattım. Bütün bu olan şeylere başka bir yaratık dayanamazdı, ama siz bunu başarabilirsiniz. Siz tüm bu zorlukların üstesinden gelme kapasitesine sahipsiniz ve hâlâ sonunda güçlü kalabilirsiniz. Ve bunu başarabilmeniz Allah'a olan bağınız ve O'nun hikmetini bilmeniz sayesinde olacak. Yönünüzü bulmanızı sağlayacak olan şey bu olacak. Size vahyin ve rehberliğin yardımı bu olacak. Bize bu dinde acıdan kaçmamız söylenmiyor ama onu gerçekten kucaklamamız, Allah'tan bize dayanabilme gücünü vermesini istememiz söyleniyor.

"Allah'ım yolunda ayaklarımızı sabit kıl." (Bakara, 147) Bunu atlatabilmemize yardım et. Bir yanda yorgunluk, üzüntü diye bir şey de var. Ama öteki yanda bu Kitap var, Allah'ın Kitabı, Allah'ın kelamı, O'nunla olan bağlantımız. Bu size tüm üzüntülerin üstesinden gelmeniz için yol gösterecek. Bu hayata gerçekçi bir bakış. Kur'ân'ın hiçbir yerinde acıdan kaçış yok. Zorluktan kaçış yok. Zorluklar, meydan okumalar ve imtihanlar her zaman olacak. Ama siz bunları aşmayı öğrenmiş olacaksınız. Ve Allah-u Teâlâ, bu dünya üzerinde hiçbir insanın kaldıramayacağı bir yükle yüklenmeyeceği söylüyor. Eğer başınıza bir şey geldiyse, siz bunun üstesinden gelebileceğiniz bir şey olduğu içindir. Ne kadar haksız olduğunu düşünürsek düşünelim, "Neden bu benim başıma geldi?

Neden bunu çekmek zorundayım?" Bir sebebi var. Ve her şeyden önce bunu yaşamak zorundasınız çünkü buna en çok uygun olan kişi sizsiniz. Sizin hayatınızda bazı zorluklar var ki, benim hayatımda yok bunlar. Benim hayatımda bazı zorluklar da var ki, sizin hayatınızda yok. Sizin hayatınızdaki sıkıntı ve zorlukları, Allah size özel olarak tasarladı. Çünkü bir tek siz onun üstesinden gelebilirdiniz. Benim hayatımdaki zorlukları, sadece bana özel verdi, çünkü üstesinden bir tek ben gelebilirdim.

"Sabredenleri müjdele!" (Bakara, 155) Eğer bu imtihanı başarıyla geçerlerse, onları müjdele. O zaman testi geçtiler demektir. Bu insanın olağanüstü başarısı. Bazılarınız biliyorsunuzdur, bir ara epey popüler olmuştu, Robert Davila'nın hikâyesini hatırladım bir an. Onunla buluşmuştum. Bazen gerçekten merak ediyorum, Robert, tüm vücudu felçli ve "Bunun iyi tarafı ne olabilir?" diye düşünüyorum. Ve iyi olan şey aslında çok açık. Kaç insan sadece Robert'in videosunu seyrettikten sonra bile hidayeti buluyor ve Allah'a şükrünü artırıyor? Sadece videosunu seyrederek. Vücudunun hiçbir yerini kıpırdatmadan bile sayısız insan için müthiş bir iyilik yapıyor, olimpik atletlerin yapamayacağı bir şey bu. Onun yatağında yatarak başardığı şeyi, atletler yapamazdı. Subhanallah. Allah'ın kendi tasarladığı şeyler var, kendi planı var. Ve tüm bunlar hikâyenin içinde öyle güzel birleştirilmiş ki. Allah-u Teâlâ bizleri kendisine güvenenlerden, Kur'ân-ı Kerim'in hikmetini anlayabilenlerden ve hayatlarının geri kalanını bu muhteşem rehberin ışığında yaşayabilenlerden kılsın.

Allah bizleri Hakim olan Kur'ân'ı ile mübarek kılsın, ayetlerinden ve hikmetli zikrinden faydalanmayı nasip etsin.

13. Bölüm

“Hani, Rabbin meleklere, “Ben yeryüzünde bir halife yaratacağım.” demişti. Onlar, “Orada bozgunculuk yapacak, kan dökecek birini mi yaratacaksın? Oysa biz sana hamd ederek daima seni tesbih ve takdis ediyoruz.” demişlerdi. Allah da, “Ben sizin bilmediğinizi bilirim.” demişti. Allah, Âdem'e bütün varlıkların isimlerini öğretti. Sonra onları meleklere göstererek, “Eğer doğru söyleyenler iseniz, haydi bana bunların isimlerini bildirin.” dedi. Melekler, “Seni bütün eksikliklerden uzak tutarız. Senin bize öğrettiklerinden başka bizim hiçbir bilgimiz yoktur. Şüphesiz her şeyi hakkıyla bilen, her şeyi hikmetle yapan sensin” dediler. Allah, şöyle dedi: “Ey Âdem! Onlara bunların isimlerini söyle.” Âdem, meleklere onların isimlerini bildirince Allah, “Size, göklerin ve yerin gaybını şüphesiz ki ben bilirim, yine açığa vurduklarınızı da, gizli tuttuklarınızı da ben bilirim demedim mi?” dedi.” (Bakara, 30-33)

“Rabbim, benim göğsüme genişlik ver, işimi kolaylaştır; dilimden de şu düğümü çöz ki sözümü iyi anlasınlar.” (Tâhâ, 25-28)

Tekrardan herkese Es-Selamu Aleyküm ve Rahmetullahi ve Berakatuhu. İnşallahu Teâlâ bıraktığımız yerden devam edeceğiz. Hikâyeyle, ana konusuyla ve hikâyeden alınacak derslerle alakalı genel bir inceleme yapmıştık. Şimdi de inşallah ayet ayet gidip şimdiye kadar inceleyemediğimiz bazı şeylerin üzerinde duracağız. Allah meleklere dünyaya bir halife göndereceğini bildirdikten ve onlar da eleştirilerini dile getirdikten sonra, “Oraya gerçekten fesad çıkaracak ve kan akıtacak birini göndermek istiyor musun?” diyerek kendilerini ifade etmişlerdi.

Ve cevaplanmamış bir soru bu: “وَنَحْنُ نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ وَنُقَدِّسُ لَكَ” Burada “نَحْنُ” kelimesini kullanılırken, fiili olması gereken bir cümleyi ismi bir cümleye çeviriyor. Yani Arapçada “نَحْنُ” yu kullanmadan da rahatça “نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ وَنُقَدِّسُ لَكَ” diyebilirsin. Genç adam, doğrul bakayım, yaşlılar uzanabilir sen oturmalısın. Tamam, güzel. Şöyle ki, ders veriyorum diye garip

durumları önemsemediğimi düşünebilirsiniz, garip anları sahipleniyorum ben. Öğretmen olmanın bir parçası bu. Bir gün duracağım, arkaya kadar yürüyeceğim, arkada cips yiyen hanımı göstereceğim. Şu an olmadığını biliyorum, şu an yok, arkanıza bakmayın. Ama varsa da şu an baya utanmıştır herhâlde, neyse. Ama bir gün yapacağım, tereddüt de etmeyeceğim, arkamdan kamerayla gelenler olacak ve seni ünlü yapacaklar. İnşallah. Tamam, neyse, bu arada özellikle, kimseyi utandırmak için değil ama özellikle gençler, onları bu şekilde göstermeyi çok seviyorum, iyi bir şey. Karakterlerini geliştirir. Neyse,

"نَحْنُ" kelimesi, Arapçada el isbatu ala gayril fail denir ve basit olarak Türkçeye şöyle çevirebiliriz, şunu ima ediyor aslında: Senin mükemmelliğini beyan edenler asıl bizleriz. Parentez içinde de "başkaları değil" demek. Sanki "Ey Allah, bizler zaten buradayız, bizim türümüzden yaratıklar (yani melekler) zaten onların yapmasını istediğin şeyi yapıyorlar zaten, senin tesbihini yapıyoruz, bize verdiğin sorumlulukları yerine getiriyoruz, yani başka bir şeyi yerleştirmenin arkasındaki mantığı anlamadık." diyor gibiler. Yani burası dikkatlice okunmazsa, bu metnin yanlış yorum örneklerinden birisi şu olur: "Neden insanları yaratmak istiyorsun? Biz zaten onlardan çok daha iyiyiz. Önemli şeyleri yapan asıl bizleriz" Ama aslında bunu anlamadıkları için söylüyorlar.

Şöyle düşünüyorlar: "Tüm yaratıkların amaçlarının, yapacakları şeyin, amaçlarının 'tesbih' olduğunu sanıyordum." Allah'ın da dediği gibi "Göklerdeki ve yerdeki her şey Allah'ın mükemmelliğini beyan eder." Melekler de bunu mükemmel bir şekilde yapıyorlar, sürekli Allah'ı tesbih ediyorlar. Yani dünyaya neden bunu yapıp yapmama seçeneği olan birisi gönderilsin? Ki bu "halife" kelimesinde ima ediliyor. Kendi seçimine bırakılıyor, bunu yapmayı seçerse de seçmezse de kendi bileceği iş. Allah'ın Kur'ân'ın sonraki kısımlarında direk insanlığa söylediği gibi: "Hak sizin Rabbinizdendir, isteyen inansın, isteyen de inanmayabilir". "İnanmamaların izin vermek", seçenek verilmiş. Yani tam anlayamıyorlar ve diyorlar ki "Senin mükemmelliğini beyan edenler bizleriz..." "وَنُقَدِّسُ لَكَ" Seni devamlı takdis ediyoruz.

Biraz tekrarlı gibi geliyor "Ve senin kutsallığını beyan ediyoruz." Yani bu kelimelerin biraz daha derinine inelim istedim çünkü bu Kur'ân'da çok önemli olan bir terminoloji. Allah'ın "tesbih" edilmesi, Allah'ın mükemmelliğinin beyanı olarak çevirdiğim şey, Kur'ân'da oldukça sıkça geçen bir terim ve çok güçlü bir konsept. Hatta o kadar güçlü ki Peygamber (sav) "Subhanallah demek, mizanın yarısını doldurur. Elhamdulillah demek ise mizanı tamamlar" diyor. Yani, bizim Allah ile olan asli ilişkimizi ve onun değerini anlamamızdan gelen iki bildiri bunlar. Birisi Kur'ân'ın başlangıcı, Elhamdulillahirabbilalemin ve birçok sure de Allah'ın tesbihi ile başlıyor:

“سُبْحَانَ الَّ ذي اَسْرٰى بِّعَبْدِّهٖ” (İsrâ, 1)

“سَبَّحَ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ” (Hadid, 1)

“يُسَبِّحُ لِلّٰهِ مَا فِي السَّمٰوَاتِ وَمَا فِي الْاَرْضِ الْمَلِكِ الْقُدُّوسِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ” (Cuma, 1)

Kur’ân’daki birçok sure Allah’ın tesbihi ile başlıyor. Ve hamd ile başlayan da birçok sure var. Mesela Kehf suresi: “Kuluna Kitab’ı indiren Allah'a hamd olsun…” Yani bu ikisi Kur’ân’da bulunan çok güçlü ifadeler. Bugün bizim bir tanesini incelememiz için bir fırsat: Tesbih. “Sebh” kelimesi, size okuyacağım: Tesbih kelimesi, yani Subhanallah, Subhanallah, Subhanallah yaptığımız, su üzerinde durmak veya yüzmek anlamına gelen “sebh” veya “sebaha” kavramından türemiştir. Anlamı suda hızlıca hareket etmek, üzerinde yüzmektir. Aynı zamanda havadakiler için de geçerlidir, kuşlar da bir çeşit havada yüzerler ve ona da “sebaha” denir. Yani yüzen ve o durumunda devam eden her şey “sebaha” fiilini yapıyor demektir.

Bazıları şöyle bir şey de öne sürüyor: Sebaha hızlıca hareket etmek anlamına da geldiği için Allah’ın ibadetine hızlıca hareket eden birisi “tesbih” yapıyor demektir. Ama diğer anlamı ise bir şey yüzdüğü zaman batmayı reddeder. Bir şey bir yerde durduğu zaman, bu onun bulunduğu konumu sürdürdüğü anlamına gelir. Allah hakkında bazı şeyler öğreniyoruz, tek olduğunu, bir çocuğu olmadığını, sonsuz olduğunu, başlangıcının ve sonunun olmadığını, her açıdan mükemmel olduğunu öğreniyoruz, onun hakkında bir şeyler öğreniyoruz. Onun hakkında öğrendiğin her şeyde onun için bir konum belirlemiş oluyorsun. Artık o konumun dışında bir şey söylemen, o seviyeyi aşağı çekmen anlamına gelir, onun hamd seviyesini biraz daha batırmışsın gibi. Bunun olmasına izin veremezsin. Allah hakkında söylediğin her şey, ona hizmet olarak yaptığın her şey, “tesbih”’i, Allah’ın mükemmelliği fikrini öyle yansıtmalı ki hiçbir şey onu aşağı çekmeyip; o isimlerin, sıfatların ve Allah’ın tanımlarının olması gereken yerde yüzmesini sağlayasın. Hiçbir şeyin biraz bile aşağı batmasına izin vermiyorsun yani.

Örnek verecek olursak, hayatta ilişkilerimiz var, mesela ebeveynlerimizle ilişkilerimiz var ve onlara karşı korumanız gereken belli bir saygı, sevgi, sadakat ve itaat seviyesi var. Ama bazen ebeveynleriniz bunu sınıyorlar. Bazen ebeveynleriniz sizden oldukça mantıksız şeyler istiyorlar, sakin kalamıyorlar, yapmadığın şeyler için seni suçluyorlar, ebeveynler bazen birçok şey yapabilirler. İşte o zamanlarda, bazen insan sakin kalamıyor ve ebeveynlerine karşı verdiği değer ve saygı azalıyor, düşüyor, değil mi? Sonra da onlarla tekrar konuşmak, özür dilemek falan zorunda kalıyorlar ki tekrar onu yukarı çekebilsinler. Ama fikir şu ki, bu yüzden Kur’ân’da da görülüyor bu, insanlar

küfür içerikli şeyler söylediği zaman, Allah'a ortak atfettikleri zaman veya Allah hakkında uygun olmayan şeyler söyledikleri zaman, bunun cevabı "Subhanehu ve Teâlâ" oluyor. "Subhanehu ve Teâlâ" Bunu söyleyemeyeceğin kadar mükemmel o. O mükemmellik seviyesini koruman lazım. "Subhanallah" demenin asıl amacı bu. Allah'ın mükemmelliğini beyan etmek ve herhangi bir kusurun ona atfedilmesine izin vermemek.

"Sebbihismerabbik", bir yandan da "Subhanallah" diyerek Allah'ın isminin mükemmelliğini beyan edebilirsin. Ama bir de "Sebbih bismi rabbikel azim" var. Veya "Sebbih bihamdi rabbik" Bugün de sizin için birinin üzerinde duracağım. Allah'ın mükemmelliğini onu yücelterek ve ona teşekkür ederek beyan etmek. Bunun iki tarafı var. İlk olarak "hamd"ın ne olduğunu anlamanız lazım. Hamd Allah'a minnettar olmak, Allah'a yaptığı şeyler için minnettar olmak demek. Mesela Allah, yarattığı şeye hayran olman için çok güzel bir şey yaratmışsa, bu hamdın bir parçası. Bu birinci tarafı, minnettar olmak. Diğer tarafı ise teşekkürdür. Sana bir iyiliğin yapıldığını bilmen. Ben güzel bir dağ görüp beğendiğim zaman, dağları severim ben, güzel bir dağ gördüğüm zaman hoşuma gidiyor. Ama dağ bana bir iyilik yapmış sayılmaz. Yani Allah'a dağ için teşekkür etmiyorum, ama Allah'a dağ için minnettarım. Ama hamd kavramı teşekkür ve minneti bir araya getirir.

Bu hamd kavramını tesbihle birleştirerek "نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ" ile Melekler diyor ki:

Bizim senin mükemmelliğini tesbih etme şeklimiz, sürekli sana minnettar olacak şeyler bulmamız, sürekli sana müteşekkir olacağımız şeyler olduğunu kabul etmemiz. Yani bir insan Allah'ın mükemmelliğini minnettar olmadan ve teşekkür etmeden beyan edemez. Öğrendiğimiz şey aslında bu. Çok güçlü bir konsept bu. İslam'da Allah'ın mükemmelliği felsefî bir yapı değil. Felsefede Allah mükemmel midir değil midir, sonsuz mudur değil midir diye tartışılabilir, teolojik veya felsefî literatür de aynı şekilde. Ama Kur'ân'da bu, insanın duyguları ile bağlantılı. Allah'ın mükemmelliği, yalnızca sen minnettar ve müteşekkir olduğun zaman anlanabilir. Minnettarlık ve teşekkür kalple ilgililerdir. Bir şey güzeldir, sen onu görürsün ve güzelliğini beğenirsin, nerede? Kalbinde. Sana bir iyilik yapılmış, şükran hissedersin, nerede? Kalbinde. Yani felsefî kavramlar olmak yerine bunlar aslında ruhsal kavramlar. Allah'ın tesbihi kalple alakalı ki bunu bilmemiz de oldukça önemli bir durum. Meleklerin kendileri Allah'ın mükemmelliğine karşı minnettarlık hisseden kalpleri olduğunu söylüyorlar. "Allahım! Senin huzurunda olmayacak, dünyaya bırakılacak ve seni göremeyecek birini yaratacaksın. Sana ve görülmeyene inanmak zorunda olacak, görmeyince de aklına gelmeyecek ve sana minnetarlık duymayacak. Onun için yaptığın şeye müteşekkir olmayacak.

Onun için görünmezsin o yüzden sadece hayatını yaşayacak, şikâyet edecek ve seni unutacak", bunlar da "نَحْنُ نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ" in kapsadığı durumlar.

Allah'ın mükemmelliği ile ilgili devam etmeden önce bu cümlede altını çizmek istediğim başka bir şey ise bana çok ilginç gelen Musa'nın (as) Allah ile konuşma şekliydi. Kardeşinin ona görevinde yardım etmesini istediği zaman. Biliyorum bu ayetlerle alakalı değiller ama orada "tesbih" geçiyor. Allah'tan kardeşinin de görevinde ona katılması için izin vermesini istiyor. "Onu görevim için ortak et, Firavun'a gidip ona meydan okuma görevini tek başıma yapamam. Onun yanımda olmasına ihtiyacım var. Arkamda bir güç olacaktır. Onu da görevim için bir ortak yap." Neden onu görevime ortak etmelisin? "Seni çok tesbih edelim diye", "Seni çok zikredelim diye." (Tâhâ, 33-34) "Böylece ikimiz de senin mükemmelliğini fazlaca beyan edebiliriz." Firavun görevinin Allah'ın mükemmelliğini beyan etmekle ne ilişkisi var ve bunu yapmak için neden kardeşi Harun'a ihtiyacı var? Tesbihi kendisi de yapabilir. Yani neden göreve kardeşini de katıyor ve "Böylece senin mükemmelliğini beyan edebilelim." diyor?

"Eşya zıddıyla kaimdir." Mükemmelliğin karşıtı nedir? Kusurluluk, hata. Hatasızın karşıtı nedir, hatalı. "Ben ve kardeşim senin dinine hizmet etmek için elimizden gelenin en iyisini yapacağız, ama bazen benim düzeltilmem gerekecek, çünkü bazı şeyleri daha iyi yapmam gerekecek, bazen de onun düzeltilmesi gerekecek, çünkü hem ben hem de kardeşim mükemmel değiliz. Ve düzeltildiğimiz zaman da bu bize düzeltilmeden uzak olan ve her zaman mükemmel olanın Allah olduğunu hatırlatacak." Hatta birisi bizi düzelttiği zaman, bize bir öneride bulunduğu zaman, bizim bir hatamızı bulduğunda ve biz de o hatayı kavradığımızda "Subhanallah" dediğimiz zaman aslında "Tabii ki hatam var, çünkü hatasız olan tek varlık Allah'tır." diyoruz. Ve birisi hatalarını kabul etmeyi reddettiğinde, onları görmek istemediğinde bir hatası samimi bir amaçla bile olsa ona gösterildiğinde bozulduğu zaman, aslında kalbinde Allah'ın tesbihini reddetmiş oluyor. Mükemmelliğin sadece Allah'a ait olduğu fikrini reddetmiş oluyorlar. O kadar önemli ki.

Ve onların "وَنَحْنُ نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ" ifadesiyle belirttikleri bu şeyin içinde "Bu yaratığın düzeltildiğinde bile hatasını kabul etmeyeceğinden endişeleniyoruz, işleri karıştıracak ve kendine daha fazla büyüklük atfederek aslında senin mükemmelliğini beyan etmekte yetersiz kalacak. Gurur ve benlikle dolu olacak." düşüncesi de gizli. Sonra da ekliyorlar: "وَنُقَدِّسُ لَكَ" ve bu eşanlamlısı gibi görünüyor. Hatta bazı müfessirler "Allah'ı tesbih ve takdis etmek bütün olarak aynı şeylerdir." bile diyorlar. Ama tabi Kur'ân dilinde bir prensip vardır,

bu bir etkili konuşma, belagat prensibidir, aynı zamanda Arapçanın da etkili konuşma prensibidir: "İki kelime yan yana geldiklerinde mutlaka farklı anlamlara gelirler." Allah iki kelimeyi bir amaç olmadan yan yana koymaz. Farklı özellikleri öne çıkar.

Peki, "takdis" kelimesinin anlamı nedir, biraz inceleyelim. "Sükûn" veya "damme" ile yazılıyor, "kuds" veya "el kudus". "Kudus" saflık anlamına gelir. Saflık. Kaddese ise bir şeyin saflığını belirtmek veya bir şeyin saflığını korumak anlamına gelir. Ondan da "el ard el mukaddese" yani "kutsal topraklar" gibi kelimeler geliyor. "Ruhil kudus", Cebrail'in (as) isimlerinden birisi. "El Kuddus", Allah'ın isimlerinden birisi, o da aynı kökten geliyor. Şöyle ki, Allah'ın yarattıkları mukaddes olabilir, musabbeh olamaz. Allah'ın yarattıklarına kutsanmış, kutsal denilebilir, mesela bir toprak parçasına, kutsal, yani saf, ruhsal olarak saf denilebilir, bu da "el ardel mukaddese"'dir. Veya "Beyt'el makdis" mesela, değil mi? Kutsanmış, kutsal topraklar. Ama "tesbih" ise sadece Allah içindir. "El ardel musabbehe" diye bir şey yok. Hatta "kaddestu raculen" yani "Şu insanı çok kutsal, kutsanmış bir insan olarak görüyorum ben, her türlü suçtan uzak birisi, bu insanlar oldukça saflar, masumlar." diyebilirsin, bu da bir çeşit takdistir. Bir insanın takdisini yapabilirsin ama tesbihini yapamazsın. Tesbih sadece Allah (cc) içindir.

Yani "نُقَدِّسُ" yu da eklediklerinde bu çok güzel bir şey oluyor, çünkü ilk önce sadece Allah için olan bir fiilden bahsediyorlar, "نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ" bu sadece Allah için olabilir. Ardından da hem Allah için hem de Allah'ın dışındakiler için olabilecek bir fiilden bahsediyorlar ama yaptıkları şey çok güzel, "nukaddisuke" demek yerine ki bu Arapçada aslında olması beklenen şeydir, "Senin kutsallığını, saflığını beyan ederiz." aslında "نُقَدسُك"'dir. Onlar "نُقَدسُ لَك" diyorlar. Oraya bir "lam" koyuyorlar, bu bir ekleme.

Arapça için "Harf eklenirse anlam da eklenir." derler. Peki, buradaki eklenen anlam nedir? Diyorlar ki: "Seni, hiç kimse için yapmadığımız kadar kutsal olarak beyan ediyoruz, her türlü eksiklikten saf, temiz olarak beyan ediyoruz. Bir yandan senin mükemmelliğini yukarıda tutuyoruz, diğer yandan da saf olmayan bir şeyin seninle ilişkilendirilmesini asla düşünmüyoruz. Bunu asla düşünmüyoruz." Yani bu özellikle saflıkla alakalı. Bu yüzden de ifade ettiği şey ise "Sen sadece saf, temiz olan şeyi yaparsın." Peki, bu ayette şimdiye kadar okuduğumuz şeylerle bunun alakası nedir? Buraya kadar bu ayetten anladık ki melekler şunu diyorlar: "Allahım! Dünyaya suç işleyecek, yozlaşmaya neden olacak, kan dökecek birisini koyacaksın, ama bu soruyu sorarak senin kararlarının hikmetten yoksun olma ihtimalini söylemediğimizi bil istiyoruz, hâlâ mükemmelsin, anlamayan biziz, sen hep mükemmelsin, bu soruyu bir

eleştiri olarak öne sürmüyoruz, hâlâ senin mükemmelliğini beyan ediyoruz." Anlıyor musunuz? Burada çizgiyi aşmaya çalışmıyoruz, sadece anlamaya çalışıyoruz diyorlar. Bu öğrenilecek olağanüstü bir ders. Allah'ın Kitabı'yla alakalı bir şeyi anlamadığın zaman, Peygamber'in (sav) öğretileri hakkında anlamadığın bir şey olduğu zaman ve o şeyin sana mantıklı gelmediğini ve onu anlamaya çalıştığını söylediğin zaman, hemen kabullenmen gerekir ki "Ben anlamasam da bu benim anlayışımın eksikliğinden dolayı, benim aklımın eksikliğinden kaynaklı ve Allah emirleri, bilgeliği ve öğretileri her zaman mükemmeldir. Benim anlamamam Allah'tan bir şey eksiltmez." Burası şeytanın sizi yakaladığı yer.

Bir şeyi anlamamak ve soru sormak herkes için olabilir bir şey. Bu insanca bir şey ve olacaktır da. Soruların olacak. Hatta Kur'ân'ın ciddi bir öğrencisi isen çalışmanın büyük bir bölümü cevaplanmamış sorulardan olacaktır. Her ayet birkaç soruyu beraberinde getirir, merak oluşturur. Sen de o soruyu cevaplamak için uğraşırsın. Ama senin takındığın tavrı kontrol altında tutacak olan şey nedir? Bu işte "وَنَحْنُ نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ" oluyor. Ardından da "وَنُقَدِّسُ لَكَ", temiz olmayan bir şeyi kesinlikle seninle ilişkilendirmiyoruz. Size yeni bir örnek vereyim. İnsanlar benim e-posta adresimi nasıl buluyorlar bilmiyorum, ama buluyorlar ve her türlü soruyu gönderiyorlar. Her türlü soru geliyor. Ve insanlar, Müslümanlar, Kur'ân hakkında sorular soruyorlar ve bu olabilir de, bilmiyorlar ve soruyorlar. Ama bazen bir sorunun içindeki tavrı anlayabiliyorsun.

Soru sormak bir şey, soru sorarken Kur'ân'a eleştirel ve küçümseyerek bakmak başka bir şey. Mesela Kehf Suresi'yle alakalı bir soru var, öldürülen çocukla alakalı, Hızır ve Musa'nın (as) hikâyesini biliyorsanız bir çocuğun yanından geçiyorlar ve Hızır çocuğu öldürüyor. E-postada da "Nasıl bir Allah bir çocuğun öldürülmesine kendi emriyle izin verir? Ne kadar hastalıklı bir şey, cinayet değil mi bu? Bu haksız bir şey, çirkin bir davranış değil mi?" vesaire diye soruyor. Bu soruyu sormanın bir şekli var, ama bir e-mailde bu şekilde sorulunca Allah'ın tesbihinden eksiltiyor. "Bir çocuğun neden öldürülmesi gerektiğini anlayamadım. Bunu yine de nasıl bir merhamet olarak, Allah (cc) tarafından bir hikmet olarak değerlendirebiliriz öğrenmek isterim." şeklinde sormanın hiçbir sakıncası yok. Gayet makul bir soru bu. Ama üslubun, kullandığın kelimeler, ünlemler, fazladan büyük harfler... Burada "tesbih" problemi var. O da giderse bu zaten İblis'in üslubu olur. Suçlama üslubu, "Senin yüzünden hata yaptım.", "Neden secde yapayım?", değil mi? Bu onun üslubu. O tuzağa düşmeyin.

Yani "نُقَدِّسُ لَكَ", "Biz her zaman için biliyoruz ki sen kusursuz olan şeyi yapıyorsun." Ve Allah onlara cevap veriyor, ilk cevabı şu: "Hiç şüphe yok ki,

sizin bilmediğiniz şeyleri en iyi bilenim.” “اَعْلَمُ” burada ismi tafdil kabul edilebilir ve eğer öyleyse “ma” mudaf ileyh olur ki bunun karşılığı olan anlam da şudur: “Ben sizin bilmediğiniz şeyleri en iyi bilenim.”, “Sadece bilmediğiniz şeyleri bilen değilim, aynı zamanda bilmediğiniz şeyleri en iyi şekilde biliyorum. Bilmediğiniz şeyleri en iyi bilenim.” Diğer anlamı da “mudari”dir, yani “Sizin kesinlikle bilmediğiniz şeyleri bilen benim.” Buradaki güzellikte burada “ellezi la ta’lemun” değil, Allah “Ma la ta’lemun diyor. ”Ellezi ta’lemun”, olursa özellikle bilmediğin bir şeyden bahsediyordur. “Ma la ta’lemun” derse “ma” “mubhem”dir. Yani “Bilmediğiniz her türlü şey.” anlamı veriyor.

“Melekler, bu duruma tek bir açıdan bakıyorsunuz, ama bunun için sizin tam olarak özümseyemeyeceğiniz kadar fazla bakış açısı var ve siz bilmezken ben onları biliyorum.” Şimdi hikâyenin geri kalanı size Yahudi kaynaklarından, meleklerin eleştiri yaptıkları için canlı canlı yakıldıkları veya yok edildikleri İncil dışındaki Yahudi kaynaklarından aktardığımdan farklı olacak: Allah meleklere onların anlamadıkları, fark etmedikleri birkaç neden göstermeye karar veriyor. İnsanoğlunu ona verilen bu sorumluluk için yeterli kılacak belli şeyler. Şöyle başlıyor: “وَعَلَّمَ اٰدَمَ الْاَسْمَآءَ كُلَّهَا” (Bakara, 31). Allah, Âdem’e bütün varlıkların isimlerini öğretti. “O, Âdem’e (as) isimleri öğretti. Hepsini.”

“El Esma” Arapçada işaret ve tanım anlamlarına gelen “vesm” kelimesinden gelir. “İsim” sadece ad için kullanılan bir kelime değil. “İsim” sadece ad değil, tanım anlamına da sahip. Yani, Allah, Âdem’e (as) “Esma”yı öğrettiğini söylediği zaman, ona isimleri ve tanımları öğrettiği anlamına geliyor. Özelliklerini yani. “Bu ateş, yanıcıdır. Bu bir kaya, doğası gereği serttir. Bu odun, bununla şunu şunu yapabilirsin.” vesaire. Yani sadece isimleri vermiyor aynı zamanda ona onların tanımlarını da öğretiyor. Şimdi, Allah’ın (cc) Âdem’e (as) bu isimleri öğrettiği kısım İncil’dekinden farklı. İncil’e göre Âdem dünyaya gidiyor, Allah onu dünyaya koyuyor, ona dünyayı gösteriyor ve farklı farklı hayvanları göstermeye başlıyor, Âdem de onların isimlerini kendisi söylüyor. Onların isimlerini kendiliğinden biliyor.

-Siz biraz fazla hiperaktifsiniz galiba. Sen, arkadaşından biraz ayrı otur, o kardeşin mi arkadaşın mı? Kuzenin. Tamam, birlikte oturmayın, aranızda bir yetişkin olsun ki bir daha konuşmayın, tamam mı? Yetişkin nerede? Yetişkin değil o boşluk. Aranızda oturacak bir yetişkin bulun. Bir de sürekli susayıp dolaşan küçük çocuk, bir dahakine seni bulacağım. Çünkü o kapı ne zaman açılsa koridordaki güreş maçını duyabiliyorum. Bir hakem gönderdiniz mi? Tamam, tamam, güzel. Elhamdulillah. Hiç sıkıntı yok. Bunlar beni rahatsız etmiyor.-

Hatta bu -biraz konu dışı ama- bir hatırlatma yapmak için bir fırsat. Resûlullah (sav) konuştuğu zaman, en önemli konuşmadır bu. Namaz kıldırıyorsa bu en önemli namazdır. Arkasındaki insanlar okunan Kur'ân'ı dinliyorlarken bundan daha değerli bir şey yoktur. Mescidi Nebevi'de namaz kılıyorlar, imam Resûlullah (sav), sahabe onun arkasında namazı kılıyor. Ve Resûlullah (sav) hıçkırıkları, ağlamaları ve çocuk seslerini duyuyor. Arkasında! Biz o sesi duyduğumuz zaman, uff, huşuyu bırak, aklındaki tek şey namazdan sonra hangi ebeveyni terbiye edeceğin. Tek düşüncen... Tek düşündüğün bu. Resûlullah (sav) bitirirdi, hatta sünnet şöyledir ki, çocukların ağlamasını duyduğu zaman namazı kısaltırdı.

Yani, okunan Kur'ân, okunan Kur'ân'dan daha önemli bir şey yoktur. Resûlullah (sav) için, Allah'ın önünde durmak ve ona verilen sözleri okumaktan daha önemli bir şey yoktu ama çocuklara gösterilen saygıdan dolayı, onu da kısa tutardı. Ve bitirip de "Çocuklarınızı mescide getirmeyin." diye konuşma vermezdi. Öyle bir şey söylemezdi. Sadece namazı kısaltırdı o kadar, tüm öğrendiğimiz bu. Sadece namazı kısaltırdı. Subhanallah. Resûlullah'ın (sav) konuşmasının ortasında torunu ağlayarak yanına gelirdi. Onu kucağına alırdı, ilgilenirdi. Sanki ders için bir durdurma tuşu gibi. Onunla ilgilenirdi ve sonra da yere bırakırdı. Bizler de biraz pratik olmalıyız. Bazen bir toplulukta oluyoruz, orada -benim de küçüklüğüm öyle idi- biraz fazla hareketli çocuklar oluyor. Rahat oturamıyorlar, içlerinde biraz fazla Filistinlilik var. Ama ne yapın biliyor musunuz, biraz nazik ebeveynler olun, biraz gezmeye çıkarın onları, bırakın istedikleri gibi kafalarını birkaç duvara vursunlar, sonra geri getirin, bırakın sinüsleri bir temizlensin, değil mi? Bu etrafınızdaki insanlara bir incelik yapmaktır ama bu ebeveynlere veya çocuklara karşı sert olmak için kesinlikle yeterli bir sebep değil çünkü aslında bu Peygamber'imizin (sav) sünnetine karşı bir şey.

Neyse, Âdem (as), Allah ona isimleri ve tanımları öğretti diyordum, her türlü şeyin "كُلَّهَا" Arapçada "كُلَّ" kelimesi her şey anlamına gelebilir, ama bu gerçek anlamıyla alınmıyor, her dilde olduğu gibi. Birisi arkadaşına "Senin için her şeyi yaptım ya." diyebilir. Bu benim için "her şeyi" yaptığın anlamına gelmez, bir sürü şey yaptığın anlamına gelir. Yani "her şeyi" veya "hepsini" kelimesini kullandığın zaman, aslında "her türlü şey" demektir bu. Yani Âdem'ın (as) eğitimi için birçok türden şey yapılmıştı, her türlü isim ona öğretilmişti. Bu Kur'ân'daki çok önemli bir an çünkü Allah (cc) bize eğitimin isimlendirmeyle ve tanımlamayla başladığını öğretiyor. Ki bu bugüne kadar tüm bilimler, bazınız mühendislikte uzman, bazınız biyoloji okuyor, tıp okuyor, bazınız maliye ve muhasebe ile uğraşıyor, bazınız fizikle, bilimlerde farklı yollarda ilerliyorsunuz ve insanlık şu an o kadar ilerledi ki fizik tek bir bilim değil, fizik altında yüz tane

uzmanlık alanı var. Kimya tek bir şey değil, kimya altında bin tane farklı uzmanlıklar var. Yani uzmanlıklar var ve de alt uzmanlıklar var.

Tıp alanından tarihe, sosyolojiye, psikolojiye, her şeyde bu kapsamlı alanlar var. Ve bir bayram buluşmasında zaman geçiren iki fizikçi ne yapıyor? Kendi dillerinde konuşuyorlar. Diğerleri de "Ne diyor bunlar?" falan diyorlar. Fotoğrafçılıkta uzmanlaşmış iki insan kamera teknolojisini veya cihazlarındaki kamera ayarlarını veya yeni modellerden falan tartışıyorlarsa onlar dışında odadaki kimse kullandıkları kısaltmaları, hangi yeni modellerden bahsettiklerini anlamıyor. İki tane yazılım meraklısı yeni IOS yükseltmesinden, yamalardan veya yeni HTML standartlarından falan konuşuruyorlarken, odadaki diğerleri; "Bunlar hangi dili konuşuyorlar? Neyden bahsediyorlar?" falan diyorlar.

Aynı şey arabaların dilinde oluyor, gençler için video oyunları dilinde oluyor, programlama dilinde oluyor, tıp dilinde oluyor, değil mi? İnsanlar bir şeye giriştiklerinde, mesela din öğrencilerinde de oluyor, fıkıh çalışan insanlar fıkıh terminolojisine giriştiklerinde, "inna lillahi ve inna ileyhi raciun" kimse ne dediklerini bilmiyor. İnsanlar gramer tartışmalarına, Arapça tartışmalarına girdiklerinde başka kimse "fail, munfasıl, zamir, mustatir, takdiru" nedir kimse bilmiyor, kimse takmıyor: "O da ne ya?" Ama biliyor musunuz, eninde sonunda tüm bu bilimlerde, herhangi bir bilimde istediğiniz kadar uzağa gidin, nereye varıyor biliyor musunuz? Terminoloji ve tanım. Eninde sonunda. Kendi alanında belli terimlere ve bu terimlere bağlı kavramlara ve tanımlara aşinasın. Sonuç olarak senin alanın bu. Üniversitede okurken hangi dersi alırsan al, her zaman ne listesi oluyor? Terimler. "Bu ne demek? Bunun tanımı ne?" falan diyorsun. Sınavının yarısı tanımlardan oluşuyor. Doğru/yanlış, boşluk doldurma falan. Optik formlar, bu aralar neler yapıyorlar bilmiyorum gerçi veya online sınavlar falan. "Bu terimin anlamı ne, Allah'ım, bu ne demek ya? Bu mu, yoksa bu mu? Tanımları karıştırdım." Sonuç olarak tüm bilimler neye indirgeniyor? Tanımlara.

Şimdi şöyle düşünmenizi istiyorum: Âdem'e (as) her bir şeyin temel tanımları olan tohum verilmişti. Sonraki insan nesli geliyor, onun tanımlarını alıyor ve eklemeler yapıp alt tanımlar geliştiriyorlar. Sonraki nesil daha fazla tanım ortaya koyuyor. Ardından daha fazla, daha fazla ve daha fazla. Aynı bir tohumun ağaca dönüştüğü, meyve verdiği, tüm bu meyvelere sahip olduğu gibi. Terminolojiye indirgenen tüm bilimler, insanlığın tüm bilgisi, aslında Âdem'e (as) verilen şeye dayanıyor. Bu ne demek biliyor musunuz? Çok güçlü bir şey bu. Âdem'e (as) bu şeyleri kim öğretti? Allah (cc) ona bu dünyadaki şeylere isim vermeyi, onları belgelemeyi ve onlara başvurmayı öğretti, dolayısıyla o da bu bilgiyi çocuklarına aktarabildi, onlar da kendi çocuklarına, onlar da kendi çocuklarına, onlar da kendilerininkine. Yani tüm bilimin bilgi birikimi, tıpın

tüm bilgi birikimi, sosyolojinin tüm bilgi birikimi, psikolojinin tüm bilgi birikimi, bugün insanlığın yer aldığı herhangi bir araştırma alanının tüm bilgisi, asıl olarak vahye dayanıyor.

Allah (cc) tüm bu şeylerin dayandırıldığı esas kaynak kodunu gönderdi yani. Sanki şey gibi, bunu sizin için kolaylaştırırsak, Allah (cc) Âdem'e (as) legoları verdi, legolardan kocaman bir bina inşa edecek de olsanız, yine de asıl malzemesi nedir? Legolar.

Kaynak kodu hâlâ lego blokları. Âdem'e (as) verilen bloklar. Yani birisi dinin üzerinde çalışmak istiyorum, dünya üzerinde çalışmak istemiyorum dediği zaman... Bazen öğrenciler bana gelip şey diyorlar: "Hocam, ben psikoloji öğrenmeyi gerçekten çok seviyorum, çok seviyorum ama ben din öğrenmek istiyorum." Ben de "Sen zaten aynı zamanda dini öğreniyorsun." diyorum. Evet, Kur'ân ve sünneti öğrenmelisin, ama maliye öğrendiğin zaman, muhasebe öğrendiğin zaman, psikoloji, sosyoloji, siyasi bilimler, tarih öğrendiğin zaman, mühendislik ve tıp öğrendiğin zaman, bunları öğrendiğin zaman, Âdem'e (as) verilen bahşedilen hediyenin bir uzantısını öğrenmiş oluyorsun. O hediye de indirilmişti. Allah "O Kur'ân'ı öğretti." demişti. Burada da "O isimleri öğretti." diyor. Varlıkların isimlerini ve tanımlarını. Bu kutsal bir bilgi. İnsanlığın bilgisi, tüm bilgi birikimi kutsal. Bu yüzden de Allah ilk indirilen vahiyde bununla övünüyor, "İnsana kalem ile öğretti." Kalem sadece Kur'ân ve sünnette mi kullanılıyor? İnsanlığın tarihine bakın, kalem nerelerde kullanılmış. İnsan bilgisinin tamamında kalem kullanılmış. Allah da diyor ki: İnsanlığa kalemin kullanımını ilham eden Allah'tır.

İnsanoğluna kalemi kağıda koymasını ilham eden O'dur. Kur'ân'daki çok önemli bir gerçek bu, Allah'ın insanlığa araştırmaya ve öğrenmeye ilham etmesi. Bazı din uygulamaları var ki daha fazla dindar olacağın zaman dünyayı bırakman gerekiyor; sonraki yaşamı düşünmen ve bu dünyayı tamamen bırakman gerekiyor. Bir manastıra gidip sadece yaratıcıyı zikretmek ona ibadet etmek ve bu dünyayı keşfetmemek, araştırmamak, bilimsel olmamak gerekiyor. Onlarla ilgilenmiyorsun o zaman. Kur'ân ise tamamen farklı bir tablo çiziyor. Kur'ân insanlığın bu dünyaya keşfetmek için gönderildiğini gösteriyor. Öğrenmek için. Allah'ın Âdem'e (as) verdiği bilginin yapı taşlarını kullanıp ilerlemeye devam etmek için. Subhanallah.

Şimdi, burada hikâye çok ilginç bir yön alıyor. Allah'ın Âdem'e (as) verdiği bu yapı taşlarından sonra Allah şöyle diyor: "Ardından onları meleklere gösterdi." Şimdi buradaki "onlar" nedir? "Onlar" Âdem'in adlandırmayı öğrendiği her şeyi kapsıyor. Onları meleklere gösterdi. Buradaki sorun Türkçe çeviride farklı bir şey anlaşılmıyor. Ama ayetin Arapçasında olağanüstü bir şey var. "Summe aradaha alal melaike" denmiyor burada, cem-i teksir (akılsız varlıkların çoğulu)

olsaydı "summe aradaha" olurdu, "onları meleklere gösterdi." "ثُمَّ عَرَضَهُمْ" diyor ki bu "akil"de kullanılır. Akıl sahibi olan ve olmayan yaratıklar bir aradaysa "hum" kullanılır. Ne demeye çalışıyorum: Âdem'e (as) sadece ağacın, kayanın, nehirin, kuşun, filin, yılanın vesaire ismi öğretilmedi.

Âdem'e (as), hadiste de öğrendiğimiz gibi, ayetle hadisi birleştirirsek, her bir insan tanıtılmıştı. Tüm çocukları. Hepsini tanıdı. Ve hepimizin ismini öğrendi. Ve hepimizin tanımlarını öğrendi. Babaya bütün çocukları tanıtılmıştı. İnanılmaz bir şey. Bununla ilgili nakledilen birkaç şey var, onları okuyacağım. "Allah (cc) Âdem'i (as) yarattığı zaman sırtına dokundu, sırtını "mesh"ledi ve onun da sırtından, omurgasından, bütün nefes alan şeyler meydana geldi". "Nasame" aslında Arapçada hafif esinti demek ve "ruh kelimesinin kökenine bakarsanız o da "rih"ten gelir. Ki o da hafif esinti demektir. "Nefs" kelimesine bakarsanız "nefes"ten gelir, yani soluk. Yani şöyle ki, "ruh" Kur'ân'da esinti gibi bir şey olarak tanımlanmış. Dediğim gibi insanlığın bütün ruhları, Âdem'den (as) ile aynı anda yaratılmış. Mahşer gününe, kıyamete kadarkilerin hepsi.

Yani benim çocuklarım, onların çocukları, onların da çocukları, onların da çocukları, hepsi birden bir kerede Âdem'in (as) önünde yaratılmıştı. "Ardından Allah (cc) ona, tüm insanların gözlerinin arasına..." alnın tam burasına "...yerleştirdiği parlak ışığı gösterdi". Hadisteki "Barikan" kelimesi parlak bir yıldız, parıldayan ışık demek. Allah'ın bize verdiği nur bu. Allah'ın bize verdiği fıtrat bu. Bunu yüzlerde görebilirsiniz. Hatta bazıları buna bakıp kıyamet gününde Allah'a geri döndüğümüzde "وُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَاضِرَةٌ" (Kıyamet, 22) ifadesini buna yorarlar. "Kıyamet gününde bazı yüzler aydınlıktır." Hâlâ Allah'ın baştan yarattığı ışığa sahipler. Şimdi sahne bu. Âdem (as) tüm bu insan denizine bakıyor ve hepsinin yüzünde ışık var. Parlayan bir ışık, tamam? Ardından, "Sonra onlara gösterdi..."

Aynı kelime, "onların hepsini Âdem'e gösterdi" Âdem (as) de şöyle diyor: "Ey Rabbim, bu insanlar da kim? Kim bunlar?" Kim olduklarını bilmiyordu. Bu arada "ulaike" deseydi uzakta olurlardı, "ula" diyor, "bunlar kim?", yani yakınlar, tam burada önümdeler. Ve Allah da "Bunlar senin zürriyetin." diyor. "Zürriyet" "zarra" kelimesinden gelir, "zarra" da tanecik demek. Bazısı "zürriyet" kelimesinin kullanılmasının insanların çokluğundan çöldeki kum tanelerine benzedikleri için kullanıldığını söyler. O kadar fazla insan vardı yani. Âdem (as) bütün evlatlarını görüyor. Bütün insanları orada görüyor, aralarında birisini görüyor ve onun altındaki ışık dikkatini çekiyor. Kimi gösteriyor? Herkesin alnında ışık var ama bir ışık var ki Âdem'in (as) dikkatini çekiyor. Ve onu gösterip Allah'a şöyle diyor: "Rabbim, bu kim?" Tahmin edilebilir mi?

Resûlullah (sav) idi, İbrahim (as) idi, şu kişiydi... Devam ediliyor: "Bu senin zürriyetinin sonraki kuşaklarında gelecek olan bir adam. Adı Davud." Davud (as) mu? Tamam, harika birisi ama tüm insanlığın içerisinde Âdem (as) Davud'u (as) mu seçiyor? Birçok peygamber var. Neden onu seçiyorsun? En sonda ondan bahsedeceğim. Sonra ona bakıyor ve onu o kadar çok seviyor ve öyle kuvvetli bir bağ hissediyor ki Allah'a şöyle diyor: "Benim dünyadaki ömrümün 40 senesini ona ver" Yani bana 40 sene daha az ver, benim 40 senemi ona ver. Allah'tan (cc) ona bu yılların 40'ını ona vermesini istiyor.

"Tamam, yazıldı ve kapatıldı ve artık değiştirilmeyecek". "Anlaştık, ona senin 40 yılını vereceğim." Başka bir nakle göre de ne kadar yaşayacağını soruyor, altmış yıl diyor, o da "Allah'ım ona 40 yıl daha ver, yüz yıl yaşasın." diyor. Sonra, Âdem (as) dünyaya geliyor, hayatını yaşıyor, ölüm zamanı geliyor, ölüm meleği geliyor, ölüm meleğini görüyor ve "40 yılım daha yok muydu?" diyor. Melek de ona "Onları oğlun Davud'a vermemiş miydin?" diye hatırlatıyor. Ardından Resûlullah (sav) şöyle diyor: "O bunu öne sürdü ve çocuklarına da bir bakın" Bir açıdan aslında bunu miras edinmişiz. İnsanoğlunun doğasının parçası daha fazla istemek, verdiğimizde de verdiğimizi unutmak. "Âdem unuttu, çocukları da unuttu. Âdem bir hata yaptı, çocukları da hata yapar." Bu günah içinde doğduğumuz anlamına gelmiyor, doğamızda unutmak, bu hayatı bırakmak istememek gibi hata yapmak da olduğu anlamına gelir. Ve bu Âdem'in (as) de doğasıydı. Peki, neden Davud (as) olduğunu yine de cevaplamıyor bu. Aslında kesin bir cevap yok, ama bir cevaba en yakın olarak ulaştığım şey şu ki, Kur'ân ve Peygamber'in (sav) sünneti arasında çok güzel bir ilişki var. Tüm Kur'ân'da "halife" kelimesi sadece iki kişi için kullanılıyor. Âdem (as) ve Davud (as). Kur'ân'da halife ünvanı Âdem ve Davud haricinde kimse için kullanılmamış. Bu da gösteriyor ki biz dünyaya gelmeden önce bile Âdem (as) bütün insanlığı görüyor ve bir şey onun gözüne çarpıyor, "Bu çocukla ortak bir noktam var, ona kırk yılımı vermek istiyorum." Subhanallah. Ve Kur'ân da bunu ince bir şekilde nasıl da işliyor. Allah "Davud, biz seni dünyada halife yaptık." diyor, Âdem (as) hakkında da halifeyi kullanıyor, çok güzel bir şey bu.

Bu bağ, Âdem'in (as) doğal olarak bildiği bir şeydi. Bunun bir Kur'ân öğrencisi için gerektirdiği şey ki bunu burada yapmayacağız, ama ciddi bir Kur'ân öğrencisinin yapacağı şey, Davud'un (as) hayatı ve ondan alınacak olan derslerle Âdem'inkinin (as) karşılaştırmalı, yakın bir analitik çalışması yapmalı. Hilafet konseptini tamamen anlamak için. Çünkü arada yaratılışın başından gelen böyle bir ilişki var. Şimdi, burada Allah'ın (cc), Âdem'e (as) herkesin sadece isimlerini değil aynı zamanda tanımlarını da öğrettiğini görüyoruz. Benim ismimi biliyor, niteliklerimi biliyor, kızlarımınkini de biliyor, Husna'yı, Veliye'yi, Huda'yı biliyor, o bizim babamız ve bütün çocuklarını tanıyor. Bütün çocuklarını tanıyor ve hepimizin hakkında birçok şey biliyor. Ve bu da onun

eğitiminin bir parçası, Subhanallah. Şimdi Allah o aynı insan denizini alıyor ve meleklerin önüne koyuyor.

"Summe aradahum alal melaike", "hum" kelimesi o yüzden var. Biliyorsunuz, meleklerin söyledikleri son şey, "Dünyada neler olacağını bilmiyoruz, çok kötü şeyler olacağını düşünüyoruz." idi. Sonra da Allah "Bir halife göndermeyeceğim, bütün bunların hepsini göndereceğim. Yani onun bir problem olduğunu düşünüyorsanız, bir de bunlara bakın." diyor. Hepsini görüyorlar. Şimdi, onların isimlerini melekler biliyor mu? Hayır. Âdem'e insanların isimlerini ve özelliklerini kim öğretti? Allah öğretti, değil mi? Allah bunu meleklere öğretmedi. Yani melekler bu manzaraya bakıyorlar ve Allah meleklere soruyor: "Eğer doğruyu söylüyorsanız neden bütün bunların isimlerini ve özelliklerini bana söylemiyorsunuz? Onun kan dökeceği, kan akıtacağı, öldüreceği vesaire, yozlaşma yaratacağı iddianızda haklıysanız neden bana bu insanların nasıl insanlar olduklarını tanımlanıyorsunuz? Bir yardım edin, bilgilendirin beni." Onlar da "Sen fazla mükemmelsin, sen mükemmelsin..." Kendilerini tekrar ediyorlar. "...Allahım biz herhangi bir şekilde sana karşı çıkmak istemedik."

Bu arada kendindeki bir hatayı kabullendiğin zaman Allah'ın mükemmelliğini ikrar etmen gerektiği zamandır. Onlar kendi bilgilerinin eksikliğini kabullendiler, kendi bilginin eksikliğini nasıl kabullenirsin? SubhanAllah diyerek. "Subhaneke", "Ne kadar mükemmelsin". "Kesinlikle, senin öğrettiklerin dışında bir bilgimizin olmasının imkânı yok." Senin bize öğretmiş olman dışında biz hiçbir şey bilmiyoruz. Her şeyi bilen sensin." Başka bir deyişle sen tüm bu isimleri ve tanımları biliyorsun, biz bilmiyoruz "el-Alim olan sensin, el-Hakim de sensin." Hangi kararı vermiş olursan ol, onları dünyaya koymakla hikmet dolu bir şey yaptığını biliyoruz diyorlar.

O hikmeti şimdiden kabulleniyoruz, o hikmeti şu an bilmesek bile "inneke entel Alimul Hakim", bu bir inananın tavrıdır işte. Şimdi, devam ediyor, şöyle diyor "Âdem, onlara isimlerini söyle." Âdem (as) ne yapacak şimdi? Âdem (as) insanoğlunun her birini teker teker seçecek, isimlerini ve tanımlarını söyleyecek ve bunu kime yapacak? Meleklere. Bu liste firavunu da kapsayacak, Hitler'i de kapsayacak, Charles Manson'u da kapsayacak, seri katilleri kapsayacak, tecavüzcüleri kapsayacak, suçluları, katil psikopatları, kendine tanrı diyen insanları, her türden... Ebu Leheb de orada olacak. Ama başka kimi kapsayacak? Resûlullah'ı (sav) kapsayacak, İbrahim'i (as) kapsayacak, Musa'yı (as) kapsayacak ve bunların hepsini tek tek sayıyor. Kimin için? Melekler için. Melekler insanlığı tanıyorlar. "Felemma", bu yüzden lemma var ve terahî'yi [zaman aralığı] gösteriyor, "Sonunda onlara isimlerini ve tanımlarını bildirmeyi bitirdiğinde...". Burada melekler bir şeyi fark ediyorlar.

Melekler fark ediyorlar ki listede tam da olmasından korktukları birçok insan var. Neyden korkuyorlardı? Yozlaşma çıkaracak, kan dökecek. Firavun'a gelince "Aha" diyorlar sanki "Bunu diyoruz işte." Yani aslında söyledikleri şeylerin doğrulandığını görüyorlar. Ama MuhammedurResûlullah'a (sav) gelince, İbrahim'e (as), Nuh'a (as), Zekeriya'ya (as), Yahya'ya (as), sahabelere (ra) gelince, dünyanın iyi, salih insanlarına geldiklerinde, mağaradaki gençlere geldiklerinde, tüm bu insanlara geldiklerinde, şöyle diyor gibiler: "Bir dakika, tamamen haklı değilmişiz. Oldukça berbat durumda insanlar var, ama aynı zamanda oldukça harika insanlar da var burada. Harika insanlar var." Yani insanlığın taşıdığı potansiyelden dolayı yanlış oldukları kanıtlanmış oldu. Ve görüyorlar ki tanımları verilen insanlarda harika bir potansiyel var, inanılmaz özellikler barındırıyorlar. Allah da diyor ki: "Size söylemedim mi, göklerdeki ve yerdeki görülmeyenleri bilen benim." Allah neden göklerdeki ve yerdeki görülmeyenlerden bahsediyor peki? Sadece "Ben onları biliyorum, siz bilmiyorsunuz." diyebilirdi, "Onları biliyorum." Ama "Göklerdeki ve yerdeki görülmeyenleri biliyorum." diyor. O kadar güzel ki.

İmam Razi ve diğerleri şöyle yorumlarda bulundular, insan iki parçadan oluşmuştur, fiziksel beden ve içlerindeki ruh, içlerindeki ruh semâvâtdan geliyor, semâvâtdaki bir sır ve dünyadaki maddelerden oluşan bu harika oluşumlar olarak - bir parçaları maddi çünkü - insanlar Allah'ın birer sırrılar. Göklerin ve yerin görülmeyeni sonunda ortaya çıkarılıyor. Allah'ın gerçekleştirdiği bu büyük şey, insan. "Göklerin ve yerin bilinmeyen sırrını ben biliyorum."

Ve söylediğiniz şeyi biliyorum. Endişelerinizi söylediğinizi biliyorum. Ve sakladığınız şeyleri de biliyorum. Ne saklıyorlardı peki? İlginç bir soru bu. Sakladıkları bir şey, insanlığın kötü şeylere olan potansiyelini açığa vurdular, ama insanlığın iyilik yapmasıyla alakalı hiçbir şey demediler. Yani, muhtemelen iki yönlü potansiyeli olduğunu bilseler bile, sadece birini vurguladılar. Yani birini sakladılar. Ve "kâne" vurgu amaçlı da kullanılabilir, yani aynı zamanda "Ne sakladığınızı kesinlikle biliyorum." anlamına da geliyor. Ama şu da ilginçtir ki, meleklerin arasında aslında melek olmayan birisi vardı. İblis. Ve Allah'ın (cc) İblis hakkında şöyle bir tanımı var, bu olaydan önce Allah'a itaat etmiş ve meleklerin başına getirilmiş olsa bile, Kur'ân bize "kâne minel kâfirin" diyor. "Her zaman inanmayanlardandı". "Her zaman memnuniyetsizdi." Bir başka deyişle, her zaman kibiri vardı sadece açığa çıkmamıştı. Ama tohum hep oradaydı. Ama onlar bile bilmiyorlardı. Bu yüzden "a'lemu" kullanılıyor. Sizin gösterdiğiniz şeyleri sizden bile iyi biliyorum ve sakladığınız şeyleri de biliyorum, aranızda neyi sakladığınızı bilmiyorsunuz bile. Aranızda gelmiş geçmiş en kibirli yaratığı barındırıyorsunuz ve farkında bile değilsiniz.

Dolayısıyla Allah "Vema kuntum tektumûn" diyor. Bu tanıtım size yapıldıktan ve insanlığın üstünlüğü gösterildikten sonra bile, aranızda hâlâ ikna olmamış birisi var. Bütün melekler ikna oldu, ama aranızda ikna olmamış birisi var ve Allah bu yaratığa gönderme yapıyor, Allah "Sakladığınız şeyleri biliyorum" diyor. Bu yüzden de hemen sonraki ayette aynı noktaya geri dönüyor.

"Meleklere Âdem'e secde etmeleri söylediğimizde İblis hariç hepsi yaptı." Bu arada İblis kelimesi Arapça bir kelime değil, Araplara gelmeden önce bir kaynağı var. Yunancanın da etkisi var, "diablos" ve onun türevleri, İspanyolca'da şeytana diablo deniyor mesela, İblis o diablosdan geliyor. Yani dünyayla Araplardan önce de bir bağlantısı var. Yani İblis'in asıl ismi bu, gerçek ismi. Ve fark ediliyor ki Allah burada şeytan da demiyor, İblis diyor. Başka yerlerde şeytan dedi, ama burada İblis diyor. Farkı ne? Burada insanlığın babasının adı Âdem var, karşı tarafta da insanlığa karşı olan düşmanlığın babasının ismi var. Yani iki babadan bahsediliyor aslında. Âdem'in (as) zürriyeti var, İblis'in de zürriyeti, evlatları var. Ve onun evlatları şeytanları kapsıyor. Kendisi de bir şeytan, ama şeytanları da kapsıyor. Yani karşıtlık içindeki iki varlıktan şimdi isimleriyle bahsediliyor. Allah "Meleklere Âdem'e secde edin dediğimizde İblis haricinde hepsi etti." diyor. İnşallah bugünlük bitirmeden önce, biraz erken bitireceğim sanırım beş dakikaya bitiririm, sizlerle benim ikna olduğum tartışmalı bir fikri paylaşmak istiyorum. Söylemek istedim çünkü değerli olduğunu düşünüyorum. Katılmamakta tamamen özgürsünüz. Bu fikrimde mütabık olan sadece birkaç insan var. Ama yine de paylaşacağım. Yine, katılmamakta tamamen özgürsünüz.

İslami çalışmalarda "Tekrim secdesi" denen bir konsept vardır. Yücelikten dolayı yapılan secde. Yani İslam'dan önce Allah dışındakiler içinde de hürmet ve saygıdan secde yapılabiliyordu. Yani meleklere Âdem'e secde etmeleri söylendiğinde, Âdem'e duydukları saygıdan veya Âdem'in (as) onlara karşı üstünlüğe sahip olacağını kabullendikleri için bunu yaptılar. Bazıları Kur'ân'ın da dediği gibi meleklerin insanların hizmetine verildiğini öne sürdüler. Yaptıklarımızı yazan melekler var mesela, bizimle birlikte seyahat eden bizi taşıyan melekler var, seyahat ederken veya araba sürerken bizi koruyan melekler var. Allah ve Kur'ân sonraları bize inananlar öldüklerinde meleklerin gelip "Bizler sizin dünya hayatı ve ahirette koruyucularınızdık." dediklerini anlatır. Yani melekler insanların hizmetine verilmiştir. "Sonunda onlara isimlerini ve tanımlarını bildirmeyi bitirdiğinde..." Burada melekler bir şeyi farkediyorlar. Ben hep "Tekrim secdesi" konseptini benimsemede sorun yaşamışımdır. Secdenin Allah'tan (cc) başkasına yapılması fikri. Bundan Kur'ân'da sadece iki kere geçer. Bir tanesi Âdem (as) için, diğeri de Yusuf Suresi'nin sonunda kardeşlerinin ve ebeveynlerinin Yusuf'a (as) yaptıkları secde. İki Allah dışındakine yapılan ve kabul edilebilir olan secde. Benim benimsemekte zorlandığım ise buradaki "lam".

"Uscudu li Âdem" denildiği zaman, buradaki "lam" gramatik olarak "lam etta'lil" kabul edilebilir. "Lam etta'lil", Âdem'e değil, Âdem için secde edin anlamına gelir. Bunu Âdem'e değil de Âdem için secde edin olarak yorumlamak mümkün. Şimdi, bu ne demek? Musa (as) asayı attığı ve o da yılana dönüştüğü ve diğer sahte yılanı yediği zaman, sihirbazlar ne yaptı? Secdeye gittiler. Secdeyi asaya mı yaptılar asa dolayısıyla mı yaptılar? Asadan dolayı Allah'ın mükemmelliğini anlayıp secdeye gittiler. Önünde inanılmaz bir şey gerçekleşince ondan dolayı olarak secde edersin yani, anladınız mı? İnsanlar bunu garip şeyler için de yapıyorlar, mesela Pakistanlılar bir kriket maçı kazanınca secde yapıyorlar. Çünkü maç kazanmaları inanılmaz. Evet, maç kazanmanız mucizevi, bence de. Yani Yusuf'un (as) ailesi bir araya gelince, şu bana çok daha mantıklı geliyor ki, bu inanılmaz şeyden, Allah'ın planı, hikmeti ve Allah'ın onları bıraktığı tevazu hâlinin onlardaki etkisinden dolayı, kardeşlerine boyun eğmek yerine Allah'ın önünde boyun eğdiler. Secdeye Yusuf'tan dolayı gittiler, Yusuf'a değil. Tıpkı insanların mucizelerden dolayı secdeye gittikleri gibi, o mucizelere değil. Ve bu fikir benim için daha fazla desteklenmişti çünkü mesela Allah "Göklerdeki ve yerdeki her şey sadece Allah'a secde eder." Allah "sadece" kelimesini kullanıyor, secdenin sadece Allah için olduğunu belirtiyor ki bu da beni bu fikre daha çok çekti.

Ve beni o tarafa daha çok çeken şey ise, biz secde yaptığımızda nereye doğru secde yapıyoruz? Kâbe. Kâbe kim tarafından inşa edildi, İbrahim (as), ama biliyoruz ki ilk temelleri Âdem (as) tarafından atıldı. Ardından İbrahim (as) tarafından güçlendirilip tekrardan kuruldu. Kâbe'nin amacı neydi peki? "Evimi, tavaf edenler, etrafında dolaşanlar, orada kalan insanlar ve rükû ve secde yapanlar için temiz tutacaksın." İbrahim (as) o evi insanlar sadece Allah'a (cc) secde yapsınlar diye yaptı. İbrahim'in (as) iki çocuğu var. İsmail ve İshak. İsmail'e İslam'ı o öğretiyor, İshak'a da İslam'ı o öğretiyor. İshak İslam'ı kime öğretiyor? Yakub. Yakub İslam'ı kime öğretiyor? Yusuf (as). Ve bu insanların İslam'ı kimin İslam'ı? Babaları İbrahim'in. Herkes için açık değil mi?

İbrahim (as) neyi kurmuştu? Kâbe. Kâbe'nin amacı sadece ve sadece Allah'a (cc) secde yapmak. Ve onun soyundan Yusuf (as) ve Yakub (as) geliyor. Ve bu peygamberler, onlara selam olsun, hapisteyken bile Yusuf (as) babasının dinini takip ettiğini vurgulamıştı, İbrahim (as) ile başlayan... Bundan bahsetmişti. Ben de sadece Kâbe yoluyla Allah'a yapılan secdeyi bu kadar önemseyen bir dinde, bir başkasına yapılacak olan secdeye izin verilmesini hayal etmekte zorlanıyorum. Başka bir şeye yer bırakılmamış gibi gözüküyor. Ve ben bunun bir sorun olduğunu da düşünmüyorum, çünkü "Tekrim secdesi" ile ilgili bir hadis yok, "Tekrim secdesi" ile ilgili bir ayet yok, bu sadece gramatik olarak secdenin onlara yapıldığı yorumunun yapılmasının bir sonucu. Benim kalbim secdenin onlardan dolayı yapılmasıyla daha tatminkâr. Ve bu durum çok güçlü olan secde konseptinin de sağlamlığını koruyor. Birden Allah (cc), Resûlullah'a

(sav) "Şu andan itibaren secde sadece Allah'adır." diye vahyetmedi sonuçta. Secde benim gördüğüm kadarıyla ilk baştan beri Allah'a yapılan ibadetin en güçlülerinden birisi.

Ve Kur'ân'daki secdeyi çalıştığınız zaman, secde hep en harika yerlerde yapılmıştır. İnsanlar Allah karşısında en çok saygılı hissettikleri zaman secdeye gidiyorlar. Ve Allah en harika yaratığını yarattığı zaman ki nedir o? İnsanoğlu. İşte o zaman meleklere secde yapmalarını emrediyor. 5 dakikaya bitiririm demiştim ama 3 dakika daha alacağım, tam zamanında bitireceğim bu sefer, şu son şeyi söyleyeyim. Allah'ın konuştuğu bu melekler neredeler? Allah'ın arşını taşıyan melekler bunlar. Allah'ın yakınında olan melekler bunlar, "kiramin barara" Asil melekler. Ve Allah Âdem'i (as) yaratıyor ve bu yaratmayı o kadar takdir ediyor ki, en yakınındaki meleklerin bu yaratığın harikalığının anlamalarını o kadar çok istiyor ki, hatta bazılarının dediğine göre hangi görevi yapıyorlarsa yapsınlar "Ondan dolayı secde yapın." dendi onlara. Allah'ın önünde secdeye gidin. Yaratılan bu insandan dolayı Allah'ın mükemmelliğini beyan edin. Ve o an bir sürü şeyi yapmakta olan tüm bu melekler, melekler orduları, hepsi birden secdeye düştüler. Âdem'in (as) yaratılışında, insanlığın yaratılışında kendini gösteren Allah'ın mükemmelliğinden dolayı.

Allah'ın insanoğluna verdiği onuru fark etmek inanılmaz bir şey. Allah'ın verdiği onur. Çünkü Allah secdeyi ufak şeyler için istemez. İnsanlar ufak şeyler için secdeye gitmiyorlar. Ve tüm meleklerin secdeye gitmesi için Allah bu insana ne kadar da şeref vermiş. Şimdi bir de şu açıdan bakalım, şu an burada 2016'dayız. Bazılarınız cep telefonlarınızdan izliyorsunuz veya evde masaüstü bilgisayarlarınızdan veya dizüstü bilgisayarlarınızdan vesaire. Sizler burada mescittesiniz. Allah insanoğluna inanılmaz bir kapasite vermiş. Bunlardan ilki öğrenmek. Peki, bu yetenekle biz ne yapıyoruz? Saçma bir videoya beğeni koyuyoruz. Ne yapıyoruz bu öğrenme yetimizle? PS4 oyunumuzda online sıralamada daha yüksek olmak için daha fazla kupa kazanmak dışında... Allah'ın bize verdiği bu zihinle ne yaptık? Allah'ın verdiği bu beceriyle. Allah'ın verdiği bu kalp ile. O kadar fazlasını eğlencede boğulmuş zombiler olarak boşa harcadık ki. Bu dünyaya konulmamızdaki rolümüz hakkında düşünmedik. Ben eğlenceye karşı değilim. Ama aşırı doz diye bir şey de var. Ve herhangi bir şeyde aşırıya kaçarsan senin için kötü oluyor. Eğlencede aşırıya kaçar ve Allah'ın sana verdiği bu güzel aklı, bu inanılmaz nimeti öldürdüğün, bu şekilde eğlenceyle onu boşa harcadığın zaman, en büyük trajedi bu işte. Öğrenme yeteneği olan bu yaratık, o kadar çok öğrendi ki melekleri etkiledi, şimdi ise öğrendiği şeylerin hepsi yararsız şeyler. Tüm öğrendiği bu. Öğrenmesinin de tek nedeni daha fazla para kazanmak. Bu video oyunları konusu kadar acıklı bir durum. Bu dünyaya biz para kazanmayı öğrenmek için gelmedik. Bu dünyaya bu dünyayı nasıl daha iyi bir yer yapabileceğimizi ve Mevlamızı yeniden nasıl razı edebileceğimizi öğrenmek ve Mevlamızla tekrar ilişki kurmak için geldik. Bu yüzden bu

dünyaya konulduk. Allah diyor ki: "Sizi bu dünyaya koydu ki üstüne imar edesiniz ve geliştiresiniz." İnsanoğlunun amacı buydu. Ben özellikle gençlere diyorum ki, taze ve genç akıllarınız var. Âdem'in (as) mirasını tamamlayın, akıllarınızı çalıştırın. Aklınızı küçümsemeyin, bu akıl harika bir şey. İmam Rağib el-Isfahani akıl üzerine yaptığı ilk girişte "Allah'ın insan aklından başka bu kadar şereflendirdiği bir şey yoktur." diyor. Bu akla saygı duyun, bizi en başta bu pozisyona getiren şey budur, öğrenme yetimiz. Meleklerin bir üstüne geçmemizi sağlayan şey, Cebrail'in (as) bir üstüne geçmemizi sağlayan şey. Subhanallah. Bunu nasıl kazanabiliriz ki? Bu gerçekten üzerine düşünülmesi gereken bir şey. Allah (cc) bizleri bize bahşettiği onura layık kılsın ve önemsiz olmadığımızı ve hayatlarımızın değersiz olmadıklarını ve Allah için şerefli ve değerli olduklarını bizlere unutturmasın. Ve bununla anlayacağız ki, Allah'ın kelamıyla, şununla bitireceğim: "Biz gerçekten Âdemoğlu'nu şereflendirdik ve onurlandırdık." Biz bu dünyaya gelmeden önce bile Allah bizi onurlandırdı. Allah seni öyle bir onurlandırmıştır ki, seninle kimin dalga geçtiği, kimin sana hakaret ettiği, ne kadar kilolu olduğunla, kısa olduğunla, çirkin olduğunla, Müslüman olmanla veya aksanının olmasıyla dalga geçtiği önemli değil. Cennetlerin en üstünde sen çoktan onurlandırıldın zaten. Kimse bunu senden alamaz. Özellikle de "La ilahe illallah"ı taşıdığın zaman.

Allah (cc) bizlere onurlu insanlar olarak kalmamızı nasip etsin.

Allah bizleri Hakim olan Kur'ân'ı ile mübarek kılsın, ayetlerinden ve hikmetli zikrinden faydalanmayı nasip etsin.

14. Bölüm

“İblis hariç (hepsi) secde ettiler. O ise, diretti ve kibirlendi, kâfirlerden oldu. Ve dedik ki: 'Ey Âdem, sen ve eşin cennette yerleş. İkiniz de ondan, neresinden dilerseniz, bol bol yiyin; ama şu ağaca yaklaşmayın, yoksa zalimlerden olursunuz.' Fakat Şeytan, oradan ikisinin ayağını kaydırdı ve böylece onları içinde bulundukları (durum)dan çıkardı. Biz de: 'Kiminiz kiminize düşman olarak inin, sizin için yeryüzünde belli bir vakte kadar bir yerleşim ve meta vardır' dedik. (Bakara, 34-36)

“Rabbim, benim göğsüme genişlik ver, işimi kolaylaştır; dilimden de şu düğümü çöz ki sözümü iyi anlasınlar.” (Tâhâ, 25-28)

Yeniden herkese Es-Selamu Aleyküm ve Rahmetullahi ve Berekatuhu. Bugün yarım bıraktığımız 34. ayetin devamından başlayacağız. Allah'ın bütün meleklere secde etmeyi emrettiği, onların da hemen secde ettiği yere kadar gelmiştik. “فَسَجَدُواْ” Arapçadaki “ف” harfi mübaşere için de kullanılır. Gecikmeden, hemen olan bir şey. Eğer zaman alıyorsa “ثم سجدوا” dersiniz. Fakat Allah onlar hemen secde ettiler anlamına gelen “فَسَجَدُواْ” 'yu söylüyor. Bunu belirtmek önemli, çünkü kıssanın başında Allah onlara insanoğlunu şerefli, onurlu ve sorumlu bir konuma yerleştirdiğini söylediği zaman bir sorunları vardı ve o sorun burada çözülmüş oldu. O yüzden onlara secde emri verildiğinde hemen secdeye kapandılar. Aslında burada çok güçlü bir ibret yatıyor. Buradaki ders insanlar için, tıpkı meleklerde olduğu gibi şunu ifade eder, bir şeyi anlamadıkları zaman onlara onu yapmalarını söylemeden önce meseleyi anlamaları için onlara yardımcı olun. Daha neyi neden yapmaları gerektiğini anlamamışlarsa insanlardan öylece emirleri, yönergeleri takip etmelerini bekleyemezsiniz. Bu meleklere bile uygulanmış bir şey. Allah direk Âdem'e secde edin demekle başlamadı. Dedi ki “Âdem'i yeryüzünde halife olarak yaratacağım.” Bu karar alındı.

Aslında bir tartışma vardı ve Allah meleklere Âdem'in neleri yapmaya muktedir olduğunu canlandırması yoluyla neden bu konumu hak ettiğini açıkladı, sonrasında secde edilmesi gerektiği emir geldi. Bu yüzden bu mantıksal yaklaşım inananlar için de çok önemlidir. Bugün çocuklarımızdan bir şeyleri yapmasını umuyoruz. Namaz kıl ya da sabah namazına kalk her neyse. Sonrasında çocuklarımız ergenliğe girdiklerinde, lisedeki arkadaşları bir şeyler

yapıyor ve siz, "Bu haram, bunu yapamazsın, böyle konuşamazsın, şununla gidemezsin, bu insanlarla arkadaş olamazsın, buralarda takılamazsın..." şeklinde tepki veriyorsunuz ve onların sorusu hemen şu oluyor:

+Neden?! Neden yapamam? Bunun mantığı ne? Açıkla bana.
- Çünkü ben öyle söylüyorum.
+Hayır, daha iyi açıkla.
-Çünkü cehennemde yanacaksın!
+Ama neden yanacağım?
-Çünkü ben öyle söyledim.
Bu tavır yardımcı olmuyor bize. Tatmin edici cevap alamayan çocuklar, kendileri bir şeylerin cevabını bulduğunda ne oluyor? "Senin bize öğrettiğinden başka bir bilgimiz yok." (Bakara, 32) Bunu kabullenir ve ikna olurlar.

Siz onları dediklerinizi yapmaya zorlarsanız, onlar özgür oldukları, büyüyüp kendi kararlarını aldıkları zaman göreceksiniz ki başkaldıracaklar. Dinlemediklerini göreceksiniz. Sonrasında bağırmaya alışkın anneler, çocuklara ne yapmaları gerektiğini söyleyip duran bu babalar görecek ki, onlar belli bir yaşa ulaştıkları zaman tamamen kontrolden çıkmışlar. Geçmişe dönüp bakmayacaklar bile. Bir araba aldıklarında, kendi evleri olduğunda, hayatınızdan kaybolduklarında siz neye uğradığınızı şaşırıyorsunuz. Neden oldu bu? Daha küçük çocukları olanlar, bu zamanlar çocuklarınızla mantıklı düşünebilme zamanlarıdır. Bilirsiniz çocuklarımız 7-8-9-10 yaşlarındayken bizler "Neden?" sorusu etrafında dönen din anlayışını inşa etmeye başlıyoruz. Neden? Bizim dini eğitimimiz bu soruyla çevrelenmiş olmalıdır. "Ne?" sorusuyla değil.

Maalesef şu an bizim dini eğitimimiz tamamen "Ne?" sorusu üzerine yoğunlaşıyor. Farz olan nedir? "Ne ve Nasıl" Nasıl abdest alırsın? Nasıl namaz kılarsın? Ne okumalısın? Ne yapmalısın? Ne ve nasıl var. Çocuklarımız aklına getirmediğimiz soru nedir? "Neden?" Neden Müslümanız? Neden yaptığımız şeyleri yapıyoruz? Neden cennete inanıyoruz, neden Allah'a inanıyoruz? Neden bizim yolumuz en iyi yol, neden hakikat İslam'dır? Bunlar her insanın fıtraten sahip olduğu sorulardır ve Müslüman bir ailede doğdukları için çocuklarımızın otomatik olarak "Neden?" sorusu olamayacağını düşünmemiz mantıksızca bir iştir. Elbetteki "Neden?" sorusunu soracaklar. Biz tatmin edici bir cevap vermezsek bir başkası verecektir ve bu başka kişinin verdiği cevaplar bizim umduğumuz cevaplar olmayacak. Sonra onlar tekrardan bu soruları size getirecekler ve siz panik içerisinde olacaksınız.

Çocuklarımızı eğitmek için kendimizi eğitmeliyiz. Müslümanın eğitiminin temelinde "Neden?" sorusunun cevapları yatar. Âdem'in (as) kıssasından

çıkardığım şey Allah (cc)nin meleklere secde emri vermeden önce onlara insanoğlunun "Neden" bu denli muazzam olduğunu göstermesidir. Çünkü onlar onu daha önce hiç görmemişlerdi. Kendilerine gösterilmesi gerekiyordu. Sonrasında tamamen mutmain oldular ve teslimiyetlerinden bir an bile şüphe etmeden hemen secde ettiler. Sonrasında Allah "إِلاَّ إِبْلِيسَ" diyor. İblis hariç. İstisna olan İblis. Neden? Çünkü her zaman İblis'in yolunu takip eden insanlar da olacaktır. Her ne kadar delil gösterip ikna etseniz, ne kadar "Neden?" sorusuna yönelik tatmin edici cevaplar verseniz bile yine de bu onlar için yeterli olmayacaktır. Çünkü içlerinde hâlâ, zihinlerini iyi kararlar almaktan alıkoyan bir şey vardır. Mantıksal olarak ikna olmuş olsalar bile. Kalpleri Allah'ı kendilerinden daha üste koyamayacakları kadar kibirle, hırsla, bencillikle doludur. Bunu kabul edemiyorlar ve bu İblis'in yoludur. Yani bunu yapamadı.

"فَسَجَدُواْ إِلاَّ إِبْلِيسَ" Burayı anlarsanız aslında eleştiri yükseltildiği zaman İblis de aralarındaydı yani bu eleştiriyi anladı. Yine aynı şekilde Âdem'in üstünlüğü gösterildiği zaman o yine oradaydı. Ve emir bildirildiği zaman, şimdi anladın, secde etmen gerekiyor; ama onun kibri kendisini bunu yapmaktan alıkoydu. Bu yüzden Allah diyor ki "أَبَى" Reddetti. Urduca konuşanlar bazen Arapça kelimeleri Urduca kelimelerle karıştırıp aynı olduğu yanlışına kapılıyorlar. "أَبَى" Abacan değil. Üstüne şedde koyduğunuz zaman Abba gibi bir şey oluyor, o da Arapçada çim anlamına geliyor. Aba aba... Babanızı çağırıyormuşsunuz gibi. Baba iyi, benim çocuklarım da bana baba diye sesleniyorlar. Her neyse, yani yüz çevirdi. Bu arada "ابى" aynı zamanda "رفض" gibi zıtlıktır. "رفض" da reddetmek, yüz çevirmek olarak tercüme edilir. Ama "ابى" dediğiniz zaman kuşkusuzca reddetmektir, yumruğunuzu masaya vurup "Hayır!" demek gibi. Kesin bir dille yapmayacağım! Bir şeyi kuşkusuzca yaptığı zaman Allah (cc) için de kullanılan bir kelimedir. "وَيَأْبَى اللّهُ إِلاَّ أَن يُتِمَّ نُورَهُ" Nurunu tamamlamaktan başka her şeyi reddediyor. Allah nurunu tamamlamaya karar verdi. Aynı fiil kullanılıyor.

Fakat sonra Allah diyor ki: "وَاسْتَكْبَرَ" "Büyüklük tasladı." Allah (cc)'nin kelime seçimi çok muazzam. Kur'ân'da kibir için kullanılan "كبر" kökünden gelme iki kelime vardır. Kibir gurur anlamına gelir. Kebir ne anlama geliyor? Herkesin bildiğini düşünüyorum. Büyük. Değil mi? Kebir büyük olma arzusu ya da büyük olduğunu düşünmektir. "تَكَبُّرْ" ve "استكبر"'a geliyorsunuz,

"فَمَا يَكُونُ لَكَ أَنْ تَتَكَبَّرَ فِيهَا" Yani "تَكَبُّرْ" ve sonra "استكبر" kullanılıyor. Bu ayette

"استكبر" kullanılıyor. Aynı kökten. Fakat bunların her biri farklı bir şeyi vurguluyor. "تَتَكَبَّرَ" ve "أَنْ تَتَكَبَّرَ فِيهَا" büyük olmak anlamına geliyor. Kendini büyükmüş gibi farz etmek anlamına gelmiyor. "فَمَا يَكُونُ لَكَ أَنْ تَتَكَبَّرَ فِيهَا" fakat "استكبار" birinin içinde ortaya çıkabilen bir şey iken, "تَكَبُّرْ" sergilenen bir şeydir. Dışa vuruluyor, amele dökülüyor. "استكبر" birinin bir şeyi içinden istemesidir. Mesela aynı babtan "استغفر" Bağışlanma dilemek, bağışlanma istemek. Bağışlanmayı isteyen, dileyen, onu arayan biri bile bütün bunları kalbinden gelerek istiyor olabilir. Dışa vurmayabilir. Yani buradaki "ت" , "س" , "ا" gibi bir yapıya sahip olan babların çoğu kalbi meselelerle ilgilidir. Bu yüzden Allah (cc) burada onun büyük, yüce olmayı istediğini söylüyor. Allah onun yaptığı bir davranışı değil, bu davranışı yaparken kalbinin derinliklerinde neler olduğunu belirtiyor. Yani "أَبَى" bunu dıştan reddetti; "وَاسْتَكْبَرَ" bu da içinden nelerin geçtiğidir, o kendisine büyüklük atfetti. Bu bize çok hassas bir noktayı ifade ediyor. İblis neyi kıskandı? Allah Âdem aleyhisselam'a bir takım hazineler vermeyecek, açıkçası kendisi zaten bulunabileceği en iyi yerde, cennetteydi. Cennetten çıkıp yeryüzüne inmek rütbenin düşmesi demektir, yükselmesi değil. Neden Âdem'i kıskanıyorsun? O cennetten atılıp dünyaya gönderildi. Burada kıskanılacak ne var? Hepsinden öte ona devasa, çok ağır bir sorumluluk verildi. Neden onu kıskanasın ki?

Mesele şu ki, anlaşılması çok önemli bir nokta, takdir edilmek. Takdir edilmek gururun büyük bir parçasıdır. Çocuklar arasında, baba gelip birine sarılsa, seni seviyorum, seninle gurur duyuyorum derse diğer çocuğa ne olur? Öfkelenir. "Oğlum neden arabamı yıkamadın? İyi bir iş yapmış olurdun." dese baba, diyelim ki diğer çocuk araba yıkamak istemiyor. Tv izlemeyi yeğliyor. Ama o buna rağmen üzgün hisseder, çünkü düşünür ki, babam arabasını yıkamamı benden istemedi, çünkü benim yeterince nitelikli olmadığımı düşünüyor. Bana sorsaydı bile hayır baba ben oyun oynamak istiyorum derdim. Ama bana sormaması beni rahatsız ediyor. Anladınız mı? Bu neyin arzusu? Takdir edilmenin. İblis kimden takdir bekliyor gibi görünüyor? Allah (cc)'den. Verilen sorumluluğa rağmen. Bu krallık ya da istediği her şeyi elde ettiği bir ödül töreni değildi. Ki işin aslı Allah insanın yeryüzündeki yaşamı hakkında şöyle diyor: "Biz insanı gerçekten sıkıntı ve zorluk içerisinde yarattık." (Beled, 4) Bu dünyada yorulacak. Bu hayatta kalma çabası. Kendinizi ve ailenizi geçindirmeniz, saygın bir hayata sahip olmanız, ilişkilerinizi sürdürebilmeniz kolay değil. Ve bu bize yönelik bir takdirdir, İblis buna katlanamadı. "O neden kabul edildi? Ben neden kabul edilmedim?"

Kabul edilmek öyle bir şeydir ki birini şeytan olabileceği noktaya kadar götürür. Bu arada bu kabul edilme insanlık tarihinde bir kardeşin kardeşini öldürdüğü ilk cinayete sebep olan Habil ve Kabil olayındaki kabul edilmeyle aynıdır, A'raf Suresi'nde geçer. İlk öldürme para üzerine olmadı. Mal mülk üzerine olmadı. "Birininki kabul edilmiş, diğerininki kabul edilmemişti." (Mâide, 27) Birinin kurbanı kabul edildi diğerininki kabul edilmedi. Aynı kıskançlık. Yusuf'un (as) kardeşlerini neredeyse kardeşlerinin ölmesini isteyecek kadar delirme noktasına getiren şey de buydu. Onu kuyunun içine attılar. Orada yılanların, akreplerin olmadığını kim bilebilir? O bir kuyu! Bunu kardeşlerine yapmak için istekliydiler. Neden? Çünkü onun babalarından aldığı takdiri kıskanıyorlardı. Bu takdir edilme düşüncesini iyi anlayın. Saygınlık, para, makam, güç gibi şeyleri düşündüğümüzde bunlar insanoğlunun takdir edilme arzusu karşısında çok zayıftırlar. Şeytanın içinize yerleştirdiği şey, takdir edilme, övülme, kabul edilme arzusudur.

Hatta İslam adına, bu işin korkutucu tarafı. İslam adına bile... Mescidlere hizmet eden insanlar var. Bir mescidte çalışmak eğlenceli bir iş değil kardeşim. İmar başvurusu yapmak, park yerini yaptırmak, inşaatçılarla konuşmak, abdesthanelere bakmak. Bütün bunları yapması eğlenceli değildir. Ama bazı insanlar var ki, onların belli bir mesleği vardır, ailelerinden ayrı olarak fazladan zaman harcayıp mescidlerde gönüllü oluyorlar. Şûra meclisleri düzenliyorlar, parayı nasıl harcayacağız? Nereden başlayacağız? Nereleri yenileyeceğiz? Bu gibi şeyler.

Burada bile bakıyorsunuz, zengin bir geçmişe sahip olan insanlar çıkıyor diyor ki ben mescidin başkanı olmak istiyorum. Sen zaten iş yerindeki bölümün başkanısın, sen bir doktorsun bütün hemşireler etrafında koşturup senden emir alıyorlar. Evinin reisisin, en zengin insansın, seni zirvede tutan bu kadar şeye sahipsin ama "Beni fark etmedikleri, takdir bir yer var." diyebiliyorsun. Onlar için yaptığım şeylerden ötürü takdir edilmiyorum, hak ettiğim ilgiyi alamıyorum, mescidin "en üstün yöneticisi" ilan edilmeliydim. Mescidlerde bile... Mescidler, "Şüphesiz mescidler, Allah'a aittir. Öyleyse, Allah ile beraber başka hiçbir şeye kulluk etmeyin." (Cin, 18) denilen yerlerdir. Bu arada doktorlara sataşmıyorum, af buyurun. Sadece hayata dair kötü tecrübelerim var. Yani diyorum ki bu herhangi biri olabilir. Bir kariyeri olmayan biri de olabilir. Ama mescide gelince olay takdir edilmeye dönüyor. Oylamaya, seçimlere dönüyor. Kime oy vereceksin? Ve bu adam birden yükselir, öteki bilmem ne yapar... Bu iş cumhuriyetçilerin demokratlara karşı olduğu bir durum gibi. Mescidte? Neden? Ne üzerine neyi kazanıyorsunuz? İşte bu

insanlar benim katkılarımı takdir etsin fikri. Bu kafanın içinde bir yerlerde. Bu "استكبار"dır.

Mükemmelliği, mükemmel sayılmayı istemek, insanların senin mükemmel olduğunu düşünmesini istemek. Bunu beynine koyman. Size hiçbir fiziki katkısı olmamasına rağmen, ondan gelen hiçbir maddi kazanım yoktur. Ama o insanlara maddesel çerçevede darbe vuran bir hastalıktır. Bu kibir meselesinin insanoğlunun her bir halkasını, her uğraşını etkilediğini göreceksiniz, kibirleri ailelerini etkiliyor. Bir ailede mesela, her yaptığına sürekli olarak takdir övgü bekleyen bir baba vardır ve her zaman sinirlidir. "Sizler benim sizler için yaptıklarıma değer vermiyorsunuz! En son ne zaman yaptıklarıma teşekkür ettiniz?!" Sürekli bunun üzerine düşünür. O sanki evin bir odasındaki bir Firavun gibidir. İçinde bulunduğu bu küçük dünyasında "İşte ben sizin en yüce Rabbinizim!" (Nâziât, 24) şeklinde deklare edilmeye ihtiyacı vardır.

5-6 kişi birlikte çalıştığınız bir daire olabilir. En çaresiz durumunuzda bile yapmayacağınız işleri yapan insanlar var. Temizlik işlerinde çalışıyorlar. Biri kamyonu sürüyor, biri yükleri taşıyor, biri çöpleri vs. topluyor ve kamyonu kullanan adam... Şoför benim... O bu küçük dünyasının firavunu. "استكبار"'da olan o. "Ben takdiri alırım." kafası. Bunlar bir iş yerinde, bir dairede takım arkadaşları arasında olabilecek benlik çekişme türleridir. Uzayıp gidiyor. Yani bu iş dünyasında oluyor, aile içerisinde oluyor... Elbette ki, kardeşler arasında. Kardeş rekabeti. Aslına bakarsanız bu rekabet en tehlikeli ego rekabetlerinden biridir. Bu yüzden, ilk düşüşün, Âdem'in (as) büyük günahı olan cennetteki ağaçtan yemesi sonrasındaki insanlık tarihine kaydedilmiş ikinci günah, kardeşler arasındaki rekabettir. Bu insanlığın ikinci günahıdır. Bu insanlığın ilk cinayetidir. Bütün bunlar kıskançlığın sonuçlarıdır. Biri "Babam bütün ilgisini ona veriyor, onun benden daha iyi olduğunu düşünüyor, sadece daha uzun olduğu için mi? O okula gittiği için mi? Notları daha yüksek diye mi?" şeklinde düşünüyor. Biz ebeveynler olarak yardım etmiyoruz.

Sınavdan 100 alan çocuğu alıp, 100'lük sınav kâğıdını geri kalan çocukların suratına "Görüyor musunuz?" gibisine çarpıp "Bu yüzden onu daha çok seviyorum, bu yüzden. Hem daha iyi bir görünüme sahip hem de zeki. Peki, siz ne yaptınız?" diyoruz. Ve bu küçük kız kardeş ya da erkek kardeş sürekli olarak kardeşlerinin kendilerini yaktığını düşünürler. Sonrasında onların neden bu kadar açık bir şekilde kavga ettiklerini düşünüyoruz. "Neden kardeşinin oyuncağını alıp kırdın? Oynamadın bile sadece kırdın." Sonrasında oturup izlerler. "Neden bunu yaptın?" Ebeveynler de gelip bağırırlar: "Neden oyuncağını kırdın, hep bunu yapıyorsun!" İşte tam da bu yüzden. "Çünkü sen onu daha çok seviyorsun." "Bu oyuncağı bile benden daha çok seviyorsun."

Daha çocukluktan itibaren... Çocukluktan... Bu "استكبار"dır. Bu şeytanın insanlığın içine koyduğu şeydir. İnsanı mahveden budur.

Bu yüzden şeytan bizde olduğundan emin olmak istiyor. Hayatımızın her safhasında. Aslına bakarsanız İslam davasını bile rahat bırakmıyor. Hatta bunun en önde gelenlerden biri olduğunu söyleyebilirim. Bir âlimin, imamın, konuşmacının, müftüyü, fakihin ardından gelip diyecek ki: "Hey çoğu onu dinledi. O toplantının final konuşmasını yaptı sen ise sadece sabahki kısmı. Neden seni fark etmediler? Sen ondan daha meziyetlere sahipsin. O da kim? Yani bir bak şuna. Senin gittiğin okullara gitti mi? Seninki gibi icazeti var mı? Bunu yaptın mı, şunu yaptın mı? Bunu bile bilmiyor, şuna bile sahip değil vs..." Sonunda içinde bir kıskançlık uyanır. Allah'ın dinine hizmet eden biri başka bir Allah'ın dininin hizmetkârı olan kişiye karşı oluyor. Bu tarz şeyler böyle üzücü işte.

Anlamanız gerekiyor. İlk kıskançlık makam isteğiydi, dini anlamda bile olabilir bu. Aslında şunu söyleyebilirim ki, Âdem aleyhisselam'a dini bir yükümlülük verildi. Bu yüzden ortaya çıkan kıskançlık dine hizmet etme alanındaydı. Şöyle düşünüyoruz; "Dine hizmet ediyorsam elhamdulillah otomatik olarak tevazu içinde bir işte olmuş oluyorum." "Diğer tüm işlerde kibir olur. Allah'ın dinine hizmet işine gelince ise otomatik olarak mütevazı olurum." Yok, öyle bir dünya! Açıkçası mesele burada başlıyor. Kur'ân'da geçen bazı "en kibirli insanlar" kategorisindeki kişiler din adına kibirliydiler. Din adına kibirliydiler. Bu en fazla kibir saldırısının olduğu alandır.

Kur'ân okumadan önce euzu besmele çekmemizin bir sebebi var. "Kovulmuş şeytandan Allah'a sığınırım." Topluluklarımızda gördüğüm şey Elhamdulillah, hanım kardeşlerimiz daha fazla adamışlar kendilerini, Amerika, hatta dünya genelinde. Kur'ân'ı öğrenmede, ezberlemede, tecvid çalışmada, tefsir öğrenmede, bu gibi şeylerde zamanlarını veriyorlar ve kendilerini adıyorlar bu işe. Bazı kardeşler tecvid öğreniyorlar sonrasında bakıyoruz ki söylediğim şeylere sahip oluyorlar: "Ben tecvidi biliyorum. Şu insanlara bak. Hiç Kur'ân okuduklarını duydun mu? Off Estağfirullah. Şu hanım kardeşimiz daha Fâtiha'nın anlamını bile bilmiyor." Bu Kur'ân'dan her ne öğrendiysen, seni tavazu sahibi kılması gerekiyorken tam tersine sebep oldu. "Allah onunla birçoğunu da şaşırtır, yine onunla birçoğunu yola getirir." (Bakara, 26) Mesele bu işte. Birçok insanı Kur'ân'la saptırır. Senin Kur'ân bilgin, Kur'ân'ı okuman, ezberin, dini kimliğin bir şekilde seni aklında daha üstün konuma getiriyorsa, sende Kur'ân'dan hiçbir şey yok demektir. "Sizde hiç Kur'ân yok mu?" bu adamı hatırladınız mı? Siz O'na sahip değilsinizdir. Bu kadar. O Kur'ân değildir. Kur'ân senin insanlar arasındaki saygınlığını değil, Allah katındaki konumunu

yükseltmeliydi? İnsanlar arasındaki konumunu değil. Bu Kitap üzerine çalıştıkça, senin tevazuunu artırmalı. Boynunuzu bükmeli, benim boynumu bükmeli. İşte bu üzerine çok titrememiz gereken "استكبار"dır. Özellikle dinî anlamda.

Ailelerimiz var, bunu söylemek zorundayım, çünkü bu ümmet içerisindeki illetleşmiş bir kültür. Bir kısmınız diyeceğim şeye alınabilir ama sorun yok. "Biz muhakkak ki Allah içiniz ve muhakkak O'na döneceğiz." (Bakara, 156) Çocuklarından Kur'ân'ı ezberlemesini isteyen ebeveynleriniz var. Bu durumdan mesudum. Çok güzel bir şey, çocuklarımıza Kur'ân'ı ezberletmemiz. Fakat onlardan bir zafer simgesi olmalarını istediğinizde... "Benim çocuğum teravihi kıldıracak! Onun kıldırdığından, kaydedildiğinden ve Youtube'da yayınlandığından emin ol." Ne yapıyorsunuz? Onlara neden Kur'ân'ı ezberlettiniz? Onlarla gösteriş yapabilesiniz diye mi? Bu kendisiyle etrafta dolaştığınız ganimetle topluma yıldızlı bir başarı gösterebilesiniz diye mi? Bu yüzden mi Kur'ân'ı ezberlettiniz?

Kur'ân'ı ezberlemek onların Allah'a giden yolundaki ilk adımdı. İlk adımları. Kalplerinde Allah'ın ayetleri var, devamında hayatlarının geri kalanı bu sözler etrafında dönecek, bu sözlerinin anlamını öğrenecekler. Bu sözlere hizmet edecekler ve onları diğer insanlarla paylaşacaklar. Bu onların ilk adımları, ganimetleri değil. "Yapılması gereken iki şey var: Kur'ân'ı ezberlemek ve doktor olmak. Çocuklarımın dini ve dünyası hazır. Tamamdır. Bu her iki dünyanında en iyisi. Çünkü Kur'ân'ı ezberlediğin zaman hiçbir günah sana isabet edemez." Bunları düşünmenize sebep olacak ne tür bir ilaç içtiniz acaba? Hey ufaklık! Ufaklık! Hey hey sen ufaklık, dön bakalım. Merhaba! Merhaba! Tamam, bak burda bir kamera var. Bir dahakine onun arkasından gideceksin tamam mı? Tamam, iyi çocuk. Unutmayacak. Orada oynacağız, bekliyorum onu.

Her neyse, "أَبَىٰ وَاسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ" - Bakınız "استكبار" , büyüklenme din hizmeti diye düşündüğünüz şeyde içine sürüklenebildiğiniz bir şey. Olabilir bu. Bazen Ulemanın toplantıların oluyor. İlim ehli insanlar. Gerçekten çok samimi âlimlerle tanıştım. Vallahil'azim. Kendileriyle tanıştığım zaman kalbimi eriten âlimler var. Çünkü onların ilmi kendimi bir kalıntı gibi hissetmeme neden oluyor. Fakat onlar beni sanki onların hocasıymışım gibi karşılıyorlar. Bu beni bitiriyor. Lütfen bunu yapmayın. Sonra gelip çok faydalandık diyorlar ben hemen yok hayır olmadı lütfen böyle söylemeyin, sizden faydalanacak olan benim diyorum. Sonrasında tanıştığım insanlar var, bu insanlar sadece dünyadaki üst düzey âlimlerden olmakla kalmayıp hâlâ haftada en az 50 saat olmak üzere çalışmalarını sürdürüyorlar. En az. Hoca olduklarından daha çok

talebe konumundalar. Ve bazı genç insanlar biliyorum, bunlar bir yıllığına, iki yıllığına, belki dört ya da beş yıllığına İslami derslere gidiyorlar. Ve geri döndüklerinde şu durumda oluyorlar, fiziki olarak kuşansalar ya da kuşanmasalar Şeyhlik nişaneleri her zaman üzerlerindedir ve eğer tam anlamıyla tanınmayıp hiç kimse gelip kendisine krallara layık bir bağlılık ve edep göstermiyor, şeyhimizin(!) önünde tevazuyla çökmüyorsa: "Bu adamların ilme saygısı bile kalmamış be, ilme karşı edepli değiller." Bu ilim mi bilmiyorum, hilm (nazik bir kişiliğe sahip olmak) bile değil, Allah'ın dini üzerine ders aldın diye sana bir unvan verildiğini düşünmen. Verilmedi.

Biz âlimlere, talebelere saygı duyuyoruz ama onun bir talebesi, âlimi, hizmetkârı isen insanlardan saygınlık, bu tarz muameleler bekleme. Bizler kuluz, ayrıcalıklı insanlar değiliz. Âlimler, hocalar, talebeler imtiyaz sahibi değillerdir. Kuldurlar, bu dinin hizmetkârlarıdırlar. Bir kongreye gitmiştim, yaptıkları şey şu, sahnenin gerisinde V.I.P bir salon var yani gidip konuşmanızı yapıyorsunuz insanlarla konuşmanız gerekmiyor ve yine V.I.P arka kapınızdan dışarı çıkıp arabanıza ulaşıyorsunuz. Yani insanlar sizi rahatsız(!) etmiyor. Bu kongrede konuşma yaparken güvenlik görevlisi gelip "Üstad gitmemiz gerek, V.I.P kısmını kullanmalıyız!" dedi. Dedim "Sakin ol. Sadece selam vermek istiyorum, belki soruları olur. Sonrasında etrafımı sarıp, insanları itmeye başladılar ve tıpkı bu şekilde: "Sen! Sonraki kişisin, sen! Bir sonraki!" Tamam, kardeşler sakin olun. İnsanlara konuşmaları için fırsat verin.

Ne yapıyorsunuz? Bu bir konser değil, ben de bir politikacı değilim. Sadece Kur'ân üzerine öğrendiğim şeyleri insanlarla paylaşmaya çalışıyorum. Ve eğer insanlar kibar bir şekilde selam verip, duada bulunup, bir soru sormak istiyorsa onlara müsaade edin. Onlar benim için burada değiller; ben onlar için buradayım. Bizden bir şeyler öğrenmek isteyen insanlar bizi onurlandırır. Başka bir şey değil. Bu "استكبار" düşüncesinden olabildiğince insancıl bir şekilde uzak durmamız gerektiği sürekli olarak telkin edilmelidir. Özellikle dinî anlamda. Bu dinin bir talebesinin, bir davetçisinin, bir âliminin başına gelebilecek en ama en kötü şey eleştirildikleri, kendilerine soru sorulduğu zaman ya da hizmet etmeleri istendiği zaman bunun aşağılayıcı olduğunu düşünmeleridir. Çünkü onlar daha üst düzey bir şeyde göze çarpmalıdırlar, böyle ufak tefek şeyler istenmemelidir onlardan. Mesele bu olmamalı. Asla bu olmamalı. Eğer İbrahim aleyhisselam bile kendi başına gidip bir hayvanı kurban ettikten sonra onu pişirip misafirlerine ikram ediyorsa biz kimiz ki? O Allah'ın mertebesi yüksek bir peygamberiydi. Halilullah (Allah'ın dostu) idi. Bir hizmetçisi falan olmalıydı. Daha fazla kişi olmalıydı. Onlar gidip O'nun için hayvanı kesmeliydiler; O onlar için değil. Bu bizim peygamberlerimizin mirasıdır. (Allah'ın selamı hepsinin üzerine olsun).

Yani okuduğumuz bu "أَبَى وَاسْتَكْبَرَ" ... Bunlar çok ağır sözler. Reddetti, içinde büyük bir kibir vardı. Azamet sahibi olmak istedi. "وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ" "كَانَ" yi tercüme edeceğim burada. "كَانَ" İlk olarak tevkid (vurgu) anlamında kullanılabilir. O kesinlikle kâfirlerdendi. "كَانَ"nin bu şekilde kullanılması Kur'ân'ın tarzıyla alakalıdır. Bu şekilde de çevirilebilinir, "O her zaman inkâr edenlerdendi." Şimdi bu kısım çok hassas. Çünkü inkâr nedir? Biz kâfir olmanın Allah'a inanmamak olduğunu düşünürüz hep. Ama o açık bir şekilde İblis Allah'a inanıyor, O'nunla konuşuyor. Allah ile konuşmaya müdahil oluyor, dahası Allah'a hizmet ediyordu. Yani burada Allah yoktur demiyor. Peki, nasıl kâfir oluyor? Kâfirin çok fazla anlamı vardır. Bir anlamı reddetmektir. Allah'ın emrini yerine getirmeyi reddediyor. Bir görüşe göre. Bir diğer anlamı ise gömen kişi demektir. Arap dilinde kâfir, aynı zamanda çiftçi için de kullanılan bir kelimedir. Çünkü onlar tohumu toprağa gömerler. Onun içinde, en başından beri derinlerde gömülü olan bir kibir tohumu vardı ve bu da kâfirin bir kullanım şeklidir.

Kâfir iyiliği inkâr eden, nankör anlamına da gelir. Şakir, kâfirin zıttıdır. Şakir, minnettar olan demektir; kâfir ise hain, nankör olan. O nankör olanların arasındaydı. Neden bu önemli? Çünkü kibiri ortadan kaldıran, paramparça eden şey şükürdür. Kibiri yok eden şey neymiş? Şükür. İnanan bir kişi kendisine verilen nimetin farkında olması, onu takdir etmesi... Çünkü siz farkında oldukça, "Bana verilen her şey, bana ait değil, bana verildi. Onlar bana nimet olarak verildi. Bu yüzden onunla gururlanmam gibi bir şey olamaz. Çünkü benim değil, bana verildi." fikrini daha çok özümsersiniz. Size ait olmayan bir şey için gururlanamazsınız. Bu yüzden Allah'ın size verdiği nimetler için minnettarlığınız giderek artar.

Bu ince çizgiyi anladığınız zaman Kur'ân'daki duaları da kavrayacaksınız. Kur'ân'daki dualardan şükür ve kibir arasındaki ince çizgiyi anlayabilirsiniz.
Mesela "Ve Rabb'inin nimetini her fırsatta anlat." (Dûha, 11) Allah'ın sana verdiği nimet hakkında konuş. Allah sana lütufta bulundu. Ona fark et ve onu idrak et, Allah'tan sana bir nimet olarak. Allah sana ilmi, Kur'ân'ı hediye etti. Allah sana bu hediyeleri verdi, öyleyse takdir et. Allah'ın nimetlerini idrak et. İbni Âşur'u ve tefsirini çok seviyorum, Allah ona rahmet etsin, bazen bir ayet hakkında aklına bir şey geliyor ve onu daha önce bir yerde okumamış. Bu fikir Allah'ın ona vermiş olduğu bir ilham olur ve onu yazarmış. O an bunun Allah'ın kendisi üzerindeki nimetini idrak eder ve şöyle yazar: "Bu Allah'ın bana açtığı bir şeydir." Bu Allah'ın bana açtığı bir kapıdır, bu Allah'ın bana verdiği özel bir

hediyedir gibi... Bunun farkına varırdı. Bu onun için bir kibirlenme değil; şükrünü eda etme anıydı.

Bu Davud ve Süleyman aleyhisselam'da da görebileceğiniz tarzda bir duadır. Onlara saltanatın ötesinde bir saltanat verildi. Hükümdarlığın her türlüsü verildi ve onlar bunun diğer insanlar arasında kendilerine Allah tarafından verilen bir nimet olduğunu kabul ediyorlardı. Bu durum onların şükrünü artırıyordu, kibirlerini değil. Kralların hükümranlıklarıyla kibirlenmesi gerekir, ama bu krallar kendilerine verilen hükümdarlıktan dolayı minnettardılar. İki durum arasındaki fark bu. Yine sana verilen şeyi kabul ediyorsun ama itibarı doğru yere atfediyorsun. Sonuç olarak, "أَبَى وَاسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ" ayetinin tefsiri bu idi.

Bu arada Allah burada onun her zaman kâfirlerden, inkârcılardan, nankörlerden olduğunu söylüyor. Bunun ne demek olduğunu biliyorsunuz değil mi? Onca zaman Allah'a ibadet etti, onca zaman Allah'a itaat etti ama Allah en başından beri bütün bunların sahte olduğunu biliyordu. Allah her zaman onun içindeki kibir tohumunun yaptığı bütün iyiliklerden daha zehirli, kötü niyetli olduğunu biliyordu. İyilikle dolu bir okyanus düşünün. İçine bir damla zehir damlatıyorsunuz ve bütün iyilikler zehirli hâle geliyor. Bu bir damla kibirdir. Bu yüzden Resûlullah (sav) bizi uyarıyor: "Kalbinde hardal tanesi kadar kibir olan cennete giremez." (Müslim, İman: 147) Şu kadarcık. Demek istediğim geri kalan bütün günahlar çok büyük olsa da bağışlanabilir, ama bu tek bir şey her şeyi yok ediyor. O yüzden kibir noktasında uyanık olmalıyız. Allah bizi kibirin ve küfrün her türlüsünden korusun.

"وَقُلْنَا يَا آدَمُ" dedik ki "Ey Âdem!" diyor Allah, şimdi şeytan lanetlendi uzaklaştırıldı ve devam ediyor: Dedik ki Âdem, yerleşin "اسْكُنْ" yerleşmek Arapçadaki "سكون" ya da "سكنه" kelimesinden gelir. "سكون" bir hareketten sonra hareketin durması anlamına gelir. Bir hareketlilik, rahatsızlık vardı ve durduruldu demek yani. Bu yüzden İbni Faris bu kelimenin Arapçadaki "سكين" ilişkili olduğunu söyler, çoğumuzun bildiği bir kelime. Bıçak anlamına geliyor. Bıçağa bu ismin verilmesinin nedeni onu hayvanın üzerinden geçirdiğiniz zaman hayvan hareket etmeyi durduruyor. Hareketliliği durdurmak için kullanılan bir alet, bir şeyi yatıştırmak. "اسْكُنْ" ya da "سكنه" fikri şudur aslında, bir insanın hayatının rahatsızlık ve hareketlilikle dolu olması ve eve geldiği zaman durulmasıdır. Durmasıdır. Kur'ân'ın telaffuzunda ve kıraatinde "Onlarla "سكون" bulasınız diye..." şeklinde onlarla yatışırsınız anlamına gelen

belli başlı ifadeler vardır. Bu kelimeleri duyduğunuz zaman dilinizi hareket ettirmeyi durduruyorsunuz. Yani "اسْكُنْ" sadece yerleşmek anlamına gelmiyor aynı zamanda rahatlamak, durulmak anlamına da geliyor. "اسْكُنْ" 'daki bir diğer ilginç şey ise, "اخلد" (uhlud)'un zıddı olmasıdır. Uhlud sonsuza kadar kal anlamına gelir. Allah sonsuza kadar kal demedi. "اسْكُنْ" yani orada dur dedi. Çünkü bir hareketlilik var. Duruyor, sonra yine devam ediyor. Yani zaten Âdem aleyhisselam'ın bir süreliğine cennette olacağına işaret ediyor. Peki, sonra ne olacak ona? Hareket etmeye devam edecek, bu durma eylemi yolculuğu sırasında gerekli olan bir şeydi.

Doğrusu biz ahirette cennete döndüğümüzde, Allah inananları cennete geri dönmeye davet ediyor. Bu sahneleri tarif ediyor, gelecek Allah'a ulaşmaktır. Allah bunu biliyor, bu yüzden geri dönen müminler hakkında cennette bir süreliğine durmaları anlamına gelen uskun kelimesini kullanmıyor.
"نَتَبَوَّأُ مِنَ الْجَنَّةِ" diyor. Tamamen farklı kelimeler. "نَتَبَوَّأُ" kelimesi "بو"dan gelir. Birinin en güzel yeri seçip oraya taşınması demektir. Bilirsiniz ev alacağınız zaman okula uzaklığına, mülki vergilerine, komşuluğa (Ev alma komşu al.) Değil mi? Komşu durumuna, işinize uzaklığına, hava koşullarına bunların hepsine bakarsınız karar vermeden önce. "Neden Dallas'a taşınmaya karar verdiğimizi bilmiyorum ama onu aldık." Bence bu gibi durumlarda birbirimizi takip ediyoruz, çünkü hava dolayısıyla gelmedik burası kesin. Manzaradan dolayı da. O yüzden birbirimiz için olmalı. Elhamdulillah mutluyum. Yani bütün faktörleri hesaba kattıkta sonra en iyi yeri bulmanız "نَتَبَوَّأُ" oluyor ve cennete geri döndüğümüz zaman da böyledir. Cennete döndüğümüz zaman evler evler... Ve en son senin evin. Sen, olamaz diyorsun ama bu seninki. Çünkü her şey tam da sana göre ayarlanmış. Konum, görüş açısı, arka bahçe, kapılar, pencereler, balkon... Her şey tam olarak hep istediğin gibi. Bu benimki değil mi? diyorsun zaten. Evet, o seninki.

Fakat "اسْكُنْ" böyle değildir. Bir süreliğine duruyorsunuz ve sonra taşınıyorsunuz. Bu yüzden Allah diyor ki "اسْكُنْ أَنتَ وَزَوْجُكَ" Sen ve eşin oturun.

Şimdi burası biraz ilginç. Çünkü kıssanın İsrailiyattaki şekline ve bazı sahih hadislere göre Âdem (as) yalnızdı, Allah onun kaburgasından Havva'yı yarattı ve Allah Nîsa Suresi'nde bu durumu üstü kapalı şekilde söylüyor zaten "Önce bir nefsi, sonra ondan da eşini yarattı." (Nîsa, 1) Yani Havva annemizin Âdem'in (as) vücudunun bir parçasından yaratıldığı düşüncesi birçok açıdan önemlidir.

Bu durum burada vurgulanmayacak, Nîsa Suresi'nde gelecek. Bu yüzden burada üzerinde durmayacağım.

Şimdiki odak noktam, Allah onun (Havva'nın) zaten yaratılmış olduğu, zaten ikisinin birlikte olduğu bir konuşmadan bahsediyor şimdi Allah onlara "oturun" diyerek kapıları açıyor ve onlara izin veriyor, diyor ki "أَنتَ وَزَوْجُكَ" Sen ve eşin. Arapçada bir söz vardır. Sözün en hayırlısı az ve öz olandır. Öylece "اسكنا" (İkiniz oturun) denilebilirdi.

Fakat Allah böyle yapmadı. "اسْكُنْ" dedi. Sen otur. Tekrardan vurguladı. "انت" sen ve sonrasında eşini söylüyor. Ve Eşin." Neden böyle diyor? Allah böyle yaptı çünkü bir eve yerleşmeye gelince ilk emir, karar ve izin kime veriliyor? Kocaya. Çünkü dünyada bile, bu Âdem'in (as) şeriatıdır, Allah erkekler hakkında diyor ki erkeklere mallarından harcama yapmaları sebebiyle kadınlara bakma sorumluluğu verildi. (Nîsa, 34) Yani adam diyor ki Şikago'ya, Kanada'ya taşınmamız gerekiyor. (Estağfirullah) Kanadalılara saygılar, sizi seviyorum... Taşınmamız gerekiyor çünkü meslek, iş orada. Şirketim beni oraya tayin etti. Hanımı diyor ki: "Yoo hayır ben oraya taşınmak istemiyorum, orası soğuk. Oraya gitmeyelim, burayı seviyorum, Kaliforniya'nın palmiye ağaçlarını seviyorum. Burada hiç yaşamamıştık, en yakın arkadaşlarım burada." "Tamam, sakin ol. Her şeyin buraya uygun olduğunu, bunun zor olacağını biliyorum ama aileme bakmam gerekiyor. Zor bir karar olduğunu biliyorum ama oraya taşınmamız gerekiyor. Benim içinde zor bir karar." "Senden nefret ediyorum, seni asla affetmeyeceğim..." "Sakin ol."

Yerleşme söz konusu olduğunda, bu Kur'ân'da bulunan bir imadır, karar erkeğe aittir, çünkü o Allah'ın yazdığı rızka göre bir seçim yapmak zorunda. Bu yüzden "اسْكُنْ أَنتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ" Sen ve eşin oturun. "سكن"'den yola çıkarak evdeki huzuru, esenliği sürdürmede erkeğin büyük rolü olduğu fikrine ulaşanlar da olmuş. Hanımlarınız sinirlenebilir, panik atak olabilir, üzülebilir vs. Bir eş olarak sizin işiniz onu sakinleştirmeye çalışmaktır, işleri yoluna koymaktır. O püskürüyor siz de "Yaa demek öyle ben daha fazla püskürürüm." deyip eşit düzeyde hatta çok daha abartılı bir tepki gösterirseniz o yuvada hiç huzur olmaz ki. Bu yüzden sizler evdeki huzurun kaynağı olmak zorundasınız. Bilirsiniz, gerçi bu biraz daha derin bir konu, sanırım biraz zaman ayıracağım ona. Sadece bu kısmı bitirip hikâyeye genel olarak bir bakmak istiyorum. Bunu yarına bırakıyorum. Sizler için ilgi çekici bir şey anlatacağım.

Nîsa Suresi'nde Allah kadınları tanımlıyor. Onların özelliklerinden birini tarif ediyor. "حَافِظَاتٌ لِّلْغَيْبِ" (Nîsa, 34) Onların özelliklerinden biri. Çevirisi şudur:

Görünmeyenin koruyucuları. Çok fazla anlamı vardır. Bir anlamı, siz evde olmadığınız zaman eve yabancı bir kimseyi davet etmez. Sizin istemediğiniz kimselerle telefon görüşmesi yapmaz. Sizin istemediğinizle sohbet etmez. Sizin yokluğunuzda dahi o sadakatini sürdürüyor, evin bütünlüğünü koruyor. Bu "حَافِظَاتٌ لِّلْغَيْبِ" 'ın anlamlarından biri. "بِمَا حَفِظَ اللّٰهُ","Allah'ın kendilerini koruması nedeniyle. Fakat "غيب" Arap dilinde çok geniş muhteviyatı olan bir kelimedir. Aynı şekilde Kur'ân'da. "غيب" göremediğiniz şeyleri ihtiva eder. "غيب" geleceğe dair şeyleri ihtiva eder. Gelecek bizim için nedir? Gaybtır. Yarın ne olacağı gaybtadır ben bilemem. Değil mi? Hatta Allah (cc) bu ifadeyle kadınların gizli şeyleri korumaya daha meyilli olduklarını da belirtiyor. Onlar gelecek noktasında daha kaygılı olmaya meyillidirler. Bir şeylerin nasıl işleyeceği konusunda daha endişeli olmaya meyillidirler.

Mesela bir araba almaya gittiğinizde. Onu görüyorsunuz, içinde oturuyorsunuz sonra "Bunu istiyorum." diyorsunuz. "Ama o "Bu konuyu biraz düşünebilir miyiz en azından?" diyor. "Tamam, tamam bir tur atalım." Dolaşıyorsunuz. Yani "Bunu istiyorum." sözünü daha mağazaya gelmeden önce söylemiştiniz. Hatta söylemediniz bile. Dil ile ikrar edilmemişti ama kalp ile tasdik edilmişti. Bu çoktan kalbinizdeydi. Orada onaylanmıştı. İstediğiniz araba bu. Fakat hanımınız der ki: "Biraz düşünsek, emin değilim bilmiyorum." "Hemen şimdi mi karar vermek zorundayız?" Siz: "Hanım! Gidelim işte ya hu, alacağımız araba bu." Bir evi görmeye gittiğinizde bile. Siz ilk gördüğünüz evde ne yapıyorsunuz? "Bunu alalım. İşte bu banyo, mutfakta da lavabo var. Yani senin ihtiyaçların karşılandı. Alalım gitsin o zaman." Ama o, "Hayır öncesinde 250 eve daha bakalım en azından." diyor ve hatta her şey yerli yerine oturduğu zaman bile "Hesaba katmadığımız bir şeyler var mı acaba? Düşünmediğimiz bir şey var. Hâlâ endişeliyim. Emin değilim." diyor. Bu karşıt yönelimleri Allah içimize koydu.

Bir tarafta erkeklere "Hadi yapalım." algısı yerleştirilmişken diğer tarafta hanımlara "Bekleyelim, biraz daha düşünelim, istişare edelim." algısı verilmiş. Bu arada ikisi de kendi fikirlerini yürürlüğe koyarsa sorun çıkar. Çünkü bir araba alıyorsunuz iki gün sonra, "Buna hazır olduğumuzu düşünmüyordum." diyor biri. Ve kararı onun vermesine müsaade ederseniz sorun şu ki bir karara varamayabilirsiniz. Bir yere ulaşamazsınız. Bu yüzden Allah ne yapıyor?
"اسْكُنْ أَنتَ وَزَوْجُك" Önce sen otur ama senin eşin de bu ayette özne konumunda. Eşinle "birlikte" otur demiyor. Eğer "مع زَوْجُك" derseniz, müteallik meful o bir bakıma alakalı biri oluyor sadece. İkinci sırada. Eşinle birlikte otur demiyor.

Sen ve eşin otur. Yani o da yerleşmeli, o da karar verme aşamasının bir parçası, ama o bu süreçte ikincil konumda, bu bağlamda son sözü senin söylemen gerekiyor. Çok güzel bir şekilde örneklendirilmiş. Onun rolü tamamen ortadan kaldırılmıyor, ancak karar verme yetkisinin tamamı da ona verilmiyor. Bu Allah'ın kelamındaki dengedir. "اسْكُنْ أَنتَ وَزَوْجُك" En hoşuma giden nokta orada bulunmayan şeydir. Bazen Kur'ân'daki en güzel şey söylenmeyen şey oluyor. Gerçek olarak müşahade ettiğiniz bir şey bazen sözlerden bile daha güçlüdür. Allah "اسْكُنْ أَنتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ" diyor. "في" yok. Ne demiyor. "اسْكُنْ أَنتَ وَزَوْجُكَ فِي الْجَنَّةَ" demek "في" ? "-de, da (bulunma hâl eki), içinde" Sen ve eşin cennet"te" oturun. Hayır. Cennete oturun. İçinde deyince orada bir yerde yaşamak oluyor. New York'ta yaşıyorum. Evim New York'ta. Ama New York benim evim dediğinizde? Ne diyorsun sen? Bütün şehir mi? "جَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَاوَاتُ وَالأَرْضُ" (Âl-i İmran, 133) Yer ve gök arası kadar genişliği olan cennet. Allah bütün cenneti açıp bu iki kişiye veriyor. Hepsini. Cennette bir eviniz yok, bütün cennet eviniz.

Bu arada Allah Kur'ân'da cenneti ağaçlarla dolu bir yer olarak tarif ediyor. "ذَوَاتَا أَفْنَانٍ" (Rahmân, 48) "çeşit çeşit ağaçlar." Sonrasında şunu öğreniyoruz her türlü meyve var. "مِن كُلِّ فَاكِهَةٍ زَوْجَانِ" (Rahmân, 52) Her türlü meyve olacak ve hatta hepsinin farklı farklı tatları olacak. Yani sadece bu uçsuz bucaksız yer değil aynı zamanda bir ağaç bolluğu var. Sonra diyor ki, "وَكُلاَ مِنْهَا رَغَداً" yani "هَنِيئًا" Hiç tereddüt etmeden. "رَغَداً" dilediğin gibi, hiç ikilemde kalmadan. Hiçbir şey için iki defa düşünmeden. Cennette hiçbir yere tereddütle adım atmazsın. "Burada mı olmam gerekiyor?" "Hayır, hayır, bu da senin, şurası da senin... Endişelenme." Bazen oturup piknik yapmak için bir yer buluyorsunuz sonra özel mülkiyet olduğunu fark edip oradan ayrılırsınız. Yani durum şöyle: "Şimdi burada oturabilir miyim, bu halka açık bir park mı? İstediğin yere git. İstediğin şeyi ye. Hiç düşünme. İçindekiler kısmına bakma." "Jelatin var mı içinde acaba?" Ye gitsin. Ne istiyorsan. Hiç düşünme. "رَغَداً حَيْثُ شِئْتُمَا" İkinizin de istediği her şey. Dikkat edin fiil ikisine de işaret ediyor. "İstediğin şeyi dile ve sonra hanımı ikna et." Hayır, böyle değil. İkinizin de her istediği. Hanımı hadi şuraya gidelim diyor, gidiyorlar, şuraya gidelim, oraya da giderler. Cennette sınırsız bir özgürlükleri var. Ucu bucağı olmayan cennette. Sonra Allah diyor ki: "وَلاَ تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ" Hiçbiriniz bu ağaca yaklaşmasın. Burada hitap ettiği kişilere dikkat edin. Şimdi erkeğe ve kadına konuşuyor. İlk olarak direkt olarak erkeğe hitap etti. Sen evin başındaki kişisin sana yerleşme konusunda söylediklerimi yerine getir ve bunu ailene de aktar.

Fakat onu Allah'ın helal kıldığı şeylere gelince ikisini muhatap olarak alıyor. Haram kıldığı şeye gelince de ikisine hitap ediyor. İkiniz de sorumlusunuz. Kocam böyle yaptı benim hatam değil diyemezsiniz. Bunu yapamazsınız. Evin reisi olarak belli sorumlulukları var, ama bu seni kendi sorumluluklarından azad etmez. Bu yüzden eğer ailen haram tüketiyorsa, eşin haramı tüketiyorsa, bunu tüketiyorum, çünkü eşim bunu tüketiyor ne yapabilirim ki? diyemez. Onun da sorumluluğu var. Bir duruş sergilemesi gerekir. Ayağa kalkıp "Ben kocama itaat edeceğim diye Allah'a karşı gelemem, bunu yapamam." demesi gerekir. Bunun Allah'ın size verdiği zor bir görev olduğunu düşünebilirsiniz. Fakat bu her kulun görevidir. Ailenize bağlı olabilirsiniz ama Allah'a daha fazla bir bağlılığınız var. Haramı helal, helali haram kılamazsınız. Şimdi. Allah diyor ki bu ağaca yaklaşmayın. "هَذِهِ الشَّجَرَةَ" ve "تلك الشَّجَرَةَ" arasında fark vardır. "هَذِهِ الشَّجَرَةَ" dediğiniz zaman bu ağaç dersiniz. "تلك الشَّجَرَةَ" dediğiniz zaman ise o ağaç dersiniz. Yani Allah ne yapıyor burada? Atalarımıza cennetin uçsuz bucaksız arazisini gösterirken haram kılınan ağacın hemen yanında buna dikkat çekiyor. Buna yaklaşmayın, bu evren genişliğindeki cennetin geri kalanı size açık. Hiç ağaç eksikliği var mı? Hayır. Buyurun o zaman. Sadece bu ağaca yaklaşmayacağınızdan emin olun. Başka bir deyişle onlara çok uzaktaki bir tepenin üstünde bulunan bir şeyi gösterip oraya gitmeyin demiyor. Hemen burada. Bu neden önemli? Çünkü şimdi siz neyin haram olduğunu açıkça biliyorsunuz. O işaret ederken ortada hiçbir belirsizlik yok. "Sağdakini mi yoksa soldakini mi gösterdi? Emin olamıyorum. Hadi emin olmak için ikisini de deneyelim." yok. Hayır hayır. Onlar malum ağacın tam yanındalar. Bu yüzden "هَذِهِ" diyor. "لاَ تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ". İkiniz de bu ağaca yaklaşmayın. Ayrıca dikkat edin. "لاَ تَاكلا من هَذِهِ الشَّجَرَةَ" -Bu ağaçtan yemeyin- demiyor. Diyor ki: Ona yaklaşmayın. Söylediği şey bu değil.

Buradaki mesele şudur: Bu ağaca doğru bir adım atmanız haram değil, iki adım atmanız haram değil. Sorun bu yolda yeteri kadar adım atmanızdır, bütün bunlar masum adımlardır. Çünkü her adımda dönüp ben o ağaçtan yemedim ki, sadece bir adım attım ne diyorsunuz siz? Nasıl yani? Bir adımcık mı haram oluyor? Evet, ne biliyor musun? Burada mesele haram veya helal değil. Bu bir tavsiye. Çünkü bu şeye yaklaştığınız zaman onun bir çekiciliği var ve sizi içine çekecektir. Bilirsiniz. Bu yüzden ünlü Arapça bir söz vardır. "Yasaklanan her şey çekicidir." Yapmaman gereken şey aslında yapmayı çok istediğiniz bir şeydir.

Bilirsiniz. İzinsiz girmeyin yazar, bazı ergenler de gerçekten de buradan geçmek istiyorum. Neyle karşılaşacağımı bilmiyorum ama diğer taraftan gitmeliyim der. Kimisine hız sınırı 60 denir, 70 olsun hadi, 70 der. Her zaman için, eğer bir

şey yasaklandıysa insaoğlunun onu aşma meyili vardır. Hadi? Birazcık? Yani ona yaklaşma demekle Allah bu meyli kabul ediyor. Onu gördüğünüz zaman size cazip gelecek, merak edeceksiniz. Bu sizin sonunuz olacak. Yani bu da ikinci kusur. İlki İblis'in kibriydi, takdir edilme arzusu. İkincisi ise cazibe. Bir şey sizi kendine çekiyor ve o yasaklı şeye doğru gittiğinizde sizi içine çektiğinin farkına varamıyorsunuz. "O ağaca yaklaşmayın yoksa zalimlerden olursunuz." Çünkü ona yaklaşırsanız, ikiniz de zalim olursunuz. Şimdi bu farklı bir üslup, çünkü "مِنَ الظَّالِمِينَ" zalimlerden. Zalimler. Zalimler yok ki? Cennette kaç kişi var ki? İki.

O zaman Allah neden zalimlerden olursunuz diyor? Burada bir şey îma ediliyor. Âdem aleyhisselam'ın gelecekte çocukları olacak ve onların doğruyu ya da yanlışı seçme şansları olacak. Ebeveynler olarak sizin onlardan üstün bir yanınız yok, ikisinden biri olacaksınız. Bu grupta olmanızı istemiyorum. Çünkü sizler halifesiniz. Onlar halife olarak seçildiler yani bu nesilleri olacağı anlamına geliyor. Ve yine insanoğlundan da zalim ya da muktesid (orta yolu tutan) yani günahkâr olanlar yahut olmayanlar olacaktır. "فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ" buraya da dair diğer bir fikir de "Zaten bana itaatsizlik eden biri var." Kim bu? İblis ve ve yolundan gidenler. Cinlerden şeytanlara dâhil olup başkaldıran bir grup var. Bana itaatsizlik ederek onların yolundan gitmenizi istemiyorum. "فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ"

Fakat bu ayetin üslubunda çok büyük bir güzellik var. Çünkü "مثنبين -فَتَكُونَا مِنَ الْخاطعين" diyebilirsiniz. Günahkârlar, hata yapan kimseler. Ama Allah (cc) özellikle "الظَّالِمِينَ"'i kullanıyor. "ظلم" Arapçada bir şeyi ait olduğu yere koymamak anlamına gelir. Çoğunlukla "ظلم- ظلمت" dediğiniz zaman "ظلمت نفسي" demiş olursunuz. Tıpkı dualarımızda "Ben nefsime zulmettim." "Rabbimiz biz kendimize zulmettik." dediğimiz gibi. Yani kendinizi kınıyorsunuz değil mi? Asıl anlamıyla, ben kendimi yanlış yere koydum, ait olmadığım yere koydum. Bu ağaca yaklaşmayın yoksa kendinizi ait olmadığınız, yanlış bir yere sokarsınız. Günah işlemenizin yanında kendinizi yanlış konumlandıracaksınız. Gidin ve istediğiniz her şeyi tadın. Ve bu kapsamlı, ucu bucağı olmayan cennete rağmen, demek istediğim cennetin bir ucundan diğer ucuna yürümeye kalksalardı buna hâlâ devam ediyor ve pek fazla bir ilerleme kaydetmemiş olurlardı. İşte cennet bu kadar büyük. Eğer meyveleri yemeye başlasalardı ve durmadan yeselerdi, o ağaçlardan birini bile, hâlâ yiyor olurlardı, bütün bunlar da olmazdı.

Sonra asıl soru geliyor. Şeytan nasıl onların ayaklarını kaydırdı? "فَأَزَلَّهُمَا الشَّيْطَانُ عَنْهَا" Allah hemen burada yer veriyor. Şeytan, o ağaç yüzünden

ayaklarını kaydırdı, onlara unutturdu, bunun çok büyük bir mesele olmadığını düşündürttü. Buradaki ilk konu... Kaç ağacın içinde bir ağaç? Sonu yok, milyarlarca. Bu bile azımsanmış olabilir. Cennette kaybolduğunuzda onu bulması kolay olur mu? Hayır. Helalin kapısı sonuna kadar açık olsa bile, hayatınızda istediğiniz iyi olan her şey tam önünüzde olsa bile şeytan gelip der ki: Biliyorum, şu an güzel bir hayatın var, güzel yiyeceklere sahip, iyi bir ailen var, iyi ilişkilerin var ama haram da çok çekici, azıcık göstereyim sana? Buna ihtiyacın olmadığını biliyorum, sadece dene. Al demiyorum yalnızca yaklaş. En azından bir oturum aç. Sadece bunu yap, bir şey yap demiyorum. Bir mesaj gönder en azından. Çok değil. Parmaklarını bu şekilde hareket ettirmen haram mı? Hayır. Rahatla yaa. Merhaba de sadece. Ne gibi bir sorun olabilir ki? Bir şey olmayacak. Güzel şeylere sahipsiniz, mevcut şeyle alakalı yanlış bir şey yok ama şeytan biraz uğraşmanın zararı olmaz, hadi sadece biraz." der.

Onları cennetin uçsuz bucaksız arazilerinden alıp bir şekilde bu bulunması imkânsız olan tek bir ağaca geri getirdi. İşte bu şeytanın, vesvesenin gücü. Sizi bütün iyi şeylerden alıp sizin için iyi olmayan tek bir tanesine götürür. Bütün güzel şeylere şöyle bir bak ve senin için kötü olanı al. Subhanallah. "فَأَزَلَّهُمَا الشَّيْطَانُ عَنْهَا" "Şeytan ikisini de saptırdı." Dikkat edin, Allah burada kimi suçluyor? İkisini de. Allah demiyor ki, şeytan Havva'nın ayağını kaydırdı sonra o da Âdem'in ayağını kaydırdı. İkisini de sorumlu tutuyor. Bu da Kur'ân'ın eşsiz bir özelliğidir. "فَأَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِيهِ" "Böylece o, ikisini de bulundukları yerden çıkarttı."

Bu konu hakkında iki görüş var, şeytan onları çıkarttı/Allah onları çıkarttı. Ben bunun Allah olduğu görüşüne daha yakın buluyorum kendimi. "Sonra Allah onları çıkardı." Buradaki "ف"'yi sebep gibi çevirmiyorum bile çünkü bu "ف" sadece "Şeytan onların ayağını kaydırdı 'sonra' Allah onların cennetten çıkardı." anlamındadır. Başka bir deyişle "Bunun bir sonucu olarak değil." Bizler zaten biliyoruz ki verilen karar bunun bir sonucu değildi, ama açıkçası onlar bu hatayı yaptıktan sonra bir daha şeytanın tuzağına düşmemeleri gerektiğini anladılar. Şimdi onlar bu dünyada yaşamaya hazır durumdalar. Neticede Allah onları önceden oldukları yerden çıkardı. "مِمَّا كَانَا فِيهِ" Çok güzel bir ifade. Önceden bulundukları yer.

Çünkü bunu söyleyerek Allah diyor ki onun 'ne' olduğu, orada 'ne'lere sahip oldukları, 'ne'leri tattıkları sana tarif edilemiyor bile. Bu sadece bir "ما" (ne) ile ifade edilmiş. (Kuralın Türkçede tam karşılığı olmamakla birlikte sıfat fiil olarak düşünülebilir, Bulun"duk"ları yer). Sadece bir "Ne"ye sığdırılmış. Bir hadiste geldiği gibi, "Hiç görme'diğim bir şey'." "Biz de: "Birbirinize düşman

olarak inin.” Sonra Allah onların hepsine hitaben, “اهْبِطُواْ” diyor. “Hepiniz inin.” Peki, bu dünyadaki bu “Hepiniz” kimdir? Müfessirlerin söylediği görüşlerden biri diyor ki, Âdem-Havva ve İblis'tir. Birbirinize düşman olacaksınız ifadesi de şu anlama geliyor, Âdem babamız ve Havva annemiz İblis'e; İblis de onlara düşman olacak. Diğer bir görüş de, bütün bunlar doğru olmakla beraber, “بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ” (birbirinize) şu anlama da gelebilir; eğer dikkatli olmazsanız, sizler şeytana düşman olacaksınız, şeytan da size. Ama şeytan sizi de birbirinize düşman kılacak, sizi de birbirinize düşürecek. Bu yüzden bu kadın ve erkek arasındaki daimi mücadelede olacak. Doğrusu bu mücadele sadece evin sınırlarının içerisine de yerleştirilmedi. Kadınları erkekler tarafından baskılanmış toplumlar olacak, kadınların “Bizler erkeklerle eşit haklar ya da onlardan daha daha fazla hak istiyoruz.” dediği hareketler olacak. Ve toplum içerisinde erkeklerin ve kadınların hakları noktasında bir kargaşa olacak.

Eğer şeytan konusunda uyanık olmasanız çoğunuz birbirinize düşman olacaksınız. Bu bir çıkarım. Bir diğerine göre ise “اهْبِطُواْ” diyerek Allah direkt olarak sadece Âdem ve Havva'ya hitap ediyor, çünkü onlar aracılığıyla Allah bütün insanlığa hitap ediyor. Çoğul yapı kullanıyor, bütün insanlığı, nesilleri kapsayan, “Şimdi hepiniz inmek zorundasınız.” sözlerini söylüyor. Ve üzücü bir gerçek var ki, bazılarınız şeytanın adımlarını takip edecek ve yaklaşmaması gerekene yaklaşacak, bunun sonucu olarak da birbirinize düşman olacaksınız. İnsanlık kendi içinde birbirine düşman olacak. Savaş çıkaran uluslar olacak, miras kavgası yapan kardeşler olacak.

Tartışacak, savaşacaklar ve yeryüzünde vahşet çıkaracaklar. “Sizin için yeryüzünde belli bir vakte kadar bir yerleşim ve meta vardır.’ dedik.” (Bakara, 36) “مُسْتَقَرٌّ” de ayrıca sakinlik ve rahatlama bulmak anlamlarına da gelir. “Karaar”dan gelir. “Karaar” da aynı zamanda sakinlik demektir. “Göz aydınlığı” derken de bu ifade kullanılır. Yani “مُسْتَقَرٌّ” istikrar, siz yolculuk yaparken bir ağacın altında derin bir nefes alıp devam etmendir. İstikrar “مُسْتَقَرٌّ” budur. Bu Resûlullah sallallahu aleyhi vessellem'in hayat hakkında yolcu gibi ol derken bir ağacın altında soluklanıp devam etme örneğindekine benzerdir. Yani bu hayatta birazcık da olsa sakinlik ve rahatlama için durabileceğin yerler vardır. “مُسْتَقَرٌّ” geçici yer. Bu yüzden Allah cennetten bahsederken diyor ki: “حَسُنَتْ مُسْتَقَراً وَمُقَاماً”

Neden böyle diyor hiç merak ettiniz mi? "Geçici bir yer olarak güzel." "Neden geçici diyor ki? Ben cenneti kalıcı sanıyordum?!" Çünkü Âdem aleyhisselam için geçiciydi. Bir dahaki sefere döndüğümüzde, nesli geldiğinde kalıcı olacak. Bu yüzden ikisine de atıf yaptı. Ama sonra aynı ifadeyi cehennem için de kullanıyor. "اِنَّهَا سَاءَتْ مُسْتَقَراً وَمُقَاماً" (Furkân, 66) Geçici olarak da kalıcı olarak da ne kötü bir konaklama yeridir! Bunu cehennem için de söylüyor, ama tamamen farklı bir sebeple. Cehenneme giden ama orada kalıcı olarak kalmayacak insanlar olacak. Aynı zamanda orada kalıcı olarak kalanlar da olacak. Allah iki gruptan da bahsediyor. Subhanallah. "Yeryüzünde belli bir vakte kadar bir yerleşim ve meta vardır.' dedik." Buradan anlıyoruz ki dünya lanetlenmiş bir yer değil. Kötü bir yer değil. Allah'ın bizi ceza olarak gönderdiği bir yer değil.

Ekliyor; "Belli bir vakte kadar meta vardır." Geçici bir vakte kadar sizin için lezzet ve yararlanma vardır. Arapçada "مَتَاعٌ" iki şey için kullanılabilir. İlk olarak lezzet, haz olarak kullanılabilir. İkinci olarak da "alet, cihaz" denebilir. Lezzet, haz almak zorunda olmadığın, ama kullandığın bir şey. Örneğin, kaşık. Kaşık "Ah ne kadar güzel, bunu kullanmaktan hoşlanıyorum." dediğiniz bir şey değildir. Sadece kullanırsınız. Ama zevk aldığınız başka şeyler vardır. Mesela at binmek gibi. Ya da arabalara, lüks şeylere ilgi duymak. Sandalye tek başına sadece oturduğunuz bir şeydir. "مَتَاعٌ" dır. Ama bir sandalyeye lüks hâle getirdiğinizde, tasarım olduğunda, ilgi alanı hâline geldiğinde bu da "مَتَاعٌ" dır. Allah burada bu dünyada sadece kullandığınız bir şeyler de olacak, ayrıca zevk aldığınız, hoşlandığınız şeyler; ilgi alanlarınız olacak diyor. "اِلَى حِينٍ" Belli bir vakte kadar. Geçici bir süreliğine. Başka bir deyişle Allah insanlığa diyor ki: İçinde bulunduğumuz, birçoğumuzun yolu yarıladığı bu yer, içinde yaşadığımız bu dünya bizim için geçici bir yer. Ve Allah bunu Âdem aleyhisselam ile başladığını söylüyor. Burada biraz lezzet alın; burası bir ceza değil. Şimdi kovularak dersini aldın, helal kapıları sonuna kadar açık olmasına rağmen şeytan sana çok kötü şeyler yaptırmıştı. Buraya geldiğinde, yaşarken bu derse bak.

Yani Allah (cc) insanlığı buraya gönderdi. Bir şeyden daha bahsedeceğim ve bugünlük bitireceğim. Ayeti yarın işleyeceğiz, ama size bağlantısını göstermek istiyorum, oldukça güzel. Bu ayette Allah yerleşimimizden ve gıdamızdan bahsediyor.
"مُسْتَقَرٌّ" kalacağımız yer, "مَتَاعٌ" yararlanacağımız ve zevk alacağımız şeyler, yemek vs. bunlar da dâhil. Demek istediğim, materyalistik olarak bu dünyada bakımımız sağlanıyor. Materyalistik anlamda bu ayet bütün ihtiyaçlarımızdan

bahsediyor. Ama insan sadece maddesel bir varlık değildir. Size hep biz maddesel, fiziksel bir bedene sahipken aynı zamanda manevi bir varlığa, ruha da sahip olduğumuzu hep vurguladım. Bir sonraki ayette Allah'ın sizi bu dünyaya sadece materyalistik ihtiyaçlarınızla ilgilenmeyeceğim, aynı zamanda sizin manevi, ruhsal ihtiyaçlarınızla da ilgileneceğim dediğini fark edeceksiniz. Bir sonraki ayette bundan bahsedilecek. İnsanoğlunun ihtiyaçları iki ayette tamamlanmıştır. Bu ve bir sonraki ayette insanlığın ihtiyaçları tamamlanıyor. Daha sonraki ayette; kim benden bir hidayet gelirse ona uysun diyecek. Çünkü bu ruhunuzun ihtiyacını giderecek. Allah bizi samimiyetle O'nun sözlerine tutunanlardan ve bu sözlerle yaşayabilenlerden eylesin.

Allah bizleri Hakim olan Kur'ân'ı ile mübarek kılsın, ayetlerinden ve hikmetli zikrinden faydalanmayı nasip etsin.

15. Bölüm

“Derken Âdem, Rabbinden (birtakım) kelimeler aldı. Bunun üzerine (Allah da) tevbesini kabul etti. Şüphesiz O, tevbeleri kabul edendir, esirgeyendir. Dedik ki: 'Oradan hepiniz inin. Bundan sonra size benden bir hidayet geldiğinde, kim benim hidayetime uyarsa, onlara korku yoktur ve onlar mahzun olmayacaklardır.' İnkâr edip âyetlerimizi yalanlayanlara gelince, onlar cehennemliktir, onlar orada ebedî kalırlar. (Bakara, 37-39)

“Rabbim, benim göğsüme genişlik ver, işimi kolaylaştır; dilimden de şu düğümü çöz ki sözümü iyi anlasınlar.” (Tâhâ, 25-28)

Yeniden herkese Es-Selamu Aleyküm ve Rahmetullahi ve Berekatuhu. Âdem’in (as) öyküsü ile birlikte hareket ediyoruz, son öğrendiğimiz şey, onun dünyaya geri gönderildiğiydi. Ve Allah (cc) diyor ki: “...اهْبِطُواْ مِنْهَا جَمِيعاً...” (Bakara, 38) Onu gönderdi, hep birlikte buradan inin dedi. “... بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ...” (Bakara, 36) Birbirinize düşman olarak diyor. Aslında “cemian” kelimesi daha önce değil, ama hepiniz birbirinize düşman olacaksınız diyor Allah. “... وَلَكُمْ فِي الأَرْضِ مُسْتَقَرٌّ وَمَتَاعٌ إِلَى حِينٍ” (Bakara, 36) Biraz dinlenecek bir yerin ve sekinet bulacağın, biraz dinleneceğin durağın olacak. Geçici bir zamana kadar faydalanacak, zevk alacaksın. Dünya ile ilgili uyarı buydu. Ve ben bir kez daha Allah'ın bu sözlerinde öfke göremediğinizi vurgulamak istiyorum. Allah'ın gazabını görmüyorsunuz, dünyada lanetli bir varoluş yaşayacağınızı görmüyorsunuz. Bu, Yahudi, Hristiyan anlatısındaki Tanrı’nın dünyaya gönderdiği sırada insanlığa yaptığı şeyden çok farklıdır. Bu yüzden Allah (cc) sadece Âdem’e (as) merhamet etmekle kalmadı ve aslında bize, hepimize fırsat tanıyarak, dünyaya yeni bir başlangıç yapma fırsatı verdi.

Şimdi Allah (cc) dünyada olanları anlatıyor. Âdem (as) hakkında bilgi verildi. “...فَتَلَقَّى آدَمُ مِن رَّبِّهِ كَلِمَاتٍ” (Bakara, 37) Bu kelimelerin her biri dikkate şayan. Bu ayetin başındaki “فَ” hakkında İbn Âşur rh'ın et-Tahrir ve’t-Tenvir'inde çok ilginç bir şey diyor. “فَ”, Âdem’in (as) buraya geldiği anda Allah’ın affını aramak için çok istekli ve çaresiz olduğunu gösteriyor. Bilirsiniz, dürüst insanların sahip olduğu belli bir kalite vardır. Herkes hata yapar, ama dürüst insanlar bir hata yaptıkları zaman suçluluk duygusu onların üstüne gelir. Bu suç onları ezer ve bu hatayı telafi ettiklerinde emin olmak isterler. Açıklandığı gibi, çok fazla

dürüst olmayan insanlar her türlü hatayı yaparlar, ama suçluluk hissetmezler. Hatta onlara suçlu olduklarını hatırlatırsanız, bunu hatırlattığınız için sanki siz suçluymuşsunuz gibi kızarlar. Bu aslında peygamberlerin göze çarpan niteliklerinden biridir. Peygamberler aslında iyi bir iş çıkarsalar bile Resûlullah (sav) İnsanın yapabileceği en iyi işi yapıyor. Ve hâlâ yeterince şey yapmıyor olabilirim gibi hissediyor. Ve belki de kendi tarafında eksik bir şeyler olabileceğinden endişeleniyor ve bu yüzden Mekke halkı beni dinlemiyor, diye düşünüyor. Belki bunu daha iyi yapabilirdim, belki mesajı daha iyi öğütleyebilirdim. Belki daha iyi taşıyabilirdim, belki de değerlendiremediğim bir fırsat vardı. Allah (cc), Peygamber'e (sav) sürekli müsterih olması gerektiğini hatırlatmak zorundaydı. O kendi görevini yapmalıydı. İnanmayanlarsa kendileri öyleydiler. "Bu söze inanmayanların ardından üzülerek nerdeyse kendini mahvedeceksin." (Kehf, 6) Onların eylemlerinin sonuçları yüzünden kendini kederden öldüreceksin. Üstüne çok fazla gidiyorsun, sen kendi görevini yap sadece.

Dolayısıyla, dürüstlüğün bir parçası aslında hata yaparken sadece utanmak veya endişelenmek değil, ama aslında iyi bir iş yaparken bile endişeli olmaktır. "Yeterince iyi yapıyor muyum?" İbrahim'in (as) mirasına bakalım. Bugüne kadar yapılmış en kutsal işlerden biri bir Kâbe'nin inşasıdır. Her namazda, her namaz kılanın sevabından pay alıyor. Ve o Kâbe'yi inşa ederken bile yeterince iyi olup olmadığından endişeleniyor.

Bu yüzden diyor ki: "Ey Rabbimiz! Bizden kabul buyur! Şüphesiz sen işitensin, bilensin." (Bakara, 127) Ve ekliyor, "وَتُبْ عَلَيْنَآ", tövbe ediyor. İlk olarak diyor ki, Allah'ım bizden kabul buyur. Açıkçası, Allah, Kâbe'yi ona yaptırarak ve onu imam yaparak, tüm insanlıktan üstün olarak kabul etti. Ve bunun üzerine, o inşa ederken Allah'a "Allah'ım, tövbemizi kabul et." diye niyaz ediyor. Hangi günah İbrahim'in (as) tövbe etmesine neden oldu ki? Onun tövbesi aslında, "Allah'ım belki de tuğlayı doğru bir şekilde koymadım, belki bunu inşa etmek için yeterince iyi bir iş yapmadım, belki bir insan olarak bazı eksikliklerim oldu. Ey Allah'ım, benim tövbem dışında olanları görmezden gel." Subhanallah. Bu soylu insanların alçakgönüllülüğüdür. Aleyhimusselamu Rahmetullahi ve Berekatuhu.

"فَتَلَقَّى آدَمُ مِن رَّبِّهِ كَلِمَاتٍ..." (Bakara, 37) "فَ", isteksiz olmadığını, affını aramak için aceleci olduğunu ima ediyor. Bu da hepimiz için güçlü bir derstir. Bir hata yaptığımızda şeytan bize gelir ve der ki: Dinle, iğrenç bir insansın. Bunu nasıl yapabildin? Şimdi hangi yüzle Allah'tan özür dileyeceksin? Kendinden utanmalısın. Başkasına karşı, sahip olduğumuz insani bir eğilim olan utancımızdan yararlanıyor. Utanacak bir şey yaptıysanız veya öğretmeninizi

hayal kırıklığına uğrattıysanız ve yahut ebeveynlerinizi, büyüklerinizi hayal kırıklığına uğrattıysanız, patronunuzu hayal kırıklığına uğrattıysanız, göz temasından kaçınırsınız. Değil mi? Onlarla yüz yüze görüşmekten hoşlanmazsınız. Veya 3-4 gün sınıfa geç kalıyorsanız dersiniz ki: "Belki de ortaya bile çıkmamalıyım, şu an profesöre nasıl yüzümü gösterebileceğimi bilmiyorum." Çünkü sadece bana bakması bile beni öldürecek beni eritecek gibi. Veya eğer bir testten geçemeyip küçük düşürülmüş hissederek öğretmeninizin karşısına hangi yüzle çıkacağınızı bile bilemezsiniz. Veya patronunuzla da aynı. Patronunuzun önünde utandıysanız, gözle temastan kaçınırsınız. Öyleyse şeytan bu utanç eğilimini kullanıyor ve ne yapıyor? Allah'a isyan edip onu karşı geldiğimizde istiğfarımızı geciktirmemizi sağlamaya çalışıyor. Çünkü istiğfar etmek için Allah'la konuşman gerekir. Allah'a dönüp onunla yüzleşmen gerekir. Ve "Allah'ım, ben işleri batırdım." dersiniz. Aslında (şeytan) bunu bize karşı avantaj olarak kullanıyor ve istiğfarı geciktiriyor. Ayetteki "fa", Âdem'in (as) derhal Allah'a dönmekten çekinmediğini gösteriyor.

Ancak "fa" başka bir şeyi de ifade ediyor. Allah (cc)'nin bu sözleri kendisine çabucak teslim ettiğini de gösteriyor. Allah Âdem'in (as) yeryüzünde uzun süre acı çekmesine izin vermedi. "Sen o ağaçtan yedin, seni kıvrandıracağım, sana acı çektireceğim ve sonunda öyle göreceğim ki seni affetmeyi düşüneceğim." falan demedi. Bazen, affetmeye gelince, otorite konumunda olan insanlar, şöyle hissediyorlar. "Hayır, bu adama bir ders vermem gerekiyor." Bu nedenle çocuğun, öğrencinin veya işçinin affedildiğini bildirmeyi ertelerler. Ve bu affedilme memnuniyetini geciktirirler, böylece çocuk "Üzgünüm, üzgünüm" demeye devam eder, o da "Hayır seninle konuşmak istemiyorum." der. Çoktan affetmiş olsalar bile şöyle gibi davranıyorlar. "Hayır, hayır, onlara sorun olmadığını bildirmeden önce biraz daha fazla acı çekmeleri gerekiyor." Bunu arkadaşlarınız arasında bile yapıyor olabilirsiniz. Bu aslında Allah'ın sünnetidir. Kul Allah'a dönüp özür dileyip utanç içinde Allah'a döndükten sonra Allah ona fırsat vermeyi geciktirmez. Allah'ın Âdem'e (as) ulaştırdığı kelimeler gerçekten çok hızlı bir şekilde ona gelmiştir. Şimdi bu "fa" hakkında biraz bilgiydi. Ama sonra bu ilk cümleyi sizin için tercüme edeceğim. Böylece ne söylendiğinin bir tasvirini alacaksınız.

Allah diyor ki: "فَتَلَقَّى آدَمُ مِن رَّبِّهِ كَلِمَاتٍ..." (Bakara, 37) Kabaca tercüme edeceğim, Âdem (as) efendisinden gelen kelimelerle temasa geçti. Efendisinin kelimeleriyle temasa geçti. Garip bir dil. Allah (cc), daha önce söylediği gibi söyleyebilirdi.
"وَعَلَّمَ آدَمَ الأَسْمَاء ..."Allah, Âdem'e isimleri söyledi. "Allah, Âdem'e isimleri "öğretti.", böylece tövbesini kabul etti." de demedi. Kendi isimleriyle temasa

geçtiğini söyledi. Ya da bu isimlerle bağlantı kurdu. "تَلَقّٰى" fiili, bu bağlamda Kur'ân'ın kendine özgü tarzının bir parçası olarak kullanılabilecek ilginç bir kelimedir. Ve bir şey ifade ediyor, bu yüzden bu kelime hakkında biraz okuyalım. Bu kelime, birisini memnuniyetle karşıladığınızda sevinçle karşıladığınızda kullanılır. Bazen havaalanında bir karşılama partisi vardır ve herkes sarılır, fotoğraf çeker falan, bunların hepsi, aslında "تَلَقّٰى"dir. Yani Arapçada fiil birazcık sarf, biraz da Arapça dilin morfolojisini bilenler bilir.
"لاَقَي" kelimesi buluşmak demektir. Ve İbni Aşur, Arapça'sını okumak için zaman ayırmayacağım, çünkü yine de anlamayacaksınız. Tercüme edeceğim, sizin için özetleyeceğim.

"لاَقَي" herhangi bir bağlamda karşılaşmak/buluşmak anlamına gelir. Kasten ya da kasıtsız bir şekilde biriyle tanışmak. Sokaktaki birine rastladığın gibi ya da birisiyle tanıştın, biriyle ofiste karşılaştın ya da onun gibi bir şey. Bu "لاَقَي"dır. O zaman bir sonraki ve bu arada iyi ya da kötü olabilir, iyi ya da kötü olabilir. "Öyleyse, inkârcılarla karşı karşıya geldiğiniz zaman..." derken aynı kelime kullanılır. (Muhammed, 4) "Düşmanla karşılaştığınızda" savaşta düşmanla karşılaşmak anlamına gelen düşmanla tanışmak iyi bir şey değil. Bunun başka bir versiyonu da "لاَق يُلَاقِي" "لاَق يُلَاقِي" o zaman iyi bir bağlamda değil. Aslında, bir taraf diğerinden sorumlu olduğunda ya da bir şekilde cevap verilebilecek bir durumda olduğunda yapılır. "Onlar, (müminler), şüphesiz, Rableriyle karşılaşacaklarını bilirler..." (Bakara, 46) Daha sonra gelecek, biliyorsunuz ki, Rableriyle buluşacaklarına kesinlikle ikna olmuş insanlar var. Hesap günü Allah ile karşılaştığımız zaman Allah'a karşı sorumluyuzdur. Bu yüzden "لاَق" kullanıldı.

Fakat "تَلَقّٰى" Kur'ân'da, melekler ölüm esnasında müminlere selam vermek için geldiğinde kullanılıyor. Hatta cennette bile melekler gelir ve size selam verirler. Onlar sadece seninle tanışmıyorlar, seninle tanışıp seni selamlıyorlar. Yani ayetin başındaki "تَلَقَّى" kelimesi "فَتَلَقَّى آدَمُ مِن رَّبِّهِ كَلِمَاتٍ" Âdem Rabten gelen sözleri karşıladı ve selamladı. Bu ne anlatıyor biliyor musunuz? Bariz bir şekilde, açıkça bu kelimelerin sert kelimeler olmadığı anlamına geliyor. Allah'ın ona verdiği sözlerin, ceza sözleri olmadığı, yasaklama olmadığı, azarlama olmadığıdır. Bir azap, bir çıkışma değildi, onlar cezalandırma, misilleme değillerdi. Öfke sözleri değiller, uyarı sözleri değiller. Çünkü kimse tehdit edildiğinde, uyarıldığında ya da korkutulduğunda 'Ahh bu sözleri çok severim.' demez. Kimse bunu yapmaz. Fakat umut sözlerini verirken, teselli sözlerini verirken, her şey yolunda, tekrar

baştan başlayalım sözleri söylediğinde, geçmiş hataları sana karşı tutmuyorum dediğimizde, bunlar sevinçle buluştuğun kelimelerdir. Ve böylece Âdem'in (as) neşesi kelimelerin içinde yakalanır.

Telakka "فَتَلَقَّى آدَمُ مِن رَّبِّهِ كَلِمَاتٍ..." Bu aslında oldukça ilginçtir. Dil bilgisi şöyle söylememizi bekliyor. "كَلِمَاتٍ مِن رَّبِّهِ" "كَلِمَاتٍ" sıfat olduğu için mecrur hâle gelmiştir. "مِن رَّبِّهِ" Rabbinden kelimeler anlamına geliyor ve ben de bu şekilde çevirdim. Rabbinden kelimeler. Fakat "مِن رَّبِّهِ" Arapçada mukaddema denilen şey ne yapar? Aslında çok güçlü bir şey ifade ediyor. Allah, bu sözlerle ancak Allah'tan gelebilecek bir sevinç verdi. Burada, Allah'ın sözlerinin mutluluk taşıdığı, dinginliği taşıdığı, içlerinde selamını taşıdığı, sevilen hiçbir kimsenin size söyleyemeyeceği gibi bir dolaylı anlatım var. Kur'ân'da vahyin gücünü ve insan ruhuna getirdiği neşeyi işaret ediyor.

Allah (cc) örneğin diyor ki: "...İşte bunlarla sevinsinler. Bu, onların topladıklarından daha hayırlıdır." (Yûnus, 58) Bu Kur'ân nedeniyle ve sadece bundan dolayı onların sevinçle dolmaları gerektiğinden bahsediyor. Sevince boğulmuş olmalı gerekir. Allah aşırı mutluluk ve sevinç anlamına gelen "فَرَح" kelimesini Kur'ân'da çok nadir kullanıyor. Hatta bir yerde iyi bir anlamda bile kullanılmıyor. "Şımararak sevinme, çünkü Allah şımararak sevince kapılanları sevmez." (Kasas, 76) Aslında Karun için kullanılıyor. Servet yığınlarını gördüğünde aşırı derecede mutlu olan, gözleri dolara dönüşmüş gibi olan kişidir Karun. Mutluluk nidaları atıyor ve hehe diye gülüyor servetine baktığında. İnsanlar/halkı böyle mutlu olma, Allah bundan hoşlanmaz diyorlar. İnsanlar genellikle bunu anlamıyorlar ve yanlış çevrilmiş, yanlış yorumlamışlar ve Allah'ın mutlu olmayın dediğini, Allah'ın mutlu insanları sevmediğini zannediyorlar. İnsanlar bayramda iyi vakit geçiriyorlar ve sonra birisi içeri girip, nereden öğrendiğini anlamadığım yarım tefsiriyle bu ayeti okuyor. "Şımararak sevinme, çünkü Allah şımararak sevince kapılanları sevmez." (Kasas, 76) Bu öyle demek değil.

Zenginliğinize, maddi kazancınıza baktığınızdan sonra kötü adam gülüşünün gelmesinden bahseder, o anlamda kullanılır. Çünkü paranızdan dolayı çok mutlusunuz, bu Allah'ın kabul etmediği bir şey. Bu iyi bir şey değil, tamam mı? Örneğin, Vegas'ta veya Atlantic City'de bir slot makinesinde kazanan veya madeni para kazanan insanlar şöyledir: Aaaaaa kazandık. İşte bu "لَا تَفْرَحْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْفَرِحِينَ..."dir. Peki, hangi durumda olman gerekiyor ki sevince boğulman senin için sorun olmasın. Yani kendini tutamıyorsunuz gibi. Bu

aslında Allah'ın sözü içindir. Sizinle paylaşmak istediğim taraf da bu, Kur'ân'ın çok güçlü bir özelliğidir. Bu üzüntüyü neşeye değiştirme gücüdür. Kur'ân'ın gücü üzüntüyü neşeye çevirir. Kur'ân sadece Tanrı birdir, hesap günü vardır ya da burada helal ve haram, hepsi bu kadar diyen bir öğretiye sahip değildir. İnsanoğlu olarak bu hayatta, birçok farklı duyguyu tecrübe ediyoruz. Aslında hayatımızın büyük bir kısmı bir duygudan diğerine koşmaktır. Yaptığınız birçok şeyde mutluluğun peşinden koşuyorsunuz. Ya da memnuniyetin peşinden koşuyorsunuz. Ya da başkalarının mutluluğunun peşinden koşuyorsunuz, ailenizi gururlandırmak istiyorsunuz. Ailenizi gururlandırmak istiyor, çocuklarınızı mutlu etmek istiyorsunuz. Hayatımızın çoğu bu duygular tarafından yönetiliyor. Edebiyatımızda, anayasa literatüründe bile mutluluk arayışı buluyorsunuz, insanın arayış içinde olması ne kadar da temel bir şey. İnsanlar neden belli bir ülkeye taşınmak istiyor?

Neden çocuklarının eğitim almasını istiyorlar? En yaygın cevap, "Buna ve buna sahip olacağız ve daha mutlu günlerimiz olacak." Daha iyi günlerimiz olacak, gülümsemek için nedenlerimiz olacak. Kur'ân'ın mutluluğa nasıl etki ettiği hakkında size bunun hızlıca bir örnek vereceğim. Ve sonra inşallahu Teâlâ devam edeceğiz. Aslında benim favori örneğim Ömer (Allah ondan razı olsun) Hudeybiye Antlaşması gerçekleştiğinde herkes gerçekten üzgündü. Yani, sahabenin o günden, Hudeybiye gününden daha fazla üzülmediğini iddia edebilirim. Ve özellikle Ebu Cendel'le olanlar yüzünden. Müzakerelerde bulunuyorlar ve Kureyş diyor ki: "Bakın, eğer Müslümanlardan biriyseniz, Mekke'den kaçın" Ve kaçtılar, Medine'ye geldiler. "Onları geri göndersen iyi edersin." denildi. Yani bu böyle, bir barış antlaşması istiyorsan, işler böyle yürüyecek dediler. Daha önce söylemiştim, küfür içeren duyduğunda Müslüman "subhanallah" diyerek bağırır. Günümüzde bu özellikle "subhanallah maşaallah" hoş bir şey görüldüğünde söyleniyor.

O günlerde "subhanallah" aslında korkunç bir şey olduğunda söylenirdi. Aman Tanrım, bu korkunç, küfür bu, bunu nasıl kabul edebiliriz? Bu anlaşma teklif edildiğinde bir Müslümanın Mekke'den kaçtığında onu geri göndermek zorunda kalacaklarını öğrendiklerinde sahabe sesini yükseltmeye başladı. Peygamber (sav) ile gönderilecek diye imzalamıştı. Sahabeler Subhanallah diye seslerini yükselttiler. Bu tartışılırken de, anlaşmayı müzakare eden kişi; Mekke'deki bir zindanda gizlenmiş olan ve Müslüman olması sebebiyle babası tarafından zincirlenip dövülen Ebu Cendel'in babasıydı. Ebu Cendel bir şekilde onları parçalayarak zincirlerden kurtuluyor. Oradan çıkmış, bir şekilde Müslümanları bulmuş, bir şekilde Mekke'den kaçmış ve onlara ulaşmış. Ve Peygamber (sav) bu sırada antlaşmayı imzalamak zorunda. "En azından onu alabilir miyiz?" diyorlar. Babası "Hayır, eğer onu istiyorsanız, bu anlaşma feshedilir." diyor. Böyle imzalıyorlar anlaşmayı. Ve sahabeler aklını

kaybedecek gibi, çünkü Ebu Cendel ağlıyordu, Müslümanları görünce yaptım, başardım ve şimdi dışarıdayım diye düşünmüştü. Onlarsa Ebu Cendel'i geri göndermek zorunda kaldılar. Ve şimdi hepsi izliyorlar, çaresiz durumdalar. Kendi kardeşlerinin geri alındığını izliyorlardı.

Evet, en azından bir anlaşma yaptıkları için ona işkence edilmeyeceklerdi ama buna güvenemezlerdi ki, tamamıyla kedere boğulmuşlardı. Ve bu yolculukta üzülmek için başka bir sürü nedenleri daha vardı, özetleyeceğim. Biliyorsunuz Ömer'in (ra) İslam için çok fazla saygısı, izzeti vardı. Yani Müslümanlar bu anlaşmayı imzaladıklarında Resulullah (sav) Müslümanlara karşı her türlü maddeye sahip olan bu anlaşmayı imzaladığında, Ömer (ra) aslında sesini yükseltti. Üzüldü, hatta Peygamber'e (sav) "Bu yıl hac yapacağımız bir rüya görmemiş miydin?" diye sordu. "Hak üzere olan biz değil miyiz, bu küçük düşürmeyi neden kabul ettik?" dedi. Üzgündü. Ve Resûlullah (sav) hiçbir şey söylemedi, hiçbir şey söylemedi. Ömer'in (ra) öfkesini hâlâ dinmedi bu yüzden Ebu Bekir'e (ra) gitti ve "Bu yıl hac yapacağımızı söylemedi mi?" dedi.

Ebu Bekir (ra), "Yerini bilsen iyi olur, sakin olmalısın." dedi. "Çünkü bunu devam ettirirsen, yaptığın tüm iyi şeyler elinden alınacaktır." "Tüm iyi amellerin gitmiş olacak, dikkat et." Böylece Ömer (ra) sakinleşti. Geri dönerlerken Ömer'in (ra) öfkesi biraz azaldığında, çizginin dışına çıktığının farkına varıyor. Öne doğru ilerliyor. O arkadaki devedeydi, Resûlullah (sav) kafilenin önündeydi. Devesini hızlandırdı. Resûlullah'a (sav) geldi. "Ya Resûlullah (sav) seninle konuşabilir miyim?" Resûlullah (sav) ona bakmadı bile. Ve yavaşladı, bineği yavaşladı. Ve sonra bineğini tekrar hızlandırdı, yaklaştı ve "Seninle konuşabilir miyim?" dedi. Ve yine aynı. Yeniden yavaşladı. Üçüncü kez de Resûlullah (sav) ona bakmadı bile. Geri çekildi "Ömer (ra) helak oldu." dedi. Ben bittim dedi, çok üzüntülüydü.

Çok geçmemişti ki bir sahabe yanına geldi ve "Resûlullah (sav) seni çağırıyor." dedi. O kadar korkmuştu ki şöyle demişti: "Benim hakkımda bir ayet gelmesinden korktum." Ve gittiğinde Resûlullah sallallahu aleyhi vessellem'in onun aleyhine Kur'ân okuyacağını düşünüyordu. Çok korkmuştum diyor. Böylece Resûlullah sallallahu aleyhi vessellem'in yanına gidiyor. Sahneyi anlamanızı istiyorum, çünkü herkes üzüntü içinde. Olay yerindeki herkes çok üzgün. Resûlullah'ın yanına gittiğinde "Onun yüzünde hayatımda hiç görmediğim bir gülümseme gördüm." diyor. Ve gülüşünün güneşten bile daha parlak olduğunu dünyayı aydınlatabileceğini söylüyor. Bu tarz ifadeler kullanıyor. Resûlullah (sav) onu yanına çağırıyor ve Allah'ın Ona Fetih Suresi indirdiğini söylüyor. Sonra tüm sureyi Ömer'e (ra) okuyor. Ve sure zafer ile başlıyor "إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُّبِينًا" "Hiç şüphe yok ki biz size açık, net, tartışmasız bir

zafer verdik." Ömer bin Hattab, bütün sureyi dinliyor, 29 ayet, 4 sayfa ve ilk ayet hâlâ kafasında dönüyor. Çünkü ilk ayet ne diyor? Bu nedir? Zafer. Öyleyse Resûlullah (sav) bütün sureyi okuduğu zaman, Ömer, fetih mi? diyor. Bu gerçekten bir zafer mi? Ciddi misin? Bu zafer mi? Ve Resûlullah sallallahu aleyhi vessellem cevaplıyor. "Evet öyle"

Ve sonra bir anda Ömer bin Hattab çok mutlu oluyor. Artık çok sevinçli. Ne değişti? Hâlâ müzakere ediyorlar, hâlâ Mekke'den ayrı haldeler, hâlâ küçük düşürücü bir anlaşma içindeler. Fiziksel olarak hiçbir şey değişmedi. Siyasi durumları değişmedi, ekonomik durumlar değişmedi. Psikolojik durumları değişmemeli. Bu duruma değiştiren tek şey; "kelimatin (kelimeler)" Sadece Allah'tan gelen sözler ve onların bütün duygusal hâlleri bunlarla tamamen değişti. Ve burada öğrendiklerimizin bir parçası da budur. Âdem (as) cennetten yeni ayrıldı ve yeryüzünde, artık bunun bir ceza olmadığını bilsek de, sonuçta bu onun imtihanının bir parçası. Şimdi artık biz biliyoruz ki, bu onun yolculuğunun bir parçası. Ama o böyle görmüyor. Kendisinin cezalandırıldığını, cennete layık olmadığını çünkü dünyaya atıldım diye düşünüyor. Ve yine de cennetten ayrıldıktan sonra bile, bu arada bundan daha kötü bir mertebe indirme yoktur. Göklerden yeryüzüne indiriliyorsunuz, bundan daha fazla moral bozucu bir hareket yok. Ve yine de bu kelimeler ona vahiyle geldiğinde onları bir sevinçle alıyor. Bu kelimelerin gücü budur.

"...فَتَلَقَّى آدَمُ مِن رَّبِّهِ" (Bakara, 37) Adam temasa geçti, gelen kelimeleri sevinçle aldı. Ve bu kelimeler sadece Rabbinden gelebilirdi. Diğer ilginç şey, İbn Kesir rahimahullah'ın, bu ayeti okunması biraz farklı. Kur'ân'daki kıraatta, farklı kurralar tarafından farklı okunan harekeler var, hepsi bir anlam ifade ediyor ve hepsi vahiy parçası olarak kabul ediliyor. Yani onun okuyuşu şöyle "fetelakka âdeme mirrabbihi kelimat-un fetaba aleyhi" Kelimat burada faildir. Peki, bu geri kalanınız için, ne dediğimi bilmeyenler için ne anlama geliyor? Bunun anlamı, Allah'ın sözleri Âdem'e (as) sevgiyle teslim edildi. Bu sadece Âdem'in (as) sözlerini sevgi ile karşılaması değil, aynı zamanda Allah'ın sözlerinin de Âdem'e sevgi ile gelmesi demektir. Subhanallah! Ve "تَلَقَّى", düşen bir şeyi yakalamak anlamına da gelir. Allah'ın sözleri Âdem'i (as) düşmeden önce yakalamış gibidir. Çok güzel. "...فَتَلَقَّى آدَمُ مِن رَّبِّهِ كَلِمَاتٍ" Ve şüphesiz bu kelimeler...

-nasıl kelimeler ise bunlar, Allah bize hangi kelimeler olduğunu söylemiyor- Ama bu kelimeler her ne ise, kesinlikle Âdem aleyhisselam'ı umutla doldurmuşlardır. Bunu nereden biliyoruz? Sonraki kelimelerden bunu anlıyoruz. "...فَتَابَ عَلَيْهِ..." (Bakara, 37)

Bu kelimeler bir çeşit azarlama ise neden devamında "Sonrasında tövbe etti." ifadesi yer alsın ki? Eğer bu sözler umut dolu değilse, neden Allah "Onun tövbesini hemen kabul etti." desin ki? Allah sevgiyle Âdem'e (as) döndü. "فَتَابَ عَلَيْهِ..." Kur'ân'ı Kerim'de anlayabildiğim kadarıyla "تَابَ عَلَ" Kur'ân'ın eşsiz bir kullanımıdır. "تَابَ" kelimesi genellikle "اِلَى" ile gelir. Allah Kur'ân'da, "تَابَ اِلَى"yı insanlar için, "تَابَ عَلَيْ"yı ise Allah (cc) için kullanılıyor. Yani biz de tevvabız, Allah (cc) de tevvab. "إِنَّ اللّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ" (Bakara, 222) Biz tevvabız, tekrar tekrar tevbe yaparız, bu bizim tevvab olduğumuz anlamına gelir. Allah aynı zamanda tevvabtır çünkü tevbe'yi tekrar tekrar kabul eder. Yani bu Allah'ın isimlerinden biridir. "إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ" (Bakara, 37) O 'tevvab' tır. Allah'la paylaştığımız bir ad var ancak iki zıt anlamı var, farkı nasıl bileceğiz? Biri "عَلَى" ile gelirken diğeri "الى" ile gelir. "الى" Allah'a yöneldiğimizi ifade eder. Ama "عَلَى" birinin birisine döndürüldüğü anlamındadır ve sadece sizin üstünüzdeki birine döndürülebilirsiniz. Bu yüzden "فَتَابَ عَلَ" denildiği gibi Allah'a uygundur. Ve bizden yücedir. Bu yüzden "تَابَ اِلَى"dır. Bu yüzden aslında "Allah'a tövbe etmek" kulun mahviyetinin göstergesidir. Ve bu Allah'ın azametinin, yüceliğinin göstergesidir. Kulunun üzerinde merhametle otorite sahibidir. "تَوْبَة عَلَى عَبْدِهٖ" "فَتَابَ عَلَيْهِ" Yani merhametle ona geri dönmek.

Başka bir deyişle, Allah şöyle bir görüntü tarif ediyor. Örneğin, birileri size kızdığı zaman sizin yüzünüze bile bakmayabilir. Sizden yüz çevirirler. Allah şöyle diyor: "Ona bu kelimeleri verdim, sonra yüzümü ona doğru çevirdim." "Ona doğru yönelirim." Kelimenin tam anlamıyla, "تَابَ عَلَيْهِ" yüzünü birine doğru çevirmektir. Sevgiyle birine yönelmek/dönmektir.

Allah (cc) Âdem aleyhisselam ile bir bağ burduğunu söylüyor. Allah'la olup olmadığımızı nereden bilebiliriz? Allah'ın sözleri olmadan bilemeyiz. Allah'ın sözü bir insanın sahip olduğu tek umuttur. Vallahi bazen bana gelen insanlar var ve son derece umutsuz hâlde oluyorlar. "Allah beni cezalandıracak." düşüncesindeler. "Ben korkunç bir insanım, korkunç bir hata yaptım, Allah'ın beni affetmesine imkân yok." Tek yaptığım şey, bir ayeti onlarla paylaşmak oluyor. Sadece iki ayet... Ve biliyor musunuz çoğu zaman ne oluyor? Bunun bir ayet olduğuna bile inanamıyorlar. "Bekle Allah bu kadar merhametli midir?", "Cidden Allah beni affeder mi?" "Ciddi misin, hayır hayır, nerede olduğunu gösterebilir misin?" Sonra ben gösteriyorum, ama bu Arapça, çevirisini gösterebilir misin diyorlar. Çevirisini nerden bulalım, hadi internetten bakalım

diyorum. Gerçekten bu anlamda mı? diyor. Evet, gerçekten bu anlamda diyorum. Bu neden oluyor biliyor musunuz? Çünkü biz birbirimizi buna ittik.

Ne yazık ki birbirimize yaptığımız en büyük haksızlıklardan biri, birbirimize Kur'ân'dan çok ama çok uzak bir bir yaratıcı resmi, Allah resmi çizmiş olmamız. "Allah seni cehenneme atacak." demekte çok hızlıyız. "Allah seni cezalandıracak." "Allah senden nefret ediyor." "Allah'ın sana adaletiyle muamele etmesi için dua ediyorum." Ne yapıyorsun?!! Ve biz bu kin dolu sözleri birbirimizden duyduk. Yaratıcıyı insanları cezalandırıcı, onlardan bir intikam alıcı, cehenneme atıcı olarak gösterdik. Bu bize o kadar fazla söyleniyor ki insanları Allah konusunda dehşete düşürüyor. Ve O'nu, merhameti, affetmeyi seven olarak düşünemiyoruz. Kendisine dönülmesini sevdiğini düşünemiyoruz. Dostum, Âdem'e (as) sadece bir emir verildi, bir emir. "Allah'ım zor durumdaydım yemek yiyecek başka bir yerim yoktu." diyebileceği durumda bile değildi. "Çok açtım, başka bir şey yoktu..." gibi bir bahane sunamadı, cennetteydi yani! Ve bu gerçekleşti. Allah yine de, yine de tövbesini kabul etti.

Bahanelerin arkasına saklanıyoruz. Size söylemek istediğim şu, bir mazeretiniz olmasa bile tövbe kapısı açıktır. Allah'ın bu sünneti Âdem aleyhisselam aracılığıyla gelmiştir. Bu kelimelerin Kur'ân'ın başında olmasının muhteşem bir nedeni var. Bu hikâye Kur'ân yolculuğu boyunca Kur'ân'daki ilk hikâyedir. Çünkü bu aslında bizim hikâyemiz. Bu yüzden "فَتَابَ عَلَيْهِ" ayetin sonunda oldu. Kelimelerle temasa geçti, Allah onun tövbesini kabul etti. Açıklama yapıldı. Sonra Allah ekliyor, "إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ" "Hiç şüphe yok ki, sürekli, defalarca tövbeyi kabul eden O'dur." Bir saniye, Âdem aleyhisselam sürekli devam eden hatalar yapmadı ki? Bu ifadenin sadece Âdem aleyhisselam'ın durumu için söylenmesinin hiçbir sebebi yok. Âdem'in (as) durumunda bir hata ve bir affetme var, bu kadar. Öyleyse neden "إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ" ile ifadeyi bitiriyor? Ayetin geri kalanı bizim için bir tamamlamadır. Aslında hepimiz için yeterince açıktır, "Dinle, bu Âdem'in (as) hikâyesi ama senin için de geçerli." "Tövbeni kabul ediyorum, hatalarını kabul ediyorum." "Seni tekrar tekrar kabul edeceğim." "Bir hata yapacaksın ve seni affedeceğim, bunu kötüye kullanma, ama umudunu da kaybetme." Bu içinden yakalanır. "إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ" Hikâye anlatımında, bir hikâye vardır ve ardından "Hikâyeden çıkarılacak dersler şunlardır." diye söylenir. Peki, Allah ne yapıyor? Hikâyede dersler var. Sonuna kadar beklemiyorsun, dersi sonra anlatacağım demiyor. Hikâyeyi anlattığı gibi, derslerle de dolduruyor. Sizinle paylaşmak istediğim bir sonraki şey "كَلِمَاتٍ" ile ilgilidir. Allah (cc) umudunu kaybetmiş Âdem'i (as) seçmek istedi, o umudunu

kaybetmişti. Ve ona vahyi vermek istedi. Ve bir insan umudunu yitirdiğinde, Allah'ın sözüne ihtiyacı vardır. Ama Allah'ın sözü birçok şeye sahiptir. Allah'ın sözünde uyarı vardır. Allah'ın sözünde cehennem tanımı vardır. Allah'ın sözünde cennet, Allah'ın sözünde helal ve haram vardır. Allah'ın sözü münafığı tanımlar, Allah'ın sözü küffarı tanımlar. Allah'ın sözü, inananların en iyisini anlatır, her türlü şeyi tarif eder.

Fakat birileri umudunu kaybettiğinde, Allah'ın hangi sözlerine ihtiyacı vardır? Bu inananların sahip olması gereken basirettir. O zamanlarda bu umut sözlerine ihtiyaçları vardır. Allah (cc)'nin onları affedeceğini bulabilecekleri sözleri almaya ihtiyaçları vardır. Ne yazık ki biz Allah'ın bu sünneti unuttuk. Kur'ân paylaşıyorum diyoruz, bakın, ümmetin büyük bir kısmı, bugünün ümmeti, umutsuzluk içinde. Bireysel olarak insanlar, çok günah işlediklerini, bu sebeple Allah'a dönmenin bir yolunu bulmanın imkânsız olduğunu düşünüyorlar. Toplumsal olarak da, biz Allah'tan çok uzaklaştık, çok ifsad edildik, çok haram işledik. Siyasi olarak, ekonomik olarak, sosyal ahlaki olarak, etik olarak, manevi olarak her alanda o kadar yozlaştık ki Allah'ın rahmetinden çok uzaktayız. Şimdi yapılması gereken tek şey; insanları uyarılara boğmak, onlara nasıl da cehennem yolunda olduklarını hatırlatmak diye düşünülüyor. Şu anda yapmanız gereken şey budur deniyor. Ve ben de tam aksine; insanlar umutsuz bir halde iken, Allah'ın rahmetini hatırlatmanın tam zamanı olduğunu iddia ediyorum.

Şeytan kelimesinin iki ayrı kökene sahip olduğu tartışılır. "شطن" veya "شاط" dan gelebilir. Eğer "شطن" dan geliyorsa, aslında yoldan sapmak demektir. Tamam mı? Yoldan sapmaktır. Yani iyi gidiyordu ve sadece bir dönüş yaptı ve sonra kötüleşmeye daha da kötüleşme devam etti. Çok fazla kontrolden çıktı. "شاط" ise umudunu kaybetmek, sonra sinirlenmek ve öfke alevleri içine dalıp gitmek anlamına gelir. Yani umutsuzluk öfkeye dönüşüyor ve öfke sizi kuşatıyor. Öfke sizi kuşatır. Üzücü bir çocukluk geçiren birçok genç adam çok sinirlidir. Üzüntü ve öfke arasında doğrudan bir ilişki vardır. Çocukluklarında veya gençliklerinde travma yaşamışlardır. Belki kötü niyetli bir ebeveyn, kötü niyetli bir aile veya çevre tarafından travmaya uğratılmış olabilirler. Ve onlar sonra çok çok kızgın, kaba, şiddete eğilimli genç erkeklere dönüşüyorlar. Ve aslında bu şeytanın yaşadığı süreçtir. Yangını Allah'ın sözleriyle söndürmeniz gerekiyor.

Sizce Allah neden vahyi sürekli su misali ile açıklar? Kur'ân-ı Kerim yağmur ile karşılaştırılır, neden? Çünkü su ateşi söndürür. Umutsuzluğu ortadan kaldırır, öfkeyi uzaklaştırır. Sakinlik getirir, hayat verir, hayatı yeniler. Daha sonra

Kur'ân'da vahiy için bulabileceğiniz diğer bir benzetme ışıktır. Yani su veya ışık var. Ve bunlar, bu dünyada yaşamın varlığının sağlanmasının iki temel bileşenidir. Ve suya başka bir açıdan bakarsanız, arınma için bir zorunluluktur; temizlik için bir zorunluluktur. Işık, karanlığın yokluğudur. Işık karanlığı ve tüm karanlık duyguları kaldırır. Öfke, hiddet, umutsuzluk, kıskançlık bunlar karanlık duygulardır. Işık yanar, onları uzaklaştırır. Hepsine ışık gelir ve yok olurlar. "Hak geldi, batıl yok oldu." (İsrâ, 81) Bu, Allah'ın sözünün rolüdür, bu sözle olan ilişkinizi yenilemelisiniz, bu rolü hayatınıza geri getirmelisiniz.

Maalesef öfke sorunu yaşayan insanlar var. Bir bozuklukları var, bir kişilik bozukları var. Öfkelilerdir. Kur'ân'ı okurlar, Kur'ân'ı öğretirler ve öfke merceğiyle Kur'ân'ı vaaz ederler. Böylece onların size verebilecekleri ve gösterebilecekleri tek şey öfkeli bir yaratıcıdır. Cennete gitme ihtimalinizin hemen hemen imkânsız olduğu öfke ve intikam dolu bir din. "Muhtemelen cennete girmeyi asla başaramayacaksın, yani kendine bir baksana." anlayışı. Böylece çizilen tablo bu olur ve çok yersizdir, çünkü Allah'ın sözünün hak ettiği şey bu değildir. Allah'ın sözlerinden, onun sözlerini dinlemelisiniz. Evet, Allah bazen kesinlikle kızgındır. Biz zaten okuduk "Allah, onların kalplerini ve kulaklarını mühürlemiştir; gözlerinin üzerinde perdeler vardır. Büyük azap onlar içindir." (Bakara, 7) Allah'ın öfkesini hak eden bazı insanlar vardır. Ama bunu alıp herkesin üstüne atmak, bu sadece zulümdür. Allah'ın sözü böyle değil. "فَتَابَ عَلَيْهِ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ" (Bakara, 37)

Tevbe hakkında İbni Aşur rahimahullah tarafından yazılmış çok güzel bir şey buldum, sizinle paylaşacağım. Tövbe eyleminin aslında üç bölümden oluştuğunu söylüyor. Tövbe üç bölümden oluşur. Bir görüntü gibi düşünebilirsiniz, üç yaprağı olan bir bitkinin görüntüsü gibi. Kökünü tartışmıyoruz şu an, sadece yerin üstünde olan parçayı tartışıyoruz. Ve diyor ki "Bunlar bilginiz, durumunuz ve eyleminizdir." Bilgi, durum ve eylem. İlm-hâl-amel "fel ilmu ve marifetu zenb" ile neyi kastediyor? İlim, yaptığın yanlışın farkına vardırır. Neyi yanlış yaptığını biliyorsun, bu ilk adım. Tövbe, en azından yanlış yaptığını onaylaman gerektiği anlamına geliyor. Birisi "Hey bunu yapmamalıydın." dediğinde, "Neden bahsediyorsun? Yanlış bir şey yapmadım." deniyor ya da "Yanlış olduğunu biliyorum ama..." deniyor. Ve bu "ama"yı eklediğiniz anda ve meşrulaştırdığınızda yanlış yaptığınızı bilmiyorsunuz. Hâlâ haklı olduğunu görüyorsun. Ama "Bunun yanlış olduğunu biliyorum." dediğinde yapılan meşrulaştırılmıyor. Gerçekten yanlış bir şey yaptığınızın farkında olmanız ve günahın itirafı. İlk adım bu. İkincisi, kendinize ya da bir başkasına verdiğiniz zarardan dolayı acı hissetme durumu. Kendi yaptıklarınız yüzünden kötü hissetmeniz. Yaptığınızın bir sonucu olarak kendinizi ya da başka birini üzdüğünüzde farkına varmanız ve bundan üzüntü

duymanız. İkinci durum, hâl bu. Birincisi ilimdi, ikincisi durum, kendi durumunuz. Aynı zamanda yaptığınızdan utanç, rahatsızlık veya suçluluk duymanız da denir. Kendinizi suçlu hissettiğiniz gerçeği. Kendini suçlu hisseden biri nasıl yanlış yaptığının bilincinde olmaz? Yanlış yaptığının farkında bile olmayanlar suçlu hissetmezler ki. Yani ilim birincidir ve bulunduğu durumdan suçluluk duymak da ikincidir.

Eylemin ilki o günahı terk etmek. Bundan sonra gelen eylem; hangi ahlaksızlığı, yanlışı yapıyorsanız ondan utandığınız için onu terk edecek ve ona tekrar geri dönmeyeceksiniz. Ya da kazanmanız, idrak etmeniz gerekenleri kazanmaya, idrak etmeye çalışacaksınız. İki nedenden dolayı yapılmış tövbe vardır. Birincisi, yanlış bir şey yaptın, ikincisi de yapman gereken bir şeyi yapmadın. Bu nedenle, örneğin, biri yasak şekilde bir gelir elde ederse, tövbe etmelidir. Eğer birisi zekât vermediyse, tövbe etmelidir. Yapması gereken bir şeyi yapmadı bu yüzden onu yerine getirmeli, telafi etmelidir. Sadece "üzgünüm" diyemezsiniz.

İş ortaklarını dolandıran insanlar vardır. Mesela şirketin %50 ortağı olan kişinin, hissenin yüzde yüzünü alarak beş yıl boyunca ortadan kaybolması gibi. Ve 5 yıl sonra adamı geri arayıp diyor ki: "Hey dostum, ramazandayız, çok fazla tövbe ediyorum umarım beni affedebilirsin." Ve adam "Seni affetmek istiyorum, %50'm nerede?" diyor. O da "Hayır hayır hayır, seni para için aramadım, bence dünyayı geride bırakmalısın, ahiret hakkında düşünmeliyiz, sadece beni affet." diyor. Nasıl bir affetme bu? Neyi affediyorsun? Hâlâ onun parasını tutuyorsun, yaptıklarını telafi etmelisin ve sonra bunu affet demelisin. Şunları demeye devam ediyor "Bak kadir gecesindeyiz hadi sadece affet." Yapılan yanlışları telafi etme fikri, bunlar tövbenin üçüncü parçasıydı.

Şimdi bu ayet hakkında sizinle paylaşmak istediğim bir sonraki şey şu. Âdem'e (as) verildiği söylenen bu ceza... -bunun bir ceza olmadığını söylemeye devam ediyorum ve birkaç ulema buna yorum da yapmıştır- Harika anlatım. Şöyle: Allah (cc) aslında Âdem'i (as) disiplin etmiştir. İngilizcede "Bu çocuğu disipline ediyoruz." demekle "Onu cezalandırdık." cümlelerini aynı düşünürüz. Hayır, aslında aynı şey değildir. Birini cezalandırmak ona kötü hissettirmektir. Birini disipline etmek ise, ona gelecekte yapabileceği hatalardan nasıl kaçınılacağını öğretmektir. Eğer sadece basitçe affederseniz, sürekli affetmeye devam ederseniz, o hâlde hata yapana ne olur? Hata yapmanın bağımlısı olurlar. Demek ki o kadar da kötü olmadığı fikrine kapılırlar, o kadar da kötü değil derler. Bakın, öğretmeniniz çok bağışlayıcı olabilir. Ama sağlıklı bir affetmenin bir parçası da sizi disipline sokması gerektiğidir. Seni sınıfta bırakmayacağım, seni okuldan kovmayacağım, ama bu ödevleri yapmak zorundasın. Diyecek ki "Neden beni cezalandırıyorsun?" Seni cezalandırmıyorum, seni disipline

ediyorum. Seni cezalandırmak artık okulda olmadığın anlamına gelirdi anladın mı? Cezalandırma ve disiplin arasında fark vardır. Allah Âdem'le (as) ne yaptı? O disipline etti. Âdem'i (as) disipline etti. Onu cezalandırmadı. Allah'ın ona verdiği disiplin nedir? Bu muhteşem. Onu cennetten dünyaya düşürdü, bu arada, bu artık yiyeceği meyvelerin olmadığı anlamına mı geliyor? Bu artık ağaçları görmeyeceği veya nehirleri göremeyeceği anlamına mı geliyor? Ya da dağları göremeyeceği, normal bir şekilde yiyemeyeceği anlamına mı geliyor? O hâlâ bütün bunları alıyor. Ama eskiden oldukları gibi değiller, durum böyle değil mi? Yani hâlâ rızkı var, hâlâ rehberliği var, hâlâ Allah'la bağlantısı var. Hâlâ hayatı var, hâlâ bir eşi var, aslında hâlâ cennette sahip olduğu hemen hemen her şeye sahip.

Ama "وَمَا عِندَ اللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَى" (Şûrâ, 36) Ama Allah katındaki daha hayırlı ve kalıcıdır öyle değil mi? Yani şimdi sana daha az verildi deniyor. Sorumluluğumuz altındaki kişileri disiplin etmek nasıl olur peki? Sorumluluğumuz altındaki öğrencilerimiz, çocuklarımız hata yaptıklarında disipline etmenin en iyi yolu nedir? Bizim fikrimiz şu; avazın çıktığı kadar bağır ve bir şekilde bu çocuk salihlerden olsun. Bağırıp çağırırsak en salih kimselerden olacak diye düşünüyoruz.

Bununla ilgili sorun şu; çocuklar yüksek ses duyduklarında duymamazlıktan gelmede çok iyidirler. Bu yüzden annenin sesi biraz artar artmaz şöyle düşünürler; "İşte yine başladık..." Ve hiçbir şey duymazlar, hiçbir şey. Ve anne "Ne dediğimi duymuyor musun?" der. Onlar da der ki "evet evet duyuyorum..." Hayır, duymuyorlar, onlar ne dediğinizi duymuyorlar. Öyleyse gerçek bir disiplin etmenin yolu nedir? Aslında mahrum etmek değil, yanlış bir şey yapmanın bir sonucu olarak bazı lüksleri elinden almaktır. Ve günümüzde, çocuklarımız bizi yönetiyor, bizi çocuklar yönetiyorlar. Bazı çocuklar var ki, iphonelarını ellerinden aldığınızda sanki oksijen kaynaklarını almışsınız gibi bir şey oluyor. "Bunu bana yapamazsın!" diye olay çıkartıyorlar. Kendilerini yerden yere vurup "Ben öleceğim kendimi öldüreceğim, bunu yapacağım." diyorlar.

Çocuklar tarafından ebeveynleri yazılmış olan mektuplar var. Baba, iPad'imi aldın, bu yine olursa bir dahaki sefere kendimi öldüreceğim. Babasına iPad'te ne olduğunu sordum. Bu kadar ne var içinde?! Bana Angry Birds'ü çok sevdiğini söyledi. Ben şöyle oldum... "Ne?!" Asıl o çocuk öfkeli kuşun (angry birds) ta kendisi, ne saçma bir şey bu. "Çok az bir mahrumiyeti bile kaldıramama." anlayışı çok kötü. O cihazlardan biraz uzaklaştırıldığında çocuklarımız çıldırıyor ve biliyorsunuz sonuç olarak ne yapıyoruz? Dokunmak istemiyoruz. Tamam, al al diyoruz. Sadece bağırıp çağırıp, o cihazlara daha fazla dalmalarına

izin veriyoruz. Ve onlara sürekli veriyoruz, veriyoruz ve veriyoruz. Ve mahvoluyorlar, onlara biraz daha veriyoruz, biraz daha veriyoruz ve biraz daha veriyoruz. Allah'ın, Âdem'i (as) doğru yola getirmek için disipline ederken kullandığı yolun tam tersini kullanıyoruz. Aslında çocuklarımız için yanlış yolu kolaylaştırıyoruz. Biz kolaylaştırıyoruz onlara. Diyoruz ki: "Ağaçtan mı yedin? Al sana biraz daha meyve, ama bir daha yapma tamam mı?" Ve yine yapıyor, bizse "Seni ağlatmak istemiyorum, bu yüzden hadi biraz daha meyve al." diyoruz. Bu delilik. Bu çok saçma, yaptığımız şey bu.

Başa çıkamadığımız için ceza ya da şiddet değil, "hırman" olmalı. "Mahrum bırakma" Zevk aldığınız lükslerin tadını çıkarmayacaksınız. Bunlardan bazıları disiplininizin bir parçası olarak sizden alınmalı. Bu, ayetin içine yerleştirilmiştir, bu aslında tövbenin nasıl işlediğini öğrenmemiz için çok güçlü bir yoldur. Bazen Allah kendisi bu dersi öğretir. Bazen Allah "Dünyada senden bir şeyleri alarak sana tevbe etmeyi öğreteceğim." diye takdir edebilir. Bir her cuma Kehf Suresi'ni okuruz. Bir bahçıvan çok zengin, diğer bahçıvan konuşmaya bile değmeyecek bir yoksunluğa sahiptir. Ve varlıklarıyla gurur duyan, onları göstererek ne yaparsa yapsın Allah'ın onu sevdiğini iddia eden varlıklı bir bahçıvan var. Allah ne yaptı? Onun bahçesini helak etti ama bahçıvan hâlâ yaşıyordu. Yine bir bahçe oluşturabilirdi. Sel veya depremden sonra ortaya çıkan karışıklığı hâlâ kaldırabilirdi. Ve toprağı tekrar sulamaya çalışabilirdik, toprak hâlâ orada, sağlığı hâlâ orada, hayatı hâlâ oradaydı. Allah ne yaptı? Ona, Allah'a güvenmeyi, dönmeyi öğrenebilmesi için ona bir ders verdi. Hikâyenin sonunda da diyor ki, "Keşke Rabbime şirk koşmasaydım." (Kehf, 42) Tövbeyi kastediyor.

Allah bazen seni kendisine döndürmek için bazı şeyleri senden alır. Ve bu senin için hayırlı olandır. Bu dünyaya çok bağımlı olmaya, meyletmeye başladığında Allah bir şeyleri birazcık alır bizden. Ve Âdem aleyhisselam'a yaptığı gibi Allah bizden de O'na dönmemiz için bir şeyleri aldığında bu sebebi unutursak O'ndan daha da uzaklaşırız. Ve bu İblis'in yoludur. İblis kendini haklı görüyordu, ama o haklı görülmedi. Hak Âdem'e (as) verildi ve İblis daha da ileri gitti. Yani bizler hangi yolu seçmek istediğimize karar vermek zorundayız.

Şimdi bu son bölüm. Allah (cc), Âdem'e (as) "فَتَكُونَ مِنَ الظَّالِمِينَ" zalimlerden olacaksın diye söylemişti. Ona kelimeler vermişti. Bu kelimeler hakkında birçok müfessir bu kelimeler nedir diye sormuş. Bazıları A'râf Suresi'nde verilen kelimeler olduğunu varsayıyorlar. Yedinci surede, Allah aynı hikâyeyi farklı açılardan tarif eder. "Dediler ki: 'Rabbimiz, biz nefislerimize zulmettik, eğer bizi bağışlamazsan ve esirgemezsen, gerçekten hüsrana uğrayanlardan olacağız." (A'râf, 23) Çok ünlü bir dua, çoğunuzun ezberindedir. Bazılarınız

bunun aslında ebeveynlerimizin sözleri olduğunu bile bilmiyor olabilir. İnsanlık tarihinde ilk dua istiğfardır. "Rabbimiz, biz nefislerimize zulmettik, eğer bizi bağışlamazsan ve esirgemezsen, gerçekten hüsrana uğrayanlardan olacağız." (A'râf, 23) Rabbimiz biz kendimize yanlış yaptık, kendimize yanlış yaptık. Ve eğer hatalarımızı örtmezsen, bize sevgi ve merhamet göstermezsen, kesinlikle kaybedenlerden olacağız.

İbni Aşur, bunun hakkında sizinle paylaşacağım şu sözlerden bahsediyor. Kendimize zulmettik cümlesinin anlamı şu: "Allah'ım, bütün cennet önümüzdeydi ve basit bir meyve için hepsini kaybettik, kendimize ne kadar yanlış yaptık. Biz kendimizi zor duruma soktuk." gibi. İnsanlar haram yolla para kazanmanın ya da zevk almanın peşinden koşarak kendileri için daha fazlasını elde edeceklerini düşünürler. Allah'a itaatsizliğin, zevkin, hep daha fazlasının peşinde koşarken, zarar verdikleri ve kaybettirdiklerinin sadece kendileri olduğunun farkına varmazlar. Allah (cc)'nin bize verdiği bu din, bu rehber, daha iyi bir yaşam sürmemiz içindir. Zor bir yaşam sürelim diye bu rehberi vermedi bize. Aslına bakarsanız, bize haram kıldığı tek şey "Onlara temiz şeyleri helâl, pis şeyleri haram kılar." (A'râf, 157) Böylece Allah, onlara zarar veren, iğrenç pis şeyleri yasakladı. O bize için güzel şeyleri, iyi şeyleri emreder, caiz kılar. Şimdi nihayet sizinle "الرحيم" fikrini paylaşmak istiyorum, Allah bu ayette der ki "إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ" Allah "الرحيم" dediğinde, her zaman sevgi dolu, ilgilenen, merhametli olarak çeviriyoruz. Ki bunların hepsi "الرحيم" in kabul edilebilir çevirileridir. Burada neden sonunda yer almış peki? İçinde barındırdığı hikmetlerden biri de şudur Allah (cc) esasında diyor ki: O sürekli size dönüp tevbenizi kabul edendir, çünkü her zaman çok fazla sevgisi vardır. "الرحيم" olması sizin tövbenizi kabul etmesinin nedenidir. "الرَّحِيمُ" olmasaydı, "التَّوَّابُ" olmayacaktı. Yani tevvab olmasının sebebi açıklıyor burada.

Bu, tövbe söz konusu olduğunda, Allah'la ilişkimizin temel anlayışı olmalıdır. Allah tövbemi kabul edecek, çünkü beni seviyor. Çünkü o beni umursuyor, bu "الرَّحِيمُ" in içinde barındırdığı şeydir. Biri tövbe ettiğinde "Allah kabul etti mi etmedi mi bilmiyorum." dememelidir. Bu söylenmemeli. Bunu söylememelisiniz. Tevbe ettiğinde, Allah'a döndüğünde "Kendime zulmettim, beni affet." dersin. Budur. Bu demektir ki, Allah sevgisinden dolayı seni affetti, konu kapandı. Geri dönüp ve acaba yeterince iyi mi merak ediyorum demeyin. Hayır! Her zaman tövbe etmeye devam etmelisiniz, ama hiçbir zaman Allah'ın tövbenizi kabul etmediğini düşünmemelisiniz. Allah'ın tevbesini kabul etmediği tek kişiyi bizlere açıklıyor. "Kötülükleri yapıp edip de onlardan birine

ölüm çatınca 'Ben şimdi gerçekten tevbe ettim.' diyenler." (Nîsa, 18) Tevbe, aynı anda hem tevbe edip hem aynı günahı yapmaya devam etmek değildir. Yani, domuz sandviçi yiyorsunuz, ısırık alıyorsunuz estağfirullah diyorsunuz, ısırıp estağfirullah diyemezsiniz, üzgünüm bu tövbe değildir. Kiminle dalga geçiyorsun bilmiyorum. Yanlış yapmaya devam edip bir yandan da tevbe edip duramazsın. Üzerinde bir leke var yıkadın, yine aynı yeri yıkarım diyerek bilerek lekeledin, yıkadın. Lekeledin, yıkadın... Hayır, hayır, Allah'la böyle oynayamazsın. Bu iş bu böyle olmaz. "Ama sen her tevbe edildiğinde konu kapanır demiştin." Hayır... Hayır, o küçük düşürücü şeyden vazgeçmek ve bunun için elinden gelenin en iyisini yapmak zorundasın.

Sonunda... Aslında bir önce ayette de sonunda demiştim :) "قُلْنَا اهْبِطُواْ مِنْهَا جَمِيعاً" (Bakara, 38) Allah dedi ki: "Hepiniz oradan inin dedik." Bu, Allah'ın ilk defa değil ikinci kez söylediği şeydir. Zaten söylemişti. Ama ilk defa dediğinde "وَقُلْنَا اهْبِطُو" idi. (Bakara, 36) Ama burada "وَ" yok, sadece "قُلْنَا اهْبِطُو" (Bakara, 38) Başladığımız yere geri dönüyoruz. Başka bir deyişle, bizim dediğimiz gibi ayrı bir şey değil, o sahneye geri dönüyor. Anlaması biraz zor dikkat ederseniz anlayacaksınız inşallah. Güzel bir şey. Kur'ân'ın bazı yönlerden hikâye anlatımında benzerdir ve bunu anlamamızı kolaylaştırır. Çünkü maalesef film izliyoruz. Öyleyse filmlere ne olur, bazen bir sahne vardır ve sonra gelecekten bir sahne olur. Ve sonra tekrar geçmişteki sahneye dönerler. Değil mi? Böylece sahneyi yarıda bırakırlar, 10 yıl sonraki geleceğe götürürler ve sonra seni tekrar 10 yıl geriye getirirler. Ve o sahneyi bitirirler. Aslında zaman içindeki bu yolculuk, Kur'ân'da her zaman olan bir şeydir. Allah cennetten Âdem (as) ve Havva (as) ile konuşuyordu, oradan aşağı inmelerini söylemişti. Sonra hikâye ilerledi, yeryüzüne inmişlerdi. Sonra Allah'ın sözleriyle irtibat kurdular. Sonra tövbe ettiler, Allah tövbelerini kabul etti. Bütün bunlar nerede oldu? Cennette mi yoksa dünyada mı? Bu dünyada oluyordu.

Devamında olan şu: "Şimdi sizi cennete geri götürüyorum henüz o sahne ile işim bitmedi." Bu yüzden tekrar o sahneye dönüyoruz. "قُلْنَا اهْبِطُواْ مِنْهَا جَمِيعاً" "Hepiniz oradan inin dedik." Neden o sahneye geri dönüyor? Sanki Allah, "Dünyadaki size kelimeler verdiğim ve tövbe ettiğiniz o sahneyi düşündüğünüz zaman." diyor. "Ne olduğunu ve neden olduğunu, cennetteki başka bir kayıp sahneye geri dönene kadar anlamayacaksın." Size o sahneyi anlatayım ve o ayete geri dönebilirsiniz. Sonra dersin ki: "Aa demek böyleymiş." Peki, bu ayet nedir? O "Hepiniz oradan inin." diyor. "فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُم مِّنِّي هُدًى" (Bakara, 38) Eğer özellikle benden, sadece benden olan herhangi bir rehberlik size geldiğinde "فَمَن تَبِعَ هُدَايَ"

o zaman kim benim rehberliğimi izlerse "فَلاَ خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلاَ هُمْ يَحْزَنُونَ" Onlar korkmayacak olan insanlardır, üzüntüyle acı çeken insanlar olmayacaklardır.

"Size benden bir rehber gelirse." bu, Allah'ın vaadidir. Sonra Âdem aleyhisselam'ı dünyaya gönderiyor, daha göndermemişti. Ve ona diyor ki "Dinle, dikkat et, birbirinize düşman olacaksanız, ama sana söyleyeyim..." Bu arada, birbirinize düşman olunduğunda düşmanlar birbirlerine ne yapar? Birbirlerine saldırırlar. Birbirlerine zarar verirler. Ve düşmanından korkman gerekiyor. Ve eğer düşmanın seni incitmekte başarılı olursa, sana acı çektirdiği için üzülürsün. Düşmanınızdan aldığınız iki his vardır, saldırıdan önce korku ve saldırıdan sonra hüzün. Değil mi? Havf ve Hüzün. Allah diyor ki: "Evet, birbirinize düşman olacaksınız, ama ben sizi bu iki şeyden kurtulacak bir şey vereceğim size." Bu iki şey nedir? Korku ve üzüntü.

Benden bir rehberlik size geldiğinde, dünyada ne olursa olsun düşman olan şeytan topluluklarına rağmen bu rehberliği izleyenlerin, güçlü kâfir düşmanlar da olsa önemi yok, asla korku hissetmeyeceksiniz, asla üzülmeyeceksiniz. Eğer herhangi bir rehberlik benden gelirse, bu sana verdiğim sözdür. Şimdi dünya ayetine geri dönelim. Allah'ın ona verdiği rehberlik nedir? Allah ona umut verdi. Rehberliğin ilk adımı nedir? Umuttur. Allah'a dönüş ve bağışlanma istemektir. İslam'ın dünyaya çağrısı nedir? İslam'ın insanlığa çağrısı nedir? Doğrusu basit bir çağrıdır. İnsanlar affedilmeyi istemeli. Bu kadar. Ve bu sadece burada değil her yerde.

Biliyorsunuz, İbrahim aleyhisselam bizim dinimizin merkezindedir. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem, İbrahim aleyhisselam'ın mirasını tamamlamıştır. Sürprizi bozuyorum, bu surenin merkezinde de İbrahim aleyhisselam vardır. Surenin merkezinde de İbrahim aleyhisselam vardır. Bütün dinimiz İbrahim'in (as) etrafında döner. İbrahim aleyhisselam'ın en büyük payı nedir, o ne inşa etmiştir? Kâbe'yi. Ve Kâbe'nin amacının ne olduğunu biliyor musunuz? İnsanlar gelip Allah'a ibadet edebilirler ve ne isterler? Affedilmeyi... Mekke'nin fethi vaad edildiğinde, Peygamber sallallahu aleyhi ve sellem sonunda bir kez daha Kâbe'yi temizleyecek, yalnızca bir olan ilaha ibadet edilmesi için tüm insanlığa bir kez daha açık hâle gelecekti. Allah diyor ki: "Öyle ki Allah, senin geçmiş ve gelecek günahını bağışlasın." (Fetih, 2) Böylece Allah affeder. Fetih suresinin ortası "Göklerin ve yerin mülkü Allah'ındır. O, dilediğini bağışlar, dilediğine azap eder." (Fetih, 14) Fetih Suresinin sonu, "Allah, içlerinden iman edip salih amellerde bulunanlara bir mağfiret ve büyük bir ecir va'detmiştir." (Fetih, 29) Mekke fethi, Allah'ın evinin temizlenmesi ve İbrahim aleyhisselam'ın Kâbe'yi inşa etme düşüncesinin altında insanların affedilemesivardır. Hacca gitmek için motivasyonunuz nedir? Motivasyonunuz

nedir? Bağışlanma! Hac yapmaya gittiğinizde her şeyin bağışlanmasını dileyip geçmişe sünger çekiyorsunuz. Bütün din bu fikrin etrafında dönüyor. Yani burada öğrendiğimizde, İslam'ın çağrısı nedir? İslam'ın insanlığa karşı esas rehberliği nedir? Aslında insanların Allah'a geri dönmeyi ve kötü işler yaptıkları için O'ndan bağışlanma dilemeyi istemesidir. Eğer bu düşünceye sahipseniz her şeye sahipsiniz. Sahip değilseniz, hiçbir şeye sahip değilsiniz demektir. Resûlullah'ın (sav) neden Allah'a günde yetmiş defa veya daha fazla sayıda istiğfar ettiğini bir düşünün. Neden ki? Çünkü O dinin bu olduğunu biliyor. İstiğfar dindir. Aslında, gerçekten "Allah'ın Rab olduğunu" ve "Sizin kul olduğunuzu" anladığınızda, sürekli olarak onun affetmesini isteme durumundasınız demektir. Bunu istiyorsunuz. Ve böyle yaptığınızda her şey yerli yerine oturur. Umutla dolarsınız, size Allah'tan koruma verilir.

Bu rehberlikte Allah diyor ki: "لاَ خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلاَ هُمْ يَحْزَنُونَ" Şimdi fitne zamanında öğreniyoruz ki Amerika'da endişeli insanlar var: "Trump cumhurbaşkanı olursa, Müslümanlara ne olacağını bilemiyorum." "Çoktan Kanada'daki emlaklara bakmaya başladım." Müslümanların durumu hakkında endişeli insanlar var. Ve dünyada meydana gelen politikalar, izlenen politikalar, Müslümanlara karşı saldırgan tutum, medyada etiketlenmemiz vs bunların hepsi... Bunlara karşı bir çeşit korumaya ihtiyacımız var. Hangi politikacı gelip bizi koruyacak? Hangi grup gelip bizi koruyabilir? Hangi taraf, hangi organizasyon, hangi politika, hangi savunma günün sonunda bizi koruyabilir? Allah (cc), hidayetinin koruyucu olduğunu söylüyor. Ve Allah'ın sözünden uzaklaştığınızda ne kadar politik olursanız olun korumanız olmayacaktır. Koruma sadece Allah'ın Kitabı'ndan gelir. Bunu elinde tutanlara " لاَ خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلاَ هُمْ يَحْزَنُونَ" (korku yoktur.) Hiç korkmayacaklar, hiç üzülmeyecekler. Bu, bu ayetteki Allah'ın kelamının güzelliğiydi.

"فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُم مِّنِّي هُدًى" (Bakara, 38) Bu ayet hakkında birkaç yorum daha yapacağız, bugün yaptığımız son şey bu olacak. Yarın tüm hikâyeyi tamamlıyoruz ve genel bir bakış vereceğiz inşallah, gerçekten heyecan verici. Ama bu ayet hakkında sizinle paylaşmak istediğim şey şu inşallah "فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُم" dediğinde Aslında Arapçada "in ye'tikum" (size gelirse) diyebilirsiniz. Ama o "إِمَّا" diyor. "مَّا" zaida tevkiden. Ve sonra "يَأْتِيَنَّ" tevkiden olur. "Tevkiden" İngilizcede vurgu üzerine vurgu üzerine yapılan vurgu anlamına gelir. Bu yüzden bunu İngilizce çeviriyle söylediğinizde "Eğer en küçük şekilde, hiçbir şekilde, zerre kadar size benden gelen herhangi bir rehberlik" diyebilirsiniz. Allah'ın "muhtemel" demedi. Aynı zamanda "herhangi bir rehberlik" dedi. Bu ne demek biliyor musunuz?

İnsanlık tarihi boyunca, Âdem'in her bir çocuğu, bir noktada hidayetten bir şekilde nasiplenmiştir. Belki hidayetin tamamı olmayabilir, belki tüm kitap olmayabilir, belki de tüm Tevrat veya İncil olmayabilir. Belki insani bir peygamberden değil. Fakat bir parça hidayet, biraz şükür, biraz sabır, biraz istiğfar, azıcık bir hidayet parçası, kim hangi rehberliğine sahip ise onu elinde tutabilirse, o zaman onları korurum. Onları koruyacağım. Allah'ın, Kehf Suresi'ndeki Ashab-ı Kehf için ne yaptığını bir düşünün. Bu genç adamlar hiç peygamber tanımıyorlar. Hiç kitap bilmiyorlar. Ahiret ya da melekler hakkında hiçbir şey bilmiyorlar ya da böyle bir ilimleri yok. Tek bildikleri "O'ndan başkasına asla ilah demeyiz." (Kehf, 14) Tek bildikleri "Kralımız ve kasabamız Yunan mitolojisine saplantılı. Zeus Apollo Artemis'e tapıyorlar. Bu Tanrılara ibadet ediyorlar, bunu yapamayız, sadece bir yaratıcının bir Rabbin olduğuna inanıyoruz." Allah'ın onlara verdiği tek hidayet buydu, hepsi bu, başka hidayetleri yoktu.

Allah'ın onlar için neler yaptığını hayal edebiliyor musunuz? Onları korudu ve üzüntüden emin kıldı. Bu insanları korumak imkânsızken onları korudu. Onları korumak imkânsızdı. Şimdi o küçük bir hidayet parçasını, sahip oldukları tek şeyin "la ilahe illallah" olduğunu düşünün. Başka hiçbir şeyleri yoktu. Bizler Allah'ın tüm kelamına sahibiz. Bizde Allah'ın eksiksiz kelamı var. Bu korumak için dimdik duran, bize güven veren kelamına sahibiz. Ve biz bu sözlerden Allah'ın korumasını istemede başarısız olduysak, bu bizim suçumuzdur. Bu arada Allah'ın vaat ettiği herhangi bir hidayet "مَّا يَأْتِيَنَّكُم مِّنِّي هُدًى"

Bu kelime kendini tekrar ediyor, değil mi? Çünkü sure şöyle başladı "ذَلِكَ الْكِتَابُ لاَ رَيْبَ فِيهِ هُدًى" (Bakara, 2) Neden kendini tekrar ediyor? Allah, bize tam olarak o son vaadin şimdi tamamlandığını söylüyor. Âdem aleyhisselam cennetten dünyaya gelirken kendisine "hidayeti ara." denmişti. Rehberlik isteyin, size yardımcı olacak, sizi koruyacak. Allah, çağlar boyunca, milletler boyunca, bir şekilde şöyle ya da böyle rehberlik göndermeye devam etti. Ve nihayet Allah'ın rehberliğinin son bölümü gönderildi. Ve o da bu Kitap'tır.

Ve bu arada, bu Kitab'ın bir uzantısı da bu Kitab'ı taşıyan insanlardır. Öyleyse, Aborjinlerin nasıl rehberlik edinemediğini merak ediyorsanız Güney Amerika'nın ortasındaki insanlar nasıl rehberliğe sahip değiller? Diyorsanız nasıl oluyor da birkaç Afrika ülkesinin rehberliği yok diyorsanız nasıl oluyor da Avrupa ülkelerinin rehberliği yok diyorsanız soru şu olmalı, "Neden onların yok?" değil, "Nasıl oldu da onlarla paylaşmadık?" Allah onlara kendilerinin indirebilecekleri bir mobil cihaz vermeyecek, Allah bu ümmeti gönderdi. Bu ümmetin onlara taşıması gerekiyordu. İbrahim aleyhisselam, Resûlullah sallallahu aleyhi vessellem, herhangi bir peygamber Allah'a: "Allah'ım neden

bu insanların rehberliği yok? Onlar bilmeliydiler." diye şikâyet etmediler. Benim işim onlara bunu vermek dediler. Benim işim onlarla paylaşmak dediler. Allah, bugün güçlü insanlara karşı nefreti arttırmaları için değil, hidayeti insanlığın geri kalanıyla paylaşmaları için bu ümmeti gönderdi. Uygarlığa sahip insanlarla paylaşmamız için gönderildi. Onlara bakıyoruz ve kendimiz için üzülüyoruz. Müslümanlar neden geride kaldı ve bu küffar neden önde? En başta onlar küffar değil, onlar insan. Ve bu insanlar hidayet mesajını hak ediyor. Ve almadıysalar bu bizim hatamızdır. Ve eğer onlara almaları gereken şekilde veremediysek suçlayacağımız sadece kendimiziz. Bu şudur: "فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُم مِّنِّي هُدًى فَمَن تَبِعَ هُدَايَ" (Bakara, 38) Benim rehberliğimi her kim izleyebilirse -bu İslam düşmanları da olabilir- onu takip ettikleri anda Allah'ın güvenliği üzerlerine iner. Ve bu daha önce oldu.

Osmanlı İmparatorluğu, Müslümanların gururudur. Osmanlı İmparatorluğu, Osmanlı İmparatorluğu olmadan önce Müslüman değildi. Onlar, Müslümanları katleden, katlettikten ve şehir merkezlerinin ortasında âlimlerden yığınlar yaptıktan sonra Allah'ın İslam nimeti verdiği insanlar. Ve bu aynı insanlar yüzyıllarca İslam'ın taşıyıcısı oldu. Bu nedenle, sizlerin İslam düşmanları olduğunu düşündüğünüz insanlarla İslam'ın koruyucuları olabilmeleri arasındaki tek şey bu dinin mesajıdır. Bu İslam bir ırk değil, milliyet değil, ten rengi değil, bu bir kıta değil, bir mesajdır. Ve bu mesaj kime ulaştığını ayırt etmez. Bu yüzden kaybedilmiş, onlar asla hidayete ulaşamaz denilebilecek ırk diye bir şey yoktur. Allah bizi bu şekilde düşünmekten korusun. Allah bizi hidayetinin taşıyıcılarından eylesin ve bu mesajının gücüyle insanlığa rahmet etsin.

Allah bizleri Hakim olan Kur'ân'ı ile mübarek kılsın, ayetlerinden ve hikmetli zikrinden faydalanmayı nasip etsin.

16. Bölüm

“Dedik ki: 'Oradan hepiniz inin. Bundan sonra size benden bir hidayet geldiğinde, kim benim hidayetime uyarsa, onlara korku yoktur ve onlar mahzun olmayacaklardır. İnkâr edip ayetlerimizi yalanlayanlar ise; onlar, ateşin halkıdırlar ve orada süresiz kalacaklardır.'” (Bakara, 38-39)

“Rabbim, benim göğsüme genişlik ver, işimi kolaylaştır; dilimden de şu düğümü çöz ki sözümü iyi anlasınlar.” (Tâhâ, 25-28)

Tekrardan herkese Es-Selamu Aleyküm ve Rahmetullahi ve Berekâtuhu. Önümde bu ders boyunca yapmak istediğim iki iş var. Dersin ilk yarısında yapacağım şey, Âdem (as)'ın hikâyesinin geçtiği son iki (38. ve 39.) ayet üzerinde biraz tartışmaya, kavramaya, tefekkür etmeye çalışmak olacak. Dün 38. ayetten epeyce bahsetmiştik. Bugün dikkatinizi çekmek istediğim önemli şeyler var inşallah. Yani bugün bitecek. Ve inşallah geri kalan yarıda 39. ayeti kavrayacağız. Ve sonra sizinle oldukça güzel bir genel bakış paylaşmak istiyorum. Geriye doğru bir adım atıp, tüm hikâyeyi bir kez daha gözden geçireceğiz. Ve daha önce görmediğimiz şeyleri fark edeceğiz. Bakara Suresi'nde ilerlemeden önce tüm sureyi özetleyeceğiz inşallah.

Dün hakkında konuştuğumuz otuz sekizinci ayet: “قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا” “Dedik ki: 'Oradan hepiniz inin.’” “فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنِّي هُدًى” “Size herhangi bir şekilde sadece benim katımdan gelen ve sadece benden gelebilecek herhangi bir hidayet geldiğinde kim onu takip ederse” “فَمَن تَبِعَ هُدايَ فَلا خَوفٌ عَلَيهِم وَلا هُم يَحزَنونَ” “Onlar için herhangi bir korku yoktur, onlar üzülmeyeceklerdir.” Bugün, bu sondaki faydadan bahsederek başlamak istiyorum. Göreceksiniz ki Allah bir sonraki ayette şunu belirtiyor; “أُولَٰئِكَ أَصحابُ النّارِ” Ne demek oluyor bu? Bence tahmin edersiniz. “أُولَٰئِكَ أَصحابُ النّارِ” “İşte onlar... Ateşliktirler.” Yani ateş (ki bu cehennemdir) Kur’an'da neyin karşıtı olarak gösterilir? Cennetin. “Onlar cennetliktir, orada ebedî kalacaklardır.” deyip sonrasında “Onlar cehennemliktir, orada ebedî kalacaklardır.” da denmiyor. Bu ayette bahsedilenler bunlar değil. Aslında bu 2 ayette Allah, kendisine yönelenlerin sonunda görecekleri faydanın cennet olacağını söylemek yerine başka bir ifade kullanıyor.

Allah bu faydanın Arapça "لا خَوفٌ عَلَيهِم وَلا هُم يَحزَنونَ" olduğunu söylüyor. Ve bunun zıttının sonucunu başka bir şekilde ifade etmek yerine doğrudan "أصحاب النار هم فيها خالدون" şeklinde ifade ediyor. Bunlar cehennemde kalacaklardır. Burada cennetten bahsetmekle ilgili ilginç bir zıtlık var. Allah aslında en etkili cennet tasavvurlarından birini yapıyor. Cennet kavramını, bu dünyayı da kapsayacak şekilde genişletiyor. Bu dünyada, hayattayken bile tecrübe edebileceğiniz cennet işaretleri vardır. Cennetin tadını burada da alabilirsiniz. Sadece yemeklerde, meyvelerde veya bahsedilen diğer şeylerde değil; içinizdeki huzurla da bunu hissedebilirsiniz. Allah'ın seni bu dünyada bile bir şeylerden kurtarıp, ferahlatması. Bu "فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ" ayetinde üstü kapalı bahsedilen budur. Tekrardan, bu faydanın yüzeysel bir tercümesini yapalım. Allah'ın gösterdiği yolu bir şekilde takip edenler... –Allah (cc) Bizi onlardan eylesin- "تَّبِعُونَ اَحْسَنَهٗ" (Zümer, 18) "Onlar en güzeline uyarlar." O'na en iyi yapabilecekleri şekilde uyarlar. Allah'a bu kimselerden olabilmek için dua ederiz.

Fakat Allah'ın merhameti bu ayette: "Her kim O'na azıcık bile uyarsa" demesi. Onları fayda yağmuruna tutacağım." diyor. Allah, azıcık bağlılık gösterilip kendisine adım atana bunu yapar. Başka bir yerde diyor ki: "Bizim uğrumuzda Cihat edenlere, şüphesiz yollarımızı gösteririz." (Ankebut, 69) Bizim yolumuzda mücadele edenlere onlar için birçok yol açarız. Subhanallah! Allah'ın yoluna girmek isteyen birileri olsun, Allah yolunda mücadele etsin. Allah diyor ki: Kesinlikle ve kesinlikle onlara çeşitli yollarla rehberlik edeceğim. Allah diyor ki: "Hayatlarında birçok seçenekleri olduğunda, seçebilecekleri yolları olduğunda hepsini bana yönlendireceğim." Subhanallah! Bu, Allah'ın O'nun hidayeti için birazcık bile çaba göstermeye çalışan ve onu arayana verdiği nimetidir.

Devam edelim. Bu, yüzeysel bir şekilde tercüme edeceğim ifade, her şeyden önce, İngilizceye tam olarak çevirdiğinizde bile kulağa pek hoş gelmiyor. Deniyor ki: "...onlar için herhangi bir korku yoktur, onlar üzülmeyeceklerdir de." Onlara korku yok ve üzülmeyecekler. Adım adım inceleyelim. İlk olarak burada iki duygudan bahsediliyor: Korku ve keder. Basitçe korku ve üzüntü olarak düşünebilirsiniz. Allah, önce korkudan bahsedip ona öncelik tanıyor. Sonra da üzüntüden bahsediyor. Bu önemlidir; çünkü insanoğlu daima gelecekten bir beklenti içerisindedir. Buraya geç kalacağım diye endişelenirim. Yarın hazırlanacağım ders için endişelenirim. İftarda ne yiyeceğin hakkında endişelenirim. Gelecek hakkında daima endişelerimiz vardır. Gelecek, insan korkusu ile bağlantılıdır. Korkum, olacakların istediğim şekilde gerçekleşmemesi ile ilgilidir. Korkularım geçmiş hakkında değil, daima gelecek hakkındadır. Ve gelecek sürekli bizim önümüzdedir. Sürekli yüzleştiğimiz,

sürekli baş etmek zorunda olduğumuz şeydir. Aslına bakarsanız, hayatlarımızın çoğu, büyük küçük bir sürü korkularla baş etmekle geçiyor. Uyandığınızda namazı kaçırmaktan, işe geç kalmaktan korkarsınız. Bir şeyi unuttum mu vs. diye küçük korkulara sahipsinizdir. "Sınavı geçecek miyim?" diye büyük korkular da vardır. Mülakatım iyi geçecek mi? Ailesi beni beğenecek mi? Bu tarz devasa korkular vardır, bilirsiniz. Bir sürü korku çeşidi vardır hayatta. Çocuklarımız hakkında, onların eğitimleri ve gelecekleri hakkında korkularımız olur. Eşiniz işten henüz dönmemiştir. Onun nerede ve ona ne olduğu hakkında korkularınız olur. İyi haber alana dek ne olacağı hakkında endişelenirsiniz. İnsanlar kafalarında türlü dramalar yaşamaya başlar. Olaylar nasıl sonuçlanacak diye düşünülür. Yani korku, sürekli gelecekle ilişkilidir. Bahsedilen diğer duygu ise üzüntü. Ve üzüntü gelecekle ilişkili değildir. Beyler duvarın orada oturmayın, öne gelin. Teşekkürler. İslam hakkında bir şeyler mi konuşuyordum ben? He tamam, üzüntü diyorduk. Pekâlâ.

Üzüntü gelecekle ilişkili değil geçmişte olanlarla ilgili bir şeydir. Başarısız olduğun sınavına üzülürsün. Annene bağırman hakkında falan üzülürsün. Arkadaşınla tartıştığına üzülürsün veya kaçırdığın fırsatlara üzülürsün dostum! Orada olup o işi almalıydım; ama oraya gitmedim bile... Bu tarz şeyler. Bunlar üzüntülü olunan zamanlardır. Mesele şu ki, üzüntü sadece yaşanmış durumlar hatırlandığı zaman belirir. Terapiye gidersin ve arkadaşın der ki: Olanları unutup sadece hayatına devam et! Geleceğini düşün! Darbelerle savrulan, çok fazla sarsılıp hayatın zorluklarıyla yüzleşen insanlar vardır. Ve olanları kenara atıp yollarına devam ederler. Fakat sonra bir anda geçmişte olan kötü şeyleri hatırlarsınız, sizi gözyaşlarına boğar. Bu anekdotlarla anlatmaya çalıştığım şey korku süreklidir. Korku süreklidir. Üzüntü ise gelir ve gider. Çünkü üzüntü ne ile ilişkilidir? Geçmişle. Ve sadece onu hatırladığın vakit seni sarsar. Sadece onun hakkında düşündüğün vakit... Düşünmediğin zaman, geleceği düşünürsün ve o zaman sıkıntın üzüntüden değil korkularından ötürüdür. Bu çok olağanüstü; çünkü bu ifadeyi çok temelinden analiz ederseniz... "فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ" Allah isim olan "خوف" kelimesini korkuyu ifade etmek için kullandı. Kalıcı, zamansız ve sürekli addedilen bir isim formu. Yani Allah gramatik olarak bir kelimenin sürekli halini kullandı. Korkunun sürekli olması gibi, bir isim olarak korku kelimesinin kendisi de sürekli yapıdadır.

Gelip giden "üzüntü" kelimesinde ise bir fiil kullandı. Ki bu aslında üzüntünün insandaki karşılığıdır; çünkü bizler daima üzgün olmayız. Üzüntü bizi sarsar ve gider, sarsıp gider. Fakat korku ise tam manasıyla bilincimizle veya bilinçaltımızdan hareketlerimizi sürekli kontrol eder. İşimizle, eğitimimizle ilgili şeylerde... Bilirsiniz. Kararlarımızı yönlendiren çok fazla korkumuz

vardır. Allah, tam olarak insanın kalbinden ve zihninden geçenleri tanımlıyor. Sürekli olan nedir? Öncelik neydedir? Neler gelip geçer? Bunları tanımlıyor. Bunlar ilk gözlemlerdi. İkincisi ise özellikle korku hakkında. Tuhaf bir dille çevireceğim, aslında çevirisi şu: "Onların üstünde korku yoktur." veya "Onların üstünde bir korku olmayacak." Bu İngilizce olarak çok da anlaşılır değil. Bunu bilerek yaptım.

Çünkü Allah "لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ" diyor. Tam olarak "Onların üstünde korku yoktur." diyor. Bunu, İngiliz dili perspektifinden anlamanızı istiyorum, Arap dili sisteminden değil. "Korkmuyorlar" ile "Onların üstünde korku yoktur." arasında büyük bir farklılık vardır. Aslında büyük farklılıklar vardır. Arapçada olan şeyler hakkında konuşuyordum. Ama bunu basit İngilizceyle açıklamaya çalışacağım. Karşılaştıracağım iki şey var. "Korkmuyorlar" Bu bir ifade. Ve diğer bir ifade: "Onların üstünde bir korku yoktur." Size bir örnek vereceğim. Küçük bir kız olsun ve oyuncaklarla oynamayı seviyor. En sevdiği oyuncak ise oyuncak yılanlar. Çoğu kişi bunu görünce çıldırır ama bu kız böyle işte. Bir gün yine oynuyor; fakat oynadığı yılanla ilgili haberdar olmadığı bir şey var. Bu gerçek bir yılan! Ve küçük kız bununla eğleniyor, alıp boynuna doluyor falan. Gülüp kıkırdıyorken onun hakkında "korkuyor" diyemezsiniz. Korkmuyor ki. Fakat belli ki onun üstünde/hakkında bir korku var. Bu, ailesinin onun yaralanacağından korkuyor olması anlamına geliyor.

Birisi üstünde korkunun olması o kişinin tehlike içerisinde olduğu ve birilerinin hakkınızda endişelendiği manasına gelir. Bir ailenin bir iki çocuğu veya genç bir evladı vardır, "Senin için endişeleniyorum/korkularım var." Bu İngilizceye daha yakın. "Bu şekilde kullanırsan kaza yapmandan korkuyorum." Senin hakkında ciddi endişeler var. Etrafta senin için korkular/endişeler dolanıyor. Buradaki mesele birilerinin senin hakkında endişeleniyor olmasıdır. Senin gerçek bir tehlikede olmandan endişeliler. Sen kork veya korkma fark etmez, bir yılanla oynuyorsun çocuk! Sokulabilirsin. Gerçek bir tehlike içerisindesin. Korkuyor olmak aslında kötü bir şey olmayabilir. Allah, inananları "وَيَخَافُونَ يَوْمًا" (İnsan, 7) "...Onlar bir günden korkarlar..." diye tanımlar. "Çünkü biz, asık suratlı, zorlu bir gün nedeniyle Rabbimizden korkuyoruz." (İnsan, 10) "Onlar, kalplerin ve gözlerin allak bullak olduğu bir günden korkarlar." (Nûr, 37) Yani aslında Allah korku duymanın iyi bir şey olduğunu anlatıyor. Fakat Allah bu ayette korku duyacağınızdan söz etmiyor.

Aslına bakarsanız bu hesap günü içindir. Hayal edebiliyor musunuz? Yürüyoruz ve henüz cennette değiliz. Tahrîm Suresi ve Hadîd Suresinde anlatılır. İnananlar yürüyorlar ve Allah, onlara göğüslerinden çıkan bir ışık vermiştir. Ve sağ ellerinden çıkan ışığı da karanlıkta görebilmek için

kullanıyorlar. Cennete doğru gidiyorlar. Yürürken azıcık bile olsa korkarlar mı sizce? Evet, çünkü henüz cennette değiller. Cennette değiller ve gergin bir şekilde: "'Rabbimiz nurumuzu tamamla." (Tahrîm, 8) diyerek yalvarıyorlar. "Bizi bağışla" (Tahrîm, 8) Işıkları var ve cennete doğru gidiyorlar. Peki birisi ne zaman "Bizi affet, yol boyunca ışığımızı tut." der? Belli ki ne durumdalar? Korkuyorlar. Peki o halde bunu, Allah'ın "Rehberliğimi takip edenlerin üzerinde korku yoktur." demesiyle nasıl bağdaştıracağız? Allah aslında "Korkacak olsalar bile" -ki korkacaklar- Korku hissedecekler. Ama üzerlerinde gerçek bir tehlike olmayacak. Size karşılaştırma yapıp kafanızda canlandırabileceğiniz bir örnek vereyim. Yine aynı küçük kızımız var ve siz bir şekilde ondaki yılanı alıp kurtuldunuz. Ve oyuncak bir ayı verip: "Al, onun yerine bununla oyna." dediniz. Sonra da kız dehşete kapıldı. Ağlıyor ve o şeye bakmıyor bile. Gözleri şişiyor. Ayıyı görünce dehşete kapılıyor. Yılanla hiçbir sorunu yoktu. Ama ayıyı görünce dehşete kapıldı. Bu sefer o korkuyor ama onun üzerinde/hakkında bir korku yok. Anladınız mı? Hangisi daha önemli? Korkmayacağını inkâr etmek mi? Üzerinde bir korku olmayacağından emin olmak mı? Hangisi daha önemli? Üzerinde bir korku olmayacağından emin olmak aslında herhangi bir tehlike altında olmadığın anlamına gelir. Bu, Allah'ın bize ilk ifadede yaptığı bir ferahlık vaatidir.

"Onlar üzerinde korku yoktur." Burada "لَا خَوْفٌ لَهُمْ" değil de "عَلَيْهِمْ" denmesi bundandır. "لَهُمْ" olsaydı, "Korkuları yok" anlamına gelirdi. Böylesi daha bile kötü olurdu. İnananların nasıl korkusu olmaz? Korku duymaları gerekir. Bu, bizim en güzel özelliklerimizden birisidir. Kur'an'da kullanılan dilin bu kadar özenli olması oldukça dikkat çekicidir. Bir başka tartışma da, neden "La Aleyhim Havf" şeklinde olmadığıdır. Bilirsiniz Arapçadaki kelime sıralamasını değiştirebilirsiniz. "La Aleyhim Havf" Gramere girmeyeceğim. Ama İngilizcedeki anlamını söyleyeceğim. Aslında, korku duyanlar bunlar değil, üzerlerinde korku duyan başkaları var anlamına gelir. Bu dehşet bir anlam olurdu çünkü bu: Buradaki insanlarla ilgilenen kimse yok. Allah onlar yerine başkalarıyla ilgileniyor anlamına gelirdi. Kastedilen bu değil. İfadenin sıralamasıyla azıcık bile oynansa mükemmelliği kayboluyor. Bundan kendime çokça ilham alıyorum. Dr. Salih bir dilbilim uzmanı ve bir programında insanlar ona, "Allah bunu niye bu şekilde söyledi? Niye bu yolla söyledi?" diye soruyorlar. Dilbilimsel perspektiften beklenen cevaplar var. Bir gün, seyircilerin yerine sunucu profesöre sorar: Üstat, bir ayet hakkında konuşmak istiyorsunuz. Yıllardır hakkında düşündüğünüz bir ayet olduğunu söylüyorsunuz. Ve o da "Evet üzerinde iki yıldır düşündüğüm bir ayet var." der. Sunucu "Hangisi o?" diye sorar. "لا خوف عليهم ولا هم يحزنون" Ve sunucu şöyle bir bakış atar. "Nasıl ya?!" "Bunu söyleme amacınız nedir efendim?" Bu ayetteki

marifet ne? Bundaki zorluk ne? Ve Profesör açıklamaya başlar: Sıralamayla herhangi bir şekilde oynanırsa, bu ifadedeki güzellik nasıl da kayboluyor! Ve o, Allah'ın bu "لا خوف عليهم ولا هم يحزنون" ayetini Kur'an'da birçok kez kullanması karşısında büyüleniyor. Şimdi diğer tarafa geçmek istiyorum.

Bilirsiniz Kur'an'ın dilinde bir tutarlılık vardır. "La havfun aleyhim ve la huznun aleyhim" diyebilirdiniz. Üzerlerinde bir korku yoktur ve üzerlerinde bir hüzün yoktur. Aynı ifade iki kere kullanılmış gibi olurdu. Allah böyle söylemedi. Peki, "Üzerlerinde bir hüzün yoktur." ne anlama gelirdi? Birisi hapse tıkılıyor ve ailesi ağlıyor. Ağlamaları bir fayda sağlar mı? Hayır. Birisi cehenneme atılıyor ve diğerleri de bu yüzden ağlasa, "Hayır lütfen onu barbekü yapmayın!" falan deseler, bunun nasıl bir faydası olabilir ki? Bir faydası olmaz. Yani aslında Allah, "La huznun aleyhim" deseydi bir faydası olmazdı. Hiçbir faydası olmazdı. Başka insanlar senin için üzüldüğünde bunun sana bir faydası olmaz. Ama eğer insanlar senin için korku duyarlarsa, senin için endişelenirlerse bir şeyleri yapmıyorsundur. Ama üzülüyorlarsa her şey için çok geçtir. İş işten geçmiştir. Yani inananlara bahşedilen ferahlık nedir? Onlar hüzün duymayacak kişilerdir ve aslında hüzün duymak en acı verici şeydir. Korkunun karşısında... Korku duymak sağlıklı bile olabilir. Üzüntü duymak ise çok acı veridir. Bu, hayatta tecrübe edilebilecek çok ağır ve zor bir şeydir.

Aslına bakarsanız bu, fiziksel acıdan da öte bir şey olabilir. İşte üzüntü böylesine kötü bir şey olabilir. Ve Allah der ki: "Onlar üzüntüyü tecrübe etmeyecek kimselerdir." "وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ" diyor Allah. El-İsbatu ala gayri fail Arapçada teknik bir kaide. "La yahzenun" demek yerine... Hayır hayır! "Onlar üzülmeyecek olanlar" Parantez içinde "Üzülecek başka kimseler var olacak." demek oluyor. Onlar değil. Onlar neşe içerisinde olacaklar. Fakat üzüntü duyan birileri de olacak. Bunlar "لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ" hakkında söylenebilecek birtakım şeylerdi. Bu meseleyi anlamanız için tekrardan bir özetlemek istiyorum. Allah korkunun asla olmayacağını söylemiyor. Allah bunu reddetmiyor. Allah'ın söylediği şey, inananların üzerinde gerçek bir korkunun olmayacağıdır. Amelleri, Allah'la olan ilişkileri, hidayetleri Allah'a bağlı oldukları sürece onlarla olacak. Ve gerçek bir hüzün içerisinde olmayacaklar. Bu salondaki herkese çok samimi bir tavsiyem var.

Allah insanoğlunu meşakkat içerisinde yaratmıştır. Bu hayatta insanoğlunun yaşadığı bazı zorluklar vardır. Bazılarınız finansal zorluklar çekiyorsunuz, bazılarınız sağlık problemleriyle uğraşıyorsunuz. Çevrenizden, sevdiklerinizden, arkadaşlarınızdan, kardeşlerinizden, eşinizden, çocuklarınızdan, ailenizden, dedelerinizden ninelerinizden, amcalarınızdan

gelen duygusal zorluk içerisinde olabilirsiniz. Hayatınızda size çok yakın ve onlardan kaçmanın bir yolunun olmadığı hayatınızın bir parçası olan insanlar vardır. Sizi çok fazla üzerler. Önceden yapıyorlardır, bu şimdi de devam ediyordur. Hayatınızda uzun zamandır takılıp kaldığınız problemler vardır. Bu odada çok uzun süredir iş bakıp bir türlü bulamayan insanlar var. Borçları altında ezilen insanlar var. Borç üstüne borçla cebelleşen insanlar var. Ve bu onları tüketiyordur. Bu odadaki birileri sağlık problemleriyle uğraşıyordur. Veya ailesinden birileri hastadır. Bunlar öyle kolay şeyler değil. Uğraşması zor travmatik şeylerdir. Fakat Allah "وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ" dediğinde hidayeti hakkında da bir şey diyor. Dün size çok üzücü bir deneyimin sevinçli vakitlere dönüşümünü anlattığımı hatırlayın. Allah Kur'an'ında "وَشِفَاء لِّمَا فِي الصُّدُورِ" dediğinde, "O, gönüllerdekine şifadır." dediğinde... Allah, üzüntülerimizle olabilecek en etkili şekilde nasıl başa çıkabileceğimizi anlatıyor. Üzüntümüz yok olmayabilir. Fakat onunla baş edebiliriz. Üstesinden gelebilir ve atlatabiliriz. Bizi çarpmasına izin vermeyebiliriz. Bize yardımcı olacak şey ise Allah'ın sözleridir. Allah'ın hidayetidir. Allah'ın hidayeti müminin kalbine güç verir. Allah'ın hidayeti, zor zamanları atlatabilmeniz için size duygusal güç verir. Hidayete sahip olmayan diğer insanlar ilaçlarla kendilerini bitirmeyi tercih ederler. Veya sarhoş olup kendilerini yollara atmayı tercih ederler. Ya da bir köprüden atlarlar. Fakat imanı olanlara gelince onlar farklı kategoridedirler.

Louisiana'da yaşayan bir arkadaşımın hikâyesini anlatmayı seviyorum. Bilenleriniz vardır, daha önce anlatmıştım. Tam bir ilham kaynağı. Ailesi Baton Rouge, Louisiana'da yaşıyor. New Orleans aslında. Araç galericiliği yapıyorlar. Ve galeri deniz kenarında bir yerde, çok güzel lüks arabalar var. Sonra Katrina kasırgası geliyor, bu kasırgayı hatırladınız mı? Bu dindar ailenin bankalarla faizlerle vs. hiçbir işi yok, her şeyleri nakit. Sular yükseliyor ve bir gecede tüm arabalar mahvolup gidiyor. Geriye sadece Lexus ls400 ya da 450 serisi bir araba kalıyor. Sadece bunu kurtarabiliyorlar. Bir yıl sonra onları ziyaret ettiğimde bu araçla pizza dağıtımı yapıyordu. Annesi babası falan herkes pizzacıda çalışıyordu. Bu insanlar iyi bir hayata sahiptiler, yarım milyon dolarlık satışları bir ayda kolayca yapıyorlardı. Ve oradan pizzacıda çalışmaya geçtiler. Dükkânının sahipleri değildiler, tüm aile ora için çalışıyordu. Ve eğer böyle milyonlarla oynamaktan yokluğa düşen başkası olsaydı ne olurdu tahmin edebilirsiniz değil mi? İntihar ederler veya bir akıl hastanesine kaldırılırlardı. Kaybı kaldıramazlardı. Bu altından kalkması zor bir şey. Fakat yine de bu ailedeki parlak gülümseme gibisini hiç görmedim. Daha parlak bir gülümseme görmedim. Ve onlara sordum: Böyle bir haldeyken siz neden bu kadar mutlusunuz? Dedi ki, "İşimiz iyiyken de her şey güzeldi ama müşteriler arıyor, şu sevkiyat gecikiyor, şu kargo şöyle, vergi ödemeleri, maaş bordroları şu bu derken mescide gitmeye vaktim olmuyordu. Şimdiyse bir işimiz var ve ezanı

duyup namaz kılmaya gidiyoruz. Başımızın üstünde çatı ve masamızda yemeğimiz var hala. Çok daha huzurluyuz Elhamdülillah."

Hidayetiniz yoksa bu tavrı gösteremezsiniz. Bunu yapamazsınız. Her gün o su altında kalan galerinin önünden geçip, ağlayıp ağıtlar yakan insanlar olurdu. Böyle yaparlardı. Onlar ise sadece devam ettiler. Devam etmekle kalmayıp verdiği rızıklar için Allah'a şükrettiler. Helal rızıklar verdiği için. İman budur. Bu aslında başka insanları intihara sürükleyen ve paramparça eden hüzünden sizi kurtaran şeydir. Onların ayağa kalkacak gücü yoktur ve sen yine de sahalardasındır. "Kim benim hidayetime uyarsa, onlara korku yoktur ve onlar mahzun olmayacaklardır." Ayetindendir bu.

Sizinle paylaşmak istediğim çok güçlü karşıt bir ifade ise... Öncelikle bir tercüme edeyim. "İnkâr edip "وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ ۖ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ" ayetlerimizi yalanlayanlar ise; onlar, ateşin halkıdırlar ve orada süresiz kalacaklardır." Yani öyle görünüyor ki bir tarafta hidayeti takip edip korkudan, tehlikeden ve hüzünden korunanlar ve diğer tarafta da iki suçu işleyenler var. İnkâr edenler ve mucizeleri, ayetleri yalanlayanlar. "كذبوا بآياتنا" Ayetlerin yalan olduğunu söylüyorlar. Onları yalan olarak görüyorlar. Bunlar ateşte kalacak olan insanlar. Burada fark edeceğiniz ilk zıtlık, -ki bu çok önemli- Allah hidayetten bahsettiğinde iki tane kapı olduğunu gözünüzün önüne getirmenizi istiyorum. Bir tanesi hidayeti öneren ayeti, ve diğeri de hidayeti reddeden insanların ayetini temsil eden kapı. Hidayet teklif edilenlerin kapısı kocaman! Hidayeti reddedenlerin kapısı ise çok küçük ve dar. Peki, bununla ne anlatmak istiyorum?

Fark edeceğiniz ilk şey ilk ayet "مَنْ" ile başlıyor "مَنْ تَبِعَ هُدَايَ" "مَنْ", açık uçlu "Her kim olursa" anlamına gelir. "Her kim" deniyorsa bu sınırlandırılmış bir davet midir yoksa sınırsız mı? Bu büyük, geniş ve açık bir davettir. Fakat "وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا" dendiğinde "مَن كَفَرَ" denmesini beklerdim. "وَكَذَّبُوا" Tekrardan "مَنْ" kullanılmadı. Eğer "مَن كَفَرَ" ; "Her kim inkâr eder" denseydi, bu yine büyük, geniş ve açık bir davet gibi olurdu. Aksine İsm-i Mevsul ile değiştirdi. İsm-i Mevsul ile spesifik bir daraltma hedefleniyor. "وَالَّذينَ كَفَروا" Bilhassa inkâr edenler. İnanmayanlar aslında bir grup insan olarak daraltılmış. O (Allah), "Herhangi birileri olabilir" demiyor. Ve onlar sadece inkâr edenler veya nankörler değiller. Buna ek olarak: "وَكَذَّبوا" "كَفَروا وَكَذَّبوا" Onlar inkârlarından vazgeçmemekle birlikte, Gönderdiğimiz ayetleri yalanlamak üzere yoldan çıktılar. Bakın şimdi, Allah'tan gelen iki şey var. İlki, önceki ayette

bahsedilen "هُدَ" hidayet. Bu ayette bu, "هُدَ" olarak değil "ايَاتِنَا" olarak geçiyor. "Hidayeti kabul edenler ve hidayeti reddedenler." diyerek "هُدَ" kelimesi tekrardan kullanılmalı diye düşünürsünüz. Yani şöyle olmalı: "Vellezine keferu ve kezzebu bi hudaya", "ev bil huda" olabilirdi. Hatta "Bihi" olurdu. Çünkü "هُدَ" zaten kullanılmıştı; ama Allah, "هُدَ" demiyor tekrardan. Allah "آيَاتِنَا" diyor.

Burada bir farklılık var. "Hidayet" nedir? "إِمَّا يَأْتِيَنَّكُم مِّنِّي هُدً" Herhangi bir rehberlik. Ve Allah, "herhangi bir rehberlik" diyor. Öyle bir "herhangi bir rehberlik" ki birkaç mahkûmla beraber zindanda kalan Yusuf (as)'a mahkûmlar, "Hey! Senin rüya yorumlamada iyi olduğunu duyduk." diyorlar. O da "Evet, rüyalar hakkında konuşmak isterim ama bir şey söylememe izin verin." diyor. Ben, bir Allah'a ibadet ediyorum; çünkü bu benim babamın, onun babasının mirası. Yusuf (as) hiç öyle uzun bir konuşma yapmadı. Sadece bir iki dakika... Bir ilah olması mı daha iyidir yoksa birden fazla mı? Bu "(هُدً) Huden"dir. Kendilerine okunan kitabın tamamı değildir. Bilirsiniz ayetler henüz inmemişlerdi. Kapsamlı bir hidayet değil, sadece bir pasaj. "Tek bir ilaha ibadet edin, bir fazlasına değil." Küçük ve basit bir şey. Fakat ayet dediğimizde ise, sadece öğütten, tavsiyeden veya rehberlikten bahsetmiyorsundur. Mucizelerden söz ediyorsundur. Mucizeler...

Ve Allah mucizeleri öyle hemencecik göndermedi. Allah; hidayet üzerine hidayet, hidayet üzerine hidayet ediyor. İnsanlar da reddedip durdular ve sonunda ikna etmek için yapılacak son şey olarak Allah bir de mucizeleri gönderir. Ve Allah mucizeleri gönderdiğinde insanlar yine de inkâr ederlerse işte o zaman cezalandırır. Allah'ın bu sünnetini, Allah milletleri neden ve ne zaman yerle yeksan eder bunu çok iyi anlayıp aklınıza kazımalısınız. Çünkü eğer bunu anlamazsanız okuduklarınızdan Allah'ın insanları helak etmeye istekli gibi olduğunu düşünebilirsiniz. Sanki şöyle; "Çocuklar durun Nuh (as) kıssasından bahsedelim. Ne olduğunu anlatayım. Nuh (as) vaaz etti, onlar dinlemedi. Allah da onları mahvetti. Tamam bitti. Salih (as)'ın kıssasını anlatayım. Bekleyin çocuklar. Salih (as) öğütler verdi, insanlar dinlemedi ve devamında ne oldu? Allah onları helak etti. Şimdi bu durum ne izlenimi veriyor? Allah peygamberleri sadece insanları helak etmek için gönderiyor sanki. Doğru anlamadığınızda ve doğru bir düşünme süreciniz olmadığında böyle olur. Ne olduğunu anlamazsınız. Allah insanlara peygamberlerini gönderdi ki onları yıkılmak üzere olan bir bina gibi düşünebilirsiniz. Çok kötü durumda ve düşmek üzereler. Tam onlar düşecekken, Allah onların düşmesine izin vermeyeceğim diyor ve onlara kendileri doğrultacak birilerini yani peygamberlerini gönderiyor. Peygamber geliyor ve "Beni dinleyin, kendinize

çeki düzen verin." diyor. Siz insanlar neye yöneliyorsunuz? Yıkıma gidiyorsunuz, kendinizi mahvetmeyin! Burada sizi kurtarmaya çalışıyorum. Size yardım etmeye çalışıyorum. Ve onlara yardım etmek için çabalar ve çabalar...

Allah insanları peygamberleri aralarında olduğu müddetçe helak etmez. O, onlara yardım etmeye çalışan tek kişi. Neredeyse helak olmak üzereyken bile kimi öldürüyorlar? Peygamberlerini. Ona hakaret ediyorlar, alay ediyorlar, onu dinlemiyorlar. Bir de öldürmeye çalışıyorlar. Birçok durumda yaptıkları şey bu. Allah'ın bu durumda henüz peygamberleri öldürmeye çalışmadan onlara yaptığı şey, "Pekâlâ, madem öğütleri dinlemiyorsunuz. Size gözlerinizle göreceğiniz çok ikna edici bir şey göstereyim." demek. Dinlemeniz gereken, sizin iyiliğiniz için söylenecek bir şey kalmamıştır. Bu zamanlarda mucizeler çıkar. Mucizeler, artık siz ümitsiz vaka olduğunuzda son çare olarak devreye girerler. Yani Allah mucize gönderiyorsa bu, o insanların kanserin son aşamasına ulaştıkları anlamına gelir. Bu artık son çare. Eğer Allah bu insanlara bir mucize gösterirse, Salih (as)'ın mucizelerinden veya Musa (as)'ın dokuz ayetinden olsun, fark etmez. Allah mucize gösterdikten sonra yine inkâr ettiklerinde, bu aslında onları ikinci inkârları olur, ilk değildir. İlk inkâr ettikleri şey neydi? Hidayet. İnkâr ettikleri ikinci şey ise mucizelerdi. Buraya kadar tamam mıyız? Eğer mucizeyi de reddederlerse bu onların artık ümitsiz bir vaka olduklarının kanıtıdır.

Bu noktada Allah diyor ki: "Pekâlâ, siz yokuş aşağı yuvarlanmayı arzulayıp durdunuz, müsaade sizin." İşte bu zaman insanların helak zamanıdır. Pekâlâ. En ilginci şu; Peygamber (sav) Kur'an'ı öğütledi. Kureyş ise: Hadi ama dostum, bize bir mucize göster, dedi. Bir mucize göster dediler. Sürekli, "Gökten inen bir şeyler göster." dediler. Şu dağı neden altına çevirmiyorsun? Buna ikna olurum. Neden ölü dedemi tekrar hayata geri getirmiyorsun? Böylece kalkıp bana öbür dünyanın varlığını onaylayıp tekrardan ölebilir. O zaman tamamım ben, öbür dünyaya benden daha fazla inananını bulamazsın. Peygamber (sav) onlara konuşmaya devam etti. Bir mucizenin gelmesi için acele ediyorlardı. Allah bunu nasıl anlatır biliyor musunuz? "Azabı getirmen için acele ediyorlar." (Ankebut, 54) Allah demiyor ki "Mucizeleri getirmen için acele ediyorlar." "Azabı getirmen için acele ediyorlar." diyor. Neden? Çünkü geçmişe bakıldığında mucizelerin gelmesi insanlara yardımcı olmuş mu olmamış mı? Hayır, olmamış! İnsanlar inanılmaz bir şey gördüklerinde gözlerinde sorun olduğunu düşünür. Bu gerçek olamaz! Ya da "Yok yok bu bir çeşit büyü olmalı." Hâlâ reddederler. Hâlâ reddediyorsan, azabını garantiledin demektir.

Bu ayette Allah, hidayetin reddedilmesinden bahsetmiyor. Bu ilk ifade. Sadece hidayeti reddedip, onu yalanlamakla kalmayıp aynı zamanda mucizeleri

yayınlayan insanlardan bahsediyor. “Ayetlerimizi yalanladılar.” Bu daha spesifik değil mi? Allah'ın hidayet hakkında söyledikleriyle karşılaştırın. “Her kim takip ederse” Her seviyeden, kim olursa olsun dedi. Ayrıntılı belirtmedi bile. Burada ise inkâr edenler; mucizeleri/ayetleri yalanlayanlar var. Bunlar “أُوْلَٰٓئِكَ أَصْحَٰبُ ٱلنَّارِ” “أُوْلَٰٓئِكَ” hususi bir noktayı belirtir. Eğer “Hum ashabunnar” derseniz bu “Onlar” anlamındaki zamir olur. Şimdi tekrardan dildeki hassasiyete bakalım. İngilizcede “onlar” ve “şunlar” diyebiliriz. “Onlar” ve “şunlar” “Onlar” dersek, hemen buradakiler de olabilir başka bir yerdekiler de. Ama “şunlar” dersek, bu belirli bir noktayı işaret eder. Birilerini işaret ettiğinde, göstermeyi hedeflediğin belirli bir grup insan vardır. Eğer Allah “Hum Ashabunnar” deseydi bu herhangi birileri olabilirdi. Ama O (Allah) “أُوْلَٰٓئِكَ أَصْحَٰبُ ٱلنَّارِ” diyor ki bu özel belirli bir grup insanı işaret eder.

Size anlatmaya çalıştığım, Kur’an'da hidayet kapısı çok genişletilmiş ve sonuna kadar açık. Cehennem kapısı ise daraltılmış bir şekilde betimlenmiştir. Bu çok güzel. “Onlar cehennemliktir, onlar orada ebedî kalırlar.” Bu, sizinle paylaşacağım son yorum. Bundan sonra hemen slaytlara geçeceğiz İnşallah. Ayrıca önceki ayette bahsedilen iyi insanlara dikkat edin. Allah, korku ve hüzün yok diyordu hatırladınız mı? Allah bunu, bu dünya ya da öteki dünya olarak spesifikleştirdi mi yoksa bunu belirtmedi mi? Bunu belirtmedi, ki bu; bu dünyada da olabilir ötekinde de. Ucu açık bir ifade. Fakat inkâr edenlere gelince, Spesifikleştirdi mi? Yoksa, onları burada da orada da cezalandıracağım mı dedi? “أُوْلَٰٓئِكَ أَصْحَٰبُ ٱلنَّارِ” dedi. Cehennem burada mı orada mı? Orada. Cezanlandırma daraltıldı, burada onlara rızık bile veriliyor. Onlar bu dünyada rızıklandırılıyorlar, Allah onları rızıklandırıyor. Burada rızıklandırıyor. Bu Allah'ın rahmetidir.

Hidayetin faydalarına gelirsek bu, dünyayı da ahireti de kapsar niteliktedir. Cezalandırma ise özel olarak ahirete yöneliktir. Bu iman ettiğimiz Kur’an çok; ama çok güzel. Zümer Suresi'nden bir şeyler paylaşacağım. Sonra slaytlara geçeceğiz inşallah. Zümer Suresi'nde Allah, cennete ve cehenneme giren bir grup insandan bahseder. Cennetin ve cehennemin kapıları vardır. İkisinin de kapıları vardır. Allah, büyükçe bir grup insanın cennetin kapısına yanaştığını anlatır. “حَتَّىٰٓ إِذَا جَاؤُوهَا وَفُتِحَتْ” (Zümer, 73) der. Ki bu şöyle tercüme edilir: Oraya ulaştıkları son anlarda, kapıları açık iken... Onun kapıları açık iken. Bu ne anlama geliyor biliyorsunuz değil mi? Geliyorum ve kapı açık. Bu ne anlama geliyor? Kapı zaten açıktı. Önceden açılmıştı. Bir kapı ne zaman açık bırakılır? Ev sahibinin misafirlere göstermek istedikleri var ve onları bir an olsun bekletmek istemiyor. Böylece kapı açık bırakılıyor. Bu arada şehitler yani Allah yolunda öldürülenler, hadiste bahsedildiği gibi helal kazanç elde eden ve bu

kazancı için zulmedilerek öldürülenler. Onlar da şehit kabul edilirler ve şehitler cennete giderler. Onlar cennete nasıl girebiliyorlar? Çünkü kapısı daima açık tutuluyor. "Kapıları onlara açılmış Adn cennetleri vardır." (Sad, 50) diyor Allah. Kapılar zaten sonuna kadar açık tutuluyor.

Bunu bir de cehennemle karşılaştırın. Cehennemin kapısına ulaştıklarını söyler. "حَتّٰٓى اِذَا جَآؤُهَا فُتِحَتْ اَبْوَابُهَا" (Zümer, 71) 73. ayette "وَفُتِحَتْ" denmişti. Burada "و" yok. Cehennemin kapısına kadar ulaşırlar da kapılar işte o zaman açılır. Kapılar açık halde demedi. Cehennemin kapılarından nasıl söz ediyor? Kapalı. Ta ki insanlar oraya gelene dek. Sonrasında kapılar açılıyor. Tıpkı bir hapishane gibi. Tutuklu görülene kadar kapılar kapalıdır ve sonra tutuklu içeri girer ve sonra yine kapatılır. İşte bu kadar. Kur'an'da cennet ve cehennem arasında ne kadar da büyük karşıtlıklar var. Her bir kelimede...

Bazen çevirilerden okuyorum da şöyle oluyorum: Ne? Neler oluyor? Niye bunları aynı şekilde tercüme ettin? Sonra birde diyorlar ki: "Bu tercümeyi çok beğendim dostum, bu en iyisi." Neyse ramazan ayındayız, bir şey demiyorum. Hangi meali önerirsin? Öneremem. Çünkü sonra sıkıntıya giren ben oluyorum. Çünkü biraz önce bahsettiklerim görmezden gelindiğinde büyük problem oluyor. Bu sefer Kur'an'a dair çok farklı bir tablo çizilmiş oluyor. Şimdi İnşallah, kıssada Âdem (as)'a söylenen "Kim hidayetimi takip ederse korku ve hüzün yoktur." ayetini sonlandırdık.

İnkâr edenler ve mucizeleri yalanlayanlar... Allah bize sadece hidayet değil, mucizeler de göndereceğini söyledi. Bu arada, Kur'an aynı zamanda hem hidayet ve hem de mucizedir. Hem hidayet hem mucize ilk olarak Kur'an'da bir araya gelmiştir. İkisi bir araya getirilmiştir. Bu ayette bu ikisi ayrı belirtiliyor.

Şimdi kıssanın sonuna geliyoruz. Size slaytları göstermek istiyorum inşallah. Ekrana bakabilirseniz size tüm olanları göstermek istiyorum. Bazı eğlenceli renkler var. Görebiliyor musunuz millet? Tamam görüyorsunuz, Pekâlâ! Oraya bakarken beni dinleyin, kendiniz anlamaya çalışmayın. "Hani Rabbin, Meleklere: 'Muhakkak ben, yeryüzünde bir halife var edeceğim' demişti." (Bakara, 30) Allah, meleklerine dünyaya ne göndereceğim dedi? Halife göndereceğim dedi. Ve melekler de "Sen dünyaya şöyle bir şey mi göndereceksin?" demişlerdi, hatırladınız mı? Fesat çıkarıp kan dökecek birileri. Allah da "اَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ", "Ben sizin bilmediklerinizi bilirim" dedi. Ve sonra "وَعَلَّمَ اٰدَمَ الْاَسْمَآءَ كُلَّهَا" dedi. Allah Âdem (as)'a her türden isimleri öğretti. Sonra o isimlerin delalet ettiği şeyleri meleklere gösterip: "Sözünüzde doğru iseniz şunların isimlerini bana söyleyin." dedi. Onlar ne dediler?

“قَالُوا سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَآ اِلَّا مَا عَلَّمْتَنَآ” Sen mükemmel olansın. Bizim, senin bize öğrettiklerinden başka bir bilgimiz yok. Burayı “Biz kesinlikle hiçbir şey bilmiyoruz.” olarak özetliyorum. Ortada yazanı gördünüz mü? “قَالَ يَٰٓـَٔادَمُ أَنۢبِئۡهُم بِأَسۡمَآئِهِمۡ” “*Söyle Âdem, ona şu şeylerin isimlerini söyle.*” Bu, sonraki ayet. Ve o şeylerin isimlerini söyleyince Allah meleklere dedi ki: “أَعۡلَمُ غَيۡبَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلۡأَرۡضِ” Size tüm sırları bilirim demedim mi? Göklerin ve yerin gaybını. Gizlediklerinizi ve açığa vurduklarınızı. Allah son olarak meleklerine “قُلۡنَا لِلۡمَلَٰٓئِكَةِ ٱسۡجُدُواْ لِأٓدَمَ” dedi. Meleklere, Âdem (as)'a secde etmelerini söyledi. Onlar ne yaptı peki? İblis farkıyla hepsi birden secde ettiler. Bu hikâyenin yarısı. Bir şey fark edeceksiniz. Allah'ın söylediği ilk şey: “Melekler, ben dünyaya bir halife göndereceğim.” idi. Peki onların tepkileri neydi? Bir halife gönderileceği söylendiğinde tepkileri ne oldu? “Bu iyi bir fikir değil.” Bizim iki meselemiz vardı: Dünyada fesat çıkarmak ve kan dökmek. Aynı kıssanın sonunda meleklere tekrar söyledi; ama bu sefer sadece halife demedi. Peki, ne dedi? “Secde edin.” Fakat bu sefer bir şey demek yerine ne yaptılar? Derhal secde ettiler. Konu aslında bağlamına kavuştu. Kıssanın başında ilk olarak ve sonunda meleklere hitap edildi. İkinci konu ise “Ben sizin bilmediklerinizi bilirim.” idi.

“اِنِّيٓ اَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ” Geriye dönüp bakarsak Allah, “Size ben bilirim demedim mi?” diyor. Aynı konunun tekrarladığını görebiliyor musunuz? Mükemmel bir şekilde uyuşuyor. Üçüncü olarak, Allah, Âdem (as)'a bütün isimleri öğretmişti. Âdem, neden onlara bildiklerini söylemiyorsun? demişti. Ve kıssanın tam ortasında, olayın can alıcı ilk yarısında tam ortada olan o şey nedir? Tüm insanların hatırlaması gereken prensip, “Subhaneke” Ne kadar mükemmelsin... “لَا عِلْمَ لَنَآ اِلَّا مَا عَلَّمْتَنَآ” Bizim kesinlikle öğrettiklerinin dışında herhangi bir bilgimiz yok. “اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ” Sen en iyi bilen ve en nihai ilme sahip olansın. Hikâyenin özü budur. Bu kıssanın ilk yarısının nasıl da simetrik olduğunu fark edin. Görüyor musunuz? Şimdi kıssanın ikinci yarısına geçiyoruz. Beni dinleyin. “فَسَجَدُوٓا اِلَّآ اِبْلِيسَ” İblis dışında hepsi secde etti. “اَبٰى وَاسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ” O (iblis) reddetti. Kibirli ve gururluydu. Büyüklendi ve reddetti. Sonra Allah, “يَا اٰدَمُ اسْكُنْ اَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ” dedi. Ey Âdem! Eşinle beraber şu cennete yerleşin. Ve neye yaklaşmayın? “لَا تَقْرَبَا هٰذِهِ الشَّجَرَةَ” Şu ağaca yaklaşmayın. “فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ” Sonra Allah, “فَاَزَلَّهُمَا الشَّيْطَانُ عَنْهَا” dedi. Şeytan onların ayaklarını kaydırdı ve sonrasında emir geldi. Ne emriydi bu? “اهْبِطُوا”

inin! "بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ" Birbirinize düşmanlar olacak ve dünyayı geçici bir mekân edineceksiniz. -Bir süreliğine yararlanmak için- Dün bahsettik, Allah demişti ki, "فَتَلَقَّىٰ اٰدَمُ مِنْ رَبِّهٖ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِۚ" Sonra Âdem (as), Allah'tan öğrendiği kelimelerle ona geldi. Bu kelimelerle ne yaptı o? Tevbe etti. Ve Allah onun tevbesini kabul etti. "اِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ" Allah tekrardan dedi ki: "قُلْنَا اهْبِطُواْ مِنْهَا جَمِيعاً" "Hepiniz oradan inin." dedi onlara. Benden bir rehberlik geldiğinde, onlara bir korku yoktur, Onlar hüzünlenenlerden olmayacaklar. Konuştuk bunları. Korku ve hüzün yok. Ve son olarak Allah, "وَالَّذِينَ كَفَرواْ وَكَذَّبُواْ بِآيَاتِنَا أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ" diyor. Bunlar inkâr edenler ve mucizeleri yalanlayanlardır ki onlar ebedi olarak cehennemde kalacaklardır.

Şimdi, kıssanın bu yarısına dikkat edin. Şeytanın isyanıyla başlıyor. Ve cehennem ateşini hak eden insanlarla bitiyor çünkü onlar kimi takip ediyorlar? Şeytanı takip ediyorlar. Âdem (as)'ın korkunun ve hüznün olmadığı yerdeki hikâyesiyle başlıyor. Neredeydi o (Âdem as)? Cennette. Ve Allah'ın, "Rehberliğimi takip ederseniz cennetin korku ve hüzün olmayan belirtisini görürsünüz." demesiyle bitiyor. Allah'ın dediği bir diğer şey ise "İnin buradan" oluyor. Birbirinize düşmanlar olacaksınız. Diğer yandan Allah, onlara tekrardan inmelerini ama O'nun hidayetini takip etmelerini söyledi. Yani, "inin aşağı" ifadesi iki kere kullanıldı. Pasajın tam ortasında ve kalbinde. İnsanoğlu hata yaptığında ne yapmalı? Allah'tan kelimeleri öğrenip tevbe etmeli. Yani ilk yarıdan çıkaracağımız şey, hiçbir şey bilmediğimizi kabul etmek olmalı. Diğer yarıya göre ise bizler tevbe etmeliyiz. Ne kadar da güzel bu!

Buraya kadar size göstermek istediğim şey bu kıssanın iki parçaya sahip olduğudur. Bir parçada Âdem (as) ve meleklerin olduğunu, İkinci yarıda ise Âdem (as) ve iblis olduğunu söyleyebiliriz. İki mükemmel parça. İkisi de mükemmel derecede simetrik. Daha fazla ilerlemeden önce, Kur'an'daki olağanüstü düşünce organizasyonu düzeyine dikkat ediyor musunuz? Kur'an'daki simetrik yapı mesela. Bir şeyler öğretmeye çalıştığımızda, yani tıpkı şu an benim yapmaya çalıştığım gibi, Birçok şey hakkında konuştum. Fakat bunu ayetlerdeki gibi yapmıyorum. Önce şu cümleyi kuracağım, sonra bunu diyeceğim, beş cümleden birincisi beşinciye tekabül edecek, ikinci dördüncüye tekabül edecek ve üçüncü de ortada olup olayın özünü yansıtacak. Bu şekilde bir konuşma yapacak kapasiteye sahip değilim. Değilim. Kur'an sürekli, okuma ve yazma bilmeyen Peygamber (sav)'e bu yolla konuşuyor. Ve bu insanlar da çıkıp küstahça, Kur'an'ın tertipli olmadığını söylüyorlar.

Hamiduddin Farahi'nin söylediği gibi: O (Allah), parmaklarının her bir parçasını düzenledi. Bedenindeki her bir kemiği bir düzene göre yarattı da kendi kitabını mı organize etmedi? Ne düşünüyordun ki? Sen, kendindeki tertibin farkında olmayansın. Düşünüp taşınmadın. Düşündüğünüzde ise Kur'an'daki tertip, akıl almaz bir seviyede.

Bir sonraki slaytta geçersek size bir şey göstermek istiyorum. Bunu şimdi anlamayacaksınız, açıklamama müsaade edin lütfen. Beş tane kutucuk görüyorsunuz. Sol tarafta mavi kutular var. Sağda iki siyah ve ortada bir beyaz kutucuk var. Bu gayet açık, umarım renk körü değilsinizdir. Eğer öyleyseniz duyarsızlığım için özür dilerim. Şimdi, Sure "ذٰلِكَ الْكِتَابُ لَا رَيْبَ ۛ فِيهِ ۛ هُدًى لِلْمُتَّقِينَ ۙ" ile başlıyor. İlk mavi kutucuk bu suredeki ilk özneyi yani inananları temsil ediyor. Sonra ise "اِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا" ve "وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِينَ ۘ" "İnkâr edenler ve aslında iman etmeyip iman ediyormuş gibi davrananlar." İnkâr edenler ve münafıklar birlikte ele alınmış. Bu, ilk siyah kutucuğumuz. Tamam mıyız?

Sonra ise üçüncü pasajda "يَا اَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ" deniyor. İnsanlar! Rabbinize ibadet edin! "Yeryüzünü size bir döşek ve gökyüzünü bir bina yapan Rabbinize..." Bu üçüncü kısım ve ortadaki beyaz kutu. Sonra size henüz bahsettiğim Âdem (as)'ın hikâyesi başlıyor. Kaç parçadan oluşuyordu bu? İki parçadan. Neydi onlar? Âdem ve iblis. Âdem ve iblis, o halde şuna dikkat: Sol tarafta ne var? İnananlar ve Melekler. İnananlar ve melekler, çünkü ikisi de inananlardır. Sağdaki iki şey ne peki? İnkâr edenler ve iblis. Çünkü ikisi de inkâr edenler. Bunlar zaten birbirlerine karşılık geliyorlar. Biraz daha ileri gidelim. Sol tarafta Âdem (as) ve melekleri görüyorsunuz. Allah; Kur'an'ın başında, bu kitap hakkında kesinlikle ne yok diyordu? Güzel! Bu kitapta kesinlikle bir şüphe yoktur. Sizi Âdem (as)'ın hikâyesine götürmeme izin verin.

Âdem (as) yaratıldı ve Allah onu önce meleklere getirdi. Melekler de "Biz bundan pek emin değiliz." demişlerdi. Birtakım şüphelerimiz var. Kan döküp fesat çıkaracağı konusunda şüphelerimiz var. Ve Allah onlara delil sundu. O (Allah), meleklere, insanoğlunun düşündüklerinden farklı olduğunu gösterdi. Böylece şüpheler ortadan kaldırıldı. Ve melekler secdeye kapandılar. Bu durum Resûlullah (sav)'inkiyle paralellik gösterir. Medine'de yaşayıp Peygamber (sav)'i bilmeyenler olabilirdi. Birinin peygamber olduğunu iddia ettiğini, açıkça böyle bir iddiada bulunduğunu kitabının Allah'tan olduğunu duyduğunuzda vereceğiniz ilk tepki ne olurdu? Şüphelenirdiniz. Araştırıp kanıtları gördüğünüzde ise ne yapmaktan başka bir seçeneğiniz yoktur? Secde etmekten.

Bu Kur'an'da birçok yerde vardır. Başka dinlerden gelen insanları gördüğünüzde, -Onlar Allah'ın sözlerini duymuşlardır.-
"يَخِرُّونَ لِلْأَذْقَانِ سُجَّداً" (İsrâ, 107) Kur'an'ın delillerini görünce tepkileri secde etmek oldu. Yani tıpkı melekler gibi, delillere ihtiyaçları oldu ki buyruğa tamamen teslim olabilsinler. Bu, kitap ehli insanlar için de aynı; gayrimüslimler, agnostikler, arayış içinde olanlar için de. Delilleri görünce tepkileri tıpkı meleklerinki gibi olacaktır. Tıpkı meleklerde olduğu gibi onların da soruları olacaktır. Ama bu kitap onlardaki tüm şüpheleri yok edecektir ve onlar da secdeye kapanacaklardır. Ve doğru yolu bulacaklardır, Subhanallah!

Yani bu, bu parçanın bir paraleli. Şimdi diğer tarafa bakarsak, Allah iblis hakkında ne demişti? Bir kanıtı var mıydı? Evet vardı! Herkese sunulan delilleri o da biliyordu. Fakat her nasılsa kalbi bir şeyle dolmuştu. Gururla, çok fazla gururla. Öyle ki, Allah'tan gelen dolaysız buyruğu dinlemeyecek kadardı. Doğrudan Allah'tan gelen komut. "إِلَّا إِبْلِيسَ اسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنْ الْكَافِرِينَ" (Sad, 74)

Eğer münafıkların ve inkâr edenlerin kıssalarına bakarsanız, Allah der ki: "Allah onların kalplerini mühürledi." Kulakları ve ne gördükleri fark etmeksizin gözleri mühürlendi. Her ne delil görürse görsünler, hangi buyruğu işitirlerse işitsinler, kalpleri çok fazla kibirle dolmuştu ki hiçbir delili kabul etmiyorlardı. Yani bu durumda şeytanın bu tavrı, Mekkeli Kâfirler ve Peygamber (sav)'i reddeden Medineli entelektüel Yahudi önderlerinki ile bir paralellik gösterir. Gerçeği biliyor olsalar bile, aynı duruma düştüler. Subhanallah!

Buna ek olarak, eğer Kur'an'daki diğer yerlere göz atarsanız, İblis'in probleminin ne olduğunu biliyor musunuz? O neden Âdem (as)'ı kabul etmemişti? "خَلَقْتَنِي مِنْ نَارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ" (Sâd, 76) "Sen beni ateşten yarattın onu ise kilden, çamurdan yarattın." İlginç! Eğer Allah "Seni secde etmekten alıkoyan nedir?" diyorsa, yani demek ki onunla bir problemin var. Onu kabul etmek istemiyorsan, onu çamurdan yarattın diyerek söze başlamalıydın. O böyle yapmadı, kendisinden başladı. Beni ateşten yarattın dedi. Niye kendinden başlıyorsun ki? Hepimiz neyden yapıldığını biliyoruz. Neden kendinden başlarsın? Göz ardı edilmiş gibi hissetmişti.

Şöyleydi: "Mesele onun çamurdan yaratılmış olması değil, bu sonraki mesele. Konu benim ateşten yaratılmış olmam! Göz ardı ediliyorum." Kendisiyle takıntılı. Bu kibirdir. Bu sebeple inkâr edenler için "عَذَابٌ عظِيمٌ" (Büyük azap) ifadesi kullanılır. Çünkü kendilerinin büyük olduklarını düşünürler. Şimdi devam edelim. Medineli Museviler; özellikle Medine'nin Yahudi hahamları,

onların olayı neydi? Peygamber (sav)'i kabul etmiyorlardı. O (Peygamber sav), Yahudi toplumundan, Musevilerden değildi. O, Yahudi değildi. Dahası o Yahudilere göre lanetli(!) İsmail soyundandı! O bir Arap'tı. Bir Arap peygamber olarak nasıl kabul edilir? Araplar insan bile değildi ki! Onu bir de peygamber olarak mı kabul edeceğiz? dediler. Bu tam olarak kimin problemiyle aynı? Ben ateşten yaratıldım diyen İblis'inkiyle. Ben daha üstün bir malzemeden yapıldım. Üstün genlere sahibim. Bu sebeple onu kabul edemem. Bu tam olarak aynı problem. Surenin yapısındaki bu iki şey paralellik gösteriyor.

Şimdi geriye kalan şey olayın tam ortasında. Ne vardı ortada? "يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُواْ رَبَّكُمُ" İnsanlar, Rabbinize kulluk edin! Başlangıçtaki... Şu an beyaz kutu hakkında konuşuyorum tamam mı? Bu beyaz kutu Allah'ın bizlere yeri ve gökleri yarattığını hatırlatmasıyla başlıyor. Ve ayrıca tekrardan yeri ve gökleri yarattığını hatırlatmasıyla bitiyor. Ki bu muhteşem! Çünkü üstteki iki kutu dünyada neler olduğunu söylüyor. Ve aşağıdaki iki kutucuk da göklerde neler olduğunun hikâyesidir. Allah der ki: Yeri ve gökleri yaratan Rabbinize ibadet edin! Ve sonra ortaya ne konulmuş bakalım. Eğer bunu anladıysanız, o halde şimdiye dek olayın özünde ne vardı? Şimdiye dek ortada olan neydi? İnsanlar, İbadet edin! Bu değil mi? Peki, soru şu o zaman: Bunun özünde ne var? Özün de özü nedir? Özün de özü şu ki: (Bakara, 25) "وَبَشِّرِ الَّذِين آمَنُواْ وَعَمِلُواْ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِن تَحْتِهَا الأَنْهَارُ" İmân edip sâlih amellerde bulunanlara müjdele, onlar için altından ırmaklar akan cennetler vardır. Meyvelerden kendilerine verildikçe: Bundan önce dünyada bize verilenlerdendir bu, derler. Benzer gibi görünecekler. Tertemiz eşleri olacaktır. Ve orada sonsuza dek kalacaklardır.

Bu uzun ayet neyin açıklaması? Cennetin. Peki, cennet neden ortada? Sana rehberlik verilmişti, böylece Allah'a geri dönebilirsin. Bu rehberliği reddeden, kalpleri mühürlenmiş kimseler hakkında Allah: "فَهُمْ لَا يَرْجِعُونَ" der. Onlar geri dönmeyecekler. Nereye? Asıl evlerine! Onların asıl evleri nedir? Cennet. O zaman, "Neden asıl evleri olsun ki?" dersiniz. Evet, çünkü olaya orada başladınız. Hikâyenin devamının cennette geçmesi bundandır. İnsanoğluna yapılan şu zamana kadarki tüm çağrı cennete giden yol içindir. Çağrı bu, Subhanallah! Çok çok güzel. Bilirsiniz ki Mü'minûn Suresi'nde Allah cenneti şöyle tarif eder: "اَلَّذِينَ يَرِثُونَ الْفِرْدَوْسَ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ" "أُوْلَئِكَ هُمُ الْوَارِثُونَ" (Mü'minûn, 10-11) "Onlar varislerdir. Onlar cennettin en yüksek mertebesinin varisleridirler." Cennete miras dendi. Miras ne zaman verilir? Babanıza ait olan bir şey size geçtiğinde. Neden miras dendiğini görüyor musunuz? Babamız oradaydı. Ve şimdi biz o cennetin ,varisleriyiz. Allah'ın, babamıza ve onun nesli

olan bizlere tanıdığı mülkün üzerinde hak iddia edebilmek için kendimizi donatmalıyız. Subhanallah!

Bu, surenin yapısının şimdiye kadarki genel bakışıydı. Ve inşallah buradan Yahudilerle tamamen ilgisiz gibi görünen şeye başlayacağız. Yarın bundan bahsedeceğiz inşallah. Fakat zaten tahmin edeceğiniz gibi hiç de ilgisiz değil, öyle görünüyor. Derinden bir bağlantısı var. Yarın bunun hakkında konuşacağız biiznilllah. Çok ilginç bir soruyla başlayacağız inşallah. İslam'da ırsi/kalıtsal günah diye bir şey var mıdır? Babanın işlediği bir günahtan senin de sorumlu tutulman gibi bir durum var mıdır? Ve eğer böyle bir şey yoksa neden çoğumuz Yahudilerden çok fazla nefret ediyor?

Çünkü bazı Müslümanlar Yahudiler hakkındaki tiksintilerini ifade etmek istediklerinde, Kur'an'a bak onlar hakkında ne diyor, bunu bunu şunu yapmışlar. Fakat aslında bahsettiğin şeyleri onlar değil binlerce yıl önceki ataları yapmışlar. Ve sen şimdi bunu Yahudi komşuna olan öfkeni haklı çıkarmak için kullanıyorsun. Ve tüm Yahudiler için. Doğrudan bu konuya değineceğiz inşallah. Kur'an Medine Yahudilerini de suçlu buluyor muydu? Medine Yahudileri Musa (as) zamanındaki Yahudilerden değillerdi. Onların yaptıklarıyla bunlarınki farklı şeyler. Peki biz bunu nasıl bağdaştıracağız? Bunu nasıl düzgün anlayacağız?

Çünkü inanıyorum ki bu şey Müslümanların zihinlerini etkileyen virüslü hastalıklardan birisi. Gayrimüslimler hakkında nasıl düşüneceklerini bilmiyorlar. Kur'an'ın bu konuda nasıl düşünmemizi istediğini bilmiyoruz. Özellikle Yahudiler hakkında olmak üzere hepsi için böyle. Allah (cc) kitabının ışığıyla bize temiz bir anlayış versin. Kötü şeylere meylimizi uzak kılsın. Kalplerimizde olmasını istediğimiz tek yönelim Allah'ın sözlerine olan yönelim olsun.

Allah bizleri Hakim olan Kur'ân'ı ile mübarek kılsın, ayetlerinden ve hikmetli zikrinden faydalanmayı nasip etsin.

17. Bölüm

“Ey İsrailoğulları! Size verdiğim nimeti hatırlayın. Bana verdiğiniz sözü yerine getirin ki ben de size verdiğim sözü yerine getireyim. Yalnız benden korkun. Elinizdeki Tevrat'ı tasdik edici olarak indirdiğimize (Kur'an'a) iman edin. Onu inkâr edenlerin ilki olmayın. Ayetlerimi az bir karşılığa değişmeyin ve bana karşı gelmekten sakının. Hakkı batılla karıştırıp da bile bile hakkı gizlemeyin.” (Bakara, 40-42)

“Rabbim, benim göğsüme genişlik ver, işimi kolaylaştır; dilimden de şu düğümü çöz ki sözümü iyi anlasınlar.” (Tâhâ, 25-28)

Herkese bir kez daha Es-Selamu Aleyküm ve Rahmetullahi ve Berekatuhu. 40. Ayetten 121'e kadar, Bakara Suresi’nin uzun bir bölümü İsrailoğuları'na ithaf edilmiştir. Beni İsrail. Âdem (as)’ın hikâyesinden, son hikâyeden buraya bir geçiş gibi görünüyor. Bu yüzden bugün ilk işim, ilk yardımım, kendime ve hepinize hatırlatmak. Ve belki bu uzun kronolojik bile olmayan anlatının yerleştirilmesiyle ilgili bazı görüşleri paylaşmak da yardımcı olabilir. Bunun anlamı, İsrailoğulları ile ilgili birçok şey oldu. Allah sonra olandan daha önce, önce olandan daha sonra bahsedecektir. Bu yüzden aslında kronolojik bir düzende değil, anlatının arkasındaki amaç başka bir şey. Bu sadece bir Yahudi tarihi değil, başka bir şey anlatmaktadır. Bu yüzden sizinle paylaşmak istediğim ilk şey, sadece bir adım geri atalım. Allah (cc) Âdem (as)’a bu dünyada başka hiçbir yaratığa vermediği özel bir lütuf verdi. Sadece dünyadaki değil tüm yaratılanlar içinde.

Ahzab Suresi 72'de dediği gibi, “إِنَّا عَرَضْنَا الْأَمَانَةَ” Biz sorumluluğu, emaneti verdik, Âdem (as)’ın meleklerle birlikte olan hikâyesinde gördüğümüz gibi bu sorumluluk çok büyüktü. Melekler bile, onun bu sorumluluğu taşıyabileceği konusunda endişeliydi. Fakat onun yetenekli olduğunu kanıtladıktan sonra, meleklerin bile üstünde sayılma onuruna layık görüldü. Ve Âdem’e secde edin emri verildi. (Bakara, 34) Allah, insana, başka bir yarattığına asla verilmeyen bir şeyi vermiştir, hiç olmadığı kadar güçlü kılmıştır. Bu Allah'ın Âdem (as)'a verdiği ilimdir. Ve bir tanesi, size vurgulamadığım son derece kritik bir şey. Sadece bunu bile anlarsanız, faydalı olacaktır.

Âdem (as)'ın ilmi hakkında konuşulan iki tür bilgi vardır. Her şeyden önce görürüz ki, “وَعَلَّمَ آدَمَ الأَسْمَاء كُلَّهَا” (Bakara, 31) Âdem (as)’a her türlü şeyin ismini

öğretti ve o ilimden biz tanımlar çıkardık. Her bilim, insan araştırmasının her alanı, tanımlara dayanıyor. Bu tanımlar entelektüeller ve düşünürler için önceki nesillerden gelen tanımlara dayandırılır. Yani, bugün insan araştırmalarının her alanı, bugün var olan her bilim, bugün var olan her konu, geçmişteki tanımlara dayanmaktadır. Hepsi Âdem (as)'a verilen ilk tanımlara geri dönüyorlar. Bunların hepsini, bu dünyanın bilgisi olarak özetleyebilirsiniz. Ama sonra Âdem (as) bu dünyaya gelirken, Allah ona ikinci bir uyarı, diğer ikinci bir talimat verdi. Dedi ki "فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُم مِّنِّي هُدًى" (Bakara, 38) O zaman, eğer bir hidayet benden size gelirse -ki bu sadece benden gelebilir- sizi korku ve kederden uzak tutacak olan budur. Bu konuda oldukça ayrıntılı bir şekilde konuştuk. Yani diyebilirsiniz ki, bu dünyanın bilgisi vardır, Âdem (as)'a verilen dünyasal bilgiler vardır. Ve hepimiz bu bilgiden faydalanırız. Öte yandan, kendisine vahyedilen bir ilim verildi.

Şimdi, iki tür ilim vardır. İnsanlar bilgiyi araştırabilirler, üniversitede okuyabilirler, keşfedebilirler, laboratuvarda bir şeyler araştırabilirler. Bu, dünyasal ilmin bir uzantısı olan ilim türüdür. Hatta sonradan kazanılan ilim olarak da adlandırılabilir. İnşa edilmeye devam edildiğinden, üzerine katılarak, daha önce gelenlerle birleştirmeye devam ediyor. Dünün bilimi olmasaydı, bugünün bilimi mümkün olmazdı. Sadece bu şekilde ilerleyebilir. Ancak diğer yandan, araştırılmayan bir tür ilim vardır. Düşünmek, araştırmak ve elde etmek mümkün değil. Sadece göklerden gelebilir, ancak melekler aracılığıyla teslim edilerek Allah (cc)'den gelebilir. Mikroskoptan tespit edilemez. Kendi başınıza çok fazla düşündükten veya kafa yorduktan sonra bulamayacaksınız. Vahiy bilgisi sadece Allah (cc)'den gelebilir. Vahiyden elde edilen ilim ve sonradan kazanılan ilim, bunlar ilmin iki farklı dalıdır. Ve birbirlerinden çok farklıdırlar. Çünkü örneğin sonradan kazanılan bilgide düzeltmeye yer vardır. İnsanoğlunun bir şeyi keşfederken, bir varsayım ile gelinir. Örneğin bilim alanında teori ile ortaya çıkarlar. Ve biz o teorinin doğru olduğunu düşünürüz. "Fizik doğrudur." Fakat fizik alanı ilerledikçe yeni bilimsel keşifler farklı bir sonuca götürür. Bunun daha önce ulaşabileceğimizin en iyisi olduğunu söylemiştik; ama şimdi daha iyisini biliyoruz.

Şimdi daha önce söylenenleri tekrar gözden geçireceğiz. Newton yaşıyorken "Madde (kütle) ne yaratılabilir ne de imha edilebilir." fikri bilimsel toplumun baskın düşüncesi haline geldi. Madde (kütle) bi anlamda ölümsüzdür, ne yaratılabilir ne de yok edilebilir. Ama belli bir süre sonra Einstein geldi ve şimdi baskın teori olan "madde(kütle)" enerjiye dönüştürülebilir oldu. Bu "madde" aslında yaratılabilecek bir şeydir ve aslında yok da edilebilecek bir şeydir. Böylece bu, fizik dünyasının tamamen değiştiği, bilim dünyasının tamamen değiştiği anlamına gelir. Sonradan kazanılan bilgi değişimlerden geçer. Ve yeni

bilgi öğrenildikçe bilgilerin bir o kadar yenileneceğini beklenir. Tıp alanı güncellenecek, telekomünikasyon alanı güncellenecek. Değil mi? Bu hapların hepsi, insan araştırması ilerledikçe, yıllar geçtikçe bir şekilde ya da başka bir yoldan gelişecektir. Ancak diğer tarafta, güncellenmesi gerekmeyen bir tür bilgi var. Çünkü zaten zamansız bir bilgi, zamansız bir kaynaktan geliyor. Allah'tan geliyor. Örneğin Kur'an, Kur'an'ın bir güncellemeye ihtiyacı yok. iOS'unuzun bir güncellemeye, teknolojinin bir güncellemeye, programlama kodunun bir güncellemeye ihtiyacı var. Mimari standartların güncellenmesi gerekebilir. Vahyin, bir güncellemeye ihtiyacı yoktur. Modern akıl üzerinde neler oluyor?

Modern akıl diyor ki: "Bana bilgiyi bu şekilde sunduğunuzda vahiy bilgisi biraz sönük kalıyor. Yerinde sayıyor gibi, 14-15 asır öncesine ait olup o zaman ortaya çıktığı için, o zamanlar için geçerliydi. Zamanla gelişen insan nasıl bir bilgi edinmiştir? Edinilen/sonradan kazanılan bilgi. Ama sizler hala 1400 yıl öncesindesiniz. Bu güncellenmedi. Bu yüzden modern dünyada yaşamayı tercih ederim, herhangi bir güncelleme görmeyen bu antik, modern öncesi dini metne inanmak istemiyorum. Bu zamana göre bile değil." Bu fikir ancak bu iki ilim türü arasındaki fark anlaşılmadığında sürdürülebilir ya da biri ancak bu durumda buna ikna olabilir.

Biri, aklının bir köşesinde aslında Kur'an-ı Kerim'in, Resûlullah (sav)'in zihninin ürünü olduğunu, Kur'an'ı onun uydurduğunu, onun icadı, onun sözleri olduğunu düşündüğünde, bunlar Muhammed'in (biz sallallahu aleyhi vesellem deriz onlar demezler) kelimeleri diye düşündüğünde bunu söylüyorsanız veya aklınızın bir köşesinde bunu düşündüren bir şey varsa, o zaman kesinlikle haklısınız, güncellenmelidir. Çünkü insan aklının en iyisi ne üretirse üretsin, insanlık ilerledikçe ürettikleri her şey, her bilim, her bilgelik güncellenir. Bu yüzden onlar da güncellenmelidir. Ama bunun sonsuz bir yaratıcıdan, yerleri ve gökleri yaratandan geldiğini geleceği bildiği kadar, geçmişi de bilenden geldiğini kabul ettiyseniz; öyleyse, bu kitabın zamansız bir şekilde uygulanabilir olduğunu kabul ettiniz demektir. Modası geçmiş olmuyor, vahyi anlamak için çok önemli bu.

Kur'an aynı anda birkaç şeydir. Kur'an 1500 yıl önce bir çölün ortasında vahyedildi. İleri teknoloji yoktu, o zaman uçaklardan bahsedemezdiniz, kablosuz iletişim hakkında konuşamazdınız. Veri, verileri arşivleme hakkında, o zamanlar bunlar hakkında konuşamazsınız. Hatta aslına bakarsanız öyle insanlara indirildi ki; Allah'ın dünyada seçebileceği tüm insanlar arasında bilim teknolojisi, altyapı, mimari anlamında en geride olan insanlardı. Böyle bir çevrede indirildi. Yani, soyut felsefe, bilim açısından kelimenin tam anlamıyla bu insanlar gezegendeki herkesin gerisindeydi. Buna rağmen Allah sözlerini onlara vahyetti. Ve anlayabilecekleri bir şekilde indirildi. Allah, onlara ilişki

kurabilecekleri örnekler verdi. Nitekim Kur'an'da çok fazla ifade, çok fazla Arapça, çok fazla betimleme var. Eski bir çöl tasviri çiziyor. Bu da modern insan için başka bir problem. Kur'an zamansızsa, şu anda ilişki kuramayacağım şeyler hakkında konuşmamalı.

Neden bana bu ayeti veriyor? "حَتَّىٰ يَلِجَ الْجَمَلُ فِي سَمِّ الْخِيَاطِ" (Araf, 40) Kur'an diyor ki, "...Deve iğnenin deliğinden geçene dek bu şey imkânsızdır..." Kur'an'ın söyleme yolu bu. Fakat bu söylemin kiminle alakası var, kimin bununla ilgisi olabilir? Kiminle alakalı olabilir biliyor musunuz? Geride kalmış olan Araplarla ilgilidir. Çünkü bir işin asla olmayacağını söylemek için "Bu adamın kalkıp bir şeyler yaptığını görmeden önce iğne deliğinden bir devenin geçtiğini göreceğim ki..." derlerdi. Bu deyiş, onlar için "kesinlikle imkânsız" demenin bir yoluydu. Kur'an, yapabilecekleri neyi kullanıyor? İlişki kurabilecekleri bir şeyi kullanıyor. Ama sonra eleştiri geliyor: "Onların onunla (Kur'an'la) ilişki kurabiliyor olmaları benim onunla ilişki kurabileceğim anlamına gelmiyor. Daha önce hiç deve görmedim. Bir iğnem bile yok. Dikiş gerektirmiyor, dikiş bilmiyorum. Sanırım büyükannem yapardı ya da böyle bir şeydi. Bununla ilişki kuramam." Peki, bunu nasıl çözeceğiz? Yapabildiğim en iyi şekilde bunu sizin için kolaylaştıracağım inşallahu teala. Bunlar, Kur'an'ın zamansız doğasında, Kur'an'ın alâka düzeyi hakkında düşündüğüm yıllar sonunda oluşan kendi düşüncelerimden bazıları.

İlk önce size bilimden bir örnek vereyim. Bilim alanında standartlar denilen bir şey var, tamam mı? Örneğin, ölçmeler standartlar ile yapılır, mesela santimetre bir standarttır. Ya da burada İngiliz sistemi ile yapılıyor, hangi nedenle Amerikalılar, İngiliz sistemini takip ediyor bilmiyorum. Ne yapıyoruz? Metrik sistemi takip etmiyoruz. İnçlerimiz, fit ölçülerimiz, yard ölçülerimiz vs. var. İnç standart bir inç, santimetre veya metre standart bir uzunluktur. Ve yaptıkları şey, yanılmıyorsam Avusturya'daydı, orijinal ölçüye sahipler. Santimetrelere ayrılır ve tıpkı dünyadaki tüm cetvellerin bu standardı karşılaması gerektiği gibi, o bir müzede tutulur. Bu herkes için standarttır, anladınız değil mi? Ve o şey burada zamansızdır. Uzun zaman önce yapıldı, eski ama zamansız.

Mesele şu ki, bilim ve matematik dili çok özeldir, bilirsiniz niceldir ama peki ya dil? Hadi kısa bir süre dil hakkında düşünelim. 80'lerin İngilizcesi bugünün İngilizcesinden farklı mıydı? Sadece 80'lerde Amerika'da, 80'lerin İngilizcesi bugünkü İngilizceden farklıydı. Tabii ki hala İngilizce, ancak bu aynı kelimeler ya anlamsız hale geldi ya da onları kullanırsanız insanlar kaç yaşında olduğunuzu bilir. Değil mi? Çünkü şu an ancak retro olabilecek birinin yaptığı bir şeye atıfta bulundunuz :) Bu aynı dil, ama zamanla ne oldu değişti. Bazılarınız İngilizce konuşmuyorsunuz, belki bazılarınız Arap kökenli. Bazılarınız Pers kökenli, bazılarınız Bahasa Malay kökenli. Bazılarınız Urdu,

Urdu kökenli konuşuyorlar. Anneannenizin dili, ebeveynlerinizin diliyle ve sonra kendi dilinizle aynı mı? Örneğin, Urduca konuşma biçimleri? Ve büyük annenle büyükbabanın Urduca konuştuğunu duydun. Senin ve arkadaşının okulda konuştuğun Urdu diliyle aynı mı onlarınki? Aynı dil, ancak değişti. Yani bazı kelimeler hâlâ aynı olabilir. Fakat bunun hakkında düşünme biçimleri farklıdır. Ve sizin düşünme biçiminiz tamamen farklı, doğru mu değil mi? Bunun ne demek olduğunu bilirsiniz. Eğer Kur'an'ın dili, kelimeleri tam olarak 1400 yıl öncesine ait olan kelimeler gibi tutulursa, bir toplumun değiştiğini düşünmek imkânsızdır, etrafımızdaki dünya değiştikçe bu dil değişmeyecek. En azından kelimeleri işleme biçimimiz değişmeyecek. Değişecekler, onlar hakkında düşünme şeklimiz farklı olacak.

Bu konuyla ilgili olduğundan bir örnek vereceğim. Eğer 300 yıl önce birisi İsrail deseydi, 300 yıl önce birisi bir Müslümana İsrail deseydi, belirli fikirler akıllarına gelirdi. 300 yıl sonra bugün 2016'da, ben İsrail dediğimde, aklınıza gelen, muhtemelen haberlerle ilgili, jeopolitik bir çatışma ile ilgili olan bazı fikirler olur. Devletle ilgili, korkunç deneyimlerle ilgili, aklınıza diğer görüntüler geliyor. Ama 300 yıl önce, aynı söz olan İsrail kelimesini bir Müslüman duyduğunda, bu düşünceler asla aklına gelmedi. Aslında akıllarına gelen tüm şey, ismi Yakub olan ve diğer ismi İsrail olan bir peygamberdi. Akıllarına gelen tüm şey bu. Yani zaman değiştikçe, tek bir kelime hakkında düşünme şeklimiz bile değişiyor, bu doğru değil mi?

Şimdi, dünyadaki bütün diller içinden, Allah (cc); Kur'anı Arapça olarak vahyetmeyi seçti. Çölün Arapçasında, çok az değişiklik geçiren bir toplumun Arapçasında vahyetti. Gördünüz mü? Mesela, Arap topraklarına gelen çok fazla yabancı yok, çünkü burası tam olarak turist alanı değil. Tam olarak oraya iyi iş için geliyorlar. Birçok insan sahil şehirlerine gidiyor. Birçok insan sulak alanlara gidiyor. Neden? Çünkü ürün satılıyor, çünkü ticaret yapılıyor, farklı kültürler birbirleriyle buluşuyor ve diller de birbirinden etkileniyor. Değil mi? Dilbilim üzerine bir tartışmaya fazla girmek istemiyorum, ama örneğin Malezya'da Bahasa dilini büyüleyici bulacaksınız. Zamanlara sahip değil, geçmiş zaman, şimdiki zaman ve gelecek zaman yok. Üçü de yok. Sadece bir kelime var ve yalnız o iş görüyor. Ve hiçbir edatları yok. Sadece kelimeleri biliyorsan bir cümle kurabilirsin ve bu tamamen fasih olur. Tıpkı bir belâgatlı bahasa gibi. Arapçada olduğu gibi karmaşık değil, harekeye sahip olmalı, mubteda, habar ve mutaallik, mecrur gibi değil. İngilizcede is, was, will be, zamanlar, pasif, aktif olmalı. Bütün bunlar olmak zorunda. Bahasa dilinde bu komplikasyonların hiçbiri yok. Sadece isimle onları bir araya topladın ve kendine bir cümle buldun bu kadar. Çok güzel ve fiil çekimleri değişmiyor.

Örneğin, “I go” deriz ama “he goes” olur, “he go” diyemezsiniz, bunu söyleyemezsiniz. Ama Bahasa dilinde, sadece söyle gitsin, bir değişiklik yok. Ve merak ediyorum, neden öyle diye ve dil profesörüne “Neden öyle?” diye sordum, o da çünkü bu bir liman ülkesi dedi. Okyanusun hemen yanında. Tüccarlar her zaman gelirdi. Ve çok fazla iş yaptığınızda, anlaşmayı yapmanız yeterlidir. Dil, sürekli ticaretin bir sonucu olarak zamanla basitleştirildi. Yani, aslında çok basit, sade, karmaşık olmayan bir dil. Diğer tarafta sonuç olarak, insanlarla ne kadar az etkileşime girersen ne olacak? Diliniz daha karmaşık ve girift hale gelecektir. Ve aslında bu, binlerce yıl boyunca, çölün Arapları açısından söz konusu olan şeydir. Onlar soyutlanmış insanlar. Allah çok karmaşık bir dil seçti ve sonra Allah’ın isteğiyle zamanla ne oldu? Biz sadece Kur'an'ı korumadık. Bu sahabenin farkına vardığı bir şey, çok dahice.

Sadece Kur'an'ın dilini korumadık, şu kelimeler gibi, “Bismillahirrahmanirrahim Elhamdülillahi rabbil alemin” korunması gereken tek şey bu değildi. İslam büyümeden önce, bu sözlerin onlar için ne anlama geldiği de korunması gereken bir şeydi. Çünkü İslam bir kez büyüdüğünde, artık o yalıtılmış/ayrılmış bir dil değildir. Artık Persler geliyor, Habeşistanlılar geliyor. Avrupalılar geliyor, Çinliler geliyor, hepsi geliyor. Ve hepsi Arapça dili ile karışacak, geçmişte olduğu kadar saf, el değmemiş bir dil olmayacak. Öyleyse Kur'an'ın dilini korumak gibi bir zorunluluk vardı. Peki bunu size neden söylüyorum? Çünkü bu dil, 1500 yaşında, tarihte hiçbir şekilde korunmayan şekilde korunmuştur. Sadece Kur’an nedeniyle korundu, çünkü Kur'an'ın korunmasının bir parçasıydı.

Örneğin şimdi okuduğumda, “وَإِيَّايَ فَارْهَبُونِ” (Bakara, 40) Arapçada “rahab” korku anlamına gelir; ama aynı zamanda “havfa” da korku anlamına gelir. Fark nedir? Arap dilinin sözlüklerine geri döneceğim, İbn Fâris, Lisânü’l Arab, Bahri’l Muhit, bu kaynaklara gideceğim. Ve bana geri dönüp, binlerce yıl önce çölde yaşayan insanlar bu kelimeyi bu şekilde kullanıyorlar diye söyleyecekler. Kahire’deki adamın bugün nasıl söylediği ile ilgilenmiyorum, umrumda değil. Çünkü bu zamanla geçen bir şey.

Zamanda yolculuk yapmayı ve o zamanlar bu kelimeyi nasıl kullandıklarını bilmek istiyorum. Çünkü bu kitap, belli bir zamana ait bir dilde ortaya çıkan zamansız bir kalitededir. Dilin kendisi zamansız değil, çünkü dil kim tarafından kullanılıyor? İnsanlar tarafından kullanılıyor. Yani o eski dile geri dönmelisin. İnsanlar bunun arasındaki farkı anlamadığında, olan şey şu ki size ne olacağını söylemeden önce sizin için özetleyeceğim. Onun dili eskidir. Ama bunun dersleri, öğretileri, bilgeliği ve rehberliği nedir? Zamansızdır. Zamansız dersleri anlamak için eskilere geri dönmek zorundasınız. O zamanda bunun

nasıl anlaşıldığını anlamak zorundasın. Ve bir kere orijinal içeriğini anlayabiliyorsanız, bir müzede korunan standart metre gibi, Arapçanın dili, eski Arapçanın dili, korunmuştur. Ve buna geri dönmelisin, böylece standart asla değişmez.

Düşünün, eğer orada olmasaydı, Arap ülkelerinde farklı kullanılan kelimeler var, evet evet. Bir kelime, tam aynı kelime Mısır'da bir şekilde, Cezayir'de bir başka şekilde, Fas'ta başka bir şekilde kullanılıyor. Tamamen farklı anlam, bilirsiniz. Mesela, bunu zor bir şekilde öğrendim, "veliyyah" kelimesi, klasik Arapçada aslında güzel bir kelimedir, veli bir erkek içindir ve veliyyah bir kadın için kullanılır. Fakat eğer bir kadın kaba ya da şüpheli bir karaktere benziyorsa, Mısırlılar ona veliyyah diyor. Sözcüğün asıl anlamı bu değil, fakat dönüştürdükleri şey buydu. Anladınız mı? Demek istediğim, veliyyetullah derken kastettiğim şey, onun hakkında çok güzel bir şey söylüyorsun. O maneviyatlıdır, ilahına bağlıdır ve diğer tarafta o kişiden uzak kalmalısın diye düşünen bir kültürün var. O bir veli, aman Allah'ım! Subhanallah! Yani dil değişecek, neyse.

İki tür bilgi var, dünya bilgisi ve ne? Vahyedilen bilgi. Ve vahyedilen bilginin, zamansız doğasını anlamak istiyorsanız, standarda geri dönmelisiniz. Standardın kendisi zamansızdır, dilin korunmasının nedeni budur, çünkü dilin eski olması demek derslerin de eski olduğu anlamına gelmez. Şimdi modern dünyaya gelelim ve bir şeyi anlayalım. Günümüzde insanlığa hangi bilgi türü baskın? Sonradan kazanılan bir bilgiyle. Artık daha iyi bir bilime sahibiz. Sahip olabileceğimiz en iyi yaşam standardına sahibiz. Şimdi, yapabileceğimiz en iyi ticareti yapıyoruz. Belki insan psikolojisini daha iyi anlıyoruz. Fizyoloji, tıp, hangi yaşam alanına dokunmadık ki? Sorunsuz bir şekilde dünyanın dört bir yanından yemek yiyebiliyoruz. İnsanların hayal bile edemedikleri, duymuş dahi olmadıkları lükslere alışkınız. Bir düşünün, bir saniyeliğine perspektifinize koyun. Havalanmayan bir uçakta 45 dakika geç kaldın. Ve havalandıklarında bir duyuru yaptılar "Özür dileriz, hava nedeniyle bu uçuşta 30 dakika daha Wi-Fi sağlayamayacağız."

Ve herkes şöyle "Off!" Gökyüzünde uçan, havada binlerce kilometre, binlerce mil yüksekliğinde bulunan bir metal parçasındasın. Bir kıtadan diğerine gidiyorsun ve hâlâ kuşlardan daha yüksekte uçarken gezegendeki herkesle bağlantı kurabiliyorsun. Adam 30 dakika gecikme için özür diliyor ve sen şöylesin; "Offf bu uçaktan nefret ediyorum, yastıklar yeterince yumuşak, pofuduk değil. Fıstıklarım nerede?" Bunu perspektif içine alın, insanlar birkaç yüz yıl önce ne yapıyorlardı? Nasıl seyahat ediyorlardı? Yaşamları nasıldı? Bugün sahip olduğumuz lüks türlerini bile hayal edemezlerdi. Değil mi?

Yani bilgi edinme gerçekten çok uzağa gitti ve sonuç olarak ne oldu biliyor musunuz? Çok çok ilerledi ve o kadar ilerledi ki dünyadaki birçok insan "İhtiyacım olan tek şey bu!" demeye başladı. "Tüm ihtiyaçlarım sonradan kazanılan bilgilerle karşılanır." diyorlar. "Demek istediğim, bu vahyedilen bilginin hayatıma katacağı şey ne?" "Zaten büyük bir ekran televizyonum var, zaten bir kanepem var." "Zaten bir PlayStation'ım var zaten bir kontrol cihazım var. Hayatta başka ne var?" "Demek istediğim neden bu rehberliğe ihtiyacım var?" "Görünen o ki, bu vahyedilen bilgi benden bir şeyler yapmamı ya da benden yapmamamı istiyor. Neden?" Çünkü daha iyi bir hayatın olacak cevabı verildiğinde, "Hayır, teşekkür ederim, zaten daha iyi bir hayatım var." deniliyor. "İstediğim her şeye zaten sahibim, bu yüzden bu vahyedilmiş bilgiyi takip etmenin faydasını göremiyorum." Bu yüzden birçok insan tamamen dine karşı değiller. Buna karşı değiller aslında, sadece önemli noktayı göremiyorlar. "Bana ne verecek? Alışveriş merkezinin, sinema salonunun, fast-food restoranının yapmayacağı ne verecek?" diye düşünüyorlar. Şimdiye kadar istediğim her mükâfat bana sağlandı.

Allah (cc) Âdem (as)'a, sonradan kazandığın bilgilerle hayatını daha iyi hale getireceksin dedi. "وَعَلَّمَ آدَمَ الأَسْمَاء" (Bakara, 31) Ama ne kadar bilgiye sahip olursanız olun sizi asla bırakmayacak iki şey var. "فَمَن تَبِعَ هُدَايَ فَلاَ خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلاَ هُمْ يَحْزَنُونَ" (Bakara, 38) Korku veya keder olmayacak. Korku ve keder kaybolmayacak; çünkü güzel bir arabanız var. Korku ve keder gitmeyecek; çünkü iyi bir maaşın var. Korku ve keder sizden alınmayacak, bilirsiniz eşinizin sizi sevmediği korkusu. Paranızın tükeneceği korkusu, güvenliğiniz için korku, tüm çalışmalarınızın boşa gideceği korkusu. Bir şeyi kaybetmenin üzüntüsü... İnsanların tecrübe ettiği bu duygular... İstatistiklere geri dönmek zorundayım. Çünkü istatistiklere baktığımda 90'ların sonlarıydı. 90'ların sonunda, Amerika'daki en yüksek intihar oranı en zengin beş ilçedeydi. Aklım almıyordu. Nasıl yani? Bu insanlar hayal edebileceği her şeye sahip. Bu insanlar, araba kullanırken yanından geçtiğinde "Vaay bu güzelmiş!" diyeceğin türden eve sahipler.

Böyle yaparsınız gördüğünüzde. O zaman nasıl dünyadaki en yüksek intihar oranlarına sahipler? Acılarından kaçamıyorlar. Onlar platin ödüllü müzisyenlerdi ve milyonların bile değil milyarların içindeydiler, hayal gücünün ötesinde zenginlerdi, değil mi? Ve listelerde iki numara olacaklarından korkuyorlardı. Ve sonra bir numara olma şöhretini kaybederler, sonra da uykularını kaybederler.

Aktörler, müzisyenler, eğlendiriciler hakkında en iyi hayata sahip olduklarını düşüneceğiniz belgeseller yapıldı. Ve sürekli uyuşturucu veya sürekli alkol

kullanıyorlar. Çünkü gerçeklikle baş edemiyorlar, ondan nefret ediyorlar. Acınacak perişan haldeler. Nasıl? İnsanın içinde ancak vahiy bilgisiyle doldurulabilecek bir boşluk var. Başka hiçbir şey tarafından doldurulamaz. "فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُم مِّنِّي هُدًى" (Bakara, 38) Şimdi olay şu ki, eğer vahiy bilgisine sahipseniz sonra ne olacak? Temelde bu ikisi arasında bir denge bulacaksınız. Bu dünyanın en iyisi ile diğer dünyanın en iyisi arasında, -yani hidayet- denge bulacaksınız, değil mi? Mesela size şu örneği vereyim: Diyelim ki benim gibi çikolatayı seviyorsunuz. Ve tam da iftar vakti. Çikolata üstüne çikolatayı mideye indirmeye başladınız, eğer çok fazla çikolata yerseniz sizin için iyi olur mu? Sağlık açısından hayır ama aslında mide açısından da iyi değil. Ve devamında, eğer durmazsan kusabilirsin bile. Sizin için iyi olan bir şey bile belirli bir miktarın ötesinde olunca, sizin için kötüdür.

Hidayetin amacı nedir? Hidayet bize bu dünyanın gerekliliklerini, bu dünyada faydalı olanları ve burada bizim için nelerin iyi olmadığını öğretir. Ve sizin için iyi olan şeylerde bile işte sizi mutlu tutacak miktar, diye yol gösterir. Eğer bunu aşmaya çalışırsan, sonunda kendini ya da başka birini incitmek zorunda kalacaksın. İnsana uygulanabilecek tek fren, vahiy bilgisindendir. Yoksa nerede duracağımızı bilmiyoruz. Kendimizi incitene kadar tüketmeye devam ediyoruz. Bu ikisi el eledir. Şimdi, bu Âdem (as) ile konuşulan denge idi. Şimdi, Âdem (as) geldi, bu dengeyle yaşamaya çalıştı. O zamandan sonra, Allah, dünya tarihinde bir sonraki büyük peygamberden bahseder.

Nuh (as) geldi, aynı dengeyi öğretmeye çalıştı. Uzun bir yasak listesi yoktu. İnsanları burada iyi bir hayat yaşamaya ve ahirette daha iyi bir yaşam için hazırlamaya çalışıyordu, tabi eğer Allah'ın rehberliğini takip edebilirlerse. Peygamber ardına peygamber geldi, kaç kişi bu peygamberlerin çağrısını kabul etti? Çok çok az. Her peygamber için çok az insan. Ve halkın çoğunluğu kabul etmedi. Ve kavimler helak edildiğinde bile kabul etmediler. Ve dün size kavimlerin neden yok edildiğini söyledim. Bir kez bir kavim helak edildiğinde, hayatta kalan birkaç kişi hidayetle yaşamaya çalışır değil mi? Sorun, birkaç nesil sonra onlar bile tekrar saptı. İşler tekrar rayından çıktı. Ve sonra tekrar tekrar devam edip durdu. Bu yüzden Allah (cc), sadece rol model olan bireylerin olmaması gerektiğine karar verdi. Bir kişinin, bir peygamberin rol model olması yeterli değildir.

İnsanlığın, tüm milletin çok daha büyük bir rol modeline sahip olma zamanı gelmiştir. Bütün bir kavim rol model olmalıdır. Dünyaya göstermeliyiz, çünkü her zaman bilirsiniz, çoğunluk mu inanıyor azınlık mı? Azınlık inanıyor ve azınlık çoğunluğa örnek teşkil edemez, çünkü çoğunluğun tamamında görünmezler. Allah, çoğunluğun inandığı bir toplum istedi. Hidayetle yaşayan,

sonradan kazanılan bilginin ve vahyedilen bilginin en iyisini nasıl elde edeceğinizi gösteren bir toplum. Böylece bu hayatın en iyisini elde edebilesiniz diye. "رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الآخِرَةِ حَسَنَةً" (Bakara, 201) Göstermek istediği bu. İbrahim (as)'ın soyundan seçtiği bütün milletler, oğlu İshak (as) ve onun oğlu Yakub (as), diğer ismi İsrail'dir. Allah (cc), Yakub'a ve çocuklarına, çocukları arasında her neslin peygamber olacağı konusunda özel bir ayrıcalık yaptı. Böylece, dünyaya, hidayetle yaşamanın ne anlama geldiğinin modelini gösteren bir kavim oluşturabilirler.

Ve Allah'ın ilk defa uygulamadığı bir kural var. Kural şuydu, bir millet peygamberine itaatsizlik ettiği durumda, o millete ne olurdu? Onlar helak edilirdi. Ama İsrailoğulları için Allah dedi ki: "Hayır, onların hata yapmalarına izin vereceğim, ancak kendilerini yenileyene kadar başka bir peygamber daha, başka bir tane daha göndereceğim. Ve aynı kalmaya devam etseler de peygambere inanmasalar bile, onları yok etmeyeceğim. Peygambere saygı duymasalar bile, onlara peygamberden sonra peygamber göndermeye devam edeceğim." Ve (peygamberler) gelmeye devam ettiler ve aslında bir konu olarak Bakara Suresi'nde, peygamberleri bile öldürdükleri söyleniyor. Ve yine de Allah onlara peygamberler gönderdi.

"Hayır, onlara bir şans daha vereceğim." Allah'tan istenilecek ne büyük bir iyilik, size zaten bir numaralı büyük bir iyilik olarak bir peygamber verdi. Ve sen bu peygamberi öldürdün ve o halâ sana başka bir peygamber verdi. Eğer bu başka bir kavimle olsaydı, işleri bitmişti. Peki şimdi İsrailoğulları'nın rolü nedir? Âdem (as)'a öğretilmiş olan iki ilim: Sonradan edinilen bilgi, vahyedilen bilgi. Bu iki şeyi dengeleyerek yaşayacaksın. Daha sonra, tarih olarak bütün diğer kavimler için bir model olarak seçilen bir milletten geçmiş. Allah'ın sonsuz rehberliğine uyarak ve Allah'ın yasakladığı şeyin yanına yaklaşmayarak insanlığa bu dünyadaki en iyi hayatı nasıl yaşayabileceklerini gösterecekler. İsrailoğulları halkının olması gereken buydu. Seçilmiş insanlara layık olmaları gerekiyordu. İbrahim (as)'ın soyundan olarak onların böyle olması gerekiyordu.

Ve şimdi biz Âdem (as)'dan, İsrailoğulları'nın insanlık tarihinin bir sonraki ana bölümüne geçiyoruz. Bu sadece bir insan değil, yaratıcıyı temsil etmesi gereken bütün bir ulus. Beni İsrail, İsrailoğulları. İsrail; bu arada "isra" kelimesi, Arapça "aisiif" kelimesine yakındır, İbranice bir terim olarak köle demektir, İsrail ise Allah'ın kölesi anlamına geliyor. "İl" ibranice bir terim olarak ilah anlamındadır, mesela Cebrail, İsrail, Mikail, sondaki bu "il" İbranice kökenlidir ve Allah'ı temsil eder. Bir anlamda Beni abdillah ve Yakub (as)'ın diğer adı

Abdullah, diğer ismi İsrail. İsrail bu arada asil bir terim, bu güzel bir terim. Öyleyse şimdi buradan İsrailoğullar ile doğrudan konuşmaya başlayacak.
Ayetin akışında bir şeye dikkat etmenizi istiyorum. Son ayette Allah, Âdem (as) ile konuşuyor. O cennetten ayrılıyor,
"فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُم مِّنِّي هُدًى فَمَن تَبِعَ هُدَايَ فَلاَ خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلاَ هُمْ يَحْزَنُونَ" (Bakara, 38) Allah, Âdem (as) ile konuşuyor ve çocuklarını dâhil ediyor, bir sonraki ayette de Allah İsrailoğulları ile konuşuyor. Bu, aynı konuşmada tarih boyunca hızlıca ilerleniyor ve doğruca İsrailoğulları'na değiniliyor. Ve Allah (cc) diyor ki: "يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ اذْكُرُواْ نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ" (Bakara, 40) "Ey İsrailoğulları! Sizin üzerinizdeki nimetimi hatırlayın." En azından size yaptığım iyiliğin fakrına varın. Size sadece onlara yapılan iyiliklerden bahsetmiştim. Allah suçlarından bile bahsetmedi, ben suçlardan bahsettim. Peygamberleri öldürdüler, rehberliği göz ardı ettiler. Ama Allah onlara yapmış olduğu iyiliği, kimseye yapmadı. Aslına bakarsanız, bu Âdem (as)'a yapılan iyilikten sonra yapılan bir sonraki en büyük iyiliktir.

Âdem (as) diğer tüm yaratılanların üstünde, Allah'ın özgürce temsilcisi olmak ve Allah'ın kanunlarını özgürce yaşamak için seçildi. Ve ondan sonra bu millet temsilci olması için seçildi. Siz bir sonraki Âdem (as)'ın mirasını yerine getirenlersiniz. Bu millet olmanız gerekiyordu, bu yüzden diğer milletler gelip sizi görerek "Vay biz de bu şekilde yaşamak istiyoruz." demeliydi. Sizler barış, uyum, huzur kardeşlik, adalet içindesiniz ve daha önce hiç görmediğimiz bir toplumunuz var, tıpkı sizin gibi olmak istiyoruz. Mesele buydu, bu yüzden seçildiniz.

Şimdi, bu bölüme girmeden önce son birkaç giriş noktası söyledim, muhtemelen yarın bölüme gireceğiz. Bu kesinlikle hassas bir şey. Medine Yahudileri, Musa (as)'dan binlerce yıl sonra gelmişlerdi. Musa (as)'ın Yahudileri binlerce yıl öncesine dayanan bir zamanda yaşadılar. Ve şimdi, binlerce yıl sonra, Medine'de yaşayan ve Peygamber (sav)'in gördüğü ve tanıştığı bazı Yahudiler var. Değil mi? Ayet, Ey İsrailoğulları dediğinde o kiminle konuşuyor? Açıkçası onu dinleyenler, hangi Yahudiler? Medine Yahudileri. Ve sonra onlara şöyle diyor: "Denizi sizin için ayırdım, üzerinize bir bulut koydum, size "manna an salva" çölün ortasında yiyecek sağladım." "Musa kayaya vurduğunda, sizin için 12 pınar çıkardım." Allah diyor ki şunu şunu şunu sizin için bunu bunu sizin için yaptım ve siz kitabı değiştirdiniz, dinlemediniz. Allah bunu söylediğinde, bir soru geliyor akla. "O zaman ben yoktum." Bunu yapan onlar değildi. Bunu yapan binlerce yıl önceki atalarıydı. Müslümanlar ilk günahlara inanıyor mu? Babalarımızın günahlarını hesaba kattık mı? Eğer yapsaydık, insanlığın, babaları Âdem'in günahını ödemek için asılması gerektiğine inanan Hristiyan insanlar gibi olurduk. Biz günahın içine doğmuş olurduk. Günahın içine

doğduğumuza inanmıyoruz. Öyleyse neden zamanımızın Yahudileri veya Medine zamanının Yahudileri hakkında konuşurken bazı Müslümanları şöyle buluyorsunuz; Diyorlar ki, bu insanların Musa (as)'a yaptığına bakın. Hepiniz ilk günahları onların taşıdığına birdenbire inanıyor musunuz? Dürüstçe siz, atalarının Musa (as)'a yaptıklarından onları sorumlu tutuyor musunuz? Bunu gerçekten yapabilir misin? Bunu söyle sonra da ilk günah meselesini inkâr et.

Biz çifte standarda sahibiz. Bazı insanlar için Yahudi halkına olan nefretleri o kadar ileri gidiyor ki: "Neden onlardan nefret etmemeliyim? Baksana onlar bizden ne kadar nefret ediyorlar!" Teşekkürler. Öyleyse tutumlarınız ve duygularınız, başkalarına verdiğiniz tepkiyle belirlenecekse bu rehberliğin amacı nedir? Bizim duygularımızın, tutumlarımızın Allah'ın sözüne teslim olması gerekiyor. Tutumlarınız; hayal kırıklıklarınız veya öfkeniz tarafından belirlenemezler. Ne kadar sinirli olursanız olun, öfkeniz vahye teslim olmalıdır. Eğer öyle değilse, o zaman bu sizin için yanlış bir din, doğru bir din değil. Allah bize onlarla konuşuyormuş gibi yaparak neler öğretiyor, neden böyle yapıyor? Sorusu ortaya çıkıyor. Olan şu; Müslümanlar hakkında konuşacağım; çünkü bu konuşma Yahudiler hakkında değil sonuçta, Müslümanlar hakkında. İslam tarihinden hatırladığınız bazı şeyler vardır. İslam tarihi hakkında konuştuğumuzda Ömer (ra), Ebu Bekir Sıddık (ra), Selahaddin hakkında konuştuk, Selahaddin aklınıza geldi değil mi? Endülüs ve İslam'ın rönesansı hakkında konuştuk. Ünlü İslam filozofları, bilim adamları ve İslam'ın büyük altın çağı...

Muhtemelen İslam tarihi hakkında pek bir şey bilmiyorsanız dahi, en azından bu birkaç şeyi duymuşsunuzdur. Ne kadar muhteşemdik! İslam tarihine bakarsanız, şimdi 1500 yıl oldu, peki hâlâ harika mı? Allah'ın ve elçisi (sav)'in öğretilerinden fazlasıyla uzak olduğumuz utanç verici zamanlar İslam tarihinde var mıdır? Tarihte bizim için gerçekten küçük düşürücü ve aşağılayıcı anlar var mıdır? Evet. Ama tarihimiz hakkında konuştuğumuzda, ne hakkında konuşmak istiyoruz? Altın Çağ hakkında. Ve onların müthiş olduklarını söylemiyoruz, diyoruz ki "Biz müthiştik, fethettik, Romalılara, Farslara meydan okuduk, gemiye bindiğimizde..." Biz? Gerçekten biz mi? O biz değildik, o onlardı, "Onlar bir ümmetti geldi geçti." (Bakara, 141) Sen savaş alanında değildin ki! Ama biz onlarla bir ümmetiz. Yaa öyle mi? Sen onlarla bir ümmet misin? Anlıyorum... Ayrıca İslam tarihinde, yüz binlerce Müslümanı öldürmek için kâfirlerle birlikte olan insanlarla da bir ümmet misiniz peki? Birbirini öldüren, Müslümanların birbirini öldürüp savaştığı kişilerle de bir misiniz? Ve bu şimdi gerçekleşen bir şey, tarihi bile değil. Öldürmekten hoşlanan var mı? Müslümanlar olarak şu kısımlardan alıntı yapıyor muyuz? "Biz, biz birbirimizi katlettik! Biz mescitleri tahrip ettik!" Bu da tarihimizin bir parçası mı? Evet öyle.

Ama kendini beğenmiş insanlar ne yapar? Tarihlerinden, öğrenmeleri gereken utanç verici kısımları silmeyi severler, böylece bu hatalar tekrar dile getirilmez. Ve yalnızca tarihlerinin kendileri hakkında daha iyi hissetmelerini sağlayan kısımlarını vurgulamayı severler. Çünkü bu şekilde oldukça müthiş olduğumuzu söyleyebiliriz diye düşünürler. Bu aslında İsrailoğulları'nın hastalığıydı. Asil soylarından bahsettiler, İbrahim (as)'ın halkından, İshak, Yakub, Yusuf ve bu inanılmaz peygamberlerin tümünden, vahiyden bahsettiler. Ve yaratıcı bize nimetler verdi, bizim için çok şey yaptı, Firavun'a ne yaptı bakın, kutluyoruz biz bunu. Asil bir tarih değil, gerçekten asil bir tarih değil. Ama bununla ilgili tek sorun, sen biz biz biz biz demeyi seviyorsun, Allah da diyor ki, peki sen diyeceğim. Kendini onlarla bir araya mı getirmek istiyorsun? Tamam, getireceğim, ama sana tarih anlatacağım zaman, geçmek isteyeceğin bölümleri anlatacağım. Ve sonra o sen değil misin diyeceğim. Tarihinizin görkemli kısımlarının mülkiyetini almak ve onu hayali olarak kendinizle ilişkilendirmek istiyorsanız, aynı zamanda tarihinizin utanç verici kısımlarına da sahip çıkmalısınız. Bu yüzden doğrudan onlara hitap ediyor.

Allah diyor ki, sanki sizin için bir iyilikmiş gibi, atalarınız için yapılan iyilikten gurur duyuyorsanız, öyleyse tepkiniz nasıl olmalı göstermelisiniz. O zaman iyilik size yapılmış gibi davranmalısınız. O modele uyarak yaşamalısınız. Ve bunu yaparken, bize, Müslümanlara, ruhumuzun çok önemli bir bölümünü öğretiyor. Ve şunları söyleyerek, tarihe kör bir şekilde dayanamayız. "Keşke Ömer (ra) zamanlarında olsaydık, ahh görkemli bir geçmişimiz var."

Dinle, daha önceki zamanlarda olsaydın, o zamanlar o kadar da iyi olmazdı; çünkü sen orada olmuş olacaktın. Tıpkı, şimdi olduğu gibi orada da işe yaramaz ve ayak bağı olacaktın. Tarihimizden sadece iyi kısımları değil kötü kısımlarını da öğreneceğiz. Bu, Müslümanların yapması gereken önemli bir kabuldür. Sürekli başkalarını suçluyoruz. Sürekli düşük özgüvenimize faydası olacak şeylere vurgu yapıyoruz. Diğerini küçümseyecek her şeyi kullanıyoruz. Ama aynayı bize çevirecek her türlü şeyi reddediyoruz. Bazen, ümmet içindeki bozulmayla ilgili hutbe veriyorum. Özellikle Müslüman ülkelerden çok fazla e-posta aldım. "Kardeşim, neden kendimiz hakkında kötü hissetmemize sebep olan şeyleri vurguluyorsun?" "Kendimiz hakkında iyi hissetmemizi sağlayan şeyleri vurgulamalısın." Kendini iyi hissedebileceğin hutbeler de veriyorum ama sen de biliyorsun ki aynayı kendine tutmaktan hiç hoşlanmıyorsun değil mi? Gerçekten bundan hoşlanmıyorsun. Kardeşim, Müslüman olmayanların dinlediği yerde bunları söyleme, bu kötü şeyleri yaptığımızı bilecekler. Utanmaktan korkuyorsan, onları yapma o zaman. Aslında gösterecek iyi bir modelimiz yok. Gerçekte Allah'ın vurguladığı şey budur, onun öğretilerinden hiçbirini temsil etmedikten sonra mirasınızla gurur duyamazsınız. Allah

İsrailoğulları'na böyle hitap ediyor. Burada olan diğer güzel şey de başında size söylemiştim. "إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُواْ سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ" (Bakara, 6)

"وَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ آمَنَّا بِاللّهِ وَبِالْيَوْمِ الآخِرِ وَمَا هُم بِمُؤْمِنِينَ" (Bakara, 8) Size söylemiştim, Yahudi cemaatinin aşırı derecede reddeden bir kısmı vardı. Aynı zamanda onlardan gelip inandıklarını söyleyenler de vardı. Ama tam anlamıyla inanmamışlardı. Allah onları açığa vurmuştu. Ve şimdi Allah tamam diyor, seni korumaya çalıştığım yeter. "مِنَ النَّاسِ مِنَ النَّاسِ"

Genel olarak tuttum, direkt olarak sizin hakkınızda konuştuğumu söylemenin zamanı geldi. "يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ اذْكُرُواْ نِعْمَتِيَ" (Bakara, 40) "Ey İsrailoğulları! Size yaptığım iyiliklerin farkına varın. "الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ" (Bakara, 40) "Sizi nimetlendirdiğimin farkına varın." Bu Yahudi halkından başka bir nedenden dolayı da bahsetmek önem taşıyor. İçlerinde bu garip iki karşıt gruba bölünme vardı. Neredeyse bir şizofreni gibi. Bir yandan yaratıcı tarafından seçilmiş insanlar olduklarına inanıyorlar. Öte yandan, Allah'a karşı bu saldırganlıkları vardı. Neden bizi bu işle sınadı? Neden bizi sürgüne gönderdi? Neden bizi İsrail'den çıkardı? Neden bizi lanetledi? Neden bizi cezalandırıyor? Neden aşağılandık? Neden ihtişamlı günleri tekrar geri alamıyoruz? Bir yandan, Yahudi olmaktan gurur duyuyorlardı, öte yandan gerçekten yaratıcıya karşı bizi unuttu diye şikâyet ediyorlardı.

Bu arada bugünün insanlarını, bugünün Yahudi halkını suçluyor değilim şu an. Allah daha önce olanları eleştiriyor ayetinde. Belki bugün de böyleleri var, ancak şu an yargılamak bize düşmez. Bir zamanlar yaşlı bir Yahudi çiftle birlikte uçağa bindim. Las Vegas'a bir uçuştu, yemin ederim Kur'an konferansına gidiyordum. ☺ Ama öyleydi, ama gerçekten bir tane vardı. Bu yüzden bu uçakta gidecektim ve bu Yahudi çift yanımdaydı, uçuştan önce bazı dualar yapıyorlardı. Şimdi ben neden Vegas'a gittiğimi biliyorum da, gerçekten merak ediyorum neden bu yaşlı çift oraya gidiyor? Sonra sordum, "Neden oraya gidiyorsunuz?" Kumar için tabii ki de dediler. Sadece merak ettim ve dedim ki, "Dininizde, dini öğretinizde kumar oynamaya karşı bir şey var mı?" "Sizlerin dua ettiğinizi fark ettim de sadece merak ediyorum." Ve o sırada Mushaf'ım vardı onu okuyordum. Onlar da ne okuyorsun diye sordular. Ben de Kur'an dedim. Biz de bir kitaba inanıyoruz dediler, biraz da buzları eritmeye çalışarak. "İnancınıza göre kumar oynamaya karşı herhangi bir öğreti var mı?" dedim ben de. Evet tabi ki var dediler. Ben şaşkın bir ifade ile "Var mı?" Evet, evet var dediler. Ama siz? Yani burnumu sokmak istemiyorum; ama siz oynuyorsunuz? Holokost olduğunda Tanrı nerdeydi? Bunlar olduğunda o nerdeydi? dediler. Yaratıcıyı eleştirip durdular. 20 dakika boyunca yaratıcıyı eleştirdiler. Sonra

geri döndüler ve inancımızı seviyoruz dediler. Gerçekten bilemedim, hangi tarafta olduklarını anlayamadım. Tamamen farklı birine dönüştüler. Bir an yaratıcıyı seviyorsun, bir dakika sonra kötülük yaptığını söyleyip yaratıcıdan nefret ediyorsun. O neredeydi ki? Bize yardım etmedi diyorsun.

Ben ilk neden kumar oynamaya gidiyorsunuz dediğimde, cevap olarak "Tanrı'ya ihtiyaç duyduğumuzda o neredeydi?" dediler. Kumar oynamaya neden gidiyorsunuz cevabı bu mu? Soykırım? Bu mu cevap? Neden? Bu ikilem mevcut. Ve ne biliyor musunuz? Bu bir hastalıktır, sadece bir Yahudi hastalığı da değildir. Bu, bir inancı içselleştirmeyenlerin kafasındaki bir hastalıktır. Her inançtan olabilir bu. Bu bir Müslümanı da etkileyebilecek bir hastalıktır. Açıkça Allah'a itaatsizlik edebilirler. Öte yandan, Allah'ı seviyorum diyebilirler, Resul (sav)'i severler, İslam'ı kutlarlar. Biz bayramı seviyoruz derler. Ama emirlerine gelince, o zaman başka bir yanın ortaya çıkıyor neredeyse hiç Müslüman değilmişsin gibi. Yapmaya hazır olduğun eleştiriler falan. Allah, kitabı ve elçisi hakkında söylemeye istekli olduğunuz şeyler, Bunu Müslüman olmayanlardan bile bekleyemezsiniz. Bu bir insanın içindeki ikilemdir. Buna bir kişinin içindeki bilişsel uyumsuzluk denir.

İçlerinde var olan şey budur, bu yüzden Allah onlara şu çağrıyı yapmaya karar verir "Şükredenlerden olun." "اذْكُرُواْ نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ" (Bakara, 40) Size yağdırdığım nimetleri idrak edin. Şimdi size esas nimet neydi söylüyorum Özellikle Medine Yahudileri için en büyük nimet neydi? Dinleyici kimdi çünkü? Medine Yahudileri. En büyük nimet neydi biliyor musunuz? Tevrat aslında tamamen silinmişti. Tamamen yok edildi. Hafızadan ve Yahudi tarihinden bazı peygamberler Tevrat'ı yenilemeye yardımcı olmuştur. Kur'an-ı Kerim'in tamamen silindiğini hayal edin. Onu eski haline getirmek bizim için daha kolaydır çünkü hafızız, aramızda hafızlar var. Ama onlar buna sahip değildi. Tevrat'ı tekrar yazmaya başladılar ve bazı bölümlerinde Muhammed adından bir son elçinin geldiğini belirttiler. Ve bu yenilendi. Buna sahipti onlar.

En büyük nimet, ilk olarak Allah'ın Resulü Muhammed (sav)'i tanıyan olmanızdır. Bu size göstereceği bazı yeni kanıtlara dayalı değil, zaten ihtiyacınız olan tüm kanıtlara sahipsiniz. Size verdiğim kanıtları saklıyorsunuz. Son peygamber (sav)'in kanıtlarını tutmanıza izin verme nimetimi zikredin. Onu Tevrat'ta okudunuz ve kelimeler canlanmışçasına onu tanıdınız. Tıpkı Allah'ın dağları yaratmasını okumamız gibi, önünüzdeki bir dağa bakarsanız o dağ ayetin tefsiridir. MuhammedurResûlullah (sav) hakkındaki bilgiyi okumuşlardı ve Resûlullah (sav)'i hemen önlerinde gördüler. Bu Allah'ın onlar üzerindeki nimetidir. Allah'ın onlardan aldığı söz neydi? O elçiyi bulduklarında ne yapacaklardı? Hemen ona inanacaklardı. Böylece Allah diyor ki, "وَأَوْفُواْ بِعَهْدِي"

Bana verdiğiniz sözü yerine getirin. (Bakara, 40) Bu tam zamanı, o sizin gözünüzün önünüzde. "أُوفِ بِعَهْدِكُمْ" Ben de size verdiğim sözü yerine getireceğim. (Bakara, 40) Allah'ın verdiği söz, "Son peygamber geldiği zaman Allah ona zaferini garanti edecektir." Öyleyse onun yanında olurlarsa neyin parçası olacaklar? Zaferin. Ve bu arada, "إِذَا جَاء نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ" zafer geldi. (Nasr, 1) Bu zafer garanti edildi.

Yahudi halkı aslında bastırılmıştı. Dağıldılar, ezildiler ve zafer günlerinin gelmesini bekliyorlardı. Benim size verdiğim söz dağınık İsrail halkına, sürgünden sonra dağılmış Yahudi halkına verilen söz... Size verdiğim sözü, İsrailoğulları'na verdiğim sözü yerine getirme zamanı geldi. Peygamber burada, onu takip edin ve ben de size olan sözümü yerine getireceğim. Bu da, İncil'lerinde tekrar tekrar atıfta bulunulan aynı sözdür. Ve Allah (cc) onlara doğrudan söyler, zamanı geldi hadi! Zafer sizin için burada ve Allah Bakara Suresi'ndeki ayette söyleyecek, "وَكَانُواْ مِن قَبْلُ يَسْتَفْتِحُونَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُ" (Bakara, 89) Diğer kabilelerle kavga ediyorlardı ve savaşı kaybediyorlardı. Savaşı kaybedince diyorlardı ki, "Bütün hahamlarımız vaaz veriyorlar, son haberci neredeyse burada, o geldiğinde ona inanacağız. Ve ne biliyor musunuz, Allah zaferi garanti altına aldı. Bu yüzden, bu sefer sizin olsun; ama izleyin o geliyor. Tüm işaretleri geldi." Her cumartesi hutbe bununla ilgili oluyordu. Çünkü onlar cuma günü vaaz vermiyorlar. Umutsuzca bekliyorlardı ve Allah geldiğini söylüyor.

Bu yüzden, sonunda, bu son haberciyi dinlemediklerinde, son haberciyi kabul etmediklerinde, Allah şu ayeti söyleyerek sonlandırır, "وَإِيَّايَ فَارْهَبُونِ" (Bakara, 40) Sadece ve sadece ve sadece benden korkun, bana karşı korku içinde olun. "يَ فَارْهَبُونِ" "Ben" iki defa bahsedilmiş. Biri "إِيَّايَ" sonra sonda da "نِ" "rahban" "ruhban" aslında Arapça anlamında dünyevi şeylere olan ilgisini yitirmektir. Sadece benim için her şeyden yüz çevirin Allah ne hakkında eleştiri yapıyor? "Dünyevi nedenlerden dolayı onu kabul etmiyorsunuz." Onu kabul etmemenizin maddi bir nedeni var. Geri dönüp en başta benimle ilişki kurman gerekiyor. Bu çok güzel. Allah peygamberi (sav) dışında, onlara söylüyor, ama problem onları bulup ikna etmek değil. Sorun, Allah'a yeterince ilgi duymamak, Allah'a yeterince yakın değilsin, kalbin hâlâ dünyada. Hâlâ çok maddecisin, öyleyse bu maddi kazanç nedir, şimdi sonuçlandıracağım şey budur. Onları son peygamberi kabul etmekten alıkoyan maddi kazanç nedir? Neden Allah şöyle diyecekti, "وَإِيَّايَ فَارْهَبُونِ" (Bakara, 40) "Sadece benden korkun." Sadece benden korkun ve benim için dünyaya meyletmekten yüz çevirin. Dünyaya

meyletmeleri neler? Yahudi halkı dindar insanlardır. Ve dindar insanlar genelde dini bir hiyerarşiye sahiptir. Bu yüzden rahip, haham gibi insanlar var, bizde de müftüler, imamlar, fakihler vs. dini liderlik var. Dini liderlik büyük etkiye sahip bir yerdir. Hatib konuştuğunda, burada birkaç yüz insan var. Fakat Müslüman dünyasında hatib tek bir toplulukta, onbinlerce bazen de yüz binlerce insana hutbe veriyor. Öyleyse söylediklerinin birçok insan üzerinde çok fazla etkisi var. Ve aynı zamanda, eğer bir ateş tutuşturmak isterlerse yapabilirler. Cumadan hemen sonra bir şey olabileceğini söylerlerse, bu mümkündür. İnsanlar üzerinde bu tür bir etkiye sahipler. Yani dini liderlerin sadece dini etkiye sahip olmadıklarını, aynı zamanda sosyal ve siyasi etkiye sahip olduklarını anlamalısınız. Çünkü etrafınızda ne söyleyeceğinize ilgi duyan çok sayıda insan varsa o zaman çok fazla gücünüz var demektir. Farkında olsan da olmasan da sosyal ve politik bir alandasın değil mi? Bu yüzden sözlerini çok dikkatli söylemelisin.

Şimdi, bu sorumluluk pozisyonunda olduğunuzda, her şeyden önce bu bir tür güçtür. Ve güçten vazgeçmenin zor olduğunu düşünüyorum. Güç tam olarak bir uyuşturucudur. İnsanlar daha fazla paraya sahip olup daha önce hiç harcamadıkları kadar harcadıklarında, milyarder olduklarında, neye ilgi duyuyorlar? Güç, Donald Trump mesela... Yani sahip oldukları ile karşılaştırıldığında başkan maaşı ne ki? Neden güçle ilgileniyor; çünkü para çoktan halledildi. Şimdi iktidar zamanı, bir sonraki şey güç/iktidardır. Bu bir bağımlılıktır. Parası olmayan insanlar henüz bu uyuşturucuya sahip değillerdir. Güç istiyorum diyorlar, aslında istedikleri sadece paradır. Ama harcayabileceğinizden daha fazla paranız varsa, o zaman neye ilgi duyuyorsunuz? O zaman güçle ilgileniyorsunuz. Ve bu bir sonraki aşamadır. Bu insanlar, hahamlar, aslında en zengin sınıftaydılar. İnsanlardan yararlanıyorlardı. Bununla kalmayıp büyük bir siyasi güce sahiptiler. Eğer Allah'ın elçisi (sav)'i kabul ederlerse, birdenbire, liderlikleri, kürsüleri, dinleyicileri her şey ortadan kaybolur. Aynı şekilde güçleri de. Kontrolleri, etkileri, saygıları, öğretmen oldukları toplumdan, Allah'ın elçisi (sav)'in öğrencisi olmaya geçecekti. Ve aslında öğrenci de değil, birinci sınıf öğrencisi oluyorsunuz. Yeni öğrencisin bu yüzden seni arkalara alalım. En önde kim olacak? Ebu Bekir Sıddık (ra) en çok ilme sahip. Ömer Bin Hattab (ra) en çok ilme sahip. Sizler ise yenisiniz, bir yol kat etmeniz gerek. Kim yapacak ki bunu?

Yine bu, Yahudi halkı hakkında bir yorum değil, bu dini psikolojidir, bu büyük bir müftü için zor bir şey. Başka bir hocanın yanında derse oturmak, alim için hoca için zordur, bu acıtır. Ve onlar hocanın karşısına otursalar dahi, ne düşünürler biliyor musunuz? "Ben daha iyisini yapardım" O; 3 ayet yapabildi, ben 5 yapardım. "Bu noktayı tamamen kaçırdı, namazı o kıldırdı ama tecvidi berbattı." Öğrenci olarak oturmuyorsun, eleştirmek için oturuyorsun. Çünkü o

sandalyede olmaya çok alışkınsın. Yani, yerdeki sandalyeye dayanamazsın, dayanamazsın. Bu liderlik konumuna çok bağımlıydılar. Bırakamadılar. Bu yüzden Peygamber (sav)'i kabul edemediler. Allah da diyor ki, dine hizmetiniz rabbiniz için değil, kendi çıkarınız için dine hizmet ediyorsunuz. Sadece kendin için hizmet ediyorsun, merakın için, egon için, kişisel refahın için, kendini beğenmişliğin, din etiketinden etkilenerek ilerliyor. Ama Allah'a hizmette değilsin, önce Allah'a geri dönmelisin. "وَإِيَّايَ فَارْهَبُونِ"

Ve sonra der ki, "وَآمِنُواْ بِمَا أَنزَلْتُ مُصَدِّقاً لِّمَا مَعَكُمْ" (Bakara, 41) Ve gönderdiğime inanın, önünüzdekini doğrulayın. Zaten sahipsiniz ona. Biliyorum, kitaplarınızda korudum sakladım, biliyorum ona sahipsiniz. Ve onu okudun ve karşında neyin doğru olduğunu Kur'an doğruladı. Hâlâ onu saklıyorsun, buna inanmalısın, çünkü benden korkuyorsun ve dünyaya karşı ilgini yitiriyorsun. Yapmamanızın tek nedeni çok dünyevi olduğun için, hâlâ bu dünyada kaybolmuş haldesin. Subhanallah! Haham sınıfına direk sert bir eleştiridir bu.

Ve bunun Yahudi aleyhtarlığı olduğunu, yanlış olduğunu, yapılmaması gerektiğini düşünüyorsun. "Kur'an nasıl böyle konuşabiliyor ki bunlar kabul edilemez, politik olarak yanlış." diye düşünüyorsun. Size söyleyeyim, hahamlara karşı bu tür bir dil kullanıldığında, aslında İsa'nın İncil'deki diline çok benzer. Hatta bu çok daha yumuşak, İsa çok daha sert. İsa (as)'ın hahamlarla konuşması ne zaman İncil'de kaydedilmiş olsa, eyvah adamım... Kendini tutmadı, konuşmaları bugün televizyonda olsaydı muhtemelen sansürlenirdi. İncil'deki hahamlarla konuşma biçiminin hepsi Yeni Ahit'te kaydedilmiştir. Kur'an da aynı şeyi yapıyor; çünkü İsa (as)'ı olduğu gibi reddettiniz. Son Peygamber size gönderildi, özellikle bunlar sizin için.

Şimdi bunu da kaybettiniz. Dün size söyledim, rehberlik ve mucizeler var, hatırladınız mı? Beni İsrail her zaman rehberliğe sahipti, sürekli rehberliği vardı. Yeni kavimlere mucizeler verilir, bir Müslüman bir kavme mucize göstermenize gerek yoktur, hidayetleri zaten vardır. Onlara gönderilen son elçi İsa (as), yaşamının başlangıcından cennete girdiği zamana kadar, mucize sonrası mucize sonrası mucize sonrası mucizedir. Bir kez size mucize gönderildiyse, kabul etmemeniz için mazeretiniz kalmaz. Şimdi, size dün söylemiştim, mucizeler geldiğinde ve kabul etmediklerinde o millete ne olur? Evet, ama Allah Beni İsrail'i yok etmedi, değil mi? Kimi reddetmelerine rağmen? İsa (as)'ı mucizeleri gördükten sonra yok edilmeleri gerekirdi, Allah onlara bir iyilik yaptı ve onları hâlâ yok etmedi. O hâlâ onları helak etmedi. Sonra, son peygamber gelene kadar asırlarca hayatta kalmalarına izin verdi, ne yapılacak o zaman? Peygamberi bu kadar çok mucizeyle bile reddettiniz, özellikle size gönderilen bir peygamber yok artık. Şimdi, İsmail ve İbrahim'in

vaatlerini yerine getirme zamanı. Şimdi, bu soydan peygamber olan MuhammedurResûlullah (sav) geliyor. Ve onu kabul etseniz sizin için iyi olur. Artık sizin için daha fazla bir şey yok, çünkü size verebileceğim her şeyi verdim. Verilebilen tüm peygamberleri size verdim, değerini bilmediniz, neden başka bir tane daha vereyim ki? Daha fazla almamalısınız, şimdi diğer taraftasınız, ve yine de aynı kibre tutuldular yapamadılar.

Allah diyor ki, gönderdiğim şeye iman edin. "وَآمِنُواْ بِمَا أَنزَلْتُ" (Bakara, 41) İnşallahu teala bunu hepinize vurguluyorum. Çünkü daha sonra sure boyunca ilerlerken, şimdi işi biraz hızlandıracağız. Çünkü bu İsrailoğulları'nın eleştirisinden, onlardan çıkarılması gereken bazı dersler var. Ama bu çalışma için şuna inanıyorum. Bu çalışmayı ancak tüm akışı, birbiriyle bağlantılı olan durumları bildiğinizde düzgün sindirebilirsiniz. Soru soracağımız yerlere değineceğiz. Peki, Allah herkesin cennete gideceğini söylüyor.
"إِنَّ الَّذِينَ آمَنُواْ وَالَّذِينَ هَادُواْ وَالنَّصَارَى وَالصَّابِئِينَ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحاً فَلَهُمْ" (Bakara, 62) Bu çok ünlü bir ayet Bakara Suresi'nden. "Şüphesiz, inananlar ile Yahudiler, Hristiyanlar ve Sabiilerden Allah'a ve ahiret gününe inanan ve salih ameller işleyenler için Rableri katında mükâfat vardır; onlar korkuya uğramayacaklar, mahzun da olmayacaklardır." Onlar da cennete gidecektir. Bazı insanlar ayeti kullanarak diyorlar ki, "Görüyorsun Kur'an herkesin iyi olduğunu söylüyor." Müslüman olmana gerek yok. Kur'an, Yahudilerin Hristiyanların Sabiinlerin iyi olduğunu söylüyor.

Kur'an'a inanmak zorunda olduğunu söylemiyor ayet diyorlar. Bu iddialara ileride değineceğiz. İsraillilere yapılan ilk çağrı, bu son vahye inanmaktır. İlk sen olmalısın, ilk sen olmalısın, neden ilk sen olmalısın? Çünkü zaten onu bekliyorsun ve kitabında zaten bunun için bir kanıtın var. Sizin gibi başka hiç kimsede yoktu. Öyleyse ilk sırada olmalıydın ve bu yüzden Allah diyecek ki, "وَلاَ تَكُونُواْ أَوَّلَ كَافِرٍ بِهِ" (Bakara, 41)

Sizi ayetin yarı meselesine değinerek bırakıyorum. "وَلاَ تَكُونُواْ أَوَّلَ كَافِرٍ بِهِ" Ona inanmayan ilk kişilerden olmayın. İlk ne olmalıydın? İnanan. Sen buna inanmak için en iyi durumdasın. İnanmayan olmak için ilk sırada olmayın. Olması gerekenin tam tersi durumda olmamalısınız. Subhanallah! Allah, onları kendilerine yaptığı iyilik için çağırıyor. Allah (cc) bizi, kitabını anlayanlardan eylesin. Ve gerçekten dürüstçe, bize Kur'an'da inandığımızın nasıl bir hediye olduğunu anlamamızı sağlasın.
Çünkü birçok insanın bu kitaba inanması kolay değildi. Bu, Allah'ın bize verdiği armağandır. Eğer İsrailoğulları onlara yaptığım nimetlerden bahsederlerse, sadece Kur'an'ı kabul etmeye hazır olacakları için bahsederler. Bu Kur'an'a

sahip olduğumuz için, Allah'ın nimetinden ne kadar bahsetsek azdır. Çünkü Allah bunu bize veriyor, çünkü biz çoğumuz bu Kur'an ile Müslüman ailelerde doğduk. Bu kitapla olan ilişkimizi gerçekten yenilemeliyiz, eğer bu ay yapmazsak, umut yok demektir. Benim niyetim, bu serideki umudum, neden bu dürûs (dersleri) teravihten önce yapıyoruz?

Bu serideki niyetim, zamanla üst üste 30 gün boyunca sırayla Kur'an'dan ders zirvesine çıkacaksınız. İçinde bu kitapla bir ilişkinin olması gerektiğini söyleyen bir şey olmalı. Bu kitap bana başka hiçbir şeyin veremeyeceği bir şey veriyor. Bu benden değil, bu ben ders verdiğim için değil, bu Kur'an'dan bir şey arkadaşlar, Kur'an'dan gelen bir şey. Bu boşluğu başka hiçbir şey dolduramaz, hiçbir şey. Bu gökler Kur'an'ın inmesi için durduruldu. Bu küçük bir şey değil, bu sadece herhangi bir kitap değil. Bu, Allah'ın son sözü, kıyamet gününe dair geriye kalan tek şey bu. Tüm insanlık tarihinin başına gelen en büyük şey ve dünyanın sona ermesiyle ilgili geriye kalan tek muazzam şey budur. Sahip olduğumuz şeyin değerini bilmeliyiz. Allah, sevilmeyi hak eden bu kitabı bize sevdirsin ve olması gerektiği gibi bizi bu Kur'an'dan minnettar eylesin.

Allah bizleri Hakim olan Kur'ân'ı ile mübarek kılsın, ayetlerinden ve hikmetli zikrinden faydalanmayı nasip etsin.

18. Bölüm

“Ey İsrâiloğulları! Size verdiğim nimetimi hatırlayın, bana verdiğiniz sözü yerine getirin ki ben de size vaat ettiklerimi vereyim. Ve yalnızca benden korkun. Yanınızda olanı, doğrulayıcı olarak indirdiğime iman edin; onu inkâr edenlerin ilki siz olmayın ve ayetlerimizi az bir değer karşılığında değişmeyin. Ve yalnızca benden sakının.” (Bakara, 40-41)

“Rabbim, benim göğsüme genişlik ver, işimi kolaylaştır; dilimden de şu düğümü çöz ki sözümü iyi anlasınlar.” (Tâhâ, 25-28)

Elhamdülillâh ves-salâtü ves-selâmü âlâ Rasûlillah ve âlâ âlihî ve sahbihî ecma'în. Es-Selamu Aleyküm ve Rahmetullahi ve Berekatuhu. Dün sizinle paylaşmak istediğim giriş niteliğinde yorumlardan sonra İsrailliler hakkındaki bölüme giriyoruz. Bu suredeki en uzun bölüm; 40.ayetten 126. ayete kadar olan kısım. Bu devam eden bir konu. İsrailoğulları'ndan İsraillilerin tarihinden ufak bir parça. Sizinle paylaşmak istediğim ilk ifade “يَا بَنِي اِسْرَائِيْلَ” “İsrailoğulları”

Allah doğrudan onlara bu şekilde hitap ediyor. Bilinmesi gereken önemli mesele, biz Müslümanlar olarak şunu anlamak zorundayız ki Allah’ın Kur’an’da bize bıraktığı belli miraslar, sünnetler var. Bu miraslardan biri bu kitabın insanlarla doğrudan konuşması.

Allah İsraillilerle doğrudan konuşuyor. “قُلْ يَا بَنِي اِسْرَائِيْلَ ” يَا بَنِي اِسْرَائِيْلَ” demedi. (De ki, demedi.) “لِا بَنِي اِسْرَائِيْل” ve “يَذْكُرُ” ya da “عَلَ بَنِي اِسْرَائِيْل” demedi. İsrailliler nimetimi hatırlasın demedi. Allah onlar hakkında üçüncü şahısta konuşmuyor. Onlarla direkt konuşuyor. Müslüman topluluğa düşen ise, bu kitaba inandığımız sürece kitap ehlinle hem Hristiyanlarla hem Yahudilerle iletişime, konuşmaya açık olduğuna da inanıyoruz. Bu nesilden nesle bize geçen bir şey, görmezden gelemeyeceğimiz bir şey. Maalesef izole, tek başına toplum olma eğilimindeyiz. Amerika gibi çok çeşitli kültürlerin, dinlerin, etnik grupların bir araya geldiği yerlerde maalesef bulabileceğiniz en izole kurum mescit. Ülke genelindeki birçok mescide komşuların bile birbirlerini Cuma günü çimlerine park edeceği zamana kadar tanımaması karşılaşacağınız tipik bir durumdur. Aksi takdirde kim olduğumuzu bilmeyeceğiz.

15-20 yıl mescide kapı komşusu olan Müslüman olmayan insanlar var. Her gün mescidin yanından geçip İncil dersi için kiliseye gidiyorlar. Ve oranın mescit olduğuna dair hiçbir fikirleri yok. Bu trajedidir. Çünkü böyle olmamalıyız.

İnsanları dininden çevirmelisiniz, döndürmelisiniz söylemiyorum. En azından bir iletişime sahip olmalıyız. Allah (cc) kendisi bile onlarla konuşma içerisine giriyor. Bu doğrudan "يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ" den öğrendiğimiz bir şey. İkinci olarak işaret etmek istediğim şey. "İsrail" terimi. Dün konuştuğum gibi dilde zaman geçtikçe etkiler değişiyor, insanların düşünce tarzı değişiyor. Bu yüzden "İsrail" kelimesi de öyle. Bugün politik bir devlet anlamına geliyor; Müslümanların sıkıntı çektiği, insan haklarının ihlal edildiği ve tüm bunların olduğu yer. Ama Kur'an'da daha farklı. İsrail kelimesini duyduğumuzda aklımıza öfkenin resmi gelmemeli. Bu soylu bir isim. Bu bir peygamber ismi. Bu soylu, büyük bir peygamberin ismi. Gerçek şu ki "İsrail" diğer adıyla size devamlı bahsettiğim Yakup (as)'dan Kur'an'da çoğunlukla rol model bir baba olarak birkaç kez bahsediliyor. Bir baba olarak onun rolü Kur'an'da tekrar tekrar vurgulanıyor. Özellikle bu surede ve de Yusuf Suresi'nde. Bir kez de Yusuf Suresi'nde bahsediliyor. Bu içselleştirmemiz gereken bir şey. Kur'an'da çoğunlukla bahsedilen peygamberler İsrailli peygamberler. Bu insanlar Allah tarafından seçildiler, Allah tarafından kutsandılar. Onlar İslam'ın ümmetiydiler. Farkına vardığınızdan daha çok ortak noktamız var.

Gerçek şu ki iyi bir noktaya kadar, Ramazan'da vahiy gelene kadar, kıblenin değişmesine kadar aynı günde oruç tutuyorduk, aynı kıbleye doğru ibadet ediyorduk. Aslında onlarda olan Aşureyi aynı günde kutluyorduk. Resûlallah Musa (as)'ı onlardan daha çok övmeye hakkımız olduğunu söyledi ve biz de övdük. Bu yüzden ortaklıklar çok çok güçlü. Çünkü kaynak aynı. Tevrat'ı vahyeden Allah. Kur'an'ı vahyeden Allah. Bunu anlamak çok önemli ki Musa (as) Resûlullah sallallahu aleyhi vesellem'e görev olarak en yakın peygamber. En çok benzerlik Musa (as) ve Resûlullah (sav) arasında var. Bu yüzden en çok bahsedilen peygamber. Şunun nedenini düşünebilir misiniz; Resûlullah (sav) dört kez ismiyle anılıyor, bir yerde beşinci kez Ahmed. 4 kez Muhammed, 5. kez Ahmed ve 70 kereden fazla Musa (as). Neden? Resûlullah'a (sav)'e dahi bazı şeyler zor geldiğinde "Biz, bu Kur'an'ı sana güçlük çekesin diye indirmedik." (Taha, 2) Ve seni rahatlatmak ve vahyin bir rahmet olduğunu hatırlatmak için gönderdik denildi. Ve "Musa'nın haberi sana ulaştı mı?" (Taha, 9) dendi. Musa (as)'ın hikâyesi, Musa (as)'a vahiy geldiğinde olanlar...

Resûlullah (sav)'e Kur'an geldiğinde, ona neşe getirmesi nasıl bir şeydir? Allah ona nasıl neşe veriyor? Musa (as)'ın Tevrat'ı nasıl karşıladığını hatırlatarak. Yani Kur'an'daki benzerlik ve ilişki çok çok güçlü. Bunlar Müslümanların akıllarında net bir şekilde olması gereken şeyler. Yani Allah'ın çokça lütfettiği onurlu insanların olduğunu bilmeliyiz.

Lanetli insan konusuna gelirsek, Allah (cc) İsrailoğulları'nı lanetli olarak tanımlamıyor. Aralarındaki inanmayanları lanetli olarak tanımlıyor. Bu iki şey

arasında büyük fark var. Soy, köken, genetik miras lanetli değil. Onların arasında belli davranışları yapanlar lanetlenmiş. Bu beni Fatiha'ya götürüyor. Bunun anlaşılması çok önemli. Fatiha'nın sonunda "غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ" okuyoruz. "غَيْرِ الْمَغْضُوبِ" nin anlamı "gazaba uğramışların değil" ve "وَلَا الضَّالِّينَ"nin anlamı "doğrudan sapmışların yoluna da değil" şeklinde değil mi? Ne gazaba uğramışların ne de doğrudan sapmışların yoluna. Ve Resûlallah (sav) bunun ne anlama geldiğini tanımlarken Yahudiler ve Hristiyanlar diyor. Gazaba uğrayan Yahudiler Allah'ı öfkelendirenler ve diğer öfkeydi. Ve doğru yoldan sapan Hristiyanlar. Bu Kur'an'ın açıklaması ve sonrasında Resûlullah (sav)'in bunun üzerine tefsiri. Ama burada şöyle bir soru çıkageliyor: Allah nasıl oldu da "غَيْرِ الْيَهُودَ وَالنَّصَارَ" demedi? "**صِرَاطَ الَّذِينَ اَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْيَهُودَ وَالنَّصَار**" Amin de olabilirdi. Demedi. Dedi ki: "غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ" dedi. Peki bu neden önemli? Çünkü Resûlullah (sav)'in açıklaması lazımdı değil mi? Resûlullah (sav) nasıl açıklıyor? Kızgınlıkla sürüklenen insanları anlamak isterseniz Kur'an'da nakledilen şekilde İsrailoğulları'nın belirli davranışlarını inceleyin. Allah'ın onlara neden öfkeli olduklarını anlayacaksınız. Resûlullah (sav) ne tüm Yahudiler hakkında yorumda bulunuyor ne de tüm Hristiyanlar hakkında.

Eğer onların, kitap ehli arasında bazı insanlar olduğunu, doğrudan tamamen sapmış olduklarını anlamak isterseniz Allah'ın neyi eleştirdiğini bu kitaptan bir grup olduğunu inceleyebilirsiniz. Neden sapmış olduklarını anlayacaksınız. Bu aslında Kur'an'ın bir vaka incelemesi olarak bize işaret ediyor. Tarihten dersler almamız gerekiyor. Tarihi sonuçlar ile birilerini suçlamamamız gerekiyor. Bu dikkatinizi çekmek istediğim ikinci noktaydı. "اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ" "Size verdiğim nimetimi hatırlayın." (Bakara, 40)

Allah'ın İsraillilere nimeti çok uzun zamandır devam ediyordu. İshak zamanında beri, İbrahim (as)'dan Yakup (as)'a, onlardan çocuklarına. Biliyorsunuz Allah onları Yusuf (as) ile Mısır'a yerleştirmekle nimetlendirdi. Allah onların hepsine ve Yakup (as)'ın 12 oğluna tövbe etme nimeti verdi. Sonrasında 12 İsrail kabilesi oluştu ve bunların hepsi iyi şekilde oraya yerleştiler. Doğal olarak Mısır'daki politik durum da değişti. Krallık devredildi, Firavun devraldı. Biliyorsunuz önceki rejimle aynı pozisyonda olan seçkin sınıf devraldığında, onları alt etmek zorunda kalırız. İsrailliler beter oldular, esir edildiler, işkenceye uğradılar, şiddete uğradılar. Ve burada Allah onlara başka bir nimet kapısı açtı. Musa (as) ile imkânsız gibi görülen suyu geçerek kaçmalarına izin verdi.

Bu yüzden burada çokça nimet var. Ve tabiî ki suyu geçtiklerinde yüzlerce, binlerce kadın, erkek ve çocuğun susuzluktan ve açlıktan ölecekleri düşünülen

bir çöl vardı. “Ve sizi bulutlarla gölgeledik; size kudret helvası ve bıldırcın gönderdik.” (Bakara, 57) Ayeti yeri geldiğinde açıklayacağım. Çok fazla nimet var. Allah bu insanlar için nimet vermeye sürekli devam ediyor. Bahsettiğim şey, dün anlattığım peygamberin tutulması ve onlara gönderilmesi değil. Ama ne çalışmazsak bunları öğrenemeyiz? Tarih. Buradaki anahtar kelime tarih. Allah'ın insanlara olan nimetini öğrenmek için, buradaki insanlara olan nimetin anlaşılması için tarih gerekli. Bu da Kur’an'ın bize başka bir mirası. Allah'ın kitabının gerçek bir öğrencisi olabilmek için.

Rehberliğin ve Allah tarafından bize verilen hediyenin değerini bilmek için tarihimizi incelemek zorundayız. Tarihini incelemek her inanan insanın boynunun borcudur. Bu arada birisi ismiyle çağrılmadığında, babalarının ismiyle çağrıldığında. Bu olduğunda babalarının isimleriyle anılıyorlar. Şunun şunun babası. Hatırlamalısın. Neden bunu yaparsınız? Neden sadece ismiyle çağırmazsınız? Eğer onları babalarının ismiyle çağırıyorsanız “Hatırlamıyor musun senin baban soylu bir insandı.”yı kastedersiniz. Böyle davranmakla gurur mu duyuyorsun? Sen bu davranışınla onun oğlu olduğuna emin misin? Yani birini babasının ismiyle çağırdığınızda babasının onurunu hatırlatırsınız. “Böyle davranmakla herkesten önce babanı ne kadar hayal kırıklığına uğratıyorsun?” Yani İsrailliler Yakup oğlu, İsrailoğlu şeklinde çağrıldıklarında “Nimetimi hatırlayın.” Allah diyor ki: “En çok şükreden kullarımdan İsrail, Yakup bana karşı çok şükrederdi. Siz onun oğlusunuz. Babalarınızın mirası gibi olmanız bekleniyordu. Şükretmeniz gerekiyor.” Ama onlar tarih öğrencisi olana kadar bunu kabul etmediler. Soylarını öğrendiler. Bu kişilik kararları için çok önemli. Kişiliğin bir kısmı dindir. Bu arada kimse soyağacını bilmiyor. 30 nesildir Budist olan birisi, Müslüman olabilir. Bizimle eşit derecede Müslüman olabilirler.

Ama imanımızın tarihi diye bir şey var. Bu Allah'ın bu ümmete özel olarak verdiği, İsraillilere bile vermediği bir şey. “يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ” denen İsraillilerin üzgün olmaları gerekiyor. Neden? Çünkü onları geçmişe bağlayan tek şey ata mirası. Bizim içinse “يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُو” (Ey iman edenler!) yeterli. Çünkü bizim içimizde Türkler var, Afrikalılar var, Çinliler var, Asyalılar var, Avrupalılar var, insanoğlunun her rengi var. Ve biz hala dinimize, tarihimize, mümkün olduğunca yakın şekilde bağlıyız, atadan ziyade bu iman ile. Bu yeterli. Ve aslında bizim de tek bir ortak atamız var; inancımız içinde İbrahim (as) bizim atamız. “مِلَّةَ أَبِيكُمْ إِبْرٰهِيمَ” (Hac,78) (Ceddiniz İbrahim’in dininde olduğu gibi.) Bu bizim için yeter. Bu Allah'ın ayrıca verdiği bir nimet. Bu yüzden “يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ” (İsrailoğulları)'nı buluyorsunuz. Surenin içinde 3 kere geçiyor. Ve değişme gerçekleştiğinde “İsmailoğulları” olmuyor. İsrailoğulları'na karşılık

İsmailoğulları demiyor. "يَا أَيُّهَا الَّذِينَ اٰمَنُو" "Ey iman edenler!" diyor. Çünkü daha da genişletti. Çok daha fazla açıldı. İşaret etmek istediğim nokta kısaca tarihimizi öğrenmenin önemi. Kim olduğumuzun, köklerimizin ne kadar derin olduğunu anlamak kesinlikle çok önemli. Tarihi anlamadan taşıdığımız İslam'ın değerini bilemeyiz. Elimde değil; ama tarih hakkında en azından bir yorum yapabilirim. Güncel tarihi anlamak bile, sadece peygamberler hakkında demiyorum ya da Resûlullah (sav) ya da sahabe (ra), üçüncü yüzyıl, dördüncü yüzyıl, beşinci yüzyıl bunların hepsi kritik.

Bence en azından tarihte biraz eğitim, en azından son yüzyıl, en azından son iki yüzyıl, en azından son üç yüzyılı anlamak bile önemli. Nerede olduğumuza nasıl geleceğiz? Ömer (ra) ile 2016 arasında çok şey oldu. Bu yüzden sadece bunu bilemezsiniz. Ve işte buradayız diyemeyiz. Biz olduğumuz yoluz. Bizim düşünce şeklimiz budur. Acı çektiğimiz bazı şeylerden bir nedenle acı çekiyoruz. Bir şey bizi etkiliyor. Bu ümmeti etkileyen hastalıklar zamanla vücudu zayıflatıyor. Tıpkı vücudun bir hastalık yüzünden zayıflaması gibi. Bu ümmet bir hastalıktan bir süredir acı çekiyor. Ve bu hastalık büyüyor, büyüyor, büyüyor. Daha güçsüz, daha güçsüz insanlar oluyoruz. Hastalığın nerede başladığına dönüp bakmazsanız, nasıl başladığına, semptomların ne olduğuna bakmazsanız, problemi çözemeyiz. Kimliğin bir parçası, çok önemli.mYakın tarih bile olsa öğrenilmeli.

Şöyle düşünün. Cezayirli Müslümanlar, Pakistanlı Müslümanlar, Hindistanlı Müslümanlar, Malezyalı Müslümanlar, Kuzey Afrikada'ki özel Müslümanlar, Ortadoğu'daki Müslümanlar sömürgeleştirilirmiş insanlar Avrupalı güçler tarafından sömürgeleştirilmişiz. Müslüman dünyadaki Fransız sömürgeler ya da İngiliz sömürgeler birçok Müslüman dünyasında var değil mi? Eğitim sistemini değiştiriyorlar, dilleri müfredatımızdan kaldırıyorlar. Örneğin Hindistanlı alimler Arapçada akıcı şekilde yazarlardı, Farsçada, Urducada olduğu gibi. Üç dil konuşabilen insanlardı, Arapça onların arasındaydı. Arapça Güneydoğu Asya'dan sistematik olarak silindi. Eğitim sistemimizden kaldırıldı. Hicri takvime son verildi. Kültürümüz çok değiştirildi. Müslümanların dilini konuşan insanlar, Arapçadan başlayarak, Arapçanın tüm doğurdukları, Arapçadan ilham alan diller, ağırlıklı olarak etkilenen diller. Türkçe'nin Arapçadan nasıl etkilendiğine bakın, Urduca ve Farsçanın nasıl etkilendiğine Farsça eski bir dil olmasına rağmen Arapçadan etkilenmiştir. İslam'dan dolayı. Tüm Müslüman dilleri İslam geleneği ilminin olduğu yerde yükseldi, yükseldi, yükseldi. Tüm bu diller geride kalan diller oldu. Ama hayatta ilerlemek istiyorsanız ve gerçek bir meslek sahibi olmak istiyorsanız ya da gerçek bir derece sahibi olmak istiyorsanız daha iyi İngilizce, Fransızca, Almanca tabii ki bunların en üstünde İngilizceye sahip olmalısınız.

Bize öyle zarar verdiler ki, bugün Müslüman dünyasına seyahat ettiğinizde, İslam'ın çıktığı yer olduğu için gurur duyduğunuz yere, ümmetin, Müslüman toprağına gittiğinizde, bir Arap ülkesine bile gittiğinizde, Arapça konuştuğunuzda yüz çevriliyor; ama İngilizce konuştuğunuzda imrenerek bakılıyor. Zihniyette farklılık var. Giyinmişsiniz, eğer yerel kıyafetler gibi giyinmişseniz yüz çevriliyor. Takım elbise giyerseniz imrenerek bakılıyor. Zihniyet olarak bir şekilde sömürgeleştirilmişiz. İngilizler gitti kardeşim. Gittiler. Ama bize zarar bırakarak gittiler. Ruh dünyamız, düşünce yapımız yön değiştirmiş. Bir şey olmuş ve İslam üzerindeki bu etkiler gelecek nesile de taşınıyor. Tarih çalışmak ve onu anlamak. Ve ne kadar anlarsanız vallahi kişiliğiniz de o kadar güçlenecektir. Kim olduğumuzu, kim olduğunuzu gösterecek. Bu sadece bizim milletimizi, siyasi topluluğumuzu değil, ailenizin içinde sizi kişisel olarak da etkiliyor. Ailenizi yıkarak da sizi etkiliyor. Bunu düşünmeye ihtiyacımız var.

Müslüman ailelerimiz var. Elhamdülillah Müslümanlar, Ramazan'da oruç tutuyorlar; ama ailede genç bir erkek bu Ramazan'da sakal bırakmaya karar veriyor. Aman Allah'ım, bu ailede patlamaya neden oluyor. Çocuk deliriyor, aşırıya kaçıyor. Seni tutuklayacaklar. Seni hapse tıkacaklar. Ne yapıyorsun? Bu ailemizde yaptığımız bir şey değil. Bu kadar aşırı Müslüman olmak zorunda değilsin. Baban ne düşünecek? Amcan ne diyecek? Bir kız seninle nasıl bu şekilde evlenecek? Duyuyor musun? İki, üç nesil önceye kadar gittiğinizde, büyükbabanızın fotoğrafını çıkardığınızda ne göreceksiniz? Sakal görüyorsunuz. Eğer ailenizin üzüleceğini düşünüyorsanız büyükbabanızın daha çok üzüleceği hakkında endişelenmelisiniz. Kendi tarihinizi unutmuşsunuz. Bugün Müslüman dünyasında fark edilmeyen, son yetmiş, seksen, doksan senede dedelerimizin ve onların eşlerinin İslam karşılığında kanlarını akıtmasa bizim ezanı duyabileceğimiz bir mescide sahip olamayacağımız birçok yer var.

Eğer onlar tüm gece Kıyamül leyl'e (Teheccüd) durmasaydı, Allah'a yalvarmasaydı; "Bizi zulümden kurtar, sadece sana ibadet ediyoruz." Her gece, geceler, geceler boyunca. Oruç tuttular, rızklarını kurban ettiler, her türlü hicreti yaptılar. Sırf Allah'ın ismini söyleyebilmek için bunları yaptılar, bir gün çocuklarımız La ilahe İllallah diyebilsin diye. Ve bu aynı din şimdi bir yük gibi, ironi gibi. Bu ataların çocukları ve onların aileleri onları Amerika'ya daha iyi bir hayat yaşamaları için getiriyor. Dinin hakkında bir şey öğrenmesi lazım. Ve onları pazar okuluna kaydettirince, çocuk tıpkı şöyle davranıyor: İslam'ı öğrenmek için Pazar Okulu mu? Allah'ım ya? Sadece bu çocuğu İslam'a karşı davranışıyla ve büyükbabasının ne için acı çektiğiyle bir karşılaştır. Ve bunu nasıl ödedi? Ne kadar da bağlarımız kopuk! Ne olmadığını bilmediğinizde işte bu oluyor! Senin geçmişin. Kim olduğunu bile bilmiyorsun. Neye sahip olduğunu bilmiyorsun.

İşte Allah'ın İsraillilerde gördüğü şey budur: Eğer atalarınızla bu kadar gurur duyuyorsanız o zaman onlar hakkında bir şeyler bilin. "ذْكُرُوا نِعْمَتِيَ" "Nimetimi hatırlayın." "الَّتِي اَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ" "Size verdiğim nimetlerimi" Bu arada bu kelime tesadüfen söylenmemiş. Bu kelime direk olarak Fatiha'da yazılanla alakalı. "صِرَاطَ الَّذِينَ اَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ" (Fatiha, 7) "Nimetine erdirdiklerinin yoluna" "اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ الَّتِي اَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ" (Bakara, 40) "Size verdiğim nimetimi hatırlayın." Burada doğrudan bir ilişki var. Nimet erdirdiklerinin yolunu bize göster. Bu insanlar Allah'ın nimet erdirdiği insanlar. Ve Allah diyor ki: Bak, ben sizi seçtim. Doğru yolda yürümenize izin verilen bu büyük nimeti hatırlayın. Bazıları İmam Razi gibi soruyu başka bir şekilde ifade eder: Yahudiler nimetlendirildiğinde, Yahudiler geçmişte çokça nimetlendirildiğinde, sanki bu onları yanlış yönlendirilmede arttırıyormuş gibi görünüyor. Bu onları daha iyi yapmadı, onları daha kötü yaptı. Bunu nimet olarak adlandırabilir misiniz? Çünkü eğer bir nimet olsaydı, onları daha iyi insan yapardı. Ama gerçekte bu onları gittikçe daha çok bozmaya başladı. Ve hatta Allah'ın ayetlerinde de bu görülüyor: "وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا اَنَّمَا نُمْلِي لَهُمْ خَيْرٌ لِاَنْفُسِهِمْ اِنَّمَا نُمْلِي لَهُمْ لِيَزْدَادُوا اِثْماً" (Ali İmran, 178) "O küfre sapanlar, kendilerine tanıdığımız süreyi sakın kendileri için hayırlı sanmasınlar, biz onlara, ancak günahları daha da artsın, diye süre vermekteyiz. Onları zor bir azap bekliyor." Yani düşüncede bu bir nimet değil. Ama bu ayeti bağlamında anlamalıyız.

Allah İsraillilere nimet verdi. Bu tuzak değildi. Bu "Size daha çok kar vereceğim böylece sizi daha çok lanetleyeceğim. Size daha çok mucize vereceğim, böylece sizi daha çok lanetleyeceğim." değildi. Daha çok daha çok verecek böylece Allah'a geri gelmeye devam edeceklerdi. Ve onlar bunu önemsemediler. Yani bu Allah'ın tuzağı değildi. Ama diğer taraftan bu var. Onlar açıkça Allah'a itaatsizlik eden, Allah'ı umursamayan milletti ve Allah aynı şeyi onlar için yaptı: Onlara daha çok verdi. Daha çok verdi. "وَاِذَٓا اَرَدْنَٓا اَنْ نُهْلِكَ قَرْيَةً اَمَرْنَا مُتْرَفِيهَا فَفَسَقُوا فِيهَا فَحَقَّ عَلَيْهَا الْقَوْلُ فَدَمَّرْنَاهَا تَدْمِيراً" (İsra, 16) İsra Suresi'nde Allah (cc) diyor ki: "İnsanları helak etmeye karar verdiğimizde, içlerindeki ileri gelenlere bozgunluk yapmaları için güç veririz, güçlü olurlar ve bu millette tüm bozgunlukları yaparlar ve sonunda onları helak ederiz. " "فَحَقَّ عَلَيْهَا الْقَوْلُ فَدَمَّرْنَاهَا تَدْمِيراً" Bu endişelenmemiz gereken bir şey.

Bir Müslüman olarak basit düşünmeyin, Allah'ın insanları nasıl yargıladığı hakkında düşünmekte basit olmayın. Bazen Allah sana bu dünyada iyi bir şey verir. Ve aslında bu senin için hayırdır. Ve bazen Allah sana bu dünyada iyi bir şey verir. Ama bu senin için bir şerdir. Çok fazla servete sahibim, yani Allah beni seviyor diyemezsiniz. Ya da sahip olduğum bir zenginlik yok, bu Allah'ın beni

sevmediği anlamına geliyor demek değil. Bu bu kadar basit bir kazanç değil. Kur'an'da, bu dinde böyle bir şey yok. Hayatta elindeki zenginlikle mutlu olan ama lanetlenen insanlar var. Firavun gibi mesela. Bu hayatta hiçbir şeye sahip olmayıp en soylu olan insanlar var. Tıpkı İbrahim (as) gibi, o evsizdi. Kim Allah'ın tarafında, kim Allah'ın nimetlendirdiği, kim değil buna dair tek bir formül yok. Bu yüzden şunu anlıyoruz ki bu dünyada test edileceğiz. İyi şeyler konusunda da kötü şeyler konusunda da test edilecek. Ne yapacağını görmek için. Nasıl davranacaksın?

Hayatta size verilen bu şeyler, başarı da başarısızlık da değil. Sadece testler. Tıpkı mezun olmanın Allah'a karşı bir başarı olmadığı gibi. Basit şekilde bir test. Bu mezuniyetle ne yapacaksın? İyi bir iş sahibi olmak başarı değil, aslında bir test. Bununla ne yapacaksın, şükreden olacak mısın? Sonucunda gelirinin olmasıyla iyi bir şey yapacak mısın? Başarı terimine dâhil edilenler aslında bir başarı değiller. Bu arada bizim dinimizdeki bu başarı düşüncesi Hristiyan ve Yahudilerden çok ayrı bir düşünce. Onlara göre Allah senden razıysa sana verir, eğer Allah sana kızgınsa vermez. Hristiyanların büyük bir grubu özellikle güneydeki bu Hristiyan zümresini, özellikle de Teksas'takileri anlamak istiyordum.

Joel Osteen programına gittim sadece kendim ondan duymak istedim ve aslında ne öğrettiklerini anlamak istiyordum. Çünkü American Airlines Stadium'u gibi hissettiriyordu. Bir playoff maçı gibiydi. Doluydu. Sadece bu adamı dinlemek istedim. Ne söylediklerini anlamak istedim. Ve basitçe tam 3 saat neydi biliyor musunuz? Bir özet vardı. Çoktan kurtuldun çünkü İsa'ya inanıyorsun. Cennet hakkında endişelenmek zorunda değilsin. Bu çoktan garanti. Biletler çoktan ayırtılmış. Yani ahiret hakkında hiçbir problem yok. Geriye ne problemin kalıyor? Dünya. Bu kadar. İşte bu! Eğer inancın varsa bu yıl kanserin yok olacak. Bu yıl terfi alacağın yıl. İşte bu o yıl. İsa seni tekrar evlendiriyor. Tüm olan buydu. Bu önümüzdeki 12 ay. Bu yılbaşından diğer yılbaşına İsa senin için her şeyi halledecek. Ahiretle ilgili tek bir bahis bile yok. Hiçbir şey. Neden? Çünkü onlar için Allah'ı sevmek ne anlama geliyor? Onun bu dünyayı daha iyi hale getireceğine. Her şey buydu. Evet, işte bu, terfi! Ama kötü olan ne biliyor musunuz? Müslümanlar da bu tuzağa düşüyor. Zor zamanlar yaşadıklarında, neden Allah bana kızgın? deniyor. Kolay zamanlarda elhamdülillah. Güzel güzel, Allah benden razı. Bu Allah'ın senin için mutlu olduğunun belirtisi değil. Bu değil. Bu hiç bizim düşünce yapımız değil. Nimetin kulu ne çoktur, nimet verenin kulu ise ne az. Bu ayet üzerine ne güzel bir ifade. Size verdiğim nimetlerimi hatırlayın.

İmam Razi der ki nimetin kulu ne çoktur, nimet verenin kulu ise ne az. İnsanlar nimetlere kafayı takmış durumda, onları verenle ilgilenmiyor. Ve Allah bizi kendine çağrıyor. Bu yüzden karşılık olarak ne dendi? "Nimetimi hatırlayın."

En azından nimeti hatırlayın. Aynı surede bizim sıramıza bakarsak "فَاذْكُرُونِي اَذْكُرْكُمْ" "Artık siz beni anın ki ben de sizi anayım." (Bakara,152) Bu ümmete " اذْكُرُوا نِعْمَتِيَ" demedi. Bunu daha sonra söylüyor. Ama bu surede ikisini karşılaştırıyor. Hayır. Siz beni doğrudan anacak insanlarsınız. "فَاذْكُرُونِي اَذْكُرْكُمْ" "Artık siz beni anın ki ben de sizi anayım." Şimdi sizinle şunu paylaşmak istiyorum. Bu aslında Yahudiler için bir tekrardı. Bu ayeti duyduklarında kendilerine çok yakın bir durumdu. En son buna benzer bir şeyi duyduklarında Musa (as)'ın kendi dilindendi. Kitaplarında yazılmıştı. "Bir zamanlar Musa kavmine şöyle demişti: "Ey kavmim! Allah'ın size lütfettiği nimeti hatırlayın." (Maide, 20) "Zira O, içinizden peygamberler çıkardı, sizi hükümdarlar kıldı ve âlemlerde hiçbir kimseye vermediğini size verdi." (Maide, 20)

Bu arada Musa (as) bunu söylerken henüz hükümdar değildi. Ve henüz o kadar peygamber yoktu. Birçoğu ondan sonra geldi. Yani diyor ki, Allah'ın size verdiği nimetleri hatırlayın. Bu şeylerin geleceğine Allah söz veriyor. Şimdi Kur'an geri dönüp o sözü gösteriyor ve "Yerine getirdim." diyor. Musa (as) size birçok peygamberinizin ve hükümdarlarınızın olacağına dair söz verdi. Kim gibi, Davud (as) gibi, Süleyman (as) gibi. Hilafetleri tüm dünyaya yayıldı, kuralları tüm dünyaya yayıldı. İsrail İmparatorluğu çok büyüktü, gerçekten çok büyüktü. Ve size kimseye vermediği şekilde size verdi. Kimseye garantilemediği şekilde size garantiledi. Kur'an'ın son vahyinin gelişine kadar bu Allah'ın tüm Yahudi geçmişine bakarak şöyle demesine benziyor: Musa'nın size olan sözünü hatırlayın. Size onu yerine getirmedim mi?

"اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللهِ عَلَيْكُمْ" "Allah'ın size lütfettiği nimeti hatırlayın." (Maide, 20) "Ve ben sözümü yerine getirdim." İmam Razi'ye sorulmuş: "Bu onların atalarına olan nimet, onlara değil. Neden Medine Yahudileri bunu dinliyor?" İmam Razi diyor ki: "Bu nimetler olmasaydı, ataları çölde ölmüş olacaktı, evlatları olmayacaktı, soyları olmayacaktı ki." Bu yüzden atalarınıza verilen nimetler size verilen nimetlerdi. Çünkü onlar olmasaydı siz buralarda olmazdınız. Sonra şöyle diyor güzel sözler. Babalarının adıyla çağrıldıklarında, tıpkı başta söylediğim gibi. Babanızın adıyla konuşulduğunda size karşı nimet verilen nimetleri hatırlayın diye. Sanki babamız gibi olmayı isteyeceğimiz şekilde programlanmışız. Ebeveynlerimiz gibi olmak isteriz. Atalarımız gibi. Kişilikleri onlara hatırlatılıyor. İyi şeylerde rekâbet etmeleri gerektiği hatırlatılıyor. "وَاَوْفُوا بِعَهْدِي", "Bana verdiğiniz sözü yerine getirin" (Bakara, 40) "عَهْدِي" ilginçtir.

Çünkü ahd kelimesinin, "söz" kelimesinin iki anlamı vardır. "Ahd" kelimesi Araplar için o zamanda söz anlamına geliyordu. "Ahd" aslında Tevrat'ın bir ismidir de. Bu "Ahdel Kadim" şeklinde ifade edilir. Eski Ahit için İbranice kutsal

kitap "El Ahd El Kadim" şeklinde anılır. Allah burada ahd kelimesini kullanıyor. "وَاَوْفُوا بِعَهْدِي" Basitçe benim kutsal kitabımı yerine getirin diyor. Size verdiğim kutsal kitap bile ne yapmanızı istediğimi söylüyor. Bu size gönderdiğim resulden farklı değil (sav) Aslında bu resule inanmakla, size verileni yerine getirmiş oluyorsunuz. Yani "ahd" kelimesi iki anlama sahip. "Söz" ve "Eski Ahit" ya da "İbranice kutsal kitap" demek.

"أُوفِ بِعَهْدِكُمْ" "ben de size vaat ettiklerimi vereyim." (Bakara, 40) Bu ahd nedir? Kur'an'da bazı işaretler var. Allah yaptığına dair referans veriyor. Size daha önce söyledim. Ama bazı referanslar vermek istiyorum. Zihninizde netleşmesi için. Allah neyi referans veriyor: "Andolsun ki Allah İsrâiloğulları'ndan söz almıştı. Onlardan on iki de nakîb göndermiştik." (Maide, 12) Allah sözleşme yapıyor. "covenand (sözleşme, ahd)" sizin için anlaması daha zor. O yüzden "contract (sözleşme)" kelimesini kullanacağım. Allah İsrailoğulları ile sözleşme yapıyor. Onları böldük ve 12 kabile lideri yaptık. "نَقِيباً" on iki kabile lideri ya da aile lideri demek. Neden on iki tane? Çünkü on iki İsrailoğlu. Yani şimdi on iki kabile var. On iki aile on iki kabile oldu.

"وَقَالَ اللّٰهُ" Allah dedi ki: "إِنِّي مَعَكُمْ" "Ben sizinle beraberim." "لَئِنْ اَقَمْتُمُ الصَّلٰوةَ وَاٰتَيْتُمُالزَّكٰوةَ" "Eğer namazı dosdoğru kılarsanız, zekâtı verirseniz." "وَاٰمَنْتُمْ بِرُسُلِي" Peygamberlerime iman eder "وَعَزَّرْتُمُوهُمْ" ve onları desteklerseniz "وَاَقْرَضْتُمُ اللّٰهَ قَرْضاً حَسَناً" bir de Allah rızası için borç verirseniz. Bu da demektir ki Allah rızası için bir şeyi feda edeceksiniz. Ve bu dünyada feda ettiğiniz her şey, öteki dünyada daha iyi bir dünya olması için. Burada gerçekten neyden ödün veriyorsanız, onu ahirette alacaksınız. "لَاُكَفِّرَنَّ عَنْكُمْ سَيِّاٰتِكُمْ" Andolsun ki sizin günahlarınızı örterim "وَلَاُدْخِلَنَّكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهَارُ" ve sizi mutlaka altından ırmaklar akan cennetlere koyarım. "فَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذٰلِكَ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ" (Maide, 12) "Artık bundan sonra içinizden kim inkâr ederse kesinlikle doğru yoldan sapmış olur." Allah (cc)'nin onlara verdiği söze bakın. Günahlarınızı affedeceğim ve sizi cennete koyacağım. Dikkat edin onların inancında çoktan affedildiler. Çünkü seçilmişler ve özeller. Allah onları çoktan çok seviyor. Yani her şey çok iyi. Ve bunların en üstünde, cenneti unut gitsin, onlar cennet fikrinden uzak olacaklar. Bu asıl sözdü. "وَرَحْمَتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْ" Allah buyurdu ki: "Rahmetim ise her şeyi kuşatmıştır; "فَسَاَكْتُبُهَا لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ" ayrıca rahmetimi Allah korkusu taşıyanlara, "وَيُؤْتُونَ الزَّكٰوةَ" zekâtı verenlere "وَالَّذِينَ هُمْ بِاٰيَاتِنَا يُؤْمِنُونَ" ve

ayetlerimize inananlara yazacağım.” (Araf, 156) “اَلَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأُمِّيَّ” (Araf, 157) “Onlar ümmi nebi olan bu Resûl'e uyan kimselerdir. Annesinden doğduğundan beri okuma yazması olmayan.” “الَّذِي يَجِدُونَهُ مَكْتُوباً عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرٰيةِ وَالْاِنْجِيلِ” “Onun özelliğini yanlarındaki Tevrat'ta ve İncil'de yazılı bulurlar.” İbranice kutsal kitapta, Eski Ahit'te ve İncil'de. Orada bulurlar. Orada belgelenmiştir. Bu yüzden bizim alimlerimiz çok meraklanmış. Bu belge nerede? Allah neyden bahsediyor? diye Müslümanlar arasında bir tartışma olmuş.

Bazıları kitaplarında atıfta bulunmuş, İmam Razi en azından bir bölüm hakkında konuşmuş. Birkaç tane alıntı yapsa bile. Yeşaya kitabından, aslında İbranice kutsal kitaptan alıntı yapmış. Arapça kutsal kitaplardı ve kendi tefsirinde tüm bölümü alıntılamış. İnşallahu Arapça bölümden bir şeyler zamanı gelince İngilizce çeviri olarak sizinle paylaşacağım. “وَاِيَّايَ فَارْهَبُونِ” (Bakara, 40) “Asıl bana itaatsizlikten sakının.” İsraillilere dedi ki, benim sözümü yerine getirin, ben de anlaşmayı yerine getireyim. “فَارْهَبُونِ” kelimesi kullanılmış, sadece ve sadece benden korkmalısınız. Arapçada “Rahab” sözcüğüne dair birkaç anlam vereceğim. “Er-rahab” kelimesi ilk olarak “devamlı bir korku” anlamındadır. “Havfun” Arapçada korku demektir. “Havf” gelebilir, gidebilir. “Rahab” kelimesi ise gece de sizi bırakmaz. Devamlı olarak sizi korkutur. Örneğin politikacılar insanları baskı altında tutmak ister. “Havf” kurmak istemezler. Ne yapmak isterler? “Rahab”. “İstirhab” yaparlar. “İstirhab”ın anlamı insanların sürekli tetikte olma halinde gibi, güvenlik uyarısı, kırmızı kod halindeymiş gibi endişe duymasıdır. İnsanlar sürekli gergindir. Bu “istirhab”tır. Ama “rahab”ın bir başka anlamı daha vardır. Çok ilginçtir.

Bazı kişilerin Allah korkusundan, Allah için yeterli amel yapamama korkusundan kendilerini normal hayattan koparıp sürekli ibadet etmesi demektir. Sürekli ibadet ederler. Manastırdaki keşişleri bilirsiniz. Tıpkı Katolik inancında manastırdaki Hristiyan keşişler gibi. Ya da kendini kiliseye adayan insanlar gibi. Ve evlenmiyorlar, sürekli siyah giyiyorlar. Bilirsiniz. Biz de Müslüman toplumunda bunlardan birkaçına sahiptik. Bu insanlar hiç rahat olmayan kıyafetler giyerdi. Sadece zikir çekerlerdi. Çünkü bu dünyadan lezzet almak istemezlerdi. Sadece Allah'ı hatırlamak istiyorlardı. Böyle bir şey. Bu “ruhbaniyet”tir. “rahbaniyya” şeklinde adlandırılır. Allah'ı unutmaktan korkmak, Allah'ın gazabının korkusundan ibadete kendini adamak. Bu peygamberimiz (sav)'in karşı çıktığı bir şey. Bu kadar uç noktada olmak, karşı çıktığı bir şey. Kur’an bile şöyle diyor:

"وَرَهْبَانِيَّةٌ ابْتَدَعُوهَا مَا كَتَبْنَاهَا عَلَيْهِمْ إِلَّا ابْتِغَاءَ رِضْوَانِ اللهِ فَمَا رَعَوْهَا حَقَّ رِعَايَتِهَ" (Hadid, 27) Onlar uydurdular, biz onlara bunu emretmemiştik. Sırf Allah'ın hoşnutluğunu kazanmak için yapmışlardı, ama buna hakkıyla riayet etmediler. Kurdukları standartlara uymadıkları gibi. Katolik kilisesinden ortaya çıkmış skandalları biliyorsunuz. İnsan doğası insan doğasıdır. Allah'ın yarattığı şekilde erkek ve kadının belli arzuları ve istekleri vardır. Bu doğamızın bir parçası. Allah bizi bu dünyaya koydu ve içimize ihtiyacı koydu. Bu ihtiyaçları yokmuş gibi görürsek o zaman meleklere dönüşeceğiz. İşte bu imkânsız. Tüm bunları sizinle bu ayet için paylaştım.

Allah neden İsraillilere "Benim rahabıma sahip olmaya ihtiyacınız var. Yalnızca benim." diyor? "وَإِيَّايَ فَارْهَبُونِ" Sürekli ve aşırı şekilde benim korkuma sahip olun.

Aynı zamanda "Çok büyük bir maneviyat ve öteki dünyacılığa sahip olmak, bu dünyaya ilgisini kaybetmek ve daha önce hiç gelmediğin gibi bana gelmek" anlamına geliyor. Aslında "rahab" aşırılığı da kapsıyor. Sadece bir şeyde aşırıya gidenler için kullanılır. Allah onlara diyor ki: "Maneviyatta çok aşırı hassas olmanız gerek." Bu O'nun dediği şey. Nasıl derler, yüzyıllardır her eylemde eşit olarak bir karşıt eylem, reaksiyon vardır. Onlar ahiret inancından kurtulmayı severler. Ahiret inancından koptuklarında, Allah korkusundan da koptular. Yüzyıllar, yüzyıllar, yüzyıllar boyunca Allah'tan herhangi bir korku duyma düşüncesi, akıllarında yoktu.

Bu yüzden onlar için normalleşmenin şimdi tek yolu, onlara "sizin bu yoldan çıkmanız ve temizlenmeniz gerek ve Allah korkusunda aşırı olmalısınız." demek. Çünkü siz Allah korkusu hakkında tüm kavramları kaybettiniz. Böylece aşırı bir detoks programı ile dengeye geri döndüler. Bu aslında Kur'an'ın düzene getirme programı gibi bir şey. İsrailliler için özellikle. "وَإِيَّايَ فَارْهَبُونِ" Kur'an'da genel olarak bu tür bir dil bulamazsınız. "Takva" bulursunuz, "havf" bulursunuz, buna benzer "rahab" bulamazsınız. Belirli konularda, sadece bu konuların hemen hemen hepsinde bir yol ya da diğer yol İsraillilere işaret ediyor. Bu yüzden Allah (cc) diyor ki: "وَإِيَّايَ فَارْهَبُونِ" Bu notta, diğer bir önemli, uyarı niteliğinde öge Müslüman olarak kim olduğumuzu anlamaya yardımcı oluyor. Allah bu Kur'an'da, rehberinde, basit olarak şu şekilde düşünmenizi istiyorum. O insanoğlunun hislerine, fıtratına hitap etti. Ve insanoğlu temel olarak iki çok güçlü özellikten oluşur. Kalbimiz ve aklımız var. Kalbimiz duygularımızın yeridir. Sevgimiz kalbimizdedir. Nefretlerimiz kalbimizdedir. Kızgınlıklarımız kalbimizdedir. Kıskançlıklarımız kalbimizdedir. Hırsımız, arzularımız, güzellik zevkimiz ya da tutumumuz, tüm bu duygular nerede? Kalbimizde. Ama Allah bize bir de çok güçlü akıl vermiş. Aklımız anlama yuvamız, ilim bilgisinin olduğu yuva. Tefekkür, tedebüür, derin düşünme.

Bunlar aklın meseleleri. Yani biz iki şeyiz. "Kalp"iz ve "akıl"ız. Yahudilerin kalplerinin yumuşamasına neden olan neydi? Allah'ın uyarıcısı, ahiretin uyarıcısı. Tüm bunlardan sonra teravihte bile imam, okuyucu, ahireti hatırlatan ayetler geçerken, Allah karşısında ayakta dururken, Allah ile buluştuğunda Allah tarafından ecir ayeti ya da Allah tarafından soru ayeti geldiğinde gözyaşları harekete geçer. Kalbi yumuşatır. Ahiretin yokluğunu düşünelim, mükâfatların yokluğunu ya da Allah ile buluşma, hiçbir konuşma olmamasını düşünelim. Ve dinden geriye kalan şey resmi işler olur. Fıkıh, tartışma, fetvalar... Tek tartışacağınız şeyler bunlar olur.

Bu arada sizden bazılarınızın öğrencisi olduğu fıkıh, güzel bir konudur, ama manevi, düşünsel bir konu değildir. Jüri üyelerinin abdest alırken çorabının olup olmadığı, pantolonunuzun boyunun ne kadar olması gerektiği ya da sakalınızın boyunun ne kadar olması gerektiği ya da oje hakkındaki, her ne konuda ise bunun gibi şeylerin tartışıldığı bir yer düşünün. Bu konular üzerine beş saat tartışıyorsunuz. Asla şöyle olmayacaksınız: "Aman Allah'ım, Allah'a çok yakındım." Böyle bir şey olmayacak. Yasal söylemlerin hepsi burada. Hepsi akademik, bu kanıta bakalım, bu kanıtı çürütelim, bu fetvaya bakalım, şu fetvaya bakalım. Bu aslında akademik düşünsel bir egzersiz. Yahudiler bu egzersizlere çok takıldılar. Bu hukuki gelenek, bunun üstündeki hukuki gelenek, yasal söylem. Onlar dini akıl meselesi olan insanlar oldular. O kadar ki Allah diyor ki, kalpleri katılaştı.

Ve sonunda Allah onlara önce ıslah etmek için Davud (as)'ı, Zebur'u gönderdi ki o basitçe sadece Allah'a hamd ederdi, hepsi buydu. Ve sonunda onlara İncil'i gönderdi. Eğer İncil'e bakarsanız, İsa (as)'a inananların dini akılla mı kalple mi takıntılıydı? Kalpti. Yani, pazar günü ağlamamaya gidemezsin. Sadece kalp odaktadır. Hristiyanların bazılarının uygulamaları gerçekten güzel uygulamalar. Ne yaptıkları hakkında onları aşağılamayacağım. Onların sahip olduklarının bir kısmını uygulayabiliriz. Çünkü bizim bile artık takip etmediğimiz sünnetleri, peygamberlerin bazı sünnetlerini takip ediyorlar. Şunun gibi; kiliseye gidersiniz, rahip size sadece 3 saat boyunca hutbe vermeyi istemez. Sadece der ki: Hey, kimin sorunu var? Bize anlat. Ve biri ismim Frank. İşimi henüz kaybettim. Ve çok zor. Ve rahip şöyledir hadi herkes Frank için dua etsin. Ve herkes Frank için dua eder. Biri gelip der ki daha önce ne yapıyordun? Şirketimde bir iş açığı var. Böyle olur. Ve biri der: Yeni boşandım. Herkes ona dua etsin. Tam anlamıyla herkesi nelerden geçtiğini dolaşır. Birbirlerini överler, birbirlerini desteklerler. Çünkü neyin meselesi? Kalp. Müslüman olmanıza gerek yok. Orada "Vay be!" der gibi oturuyorsunuz. Biz mescide girdiğimizde sadece birbirimize bakıyoruz. Bazen eğlenceli oluyor. İnsanlar pantolonumu kontrol ediyor caiz olandan mı değil mi. Bilirsiniz. "Bu da tesettür mü, siz buna tesettür diyorsunuz." Yaptığımız şey bu. İnsanları ya da problemlerini önemsemiyoruz. Ya da hadi sadece onlar için dua edelim

demiyoruz. Bu arada bu bana üç kişi için ve ek olarak hasta olan herkes için dua istediğimi hatırlatıyor. Michigan'da çok fazla İslami işler yapan, topluluğunda çok aktif olan genç bir adam var. Daha yeni beyin ameliyatı geçirdi, annesi onun için dua istiyor. Ek olarak çalışanlarımızdan birinin kayınvalidesi ve anneannesi çok hasta. Allah (cc) onlara tamamen iyileşme nasip etsin ve onlara bunu bağışlanma aracı kılsın. Ek olarak tüm Müslümanlara, tüm insanlara herhangi bir şekilde hastalıkla, finansal ya da fiziksel olsun, zorluklarla mücadele eden zor coğrafyalarda sıkıntı çekenlere acı çeken ve güvensiz yerlerde Allah (cc) her nerede Müslüman varsa durumlarını ve dertlerini kolaylaştırsın. Yani her durumda. "وَاٰمِنُوا بِمَآ اَنْزَلْتُ مُصَدِّقاً لِمَا مَعَكُمْ" (Bakara, 41) Elinizdekini tasdik edici olarak indirdiğime iman edin. Sürekli olarak doğrulayan indirdiğime iman edin.

Bunu "sürekli doğrulayan" olarak söyleyeceğim. Arapça öğrencileri için "مُصَدِّقاً" derseniz "yusaddiku" mudari fiili ile değiştirebilirdiniz, hal de olabilir, zarf da olabilirdi bu. "tasdik edilen" denebilirdi. "اٰمِنُوا بِمَآ اَنْزَلْتُ مُصَدِّقاً لِمَا مَعَكُمْ" Ama Allah diyor ki: "مُصَدِّقاً لِمَا مَعَكُمْ" Bu da şu anlama geliyor: İndirdiğime iman edin o ki sizinle olanı her zaman muhafaza eder, doğrular. Diğer deyişle, ehli kitap, Yahudiler ve Hristiyanlar, gerçek Yahudi ve Hristiyanlar kıyamet gününe kadar açık bir kalple gelip Kur'an'ı dinlediklerinde, kalplerinde olanı her zaman doğrulayacaktır. Bu sadece Medine zamanı meselesi değil, sadece o yüzyıl için değil. Bu Avustralya'da da olacak, Endonezya'da da olacak, Amerika'da da olacak, her neresi olursa olsun Yahudiler ve Hristiyanlar gelecek ve canı gönülden Kur'an'ın mesajını dinlediklerinde, kalplerinde bir şey titreyecek.

Maryland'den imam olan iyi bir arkadaşım var. Kolorado'dan imam olarak gelmiş. Oraya gittiğinde mescitte kilise grubuna davet edilmiş. Tüm yaptığı Meryem Suresi'ni okumak. Sadece Meryem Suresi'ni Arapça okumuş. Ve insanlar ağlamış. Kilise grubu. İnsanlar hemen ağlamış. Ve sonrasında yaptığı şey okuduğunun basit bir çevirisini yapmak. Neredeyse tüm cemaatin sadece gözü yaşlı değil, yalvarıyorlar; haftaya gelebilir miyiz? Haftaya gelebilir miyiz? Subhanallah! Tartışacaklarını, çekişeceklerini, hayır İsa (as) böyle, Meryem s.aleyha böyle diyeceklerini düşünürsünüz. Hayır, hayır! Sadece duymak istiyoruz diyorlar... "اِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلِهٖ مُسْلِمِينَ" (Kasas, 53) Kur'an diyor ki: Biz bundan evvel Müslümanlar olmuştuk. Çoktan Müslüman olmuştuk ifadesi geçiyor, Subhanallah! Bu içselleştirmek için güçlü bir şey. Bu kitap onların da sahip olduklarını doğruluyor. "لِمَا مَعَكُمْ" Bu yüzden "مُصَدِّقاً لِ كِتَابِكُمْ" demiyor. Bu sizin kitabınızın doğrulamasıdır.

Hayır, hayır. Her neye sahipseniz; kitabınız var. Vicdanınız da, düşünceleriniz, fıtratınınız da var. Kitaptan daha fazlasına sahipsiniz. Bu kitap tüm varoluşuna hitap edecek. Ve sonra şuna dikkat edin. Orada lam var. "musaddikan" kelimesi ya da "musaddikan"ın lam'a ihtiyacı yoktur. "Musaddikan ma meaküm" yeterli olabilirdi. Orada "ل"a ihtiyacınız yok. "ل" aslında olarak zaidedir. Gramer olarak ek gibi düşünün. Bu ekin anlamı nedir? Senin bir parçan olanları doğrulayacağını söylemek için. Bütün İncil'i ya da Yeni Ahit'i ya da kutsal kitabı doğrulamıyor. Çünkü çok fazla değişiklik yapıldı. Hakikate hala hitap eden bir kısmını doğruluyor. Kur'an hala içinde bir rehberliğin olduğunu, ışığın olduğunu söylüyor. Bu parçalar sadece Kur'an'a baktığınızda çıkıveriyor. "وَاٰمِنُوا بِمَّا اَنْزَلْتُ مُصَدِّقاً لِمَا مَعَكُمْ" Arapça'sından değil İngilizcesinden size okumak istiyorum. İmam Razi. Çok havalı! İncil'i okumuş. Ne hakkında konuştuğunu bilmek için. Kitabınızda bir şeyler var gibisinden. Bilmek istiyorum. Arapça İncil'e erişimi vardı. Okumaya başlar. Birtakım şeylerin altını çizer.

Ve işte altını çizdiği şeylerden biri: Bu İncil'in modern çevirisinde Zion (Kudüs) Zaferi olarak tanımlanmakta. Zion Zaferi ya da İsrail her neyse. Eğer bu tanımı dikkatlice okursanız içinde açıkça Mekke hakkında söz eden unsurlar fark edersiniz. Mekke hakkında konuştuğu o kadar açık ki. Size İngilizce olarak okuyacağım. "Kalk, ışık saç; çünkü ışığın geldi. Rabbin yüceliği senin üzerinde parlıyor. Bak, dünyayı karanlık kaplamış. İnsanlar zifiri karanlıkta. Ama Rab senin üstünde yükseliyor. Onun yüceliği senin üzerinde görünüyor." "Sen" kelimesi coğrafyanın kendisi. Tanrı coğrafyayla, yerle konuşuyor. "Milletler senin ışığına gelecek ve krallar üzerine doğran aydınlığa. Başını kaldır da çevrene bak. Hepsi toplanmış, sana geliyor. Oğulların uzaktan geliyor, kızların kucakta taşınıyor."

Kızların kucakta taşınıyor. Yaşlı bir kadının Hacca taşındığına benzer olan resmi hiç gören oldu mu? Oğlu tarafından. Bu arada Yahudiler Zion coğrafyasının, bu yerin onlar için olduğuna inanıyor. Burası Afrikalılar için değil, Çinliler için değil. Onların kitabı ne diyor? Bu kısmı tekrar okuyacağım. "Milletler senin ışığına gelecek ve krallar üzerine doğan aydınlığa. Başını kaldır da çevrene bak. Hepsi toplanmış, sana geliyor. Oğulların uzaktan geliyor, kızların kucakta taşınıyor. Bunu görünce yüzün parlayacak. Yüreğin heyecandan hızlı hızlı çarpacak; çünkü denizin zenginlikleri senin olacak. Milletlerin serveti sana gelecek. Deve sürüleri toprağınızı kaplayacak." Devam edebilirim. Bence anladınız.

Allah (cc) kitaplarından kalanı tanımlıyor. Toprak ibadet etmek isteyen, yüceltmek, Tanrı'yı beyan etmek isteyen, övmek isteyen insanlarla doluyor. Arapça İncil'de ilginç bulduğum bir şey var. Sadece bir parçasını okuyacağım. Sonunda. Diyor ki insanlar benim için kurban etmeleri gereken bir yere

yükseltilecek. Tüm insanlar kurban kesmek için gelecek. Tüm dünyadan Kudüs'e gelen insanlar kurban mı kesiyor? Bugün tüm dünya kurban kesmek için nereye gidiyor? Ve bir yere geleceğim. O zaman beni övmeye gelen insanlarla konuşacağım. Hacca gittiğimizde ne diyoruz?

"لَبَّيْكَ اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ، لَبَّيْكَ لاَ شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ، إِنَّ الْحَمْدَ، وَالنِّعْمَةَ، لَكَ وَالْمُلْكَ، لاَ شَرِيكَ لَكَ" Allah'a hamd ediyoruz. İncil ile ilgili kitapta hala diyor ki: "İnsanlar bana hamd etmek için gelecek." Benim evime. Bana hamd etmeye gelecekler. Ve kendisini kral olarak tanımlamaya devam ediyor ve biz diyoruz ki: "لَكَ وَالْمُلْكَ، لاَ شَرِيكَ لَكَ" Bu bölümde bundan büyük ispat yoktur. Bugün bile hayatta kaldı. Ve her yıl hac yapılıyor. Bu muhteşem. Müslümanlar bunu yüzyıllar önce fark etti adamım. İmam Razi bunu yüzyıllar önce duydu. Şuna benziyor, bu arada bu İncil'de fark ettiğim şey. Etnik altlık bile hazırlamıyor. Hiçbir şey. Sıradan bir şekilde gibi alıntılıyor. Subhanallah! Ve Zion'un Zaferi'ne döndüler. Deliller bile Zion'a uymuyor. Delil uymuyor. Uymuyor bile uydurmaya çalışacak olsanız, burada belirtilen kehaneti bile yerine getiremezdi. "وَلَا تَكُونُوٓا اَوَّلَ كَافِرٍ بِهٖۖ" Sakın onu inkâr edenlerin ilki olmayın!

"وَلَا تَشْتَرُوا بِاٰيَاتِي ثَمَناً قَلِيلاً" Bu bitirmeden önce son vurgulamak istediğim şey. "وَلَا تَشْتَرُوا بِاٰيَاتِي ثَمَناً قَلِيلاً وَاِيَّايَ فَاتَّقُونِ" "Benim mucizelerimi az bir kazanç için satmayın." anlamına geliyor. Benim mucizelerimi az bir kazanç için satmayın. Yalnızca ve yalnızca benden korkun ve sakınan olun. İlk olarak şunu anlamanızı istiyorum: İş satmak ya da iş satın almak. "Kitabı birkaç dolara satın aldım." anlamında. "ب" yi koyduğunuzda, "ب"den sonra gelen her şey para birimidir. Dinleyin. "وَلَا تَشْتَرُوا بِاٰيَاتِي ثَمَناً قَلِيلا" Bu ayetteki para birimi nedir? Ayetler para birimidir. Ayetler aslında dünyalık şeyler kazanmak için kullandığınız zenginliktir. Ayetler para olarak tanımlanıyor. Kullandığınız, bir araya getirdiğiniz tıpkı insanların parayı bir araya getirmesi gibi, ayetleri bir araya getiriyorlar. Basit şekilde bir şeyler satın almak için, bir şeyler elde etmek için ayetleri veriyorlar. Bu bir kitapla işlenen bir suç. Bu dünyada ne demektir? Bu Müslümanların çok büyük çoğunluğu tarafından anlaşılmadı. Anlaşılmadı. Öncelikle yanlış anlaşılan kısmın anlaşılmasını istiyorum. Resûlullah (sav) bazı sahabelerin daha zeki, karizmatik, iyi karakterli insanların onlara doğru çekildiği insanlar olduğunu, bu insanların İslam'ın elçileri olabileceklerini gördü. Bu insanlara genç bir örnek Musab bin Umeyr.

Zengin bir aileden geliyor. İyi görünümlü bir genç erkek, karizmatik, çekici. Musab bin Umeyr'i gördü ve o iyi bir Kur'an öğrencisiydi. Musab bin Umeyr sadece elçi olmamalıydı. Peygamber (sav)'den daha önce gitmiş bile olsa

Medine'ye gitmeli ve İslam'ı öğütlemeliydi. Hikâyeyi bilmiyorsanız, Musab bin Umeyr ailesinden kovuldu. Geriye hiçbir şeyi kalmadı. Annesi üzerinde olan kıyafetleri dahi almamasını istedi. Annesinin ona yaptığı şey buydu. Yani tamamen iflas etmişti, evsizdi. Ve şimdi Resûlullah (sav) diyor ki: Tebliğ yapmaya gitmelisin. Nerede? Medine'de. Git ve orada Kur'an öğret. Resûlullah (sav) aslında Musab bin Umeyr için maaş, ücret ayarlamıştır. Böylece bunu yaparken masraflarını giderecekti. Kur'an öğretmek için Medine'de tam zamanlı maaş alıyordu. Para karşılığında hafta sonu okulunda ya da eve gelip maaş karşılığı Kur'an okumayı öğreten imamlar var. Kur'an öğreniminde ücretle okunan lisans derecesi olan üniversiteler var ya da her neyse. Bazı insanlar buna bakarak diyor ki: İslam ücretsiz olmalı adamım. Kur'an'ı okumuyor musun? Diyor ki: "لَا تَشْتَرُوا بِاٰيَاتِي ثَمَناً قَلِيلاً" Siz Allah'ın ayetlerini satıyorsunuz. Bu Allah'ın dediği şey.

İlk olarak açıkça ücretsiz eğitim sizin için iyi eğitim olmamış. Çünkü ne dediğini bile bilmiyorsunuz. Ayeti ne için kullanıyorlardı? Para birimi. Bu ne anlama geliyor? Aslında şu anlama geliyor: Ayetleri öğretmekten vazgeçmek ve fetva vermekten vazgeçmek ya da tefsir yapmaktan, açıklama yapmaktan, hüküm vermekten, karar vermekte kaçınarak ayet aleyhinde olsa bile sadece fazladan küçük bir popülerlik elde edebilmek için ya da insanların onları beğenmesi için konuşmak ya da yönetici gelir der ki bak tüm bu Tevrat dersini her hafta yapacaksın. Ama yolsuzluk yapan yöneticileri eleştiren bölüm geliyor. Bu bölümü gerçekten sevmiyorum. Bu dersi Cumartesi atlayıp ayet 75'den 84'e kadar olan yer yerine ayet 85'den başlayabilir misin? Sadece bu bölümü atla ve gelecek bölüme geç. Din adamı der ki evet, yani bunu yapabilirim. Bilirsiniz, büyük iyilik için. Eğer bunu yapar ve insanlarla paylaşmaktan alıkoyarsanız, adaletin kaynağı ne olur? Toplumda işlenen bir suçu vurguluyor. Politik olarak doğru olmayan bir şeyi söyleyecek. İnsanlar duymak istemiyor. Ama söylenmesi gerek. Çünkü Allah'ın kitabında geçiyor.

Yani karşılığında onlar biraz ayet vereceklerdi. Çünkü bir şey almak için paranız olduğunda ne yapmanız gerekir? Parayı vermeniz gerekir. Verince artık ona sahip değilsiniz. Ayetleri vereceklerdi ve küçük bir kazanç elde edeceklerdi. Ayetteki nokta Allah'ın öğretimini tehlikeye atmaktır. Bu bağlamda çok anlaşılır bir konuşma yapmalıyız. Bu iki dakikalık versiyonuydu. İslam tarihinde vakıf olarak adlandırılan kurumlarımız vardı. Vakıf, inşa edilecek devasa bir mescitti. Açıkçası eğer devasa bir mescitse temizlik paraya mal olur. Havalandırma şu an paraya mal olur. Halı paraya mal olur. Abdest alanı yenilenmesi gerekir. Paraya mal olur. Ve sürekli insanlara bağış bağış bağış diye tekrar tekrar soramazsın. Çünkü finansal olarak iyi durumda olabilirler ya da olmayabilirler. Mescidimizin de kötü durumda olmasını istemeyiz. Bu yüzden vakıf kurumu sadece bir mescit yapmayalım. Hadi mescidin yanına devasa bir

pazar yeri koyalım. Ve pazarın gelirleri mescide gitsin. Kira bedeli ya da her neyse olacak. İşler yürüyecek. Para kazanılmaya devam edecek. Ve bu parayla diğer bir kuruma para yetecek. Böylece para için insanlara yalvarmak zorunda kalmazlar. Başka sorunlar da olabilir. Başka ne olabilir? İlk olarak İslami kurumlar finansal olarak bağımsız değil mi? Eğer vakfınız varsa İslami kurumunuz finansal olarak bağımsız olur.

Finansal bağımsızlık dini kurumlar için kesinlikle gereklidir. Neden? Eğer dini kurumlar finansal olarak bağımsız olmazsa, kim büyük bir çeke sahipse o büyük etkiye sahip olur. Değil mi? Ve sonra bir gün ortaya çıkar ve der ki: "Bu binanın yapılması için para ödeyen benim." ya da "Şunu şunu yapan benim." "Seneye bu tür programları yapmanızı istiyorum. Artık bu alimi davet etmek istemiyorum ve şunu yapmak istiyorum." Artık işlerin nasıl yürümesi gerektiğini onlar dikte ederler. Çünkü bir kere para devreye girdi artık. Bu görevi kötüye kullanma değil mi? Bu bir sömürge. İmama denebilir ki "Hey dinle. Seni severim ama bir daha "riba (faiz)" konusunda konuşma. Yapma tamam mı? Çorap üstüne mesh giyme konusunu konuşabiliriz. Bu senin için iyi bir konu. Kadınlar topuklu ayakkabı giymemeli konusunu da konuşabilirsin ya da ne olursa. Bunu yapabilirsin. Ama sadece riba (faiz)'dan uzak dur. Bu konu hakkında konuşmanı istemiyorum. İş istiyorsan o burada. Eğer finansal olarak rehin alınmış dini liderleriniz varsa, onlar sonrasında açıkça konuşamazlar ya da öğretemezler. Dışarıdan onlara gelen sürekli bir güç vardır. Yani kurum ne olmalı? Vakıf. Şimdi modern zamanda problem şu ki vakıf kurumu neredeyse ölü durumda. Bir şekilde iyisiyle kötüsüyle canlandırmaya çalışıyoruz.

Dünya genelinde ilginç bir durumdayız. Hatta bazen daha önce hiç karşılaşılmamış durumlar oluyor. Bilirsiniz Suudi Arabistan'dan ya da Katar'dan, Dubai'den ya da neresi olursa, insanlar geliyor. Mescit yapmak için para toplayabileceğimizi hayal edemiyorlar. Diyorlar ki vakıflar o meseleyi halleder, mescidi inşa edin. Halledilir. Ya da imamın parasını ödemek için parayı buluruz. İşi sadece ezanı okumak olan tam zamanlı işi olan biri var. Bu tam zamanlı bir iş. Bir arkadaş çıkıp gelir, ezan adayı olur, geri gider. Bu kadar işte? Burada bir durum var. Biz bu lükslere Amerika'da, Avustralya'da, İngiltere'de ya da Müslüman azınlık topluluklarda; Srilanka gibi ya da neresi olursa sahip değiliz. İnşa edeceğiz, nasıl inşa etmeliyiz? Kendi kendimize. Bu işi nasıl yürüteceğimizi anlamak için finansal araçlarla gelmeliyiz. Mescitlerimizi nasıl işlevsel hale getireceğiz? Hala halletmeye çalışıyoruz. Çok büyük bir iş yapmıyoruz. Maalesef henüz değil. Her gelecek ay için bağış toplayanlarımız var: Abdest alanımızda su artık yok. Bu yüzden bize yardım edin. Bazı insanlar çok şey yapamıyor. Bize çek verene kadar suyu tekrar açın. Bilirsiniz. Bu tür durumlarımız oluyor. Bu iyi bir finansal modelimiz bulamadığımız anlamına geliyor. Bu din işlerinde kurumsal seviyede finansal desteğin gerekmediğini iddia etmek saçma. Her zaman yapılır.

Her zaman finansal destek gerekir. Ve bir şeye sürekli finansal destek gerekecektir. Her zaman en büyük maliyet insan kaynakları olacaktır. İnsanlar! Din işinin ilerlemesini istiyorsanız binalar bu dinin işini yapamaz. Binalar yapmaz. Bilgisayarlar din işini yapmaz. İnsanlar işi yapar. Ve insanlar bu işi yapmak için diğer işinden vazgeçmek zorundadır. Diğer şeylerden vazgeçmelidirler. Kurumları bir şekilde desteklemek benim kişisel felsefemde - zamanı değil ama- benim kişisel felsefem kurumlar ilk olarak şeffaf olarak kurulmalı. İkinci olarak bu işe başlamak için yardıma ihtiyaçları olabilir. Ama çok iyi iş planına sahip olmalılar ki işlerin devamlı yürüyebilsin, vakıfların yürümüş olduğu gibi. Vakıflar parasız başlamadı. Başlaması için birileri işe girişti. Ama bir kere başladıktan sonra devam etti. Artık bağımsız oldular. Plan iyi olmalı ki kurumlar bağımsız işleyebilsin. Benim samimi duam tüm Müslüman kurumların bunu halledebilmesi. Bağımsız bütünlük taşıyan araçlar haline gelebilmek. "وَلَا تَشْتَرُوا بِاٰيَاتِي ثَمَناً قَلِيلاً" Sizin için bir şeyim daha var. Dikkatli dinleyin. Dikkatinizi buna verin. Kur'an diyor ki: "ثَمَناً قَلِيلاً" "ثَمَناً قَلِيلاً" "ثَمَناً قَلِيلاً" birden çok kere. "Az bir ücret" "Az bir ücret" "Az bir ücret" "Az bir ücret" Yusuf Suresi'nde bir kere Allah diyor ki: "ثِبْثَمَنٍ بَخْسٍ" "ucuz bir ücret" "değerinin altında bir ücret"

Hak olan Allah diyor k: "بُخْسٍ" "bahs"ın anlamı "değerinin altında" demek. Bu şu anlama gelir: bir şey 100 değerindedir ve sen sadece 80 ödersin. Bu "ثَمَنٍ بَخْسٍ" tır. "قَلِيلاً" in anlamı "değerinden az" demektir. "بَخْسٍ"ın anlamının karşılığı 100 ödeyebilirdin. Allah'ın ayetlerini satmaya gelince, Allah'ın rehberinden vazgeçmek karşılığında ne verirseniz verin her zaman "قَلِيلاً" olacaktır. Olamaz. Çünkü "bahs" "hakkı olmayan ücret". Bu da akla hakkı olan bir miktar olduğunu getiriyor. Allah'ın ayetleri karşığında hakkını verebileceğiniz bir ücret yok. Kazancınız ne olursa olsun Allah'ın rehberinden vazgeçme "ثَمَناً قَلِيلاً" olacaktır. Buradaki kelimenin anlattığı şey, Allah'ın rehberi kesinlikle paha biçilemez. Kazanç yok. Ne bir yönetici tarafından, ne bir milyoner tarafından, her kim olursa olsun karşına gelecek şey, Allah'ın rehberliği bırakmaya ve Allah'ın kelamına sadık kalmamaya değer değildir. Allah (cc) bizi sadece Allah'a karşı takvalı olan, sadece O'ndan korkan insanlardan eylesin. Herhangi bir şekilde, Allah'ın kelimelerini az bir ücrete değişenlerden eylemesin.

Allah bizleri Hakim olan Kur'ân'ı ile mübarek kılsın, ayetlerinden ve hikmetli zikrinden faydalanmayı nasip etsin.

19. Bölüm

“Yanınızda olanı doğrulayıcı olarak indirdiğime iman edin. Onu inkâr edenlerin ilki siz olmayın ve ayetlerimizi az bir değer karşılığında değişmeyin. Yalnızca benden korkun. Hakkı batıl ile örterek bile bile hakkı gizlemeyin. Ve namazı kılın, zekâtı verin, rüku edenlerle birlikte rüku edin.” (Bakara, 41-43)

“Rabbim, benim göğsüme genişlik ver, işimi kolaylaştır; dilimden de şu düğümü çöz ki sözümü iyi anlasınlar.” (Tâhâ, 25-28)

Tekrardan herkese Es-Selamu Aleyküm ve Rahmetullahi ve Berekâtuhu. Aslında Allah’ın İsraillilere, Allah’ın onlara yaptığı iyiliği dile getirmeleri gerektiğini söylediği o ilk ayeti çalıştıktan sonra, İbn Aşur’a İmam Razi’ye el Keşşaf’a İbn Kesir’e, birçok tefsirciyi ve o iyiliğin ne olduğuyla alakalı olan düşüncelerini inceledim. Bunun hakkında daha önce de konuşmuştuk. Kendim için konuşursam benim kalbim tam olarak rahatlamış değildi, çünkü Allah o iyiliğe ayette “نِعْمَتِيَ” diyor yani ondan tekil olarak bahsediyor. Onlarsa İsraillilerin sahip oldukları iyiliklerin uzun bir listesini yapmışlardı. Ve o yazıdan yola çıkarak da sizinle o iyiliklerin, nimetlerin uzun listesini paylaşmıştım. Ama ikinci kez göz attıktan ve Hamiduddin Farahi’den -rahimahullah- ve diğerlerinden de bir şeyler okuduktan sonra şöyle düşünüyorum ki; o ayetteki “نِعْمَةٍ”, ayette geçen nimet aslında öncelikle sahip oldukları hidayetti. Vahiy ve hidayetti.

“نِعْمَةٍ”nin daha yakın zamanlardaki kullanışında da bu daha belirgin, ki bu Fatiha’da var. Allah’tan hidayet istiyoruz ve hemen ardından da bu hidayet için yolunu takip etmemiz gereken kişileri, nimet verilenleri... Yani Allah’ın nimet vermesi aslında hidayet ile doğru yol ile doğrudan bağlantılı. Beni bu konuda daha da çok ikna eden diğer bir şey ise, genelde nimet, iyilik olarak çevirdiğimiz Arapçadaki “نِعْمَةٍ” kelimesi, Arapçadaki yumuşaklık, rahatlık, rahatlama, kolaylık anlamlarına gelen “نُعُومَة” kelimesinden gelmesidir. “نِعْمَةٍ” kelimesinin içerdiği anlamlar bunlar. Ve tabi rahatlık ve kolaylık hakkında düşünüldüğünde korku, üzüntü ve stresin tersi şeyleri düşünüyorsun. Tam tersini. Ve ayetin içinde de nimet konseptinin bir nevi tefsiri olarak Allah şöyle bir şey diyor: “Herhangi bir şekilde korku veya üzüntü içinde olmayacaklar”. Ki bu da nimet içinde oldukları anlamına geliyor. Yani tekrardan Allah’ın hidayetiyle ilişkilendirilmiş olan nimet konsepti bu. Ve yine maalesef İsraillilerin trajedileri

şu ki Allah onlara diğer bütün milletlerin üstünde imkan ve iyilik sağladı. Ama bu iyiliğin nedeni genetikleri, babalarının kim olduğu, türleri, yani üstün bir insan olmaları değildi. Dünyadaki Yahudi olmayan diğerleri onlardan daha az insan falan değildi. Ki bu Allah'ın onları üstün yapmış olması düşüncesi maalesef ki edebiyatlarında görülüyor. Yanlış anladıkları şey bu. Allah onlara sadece neyde öncelik verdi? Onların hediyesi hidayetti. Onları farklı kılan şey buydu. Allah onlara kendi hidayetinden öğrenmeleri ve bu hidayetle yaşamaları için diğer tüm milletlerden fazla fırsat verdi. İmkân ardına imkan sunuldu onlara. Onları ayıran buydu. Yani hidayetlerinden vazgeçtiklerinde onlara üstünlüklerini veren şeyden vazgeçmiş oluyorlar.

Ve bu Müslümanlar için hâlâ geçerlidir. Allah bu ümmeti seçti ve bu ümmette olarak onurlandırıldık. Ama Ben-u İsrail'den sonra... Bu da başka bir şey değil mi? Çünkü Nuh ve İbrahim'den (as) sonra Allah (cc) hidayeti İbrahim'in ailesine özel kılmıştı yani Allah peygamber ve büyük vahiyleri İbrahim'in (as) ailesinden gönderirdi. İsrailliler de bu ailedenlerdi. Ve son vahiy de İsmail'in (as) çocuklarından gelen Resûlullah (sav) da o ailedendi. O da sonuncuları olduğu için bu artık bir aile meselesi değil, "Ey inananlar" diye çağrılmamızın nedeni de bu. Bundan daha önce de bahsetmiştim. Allah'ın israillileri davet ettiği şeyin ne olduğunu kavramak için Kur'an'dan farklı yerlere bakıldığında, onlarla doğrudan konuşuyor. Bu Kur'an'da geçen çok özel bir şey, Allah, "Ya benî İsrail" diyor. Doğrudan, değil mi? Ve bunu sure içinde üç kere yapıyor. Bu da beni diğer yerlerde geçenler hakkında düşünmeye itti ki bunları daha dikkatli incelememiz gerekiyor. Ve Araf Suresi'ndekinden önce bu ayete zaten bakmış olsak da sizlere Allah'ın onlara olan bu iyiliği ve sözünün mahiyetiyle alakalı olan anlayışı kavramada yardımcı olacağını düşündüğüm ufak birkaç bilgi vermek istiyorum. Çünkü tekrarlamak istediğim iki şey var.

Birincisi nimetin anlamı, yani aslında hidayet, bu arada bununla alakalı olarak bir şey daha var ki, eğer hidayete sahipseniz etrafındaki her şey bir nimet oluyor. Hidayetin yok ise dünyadaki her şeye sahip olabilirsin ama bu yine de bir felakettir. Hidayetin var ise hiç yemeğin olmayabilir, belki sadece küçük bir tohum vardır yemen için, ama yine de bu bir nimettir. Zorluk içinde olabilirsin, yine de bu nimettir. Kolaylıkta olabilirsin bu da bir nimettir. Bir hastalığa sahipsindir yine nimettir, sağlıklısındır yine de bir nimettir. Ama hidayetin yoksa bu dünyadaki tüm güzel şeylere sahip olabilirsin ama hiçbiri bir nimet değildir. Hiçbirinin bir anlamı yoktur. Yani tüm nimetlerin ona göre döndüğü ve başkalaştığı şey aslında hidayet nimetidir. Bu yüzden de birincil önemli olan şey olarak kabul edilmeli.

Ve tabii ki inanmaya çağrıldıkları şey de bu son vahiy. İsraillerin hikâyesi oldukça uzun ama kısaca denizi geçip Firavundan kurtulduklarında çölün

ortasında Musa (as) ile birliktelerdi. Ve çok da memnun bir halde değillerdi; çünkü Musa'dan (as) Mısır'dayken yedikleri yemeklerden istiyorlardı. Şu an çöldeler ve o kadar yemek bulamıyorlar, bundan dolayı da memnuniyetsizler ve Musa'nın (as) onlara sinirlendiği birkaç durum da oluyor. Ardından bir süre sonra da Allah... Daha kanun koyulmuş değil, bunu söylemekte fayda var, Musa'ya (as) Tevrat verilmemişti daha.

Ve Allah Musa'yı ona Tevrat'ı vahyetmek için çağırıyor, Musa da halkını kardeşinin, hatta bazısının dediğine göre abisinin, Harun'un, gözetimine bırakıyor. Onları bırakıyor ve vahiy almak için dağa çıkıyor. Gittiğinde de arkasından maalesef ki putperest uygulamalarının bazılarını tekrardan yapmaya başlıyorlar. Altından bir buzağı oyuyorlar, sahip oldukları tüm mücevher ve diğer şeyleri alıyorlar, şekil veriyorlar, eritiyorlar, bebek bir inek şekline, yani buzağı haline getiriyorlar ve ona ibadet etmeye başlıyorlar ve etrafında putperest ayini yapıyorlar. Ve bunlar Musa'nın (as) yokluğunda gerçekleşiyor. Musa (as) geri geliyor, yapılanları görünce çok sinirleniyor.

Ve Allah'ın (cc) bu uygulamayı başlatanlar için hükmettiği çok ağır bir ceza var, Allah onların ölümle cezalandırılmasını söylüyor. Ona birazdan geleceğiz ama şimdi hikâyede hızlıca ilerliyoruz. Şimdi, tövbe için bir; bu suçu işleyenler infaz edilmeli, iki; İsraillilerin başkanlığını çeken bir grup var, çünkü mesela bir aile yanlış bir şey yaptığında evin başını sorumlu tutarsın, değil mi? Orada duran binlerce İsraillinin içinde de bir grup sorumlu tutulacaktı. İsraillilerin 70 lideri, tekrar dağa çıkarılacaklardı ki Allah'tan direkt olarak af dileyebilsinler. Liderlerinden 70'i Musa'ya (as) eşlik edecek ve Allah'a ondan af dilemeye götürüleceklerdi. Bu okuyacağım Bakara'dan değil A'raf'tan, bu daha önceden indirilmişti, Bakara daha sonra geliyor. "Musa belirlediğimiz vakit için kavminden yetmiş adam seçti." (Araf, 155) Musa (as) 70 adamı belirlenmiş buluşmamıza onunla birlikte getirmek için seçti. "Onları kuvvetli bir sarsıntı alınca (Musa) şöyle dedi: Ey Rabbim! İsteseydin onları daha önce helak ederdin." O patlama, o gürültü onları etkisine aldığı zaman ve Allah'ın önüne geldikleri zaman, Allah onlara çok sinirliydi, sersemlemişlerdi, yani ölmüş gibilerdi. Daha sonra Allah onları, bu 70'i Allah'ın önüne geldiklerinde ölümden dirilttiğini söyleyecek.

Musa (as) diyor ki: "Ya Mevlam, isteseydin çok daha önceden onları öldürürdün, "Beni de daha önce helak ederdin." Beni de öldürebilirdin, "İçimizdeki beyinsizlerin yaptıklarından dolayı bizi helak edecek misin?" bizleri aramızdaki aptalların yaptıkları şeyler için mahvedecek misin? "O Senin denemenden başkası değildir. Onunla sen dilediğini saptırır, dilediğini hidayete erdirirsin." Bu sadece senin bizi denemen, bu bir sınav, çok zor bir sınav. Ve bu sınavla birçoğunu yoldan saptıracak ve birçoğunu da doğru yola ileteceksin. "Bizim

velimiz Sensin. Öyleyse bizi bağışla, bizi esirge; Sen bağışlayanların en hayırlısısın." Bizim tek koruyucu velimiz sensin. Günahlarımızı kapatacak olan sensin. Bize sevgi ve merhamet gösterecek olan sensin. Çünkü örtecek olanların en iyisi sensin. "Bize bu dünyada iyilik yaz." (Araf, 156) Ya Mevla, bizi affettiğine göre, sana yalvarıyoruz..." Çünkü af için gelmişlerdi değil mi? Ve bu 70 liderden bahsediyor şu an. Ve Allah'a "Bize bunu garantile" anlamında diyor ki: "Bizim için bu dünyada ve ahirette iyilik yaz." Bunu ne zaman diyor? Allah ile en yakın konuşmayı yaptığında. Ne diyorlar? Rabbimiz bizlere dünyada da ahirette de iyilik ver. Biz peki ne zaman diyoruz? Hacca gittiğimizde. Duamız o. "Ve minhu men yakulu rabbena atina fiddünya hasene ve fil ahireti hasene", bu Allah'ın sünneti. Allah'a mümkün olan en yakın yerde olduğun zaman, ki Kâbe'den önce neresiydi bu? Tur Dağı idi. Yani onlar da oradayken bizim Kâbe'de söylediğimiz şeyin aynısını söylüyorlar. Paralellikler oldukça dikkat çekici. "Şüphesiz ki biz Sana yöneldik."

Şimdi Allah konuşuyor: "Azabımı dilediğime isabet ettiririm." Ben istediğimi cezalandırırım. "...rahmetim ise her şeyi kuşatmıştır..." Ve benim sevgi dolu merhametim her şeyi kaplamış ve her şeye yayılmıştır. Ve merhametimi yazacağım. Bu 70 İsrailli lider korkmuş haldeykenki Allah'ın konuşması... Orada af dilemek için varlar. Ve o anda Allah onlarla konuştu. Ki bu da İsraillilerin tarihinin en harika anlarından biri. Anlıyor musunuz? Bu onların tarihindeki bir dönüm noktası. Allah hepsine konuşuyor ve ilk olarak istediğini cezalandıracağını ama merhametinin her şeyi kapladığını, merhametini garantileyeceğini söylüyor. Merhametini garantileyecek. Bu noktada kulaklarını dört açmış "Merhametini kim için garantileyecek?" diyor olmalılar. Şunu bir dinleyin: "Onu sakınanlara, zekâtı verenlere, mucizelerimize/ayetlerimize inananlara yazacağım. Onlar, yanlarındaki Tevrat'ta ve İncil'de yazılı buldukları Resûle, ümmi peygambere uyan kimselerdir. O onlara iyiliği emreder, onları kötülükten alıkoyar. Onlara iyi ve temiz şeyleri helal, kötü ve pis şeyleri haram kılar. Üzerlerindeki ağır yükleri ve zincirleri kaldırır. Ona iman edenler, ona saygı gösterenler, ona yardım edenler ve ona indirilen nura uyanlar var ya, işte onlar kurtuluşa erenlerdir." (Araf, 156-157)

"Onu sakınanlara, zekâtı verenlere, mucizelerimize/ayetlerimize inananlara yazacağım." "لِلَّذِينَ يَتَّقُونَ وَيُؤْتُونَ الزَّكٰوةَ وَالَّذِينَ هُمْ بِاٰيَاتِنَا يُؤْمِنُونَۚ" Kur'an'ın kendisiyle bir bağlantı görüyor musunuz? "هُدًى لِلْمُتَّقِينَۙ" "Sakınanlar/muttakiler için..." (Bakara, 2) Ama burada bitmiyor. "Ve zekât verenler" Namaz zaten sahip oldukları bir şeydi. Zekât ise onlar için arada sırada olan bir şeydi. Hangi kitap

namaz ve zekât, namaz ve zekât diye sürekli onları birleştirerek tekrarlıyor? Kur'an. Onlara o dağda, onu zekât veren takva insanları için garantileyeceğini söylüyor. "...Ve indirdiklerimize ve mucizelerimize inananlar..." Bu bir tanım olarak yeterli olmuyor, kim bunlar? "Takva sahibi olacaklar, duyarlı olacaklar, zekât verecekler, mucizelerime inanacaklar", "Okuma yazması olmayan Elçiyi, Peygamberi. Tevrat'da ve İncil'de yazılı olarak bulabilecekleri kişiyi takip edecekler." Tevrat ve İncil.

Bu arada bu konuşma nerede gerçekleşiyor? Dağın başında. İncil daha indi mi ki? Hayır, İncil İsraillilere verilecek olan son kitap. İsa'ya (as) verilen kitap o. Bu ifadede Allah şundan bahsediyor: "Bu arada, okuma yazması olmayan peygamberi takip edecek olanlardan bahsediyorum, ki İncil'de ve Tevrat'da onu bulabileceksiniz." Ve böyle yaparak Allah bunun İsa ile alakalı olmadığını söylüyor. Çünkü İsa'yla alakalı olsaydı o zaman İsa ile alakalı olacak olan bir onaylamayı İsa'ya verilen kitapta, İncil'de bulmazdın. Ama burada hem Tevrat'ın hem İncil'in okuma yazması olmayan bir elçiden bahsedeceğini söylüyor. Bu arada İsa (as)'ın okuma yazması oldukça iyiydi. Hahamlara meydan okurdu. İncil'deki ve Tevrat'daki okuma yazması olmayan bir peygamber. Orada da bitirmiyor. Diyor ki: "O onlara iyiliği emreder, onları kötülükten alıkoyar. Onlara iyi ve temiz şeyleri helal, kötü ve pis şeyleri haram kılar."

Buraya dikkat, bitiriyorum. "...kötü ve pis şeyleri haram kılar." Hangisinden önce bahsedildi? Elçi öncelikle helalleştirmeye mi yoksa haramlaştırmaya mı geldi? Helalleştirmeye. Elçi onlar için iyi ve temiz şeylerin kapısını açmaya geldi. Onlara bu şeyleri serbest kılmak için. Ardından da özünde çirkin olan şeyleri yasaklamak için. Peygamberimizin (sav) bir özelliği bu. Ama orada da durmuyor. Bu yeterince harika değilmiş gibi. Bu arada tüm bunlar aslında bir dağda söyleniyor. Bu Allah'ın İsraillilere, liderlerine onlar Allah'tan, ona doğrudan karşı gelmelerinden ötürü af dilerken olan konuşması. Çünkü Musa'yı (as) zaten doğrulamışlardı. Ve Allah da "Bu oldukça kötü bir suç. Bir ineğe taptınız. Çok kötü bir suç bu. Ama sizin affı kazanmanız ve güveninizi garantilemeniz için çok daha büyük bir fırsatınız var. O da gelecek olan elçiye inanmanız." Onlara bunu söyledi. Ve şunu dinleyin bir: "Üzerlerindeki ağır yükleri ve zincirleri kaldırır."

Onlardan yüklerini alacak ne demek oluyor? İsraillilerin yaptıkları şey "fatava" yaratmaktı. Fetva üstüne fetva, fetva üstüne fetva, fetva üstüne fetva ile haram olan şeylerin listesini oldukça uzattılar. Ve dini de öğrenmek için çok zor bir hale getirdiler. Dini anlamak istiyorsan tam da bu kadar kitabı çalışman lazım sonra belki anlamaya başlayabilirsin. Yani dinin kendisi büyük bir yük haline geldi. Sonuç olarak da dinlerinde kendilerini oldukça sınırlandırılmış olarak hissettiler. Dikkat edin peygamber (sav) hakkında tanımlanan ilk şey kapıları açması ve işleri kolaylaştırması. Sonra da sadece kötü ve çirkin şeyleri

yasaklıyor. Ama onlar katı ve aşırı kuramsal tavırları sonucunda dini aslında çok zor bir şeye çevirdiler. Allah da bu elçinin (sav) geleceğini ve onları eskiden sahip oldukları yüklerinden, zincirlerinden ve prangalarından -aynı bir mahkumunkiler gibi- kurtaracağını söylüyor. Sonra ekliyor, burası son kısım ve sadece elçiye inanmakla alakalı değil.

Dinleyin: Ona iman edenler, yani MuhammedurResûlullah (sav)'e saygı gösterenler, ona yardım edenler. Arapçada "ta'zir" sadece birine saygı duymak değil aynı zamanda birine saygıdan yardım etmek demek. Mesela anne-babanız için saygınız var ve arabalarıyla evinizin önüne geliyorlar. Onların arabadan inmelerini, bagajı açmalarını, bavullarını almalarını ve evine sürüklemelerini beklemezsin. Koşa koşa gidip bunları onlar için sen yaparsın. Bunun nedeni nedir? Saygı. Bu "ta'zir"dir. Birine yardım ediyorsun ve saygından ona yardımcı olmak için elinden gelenin fazlasını yapıyorsun. Fikir bu, şöyle bir saygı değil bu: "Es-Selamu Aleyküm ve Rahmetullahi ve Berekatuhu, seni gördüğüme sevindim, iki bavulun daha mı var? Tamam, umarım hızlıca alırsın", "Eve sinekler geliyor da" vesaire. Bu ta'zir değil. Yani ta'zir fikri ona inananların ona saygı duymak ve yardım etmek için elinden geleni yapması. Bu neden önemli? Çünkü Allah (cc) biliyordu ki son elçi geldiğinde ona hakaret edecek olanların en kötüleri kimler olacaktı? Ben-i İsrail. Yardım etmek yerine ona zarar veriyor olacaklar. Hatta ummi olmasıyla, okuma yazma bilmemesiyle dalga geçecekler. Çünkü "Bizler alimleriz, eğitimli olanlar bizleriz. O daha okuma yazma bile bilmiyor. O sadece bir ummi, şuna bak" diyorlar. Ve "ummi" kelimesi onlar Allah'ın karşısındayken, onlar için doğrudan Allah tarafından yerleştirildi. Hazırlıklı olun der gibi.

"Ona yardım edenler." "Nusra" herhangi bir yardım değil, çok büyük bir yardım. Ne olursa olsun yardım ederler ona. "Ve ona indirilen nura uyanlar var ya, işte onlar kurtuluşa erenlerdir." (Araf, 156-157) Neyden bahsediliyor burada? Kur'an. "işte onlar kurtuluşa erenlerdir". Bu onlardan alınan sözdü. Allah'ın affını istediler. Ve Allah'tan ne istediler, Musa (as) onlar için ne istedi? Rabbena atina fiddunya hasena ve fil ahira, bize öbür dünyada da iyilik ver. O da "Tamam, benim merhametim bu, istediğiniz şey buydu, bu dünya ve diğeri için merhametim, bu da takva sahipleri, zekât verenler, ayetlerimize inananlar, bu kitapta ve İsa'ya (as) gelecek olan kitapta bahsedilen son elçiye inananlar ve ona ne olursa olsun yardım edenler için garantilendi." Bu arada bu kısımda Yahudilere aynı zamanda "İsa'ya da inanmanız gerekli." deniliyor. Neden? Bunu nereden anlıyoruz? İsa'ya inanmanız gerekli çünkü hangi kitabın bahsi geçti? İncil. Ve sadece Resûlullah'ı (sav) değil aynı zamanda İncil'i de inkâr ettiler. Yani aslında ilk vukuatları zaten var bu aslında ikinci vukuatları. İkincisi bu. Ardından sonraları İsa (as) geri geliyor, bu da üçüncü vukuatları.

Şimdi sizinle bu verilen sözle alakalı Tesnil'de geçenbir şey paylaşmak istiyorum. Ve gerçekten çok dikkat çekici bir şey, Hamiduddin Farahi'nin harika kitabı Al-Rai' al-Sahih'te bahsettiği bir şey ve bu aralar yine denk geldim. İnşallah bir şekilde İbranice öğreneceğim ve o zaman bunu İbranice okuyacağım size ki cümle yapısını görün, Kur'an ile olan benzerliğini duyabilin diye. Ondan kalan şeyi tabi. Ama bu okuyacağım New Living Çevirisi ya da İngilizce Standart Çevirisi. Allah Musa'ya konuşuyor: "Onların içinden senin gibi bir peygamber çıkaracağım." Onlardan senin gibi bir peygamber çıkaracağım. Bu noktada denilebilir ki ondan sonra gelen her peygamber Musa gibi zaten. Değil mi? Süleyman geldi, Zekeriya geldi, İbrani İncili'nde ve hatta Kur'an'da geçen Ben-i İsrail'den olan bir sürü peygamber var. Yani hepsi Musa gibi. Ama bir duralım, "senin gibi bir peygamber" sözüne Müslüman bakış açısıyla bakıldığı zaman kimse Resûlullah (sav) kadar Musa'ya (as) yakın değildi. Neden?

Musa (as) bir kanun aldı. Musa'dan sonraki hiçbir İsrailli peygambere bir kanun verilmedi. Onlara sadece Musa'ya verilen şeyin bir teyidi geldi. Onlara bir kanun verilmedi. Resûlullah (sav) Musa'dan (as) sonra bir kanun, bir şeriat verilen tek kişi. Musa (as) sadece bir kanun almadı, aynı zamanda yaşamının yarısında göç etmek zorunda kalan biriydi. Hicret etmek zorunda kaldı. Nereden? Mısır'dan çöle. Ve bu mucizevi bir hicretti. Ve Resûlullah (sav) de hicret etmek zorunda kalıyor, nereden? Mekke'den Medine'ye. Musa (as) iki dinleyiciye sahipti. İlk dinleyici Firavunlar ve onların halkı, Mısırlı halk idi. İkinci dinleyici ise kendi halkıydı. Resûlullah (sav) da iki dinleyiciye sahip. Kureyş halkı var, inanmayanlar. Ardından kendi halkı da var, nerede? Medine'de. Musa'nın (as) halkı içinde münafıklar vardı ve ona oldukça zorluk çıkardılar. "Bana neden acı çektiriyorsunuz?" bile dedi. Neden bana acı veriyorsunuz? Diğer taraftan da Resûlullah (sav) Müslüman halk içinde kimlerler uğraşmak zorunda kaldı? Münafıklar, ki ona da zorluk çıkarıyorlardı. Eğer bir Hristiyan Musa'nın aslında İsa'ya benzediğini söylerse, ilk olarak İsa bakire birinden doğdu, Musa (as) ise normal bir doğum sonucu geldi, Resûlullah (sav) da normal doğdu. İsa (as) gökyüzüne alınıyor. Ölümü daha tecrübe etmedi bile. Ve Resûlullah (sav) ve Musa (as) doğal olarak ölüyorlar. Resûlullah (sav) ve Musa'nın (as) ortak noktaları gerçekten acayip.

Bu ayetin kalanını bir dinleyin şimdi. İncil'den. Okuduğum şey Tesniye 1818. Tamam? "Aralarından bir peygamber..." Yok bir dakika. "Onlar için senin gibi bir peygamber çıkaracağım. Kardeşlerinin içinden" Ayetin devamı bu. Kardeşlerinin içinden. Şimdi, "onların içinden" demek ile "kardeşlerinin içinden" demek arasında fark var. Onların içinden dersen İsraillilerden demek olur bu. İsraillilerin kardeşleri kimler? Araplar. Çünkü İshak, baba, İsmail ile kardeş. Yani kuzenleri, kardeşleri Araplar. "Onlara 'bir' peygamber vereceğim." diyor bu arada, "Onlardan 'bir' peygamber çıkaracağım." Bunun İsraillilerin

peygamberlerini kastettiğini söylerseniz, bir tane mi vardı yoksa birçok peygamberleri mi oldu? Ama kardeşlerinden sadece bir tane oldu, o da MuhammedurResûlullah (sav). Dilden bile teyit ediliyor.

Bunun da üstünde "Onun ağzına kendi kelimelerimi koyacağım". İncil'de böyle geçiyor. "Onun ağzına kendi kelimelerimi koyacağım ve o da onlara benim emrettiklerimi konuşacak". Kur'an da diyor ki: "وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوٰىۜ" (Necm, 3) "O, hevadan (kendi istek, düşünce ve tutkularına göre) konuşmaz." "Ağzını kendi istediğinden açmaz."اِنْ هُوَ اِلَّا وَحْيٌ يُوحٰىۙ" (Necm, 4) "O (bildirdikleri) vahyedilenden başkası değildir." Konuştuğu ona indirilen vahiyden başka bir şey değildir." Bu kelimeleri kendisi... Kur'an sürekli tekrarlıyor: "Eğer kelimeler uyduracak olsaydı boğazını keserdik onun." Allah vahiyle alakalı bunu söylüyor. Şimdi, "Kelimelerimi ağzına koyacağım." kısmı özellikle bahsediliyor. Musa (as) Resûlullah'a (sav) çok benzer, ama Musa'ya (as) okuması için Tevrat verildi. Kelimeler onun ağzına konulmamıştı, ona tabletler, Elvah verilmişti ve ondan okuması bekleniyordu. Yani vahiy ona fiziksel olarak verilmişti. Resûlullah (sav) ve Musa (as) arasındaki farkın belirgin olması lazımdı, İncil'de bile. Bir fark olacak. Senden farklı olarak kelimelerimi onun için bir tablete değil de nereye koyacağım? Ağzına. Çünkü okuyamıyor. Dolayısıyla direkt ağzından gelmeleri gerekiyor. Hevasından konuşmaz. Sonra da ne emrettiysem onu konuşacak onlara diyor. İnsanlara emrettiğim şeyleri konuşacak. Subhanallah! O kadar harika bir ayet ki. Bugün için bile. Ve İncil'de geçiyor.

Şimdi Bakara'ya bir geri dönelim. Altını çizmek istediğim 2 şey var. Bir tanesi nimet ile alakalı, diğeri de verilen söz ile. Dün, sonlara doğru "Vela teşteru bi ayatihi semenen kalila", "Ayetlerimi küçük bir fiyata satmayın." hakkında konuşuyorduk. Veya "Ayetlerimi para gibi kullanarak bir şey satın almayın." Ve hatta birisi bana bir e-posta attı ve çok ilginç bir soru sordu ve bu konuyu bugünkü dersimize eklemek istiyorum. Ben bir kere bu fetvaları satmayı, bilerek kitaptan bazı şeyleri saklamayı onların alimlerinin yaptıklarından bahsetmiştim. Bu da onların herhangi bir kazanç için, politik, finansal, herhangi bir kazanç için Allah'ın kitabını satma şekilleriydi. Birisi de bunun sadece alimlere özel bir şey mi olduğunu yoksa normal insanların da yapabileceği bir şey olup olmadığını sordu. Olay şu ki normal insanlar da bunu yapabilirler. Ve şunu söyleyeyim, bu biz Müslüman ümmeti ve bizden önce gelen milletle aramızda bulunan önemli bir ayrım. Maalesef ki bizden önceki insanların kötü alışkanlıklarından bazıları bize de geçiyor. Resûlullah (sav) diyor ki: "Ben-i İsrail'e olan aynı şeyler benim milletime, insanlarıma da olacak." Aynı olaylar gerçekleşecek. Hatta bir hadiste verilen örnek ile bir kertenkele deliğine bile girecek olsalar, sizden önce gelenlerin yolunu takip edeceksiniz

deniliyor. Bir kertenkele deliğine girseler siz de gireceksiniz. Demek istediği şey maalesef ki yapılan hataları dikkatsizce tekrarlayacağız.

Ve bu hatalardan birisi onların Tevrat'ı bir grup insan için -alimler için- tutmalarıydı. Tevrat'ın ne dediğini bilmek istiyorsanız onlara gitmek zorundasınız. Onlar size ne dediğini söyleyecekler. Senin onu okumaman lazım. Ve eğer okursan bile anlamadan oku. Aynı İbn Abbas İsrailliler üzerine konuşurken "Kitaplarını okurlar, bazı kısımlarını ezberlerler, güzel bir şekilde tilavet ederler, ama ne dediğiyle alakalı bir fikirleri yok." dediği gibi. Tamam? Bu İsraillilerin hastalığı. Bunun Müslümanlar için böyle olmaması gerekiyor. Resûlullah (sav) zamanında ne oldu? Bir konuşma yaptı, bunun üzerinde düşünmenizi istiyorum. İnanılmaz büyüklükte bir Müslüman topluluğu var. İslam kazanmış, Resûlullah (sav) görevini tamamlamış durumda. Veda konuşmasını yapıyor, binlerce Müslüman önünde duruyor. Ve onlara şunu diyor, oldukça bilinen sözler: "Belliğu anni velev ayah", "Benden..." ne olsa? "...tek bir ayet bile olsa onu iletin"

Şey mi dedi: "Bir bekleyin, yanlış anlayabilirsiniz. Öncelikle tecvitten bir icazet alın. Sonra en az 16 tefsirden bir çalışın. Sonra nahvınızın, sarfınızın, belagatinizin, kıraat bilginizin, hadis bilginizin, fıkıh ve şeriat bilginizin tam olduğuna, ulumun (bilimlerin) tamamının bilgisine sahip olduğunuza emin olun, akîdenizden, 5-6 farklı yazıyı okuduğunuzdan emin olun, ondan sonra, belki, bir ayeti iletin"? Yoksa sadece "Belliğu anni velev ayah" mı dedi? Ve karşısında kim var? Önündeki herkes âlim mi? Önündeki insanlar Resûlullah'ın (sav) yıllardır öğrencileri mi? Yüzlerce, binlerce insan var. Bazısı daha o gün Müslüman olmuş. Bazısı bir hafta önce olmuş. Bazısı o kadar... Fatiha'yı bilmiyorlar daha, hiçbir şeyi bilmiyorlar. Sadece "La ilahe ilallah" biliyorlar o kadar.

Bazısı neden Müslüman olmuş biliyor musunuz? Çünkü Peygamber (sav) Kâbe'yi aldı ve Kâbe'yi kim aldıysa doğru kişinin o olduğuna inanıyorlardı. "Kureyş önceden doğruydu, ama Allah şimdi açıkça bu kişiyle beraber, onun dinini takip edelim." Bazısı kavim liderleri Müslüman oldukları için Müslüman oldu ve bir kavim topluluğundaysanız ve lideriniz Müslüman olursa, veya herhangi bir şey yaparsa sen de yaparsın. Hatta birkaç kavim topluluğu biliyorum Amerika'da, bir tanesiyle tanıştım, hangi etnikten olduklarını söylemeyeceğim, bir eyalettelerdi ve oraya mülteci olarak gelmişler. Ve kavim lideri, "Tamam, bütün halkıma telefon temin edeceğim." diyor. Sonra AT&T'i ve Verizon'u falan arıyor ve şöyle diyor: "Alacağım 500 tane aile var, bana %70 indirim yapacaksınız ben de size 500 satış kazandıracağım. Çünkü ben topluluğuma AT&T ile anlaşmalarını söylediğimde bunu yapacaklar. Siz de bizim binamıza bir baz istasyonu koyacaksınız ve bize imtiyaz göstereceksiniz". Ve istediğini alıyor da.

Yani kavmî bir kafayapısında liderin bir şey söylediği zaman ne yapılıyor? Herkes takip ediyor. Yani kavim liderin Müslüman olunca "Delilin nedir? Nasıl oldun, nasıl Müslüman oldun? Bana açıkla" falan demiyorsun. "Müslüman mı olmuş, tamam hadi biz de olalım."

Neden sanıyorsunuz ki Roma imparatorları Hristiyan olunca yüzlerce binlerce insan Hristiyan oldu? Kavmi kafayapısı. Kral bir şey yapınca sen de yapıyorsun. Herkes aynı anda din değiştiriyor, sorunsuz. Yani demek istediğim şey, insanların onlara söylenenleri düzgün düşünmeden, direkt takip etmeleri. Sadece liderlerini takip ediyorlar. Bu, dinî lider pozisyonundaki bir insan için dikkat edilmesi gereken bir özellik. Allah: "Ayetlerimi küçük karşılıklara satmayın." dediği zaman, bu dinî liderlik, büyük bir topluluğu yönlendirme kapasitesine sahip. Ne söylediklerini sorgulamayacaklar bile, yapacaklar.

Yahudiler Kur'an'da iki topluluk ile tanımlanıyorlar. Bir tanesi kitabı hiç bilmeyen bir topluluk. Diğeri ise kitabın uzmanı olmuş bir topluluk. Müslümanların farklı olmaları gerekiyordu. Bizim ümmetimizdeki en alt eğitim seviyesi Kur'an olmalı. Uzmanlık alanları var tabi, inkâr etmiyorum bunu. Kur'an okunması alanı var, tefsir alanı var, hadis alanı var, akide alanı var, bunlar hep bilimler ve her biri kendi başına 10 doktora falan gerektiriyorlar. İnsanlar bunlardan birini 30 sene boyunca çalışıp hala daha derine inememiş olabilirler, bu doğru, tamam. Ama herkesin sahip olması gereken asgari bir eğitim seviyesi var. Herhangi bir toplumda, herhangi uygar bir toplumda çocukların belli bir yaşa geldiklerinde belirli şeyler hakkında bir bilgileri oluyor. Mesela Amerikan toplumunda anayasa hakkında bir fikrin oluyor. Belli şeylerini biliyorsun. Amerikan tarihinde veya siyasal bilimlerde falan lise seviyesi eğitimi olduğu için bir lise mezunu alıp da yargıtaya koyacak halin yok tabii ki. Ama Birleşik Devletler anayasasının en azından belli başlı şeylerini biliyor oluyor. Değil mi? Dini eğitim için de belli bir insana özgü olmayan temel bir eğitim seviyesi olmalı. Herkes için olmalı. Herkese açık olmalı. Bu olmayınca işte aşırıcılık doğuyor. Tarikatlar doğuyor. "Dinin aslında ne olduğunu bizler size söyleyeceğiz çünkü siz bir şey bilmiyorsunuz." diyen dini gruplar oluşuyorlar. Asgari bir bilgi seviyen olduğu zaman senden faydalanmaları zor. Ama eğer yoksa senden faydalanmaları çok kolay.

İşte kültür bu, alimlerin rolü bu. Alimlerin rolü "Beni takip et, beni takip et." telkinini aşılamak değil. Alimlerin rolü insanları kuvvetlendirmektir. Alimlerin rolü aslında toplumun geri kalanı için dâhil olmayı ve anlamlı sorular sormayı öğrenmemiz için birer kaynak olmaktır. Alimlerin rolünün bu olması gerekir. Herkesi yükseltmek. Ki böylece hepimiz aynı zamanda yukarı çıkalım, gelecek olan nesil bizim şimdiki yaşımızdayken bizim olduğumuzdan daha eğitimli olsunlar. Yani bizim umudumuz şu ki sizin çocuklarınız 30 yaşlarındalarken

sizin bildiğinizden çok daha fazla Kur'an bilsinler. Onların kendi alimlerine sordukları sorular çok daha anlamlı sorular olsun ve çok daha duyarlı bir hayat yaşasınlar. Bunun için ulema olmalarına gerek yok ama en alt bir seviyenin oluşması gerekli. Bu olmadığı zaman da "La teşteru bi ayatihi semenen kalila ve iyyaye fettakun" oluyor işte. Subhanallah! Şimdi de aynı türle alakalı çok sert bir eleştiri geliyor. O ikinci tür insanlarla alakalı.

İlk türdeki insanlar dinle alakalı fazla bir şey bilmiyorlar. Bu arada şu an ümmetteki durumun Yahudilerinkinden farkı yok. Yahudilerin çoğunun Tevrat'ın ne olduğuyla alakalı bir fikri yoktu. Birçok Müslüman da neyin mahiyetini bilmiyor? Kur'an'ın ne olduğunu bilmiyor. Bilmiyorlar ki. Yani aileleri birkaç sure ezberlettirmiştir. Bir keresinde çocukken bir şeyhe karşı kitabın tamamını okumuşlardır. "Ellezi yuvesvisu fi sudurinnas minel cinneti vennas" dedikten sonra tamamdır, "Artık bu kitapla uğraşmama gerek yok, Kur'an'dan mezun oldum artık hayatıma devam edebilirim. Kur'an ile uğraşmama gerek yok artık." Kur'an yerine getirilen dini bir gelenek olur ve ardından hayatına devam edersin. Ve bu onların suçu da değil gelişen kültür böyleydi. Bizim işimiz bu kültür hakkında ağlamak değil de bu kültür hakkında bir şeyler yapmak. Bu kültüre el uzatmak. Bu kültürü sevgiyle yükseltmek. Ama olay şu ki, diğer türden insanlar...

İnsanların çoğu kitabı bilmiyor. Ama bu, biraz Arapça çalışması yapmış, sarf ve nahv öğrenmiş, tefsir çalışmış, belki İslami çalışmalarda bir derece kazanmış birilerinin olduğu anlamına geliyor. Bu ümmetin çoğunluğu mu azınlığı mı? İnsanların azınlığı İslam hakkında bir şeyler biliyorlar. Bazısı oldukça bilgili bazısı ise az biliyor. Ama hepsini bir gruba alırsan hala ümmetin çok küçük bir kısmı oluyor. Ama problem şu ki ümmetin bu küçük kısmı şu anda oldukça tehlikeli bir durumdalar. Çünkü aslında körleri yönetiyorlar. Körleri yönetiyorlar. Ne söylerlerse insanlar "Ben onu takip ediyorum. Ne yapıyorsa o, ne derse o" diyecekler. İnsanlar bana sürekli geliyorlar: "Üstat, İslami bankacılık hakkında ne düşünüyorsun?" Ben de "İslami bankacılık hakkında bir şey düşünmüyorum." diyorum. "-Yok yok, sen ne yapıyorsun mesela?", "O benlik bir durum". "-Tamam da, bu konudaki düşüncelerin neler?", "-Bazen bu konuda oldukça fazla düşüncem oluyor. Ama sana söylemeyeceğim.", "-Yok yok senden fetva istemiyorum ben", "-Tabi, zaten ben de vermezdim.", "-Sadece senin tercihini soruyorum."

Şöyle ki, benim tercihimi soruyorsun çünkü benim tercihimin kapsamlı bir dini öğrenime dayandığını düşünüyorsun. Böylece de benim sana tercihimi söylemem durumunda da bu sana uygun gelecek. Bu yüzden soruyorsun. Ki bu da aslında bir fetva. Çünkü benim kendim için olan dini yargımı soruyorsun, benim için uygundu, dolayısıyla da sana da öyle olacak. Ama buradaki sorun, bu

alanın benim uzmanlığım olmaması. Bunun İslam kanunu ile alakası var. İslam kanununun oldukça karışık olan bir bölümüyle. Benim kesinlikle derinliğine inme niteliğinde olmadığım bir alan. Benim bir sorum olursa gidip belli alimlere sorarım. Sizi onlara yönlendirebilirim. Benim soracağım şu alim var, şu kişiyle görüşürdüm, diyebilirim. Ama kendi görüşmenizi yapmanız gerek. O şeyi kendiniz için, kendinizin öğrenmesi gerekiyor. Eğer herhangi bir şey hakkında açıkca kendi düşüncemi söylemeye başlarsam... Öyle insanlar var ki, ki onları tanıyorum, onları seviyorum ama aynı zamanda onlar için üzülüyorum. "Nouman Ali Khan'ı dinledim de artık kimseyi dinlemeyeceğim." Sorunun nedir? Diğer herkesi dinle, lütfen.

Bu din, bir insana indirgenmek için çok büyük. Bunun için çok büyük. Ve ben İslam'ın tamamını da öğretmiyorum zaten. Dinimizin çok belirli bir kısmını öğretiyorum. Önce öğrenip, yapabildiğim kadarıyla da öğretmeye çalışıyorum. Allah'ın kitabı. Yani benim hadis çalışmak için, hadislerle ilgili bir sorum olunca gittiğim insanlar var. Hadis hakkında fazla yorum yapmıyorum çünkü o yetkim olduğunu düşünmüyorum. Öğreniyorum, üzerinde çalışıyorum, bu konuda ulema ile zaman geçiriyorum, ama öğretmem çünkü benim sahip olmadığım bir beyin kapasitesini gerektiriyor. O konuyu öğretecek yetideki insanlar oldukça zeki insanlar. Kendimi onlardan biri olarak görmüyorum.

Ama Allah Kur'an'ı kolay kılmış. Özellikle de hatırlatmalar, zikr yapmak için. Onun rolü de buydu. Yani sizin ve benim işimiz bu daha fazla eğitilmiş kısımdan olmak. Eğer öyle olmazsa, şimdi okuyacağımız eleştiri bilgili insanlar için yapılıyor. Ben de dâhil, İslam'ı öğrenenler, Arapça, tefsir, Kur'an, hadis, şeri'a öğrenenler, İslami bir üniversitede olabilirsin, bir şeyhten icazet alıyor olabilirsin veya tefsir halkası yapıyor olabilirsin, üzerinde çalışıyor veya birkaç yıl üzerinde çalışmış olabilirsin. Bu ayetler bizim hakkımızda. Allah Yahudilere konuşuyor; ama sadece onlara konuşmuyor. Her zaman onlar yoluyla bizimle konuşuyor. Şu an sıkıntıda olan ümmet. "Hakkı batıl ile örtmeyin." (Bakara, 42) "Gerçeği, yanlışı kullanarak giydirip saklamayın".

"Hak" kelimesi aslında 4 anlama sahip; ama bir tanesi olan "doğru" ile başlayayım. Allah çok belirli bir stratejiyi tanımlıyor. Doğru bir şey var ortada. Tevrat doğru bir şey. Onu yanlışla gizliyorsun. Ve gizlemek için kullanılan "telbisu" kelimesi "libas"tan geliyor. Libasıın anlamını herkesin bildiğini düşünüyorum burada. Libas ne demek? Giysi. Giysi demek. Gerçeğe yanlış giysisini giydirmeyin. Giysi giydiğin zaman bazı kısımlar kapanıyor bazı kısımlar da açıkta kalıyor. Yüz görünüyor ama vücut görünmüyor mesela değil mi? Ellerim görünüyor kollarım görünmüyor. Libas bu demek. Doğru bir şeyin bazı kısımlarını...

Yani konuşman, kanıtın, argümanın hala ikna edici ama onun bir kısmını bozuyorsun. Dinde bilgili olan insanlar için bir metnin yarısını alıntılamak çok kolaydır. Veya kendi söylemek istediklerini anlatmak için bir ayet, bir hadis alıntılamak ve diğer bazı ayetlerin ve hadislerin bu şeyi nasıl dengelediğinden bahsetmemek. Orada senin bilerek bahsetmediğin bir sürü ilkeler duruyordu ve kanıtların da iyiydi ama onları yanlışla sakladın. Anlıyor musunuz? Çok zekice bir şey ama yapılabilecek bir şey. Mesela Kur'an hakkında, önceden okuduk, "Allah bu kitapla birçok insanı saptırır". Ve yozlaşmışı yoldan çıkarır, değil mi, daha önceden okuduk. Şu an benim için "Kur'an kadınlardan nefret eder." demem çok kolay. Nedenini söyleyeyim. 40 tane ayet sayabilirim size. Yapmak istesem yaparım. Çünkü Kur'an üzerinde uzun süredir çalışıyorum ve şeytan kafama yeterince vesvese soksaydı kesinlikle bunu yapardım.

Diğer taraftan da insanlar şöyle diyor: "Kur'an kadınları çok sever." Nedenini söyleyeyim. Bunun için de 40 ayet sayabilirim. Bunu yapabilirim ve şunu da söyleyeyim oldukça ikna edici olurum bu konuda. Masaya yumruğumu vururum, güçlü bir konuşma yaparım, insanlar videoya alıp YouTube'a atarlar ve: "Gördünüz mü? Kur'an kadınların lanet olduğunu söylüyor." falan derler. Ama biliyor musunuz, söylediğim şey ne kadar ikna edici olursa olsun, yaptığım şeyle metni kendi çıkarıma kullanmış olurdum. Bazı kısımları dışarıda tutup, bir şeyi atlayıp... Bunu yaptığımı anlayacak olan yegâne insanlar kimler? Diğer alimler, bilgi sahibi olan insanlar. Çoğu insan bunu fark eder mi fark etmez mi? Etmez. Ve diğer alimler söylediğim şeyleri düzeltmek istediklerinde birçok insan "Kıskançlık yapıyorsun." diyor. Değil mi? Olabilir, değil mi?

Yakın zamanda, birkaç yıl önce hatta, tanıştığım veya tartıştığım ve İslam'ın Müslüman olmayan herkese savaş ilan ettiğini söyleyen insanlar var. Ve konuşmalarında 40 ayet falan kullandılar, ayet ardına ayet, ayet ardına ayet, çok güçlü bir şekilde. Ben de konuşmayı dinliyorum ve kendi kendime: "Bir dakika, sonraki kısmı söylemedin, o kısmı atladın, n'oluyor ya, n'apıyorsun?" diyorum. Ama 18 yaşındaki biri bunu dinliyorsa, "Allah şöyle dedi, şöyle dedi, şöyle dedi...", konuşmanın sonunda "Allah Müslüman olmayanlardan nefret ettiğimizi söylüyor, kesinlikle onlardan nefret ediyorum." diyecektir. "Bir sürü kanıtı var adamın ya, bir sürü ayet alıntıladı." Alıntılıyabilirsin tabii ki. Ama metnin hakkını vermediğin zaman doğru olan şeyi yanlış ile saklayabilirsin. Kur'an'ın kendisinin konuşmasına izin vermelisin. Sadece istediğin şeyleri alıntılayamazsın. Eğer istediğin şeyleri alıntılarsan ve diğer kısımları atlarsan veya bilerek görmezden gelirsen bu Kur'an'a karşı en büyük suçu işlemiş olursun.

Ve bu yüzden de bir sonraki kısım önemli, "vela telbisul hakka bil batil, ve tektumul hak" Şöyle değil: "vela telbisul hakka bil batil, vela tektumul hak". "la"

iki kere geçmiyor. Biz Türkçede "Gerçeği yanlışla saklamayın, hem de gerçeği gizlemeyin." Ama "hem de" kelimesi orada yok. İkinci "la" yok orada. Yani "hem, hem" değil. "Hem saklamayın hem gizlemeyin." "Hem" eksik. Neden yok? Çünkü burası "beyan" oluyor. "Beyan-ı ma sabak". Yani: "Gerçeği, onu gizleyerek, yanlışla saklamayın." Yani bir şeyi saklamanın en iyi yolu bilerek bazı şeyleri atlamaktır. Bazı şeylerden bahsetmemek, bazı şeyleri görmezden gelmek. Ve hatta bu bugün ümmetin çok ciddi bir hastalığı. Çok ciddi. Belli insanları suçlamayacağım o yüzden yapabildiğim kadar genel tutacağım durumu. Ben de bir öğrenciyim, gerçekten. Ama gıcık bir öğrenciyim. O kadarını söyleyeyim.

Eminim ki gıcık bir öğretmen olduğumu görüyorsunuzdur ama çok daha gıcık bir öğrenciyimdir. Bir öğretmen ile bir şeyler öğrendiğim zaman ve o "Bundan Kur'an'da hiç bahsedilmez." falan dediği zaman hemen karşı çıkıp "Peki ya bu bu bu?" diye soruyorum. "Tamam, başka bir şeyden konuşalım." Öğretmenlerimden öğreneceğim şeyleri gözüm kapalı almam. Bunu yapmam. Onlara saygım olmasına rağmen, ki onlara ölümüne saygım var. Ama bana mantıklı gelmeyen bir şey söylediklerinde direkt orada, o anda söylüyorum. "Biraz saygılı olmalıyım ya, susmam lazım." demiyorum. Melekler Allah'ın karşısında sessiz kalmadılar ki. "Gerçekten onu dünyaya mı göndereceksin? Yozlaşma çıkarıp kan dökecek." Eğer melekler Allah ile böyle konuşabiliyorlarsa, sen bir alimsin sadece, seni seviyorum ama ben de sana öyle konuşacağım. "Bu mantıklı değil, bunu anlamıyorum, bu sonuca nasıl vardın, o sonuçtan bu sonuca nasıl vardın." diyeceğim. Yani açıkcası oldukça patavatsızım. Bunu tabii ki bir topluluk içinde yapmıyorum, asla. Özel şartlarda oluyor bu. Yani, erkek veya bayan, bir alimle konuşuyorum, bir şeyler öğreniyorum, ardından bir şey söylüyorlar ben de tatmin olana kadar soru soruyorum. Ve çok zamanlar da, patavatsız sorularım sonucu haddimi bildiriyorlar, hatta çoğu zaman.

Şimdi, bir hikâye paylaşmak istiyorum, bir keresinde şöyle bir şey oldu, detayları çok belirsiz tutacağım ki kim olabileceğini düşünüp suçlamalarda bulunmayın. Tamam? Yani olabildiğince genel tutmaya çalışacağım. Bir alimler topluluğundayım. Alim olmayan tek kişi benim orada. Belli de oluyor zaten. Ne yaptığımı bile bilmiyorum. Ama ortaya kadınlara vurmakla ilgili olan ayeti attım. Aynı sabah başka bir alimle bu konuyu çalışmıştık, çünkü o ayetle ilgili sorularım vardı ve ayetten tatmin olmuştum. Bu o konuyla alakalı bir ders değil ama neyse, ayetin bahsettiği şeyden ve aslında kadınlara vurmak için bir ruhsat olmamasından hatta ona yakın bir şey bile olmamasından vesaire tatmin olmuştum. Ve diğer alimle birlikte bunu dikkatlice çalışmıştım. Sonra bu alimler topluluğuyla birlikte oturdum ve ortalığı karıştırabilirmiyim diye bakıyordum sadece, sıkılmıştım çünkü. "Şey bu ayeti bugün çalışıyordum da, ve bazı şeyler öğrendim." dedim. Onlar da "Ne öğrendin peki?" dediler. "İşte, bunun anlamı bu bu bu ve aslında kadınlara vurabileceğin anlamına gelmiyor.

Söylediği şey bu değil." dedim. Ve şaşırtıcı bir şekilde bu alimler "Evet tabii ki, bahsettiği şeyin onla alakası yok." dediler. O anda kendimi çok tutamadım ve "Ama söylediği şey bu değilse ve benimle aynı fikirdeyseniz bundan daha önce neden bahsetmediniz? Çünkü sizi ve grubunuzu daha önce bunun tersi şeyleri söylerken duydum. Bu sonucu daha önce neden kimseyle paylaşmadınız?" dedim. Cevap ise: "İnsanlar bunu duymak için hazır değillerdi çünkü" oldu.

Ben de "İnsanlar alimlerden Kur'an'ı duymak için mi hazır değillerdi? O ne demek ya?" dedim. "Biliyorsun, insanlar bazı şeyleri belli şekillere yapmaya alışıklar, bu tip şeyleri duyarlarsa bağlam dışında alabilirler ve kadınlar kontrolden çıkabilirler." vesaire dediler. "Aa, tamam sağolun, ben kusmadan çıksam iyi olur". Sen uygun görmediğin için doğruyu saklamak mı? Sen sosyolojik olarak uygun görmediğin için. Senin grubun bu açıdan düşünmeyi sevmediği için veya sen kendi topluluğunun geri kalanıyla görüş ayrılığına düşebilirsin diye. Belli okullardan mezun olan insanlar var, bir medreseden. Herhangi birinden, Mısır'dan, Pakistan'dan veya Bangladeş'ten, Suudi Arabistan'dan veya Ürdün'den... Farketmez. Bazıları okullarından, şeri'a'dan mezun oluyorlar, çalışmalarına devam ediyorlar ve okullarında öğrendikleri şeylerden bazılarına katılmamaya başlıyorlar. Düşünceleri değişiyorlar. Kendi gruplarının verdiği fetvalara katılmıyorlar. Yine de bir şey söylemiyorlar ama.

Senin bir alim olarak görevin grubuna sadakatin mi yoksa dinine sadakatin mi? Öğrendiğin şeye, gerçeğe, açık olana, Allah'ın sözüne, Peygamberinin (sav) sözüne mi yoksa senin düşünce grubundakilere sadakatin mi? Neyi savunmak için buradasın? Neyin yanında duruyorsun? "Çok da karışmak istemem, büyüklerimiz bundan hoşl..." Büyüklerin mi? Sana kim daha büyük geliyor? Kimin mertebesi daha yüksek? Allah'ın büyüklüğü nerede burada? Bizim sadakatimiz Allah'ın sözlerinedir. Bazı gençler bana geliyorlar, geleneksel yöntemlerle çalışıyorlar ve onlara özeniyorum. Eğer Allah sizlere geleneği çalışmanız için kapıları açmışsa, tereddüt etmeyin. Ama vallahülazim, bir şeyi unutmayın. Öğretmeninizi ne kadar severseniz sevin, şeyhinizi ne kadar severseniz sevin, icazetinizi aldığınız kişiyi ne kadar severseniz sevin ve ne kadar sadakatiniz olursa olsun, onlarla aynı fikirde olmamanızda bir sorun yok, tamamen ikna olmuş hissettiğiniz sürece. Ve onların söyledikleri öğrendiklerinizin ışığında sizi ikna etmediyse sadakatiniz gerçeğin yanında olmalı.

"Hakkı batılla örterek gerçeği gizlemeyin." (Bakara, 42) haline gelmeyin. Bunu ümmete getirmeyin. Yalnızca yıkım getirecektir bu. Çünkü bununla olacak olan şey düşünmeden kendi düşünce grubunu savunman olacaktır. Onlar da düşünmeden kendilerininkini savunacaklardır. "Benim şeyhime nasıl karşı

çıkarsınız?" "Sen benim şeyhime nasıl karşı çıkarsın?". Herkes kendi grubunu savunuyor, kimse Allah'ın dinini savunmuyor. Olacak olan bu, bu.

Ve bu durumun acı gerçeği de onlara karşı sadakat sahibi olduklarını iddia ettikleri aynı alimlerin, bu medarislerin üst düzeydeki alimlerinin, çok daha açık fikirli, çok daha düşünsel, çok daha hoşgörülü ve düşüncelerinde geniş olmaları. Aşağı doğru gittikçe ise onların öğrencileri daha sert oluyorlar. Delice bir şey, yükseğe doğru gittikçe daha sert değil daha açık ve kibar buluyorsun insanları. Mesela bir gruptan tanıştığım insanlar var, dediğim gibi isim vermiyorum, hayal gücünüzü de kullanmayın, bir grupla tanıştım, ilk görüşmemizde: "Giyinişin Kâfirler gibi, bilgin yok, şöylesin böylesin". Yerin dibine batırdılar beni yani. Konuşmaman bile lazım. Ben de "Teşekkürler, Cezakallahuhayran, şimdi gidip namazımı kılayım." dedim. Onların arkasında kıldım hatta o gün, bir havaalanındaydım. O ayın sonraki günlerinde, o grubun üst düzey alimlerinden birisi, dünyaca ünlü, havaalanında onunla karşılaştım. Yanımda oturuyordu. "Yüzün tanıdık geliyor." dedi. Ben de "Ee, birçok insan bana böyle diyor." dedim. "Bir dakika, kızım iPad'iyle senin Kur'an şeylerini izliyor." dedi. Ben de "Olabilir belki..." dedim. Sonra "Bazen ben de dinliyorum, oldukça iyisin." dedi. Ve sonra neredeyse bir saat boyunca Kur'an hakkında konuştuk. Havaalanında. "Bir ara medreseme gel" dedi. Ben de baya korktum, çünkü o gruptan bana neredeyse kâfir diyen insanlarla tanıştım.

Şimdi de o grubun başı "Bir ara gel, belki öğrencilerimize Kur'an dersi verirsin." diyor. Ben "Bunun pek iyi bir fikir olduğunu düşünmüyorum ama... Geldiğimde arkana saklanabilir miyim?" modundaydım. Tepedeki insanların aslında merhametli ve bilge insanlar olduğunu görüyorsun. Ama etraflarını "lebsul hakka bil batil" sarmış durumda, o kadar üzücü ki. Bu hale gelmemiz çok trajik. Ama bu İsraillilerden gelme bir şey, bu kötü mirası takip etmememiz gerekiyor. Bu "la telbisul hakka bil batil"daki "gerçek" anlamıyla.

İkinci anlamı ise "amaç" "Hak" aynı zamanda amaç demek. "Amacı, amaçsızlıkla saklamayın." Yani bu ümmetin hep bir amacı oldu. Bu dinin hep bir amacı oldu. Biz sadece kendimiz için Müslüman değiliz. Biz "insanlara şahitlik"için buradayız, tüm insanlık için birer kanıt olmalıyız. İnsanlık Allah'ın vahyinin ne kadar güzel olduğunu bizim varlığımız ile görmeli. Varlığımızın sebebi bu aslında. Sen kendin daha fazla zikir yaptığında, daha fazla ibadet ettiğinde, daha fazla kulluk ettiğinde, oruç tuttuğunda, Kur'an okuduğunda, kime yararın oluyor? Kendine. Sen o suyu alan, güneşi alan, besin alan, otları temizleyen tohum gibisin, ama o tohum bir bitkiye dönüşmeli, o da bir ağaca dönüşmeli, ve bir ağacın kendine yararı dokunmaz, başkalarına yarar sağlar. Bizim başkalarına yararlı olmamız gerekiyor. Bunu sadece kendimize

saklamamalıyız. Bizim amacımız bu. Bizim amacımız kendimize hizmet etmek değil. Kendimize hizmet etmek değil.

Mesela, burada, Amerika'da, her yerde mescidlerimizin var ve komşularımızın bizim hakkımızda bildikleri tek şeyin onların mülkiyetine park ettiğimiz olmasından dolayı bizden tiksinmeleri çok büyük bir trajedi bence. Tek bildikleri şey topluluklarında kargaşa çıkardığımız veya geceleri gürültü yapıp onları uyutmadığımız. Ve hiçbiri bizden bir iyilik görmüyor. Ve bu da Peygamberin (sav) sağındaki ve solundaki 40 komşundan bahsettiği bir dinde oluyor. Nasıl oldu bu? Bizim bir amacımız var. Bu dinin güzelliğini komşularımızla paylaşma amacı. Onlara kapılarımızı açma. Onlara bildirmek. Ulis Emniyet amiri birkaç gün önce buradaydı ve birlikte yemek yedik. Öyle oturduk ve muhabbet ettik. Ona bizim dinimizde İbrahim'in çok önemli olduğundan bahsettim. Ve bir fikri yoktu, "Çok güzel şeyler öğreniyorum." falan diyordu. Ve beni spora çağırdı, gidebilirim, oldukça yapılı duruyor ama ne yapacağımı pek bilmiyorum. Bu insanlara kapılarınızı açın. Amacınız bu sizin. Saklamayın.

Ve bu onlara, İsraillilere söyleniyor. Çünkü onlar bu dinin sadece onlar için olduğunu düşünmeye başlamışlardı. Onlar özel insanlar. Özel olmanın tek sebebi Allah'ın inancını diğer tüm topluluklara örnek oluşturmanın beklenmesiydi. Bu yüzden özeldin. Bildiğiniz "Namazı tesis edin ve zekâtı verin." Bu hep bize söylenmez mi? Beni İsrail'e namazı tesis etmeleri ve zekât vermeleri söyleniyor. Bunun söylenecek ilk şey olması gerekmez miydi? Alim insanlara değil. Alim insanlar, bilgili insanlar zaten namaz kılıyorlar. Zaten kılıyorlar. Onların asıl problemleri bilgilerinin hakkını vermemeleri. Onlara namaz kılmalarını söylüyorsan zaten dindar olan onlar, namazlarında oldukça tutucular. Hatta bundan ileride bahsediliyor. Söylenen ilk şey gerçeği saklamalarıydı. "Tam anlamını söylemiyorsunuz." idi. Bazı şeyleri saklıyorsunuz. Tamam her zaman mesciddesiniz, güzel ama kendinizi düzeltmeniz lazım. Ondan sonra namazınızı tesis edin. Hatta sanki Allah "İşte o zaman namazınızı tesis edebileceksiniz." diyor gibi. "Şimdi namazı tesis edin" "Namazı tesis edip de dinin hakkını verdiğinizi söylemeyin."

Ümmetin geri kalanı için, avam için, "La ya'lemunel kitabe illa amani" için, insanlığın çoğu için tamam, sizler namazı tesis edin. Ümmetin alimleri için, bilgilileri için, onlar bilgileriyle ve sorumluluklarıyla olan ilişkilerini düzeltmeli ve onu saklamamalı, kendilerine hizmet etmemeliler, bunu halledebilirlerse o zaman namazı tesis etme durumunda olurlar. Çünkü namazı tesis ettikleri zaman... Tabii ki en bilgililer namazı kıldıran kişiler ve namazı kıldırdığın zaman bir sorumluluğa sahipsin, ümmetin umarası (emirleri) kıldırıyordu önceden namazları. Öyle küçük bir yer değil orası. Elhamdülillah şimdilerde

çocuklarımızı cesaretlendirip namazları onlara kıldırıyoruz, onlara cesaret vermek için, değil mi? Onların okuyuşlarını dinliyoruz, unutunca da eğleniyoruz falan, değil mi? Ama asıl olarak bir namazı kıldırma mevkisi bir topluluğu yönetmedir. Onun anlamı bu aslında. Resûlullah (sav) Ebubekir Essiddik'tan ne zaman namazı kıldırmasını istedi? Onun namazı kıldırmasını istediği zaman bunun temsil ettiği şey ümmete liderlik yapacağıydı. Dört beş kişi bile olsanız ve birisi namazı kıldırıyorsa bir sorumluluk aldığını anlamalı. Ağır bir şey bu. Hafif değil. Yani "akimussalate ve...", "şimdi liderlik konumunda olun" Şimdi liderlik konumunda olun.

Ve kullanılan kelimeler "ve atuzzeka" gerçekten çok dikkatimi çekiyor. Zekât verin, bağış yapın. Bu çok temel bir şey, neden onlara söylensin ki? Allah onlara dağda konuştuğu zamanki emri hatırlıyor musunuz? Merhametini hangi insanlar için garantilediğini söylüyordu? Zekât verenler için hatırlıyor musunuz? Bu sınıfa, yozlaşmış dindar sınıf nasıl biliyor musunuz? Bütün dindar alimler yozlaşmış değil, konuşmamdan bunu anlamayın lütfen. Ama öyle olanlar, onlara nasıl biliyor musunuz? Kendileri için para toplamakta çok iyiler. Ama vermekte o kadar da iyi değiller. Kendi varlıklarının bir bağış olduğunu düşünüyorlar. O yüzden kendileri için olan her türlü iyi şeyi hakediyorlar, insanlar onlara vermeli ve vermeye devam etmeli, ama onlar verme ihtiyacı hissetmiyorlar. Verme gereksinimi hissetmiyorlar. Eğer ki bu şekilde bir alimin varsa orada çok yanlış bir şeyler vardır. Çok yanlış bir şeyler vardır. İyi bir şey değil bu. Bu fikir, "atuzzeka", zekât vermede önderlik yapmalısınız. En çok veren siz olmalısınız. Sadece liderlik yapmayı değil, vermeyi de bildiğinizi göstermeniz lazım. "Ve atuzzeka" (Zekat verin.) Ama eğer "akimussala" (namaz kılın) ve "atuzzeka" (zekat verin) zaten söylendiyse, "verkau mearrakiin" demenin anlamı nedir? Ayet böyle bitiyor.

"Rüku edenlerle birlikte rüku edin." Rüku namazın bir parçası. Hafif eğildiğiniz zaman, değil mi? Bu zaten namazın bir parçası değil mi? Allah zaten "akimussala ve atuzzeka" dedi. Peki neden onlara "verkau mearrakiin" diyor? Bununla bitirmenin amacı nedir? Bu çok güçlü bir şey. Rüku hareketi, öncelikle, eğer Yahudi namazına bakarsanız... Secdeleri bile vardı. Hatta Yahudi ansiklopedisinde birkaç şema buldum, kesinlikle bir Müslüman zannedersiniz. Bilmeseniz kesinlikle Müslüman zannederdiniz. Sonuna bakıyorsunuz, "Yahudi Ansiklopedisi" yazıyor, "Aa, onlar mıymış?" diyorsun. Namaz şekli tamamen aynı. Secde şekli tamamen aynı. Rükuda ise tamamen eğilmiyorlar. Buraya kadar gidiyorlar. Yarıya kadar, o kadar. Tamamen değil. Tamamen gidenler kimler? Rüku bu. Çocukluktan beri bile ne öğrendiniz? Böyle yaptığınız zaman imam ne yapıyor, baban ne yapıyor, annen ne yapıyor? Yaptıkları şey bu. Yapmaları gereken şey ise bu, değil mi? Rüku bu. Peygamber (sav) zamanında bu rükuyu kimler yapıyorlar? Müslümanlar. O rükuyu Müslümanlar yapıyor. Ve

biliyor musunuz, "akimussala" dediğinide İsraillilerin hahamları "Bizim namazımız var, sağ ol!" diyebilirler. "Veatuzzeka", "Tamam zekât da veririz, peki". "Yok yok, anladığınızı zannetmiyorum, verkau mearrakiin". Rüku yapanlarla birlikte rüku yapın.

Bu arada namazın erkanı nedir? Namazın temel parçaları kıyam, rüku ve sücuddur. Diğer şeyler ise ara öğeler, temel öğeler ise kıyam, ayakta durmak, rüku yarım eğilmek, sücud da tamamen eğilmek, değil mi? Rüku orta kısım, kıyam ilk kısım, "akimussalah" dediğin zaman ilk kısmı da kapsıyor. İblis hakkında ne söylenmişti? Secde. Ne kaldı? Rüku. Namaz hakkındaki konuşma parçalar halinde tamamlanıyor aslında. Secdeden önceden bahsedilmişti. Geri kalan şey ise rüku. Hatta edebî olarak İsraillilere söylenen şey karşılaştırıldığında: "İblis secde yapmayı reddetmişti, siz rüku bile yapmıyorsunuz". Secde tamamen eğilmek. "Meleklerden rüku istemedim, onlardan secde istedim. Siz rüku bile yapmıyorsunuz. Verkaumearrakiin". Yani aslında şunu ifade ediyor: "Mütevazi olanlarla mütevazi olun, mütevazi olanlarla birlikte. Kendinizi üstün görmeyin."

Bu kalan son konu iki dakikalık bir konu. Rükunun burada bahsedilmesinin birkaç anlamını anlatmaya çalıştım. Ama bu "rüku edenlerle birlikte" nedir?
"Namazı kılın, zekâtı verin, rüku edenlerle birlikte rüku edin." (Bakara, 43)
Neden "rüku yapanlarla birlikte" var? "Rüku yapanlarla birlikte" dediğin zaman onlarla aynı sırada mı, önlerinde mi yoksa arkalarında mı durman gerekiyor, ne yapman lazım? Aynı sırada. Aynı sırada durduğun zaman bu neyi temsil ediyor? Onlarla eşit olduğunu ve onların da sana eşit olduklarını. Onlardan daha üstün değilsin. Onlar da senden üstün değil. Hahamlar bilgilerinden ve mevkilerinden dolayı diğerlerinden daha iyi olduklarını düşünüyorlardı. Daha üstün. Hayır, ne bilirsen bil ümmetle bir olduğunu göstermen gerekiyor. En üst seviyeden bir alim de olsan temizlik işinde çalışan biri de olsan bu dinin hizmetlisisin. "La ilahe illallah" dediğiniz sürece Allah hepinizi onurlandırdı.

Birini diğerinden daha iyi yapan tek şey takvadır ve takva da ilmin bir uzantısı değildir. Hiç ilmi olmayan ama takvası oldukça fazla olan insanlar var, oldukça fazla bilgisi olan ama hiç takvası olmayan insanlar da var, ki bu insanlar Allah için o kadar da değerli değiller. Ve takva sadece Allah'ın bilebileceği bir şey olduğu için bizler saflarımızda eşit bir şekilde duruyoruz. Sahabe için aralarında rütbeler olduğunu söylüyoruz, ama mesela "Ebubekir, Osman, Ömer" ilk sıraya lütfen" gibi bir durum yok. "Ebu Sufyan, ikinci, üçüncü sıraya". Böyle bir şey yok ki. Böyle değil, bir sıradalar, hatta münafıklar da aynı sırada dururlardı. Aynı sırada. "Rüku edenlerle birlikte rüku edin" dini öğreten insanların, alim sınıfın, davet edenlerin, konuşmacıların, diğer tevazu sahibi olan insanlarla birlikte tevazu sahibi olmaları gerektiğini ifade ediyor.

Size beni çok etkileyen bir hikâyeyle veda edeceğim, çünkü bana bir düşünme fırsatı verdi. Dubai'ye gittim ve bir adamla uzun bir yol geçirdim. Pakistanlı, Dubai'de yaşıyor ve tüm parasını memleketindeki ailesine gönderiyor. Birçok kişinin yaşadığı şey değil mi? Arabayı kullanıyordu, beni otele götürüyordu, sonra konuşmaya başladık. Bana Urduca "Sanırım seni bir yerde gördüm ben." dedi. Konuşmaya başladık, beni televizyonda görmüş, yaptığım birkaç Urduca çalışma vardı, öyle görmüş. Konuşuyoruz, "Ben de limuzin, taksi falan sürüyorum işte, sen çok şanslısın, Kur'an'ı çalışma ve Kur'an'ı öğretme fırsatı yakalamışsın, bana dua et, ben bu dünya işlerindeyim" falan dedi. Dedim ki: "Bak, Resûlullah (sav) 'el kâsibû habibullah" diyor, 'düzgün bir geçimlik kazanan kişi Allah'ın sevdiğidir'. Allah'ın sevdiği, '...ve malını korurken öldürülen kişi de şehittir'. Allah'ın sana kazanmanı emrettiği şekilde kazandığında, burada harcadığın her dakika ve ailene harcadığın, verdiğin her para ile ibadet yapmış oluyorsun. Sürekli bir ibadet halindesin. Ben arkada oturuyorum sen de önde arabayı sürüyorsun diye, Allah'ın kimi daha çok sevdiğini ve Allah için kimin daha değerli olduğunu bilmiyoruz biz. Bunun onunla bir alakası yok. Müslüman toprağındaki binlerce insanla dolu devasa bir mescide birisi hutbe veriyordur ve birisi de abdest alanını temizliyordur, ve belki de abdest alanını temizleyen adamı Allah hatipten daha çok seviyordur. Oldukça olası bir şey.

Bizim dinimizin güzelliği burada. Birbirimizden daha iyi veya daha kötü değiliz. Kendimizi mânen alçalan herkesle birlikte alçaltıyoruz. Ümmetin içinde bu sınıf toplumunu yaratmayın. Bir taraftan öğretmenlerimize ve alimlerimize saygı göstermeye devam edeceğiz, aynı anne-babamıza yaptığımız gibi. Vallahi, bize verdikleri ilim armağanı paha biçilemez bir armağan. Ama aynı zamanda bunun bir sınıf toplumuna dönüşmesine izin vermeyeceğiz. Çünkü bu olursa İsraillilere olan düşüşün aynısı bize de gerçekleşecek. Allah (cc) bizleri bundan korusun.

20. Bölüm

“İnsanlara iyilik etmelerini emrediyorsunuz da kendinizi unutuyor musunuz? Aklınızı kullanmıyor musunuz? Sabır ve namazla Allah'tan yardım isteyin. Şüphesiz bu huşu duyanların dışındakiler için ağırdır. Onlar kesinlikle rablerine kavuşacaklarını ve gerçekten O'na döneceklerini çok iyi bilirler. Ey İsrailoğulları, size bağışladığım nimetimi ve sizi (bir dönem) alemlere üstün kıldığımı hatırlayın. Ve hiç kimsenin, hiç kimse adına bir şey ödemeyeceği, hiç kimsenin şefaatinin kabul edilmeyeceği, hiç kimseden bir fidye alınmayacağı ve yardım görülmeyeceği bir günden sakının.” (Bakara, 44-48)

“Rabbim, benim göğsüme genişlik ver, işimi kolaylaştır; dilimden de şu düğümü çöz ki sözümü iyi anlasınlar.” (Tâhâ, 25-28)

En son İsraillilere verilen emri öğrenmiştik. Bu doğrudan İsrailoğulları’na söylenen bir bölüm. Doğrudan onlara, dolaylı olarak bize. Çünkü sahabenin dediği gibi. “Onlar hakkında indirilen, bize ibret.” Onlara geliyor, onlara söyleniyor. Ama bizim için de bir ders ve uyarı içeriyor. Bu yüzden bu bölümlere çalışıyoruz. Son okuduğumuz şey: “Namazı kılın, zekâtı verin, rükû edenlerle rükû edin Sizler kitabı okuduğunuz halde insanlara iyiliği emredip kendinizi unutuyor musunuz? Aklınızı kullanmıyor musunuz?” (Bakara, 43-44)

Sonra diyor ki: “İnsanlara iyilik etmelerini emrediyorsunuz da kendinizi unutuyor musunuz?” Aslında bugün başlamak istediğim yer burası. Bu anlaşılması çok basit bir ayet ve burada karışıklıklar çok az. Arka plan ile alakalı size bahsetmek istediğim birçok konu zaten konuşuldu. Bundan dolayı, bugün biraz daha hızlı ilerleyebiliriz. Normalden biraz daha fazla ayet işleyebiliriz. Yani Allah, şimdi yozlaşmış bir dini liderin en yaygın ikiyüzlü tutumlarından biri hakkında yorum yapıyor. Diyor ki: “اَتَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ” “Siz insanlara iyiliği emrediyorsunuz.” “بِرٌّ” kelimesi “إِيفَاءُ العَهْدِ” anlamında. Yani ‘sözünde durma’ anlamında kullanılıyor. Dürüstlük ve benzerleri anlamında kullanılıyor. Burada ‘iyilik’ olarak çevrilmiş “بِرٌّ” kelimesi, Arapçada “بَرَّ” kelimesinden geliyor. “بَرَّ” aslında kara anlamına geliyor. “بَرَّ” ve “بَحْرٌ” zıt anlamlılar; Kara ve deniz. Ve “بَرَّ” ’iyilik’ kelimesindeki fikir, “بَرَّ” kelimesiyle bağdaştırılırsa,

insanların yaptıkları iyiliklerin temelleştirilmesidir. Yani iyiliği yapmada kararlı olmaları, sürekli iyilik halinde ve iyiliklerinde sabit olmaları.

Burada söylenmek istenen şu; siz insanlara vaazlar veriyorsunuz ve onlara yaşamaları gereken yüce iyilik standartları veriyorsunuz. "وَتَنْسَوْنَ اَنْفُسَكُمْ" Ve siz kendinizi unutuyorsunuz. Yapmanız gereken tek şey vaaz vermekmiş gibi. Vaaz verdiğiniz hiçbir şeyi yapmak zorunda değilmişsiniz gibi. Bu aslında çok önemli, 'aynaya da bakmalısın' gibi bir şey, benim gibi insanlar için, dini öğretmenin herhangi bir aşamasında veya herhangi bir kapasitede olan insanlar için... Bir şeyler öğreteceğiniz zaman bu dersler konusunda kendinize karşı dürüst olmalısınız. Ve Beni-İsrail'e ne olmuştu? Onlar doğruluk ve iyilik hakkında o kadar yüksek ve kutsal standartlarda vaazlar veriyorlardı ki, bunlara kendileri bile ulaşamadı. Yani olan şu ki, siz iyi insanların hikâyelerini duyarsınız, büyük bir topluluk toplanıp bir ders dinlersiniz. Kırk gece boyunca, her gece teheccüde kalkan bir âlim hakkındaki dersi duyarsınız. Ve bu âlim sabah namazı için hiç abdest almamıştır da. Çünkü her gün yatsı namazı için aldığı abdest, sabah namazında hala geçerlidir. Bunlar Allah yolundaki insanlardır ve sen de orda oturmuş diyorsun ki: "Ben daha... Sabah namazı nedir?" Yani büyük bir uyumsuzluk var.

Siz Allah'a dua eden, Allah (cc)'ın da dualarını kabul ettiği insanları duyarsınız. Çünkü onlar Allah'a o kadar yakınlardı ki, doğrulukları o kadar muhteşemdi ki Kur'an'ı üç günde bir hatmederlerdi veya bunun gibi şeyler... Veya bilirsiniz, bu gibi yüce ve doğru şeyler yaparlardı. O kadar çok hayır işler, o kadar çok sadaka verirlerdi ki, evlerinde hiçbir şey kalmazdı. Ve onlar sadece Allah'a güvenirler. Allah'ın onları rızıklandıracağına ve bu gibi şeylere... Büyük bir toplulukta böyle şahane, doğruluk hikâyeleri duyduğunuzda ne olur? Yani, böyle büyük bir toplulukta dinindeki temellere zar zor tutunan biri bunları duyar ve "Bu din aşırı derecede iyi insanlar içindir ve ben kesinlikle öyle biri değilim" der. "Yani bunları, benden çok daha iyi ve çok uzun zaman önce yaşamış insanları hatırlamak için dinlemeliyim." Yani İslam için en güzel zamanlar çok uzun zaman önceydi. Şimdi ise biz sadece arta kalan kirli insanlarız, sadece arta kalan iğrenç insanlarız. Onların hikâyelerini duyup kendimizi kötü hissederiz. Hepsi budur, geride kalan hepsi budur. Ve bu, fikir belirsizliği oluşturur. Aslında inançlı bir insan kendinden vazgeçmeye başlar. En komik olanı ise bu konuşmaları ve dersleri veren insanlar için Allah diyor ki, "Onların çoğu tebliğ ettiklerini temsil etmiyorlar." Sen 40 seneyi teheccüd kılarak mı geçirdin. İnsanlara ne yapmalarını anlatıyorsun!

Allah (cc) aslında bu dini çok kolay kıldı. Rasulullah (sav)'ın, İslam'ı öğretmek için seyahat eden sahabeye verdiği uyarılardan biri şöyle: Sahabeleri topladı ve dedi ki: Peki, siz çıkıp da İslam'ı öğreteceğiniz zaman ne yapmalısınız?

Kolaylaştırın, zorlaştırmayın. Onlara müjdeleyin, insanlar arasında nefret ve ümitsizlik yaymayın. Bunu yapmayın. Pozitif mesajların kaynağı olun.

Çünkü bilirsiniz. Üniversite veya benzeri ortamlarda Profesör hocalarınız olur. Dersin ilk günü sınıfa gelirsiniz ve profesör der ki: "Bu arada benim sınıfımda çoğu kişi kalıyor, haberiniz olsun." Birinci sınıf öğrencisi için hiç teşvik edici değil. "Sınıfımdan çoğu kişi kalıyor, %95 civarı..." Göreceğiniz şu ki; sınıfın yarısı ayrılacak ve nasıl olsa başka bir ders bulmak zorunda kalacak. Bu şekilde başlayamazsınız. Şöyle başlayabilirsiniz. Bakın, bir seferinde profesörlerimden biri demişti ki; "Hepinizin aslında bir A'sı var. (100)" "Demek istediğim bunu sürdürmek size kalmış, ama zaten var bu. Benim istediğim size bir A vermek." Ve ben şöyleydim; "Evet, sen bu işi biliyorsun." Bu ders diğer aldığım derslerden daha zordu. Ama en başından beri bu zihniyet oluşturulmuştu. Yani onlar insanlara iyiliği daha büyük standartlarda verirlerdi. Üstelik bunları kendileri de uygulamazlardı.

Dün Araf Suresi'nde olan bir ayeti örnek vermiştim, kendilerine 'zincir' ve 'prangalar' taktıkları yer. "...Ağırlıklarını kaldırır, üzerlerindeki zincirleri çözer..." (Araf, 157) Kendilerine yükler yüklediler ve zincirler taktılar. İşte Kur'an bu yükleri ve zincirleri kaldırmak için geldi. Aslında, bu durum maalesef tarihin tekerrür ettiği bir durum. Yani bu konuya açıklık getirmek gerek. Bu çok güçlü bir konu. Ve bu konuda Dr. Akram Nadwi'ye çok minnettarım. Şahsım adına çok minnettarım, bu konuyu anlamama çok yardımcı oldu. Senelerdir bu konunun ciddiyetini kavrayamamıştım. Ta ki onunla birlikte bu konu üzerine çalışana kadar. Esasen, bizim dinimizde pratik anlamda yapılması ve yapılmaması gerekenler çok sınırlıdır.

Asıl olan, yapmanız gereken bazı önemli şeyler var; namaz gibi, zekât gibi. Bunlar önemli şeyler. Bunlar yapmanız gereken temel şeyler, değil mi? Ve belirli, uzak durulması gereken önemli yasaklar var. Yapılmaması gereken önemli bazı suçlar var. Mesela, Kur'an üzerinde çalışmalarımla elde ettiğim listemin başında. Kendi savunduğum listeye göre şirkten sonra ebeveynlere karşı kötü olmak geliyor. Veya onlara karşı dolaylı yoldan kaba olmak geliyor. "Ve bil valideyni ihsanen" Kur'an'ın minimum standartlarındandır. "İhsanlı ol"un manası ebeveynlere karşı mükemmel olmaktır. Bu aslında minimum standarttır, değil mi? Şimdi bu istisnai durumu bir kenara bırakalım. Bu Kur'an'ın kuralıdır. Bunlar kaçınmanız gereken çok çok önemli şeylerdir. Ayrıca, bu pratikte konuşulan dinin iç çemberidir. Bunun dışında da sünnet alanı var. Sünnet; Peygamber (sav)'in Allah'a olan sevgisinden ve Allah'a yakınlaşmak için, zorunluluk olmadan yaptıklarıdır. Mesela, fazla rekât kılardı. Her farz namazla beraber ekstra sünnet rekâtları var, değil mi? Ekstra olarak yaptığı belirli ibadetleri, belirli namazları, duaları ve zikirleri vardı.

İstiğfar ederdi, pazartesi ve perşembe günleri fazladan oruç tutardı. Teheccüd, gece namazı kılardı. Bunlar minimumun üstünde olan şeyler. Gece namazı Peygamberimiz (sav)'e zorunlu olmasına rağmen, bizim için değildir. Fakat uyguladıklarının çoğu bizim için sünnettir, uygularsanız sizin için iyidir. Uygulamazsanız da illa günahkâr değilsinizdir. Aynı şey, şimdiki geleneğimizde mevcut.

İnsanlar, biz Müslümanların gerçekten iyi kaldığından emin olmak istiyorlar. Bu yüzden, bu ekstra işleri ortalama bir Müslüman için o kadar çok vurguluyorlar ki. Üstelik yapılması gereken ile ekstra vaadi veren şeylerin arasındaki farkı anlatmıyorlar. Aradaki farkı anlatmıyorlar ve bu yüzden fazla geliyor. Dünyanın benim doğduğum bölgesinde büyüyen çoğu insan, öğle namazının farzından önce ve sonra olan sünnet namazlarını da öğle namazı olarak sayarlar. Dört, dört, iki. Öğle namazı budur. Ve biz bunlara sünnet veya başka bir şey desek de birine "Hepsini kılamıyorsan en azından sadece farzını kıl." demek çok büyük bir yanlıştı, bu söylenmezdi. Anlatılan şuydu: "En iyisi hepsini kılman yoksa büyük sıkıntı. Çünkü şimdi sünnetleri bırakırsan bir dahakine farzları bırakırsın." Yani bu koruyucu bir tedbirdi. Yani bir gün tembellik etseniz bile iç çekirdeğe, farz namazlara dokunmayacaksınız. Düşünce buydu. Bu koruyucu bir tabakadır, değil mi? Buradaki problem ise, bu koruyucu tabakanın dine meyilli insanlar için olmasıdır. Dine çok meyli olmayan büyük çoğunluğa ne olacak peki? Bunu duyunca; "Kaç rekât kılmam gerekiyor? Bekle, bu ne kadar sürüyor?" Diyecekler ki: "Bu çok fazla, ben bunu yapamam ki. Benim günde beş kere, her defasında yarım saat ayıracak vaktim yok." Onları, en azından minimum gerekliliği yerine getirmeye başlatmalısınız. En azından hiçbir şey yapmasalar da farzı kılmalarını, böylece çok büyük bir günahtan kaçmalarını sağlayın. Bu daha az ve daha küçük bir gereklilik.

Fakat daha geniş halk kesimi için ayrıntılarda minimum gereklilik olursa zamanla birçok Müslümanın namazı tamamen bıraktığını görürsünüz. Yani gerekçeleri; "Biz gereklilikleri Müslümanları korumak için çoğaltıyoruz." Fakat problem şu ki gereklilikleri çoğalttıkça Müslümanlar zarar görüyor. Müslüman topluluğun küçük bir kısmına faydası oluyor, kalan çoğunluğu aslında daha çok uzaklaştırıyoruz. Benzer durumlar yasaklı şeylerde (muharramat) de oluyor. İslam'da açıkça yasak olan, haram olan şeyler hakkında şüphe yoktur. Kesinlikle haramdır. Haramı şu küçük daire olarak düşünün. Bazen fakihler veya bazı kişilerin yaptığı ve İsrailiyatta olan ise diyorlar ki: "Bunlar, şunlar veya bu dairenin içinde olmayıp dışarıda bir yerde olanlar bile haramdır. Çünkü bunlar muhtemelen seni harama sürükleyecektir."

Yani seni harama sürükleyen herhangi bir şey, haramla ilişkilidir ve muhtemelen bu da haramdır. Burada da bir problem vardır. Yani insanlar o kadar ileri giderler ki... Hatta önceden bir dersteydim. Çok komikti. Güneyde

ismi söylenmemesi gereken bir yerde, bir gençlik konferansıydı. Ve benden önce ders veren hoca, 45 dakika boyunca insanlara Youtube'un neden haram olduğunu anlatıyordu. 45 dakika boyunca Yotube'un neden haram olduğunu anlatıyor. Aynı zamanda da kayda alınıyor ve klipler yükleniyor. Tahmin edin nereye? Ama her neyse... Ama onun amacı, Youtube'da harama sürükleyebilecek şeylerin olması. Bu şeyleri tamamen engellemeliyiz, hayatımızdan çıkarmalıyız. Bu bahsettiğimiz aşırı koruyucu tedbirdir.

Olan şu ki, açıkça Youtube veya Facebook'un haram olduğunu söyleyen bir hadis veya ayet var diyemezsiniz. Bu şeyleri takdir etmiyorum ama haram da diyemem. Çünkü bir şeye "haram" demek çok büyük bir şey. Fakat onlar aşırı korumacı tavırla diyorlar ki: "Biz haram olan şeylerle ilgili fetvaları çoğaltacağız." Ve bildiğiniz gibi ortalama Müslümanlar; "Bu adamların her dediklerini dinlemek istemiyorum." derler. Çünkü tekrar edip durdukları nedir, haramdır. Etraflarındaki her şey haramdır, değil mi? Bu yüzden insanlar dinden kaçıyor. Allah (cc) onlara diyor ki: Siz kendinize bu yüksek standartları koyuyorsunuz. Bu standartları koyup insanlara her şeyin haram olduğunu söylüyorsunuz.

Bu arada ben bir müftü değilim, fakih değilim. Bunlara yakın bile değilim. Kişisel bir şey olunca, bir şeyin helal veya haram olduğunu bilmek istediğimde, bir fakihe gidiyorum ve öğreniyorum. Ve bunu size bile anlatmıyorum. Size anlatmıyorum. Fakat bazı âlimler diyorlar ki: "Bu haram, şu haram. Kesinlikle yapılamaz, hiçbir şekilde yapılamaz, yasaktır..." Ve sonra aynı âlimlerin, az önce "haram" dedikleri şeyi yaptıklarını görürsünüz. Mesela tüm ders boyunca fotoğraf çekmenin haram olduğunu anlatmışlardır. Ama pasaport için fotoğraf çektirirler. "Bu bir mecburiyettir." Peki, o halde mecburiyetler işleri helal mi kılıyor? "Ve umrenin mecburiyet olduğunu kim söyledi? Zaten hacca gitmişsen... Bu yüzden bırak bunları da pasaportunu bana ver, parçalayayım. Çünkü daha demin herkesi ikna ettin." Bazı insanlara bu şekilde sorular sormuşluğum var. Bu tarz bir ders veriyorlardı ve dersten sonra salondaki konuşmacıya dedim ki: "Neden bunun haram olduğunu söyledin?" "Kardeşim, haram olmadığını biliyorum ama insanlar bunun yanlış olduğunu bilmeli." Ben de: "Haram ile yanlış arasındaki fark nedir kardeş? Bunu bilerek yapıyorsun." dedim. "Evet, biliyorum ama çoğunluk..." "Neyin çoğunluğundan bahsediyorsun! Daha demin bana haram olmadığını söyledin. Bu konularda kendimize karşı dürüst olmalıyız." İşte bu "İnsanlara iyiliği emredip kendinizi unutuyor musunuz?" dur.

Bu arada, zamanın Yahudi topluluğu için bu aslında bir tekrar gibiydi. Bu ilk defa duydukları bir şey değildi. Bunu İsa (as)'dan da duymuşlardı. İncil'in Yeni Ahit'inin geri kalanında bu ifadelerin bazıları hala bulunuyor. Mesela İsa (as) Beni İsrail'in hahamlarını çok eleştirirdi. Kur'an'ın Yahudi halkına karşı

saldırgan olduğunu düşünüyorsanız, aksine o çok ılımlı. İsa (as)'ın dedikleriyle karşılaştırılırsa Kur'an aşırı ılımlı. Doğrusu, onlar için çok daha iyi. Onlar bilginlerine 'ulema' diyorlardı. İsraililler âlimlerini böyle çağırıyorlardı. Şeriat âlimlerinden biri şöyle cevapladı; "Üstat, bu şeyleri söylediğin zaman bizlere de hakaret ediyorsun." Yani Ulema, İsa (as)'ın söylediklerine güceniyor. Peki, nasıl cevaplıyor? İsa (as) dedi ki: "Siz, şeriat âlimleri, yazıklar olsun sizlere ki; insanları taşıyamadıkları yüklerle yüklüyorsunuz... Ve onlara yardım etmek için tek parmağınızı bile kımıldatmıyorsunuz." Bu aslında Kur'an'da da tekrarlanıyor.

"اَتَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَتَنْسَوْنَ اَنْفُسَكُمْ" Siz insanlara iyi olmalarını, sürekli iyi olmalarını mı söylüyorsunuz? Ve iyi olmalarını emrediyorsunuz. İnsanları buna teşvik ediyor ve kendinizi unutuyorsunuz. "وَاَنْتُمْ تَتْلُونَ الْكِتَابَ" "Ve siz kitabı okuyanlarsınız." Siz kitabı okuyanlarsınız. Aynı zamanda, onların konuşmalarındaki iyilik standartlarının kitapta okuduklarıyla aynı olmadığını ima ediyor. Kitap bir 'iyilik' söylüyor, onlar başka bir 'iyilik'ten bahsediyor. Yaptıkları birbirine uymuyor. Siz kitapla eğitilmiş insanlarsınız. "وَاَنْتُمْ تَتْلُونَ الْكِتَابَ" En çok sizin onu yaşaması gerekirdi. "اَفَلَا تَعْقِلُونَ" (Bakara, 44) Neden düşünmüyorsunuz, neden anlamıyorsunuz?

Burada, Kur'an'ın İsraillilere dayanan büyük bir konseptine geliyoruz. Bunu anlamak çok önemlidir. Bu âlimler hakkında, ilim sahibi olduklarını söylüyoruz. Ben-i İsrail uleması şüphesiz ki fazlasıyla ilme sahiplerdi. Allah onlara şöyle demiyor: "efela te'lemun" "Neden bilmiyorsunuz?" veya "Bilmiyor musunuz?" Çünkü onlar biliyorlar. Onların sorunu ilim değil, 'Efela te'lemun' demiyor. 'Efela te'kilun' diyor. "Neden düşünmüyorsunuz? Neden anlamıyorsunuz?" Yani Kur'an'da bilmek ve düşünmek arasında büyük bir fark var. Biri bir şey biliyor olabilir; ama onun hakkında hala düşünmüyordur. Biri Kur'an'ı çok iyi biliyordur ama Kur'an hakkında hiç düşünmemiştir. Bir kişi hadisleri ezberleyebilir ama hadisler hakkında hiç düşünmemiştir, bu mümkündür.

Kur'an'ın sürekli eleştirdiği, "Neden bilmiyorsunuz?" ya da "Bilmiyor musunuz?" ya da "Bilmeniz gerekiyor." değildir. Kur'an'ın sürekli eleştirdiği nedir? "Düşünmelisiniz, neden düşünmüyorsunuz? Neden akletmiyorsunuz? Ne yaptığınızı düşünün." Yani bu çağrı âlimlere bile yapıldı. Hatta âlimlere de yapıldı. O (Allah) âlimlerle başladı. Allah Ben-i İsrail'in âlimleriyle başladı. Zamanın en bilgili, en entelektüel insanlarıyla. Onlara söylüyordu. "Neden düşünmüyorsunuz?" Ne öğrendiğinizi biliyor musunuz? Bu düşüncenin aslında insani bir süreç olduğunu öğreniyorsunuz. Eğer sizin âlimleriniz, liderleriniz ya da uzmanlarınız varsa, çok şey biliyor olmaları... Sadece birçok kitaptan alıntı

yapabiliyorlar diye bu onların doğru düşünceye sahip oldukları veya doğru düşünce sürecinde oldukları anlamına gelmez. Bu konular hakkında uzmanlığa sahip olmalarının düşünce süreçlerinde doğru oldukları anlamına gelmediğini biliyorsunuzdur. Siz, daha az bilgiye sahip birine de sahip olabilirsiniz. Hatta bunun en iyi örneği Resûlullah'ın kendisidir, sallallahu aleyhi ve sellem. O sadece Allah'ın kendisine verdiği bilgiye sahip. Sadece Allah'ın ona verdiği vahyi biliyor. Önceki kutsal kitaplardan, Tevrat ve İncil'den ayrıntılı bilgilere sahip değildi. Allah ona, önceki peygamberlere verdiği gibi okuma ve yazma yeteneği vermiyor. Ve bu insanlar çok fazla yıl harcıyorlar, çok yıllar çalışıp öğreniyorlar. Yine de Peygamber (sav)'e vahiy geliyor. Bu onların bilgisine göre değişmiyor. Aslında bu ikincil olarak, onların düşünme şeklini, onların vardıkları sonucu değiştiriyor. İnsanları düşünmeye teşvik etmemiz gerekiyor.

Şimdi, biliyorsunuz; "Efela te'kilun", "Öyleyse neden anlamıyorsunuz?" Bu İsraillilerin bozuk etnik grubu... Onları nasıl düzeltebilirsiniz? Onları bu zihniyetten nasıl çıkarabilirsiniz? Demek istediğim, eğer cahil kesime sahipseniz bunu anlarsınız. İnsanlar şöyle der: "Evet, onlar cahil. Biz onları eğitmeliyiz." Önce onları eğitmeliyiz sonra onlar daha iyi olacaklar. Burada problem eğitim. Biliyorsunuz, eğitimimiz yoksa bizler cahil oluruz, burada problem budur. Yani çözüm eğitimdir. Güzel, eğer eğitimli insanlara sahipseniz, âlimler gibi ve problemli olan onlarsa, şimdi ne yaparsınız? Problemin eğitim olduğunu söyleyemezsiniz. Çünkü onlar en iyi eğitime sahipler. Ve onların hala büyük problemleri var. Hala var, anlıyor musunuz? Yani bir toplumun problemi bilgi ise biz bu bilgiyi sağlamalıyız. Ama başka bir grubun zaten bilgisi varsa, onlar için; "Onların daha fazla bilgiye ihtiyacı var." diyemezsin. Aslında Kur'an, onların çok az bilgisi olduğunu söylüyor. Kur'an diyor ki, onlar öncelikle Peygamber (sav)'i biliyorlardı. Onların bu konuda inanılmaz bilgisi vardı. Bilgide eksiklik yoktu. Onların başka bir şeye ihtiyacı vardı. Eğer zihin zaten bilgi ile yeterince dolmuşsa, boşluk nerede görünür? Kalpte görünür. Bu yüzden Allah, İsraillilere ne yaptı? Özellikle İsrailli âlimlere... Allah, onlara daha fazla bilgi edinmelerini söylemek yerine, aslında onlara manevi tavsiyeler verdi.

Allah (cc), onların problemin zihinlerinde değil kalplerinde olduğunu fark etmelerini sağladı. Aslında bir şey onları tutuyor. Bir şey onları Allah'a geri dönmekten alıkoyuyor. Sonraki ayette Allah diyor ki: "وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلٰوةِ" Yardım isteyin, yardım isteyin. Basit çeviriye göre; Sabır ve namazla yardım isteyin, destek isteyin anlamında. "وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلٰوةِ" "وَاسْتَعِينُوا", Fatiha'dan bir hatırlatmadır. "اِيَّاكَ نَسْتَعِينُ" Ama burada 'ب' yok. "İyyake nesteînû bis sabri

ves salâti" demiyoruz. Sadece "اِيَّاكَ نَسْتَعِينُ" diyoruz. Biz yardımını istiyoruz,

yardımını istiyoruz. Bu ayette sanki Allah, birisinin Allah'tan nasıl yardım alacağı sorusunu cevaplıyor. Öncelikle, "nestain" kelimesinin kökeni "a'vn" kelimesi hakkında bir şeyleri anlamanız gerekir. Bu kelimeye ait temel kelimeleri. Biliyorsunuz, Arapçada "yardım" kelimesini söylemenin birçok yolu vardır. "Nasar" diyebilirsiniz, "medet" diyebilirsiniz, "musaeda" diyebilirsiniz ve "a'vn" diyebilirsiniz. Daha başka birçok kelime de var. A'vn, yardımın özel tadıdır.

Bunun ne olduğunu size açıklamama izin verin. Eğer bir şey yapıyorsanız, elinizden geleni yapıyorsunuz ve işe yaramıyorsa, sonra başkasından işi bitirmek için yardım istiyorsanız bu "İstiane"dir. Yani, eğer patlak bir lastiğiniz varsa ve patlak lastiği tamir etmeye çalışıyorsanız ve kendiniz yapamadıysanız ve dışarıdan biraz yardım almak zorunda kaldı iseniz "İstiane" yaparsınız, yaptığınız işi bitirmek için yardım istediniz. Eğer tekeri patlamış arabanızın içinde oturuyorsanız ve yoldan geçen birine "Bana yardım et de lastiklerimi değiştirelim." diyorsanız. Bu "istiane" değildir. Çünkü hiç çaba göstermediniz. Bu nedenle "İstiane" kelimesi aslında "Çaba göstermeye hazırız ancak çabalarımızın yeterli olmayacağının farkındayız." fikrini veriyor. Kendi payımıza düşeni yapıp "Ya Allah, kabiliyetimizin yettiği kadar ilerleyeceğiz ancak, bizi her yere ulaştırabilecek tek kişinin sen olduğunu biliyoruz." Değil mi? İşte bu "istiane" noktasıdır.

Kendinizce çaba göstereceğinize dair söz veriyorsunuz. Şimdi, Allah diyor ki: "Isteinu" "Benden yardım isteyin.' Ama sizin çabanız ne olacak? Bu ne demek? Siz çabalarsanız, hakkınızı verecek, Allah yardım edecektir. "وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلٰوةِ" "Sabır ve namazla Allah'tan yardım isteyin." Allah'ın bu ayette bize öğrettiği şey dikkat çekici. Her insan Allah'ın yardımına muhtaçtır. Her inanan, özellikle Allah'ın yardımı için yalvarır, Fatiha'da olduğu gibi. "اِيَّاكَ نَسْتَعِينُ" Her seferinde söylüyoruz.

Allah, şimdi diyor ki, eğer yardımımı istiyorsanız bana iki şeyi göstermek zorundasınız. Eğer bana bu iki şeyi gösterirseniz, yardımımı size garanti ediyorum. Bu iki şey nedir? Sabır ve namaz. Başka bir deyişle, insanlar gelip "Sabırlı olmam için dua et." ya da "Namaza başlamam için dua et." dediğinde, Allah aslında diyor ki; sabır ve namaz size zaten verilmişti. Eğer bu iki şeyi kullanırsanız her şeyi size verecek. Yani diyemezsiniz ki: "Her nasılsa, ben bu ikisine sahip değilim. Bende sabır ve namaz yok. Çünkü Allah bunu henüz kalbime yerleştirmedi. Henüz bu konuda aydınlatılmadım ki. Beş vakit namaza başlayayım veya diğer insanlar gibi sabırlı olayım." Her insan sabır olma ve

namaz kılma kapasitesine sahip. Ve bu iki şeyi yapıldığında o zaman Allah'ın yardımı iner. Bu İsraillilerin hikâyesi bağlamında ne anlama geliyor? “Vestainu bissabr” ilk ve öncelikli olarak. Sebat ederek yardım isteyin.

"Sabır" Arapçada sabit olmak, baskı ne olursa olsun değişmeden kalmak anlamında. Allah, peygamber (sav)'i, vahiylerinde peygamber olduğunu bildikleri halde reddeden İsraillilere sesleniyor. Diyor ki: Dinleyin, sizin Allah'ın yardımına ihtiyacınız var. İnsanlar yurtlarından sürülüp dünyanın her bir yanına dağıldığından beri Allah'tan yardım diliyorsunuz. Şimdi, O'nun (Allah) yardımını istemenin zamanıdır. Ama O'nun yardımını almanız için sosyal statünüzü ve toplum desteğinizi kaybetmeniz gerekecek. Çevredeki insanlar ne derse desin, bu peygamberin yanında durmak zorunda kalacaksınız. Bu Resulün (sav) yanında durduğunuz zaman, etrafınızdaki herkes, tüm kardeşleriniz sizi terk edecek. Ama siz, sabrınızı göstermek zorundasınız. Bu gücü bulmanın tek yolu sabırdır. Bu senin için çok zor olduğunda ve artık baskıya bile dayanamadığın durumlarda... Yakıtını doldurma ihtiyacı duyacaksın. Peki, yakıtı nasıl dolduracaksın? Namazla.

“وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلٰوةِ” Aslında buradaki tavsiyeler aynıdır, Allah zorluk çeken herkese verir. En ağır yüke sahip olan sallallahu aleyhi ve sellem'in kendisinden başlayarak. “Onların dediklerine sabret.” (Kaf, 39) “Her kalkışında Rabbini hamd ile tesbih et.” (Tur, 48) Ne söylerlerse söylesinler sabırlı ol. Onların hakaretleri, suçlamaları ve nefretleri ezici hale geldiği zaman, sabırlı ol. Ve işler çığırından çıkınca, her kalkışında Allah'ı hamd ile tesbih et. Bu ne anlama geliyor? “Ve her kalkışında, Rabb'ini hamd ile tesbih et.” Bu neyi ima ediyor? Namazı. Namaz kılmaya gidin, namazınızda güç bulacaksınız. Bunu Nebi (sav)'in anlatısında buluyorsunuz. Resûlullah (sav); bir sorun onun için ezici hale geldiğinde, ona baskı yaptığında, ona yük olduğunda, hemen namaza koşardı. Peygamber (sav) diyor ki: “وَجُعِلَتْ قُرَّةُ عَيْنِى فِي الصلَاةِ” Hayatımda gözlerimi nuru, rahatlamam, sakinleşmem, -ifade aslında bir fırtına sığınağı anlamına geliyor- namazımdır. Sığınabileceğim yer, namazımdır. Beni koruyan, bana güç veren şey bu.

Yani, her türlü zorluktan geçen inanmış biri için, her şeyden önce azimle devam etmesi gerekir. Çatlamak üzere olduklarında, neyi arttırmaları gerekiyor? Namazı. “وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلٰوةِ” Bu onların yapmaları gereken şey. Namaz ama yapmacık bir namaz değil. Namaz bu değil. Bazen bizim yaptığımız kardiyovaskuler egzersizler gibi bir şey değil. Bu namaz değil. "Salah" kelimesi bağ kurmak anlamına gelen "sıla" kelimesinden geliyor. Allah'ın huzurunda durduğunda, O'nunla gerçekten bağ kurmak anlamında.

“وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلٰوةِ” Ayakta kalabilmek için, her şeyden önce Allah'tan yardımını isteyin. Bildiğiniz gerçeğin yanında durun ve bunda ısrarcı olun. Ve bunun üzerine bir son olarak, Allah ile konuşuyormuşçasına huzurunda durun. İşte bu yüzden ayet bu şekilde sona eriyor. Allah ayetin sonunda diyor ki: “ وَاِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ” Bu çok önemli. Bunu yapmalı çok zor bir şey. Gerçekten yapmak çok zor. Orada bir 'inna' ve 'lam' da var.

Kesinlikle yapılması son derece zor bir şey. Âlimler burada neden 'innehale kebiratun' denildiğine şaşırdılar. Çünkü 'ha' daki zamir müennestir. Ve daha önce belirtilen tek müennes namazdır. Bu yüzden bazıları namazın çok zor olduğunu söylediler. Namazın kendisi çok zor. Burada ima edilen şey, gerçek namazın çok zor olduğudur. Aslında namaz oldukça kolaydır. Rasulullah (sav) miraca çıktığında namaz 50 rekâttı. Sadece beş rekâta indirildi. Ve bu beş rekât çok vakit almıyor bile. Gerçekten çok vakit almıyorlar. Onlar (beş vakit namaz) gayet kolay talimatlardır. Meleklerin bile sürekli kendisi için istiğfar ve tesbihte bulundukları rab Allah'a ibadet etmek dışında başka bir amaç için yaratılmayan insanoğlundan, sadece birkaç saatin birkaç dakikasını istiyor. Çok fazla istemiyor, gerçekten çok fazla istemiyor. Bu yüzden gayet kolay. Ama Allah ile irtibat kuracak gerçek ibadet, güç bulduğun ve yenilendiğin ibadet ise oldukça zor. Bu kendiliğinden gelmez. Abdest almak kolay, kıbleye durmak kolay. "Allahu ekber" demek kolay. Fatiha'yı okumak kolay. Asr Sure'sini, Kevser Sure'sini ya da bildiğiniz diğer kısa sureleri hızlıca okumak kolay. Ama gerçekten Allah ile konuşmak, Allah'ın seni izliyormuşçasına orada durmanız, Allah'ı görüyor gibi... “كأنك تراه” O'nu görüyormuş gibi. Sadece Allah'ın huzurunda durduğunuzu hayal etmek, aslında bu gerçekten Allah'ın huzurunda duracağınızın provasıdır, bu çok zordur.

Ayette bu yüzden böyle diyor, “وَاِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ” Bu hakikaten çok zor bir şey. Gerçekten zor bir şey. “Kebira” kelimesi "büyük" anlamına gelir. Aslında "büyük" kelimesi eski Arapçada "neredeyse imkânsız olan şey" anlamına da gelir. Allah (cc) diyor ki: “وَإِن كَانَتْ لَكَبِيرَةً إِلاَّ عَلَى الَّذِينَ هَدَى” (Bakara, 143) “Bu, Allah'ın hidayet ettiği kimselerden başkasına ağır gelir.”

“وَإِن كَانَ كَبُرَ عَلَيْكَ إِعْرَاضُهُمْ” (En'am, 35) “Eğer yüz çevirmeleri sana ağır geldiyse...”

“كَبُرَ عَلَى الْمُشْرِكِينَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ” (Şura, 13) “Senin kendilerine davet ettiğin şey, müşriklere ağır geldi.” “Kebir” ve “kebira”daki anlam, Kur’an'da “çok zor, çok ağır şey, yutmak için çok büyük şey” anlamında kullanılıyor. Çok büyük bir anlaşma, kabul etmesi çok zor, değil mi? Şimdi, bu “ha”, aynı zamanda Allah'ın

şimdiye kadar söylediği her şeye referans niteliğindedir. Çünkü Allah; "Ya Beni İsrail" diye başladı. Ardından, onlara tüm vasiyetleri verdi. Size, bu vahiye gelmenizi söyledim. Size yapılan iyiliği anmanızı söyledim. Resûlullah (sav)'i kabul etmenizi size söyledim. Size, yozlaşmış uygulamalarınızı ve liderliğinizi bırakmanızı, Resûlullah (sav)'in önünde tevazu göstermenizi istedim. Tüm bunlar sizin için büyük bir anlaşma. Çok fazla şey isteniyor. "وَإِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ" Ve son olarak, insanlar der ki: "Bunu seviyorum ama şuna da meyilliyim." Şöyle derler; "İnnel istiane le kebîretun." Allah'tan yardım almak aslında çok zor. Çoğu insan Allah'ın yardımını hak edecek yeterli sabra sahip değil. Yani gerçek anlamda Allah'ın yardımını almak için. Çünkü Allah'ın yardımı iki şeyi gösterdiğinizde gelir; sabır ve namaz. Yani bu iki şeyi, bu iki şeyin gerekliliklerini tamamlayarak hakikaten Allah'ın yardımını almak, çoğu insan için büyük meseledir.

Ve Allah diyor ki: "إِلاَّ عَلَى الْخَاشِعِينَ" "Huşu kalitesini gösterenler hariç." Şimdi "huşu" nedir, bunu anlayalım. Anlamı aslında kendini izole etmek demek. Huşu'nun ilk anlamı kendini izole etmek, yani "inziva"dır. Ve "kendini alçaltmak, mütevazı olmak" anlamına da geliyor. "خشع بصره انكسر" "gözleri düştüğünde", "الخشوع في الصوة والبصر والبدن" (Ses, görüş ve bedendeki huşu) Huşu'nun gözlerden belli olması... Bilirsiniz, biri o kadar utangaçtır ki, başkasıyla göz teması bile kuramaz. Tevazudan dolayı gözlerini indirir. İşte bu, aslında "huşu"nun belirtisidir. "Huşu"nun ikinci bir çehresi de sesini bile yükseltmemektir. Aynı hâkim karşısındaymış gibi ya da bir polis memuru seni kenara çektiğinde "Her şey yolunda mı memur bey?" Yani sesini çıkmaması, işte bu "huşu"dur. Az önce "huşu"yu tecrübe ettiniz. Ve korkudan tüylerinizin diken diken olması, hâkimin ya da öğretmenin karşısında utanmanız. Bunlar aslında "huşu"dur. Allah diyor ki: Bunu kazanmak insanlar için çok zor olabilir, huşuya sahip olanlar dışında...

Peki, bir kişi nasıl böyle hisseder? Gözlerini düşürerek falan nasıl böyle hissederler? Bu arada biz namazda gözlerimizi ne yaparız? Aşağı indiririz. Namazda çığlık atar mıyız? Hayır. "وَلاَ تَجْهَرْ بِصَلاَتِكَ وَلاَ تُخَافِتْ بِهَا وَابْتَغِ بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلاً" (İsra, 110) Bu namazda huşudur. Namazdaki tilavette bir tevazuluk vardır. Namaza durmadan önceki tilavette (ezan) tevazuluk vardır. Ve ilk başta vücudun pozisyonuna bakarsanız; başımız aşağıda, gözlerimiz aşağıda, boynumuz bükük. Bu aslında çok güzel bir tevazu pozisyonudur. Namazın fiziksel şekli bile, rükûda öne eğilmemiz, secdeye inmemiz. Bunlar huşudaki mütevaziliğin fiziksel pozisyonlarıdır. Bu, konunun vücut tarafıdır. Allah diyor ki; onlar gerçekten bunu içlerine işlemeden Allah'ın yardımını almaları çok zor olacak. Burada, aslında Allah'ın sadece İsrailliler için verdiği değil, tüm ümmetler için verdiği çok güçlü bir anahtar var. Allah'ın bize yardımı, biz huşu

insanları olana kadar gelmeyecek. "وَإِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ إِلاَّ عَلَى الْخَاشِعِينَ" Yardım gelmeyecektir.

Ve siz Allah'tan yardım istemek için yeterli olmayacaksınız. Ta ki siz ve ben, sadece namaz kılmak değil de namaz ruhunu huşu ile tamamlayana kadar. Allah (cc) bizleri huşuya sahip insanlardan eylesin. Ve biliyorum, bazılarınızın şu sorusu olacak; "Huşuya nasıl sahip olunur, nasıl huşu sahibi olabilirsin ki?" Zor bir şey değil. Ve sürekli yapılabilecek bir şey değil. Bunu yapabilecek kabiliyette değiliz. Ama günü sonunda tek gereken şey, "أَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ الْقُرْآنَ أَمْ عَلَى قُلُوبٍ أَقْفَالُهَا" (Muhammed/24) Tek gereken bu.

İnsanlar, Kur'an'ın derinliklerine dalarak Allah'ın huzurunda durduğunda ve O'nun kelimelerini okuduklarında, huşu gelir. Mütevazılık gelir. Kendini dikkat dağıtıcı şeylerden uzaklaştırıp kendini namaz pozisyonuna koyarsan, sadece kılmış olmak için değil, onun için gerekli zamanı harcayarak kılarsan, işte o zaman gelir. Ve bu arada, kime namaz kılınması söylendi? Yahudilere. Bu arada bu konuda ihtilaf yok. Bazıları şöyle düşündüler; "Aman, Allah bu ayette diyor ki, sabırlı olmalısın ve namaz kılmalısın. Bu ayet Müslümanlar için olmalı, Yahudiler için değil." Fakat burada apaçık "Ya beni İsrail" demedi mi? En başından, direkt onlarla konuşuyor. Allah diyor ki; sizin kitabınızda bile ne tür namaz olursa olsun, ona ithafen huşu içinde olursanız, sizi oradan İslam'a yöneltirim. Müslüman olmanın haricinde, bunun arkasında başka bir gerçek var. Herhangi inançta bir insan, bir Hıristiyan, bir Yahudi, bir agnostik, bir Hindu, bir Budist...

Onlar yöneldiğinde: "Kim olduğunu bilmiyorum, fakat gerçekten yardımını istiyorum" diyorlar. "Oralardaysan, gerçekten yardımına ihtiyacım var." Ve sadece kendilerince yapabilecekleri dualarla yöneliyorlar. Allah, onları yol göstermeden bırakmaz. Bu şekilde İslam'a gelen ne kadar insanla tanıştığımı anlatabilir miyim, bilmiyorum. Tam anlamıyla, gökyüzüne bakarak konuşuyorlar. "Yardıma ihtiyacım var." Kendi kelimeleriyle Fatiha'yı okuyorlar. "اهدِنَا الصِّرَاطَ المُستَقِيمَ" "Bana yol göstermelisin, bana ne yapacağımı söylemelisin. Nereye gittiğimi bilmiyorum, bana yolumu bulmamda yardımcı olmalısın."

Yeni kaybettiğim arkadaşlarımdan biri, yaşlı bir dosttu, Afrika-Amerikalı 70'lerinin sonlarındaydı. Zeki bir adamdı, çok zeki bir adamdı. Yaklaşık 50 din üzerinde çalışmıştır. Ve inanç bulma arayışı içindeyken sadece bir dini okumakla da kalmamıştı. O dinin doğduğu yere gitti. Yani Güneydoğu'nun her yerine gitti. Asya'ya, Kudüs'e... Her yere gitmişliği vardı yani. En son düşündüğü din İslam'dı. Ve onun varsayımı, ilginç bir varsayımdı. Demişti ki; "En popüler dinler muhtemelen en yanlışlarıydı. Çünkü hakikat bu kadar kolay

olamaz. “Hakikati bulmak çok zor olmalı. Yani, gidip Aborjinler halkının herhangi bir yerinde bulunacağım.”, “...ya da bazı Budist manastırlarında ya da başka yerlerde, dağların derinliklerinde bir yerde başka bir şeyde. Bu şekilde olmaz.” Yani İslam çalışmalarını erteledi. Ve bu arada İslam ile zaten Hristiyan kökenli olduğu için varsayımları doğal olarak çok fazla çelişki içeriyordu. Her büyük dinin muhtemelen bu meseleleri olduğunu varsayıyordu. Bu yüzden en son İslam'a geldi. Ve İslam'ı okuduğu zaman sadece şahadet etmekle kalmadı, bir dava merkezi işletiyordu. İnsanlar gelip İslam ile ilgili sorular sorarlardı, gün içinde ve gün sonunda. O da soruları cevaplardı, Subhanallah! Ve sadece, gerçekten sadece Allah'a yöneldi ve sadece “Bana yol göster.” dedi. Allah'ın burada söylediği şey bu. Yahudilere bile söylüyor: “ وَاسْتَعِينُواْ بِالصَّبْرِ وَالصَّلاَةِ وَإِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ إِلاَّ عَلَى الْخَاشِعِينَ” Yani evet, Allah'ın bize şeriat olarak vahyettiği ibadetler var. Günlük 5 vakit namaz, abdest alıp kıbleye yöneldiğinizde ve doğru şekilde kıldığınızda... Ama bir kalp vardır; namazın kalbi, kulun gerçekten efendisine yönelmesidir. Böyle bir namazı her insanoğlu kılabilme kabiliyetindedir. Ve herhangi bir insan bunu yaptığında, Allah onların kapısını açacaktır. Subhanallah!

“الَّذِينَ يَظُنُّونَ أَنَّهُم مُّلاَقُو رَبِّهِمْ” Allah'ın “Onlar için çok zor olacak” dediği kimseler kim? Bu insanlar huşu sahibi olmayan insanlar. Huşu insanları nasıl olunur, bir sonraki ayette anlatılıyor. Ayetin beyanı işte budur. Bu yüzden “ellezine” ile başlıyor. Huşu insanları, tevazu insanları kimdir? “يَظُنُّونَ أَنَّهُم مُّلاَقُو رَبِّهِمْ” “Onlar, Rablerine kavuşacaklarına inanırlar.” (Bakara, 46) İtiraf ediyorum ki bu aslında kötü bir çeviri. “مُّلاَقُو رَبِّهِمْ” ifadesinden dolayı bu ayeti çevirmek çok zor.

Çünkü Arapça hakkında bilgisi olan bilir, “mulâkhu” kelimesi bir isim, fiil değil. Bu kelimeyle ilgili ilk problem bu, fiil değil. Ve ben bunu çevirince şöyle diyorum: “Rableriyle buluşacak olanlar.” “Buluşacak olanlar” dediğimde, bir fiil kullanmış oluyorum, değil mi? Arapçada bir isim olsa bile. Bu Arapça dilinin bir kısıtlamasıdır ya da Türkçeye Arapçanın bazı deyimlerini çevirmeye çalışmaktan dolayıdır, özellikle klasik Arapça çevirilerinde. Arapça öğrencileri için buradaki ikinci problem, bunun "idafa" olmasıdır. Şöyle değil; “Ellezine yezunnune ennehum mulâkhuna rabbahum...” Mef'ul olmuyor. Diyor ki; “Mulâkhu rabbihim”, bu idafa oluyor. Mudaf ve mudafun ileyh vardır. Öğrencilerin bugün yüzlerinde gülücükler olmalı çünkü resmi kayıtlılar, “Evet, gerçekten bir şey anlıyorum, mükemmel.” Şimdi 'mulâkhu rabbihim' ne demek, buna gelmeden önce size dil bilgisi ile ilgili konsepti basit İngilizceyle anlatayım. Arapçada şöyle dediğinizde “Ene”, şöyle diyeyim, “Ene alimun” ya da şöyle diyeyim, “Ene akilun tufahan” Aslında anlamı şu “Şimdi elma yiyeceğim.” Bu zaten onu yediği anlamına mı geliyor yoksa yiyeceği anlamına

mı? Yiyeceği anlamına geliyor. Bu iki kelimenin birbirinden ayrımı şöyle; "ene akilun" "tufahan" tufahatan hatta. Ama şöyle derseniz; "Ene akilu tufahatin", bunlar mudaf ve mudafun ileyhtir. Bu iki kelimeyi birleştirmiş oluyorsun, şimdi eşleşmiş oluyorlar. "Ben, bir elmanın yiyicisiyim." Aslında örnek olarak kötü, ama anlamı; aslında bu elmaları yedim bile. Bu elmayı yiyen bendim. Sanki orada yarım yenmiş bir elma var, sen de oradan geçerken gururlu bir şekilde; "Bu elmayı yiyen benim." Şey gibi, "Ben bir adam öldüreceğim." demenin aksine, "Ben bu adamın katiliyim." demek. Yani çoktan bu adamı öldürdüm.

Yani idafa yapılınca, bu aslında eylemin zaten yapıldığını gösteriyor. İdafa yapılmayınca, henüz yapılmamış oluyor. Öncelikle fark edin ki Allah: "inni cailun fil ardi halifa" diyor. "İnni cailu halifatin fil ard" demiyor. (Bakara, 30) İdafa yapmadı. "Halife yapacağım" henüz kurmuş mu, kurmamış mı? Henüz kurmamış, bu yüzden ayrı. Çoktan kurup sonra meleklere "İnni cailu halifatin fil ard", dünyada zaten bir hilafet kurdum, derdi. Bu ayet şöyle diyor, "...yezunnune ennehum mulâku rabbihim..." "Onlar ikna oldular." şimdi tam anlamıyla tercüme edeyim, "Rablerine kavuşmuşlar gibi." Rablerine kavuşacaklarına değil, zaten kavuştuklarına ikna olmuşlar. Bu çok güzel, çünkü Allah onları ilk yarattığında, onlar Rablerini zaten gördüklerine inanmışlardı.

Hayat yolculuğu ile ilgili konuşmamızı hatırlıyor musunuz? Bunun gerçekten olduğuna ikna olmuşlar. Bu durum İsrailliler için geçerliyse; Musa (as)'ı, onların liderlerinin yukarı çıkarıldığına ve Allah ile buluşup konuştuğuna ikna olmuşlar. Dün bununla ilgili konuştuğumuzu hatırlıyor musunuz? Bunun olduğuna ikna olmuşlardı. Ve her namaza durduklarında kiminle buluştuklarına ikna olmuşlardı? Allah ile buluştuklarına. Onlar zaten Allah ile buluşmuşlar. Allah ile buluşacaklarına inanmayan insanlar, bu da oluyor. Bu arada bu bir garanti olabilir, Rableriyle buluşmaları garanti edilir. Ama aslında, bir anlamda da sürekli olarak rableriyle buluştuklarını biliyorlar. Onların Allah'la bağları kesilmemiş. Ve Allah da onlarla bağını kesmemiş. Ve O'nunla gidip buluşacaklar. "ennehum mulâku rabbihim..."

Ve sonra onların geleceği geliyor. Bakın şimdi dil farklılaşıyor. Allah "ennehum raci'uhu" demiyor. "...Ennehum ileyhi raciun" diyor. Burada idafa yok. Bu ne anlama geliyor? Sadece O'na geri dönecekler. O'nunla zaten buluştular, O'nunla çok önceden buluştular. O'nunla buluşmayı garantilemişler ve O'na dönecekler. Yani bu ikisini birleştirirsek, bu ifadelerden biri aslında geçmişi, diğeri geleceği kastediyor. Aksi takdirde, bu şekilde görmezseniz, bir çeşit fazlalık olacak, ikisi de gelecek hakkında olacaktır. O'nunla buluşacaklar ve O'na dönecekler.

Bekleyin... Biriyle buluştuğunuz zaman, zaten ona dönmüş oluyorsunuz. Bir fazlalık var gibi aslında fazlalık yok. Aslında kitapta anlatılan, bu insanlar

hakkında söylenen, gerçekten Allah ile zaten iletişimde olduklarına inanıyor olmalarıdır. Namaza durduklarında Allah'la buluştuklarıdır. Allah (cc)'nin bu sahneyi tarif etmesi çok güzel. Bu noktayı defalarca söyledim; ama söylemenin zamanıdır bu dostlarım. Çünkü öyle mükemmel ki! Üstesinden gelemiyorum.

Dünyanın, dünya tarihinin en mükemmel anlarından biri, Musa (as)'ın dağa çıktığı andır. Çünkü Musa bir ateş göreceğini zannediyordu ve orada Allah ile konuşmaya başladı. Ve aslında daha da önemlisi, Allah onunla konuşmaya başladı. "Ya Musa!" Bir çağrı yapıldı, "Ya Musa!" Dağın üstünde ve ne olacağı hakkında hiçbir fikri yok. Sadece ateş bulup dağın yamacındaki ailesine ateş götüreceğini düşünüyordu. Ve orada Allah onunla konuşmaya başlıyor. Bu insanlık tarihinde çok büyük bir an. Allah, bir insan tarafından doğrudan duyuluyor. İlk kez Allah bir insan tarafından duyuluyor ve karşılıklı konuşuyorlar. Zikir için, Allah'ı hatırlamak için bundan daha iyi bir fırsat olamazdı. Demek istediğim, Allah'ı hatırlamanın, O'nunla konuşmaktan daha iyi bir yolu var mıdır? Nasıl konuşma, direkt konuşma. Ve bu direkt konuşmada Allah, Musa'ya ne anlatıyor? Sana, beni gerçekten nasıl hatırlayacağını söyleyeyim mi? "وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي..." (Taha/14) "Beni anmak için namaz kıl."

Namazınızı kılın ki, beni gerçekten hatırlayabilesiniz. Beni gerçekten hatırlamanın yeri neresidir? Namaz. Buradaki fikir; Allah'ın önünde durmamız, Musa (as)'ın Allah (cc) ile konuşmasından çok farklı değildir. Bu çok güzel! Peygamberimiz (sav)'in bir hadisinde; -Her Fatiha okuyuşunuzda, Fatiha aslında bir diyalog, kelime değil sadece- "الْحَمْدُ للهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ" dediğinizde, Allah diyor ki: "Kulum az önce bana şükretti." Bütün meleklerine anlatıyor; "Bakın bana az önce ne dedi." Her okuduğunuz ayete Allah cevap veriyor. Yine okuyorsunuz, Allah yine cevap veriyor... Allah ile konuşuyorsunuz, zaten O'nunla tanıştınız, zaten O'nunla buluşuyorsunuz. Her kıyamda durduğunuzda. Bunu fark ettiğinizde, zihniyetinizde ne gibi bir değişim oluyor? Demek istediğim, Fatiha'yı o kadar çok okuyoruz ki, ne yaptığımızı unutuyoruz. Ne yaptığımızı unutuyoruz. Fakat aslında O'nunla doğrudan iletişim halinde olduğumuzu anlamak, bu huşunun farkına varmak, namaz kılış şeklinizi değiştirecek. Allah ile iletişim kurma şeklinizi değiştirecek.

"الَّذِينَ يَظُنُّونَ أَنَّهُم مُّلَاقُو رَبِّهِمْ وَأَنَّهُمْ إِلَيْهِ رَاجِعُونَ" "Ve onlar, O'na geri dönecekler." "Raciun" kelimesi hakkında muhteşem bir şeyi vurgulamak istiyorum. Kur'an'da şunu görüyorsunuz; "ileyhi türceun", "O'na geri getirileceksiniz." Bu isteseler de istemeseler de geri götürülecekleri anlamına geliyor. Bir polis memurunun; "Adliyeye götürüleceksin." demesi gibi. Bu senin gitmen değil de götürülüyor olman anlamına geliyor. Yani, Allah Kur'an'da "türceun, yurceun" diyorsa, onlar geri götürülüyorlardır. Ama burada "merciun" değil "Raciun" görüyorsunuz. Bu insanlar; Allah'ın karşısına gelip O'nunla namazda buluşan

insanlar. Ve onlar Allah'a geri döneceklerine inanmışlar. Onlara, Allah'a geri götürüleceklerini değil de aslında sadece ve sadece Allah'a gideceklerini söylüyorlar. Başka bir deyişle, onlar kendi istekleriyle karşısına gelecekler. Bu insanlar, kıyamet gününde iletişimde bulundukları Allah ile buluşmaya sabırsızlananlardır. Kendi istekleriyle gelmişlerdir. Toplanmış ve itilmiş bazı insanlar var. Bir haşr gibi, hayvanların bir araya toplanması gibi.

Allah'ın dediği gibi; "وَإِذَا الْوُحُوشُ حُشِرَتْ" "Vahşi hayvanlar bir araya toplanmış" (Tekvir/5) Ve "yevmü'l haşr" bizim için de kullanılmış.

"ذَٰلِكَ حَشْرٌ عَلَيْنَا يَسِيرٌ" (Kaf/44) Bu toplanma bizim için de kolay. Ama insanlık arasında, kıyamet gününde Allah'a korkudan koşan değil de Allah'a her gün zaten koştukları için koşanlar var. Her gün, namazda O'nunla konuşmak için koştular ve kıyamet günü geldiğinde O'nun huzuruna gelmek istiyorlar. "وَأَنَّهُمْ إِلَيْهِ رَاجِعُونَ" Aslında her namaza doğru yürümeleri, Allah'ın huzurunda her duruşları, yani attıkları bu adımlar, Allah'la buluşacakları adımlar için birer tecrübedir. Bu bir alıştırma. Hepsi bu kadar. "وَأَنَّهُمْ إِلَيْهِ رَاجِعُونَ" Böylece Allah (cc), daha önce açık bıraktıklarını açıklayarak bu bölümü kapatır. "Ya Beni İsrail!", bununla başlamıştı. Bunu zaten okuduk. "يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ اذْكُرُواْ نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ" (Bakara, 47) İsrailliler! Nimetimden bahsedin. Üzerinize yağdırdığım nimetimden. "نِعْمَتِيَ الَّتِي أَنْعَمْتُ" iki defa. "Size verdiğim nimetten, iyilikten..." Bu nimetin ne olduğunu düşünüyorlardı? Onlara göre nimet, onların seçilmiş ve herkesten soylu olmalarıydı. Allah diyor ki: "وَأَنِّي فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ" "Size irade verdim, size dünyadaki bütün milletlerden daha fazla mallar verdim. Sizin örnek olmanıza izin verdim." Biliyor musunuz, Allah onlara, asıl nimetleri olan Allah'ın "tafdili" ile aslında herkesten üstün olduklarını hatırlatıyor. "Allah'ın 'tafdili' ile" demek, diğerlerinden daha fazla peygamberleri oldu, herkesten daha fazla irşada sahiplerdi. Size bahsedip duruyorum, onlar dinlerindeki neyi unuttular? Hesap gününü. Ahireti unuttular, cehennemi unuttular. Tevrat'taki bu kavramları hemen hemen sildiler. Size daha öncede anlattığım gibi; bu, Allah'ın Musa'ya ilk söylediği şeylerden biri.

"إِنَّ السَّاعَةَ لَآتِيَةٌ" (Mümin/59) "Zaman geliyor. Hesap günü geliyor." İsraillilere ilk öğretilenlerden biri budur. Bu, dağda dururken bile öğrettiği en önemli şeylerden biriydi, Araf Suresi'nden bir ayette diyor. Ve bunun hakkında her şeyi unuttular. Yani Allah; Size irade verdim, size dünyadaki bütün milletlerden daha fazla mallar verdim. Size verdiğim, insanlığın ihtiyaç duyduğu öğretilerin

en önemlisini, Allah'ın huzurunda duracağınızı, unuttunuz. Yani siz diğerlerinden daha çok, "وَاتَّقُواْ يَوْمًا" "Kendinizi o günden koruyun." Kendinizi o günden koruyun. Neden Allah sadece "vettekullah" demedi? "Vetteku yevmen" dedi. Çünkü onlar Allah'a karşı güvende hissediyorlardı. Ve kıyamet günü için güvende hissettiklerinden Allah'a karşı güvende hissediyorlardı.

Hesap gününden korkmadılar. Ve Allah aslında onları her şeyden daha çok unuttukları bir şeye çağırıyor, diyor ki; "O günden korkun." "لَا تَجْزِي نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْئًا" "Hiç kimsenin başkası adına bir şey ödeyemeyecek." Hiçbir insan, hiçbir kimse adına ücret ödeyemeyecek. Kaç kişi hakkında konuşuluyor? İki. Ödeme yapan ve ödemeyi alan, bunu anlıyor musunuz? Bu şimdi önemli olacak. 'جزي' aslında adil bir ücret. 'جزي' adil bir tazminattır. Adil tazminat bu dünyada ancak şöyle yapılabilir: Birisi için bir şey yaparsınız, size karşılığını öderler. Allah burada; "تَجْزِي نَفْسٌ عَن نَّفْسٍ شَيْئاً" ifadesiyle İsraillilere anlatıyor ki: Birbirinizden faydalar elde etmek için bu dünyada bir şeyler yapıyorsunuz; ama bu faydalar dünyada yok olacak." Gerçekten de 'جزي' istiyorsanız, kimden istemelisiniz? Allah (cc)'den. Kıyamet gününde, birbirinizden istediğiniz bu iyilikler, birbirinizden hoşlandığınız bu durum, aranızda olan bu sözlü anlaşma, değersiz olacaktır. Bu insanların hiçbiri sana bir karşılık vermeyecek. Bu dini reddetme nedenlerinizin hiçbiri başarılı olmayacak. "لَا تَجْزِي نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْئًا" Size, konuşulan iki kişiden bahsettim: Biri vermek istiyor, diğeri almak istiyor. Şimdi iyi dinleyin, Allah diyor ki: "وَلَا يُقْبَلُ مِنْهَا شَفَاعَةٌ" Bu ayet, vermek isteyen kişi hakkında. Daha sonra almak isteyen kişi hakkında bir ayet var, "meczi enha" Fakat bu ayette, "el cezia" geçiyor, yani veren kişi. Allah burada diyor ki; "Vericiden hiçbir şefaat alınmayacak."

Şefaat (aracılık) zor bir kelimedir, basitleştirelim bunu. Arapçada "şefaat" kelimesinin anlamı şöyle; Diyelim ki, ben bir öğretmenim sende benim sınıfımdasın ve seni okuldan kovmak üzereyim. Ve çok saygı duyduğum meslektaşlarımdan biri şöyle diyor, "Bana güveniyorsun değil mi? Ona bir şans daha ver." "Tamam, ona kızgın olduğunu biliyorum. Ama bana güven, benim hatırım için bir şans daha ver." Öğrencinin okulda kalmasına izin veren bu adamı, ona saygı duyduğum için dinledim, yani o bir "şefia" idi. Az önce o çocuk için şefaat yaptı. Biri kovulmak üzereydi ve güvendiğim çalışanlardan bir diğeri geldi ve şöyle dedi: "Dinle, onu kovma şimdi, iki ay daha ver. Sadece bana güven, onun iyiliği için yapmayacaksan, sadece benim hatırım için yap." Bu kişi ne oldu? "Şefia". İsraillilerin bir kavramı var ve her nasılsa bazı insanlar bu bozuk kavramı dinde geliştirdiler. Onlar, kötü insanlar, ama dünyada çok iyi insanlar

var. İyi insanları memnun ettikleri sürece, bu Allah'a yakın iyi insanlar Allah'ın huzurunda şöyle derler: "Allah'ım, bu kişi benimle. Ben senin dostunum, bu da benim dostum. Gitmesine izin versen? Benim için gitmesine izin versen?" "Beni biliyorsun, ben veli bir kulum, bana yardımcı ol." Bu kıyamet gününde "şefaat"tır. Allah İsraillileri, onlara şefaatin gelmeyeceği konusunda aydınlatıyor. Dünyada, hesap gününde başkaları hakkında konuşmaya yetkili birileri olsaydı, Peygamberler olurdu. Başkaları adına konuşan ilk kişi onlar olurdu.

Belki de Musa gelir ve Allah'a şöyle derdi: "Allah'ım, İsrailoğulları berbat ettiler biliyorum, ama onlar için kolaylaştır. Bırak gitsinler, sorun değil." "Beni çok seviyorsun, benimle çok konuştun. Bırak biraz olsun, önemli değil." Fakat Allah (cc) tarif ediyor, daha doğrusu Peygramberimiz (sav) kıyamet gününde bütün Peygamberlere ne olacağını tarif ediyor. Onlar bile "nefsim, nefsim..." diyorlar. Onlar bile kendileri için koşuyorlar. Ve aslında başkaları adına konuşabilen tek kişi; Resûlullah (sav). Bir tek o, başkası değil.

Allah diyor ki: "وَلَا يُقْبَلُ مِنْهَا شَفَاعَةٌ" Burada bahsedilen, iyi bir insanın geleceğini ve sizin adınıza "Lütfen onun gitmesine izin verin." diyeceğini ve onların özrünün ve şefaatinin kabul edileceğini düşünmeyin. Bu olmayacak. Şimdi şu sahneyi hayal edin, birileri gelir ve "Lütfen gitmesine izin verin." der ve o da "hayır, hayır gitmesine izin vermeyeceğim." der. "Sana saygı duyuyorum ama bu çok fazla." "Peki gitmesine izin verme, o zaman neden ondan bir ceza talep etmiyorsun?" "Gitmesine izin verme, ama en azından ona bir uyarı ver, ceza ver veya her neyse ama onu kovma."

İlk aşama şu; tavsiyeye göre affedilir. Eğer tavsiye işe yaramazsa, en azından bir ceza veya başka bir şey. Bir miktar para cezası veya başka bir şey verilebilir ve sonra bırakabilir. Bu ikinci aşama. Burada olan şu; "وَلَا يُؤْخَذُ مِنْهَا عَدْلٌ" "Ve hiçbir bedel, fidye kabul edilmeyecek" Bu ikinci aşama. İlk aşama "şefia" idi, birinin senin adına konuşmasıdır. Başını belaya girmez. Eğer şefia işe yaramadıysa, o zaman belki sana bir tazminat teklif edebilir. Bu da işe yaramayacak. Kıyamet gününde tazminat alınmayacaktır. Kimse sana hiçbir şey veremeyecek. " وَلَا هُمْ يُنْصَرُونَ" Ve sonunda Allah tarif ediyor: Bu insanlar hiçbir şekilde veya biçimde yardım edilmeyecek olan insanlardır. Başka bir deyişle, meleklerden yardım bekliyorlar, birbirlerinden yardım bekliyorlar, onlara Allah'ın bir yardım indirmesini bekliyorlar. Ama herhangi bir yerden, hiçbir şekilde yardım almayacaklar. "وَلَا هُمْ يُنْصَرُونَ" Bu arada, ayetteki "hum'' kelimesi, yardım edilecek başka insanlar olacağına işaret ediyor. Kıyamet gününde yardım edilecek insanlar var. Çünkü "hum" kelimesi orada olmasaydı "ve lâ yunsarun"

denilirdi. “Onlara yardım edilmeyecek.” “Ve lâ hum yunsarun”; yardım edilecek olanlar onlar değil, ama yardım edilecekler de var, demek. Allah (cc), hesap gününde bizi yardım ettiklerinden eylesin.

Bu, Allah'ın İsraillilere verdiği göz açıcı haber, aslında İsraillilere verilen ilk bölümün sonu. Buradan 121. ayete kadar İsraillilerin tarihidir. Ve Allah bu tarihe ısrarla işaret ediyor ve onlara nasıl dağıldıklarını anlatıyor. Bu çalışmamda, inşallah elde ettiğimiz bu serinin devamı boyunca, sadece üzerinden kısaca özet geçmek değil de herhangi bir ayrıntıyı atlamadan gitmek istiyorum. Aynı zamanda size tarihi zemini göstermek istiyorum. Özellikle, Bakara'yı anlatırkenki düşünce sürecimi anlamanızı istiyorum. Kur’an'da Yahudi ve Hristiyan tarihiyle çok güçlü bağlantıları olan bazı sureler var. Yahudi ve Hristiyanlar ile çok güçlü bağları var. Bakara da o surelerden biri, çünkü belli ki Yahudi tarihi hakkında konuşacak. Bu Kur’an'ın bakış açısıyla Yahudi tarihidir. Ama Yahudi tarihine başka bakış açıları da var, değil mi? Yahudi tarihine Yahudi bakış açısı vardır. Ve Allah doğrudan Yahudilerle konuşuyor.

Şimdi, bir Müslüman olarak seninle konuştuğum zaman söylediklerimi düşünürdün, peki ya bir Yahudi din âlimi ile konuşsaydın, aynı şekilde düşünür müydün? Hayır. Onun farklı bir geçmişi var. Farklı bir düşünce sürecine sahip. Onların farklı bir arka plan bilgisi var. Musa, İbrahim veya diğer peygamberlerin biri hakkında bir şeyler duysalar bile, onların peygamberler hakkındaki düşünceleriyle bizimkiler çok farklı. Yani onların düşünce süreci kimin düşünce sürecinden tamamen farklı? Müslümanların. Bir Kur’an öğrencisi olarak, yaptığım çalışmanın amacı sadece Müslümanlar için ne anlama geldiğini anlamak değil. Yahudi zihniyetine de gitmek istiyorum. Çünkü bunu dinleyenler onlardı. Bunu nasıl dinliyorlardı? Allah'ın bildiği hangi arka plan bilgisine sahip olduklarını ve daha sonra, Allah onlara bu sözleri verdiğinde, nasıl tepki verdiklerini anlamak. Yani, Yahudilerin ve Hristiyanların arka plandaki alt metnine sahip olmanız gerektiğini anlayın. Allah, tarihteki hikâyelerinden bahsettiğinde, hikâye zaten onlarla birlikte İncil'de de bulunur. Hikâyeye nasıl inandılar, hikâye hakkında nasıl düşündüler? Şimdi onlar Kur’an'ı dinliyorlar. Kur’an'ın, çocukluklarından beri duydukları hikâyeyi anlattıklarını duyuyorlar. Ama Kur’an, hikâyeyi değiştiriyor. Duydukları hikâye böyle değil, başka bir şey.

Size bahsettiğim Âdem (as)'ın hikâyesini hatırlayın. “Bu hikâye böyle değil, başka bir şey.” demişlerdi. Kur’an aslında onlar için anlatıyı değiştiriyor. Bizim onların nasıl düşündüklerini ve Kur’an'ın onlara nasıl yaklaştığını anlamamız için. “Hatibun’n nase ala kadri ukulihim” ‘İnsanlara akılları ve idrakleri çerçevesinde hitap edin.' Kur’an, Yahudilerin arka planını bilerek Yahudilere hitap ediyor. Kur’an, Mekkeli Arapların arka planını bilerek onlara Araplara

hitap eder Kur'an, Hristiyanların arka planını bilerek onlara hitap eder. Bu yüzden biz Kur'an'ın öğrencileri olarak, metni incelerken bu arka planı anlamaya çalışmak zorundayız. Bu ayetler bizim için sonsuz faydalar içeriyor. Ancak bunu anlarsak, Allah'ın sözünü insanlarla paylaşmak için daha iyi bir konumda olacağız. Anlamını ve faydalarını bu insanlarla paylaşabileceğiz. Çünkü aslında ayetlerin nereden geldiğini bildiğimizi görecekler. Ortak noktaların nerede olduğunu ve farklılıkların nerede olduğunu anlamamız gerekiyor. Bu benim için, özellikle bu günlerde, bu yaşlarda kesinlikle yapılması gereken bir çalışmadır.

Bazı insanlar, derste neden Yeni Ahit'ten İsa (as) hakkında alıntı yaptığımı sorarlar. Bunun sahih olduğunu ya da mutlak gerçek, vahiy olduğunu söylemiyorum. Değişiklikler yapıldığını biliyoruz, ancak hayatta kalanlar, Allah'ın Kitabı ile örtüşüyor. Allah'ın kendisi de şöyle diyor: "تَعَالَوْاْ إِلَى كَلَمَةٍ سَوَاء" "Ortak bir kelimeye gelin." Ortak bir kelimeye gelin. Onları aslında, kendi inanç geleneklerinde bizimkilerimize ortak bulmaları için davet ediyoruz. "بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ" "Bu bizim ve sizin arasındadır." Bu aslında dinimizin bir prensibidir. Onların kitaplarındaki gerçeği doğrularız, ama onların kitapları bizim kitabımızdaki gerçeği doğrulayamaz. Aslında tam tersi, çünkü bu Kitap onlarınkinin üzerinde muheymindir (kapsayıcıdır).

İşte bu tutumla Yahudi tarihi çalışmalarına katılıyoruz inşallah. Suyun ayrılması ile başlayacağız ve gerçekleşen diğer güzel maceralı şeylerin üzerinden geçeceğiz. Ve onlardan bazı ilginç resimler, fotoğraflar ortaya çıkacak.

Allah bizleri Hakim olan Kur'ân'ı ile mübarek kılsın, ayetlerinden ve hikmetli zikrinden faydalanmayı nasip etsin.

21. Bölüm

“Vaktiyle, erkek çocuklarınızı boğazlayıp kadınlarınızı hayatta bırakarak size işkencenin en şiddetlisini reva gören Firavun (ve) soyundan sizi kurtarmıştık. Bu, sizin için Rabbinizden büyük bir imtihandı. Hani, sizin için denizi yarıp sizi kurtarmış, Firavun (ve) adamlarını da siz bakıp dururken boğmuştuk. “Hani Musa’ya kırk gece söz vermiştik. Sonra onun arkasından siz kendinize yazık ederek buzağıyı ilah edinmiştiniz. O davranışlarınızdan sonra (akıllanıp) şükredersiniz diye sizi affettik. Doğru yolu bulasınız diye Musa'ya Kitab'ı ve hak ile bâtılı ayıran hükümleri verdik.” (Bakara, 49-53)

“Rabbim, benim göğsüme genişlik ver, işimi kolaylaştır; dilimden de şu düğümü çöz ki sözümü iyi anlasınlar.” (Tâhâ, 25-28)

Bir kere daha hepinize Es-Selamu Aleyküm ve Rahmetullahi ve Berekatuhu. Bugün Yahudilerin, İsrailoğulları’nın hesabına çok ilginç bir yolculuğa başlıyoruz. Allah onlara hatırlatırken, onlara anımsatma vasıtasıyla bizim hepimize de onların başından geçen inanılmaz şeylerden bir kısmını hatırlatıyor. Ama bundan bahsetmeden evvel kendime ve sizlere şunu hatırlatmak isterim: artık Ramazan'ın son on gecesine girmiş bulunmaktayız ve bunun bir sonucu olarak birkaç mesele var. Son on gün ve Kadir gecesi hakkında tekrar tekrar öğütler dinlediğinizi biliyorum. Büyük ihtimalle! Neredeyse eminim ki benim söyleyebileceğim sizin hâlihazırda duymadığınız, yeni bir şey yok. Bundan bahsetmemin nedeni de bu değil. Kendim ve sizler için sadece şunu hatırlatma: Eğer bu ilk yirmi günde Ramazan'dan yapmamız gerektiği gibi faydalanmadıysanız, Ramazan şimdi başlamış gibi davranın. Bu dönüm noktası! Bu son uzatma.

Önceki başarısızlıklarınızın ve hayal kırıklıklarınızın sizi aşağı çekmesine izin vermek yerine karamsarlığın bu son güzel fırsatları zehir etmesine izin vermek yerine her şeyin temposunu artırın ve yeniden başlayın ve inşallah en iyi şekilde faydalanın. En azından bu son on gecede yeni bir heves ve yeni bir motivasyon bulabilmeniz için ve bu hevesi çevrenizdeki diğer insanlara da aşılayabilmeniz için dua ediyorum. Son on gece hakkında söyleyeceğim ilk şey buydu. İkincisi ise bu vakit yalnızca kendiniz için daha fazlasını yapmak, daha çok Kur'an okumak, eğer mescide gitmiyorduysanız mescide daha fazla gitmek, daha çok dua etmek, daha çok zikir yapmak vakti, -bunların hepsini yapın- ama aynı zamanda Allah'ın cennetten melekleri indirdiğini söylediği bir zaman.

"Melekler ve Ruh o gece Rablerinin izniyle her iş için iner de iner." (Kadir, 4) Her çeşit karar... "مِّن كُلِّ أَمْرٍ" deyip nekre olarak bırakmak, açık uçlu bırakmak şunu düşündürür: Bu on gecede karar verilen şeyler var.

Kadir gecesinde bazı şeylerin kararı verilir. Bu dinden uzakta bazı kişiler olduğunu biliyorsunuz, ailelerimizin içinde bile artık çok da dine bağlı olmayan kişiler mevcut. Onlarla eskisi kadar görüşmüyoruzdur, onlarla kazara bile olsa bir mescidin yakınında karşılaşamazsınız falan. Bunlar belki de içinde Allah'ın onlar için de bazı "أَمْرٍ" ler verdiği geceler. Allah bir şey yazmıştır kalpleri değişir. Bu on gecede bu insanlar için elçi olmak zorundasınız, belki de sadece bir iftara davet ederek ya da sadece arayıp sorarak bir aracı olmalısınız. Onlara vaaz vermek zorunda değilsiniz ya da onları Ramazan hakkında kötü hissettirmeyin. Fakat dolaylı bile olsa dinden çok çok uzaklara gittiğini bildiklerinizle iletişim kurmaya çalışırsanız işte bu, o kalpleri yumuşatma zamanı. Bu, insanlığın tamamındaki en muhteşem on gece. Bu fırsatlar görüp geçirebileceğimiz en iyi fırsatlar.

Resûlullah (sav)'in açıkça belirtmemesinde bir neden var, Allah ona hangi gecenin olduğunu unutturdu. Çünkü Allah bizim birden fazla fırsatı paylaşmamızı istedi ve her birimizin, her geceyi o geceymiş gibi farz etmemizi istedi. Her gece, o geceymiş gibi! Gerçekten öyleymişçesine hareket etmeliyiz. Allah (cc) bizleri bu son on gecede yalnızca kendisini düzeltenlerden değil, aynı zamanda ailelerimizden başlayarak yakın arkadaşlarımız ve iş arkadaşlarımız gibi çevremizdeki insanların kalplerini yumuşatanlardan eylesin. Şimdi bu muhteşem ayet grubu hakkında konuşalım. Allah (cc) İsrailoğulları'na hatırlatma yapacak ve ben buna girerken burada size tarih dersi vermek zorundayım. Anlamak adına bu cidden önemli. Eğer Yahudi tarihinin, İsrailoğulları tarihinin belli temel direklerini anlamazsanız Kur'an sizin için epey kafa karıştırıcı olur. Allah onlarla konuşuyor -sizlere dün bahsettiğim gibi- Allah onlarla konuşuyor yani bu aslında onlar zaten biliyor demek. Ama bu, ben ya da siz biliyorsunuz anlamına gelmez.

Hatta ve hatta Mekkeli sahabeler bile Allah hepsinden razı olsun bilmiyorlardı. Zaman içinde öğrendiler; çünkü Kur'an indirildikçe Musa (as)'ın, Yusuf (as)'ın hayatını öğrendiler. Örneğin Yusuf (as), Yahudi tarihinin temel bir parçası. Bilirsiniz İncil'de, Eski Ahit'te bile Joseph'in hikâyesi. Ve bu Arapların bilmediği bir şey. Bu adamın kim olduğu, neler yaşadığı hakkında hiçbir fikirleri yoktu. Aslında sahabenin Yusuf (as) hakkında bildikleri tek şey, Kur'an'da haber verilenlerdi. Ve onların ne olduğu hakkında hiçbir fikirlerinin olmadığı beş katı ayrıntı İncil'de mevcuttu. Ama Yahudiler biliyordu. Daha çok ayrıntıya sahiptiler ve Kur'an bu ayrıntıların pek çoğunu düzeltip birazını da tasdik etti. Her halükarda Yahudi tarihinin dönüm noktalarını, onları

bulundukları yere getiren ana konuları anlamanız gerekiyor. Aslında bugüne bile, o tarihin bir kısmı onlara bugün bile yön veren bir şey.

İbrahim... Onlar, kendi geleneklerinde -bu bizde olmayan bir şey, onlarda var- onların geleneklerinde Abraham, İbrahim (as), aslında Kenan bölgesindeydi ve Tanrı'nın söz verdiği ya da şöyle diyelim ona vaatte bulunduğu kutsal topraklardaydı. Ona tüm bölgeyi vaat edecek ve yıldızlar sayısınca çok çocuğu olacak ve çocukları o topraklarda muhteşem zaferler kazanacaktı. Sonra ona, çocuklarının bir kısmının köleye dönüşeceğinin; o topraklarda acı ve zahmet çekeceğinin sözünü verdi. Ve sonra da Tanrı onları Abraham'a söz verdiği topraklara ulaştıracak ve orayı onlara verecekti. Yani Yahudi zihniyetinde İbrahim (as)'a verilen söz, toprak sözü. Ve o topraklarda hakları var çünkü İbrahim (as)'a söz verildi. Bu çok ilgimi çekiyor çünkü Kur'an'da Allah, İbrahim (as)'a başka bir söz daha verdi. Onun son peygamberin gönderilmesi için olan duasını kabul etti. Bu söz bir şekilde unutuldu. Fakat nasıl olduysa toprak sözü hatırlandı. Yani aslında hikâyenin bu tarafından edindiğimiz kayıtlar epey seçici. Ama neyse... Onlara verilen söz buydu.

İbrahim (as)'ın çok çocuğu oldu. Peygamber soylarının dayandığı bilinen iki tanesi: -Aslında biliyorsunuz- İsmail ve İshak. İşte bu İshak'ın hikâyesi. Yani İsmail öbür tarafta ve biz İshak'tan bahsediyoruz. İncil'de geçtiği şekilde Isaac. İshak (as)'ın Yakub adında bir oğlu var. Jacob. Ve Yakub'un da on iki tane oğlu var. Bir tanesi Yusuf. Joseph. Olanları biliyorsunuz, kardeşleri onu kıskanıyordu ve onu köle olarak sattılar ya da daha doğrusu onu kuyuya attılar, oradan da köle olarak satıldı. Onu alan insanlar ülke boyunca seyahat edip onu bir bakanın satın aldığı Mısır krallığına getirdiler. Zamanı ileri sararsak bir sarayın içinde köleydi ama olaylar beklenmedik şekilde gelişirken -Yusuf'un hikâyesini biliyorsunuz, bu hikâyeyi anlatmak için burada değilim- temel olarak bir bakan oldu. Bakan olmasının nedeni, delta civarındaki belli bölgeyi sağlama alacak bir planı olmasıydı. Mısırlılar Nil'in bir parçası olan nehir deltasında olduklarından çok iyi durumdaydılar ve aynı zamanda gelişmiş bir ziraat toplumuydular. Ancak kral bir rüya görüp durur ya da bir rüya görür. Hiç kimse yorumlayamaz. Yusuf (as) doğru şekilde tabir eder ve yapılması gereken şu der: "Bu kriz durumunu nasıl yöneteceğimi biliyorum." Böylece bakan konumuna getirilir.

Ve esasında, bugüne kadar Bahr Yusuf diye adlandırılan yapay bir gölün varlığı gibi ilginç bir kayıt mevcut. Ana nehirden depolama için kullanılabilecek bir kenara su transferi için ayrı bir kanal bile kazdırmış. Böylece nehir kuruduğunda, çünkü rüya yedi iyi seneyi takip eden yedi kötü sene olarak yorumlanmıştı. Tarım toplumu nehir kuruduğunda yedi sene nasıl idare eder? Böylece nehir kurudu, hiç suyu kalmadı ama Bahr Yusuf sayesinde bölgede hala su deposu mevcuttu ve tarım devam etti, yoksa devam edemeyecekti. Nehir

epey uzundu ve Yusuf'un bir parçası olduğu krallık nehir boyunca olan çok sayıda küçük krallıktan biriydi ve bütün bunlar olup biterken, tüm bu küçük krallıklar batmaya başlamıştı, hiç yiyecekleri kalmamıştı ve nehir boyunca açlıktan ölen insanlar vardı. Gıda stoğu olan tek yere geliyorlardı. Yani hepsi buradan yiyecek rezervi elde etmeye çalışmak için dizilmişlerdi. Mısır İmparatorluğu, diğer herkesin krizde olduğu bir kriz dönemde halen ekonomik olarak büyüyordu. Bu arada bu küresel ekonominin bir parçasıdır yani iş bulmanın zor olduğu, işyeri işletmenin zor olduğu bir toplumda suçlarda ve yozlaşmada artış olur. Ve gelişen, bir sürü işin olduğu, emniyetin olduğu bir veya iki ülke varsa işte o zaman o ülkelere kitlesel göçler olur. Amerika'ya göçlerin tarihi gibi ya da Avustralya'ya göçün tarihinden çok da farklı değil. Bunlar gibi.

Yani imkânların olmadığı ülkelerden gelen insanlar var ya da eğitimli olmalarına rağmen sokakta meyve satan ama daha iyi işleri olması gereken insanlar. İnsanlar ekonomik nedenler yüzünden toplu halde büyük göçler yaparlar. Yusuf (as) tarafından geliştirilen stratejinin bir sonucu olarak insanlar geliyor ve Mısır'dan yiyecek stoğu alıyorlardı. Fakat zaman geçtikçe -tarihçiler aynı fikirde değil ancak bana ilginç gelen en azından bir versiyonu sizlerle paylaşacağım- İnşallah sonraki bir fırsatta İncil'den, akademik kaynaklardan, Eski Mısır tarih kaynaklarından ve Kur'an'dan faydalanarak Yahudi tarihinin derinlerine dalacağız ve tamamının haritasını çizmeye çalışacağız. Çünkü Kur'an size yalnızca ufak bazı parçaları verir. Amacı inananları şükrettirmek, İsrailoğulları'nı şükrettirmek. Yani bir tarih kitabı değil ancak tarihin önemine işaret eder. Bu da demektir ki bizler kendi araştırmalarımızı yapmak zorundayız, kendi incelemelerimizi yapmalıyız.

Uzun lafın kısası, diğer tüm imparatorluklar daha da güçsüzleşiyor. Çünkü neyleri yok? Yiyecekleri yok. Gidip gıda satın alacak olsalar bile satacak çok şeyleri yok. Yiyecek almak karşılığında ne verecekler ki? Bundan dolayı, yavaş ama emin adımlarla yiyecek için topraklarından vazgeçmeye başladılar. Ve topraklarını vermeye bir başladılar mı, sonunda işler o kadar umutsuz hale geldi ki kendilerini bile gözden çıkarmaya başladılar. Kendilerini yiyecek için köle durumuna soktular. Yani aslında Yusuf (as)'ın neden olduğu ekonomik dönüş zaman içinde Mısır'ın daha önce hiç olmadığı kadar güçlenmesine yol açtı ve daha ne olduğunu anlamadan bölgedeki en baskın güç haline geldiler. Birçok krallıktan yalnızca biriydiler ama artık onlar, Firavunlar en büyük krallık oldular.

Yusuf (as)'ın Firavunla değil, farklı bir imparatorlukta olduğu konusunda başka bir görüş mevcut fakat biz henüz oraya girmeyeceğiz. Ne olursa olsun bu insanlar artık bölgedeki baskın güçtü ve onlar böyleyken... Bir durup düşünelim ekonomik planı sayesinde Yusuf (as) bölgeyi kurtarabildiğinde, bakan olmuştu

ve kendisini kanıtlamıştı. Bu tarz bir davranışı ödüllendirmenin yolu özel bir makam vermek ve ailesini himaye etmektir. Onun ailesi, kardeşleri ve ebeveynleriydi fakat Mısır'da yaşamıyorlardı. Çoraklaşmış, susuz kalmış topraklarda yaşıyorlardı. Yani artık orada yaşamak neredeyse imkânsızdı ama Mısır'a katkıları sayesinde ailesinin tamamına destek olmasına izin verilmişti. Ve kardeşlerinin hepsi, bağışlanmadan ya da her ne olduysa ondan sonra onunla Mısır'da yaşadılar. Onlara Mısır'daki en iyi mülkler verildi. Bu on iki kardeşe Mısır'daki suya yakın en iyi araziler verildi, esasen California'da yaşadılar da diyebilirsiniz. Günlerini gün ediyorlardı, orada çok iyi bir hayatları vardı ve bu on iki kardeş birkaç yüzyıl sonunda bu on iki aile, bu yetmiş-seksen-yüz kişi artık yüz binlerce kişiler. Onlardan dünya kadar var. Yerel halktan değiller, göçmenler. Ve onlar sadece göçmen de değiller, zengin göçmenler. Epey varlıklılar çünkü kralın lütfü sayesinde çok zengin olarak başlamışlardı. Halkın çok varlıklı olmadığını ama göçmenlerin en iyi muhitlerde yaşadığını, kendilerinden daha varlıklı olduklarını gördüklerinde bölge halkına ne olur? "Bu insanları topraklarımızdan çıkartmalıyız! Ekonomimizi sömürüyorlar! Sorun onlar!"

Bu zihniyet sadece eski zamanlara ait değil, değişmez bir zihniyet. Yakın zamanda Sri Lanka'daydım ve Sri Lanka'da Müslüman nüfus kabaca %10 civarında -hesapları çeşitlilik gösteriyor fakat yaklaşık %10- Büyük bir Budist nüfus var, Hindu nüfus ve diğer nüfuslar da var. Ve şaşırtıcı şekilde Müslümanlar -orası dünyadaki en şaşırtıcı yerlerden biri- Müslümanlar sahiden ekonomik güç merkezi. En zenginler, en başarılı girişimciler onlar. Kıyı boyunca en değerli gayrimenkuller, en pahalı bölgeler Müslümanlara ait. Çinliler hızla yaklaşıyor ama Çinliler nerede atak yapmıyor ki? Ancak Müslümanlar sahiden baya güçlü bir durumdalar ve onlara olan şu: Budist nüfusun büyük bir kısmı... Budistler... Budizm hakkında ne biliyorsunuz? Huzur. Dağ ile bir ol, havada süzül... Budizm hakkında bildikleriniz bunlar. Ama şimdi onların konuşmaları, toplantıları, söylevleri hep Müslümanlara karşı nefrete sevk etmek hakkında "Onlar ekonomiyi sömürüyorlar, onlar toplumun ağustos böcekleri, toplumun kanserleri... Onların kökünü kurutmalıyız!" Yakın zamanda Sri Lanka'da Müslümanlara karşı ayaklanmalar oldu. Elhamdülillah şiddet bastırıldı. Ama bu ciddi bir problem haline gelmiş durumda. Niye? Çünkü onları bütün parayı alan yabancılar olarak görüyorlar.

Bu zihniyet hala orada ve bu zihniyet farklı toplumlarda da var. Olmaya da devam edecek. Mısırlılar da bu zihniyeti geliştirdi: "Bu yabancılar bütün bu güce, otoriteye sahip ve bir de sayıları da artıyor, çok fazla çocukları var." "Bu sona ermeli, bu problemi durdurmazsak yönetimi ele geçirecekler. Bu adamlar bizi ele geçirene kadar üremeye devam edecekler." Böylece kat kat fazla ezip geçici, katı, acımasız tedbirler birkaç nesilden sonra artık sayıları yüz binlerce olan Yakub'un çocuklarına karşı hayata geçirildi. Çok daha katı tedbirler

uygulandı. Bu tedbirlerin vaktinde imzalanan Vatanseverlik Yasası gibi olduğunu söyleyebilirsiniz. Sadece belli mahallelerde yaşamalarına izin verilmişti, bu muhitlerden taşınamazlardı ve Eski Ahit'e göre onlara zor işler verilmişti. Yapmaları için zor işler verilmişti. Bunun biraz daha Hollywoodcası piramitlerin yapımı için o eski taşların onlara taşıtılması. Ama bu tarihi olarak doğru değil. Onlara tuğla imal ettiriyorlardı. Her türlü bina için tuğla. Yani önceden ne yapıyorlarsa yapsınlar, örneğin beyaz yakalı saygın bir meslekleri varsa artık hepsi mavi yakalı işler yapıyorlardı. Ve zamanla aslında köleleştirildiler. Artık onlar en sefil durumdaydılar ve sonrasında daha da sert önlemler alındı. Bu sert önlemler şunlardı: Eğer nüfusları çok artarsa bize karşı ayaklanabilirler, bu yüzden ara sıra nüfus kontrolden çıkıyorsa gidip yeni doğan bütün erkek bebekleri öldürelim. Kur'an bunun hakkında da konuşur.

Allah (cc) şu ayette der ki: "وَاِذْ نَجَّيْنَاكُمْ مِنْ اٰلِ فِرْعَوْنَ" (Bakara, 49) Sizi kurtardığımızda Firavun'un adamlarından, Firavun'un soyundan. Bunu aynı zamanda Firavun'un kavmi olarak da tercüme edeceğim. "اٰلِ" kendini bir başkasına bağlamak anlamındaki ale-yeulu kökünden gelir. Yani bu firavunların soyu anlamına gelen firavunların veraseti olabilir ya da firavunlarla politik olarak iş birliği yapan, firavunların bütün düzeninin altındaki insanlar anlamında da olabilir. Tüm askeri nizam, ileri gelenler, hepsi "اٰلِ" kapsamına girer. Bütün tabi olanlar, kendini firavunlara bağlayan bütün insanlar da "اٰلِ" kapsamına dâhil. "اٰلِ" kelimesi "أهل"'den farklıdır. "اٰلِ" daha kapsamlıdır sadece Firavun'un ailesi değil, kendisini firavunla bağdaştıran herkesi kapsar. Buna bütün firavun hanedanlığı diyebilirsiniz: Sizi firavun hanedanlığından kurtardığımız vakit. Burada Allah'ın "نَجَّيْنَاكُمْ" kelimesini kullanması ilgi çekici. Arapçada "نَجَّا" kelimesi "أَنْجَا" nın aksine, bu iki kelime de kurtarmak olarak tercüme edilir. Fakat "نَجَّا" tef'îlden yani daha uzun kalıptandır. Ve bir iki anlamı ifade edebilir. Tekrar tekrar, defaatle sizi kurtardık anlamında olabilir. Sizi ard arda birçok kez kurtardık. Ya da sizi parça parça, zaman içinde kurtardık anlamında olabilir. Şimdi bu da nasıl oluyor? Hikâyeyi birazcık daha anlatmama müsaade edin. Bu insanlar köle olarak yaşıyorlar. Bulundukları durum baya perişan hale geldi. Yahudi geleneğinin bakış açısından kimin sözleri gerçekleşmiş oluyor? Tanrı'nın Abraham'a verilen sözü, değil mi?

Abraham'a demişti ki: Çocukların, senin evlatların köle yapılacak ama sonra onlar kurtarılacak. Tam bunun ortasında Musa doğar. Aslında yeni doğanların öldürülmesi gereken bir zamanda doğar fakat mucizevî bir şekilde Allah onu kurtarır. Hikâyeyi biliyorsunuz. Bebek nehir boyunca gider. Ve böylece Musa

(as) kurtarılır. Artık saraydadır ve orada büyütülecektir. Sonra yanlışlıkla birini öldürecek ve Mısır'dan kaçacaktır. Şimdi hikâyenin epey klas taraflarını ileri sarıyorum ama her neyse Mısır'a geri döner ve Firavun'a meydan okur. Firavun'u davet ettiğinde Firavun onu açıkça reddeder. Ve Musa (as)'ın rezil olacağından emin olmak için de bütün farklı diyarlardan toplayabildiği en iyi sihirbazları toplar. Bu dikkat çekici. Allah Kur'an'da danışmanlarının ona şöyle dediğinden bahseder: "وَابْعَثْ فِي الْمَدَائِنِ حَاشِرِينَ" (Şuara, 36) "Kentlere toplayıcılar gönder." Yani en iyi sihirbazları bir araya topla demek. Mısır İmparatorluğu bir ya da iki şehirle sınırlı değildi. Bölgeye yayılmış epeyce fazla şehri vardı. Ve Musa (as) ile müsabaka için sihirbazların en üstünlerini getirdiler. Böylelikle Musa (as)'la karşılaşıp herkesin önünde yenildiklerinde itibarlarını kaybetmiş oldular. Mısır İmparatorluğu artık zayıflamıştı çünkü Firavun tüm halkın önünde küçük düşmüştü. İşte şimdi Firavun gerçekten öfkeliydi ve herkesi idam etmek üzere oldukları andı. Bütün yeni doğanları tekrardan öldürecek ve onlara hadlerini bildireceklerdi.

Allah (cc)'nin aslında Araf Suresi'nde bahsettiği ayette: "وَقَالَ الْمَلَأُ مِن قَوْمِ فِرْعَونَ أَتَذَرُ مُوسَى وَقَوْمَهُ" (127) "Firavun kavminin ileri gelenleri dediler ki: 'Musa ve kavmini gerçekten bırakacak mısın?'" "لِيُفْسِدُواْ فِي الأَرْضِ" "bu topraklarda bozgunculuğa devam edecekler" "وَيَذَرَكَ وَآلِهَتَكَ" "O çoktan seni ve ilahlarını terk etti." "قَالَ سَنُقَتِّلُ أَبْنَاءهُمْ" (Dedi ki oğullarını öldüreceğiz) Firavun dedi ki onlara haddini bildirme vakti geldi. Tamam, Musa'yı öldürmek istemiyorum çünkü Firavun Musa'yı çok sevmişti bu yüzden de kendisi onu öldüremiyordu. Ama dedi ki: Bu demek değil ki İsrailoğulları'na hadlerini bildiremeyiz! Eğer çok güçlendiklerini sanıyorlarsa onlara dünyanın kaç bucak olduğunu göstermeyi bilirim. "Onların oğullarını öldüreceğiz!"

"وَنَسْتَحْيِي نِسَاءهُمْ" Kadınlarını hayatta bırakacağız! "وَإِنَّا فَوْقَهُمْ قَاهِرُونَ" Onların üzerinde ezici güce sahibiz. Merak etmeyin onlara kimin patron olduğunu göstereceğiz. "وَإِنَّا فَوْقَهُمْ قَاهِرُونَ" (Araf, 127) Onlar bu planı hayata geçireceklerdi ancak Allah'ın kendi planı vardı. Allah'ın yaptığı şuydu: Musa (as)'a Mısır kavmine iletmesi için yedi azap verdi. Toplamda ise Musa (as)'a dokuz mucize verilmişti. Onlardan ikisi hemen olan beyaz el ve asaydı. Herkes bu ikisini bilir. Sonra diğer yedisi geldi. Bu yedisi, Firavun bütün erkek çocukları, İsrailoğulları'nın yeni doğan bütün oğullarını öldürmeye karar verdiğinde geldi. Bu yedisi birbiri ardınca geldi ve onlara çok sert vurdu. Onlara o kadar sert vurdu ki kimseyi öldürmeyi düşünemediler bile çünkü acil bir durumdaydılar.

Örneğin polis kuvvetlerinin belli bir mahalleye barikat kurmak için ya da baskın yapmak için bir araya getirildiği bir devleti hayal edin. Hazırlanıyorlar, silahlarını kuşanıyorlar, çelik yeleklerini giyiyorlar falan derken deprem oluyor ya da sel basıyor ya da yurtiçi facia, ulusal boyutta bir felaket oluyor. Tüm kuvvetler, tüm güvenlik güçleri, bütün polis teçhizatı, ordu teçhizatı, her şey o felaketle baş etmek için kullanılır, değil mi? Yani olan şuydu: İsrailoğulları'nın sivillerine karşı askeri bir harekâta girişmek üzerelerdi fakat Allah'ın planı başkaydı. Allah azap üstüne azapla onları sarsmaya başladı. Olanlar şuydu: Onların sulamada kullandıkları nehir kana dönüştü. Tamamen kan oldu ve bütün balıklar öldü ve bütün nehir kokmaya başladı. Hiç kimse su içemedi. Sonra bu durum birazcık hafiflediğinde ve tam toparlanmak üzerelerken kurbağalar patlak verdi. Abartısız şöyleydi: Pilav pişirdikleri tencerenin kapağını açarlardı ve kurbağalar orada olurdu. Yataklarında uyuyamazlardı. Kurbağalar yataklarındaydı. Kurbağalar her yerdeydi. Ve bu azap bitti çekirgeler belirdi. Hani şu devasa böceğimsi şeyler. Geldiler ve her yeri işgal ettiler.

Hollywood'la epey ilgili olanlarınız muhtemelen "Mumya" gibi bir film izlemiştir. Devasa çekirgeyi görünce şöyle olursun: "İşte bu! İşte kullanacağım İslami bilgi bu!" Bu daha abartılı hali fakat fikir şu: Kontrolden çıkmış bir böcek istilası vardı. Bu durumlar birbiri ardınca aylarca ya da haftalarca değil, Kur'an aslında bu durumun "بِالسِّنِينَ" yıllarca sürdüğünü söylüyor.

Bu durum, bu kriz hali aslında yıllar boyunca devam etti. Bir ulus acil bir durumla mücadele ederken çok fazla kaynağını harcar. Doğru mu? Eğer bir toplum ulusal boyutta bir felaketle haftalarca ya da aylarca değil, yıllarca uğraşıyorsa bu durum kaynaklarını tüketir. O ülkeyi güçsüz bırakır. Ve gerçekten de gittikçe güçsüzleşiyorlardı. İncil'in değindiği ancak Kur'an'ın bahsetmediği son azaplardan biri... İncil şunu anlatır: Tanrı, Firavun'u destekleyen Mısırlı insanların ilk doğan çocuklarının hepsinin öldüğü bir azap gönderir. Hepsi ölür. Firavun'un kendi oğlu dâhil. O da ölür. Onların İsrailoğulları ile ilgili planı neydi? Tüm erkek çocukları öldürmek. Onlara gönderilen son azapsa, ilk doğan çocuklarının hepsinin ölmesiydi. Yani öyle bir darbe almışlardı ki, tüm ülkede feryat figan ağlamaların olduğu anlatılır. Bundan kurtarılanlar sadece İsrailoğulları'ydı. Koyun kanı gibi bir şeyle kendi evlerinin kapısını işaretleyen İsrailoğulları'ydı.

Bir hayvanı kurban edip kapıya işaret koyarlardı ve Tanrı o evleri ayırırdı. Bu hikâyenin İncilsel anlatımı ama her halükarda şurası gerçektir ki Kur'an'ın açısından bile insanlar son derece zayıf düşmüşlerdi. Fakat bu azaplardan kimler etkilenmiyordu? İsrailoğulları. Aynı yerde yaşıyorlardı ama onlarla beraber felakete uğramıyorlardı. Suları vardı, temiz suya ulaşıyorlardı.

Kurbağalar onlara dokunmuyordu, çekirgeler onları etkilemiyordu. Bütün hepsinden esirgenmişlerdi. Çevrelerindeki herkes sıkıntı içindeydi, onlar rahattı. Bana şunu çağrıştırıyor, biliyorum saçma ama bana Pembe Panter'i hatırlatıyor. Bazılarınız için epey eski olduğunu biliyorum. Şöyle bölümler vardı: Çok yağmur yağarken şemsiyeyi açardı ve sonra yağmur sadece şemsiyenin altında yağmaya başlardı. Sadece ona özel olarak. Yani bunlar sadece Mısır kavmi için özel tasarlanmış azaplar gibiydi. Ve İsrailoğulları onlarla tamı tamına aynı yerde yaşarken bundan korunuyorlardı. Yani bu ayeti okuduğunda: Sizi tekrar tekrar kurtarmaya devam ettik. "وَاِذْ نَجَّيْنَاكُمْ مِنْ اٰلِ فِرْعَوْنَ" (Bakara, 49)

Biz, sizi Mısır kavminden, Firavun'un yandaşlarından tekrar tekrar kurtarmaya devam ettik. İşte şunu da öğreniyorsunuz ki: Allah, İsrailoğulları'nı; Firavun'un yandaşlarının üstüne düşen azaplardan da kurtarmaya devam ediyor. Diğer bir anlam da şu: Artık Mısırlılar güçsüz düştüler. Güçlüyken, çok sıkı güvenlik kontrolleri vardı, ama artık zayıflar; onların güvenliği, savunması, sınır kontrolü ve devriyeleri hep zayıfladı. Yani artık parça parça kaçmak isteyen İsrailoğulları, Mısır'dan gizlice kaçmaya başladılar. Dolayısıyla olan ille de bütün İsrailoğulları'nın tek seferde çıkıp gittiği toplu bir hicret gibi değildi. Azar azar gizlice dikkat çekmeden gitmeye başladılar. Bu insanlar köleydiler yani artık elit kesim daha fazla eksiklik olduğunu fark ediyordu. Zaten %30'luk bir azalma vardı. Geride kalan son grup, temel olarak Musa (as) ile birlikte olan gruptu. Ve aslında tam bu an Firavun'un kararını verdiği andı: "Yeter artık! Musa'yı kendi ellerimle öldürmeye hazırım!" O ana kadar planı şuydu: İsrailoğulları'nı öldüreceğiz, Musa'yı değil. Musa'yı bırakacağız. Çünkü Musa'yı çok sevmişti ama dokuz mucize olup bittiğinde ve rahatladıklarında...

Rahatlamanın nasıl geldiğini biliyor musunuz? Kur'an'ın açısından bu da oldukça dikkat çekici. Öyle aşağılanmışlardı ki... Firavunlar tanrıların oğulları olduklarına inanırlardı. Hatta Firavunun kendisi için "أَنَا رَبُّكُمُ الْأَعْلَى" demişti. (Naziat, 24) Kendini tanrı olarak görüyordu. Ama öyle bir acizlik noktasına gelmişlerdi ki Musa (as)'a gelip şöyle dediler: "اُدْعُ لَنَا رَبَّكَ" (Araf, 134) "Rabbine seslen!" bizim için Rabbine dua et de bizi bu azaptan kurtarsın. Yani artık inanmadıkları bir peygambere gelip dua et de senin Tanrı'n bize acısın diyecek noktaya kadar kibirleri kırılmıştı. Ve azap kalktığında bunu nihayetinde intikam almak için bir fırsat olarak gördüler. Azap kalktığında bütün güçlerini bir araya toplayıp "Şimdi yapabiliyorken bu insanları ezip geçmeliyiz!" dediler. Bahsetmediğim diğer bir kısım şu: İncilsel rivayette durum o kadar çaresiz hale gelir ki -muhtemelen Mısır kayıtlarındanmış gibi görünen bazı doğrulamalar mevcut- İnsanlar yani köle sahipleri, Mısırlılar, su ve yiyecek için İsrailoğulları'na gelirdi. Çünkü bunlara sahip olan onlardı. Ve sadece hayatta

kalabilmek uğruna kendi altın, gümüş ve mücevherlerini vermeye başladılar. Artık köleler zenginleşiyordu. Bu durum aslında Kur'an'da muhtemelen üstü kapalı olarak bahsedilen bir şey. Allah İsrailoğulları hakkında konuşurken: "Onlara miras olarak vereceğiz," "وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ" (Kasas, 5) der. Allah onları mirasçılar kılacak. Birisinin bıraktığı miras olarak kalır ve senin olur. İnsanlar servetlerini ve mallarını İsrailoğulları'na teslim ediyorlardı. Yani epeyce çok malla ayrıldılar bu da suyu geçtiklerinde altın buzağıyı yapmak için gereken tüm altını nereden bulduklarını açıklar. Altından bir buzağı yaptılar. Eğer yanlarında hiçbir şeyleri olmadan çaresizlikle kaçtılarsa, altın buzağıyı yapacak altını nereden buldular? Şeker paketinden yapılmamıştı. Yani zepzengin yola çıkmışlardı. Muhtemelen bu Mısırlıların:

"Artık rahatladık ya, onları öldürsek iyi olur, çünkü bütün mücevherlerimi aldılar abi! Onları yakalayalım!" demesinin bir diğer nedeniydi. Neyse şimdi şu kısa ve öz tarifi dinleyin. İşte bu Kur'an'ın veciz olma, sade olma ve Yahudi tarihinin tüm kapsamını yansıtma gücü. Allah özellikle Yahudi tarihine pek çok yerde bunu yapar.

"وَإِذْ نَجَّيْنَاكُم مِّنْ آلِ فِرْعَوْنَ" (Bakara, 49) Sizi hiç durmadan parça parça Firavun ve onu kabul edip onunla iş birliği yapanlardan kurtardığımızda "يَسُومُونَكُمْ سُوءَ الْعَذَابِ" (Bakara, 49) "يَسُومُونَكُمْ" ilginç bir kelime. (sav) ma-yesūmu aslında "طَلَب ألسَلعَ" ya da "ألسِلعَ" bu Arapçada aslında kıymetli bir şeyi istemek ya da önemli bir şeyi elde etmek anlamında kullanılır. "يَبغُونَكُم سُوَءَ الْعَذَابِ" anlamında kullanılmış. İşkencenin en kötüsüyle sizin peşinizden geldiler. Fakat kelimenin kullanılışının çok stratejik olduğunu hissediyorum. Tarihi inceledikçe İsrailoğulları'nı ticari bir mal olarak kullandıklarını anlıyorsunuz. Bu nedenle burada kullanılan yüklem, ticari mallar için kullanılan yüklem. "يَسُومُونَكُمْ": seni kullanıyorlardı ve ticari bir malın, ticarette satılacak bir şeyin peşindeki biri gibi senin peşindeydiler. Ekonomilerinin bir parçasıydın. Çünkü köle ekonomisi Mısır İmparatorluğunun devasa yapısıyla altyapısının büyük bölümünü işleten şeydi. Yani onlar için sen sadece buydun, sadece ekonomik bir teşviktin onlar için. Seni hayvan kullanır gibi kullanıyorlardı.

"يَسُومُونَكُمْ سُوَءَ الْعَذَابِ" Azabın en korkuncuyla en çirkiniyle... "يُذَبِّحُونَ أَبْنَاءكُمْ" oğullarınızı topluca katlediyorlardı. "يُذَبِّحُونَ" toplu katliam ya da acımasızca katletmek anlamında olabilir. "يَذْبَحُونَ"nin aksine "يُذَبِّحُونَ" aynı bundan önce gördüğümüz şeddeli "نَجَّيْنَاكُمْ" gibi şimdi de "يُذَبِّحُونَ" yani "ذَبَّحَ", aynen önceki

"نَخَّا" gibi şunu düşündürür; bunu tek bir kere yapmadılar nüfusun çok büyüdüğünü düşündükleri nüfus kontrolü sağlamalıyız dedikleri her seferde oğlan çocuklarını yok ettiler. Erkek bebeklerin hepsini öldürdüler. Sonra Allah şöyle diyor: "وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءكُمْ" "Kadınlarınızı sağ bırakıyorlardı." Şimdi bir taraftan "oğullarınız" diyor, erkekleriniz demiyor. Yani: Erkeklerinizi katlediyor, kadınlarınızı sağ bırakıyorlardı. Kadın ve erkek arasında bağlantı olduğundan böyle olmalıydı. Fakat erkek ve kadın demedi. Dedi ki: "Oğlan çocuklarınızı öldürdü", burada kız çocuklarınızı bıraktı demesini bekliyordum.

Yani "وَيَسْتَحْيُونَ بناتكم" "بنات" kelimesi bekleniyordu ancak Allah böyle de demedi. "يُذَبِّحُونَ أَبْنَاءكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءكُمْ " dedi. Niye "نساء"dan bahsedildi? Amin Ahsan İslahî'nin fikri, ben de kendimce bunu düşünmüştüm, ardından da birkaç tefsir okudum sayılır ve bu esasında Ahsan İslahi'nin Urduca yazılmış olan Tadabbur-i Qur'an'ında da geçiyor. Şunu öne sürüyor: Allah aslında ilave bir utancı anlatıyor. Onlar sadece kız bebekleri hayatta bırakmadılar aynı zamanda onların büyüyüp yetişkin kadınlar olmalarına izin verdiler ki böylece onlardan faydalanabilsinler. Onları haremlerindeki cariyeler, hizmetçiler yapabilsinler. Köle sınıfı olduklarından başlarına geleceklerde hiçbir söz hakları yoktu. İşte o kadınlar... Ailemizdeki kadınları ne kadar sevdiğimizi, iman sahibi birinin ailesindeki kadınların haysiyetini nasıl muhafaza etmek istediğini biliyorsunuz. Ve bu insanlar Müslüman. Onlar o dönemin Müslümanları. Yahudileri ya da başka dini düşünmeyin. Onlar o dönemin Müslümanlarıydılar. Ve artık kadınları saraya, üst sınıfa köleydi. Onları taciz edebilir, istediklerini yapabilirlerdi, sen tek kelime edemezdin! İşte başta anlatılan aşağılama buydu ve aslında giderek artıyordu.

Oğullarınızı katlediyorlardı ki bebeklerin öldürülüp nehre atılması akıl almaz bir şey. Aslında çocukları doğurtmak için ebelerinin olduğunu ve bazı senelerde o ebelere eğer doğan erkekse doğar doğmaz hemen nehre fırlat diye talimatta bulunulduğunu söyleyen kayıtlar mevcut. Bu talimatın akıl almaz ve dehşet verici olması kadar üstüne bir de kadınları kullanıyorlardı. "وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءكُمْ" "Kadınlarınızı sağ bırakıyorlardı." Anlamı şu: büyümelerine izin veriyorlardı ki onları kullanabilsinler. "وَفِي ذَلِكُم بَلاء مِّن رَّبِّكُمْ عَظِيمٌ" (Bakara, 49) "Bunun hepsinde size büyük, çok büyük bir imtihan vardı."

Şimdiye kadar size bahsetmediğim bir şey var. Bütün yanlışlarına rağmen Yahudilere hakkını vermek gerekir. Tarihsel olarak onlar kadar uzun yaşayıp da tek Tanrı inancını devam ettirebilen tek din onlarınki. Ahireti unuttular, peygamberlerini perişan ettiler, harbiden çok çok kötü şeyler yaptılar. Onları bu saydıklarımın hiçbirinden temize çıkarmıyorum fakat sürdürdükleri,

bırakmadıkları tek bir şey var. Dine şirki eklediklerinde peygamberler gelip şirki çıkardıklarında bile o ya da bu şekilde genel olarak İslam'dan önceki (başlangıçta İslam'dı zaten), tek Tanrı anlayışını bırakmayan muhtemelen tek din olduğunu söyleyebilirsiniz. Dünyanın diğer her yerinde ya bir yılana ya bir akrebe ya yıldızlara tapılıyordu. Bir şeylere ya da felsefelere ya da akla tapılıyordu. Allah'a değil. Allah'ın bütün her şeyin en yüce hükümdarı olduğu söylenmiyordu. Onlar bunu yapan tek insanlardı. Bu da aslında şunun bir parçası: "أَنِّي فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ" (Bakara, 47 ve 122) "Sizi diğer milletlerden üstün kıldım."

Öyle durumlarda, o ağır sınamanın bir parçası olarak ümmetler korkunç bir imtihandan geçerken, yok olmanın sınırındayken, evlatlarının acısını görürken, kadınlarına en aşağılık şeyler yapılırken, bütün bu şeyler başlarına gelirken insanlara ne olur biliyor musunuz? İmanlarını kaybederler. "Neden Allah bize yardım göndermiyor?" "Eskiden Müslümandım ama artık değilim çünkü başıma şu geldi, bu geldi... Çünkü şunu yaşadım..." Bu aslında anlaşılabilir bir durum. Bir sürü insan trajedi dolayısıyla inancını kaybeder. Allah (cc) onlar için "فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ" diyor. Sizi dünyadaki diğer toplumlara tercih ettim. Bu tercihin bir nedeni yaşadıklarına rağmen o ya da bu şekilde tevhid üzerine kalmalarıydı. Eleştirdiğimiz gibi gereken noktada hakkı teslim etmek zorundayız. "وَإِذْ فَرَقْنَا بِكُمُ الْبَحْرَ" (Bakara, 50) Burada Allah ileri alıyor. Biz onlar bütün bunları yaparken sizin için devamlı ve yavaşça bir kurtuluş verdik ve sonunda biz: "فَرَقْنَا بِكُمُ الْبَحْرَ" "Sizin için denizi yarmıştık." Musa (as)'a talimat verildi. "أَنْ أَسْرِ بِعِبَادِي إِنَّكُم مُّتَّبَعُونَ" (Şuara, 52) "Kullarımla gece yol çık, takip edileceksiniz!" Gece yarısı yola çıkın ama peşinize düşecekler. Yani uzunca planlanmış bir gidiş değildi. Ailelerimizle seyahate gideceğimiz zaman bile "Hey, yarın yola çıkıyoruz." deseniz "Valizimi hazırlamam için dört gün gerek!" derler. 'Bana bu gece yarın yola çıkıyoruz diyemezsin ki. Hem ne kadar bir süre için gidiyoruz?' "Ebediyen! Sonsuza kadar! Hadi gidelim."

Şimdi, geriye ne kadar aile kaldıysa yüzlerce belki de binlerce aile gecenin bir yarısında eşyalarını hazırlayacaklar ve bir de Allah Musa (as)'a takip edileceklerini vahyediyor. Gittiğinizi anlayacaklar ve peşinizden gelecekler. Planları bu! Artık gidiyorlar, kaçıyorlar ve suyun tam kenarına ulaştılar. Suyun nerede olduğundan bahsetmeyeceğim inşallah bir gün bu olayların mevcut en güvenilir kaynaklara göre nerede geçtiğini görsel olarak anlatabilmem için haritaları falan inceleyeceğiz. Her neyse suya ulaştılar. Ancak su hala suydu. Anneleri, yaşlı hanım ve erkekleri, çocukları alıp da öylece deniz deryaya göl kadar da olsa okyanus kadar da olsa, ırmak kadar da olsa atlayamazsınız. Peşlerinden bir toz bulutunun geldiğini görüyorlardı. Firavunlar ve orduları

yaklaşıyordu. Ve bu yanda sadece siviller var. Gittikçe yaklaşıyorlar. Henüz herhangi bir şey olmamış ama Musa'ya dönüyorlar ve diyorlar ki: "Bizi ölüme getirdin! Hepsi senin yüzünden! Hepimizi öldürecekler!"

Allah, Musa (as)'ın o andaki efsanevi sözlerini anlatıyor, öyle harika ki! O sahne öyle bir şey ki... Cennet'e gidip o sahneyi talep etmek istiyorum. O anın üç boyutlu halini şöyle dronelarla falan her açıdan görmek istiyorum. Neler olduğunu görmem lazım. "كَلَّا إِنَّ مَعِيَ رَبِّي سَيَهْدِينِ" (Şuara, 62) dedi. "Hayır! Asla! Rabbim benimle ve bana yol gösterecek!"

Ardından Allah ona asasını vurmasını vahyeder. Su ikiye ayrılmaya başlar. İki parça da "كَالطَّوْدِ الْعَظِيمِ" (Şuara, 63) sudan oluşmuş "yüce dağ gibiydi." Ve insanlar içinden geçmeye başlar. O kana susamış diktatör delicesine koşarken kıyıya varır ve insanların denizin dibinden geçmekte olduğunu görür. Avını kaçmasına izin vermeyecektir. Kan dökmeye olan açlığı öyle çoktur ki neler olduğunu, suyun nasıl böyle durduğunu anlamasalar bile ordularına ilerleme emrini verir. Bazı modern tarihçiler şöyle demeye çalıştılar: Büyük ihtimalle sığ bir dalgaydı. O yüzden onlar geçebildiler, Firavun gelir gelmez de derin bir dalgaya dönüşüverdi, ya da öyle güçlü bir rüzgâr vardı ki suyu kenara itti. Ardından da rüzgâr kesildi ve Firavun... Eğer rüzgâr denizi kenara itecek kadar güçlüydüyse insanlar nasıl geçti? Bir mucizeyi akıllarının alması onlar için zor.

Yani bir kere Allah'ın bir mucizesine bilimsel olarak makul açıklamalar getirmeye çalışmayı denersek, buradaki mucizeler Musa (as)'ın asasıyla bağlantılı. O zaman asasını vurduğunda on iki pınar fışkırınca ne yapacaksın? Ne söyleyeceksin? Aslında oranın içinde zaten anlaşılması güç bir boru tesisatı mevcuttu, bir de vanalar da vardı zaten. O da sadece asasıyla onları açtı. -Ne diyorsun sen? On iki pınar fışkırdı! Bu arada sopayı bir kere vurursan su gelse bile kaç yerden gelebilir? Tek bir yerden. Fakat kaç yerden geldi? On iki yerden! Bilimsel olarak hiç mantıklı değil. Ama sorun değil çünkü bilimsel olarak mantıklı olmak zorunda değil. Biz mucizelere iman ederiz. İnanırız. İmanımızın bir parçasıdır. Niye inanırız? Bu inşallah sonraki bir konuşma ama şimdilik:

İnancımız, eğer Allah'tan gelen bu olağanüstü müdahaleler her günkü doğal olaylarla açıklanmak zorunda ancak böyle inandırıcı olur diyorsanız: Neden mucizelere inanıyoruz ki? Neden Allah'ın yardımına inanıyoruz? Tamam, şimdi "وَإِذْ فَرَقْنَا بِكُمُ الْبَحْرَ" (Bakara, 50) Biz ayırdığımızda böldüğümüzde "بِكُمُ" sizin için. "بَ" burada sebep olabilir: Sizin için. Ya da siz tam orada dururken anlamında "بَ" zarf da olabilir. Orada dururken suyun ikiye ayrıldığını gördünüz. Ardından "فَأَنجَيْنَاكُمْ" kurtarma anlamında farklı bir kelime. Allah

yeniden “Biz sizi kurtardık.” Diyor ancak bu sefer bir önceki ayetteki gibi “فَنَجَّيْنَاكُم” demek yerine “فَأَنجَيْنَاكُمْ” diyor.

Eğer “أَ” kullanılıyorsa bir şey tamamen yapılıp kesin şekilde bitmiştir, aşama yoktur. Hatırlayın bundan öncekinde muhtemelen parça parça kaçtıklarını söylemiştim; fakat Allah “أَنجَيْنَاكُمْ” dediği zaman biz sizi tek seferde kurtardık, bitti demek. Yani diğer bir deyişle Firavun'dan size artık hiçbir zarar gelmeyecek. Bu son. Sizi tek seferde kurtardık. Peki, bunu nasıl yaptık? “وَأَغْرَقْنَا آلَ فِرْعَوْنَ” Firavun'un tüm taraftarlarını, ordularını, soyunu, Firavunun onu suya kadar takip eden bütün hanedanlığının tamamını boğduk.

Ve Allah şöyle anlatmaya devam eder: “وَأَنتُمْ تَنظُرُونَ” ve sizler geriye bakıyor ve izliyordunuz. İşte o tanrı olduklarını iddia eden Firavunlar, onların yüzüne bile bakamazdınız, onlardan çok korkardınız. Daha demin onların ölümün ta kendisi olduğunu sanıyordunuz. Ve şimdi asla yenilmeyeceğini düşündüklerinizin gözlerinizin önünde öldüğünü görüyorsunuz. “وَأَنتُمْ تَنظُرُونَ” Kendi gözleriyle gördüklerine inanamıyorlardı. Onların içinden geçtiği deniz, Firavun'un üstüne kapanıyordu. Ve işte artık çöldeler. Musa (as)'ın hayatında yeni bir bölüm başlıyor.

Bu bölüm başladığında... Bu arada devam etmeden önce, bazılarınız Yahudilerin Pesah Bayramı'nı duymuştur. Her sene Yahudiler aileleriyle özel bir yemek yer, ekmek böler ve belli ayinler düzenlerler. Binlerce yıldır bunu yaparlar ve buna Pesah Bayramı denir. Bunun ne olduğunu biliyor musunuz? Bu onların Mısır'dan çıkışlarının ve denizi geçişlerinin kutlaması. Firavun'un pençesinden kurtuluşlarının bayramı. Bugüne kadar bunu kutluyorlar. Tam da bugün bunun hakkında bir belgesel izledim. Röportaj yapılan hahamlardan biri çok güzel bir laf etti. Bazen bu tarz belgeseller izlerim çünkü bana göre onlar da Kur'an'ın tefsiri. Vallahi bazen cidden öyleler.

Dedi ki: “Pesah Bayramı'nı kutlarken tam orada suyun kıyısında gibiyiz. Bizler Tanrı'nın bizi kurtardığı o mucizevî anı tekrar yaşarız. O insanlarla bir oluruz. Biz onlar oluruz, onlar da biz.” Ve ben şöyle oldum: “Vay be! İşte bu yüzden binlerce yıl sonra bile Allah sizle konuşup da "Biz onları Firavundan kurtardık." demiyor. Ne diyor? "Biz SİZİ kurtardık." diyor. Siz kelimesini kullanıyor. Çünkü onların düşünce yapısında, onlar gerçekten de tamı tamına kendilerini zihinsel olarak, psikolojik olarak ve duygusal olarak o olayla ilişkilendiriyorlar. Her sene bunu yapıyorlar. Kendilerini o olaya bağlıyorlar. Başkası bile değil bunu kendi ağızlarıyla söylüyorlar. Kendileri söylüyor! Yani Kur'an onların düşünce yapısını yakalamakta, Medine Yahudilerine Mısır'dan çıkan

Yahudilermiş gibi hitab etmekte çok net ve çok doğru. Çünkü onların zihniyetinde tam olarak böyle.

Ve artık çöldeler. Çölde gerçekleşecek başka bir macera var. Allah, Yahudi tarihinin bu ilk kısmında kısa ve öz şeklini verecek sonra da sure boyunca ilerlerken bunlardan bir kısmını detaylarla açacak. Önce kısa ve öz olup ilerledikçe konuyu açmak Kur'an'ın tarzının bir parçası. Şimdi çöldelerdir ve Allah (cc), Musa (as)'ı vahiy için çağırır. Allah onu kırk gece için çağırır. Oruç tutup, Allah'a ibadet edecek ve kırk günün sonunda Allah ona Tevrat'ı indirecektir. Böylece bu topluluğun idarecisi olan Musa (as) yerine kardeşini bırakarak -kardeşi kim? Harun (as)- kardeşini bırakarak ayrılacak. Allah beni suyun karşı tarafında olan Tur dağına çağırıyor. Ve böylece Musa (as) onlardan ayrılır ve Tur dağına gider.

Bu arada Tur dağı önemli çünkü Allah (cc) ile ilk konuştuğu vakit olduğu yer de yine orasıydı. Yani bir kere daha aynı dağa çağrılıyor. "وَإِذْ وَاعَدْنَا مُوسَى أَرْبَعِينَ لَيْلَةً" (Bakara, 51) "Hani Musa ile kırk gece için sözleşmiştik." "ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ" (Siz buzağıyı ilah edinmiştiniz) Musa siz yalnızca tek olan İlah'a tapasınız diye gittiğinde bile onun yokluğunda topladığınız tüm altını aldınız, her nedense aklınıza eğer önümüzde görsel bir şey olursa Allah'a en iyi şekilde tapabiliriz diyen şeytani bir düşünce geldi ve buzağı putunu yaptınız. Bazıları karşı çıkıyor ve kendi kayıtlarında bile, biz buzağıya tapmadık o sadece Tanrı'nın bize olan nimetini hatırlamamız için bir araçtı diyorlar. O zaman niye buzağı? Ve o bölgede o zamanlar Tanrı'yı bir buzağı olarak görselleştiren birkaç pagan geleneği vardı fakat çoğu aslında yaşayan bir buzağıya tapardı. Gerçekten de bir buzağıya taparlardı. Böylelikle o buzağının bir temsilini yaptılar. Hikâyenin ayrıntıları Kur'an'da daha ilerde. Nasıl böyle düşündüler, bu şekilde düşünmelerine ne neden oldu? Samiri'nin bahsi, bunlar Kur'an'da daha ilerde. Bu ayrıntıya henüz girmeyeceğim ama her ne olursa olsun buzağıya tapmaya başladılar. "مِن بَعْدِهِ" (Bakara, 51) Burada "مِن" aslında hemen o gider gitmez anlamına gelebilir. Bu şeytani işe girişmeniz hiç uzun sürmedi. Harun (as) onlara engel olmaya çalışır ama onlar durmazlar.

İşte bu ilginç. Kur'an; Harun (as)'ın onları durdurmaya çalıştığını, onların durmadığını, Musa'nın Harun'a öfkelendiğini ve Harun'un da onlar beni dinlemediler dediğini anlatır. İncil ise Harun'un putu inşa edenlerden olduğunu söylüyor. İncil, aslında Harun (as)'ı suçluyor. Ama Kur'an geldi ve Harun (as)'ın masumiyetini ispat etti. Bu durum Kur'an'da tekerrür eden mevzulardan biri. Kur'an; İncil'de yapılan değiştirmelerle adları lekelenmiş olan peygamberlerin haysiyetlerini kurtarır. İncil gerçekten de peygamberler hakkında korkunç şeyler söyler. Kur'an gelir ve hayır, bu doğru değil, şu doğru değil, o doğru değil

der. Ve kayıtları düzeltir. Böylece Kur'an Harun (as) meselesinde de yazılanı düzeltir. "ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ مِن بَعْدِهِ" (Bakara, 51) Bu arada size şimdiden bir spoiler vereceğim. Daha sonra onlara bir emir verilecek. O emir neydi? Bir buzağı kesmek zorundaydılar. Hangi renk bir buzağı olmalıydı? Sarı renk. Hatırladınız mı? "صَفْرَاء" (Bakara, 69) Sarı, altına en yakın renk. Akıllarında ve kalplerinde altın buzağının sevgisi var. Allah (cc) sığırın rengini bile bunu kırmak için, kendi kalplerine yerleştirdikleri bu çirkin mitolojiyi yıkmak için seçti. Daha çok soru sorduklarında parlak sarı bir sığıra kadar geldi. "فَاقِعٌ لَّوْنُهَا" (Bakara, 69) "Rengi parlaktır." Niye sarı? Taptıkları altın buzağı yüzünden. "وَأَنتُمْ ظَالِمُونَ" (Bakara, 51) "Sizler zalimlerdiniz." Yanlış yapanlar sizlerdiniz. Bunu siz yaptınız! Allah, "أَنتُمْ ظَالِمُونَ" diyerek, Medine Yahudilerine şöyle diyor: aranızdan Musa (as)'a o zaman bağlı kalmayanlardan çok da farklı değilsiniz. Eğer sadece kırk gün için gitmiş olan Musa (as)'a bile bağlılık göstermeye istekli değildiyseniz, onun ardından size öğrettiği her şeyi unuttuysanız, o halde şimdi binlerce yıl sonrasında Musa (as)'a vahyedilen Tevrat'a nasıl bağlı kalacaksınız? Bu bağlılığı bana şimdi nasıl göstereceksiniz? "وَأَنتُمْ ظَالِمُونَ" aynı zamanda siz hala yanlış yapanlardansınız da demek. Bunu geçmişte de yapmıştınız şimdi de aynısınız. Peygamber (sav)'i inkâr edenlere yapılmış sert bir eleştiri gibi.

Sonra Allah şöyle diyor: "ثُمَّ عَفَوْنَا عَنكُم مِّن بَعْدِ ذَٰلِكَ" (Bakara, 52) "Biz sizi affetmiştik." Sizi sevgi ile bağışlamıştık. Bu olaydan sonra bile, şirke girerek yaptığınız bu iğrenç işten sonra bile sizi bağışlamıştık. Ama bu bağışlama ucuz değildi. Sonrasında göreceğimiz gibi Allah o ümmeti alacak ve temizleyip arındıracak. Onların insanlık için örnek olması gerekiyordu; ancak içlerinden bir kısmı kendi peygamberlerine açıkça ihanet etmişti. Bu peygambere meydan okuyan Mısırlılar zaten öldürülmüştü. Firavun'un yandaşları ölmüştü. Fakat kendi içlerinden İslam'ı reddeden kişilere de aynı ceza verilecek. Onların da öldürülmesi gerekli. Ve böylece daha sonra olan bu. Ona (Musa (as)) Allah'ın emri verilecek. Bunu göreceğiz. Aslında İncil'deki anlatılan çok daha çetin. Kur'an ise arada değiniyor. Ama İncil'deki kısmı okuyunca... Ufff var ya...

Musa (as) diyor ki: "Gidip kendi akrabanızı bulun ve onları öldürün." Onlar tam olarak kendi kılıçlarını çekip buzağıya tapanların her birini öldürmek zorundaydılar. "Tanrı'nın sizi affetmesinin tek yolu bu." Ardından da af dilemek için geri döndüler. Neyse işte... "ثُمَّ عَفَوْنَا عَنكُم مِّن بَعْدِ ذَٰلِكَ" (Bakara, 52) "Bunlara rağmen sizi bağışlamıştık" "لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ" (Bakara, 52) "Belki bundan sonra şükredersiniz." Belki şükredenlerden olursunuz diye. Peki, onlar ne yaptılar? Şükretmediler. Hakikatte şöyle düşünüyorlardı: "Çok felaket bir

haldeyiz! Çölün ortasında bir yerdeyiz! Tanrı'nın yardımına ihtiyacımız var. Bekleyemeyiz! Kırk gün boyunca ne yapacağız?! Açlıktan ölürüz! İlahi yardımı garantileyebileceğimiz bir yola ihtiyacımız var!"

Müslümanlar peygamberlerinin ilkelerinden uzaklaştıkça... -Çünkü onlar da Müslümandı. Bunu söyleyip duruyorum. Onlara Yahudiler dersem farklı bir dini düşünme ihtimaliniz var. Farklı bir dinden değiller. Bahsettiklerimiz o dönemin Müslümanları. İşte bu yüzden bizimle paralellikler var.- Müslümanlar peygamberlerinin öğrettiklerinden uzaklaştığı zaman, o öğretilenlerin yeri türetilmiş tuhaf adetlerle değiştirilir. Kimse nereden çıktıklarını bilmez fakat uygular. Ve her nedense Allah'ın yardımının, bu tuhaf acayip nedeni bilinmez tarzda ritüellerin yapılmasıyla geleceğini düşünürler. "Hadi ışıkları kapatalım ve dans edelim böylece Allah bizden memnun olur." "Hadi bir odada acayip sesler çıkaralım ve halkalar çizerek zıplayalım. Böylelikle Allah'ın rızasını kazanırız."

Peygamberlerinizin öğrettiklerinden ne kadar uzaklaşırsanız, o kadar çok sayıda tuhaf saçma sapan adetler girer dininize. Ve şu anda Müslümanların şöyle şeylere bulaştığı Müslüman dünyasının bir parçası olan yerler var: "Şu adama gitmem lazım. Benim için büyü yapsın da... Ya da bir cin çağırsınlar da şu ikisini boşatalım." Falan filan... İşte bunlar tam da İsrailoğulları'nın yaptıkları şeylerdi. Tıpkısının aynısı! Ve şimdi bu saçmalığın içine saplanmış çok fazla Müslüman bulabilirsiniz. Tam saçmalık! Üstelik sadece içine saplanmış da değiller! Bu tarz cahilce, sapkın işlere, kültvari işlere daldıklarında, onları o işlerden ayırdığınız zaman duygusal olarak rahatsız olurlar. O işlere süper bağlıdırlar ve o tarz ritüelleri sonuna kadar korurlar. Hiçbir şey söyleyemezsiniz bile.

Dünyada, Müslümanların arasında insanların utanmadan açıkça mezarlara secde ettiği yerler var. Mezarın tam önünde secde ediyorlar ve gidip yaptıkları hakkında tek bir şey söyleseniz. "لِلَّهِ يَسْجُدُ مَن فِي السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضِ" (Rad, 15 Secde Ayeti) Secde sadece Allah'ın önünde yapılır. Üstelik özel bir yere de gitmenize gerek yok. Duayla ölü insanlardan istemezsin. Vefat etmiş kişilerin önüne gelip de "Senin iyiliğin ile bana bunu ver." Ne yapıyorsun? Bu ne? Ne yapıyorsun sen? Bu da nereden çıktı? Bu durumu sorgularsanız öldürülebilirsiniz. Bu kadar akılsızlardır. Yaptıklarını sorgularsanız öldürülebilirsiniz. Peki, bütün bunların çözümü ne? Bütün bunların çözümü sorgulamak değil. Bütün hepsinin çözümü Allah'ın kitabına olan sevgiyi geri getirmektir. Çünkü insanları Allah'ın kitabının sevgisine geri getirdiğinizde, işte o zaman pislikler kendi kendine temizlenmeye başlar. Onlar buzağıya tapıyorlardı. Musa (as) neyle birlikte geri geldi? Allah'ın kitabıyla, Tevrat'la geldi. Tevrat'la geri geldi ve Tevrat, onların bir daha bu belaya düşmemesinin yoluydu.

Şu anda Kur'an'dan o kadar uzağız ki, bu şeylerin oluyor olması hiç de şaşırtıcı değil. Sizi temin ederim ki bu tarz işlere alakası olan insanlar Fatiha'ya asla derinlemesine bakmamışlardır. İhlâs Suresi'ne hiçbir zaman gerçekten bakmamışlardır. Bakara Suresi'ni birazcık bile incelememişlerdir. Neden? Çünkü Kur'an'ı inceledikçe ne olur biliyor musunuz? "يُزَكِّيهِمْ" (Bakara, 129 - Ali İmran,164 – Cuma, 2) "İnsanları arındırır." Düşünme şekillerini temizlemeye başlar, hislerini ve duygularını temizlemeye başlar. Kendi kendilerine o şeylerin yanlış olduğunu anlarlar. Hatalı yaklaşımsa aslında "Bu haram! Bu şirk! Bu yanlış! Bu bidat!" demektir. İstediğiniz kadar böyle söyleyin, ancak o işleri daha da çok savunmaya ve yapmaya başlarlar. Kimsenin sorunu böyle çözülmez. Yok ya en azından "Emri bil maruf nehyi anil münker." yapmış oldum. Yapman gereken bu değil! Bu insanlara gidip "Hadi Fatiha'yı çalışalım." demelisin. "Hadi Bakara Suresi'yle ilgili bir şeyler öğrenelim." "Hadi Ali İmran'a bakalım." demelisin.

Neden mi? Çünkü Allah, öyle ya da böyle şirke düşmüş insanları bile ya da acayip kültümsü ayinimsi işlere girişmiş insanları bile -sonuçta her Müslümanın kalbinde Kur'an'ın sevgisinin, Resûlullah (sav)'in sevgisinin olduğu bir yerler, bir köşe vardır.- ve bu sevgiye dokunup o pozitifi büyütebilirsiniz ve böylece onu büyüttüğünüzde negatif kendi kendine kaybolmaya başlar. Bizim sorunumuz şu. Bir sürü e-mail alıyorum: "Kardeşim neden şu mesele aleyhinde konuşmuyorsun?" "Onun aleyhinde?", "Bunun aleyhinde?", "Burada yaptıkları şey konusunda neden Müslümanları hiç eleştirmiyorsun?" "Şu konuda. Bu konuda.", "Şu tarikatı, bu grubu niye eleştirmiyorsun?" Ben sadece Kur'an öğretiyorum abi! Bu şuna benziyor: Mekkeliler her türlü kötü işi yapıyorlardı ve bütün bu kötü şeylerin çözümü neydi? Kur'an'dı. Neden yetmeyeceğini düşünüyorsun? Allah şöyle diyor: "أَوَلَمْ يَكْفِهِمْ أَنَّا أَنزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ يُتْلَىٰ عَلَيْهِمْ" (Ankebut, 51) "Kendilerine okunan bu kitabı sana indirmemiz onlara yetmiyor mu?" Onlara yetmiyor mu? Tabiri caiz ise, bu Allah'ın şöyle deme şekli gibidir, problem her ne olursa olsun, doğru yoldan sapma söz konusu ise, Kur'an yetecektir! Peygamber (sav)'in tüm görevi "يَتْلُوعَلَيْهِمْ آيَاتِهِ" (Ali İmran, 164) olarak özetlenmişti. "Onlara O'nun ayetlerini okur." İnsanlara sadece Allah'ın ayetlerini anlatır. "Böylece onları arındırır." "وَيُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ" (Ali İmran, 164) Hepsi bu. Bu yüzden de bizler Kur'an'ın öğrencileri olmalıyız. Bizler Kur'an'ın taşıyıcıları olmalıyız.

Kur'an'ın kendi başına kalplerin içinde olanı temizlemesine imkân sağlamalıyız. Allah diyor ki: "وَشِفَاء لِّمَا فِي الصُّدُورِ" (Yunus, 57) "İçinde sinelerdekilere bir şifa vardır." Tamam, şimdi: "وَإِذْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ" (Bakara, 53)

Onlar buzağıya taparken tam o anda Musa (as) nerede? Kırk geceliğine dağda. Allah orada neler olduğunu anlatıyor: "Biz Musa'ya Kitab'ı, Hüküm'ü, Furkan'ı, Hak ile batılı kesin şekilde ayırmanın yolunu verdiğimizde." Furkan: Kesin ayırma. En kesin ayrılış. Ne güzel bir kelime. Çünkü az evvel şunu öğrenmiştik: "فَرَقْنَا بِكُمُ الْبَحْرَ" (Bakara, 50) "Biz denizi ayırdık." Yani bunun ancak ve ancak Allah'tan olabileceğini söyleyebilirsiniz. Aynı Furkan gibi. Öyle açık ve net ki ancak ve ancak Allah'tan olabilir. Bu bir ayrılmadır. İnsanın sözüyle Allah'ın kelamı arasında, insan yapımı fikirlerle Allah'ın vahyettikleri arasında, insanların uydurduğu maneviyatla Allah tarafından indirilen gerçek din arasında ayrılma. İşte bu Furkan'dır. Bunları birbirinden ayırır. "يَمِيزَ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ" (Ali İmran, 179) "Bu sayede murdar olanı temiz olandan ayıracaktır." Ayıracak. Furkan'ın tanımlarından biri bu. Ve Furkan onlara verilmişti. Ayrıca Kur'an'dan da Furkan olarak bahsedilir. Onlar kendi Furkan'larını kendileri değiştirdiler. Artık o Furkan değil. Bizim Kitab'ımız değiştirilemez. Bu yüzden daima El-Furkan olarak kalacak.

"نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا" "Alemlere uyarıcı olsun diye, kuluna Furkan'ı indiren" (Furkan, 1) Artık Allah, Musa (as)'a Hükmü, Furkan'ı verdi. Doğru ile yanlış arasındaki en nihai ayrımı. Uydurulan ile sahih olan arasındaki, Allah'ı memnun edenle etmeyen arasındaki ayrımı. "لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ" (Bakara, 53) "Böylece umulur ki doğru yolu bulursunuz."

Bu sefer kendinizi doğru yola teslim edersiniz. Bütün gözünüzle gördüğünüz mucizeler yetmedi onların üstüne bir de bu kitabı verdim. Yani bundan böyle asla kafanız karışamaz. Hiç kimse gelip de dininizden olmayan bir şeyi size öğretemez siz de alıp o şeyi dine katamazsınız. Dininiz olduğu gibi kalacak ve siz de bu kitaba bağlı kalacaksınız. "وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ" "Musa kavmine şöyle demişti:" "يَا قَوْمِ" "Ey kavmim!" (Bakara, 54) "إِنَّكُمْ ظَلَمْتُمْ أَنفُسَكُمْ" (Bakara, 54) "Şüphesiz sizler kendinize zulmettiniz!" Sizler! Esas sizler, kendinize çok korkunç bir kötülük edenlersiniz.

Dikkat edin! "إِنَّكُمْ ظَلَمْتُمْ أَنفُسَكُمْ" üç tane zamir var. "كُمْ" sonra تُمْ ve bir kere daha "كُمْ" Siz, kendiniz, kendilerinize kötülük edenlersiniz. Böyle söylendi çünkü suçlarını kabul etmek yerine Musa (as)'a dönüp "Sen nerdeydin?" der gibiydiler. "Nasıl olur da sen burada olmazsın?" Bu hastalıklı bir düşünme biçimi. Biz doğru yoldan saptık çünkü liderimiz yok! Bloglara şöyle yazan öyle çok Müslüman var ki: "Mehdi gelene kadar sorunlarımız çözülmez!" "İsa (as) gelmedi ki! Bu halde olmamız bizim suçumuz değil ki!"

“إِنَّكُمْ ظَلَمْتُمْ أَنفُسَكُمْ” (Bakara, 54)

“بِاتِّخَاذِكُمُ الْعِجْلَ” (Bakara, 54)

“Sizin buzağıyı edinmenizle”

Neden edinme kelimesi kullanılmış. Arapçada “اتِّخَاذِ” kelimesi, “أخذ” kelimesinden farklı. “أخذ” almak demek. “اتِّخَاذِ” ise bir şeyi canı pahasına tutunmak demek. Sana umut vermesi için, sakinleşmek için, kendini iyi hissetmek için bir şeye sarılmak yapışmak. “اتِّخَاذِ” fikir olarak, hani modern fesefede ünlü bir deyiş vardır “Dinler kitlelerin afyonudur.” diye. Kitleler için afyondur. Dinler, insanların sorunlarını unutturmak için olan bir uyuşturucudur, diye. İşte, buzağıyla yapılan aynı buydu. Ona sorunlarını unutmak için, kafa bulmak için, keyif almak için tutunursun. Hangi dine mensup olurlarsa olsunlar dinlerinde ne kadar çok şarkımsı türkümsü şeyler olursa, o kadar dinlerinin kafa yapan alemine dalarlar. Rengarenk ışıklar, etrafta dans ederek zıplarken sorunlarını daha iyi unuturlar. “Hı hı nirvana adamım! Her şey harika!” Ne yazık ki, kiliselerde olan bu. Çoğu kilisede olan bu. Daha çok müzik, daha çok org çalmak. Artık Kilise heavy metal Hristiyan Rock'ı bile var. İnsanlarla hınca hınç dolu. Ve insanlar şöyleler: “Yüce İsa!” Sadece kafa bulmak istiyorlar. Keyif almak, kendilerini iyi hissettirmek istiyorlar.

Bu hastalıklı dini psikoloji hala var. Müslüman dünyasında bile Kur'an'ı, sünneti, namazı yeterli bulmayan böyle insanlar var. “En sonunda indirilmiş olan bu manevi öğreti yeterli değil, içimizdeki boşluğu dolduran başka bir şeyler bulmalıyız. Ruhani üstünlüğe ulaşmak için kreatif ritmik bi’ hale sahip olmalıyım!” Ne gibi bir fikir bulacaksın ki? Bu arada ilahilere karşı değilim. Çocukların “Allah içinse…” falan diye şarkı söylemesine karşı değilim. Bunda sorun yok. Ama bu, Allah'ın Kitab'ının yerini almaya başladığında ve maneviyatı bu diğer şeylerde bulduğunuzda bu sizi daima bir boşlukla bırakacak. Etkisi kısa süren bir ilaç gibi. İşte o zaman din uyuşturucu haline gelir.

Bu Kitap sadece siz iyi hissedin diye var olmadı. Gerçeği görmeniz için, sorumluluk hissetmenizi sağlamak için var. Kur'an suya ya da rüzgâra benzetilebilir. Bazen rüzgâr esinti gibidir ferahlama getirir; fakat bazen de fırtına gibi olur korkutur. Bazen ağır bir darbe vurup acıyı hissettirir. Bazen de rahatlatır. Bunların hepsi bir aradadır. Ama dinin sadece size kendinizi iyi hissettiren kısmını aldığınızda ve bu dinin tamamı olduğunda, bu Allah'ın Kitab'ına haksızlıktır. İşte buzağıyla onların yaptığı tam da buydu.

"بِاتِّخَاذِكُمُ الْعِجْلَ فَتُوبُواْ إِلَى بَارِئِكُمْ" (Bakara, 54) "Rabbinize tövbe edin." "بارء" aslında İbranice kökenli bir kelime. Tanrınıza, Rabbinize demek. Yani gidip Rabbinize tövbe edin.

"فَاقْتُلُواْ أَنفُسَكُمْ" (Bakara, 54) burada diyor ki: "Kendinizi öldürün." Ama aslında bu kötü bir çeviri olur. "Kendi insanlarınızı öldürün." O zaman İsrailoğulları kaç kabileydi? On iki. Allah'ın emri geldi: Buzağıya tapan ve hala inatla buzağıya tapmaya devam edip tövbe etmeyenler, hala bu sapkınlığa sarılanlar ortadan kaldırılmalı. Çünkü sapkınlık o ümmetin içindeyken Allah'ın çölün ortasındaki bu insanlara olan yardımı kesilecekti. Gidip kendi kabilenizdeki bu işe kalkışanları infaz etmek zorundasınız. Böylece Musa (as)'a bu ilahi ceza gönderildi, o da İsrailoğulları'nın önde gelenlerine şöyle söyledi: "Gidin, hepiniz kendi ailelerinizden, kendi kabilelerinizden, kendinizden olanları infaz etmek zorundasınız." Bu önemliydi çünkü eğer bir kabile diğer bir kabileden birini öldürürse iç savaş çıkabilirdi. Yani her kabile kendi içinde sorumluluk almalıydı. "فَاقْتُلُواْ أَنفُسَكُمْ" O ümmetin yol alabilmesi için kelimenin tam anlamıyla her kabilenin kendi içinde bir savaş çıkmıştı. Subhanallah! İşte Allah'ın merhameti. Allah'ın rahmeti. Kur'an'ın, Allah'ın bu son vahyinin verildiği Resûlullah (sav)'e Allah bu ümmetin münafıkları için böyle bir ceza bildirmedi. Bunu yapmadı. Musa (as)'a vermişti, bize vermedi.

İşte bu aslında: "يَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالأَغْلاَلَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ" (Araf, 157) "Allah onların üstünde olan ağır yükleri ve prangaları kaldırır." Allah onları bize yüklemedi. O ağırlıkları bize yüklemedi. Bu gibi şeyleri yapabilecek yetkinlikte değiliz biz. Sonra devam etti: "ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ عِندَ بَارِئِكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ" (Bakara, 54) "Rabbiniz katında böyle yapmanız sizin için daha hayırlıdır demişti. Böylece O tövbelerinizi kabul eder." Şu anlama da gelebilir: "Böylece O tövbenizi kabul etti." Yani gidip emri yerine getirdiniz. Öncesinde görmüştük: Siz buzağıya taptınız ama Allah sizi affetti, bağışladı.

İşte burada Allah bu bağışlamanın öyle kolay olmadığını açıklıyor. Allah'ın affını kazanmak için bunu yapmanız gerekti. Onlar bunu yaptıktan sonra dağa gittiler. Daha öncesinde bahsetmiştim. Dağa gittiklerinde Allah, onlardan yetmiş kişiyle doğrudan konuştu. "إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ" (Bakara, 54) "Şüphesiz tövbeleri daima kabul eden O'dur, Rahim'dir." Neden Allah cümleyi bu şekilde bitiriyor? Buna isim cümlesi denir. "إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ" Şüphesiz ki O daima tekrar tekrar tövbeleri kabul eden, devamlı merhametli ve esirgeyendir. Allah, o zamanın İsrailoğulları'ndan bu zamanınkilere kadar olanlara ve Müslümanların tamamına şunu söylüyor: Onların tövbesini kabul etti ancak Allah'ın tövbeleri kabul etme sıfatı bununla da sınırlı değil senin tövbeni de

kabul eder. Herkesin tövbesini kabul eder. Önceden tövbenin ne kadar yüksek bir bedeli olduğuna bakın; ama artık Allah tövbenin bedelini ne kadar da kolaylaştırdı. Yalnızca samimi bir kalp! Sadece Allah'ın önüne samimi bir kalple gelin. Burada, beni dinlerken zihninizde soru işaretlerinin belirdiğine emin olduğumdan dolayı cevaplamak istediğim son soru şu:

Neden Allah onlara o kadar ağır bir ceza verdi? Neden o kadar zordu? Neden sadece tövbe edip yollarına devam etmediler? İçlerinden bazıları şirkte ısrarcıydı, buzağıyı bırakmak istemediler. Yani mucizelere şahit olduktan sonra bile İslam mesajının düşmanları haline geldiler. Bunu size daha önce de açıkladım. Bir kere bir mucizeye şahit olursan inkâr etme hakkın yoktur. Eğer bir mucizeye tanık olur ve hala inkâr etmeye devam edersen cezan bu dünyada ve öbür dünyada gelir. Firavun kaç mucizeyi inkâr etti? Dokuz tanesini. Bu yüzden de bu dünyada ve öbüründe cezalandırıldı. Ancak bu dokuz mucizeye aynı zamanda başka kimler şahit olmuştu? İsrailoğulları.

Ve onların içinden İslam'ı terk edenler, bu mesaja sırt çevirenler de bu dünyada ve ahirette cezalandırılmalı. İşte burada uygulanan bu. Bu aslında sünnetullah ile aynı çizgide. "وَلَن تَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا" (Fetih, 23) "Allah'ın insanların hesabını görmesinde asla bir değişiklik bulamazsın."

Bir kere hüküm verildiğinde, olay bitmiştir. Bu bizler için önemli, peygamberler mucizeler getirdiğinde ve yine de inkâr edildiklerinde kavimler helak edildi. Biz bu cezaları yeniden uygulamıyoruz, artık o konumda değiliz. Çünkü gözümüzün önünde inkâr edecek fiziksel bir mucize olmuyor. Kur'an bir mucize olmasına rağmen, o sadece düşünenler, derin tefekkür edenler için bir mucize. Öyle kolay bir mucize değil. Kitabı açıp da "Aha mucize!" diyemezsin. Bu iş böyle değil. Böyle olmuyor. Allah bizleri bu Kitab'ın gücünü içselleştirenlerden eylesin. Onu anladıktan sonra ilkelerini terk edenlerden olmaktan korusun.

Allah bizleri Hakim olan Kur'ân'ı ile mübarek kılsın, ayetlerinden ve hikmetli zikrinden faydalanmayı nasip etsin.

22. Bölüm

“Musa kavmine demişti ki; “Ey kavmim! Şüphesiz siz, buzağıyı ilah edinmekle kendinize zulmettiniz. Onun için yaratanınıza tövbe edin de nefislerinizi öldürün. Öyle yapmanız, yaratıcınızın katında sizin için daha iyidir. Böylece Allah tevbenizi kabul etmiş olur. Çünkü acıyıp tevbeleri kabul eden ancak O'dur.” Bir zamanlar: Ey Musa! Biz Allah'ı açıkça görmedikçe asla sana inanmayız, demiştiniz de bakıp durur olduğunuz halde hemen sizi yıldırım çarpmıştı. Sonra ölümünüzün ardından sizi diriltti ki şükredesiniz. Ve sizi bulutla gölgeledik, size kudret helvası ve bıldırcın indirdik ve ‘verdiğimiz temiz nimetlerden yiyin’ dedik. Hakikatte onlar bize değil, sadece kendilerine kötülük ediyorlardı. İsrailoğullarına bu kasabaya girin, orada bulunanlardan dilediğiniz şekilde bol bol yiyin, kapısından secde ederek girin, ‘hıtta’ deyin, ki sizin hatalarınızı bağışlayalım; zira biz iyilik yapanlara karşılığını fazlasıyla vereceğiz demiştik. Fakat kötülük yapanlar, kendilerine söylenenleri başka sözlerle değiştirdiler. Bunun üzerine biz, yapmakta oldukları kötülükler sebebiyle zalimlerin üzerine gökten acı bir azap indirdik.” (Bakara, 54-59)

“Rabbim, benim göğsüme genişlik ver, işimi kolaylaştır; dilimden de şu düğümü çöz ki sözümü iyi anlasınlar.” (Tâhâ, 25-28)

Tekrardan herkese Es-Selamu Aleyküm ve Rahmetullahi ve Berekatuhu. Ayet ile devam etmeden önce, şimdiye kadarki çalıştığımız ayetlerle alakalı olarak bahsetmek istediğim birkaç önemli şey var. Beraber Musa’nın (as) Tevrat’ı alması için çağrıldığı sahneyi inceledik. 40 gün oruç tutulan bir zaman dilimi içindi bu ve ardından da Allah (cc) ona Tevrat’ı verdi. Buradan yola çıkarak fark ediyorsunuz ki oruç ve vahiy arasında derin bir ilişki var. Bu ilişki Allah’ın son vahyi olan İslam’da da muhafaza edilmiştir: vahiy ayı aynı zamanda oruç ayı oluyor. Bu ilişki Musa (as) zamanında da vardı. Hatta benzer bir durum İsa’ya verilen (as) yeni ahitte de geçer. İncil’i aldığında ondan da 30 gün oruç tutması istenmişti. Hatta Araf suresi bize Musa’ya (as) 30 gün dendiğini, ardından da 10 gün fazladan yapmasının istendiğini söylüyor. Yani aslında 30 günmüş sonra da 10 gün fazladan yapması istenmiş. Daha sonra indirilen Bakara’da da -Bakara medenî bir sure, Araf ise mekkî- Allah 40 gün diyerek olayı kısa tutuyor. Bu

dikkatinizi çekmek istediğim bir şeydi. Bir diğeri ise Kur'an'daki herhangi bir surenin çalışılmasında yer alan önemli bir konsept.

Sizlerin anlamasını kolaylaştırmak için "çapalar/referans noktaları" terimini kullanabiliriz zannediyorum. Çapalar/referans noktaları şu demek oluyor, Allah surede daha önce kullandığı bir kelime veya kalıbı kullanır ve bunu tamamen farklı bir bağlam içerisinde yapar. Onu kullanarak da sana daha önce söylediği şeyi hatırlatır. Yani daha önce söylediği şeyle sonra söylediği şey arasında bir bağlantı kuruyor. Mesela uzun bir konuşmayı falan dinliyorsanız konuşmacının 10 dakika önceki bir şeye yaptığı bir göndermenin 10 dakika sonraki şeyle az çok bağlantılı olduğunu fark edersiniz. Bir bağlam şakası gibi yani. İçeri yeni giren ve söylediği şeyi duyan birisi gülmez ama baştan beri dinleyenler daha önceden bahsettiği şeye gönderme yaptığını görebilirler. İşte bu "çapa/referans noktası" gibi bir şey. Daha önce bahsettiğin bir şeyi kullanıp bir kere daha tekrarlıyorsun. O çapayı tekrar atıyorsun.

Âdem'in (as) hikâyesini gördük mesela. Âdem'in (as) hikâyesinde Allah ona tövbe etsin diye kelimeleri verdiğini söylüyor. Bu kelimelerin neler olduklarıyla alakalı da konuşmuştuk. "Biz kendimize zulmettik/kötülük ettik". Bu Araf Suresi'ndendi ama Allah'ın ona kelimeleri verdiğinden bahsedilmişti. Ve dikkat edin bu hikâyeye geldiğimizde ve kendilerine zulmettiklerinde, aynı kelime grubu kullanılıyor, "kendinize zulmettiniz". Yani, onun yapması gereken şey tövbeydi, senin yapman gereken şey de tövbe. Aslında Âdem'e (as) verilen şeyin bir devamı yani. Ardından sonunda "fetabe aleykum" diyor. Allah Âdem (as) hakkında ne demişti? "Fetalakka Âdemu minrabbihi kelimatin, fetabe aleyhi, innehu huvettevvaburrahim" Burada ne diyor? "Fetabe aleykum, innehu huvettevvaburrahim" Yani aslında aynı cümleyi tekrarlıyor. Allah onun tövbesini kabul ettiği gibi seninkini de kabul etmek istiyor.

Ama mesele şu ki Âdem (as) tarafından yapılan hata, bir bakımdan ona Cennet'e mal oldu. Bunun bir sınav olduğunu açıklamış olsa da, bir bakıma yaptığı o hatadan dolayı şimdi tekrardan Cennet'i kazanmak durumunda ve Dünya'da sınanacak. Buradakilerin ise yaptıkları hata şirk idi ki bu aslında başka bir soruyu daha doğuruyor, neden bir ineğe tapsınlar ki? O nereden çıktı? Değil mi? Bu sorunun da biraz derinliğine ineceğiz bugün. Ama tövbe etmeleri... Kur'an'da bile herhangi bir suç için Allah tövbenin yeterli olduğunu söylüyor. Bu Müslümanların anlamalarının gerektiği çok önemli bir şey. Sadece tövbe, senin Allah'a samimi bir şekilde dönüp ondan af dilemen ve yapabileceğinin en iyi şekliyle ve hiçbir şekilde kendi isteğin olmaksızın o hatayı tekrarlamayacağına söz vermen. Yaptığın şeyden dolayı utanırsın, Allah'a elinden geldiğinin en iyi şekliyle o şeyi tekrardan yapmayacağına söz verirsin. Elinden geldiğince diyorum çünkü o hatayı tekrarlaman mümkün bir şey ama isteyerek olacak bir şey değil bu. Aklından "Muhtemelen gene yapacağım" diye

geçirmeden. Öyle değil. Ve geçmişte yaptığın şey için nefret hissedersin, yaptığın hatayı yüceltmezsin ve bir yerlerde anlatmazsın. O şeyi hatırlayıp da garip bir şeytani gülücük takınmazsın yani. Bu şekilde bir tövben varsa o zaman o kelimeler yeterlidir. Fazladan ödemen gereken bir ceza yoktur. İnsanlar hudud ile tövbe düşüncelerini karıştırıyorlar mesela. İslam'da ceza gerektiren belli suçlar vardır. Hırsızlık, zina, cinayet gibi. Ceza gerektiren belli suçlar var. Bu suçların bazılarında, mesela hiç şahit yoksa iş mahkemeye kadar gitmezse, Allah senin için o hatayı saklarsa ne olacak? Veya yanlış bir şey yaptın diyelim, birinin arkasından konuştun veya ciddi bir şeyi düşünelim, zina mesela. Birisi zina yapmış olsun, bu dinde zina çok ciddi bir suç, küçük bir şey değil. Ama dört şahit yoksa eğer, o zaman bu dünyada fiziksel bir cezalandırma gerçekleşmiyor. Ayrıca çıkıp da "Ben cezalandırılmak istiyorum, çünkü zina yaptım." da dememen gerekiyor.

Hatta bir kadın Peygamber'e (sav) gelip bunu yaptığını itiraf ediyor. Peygamber (sav) de "Git, git" diyor. Kadın itiraf edip cezalandırılmak istiyor ama peygamber onu gönderiyor. Sonra kadın geri geliyor ve hamile olduğunu söylüyor. Bebeğin doğana kadar geri gelme diyor. Onu sürekli geri gönderiyor. Söylemeye çalıştığım şey tövbe eğer Allah'a karşı samimi olursan kabul edilebilirdir. Kabul edilmeden önce seni bu dünyada cezalandırılmış görmeye ihtiyacı yok onun. Aklımızda hep suçların için affedilmenin tek yolunun hapis cezanı tamamlaman olduğu devlet, yargı, otorite konseptleri var. Veya bir ceza ödemen. Bir ceza ödemediysen suçunun affedilmesi mümkün değil. Bir çeşit kaçak gibi bir şey oluyorsun ve başın belaya giriyor. Bunu Allah algısının üzerine uygulamayın. Allah öyle değildir. Fakat buradan çıkan soru da Benî İsrail'in tövbesinin neden yeterli gelmediği. Neden bu kadar ağır bir ceza, "Kendi kabilenizdeki insanları öldürün." cezası veriliyor? Cevap metnin devamında geliyor.

Bu arada, bu İsraillilerin tarihindeki kayıp bölüm gibi bir şey. Allah'ın onlara bu kadar ağır bir ceza vermesinin arkasındaki mantık Tevrat'da geçmiyor. Hatta Tevrat'da geçen şey çok acımasız. Yahudi İncili'inden çalışıldığı zaman görülüyor ki birçok Yahudi tarihçesi oldukça şok edici. Bütün şehri yakmak, erkek, kadın, çocuk herkesi öldürmek, her türlü şey. "Tanrı'nın emriyle". Kur'an bunların her birinden kaçınıyor. Bunların hiçbirini onlara atfetmiyor. Yani aslında Müslümanların veya kutsal kitabımızın Yahudi karşıtı olduğunu falan zannedebilirsiniz. Ancak Yahudi İncili'yle karşılaştırırsanız Kur'an onların itibarlarını daha çok savunuyor. Birçok kere küçük düşürülmekten kurtarıyor onları. Çok kere yapıyor bunu. Mesela onların kaynaklarında geçen Eriha'nın, suyu geçtikleri Eriha şehrinin fethi. Her ne kadar tarihsel olarak belirli zamanlar takip edildiğinde Eriha olması mümkün olmasa da...

Neyse Eriha şehrini fethedeceklerdi. Fethettiklerinde de... Onların haram benzeri olan Yahudi terimiyle "herem" konseptleri var ve "enfaal" alamıyorlar. Enfaal savaş ganimetleri demek. Onların hiçbirini alamıyorlar. Gezinme halindelerken herhangi bir ganimet alamıyorlar. Yapacakları şey ise her şeyi yok etmekti. Evleri, adamları, kadınları, çocukları, esir bile alamıyorlardı. Yahudi kaynaklarına göre Tanrı'nın emriyle şehir katliamları yapıyorlar. Bizde onlarla alakalı bu tip hiçbir şey yok. Biz hatta bu tip şeylerin birçoğu için onların masum olduklarını düşünüyoruz. Ve aslında bu konuyu dikkatlice çalışırsanız kitaplarıyla yapılan şeye göre suçlanan kişiler onlar değiller. Acımasız veya kötü addedilenler onlar değiller. Acımasız denilen kim biliyor musunuz? Allah. Aslında bu Allah'a (cc) karşı yapılan, onun aslında beri' olduğu bir suçlama.

Bu konuşmada üstünde durmak istediğim diğer bir şey de bu. Burada sizlere biraz buzağıdan bahsedeyim, nereden geldiğinden. Dün size İsraillilerin ekonomik çaresizlik nedeniyle çok çalıştırıldıklarını ve köle yapıldıklarını anlatmıştım. Tek köle yapılan onlar da değildi. İsrailliler, Mısır'da o bölgedeki kıptilere, Firavun'a köleleştirilen ve tamamı semitik olan çeşitli kökenlerden gelen - mesela Kenanlılar gibi, Arapçada "Ken'an" olarak geçer - gruplardan bir tanesiydi. Köle sahipleri için hepsi aynı. Onlar için "Bunlar Ben-î İsrail bunlar da Kenanlılar bunlar da Samiler" gibi bir ayrım yok. Onlar hepsine Samiler diyorlar. Aynı insanların bizden herhangi birine bakıp da "Siz Asyalısınız değil mi?" demesi gibi. Hani nereden olduğun fark etmiyor: "Sen Çinlisin değil mi?", "Yok ben Koreliyim/Japonum", "Çinlisin işte yav, hepsi aynı şey"

Çünkü bir üstünlük hissin var ve daha aşağıda olarak düşündüğün ırklara aynı damgası vuruyorsun. Ama tam tersi de geçerli. Bütün beyaz insanlar bana aynı gözüküyor. Avrupalı, Amerikalı, Ohio, California, aynılar, Alman ve Polonyalı farkı ne mesela, anlamıyorum. İkisini de beyazlıktan ayırt edemiyorum. Hepsi aynı hani. Yani insanlar çok kolayca tek tipleştiriliyorlar. Köle sahibi ırklar tarafından da bu köle türlerine, Kenanlılara ve İsraillilere aynı şekilde bir tek tipleştirme yapılıyor. Ben-i İsrail tek bir ilaha tapan insanlardı. Bu inanışı o ya da bu şekilde genel olarak devam ettirdiklerini söylemiştim. Ama Ken'an topluluğu, Kenanlılar "İel" isimli başka bir ilaha tapıyorlardı, "el" diye okunuyor ve o ilahın tezahürünün bir buzağı olduğunu söylüyorlardı. O ilaha ibadet etmek ve bağlılıklarını göstermek için boynuzlu bebek inek şeklinde heykelcikler yapıyorlardı. Bu geleneklerinde de yer alıyordu. Ve bu iki ırk Mısır toplumunun en alt sınıflarıydılar. Hizmetkâr sınıflar, birbirlerine karışıyorlar, beraber yaşıyorlar, aynı ortamlardalar. Örneğin Hindistan'daki Müslümanları verebilirim. Hindistan'daki Müslümanlar yüzyıllar boyu yan yana kimlerle yaşadılar? Hindularla. Dolayısıyla bazı Hindu uygulamaları, o ya da bu şekilde, Müslüman uygulamalarının içine girdiler.

Bazı Müslüman uygulamaları da garip şekillerde ve bilinçsizce Hindu uygulamalarının içine girdiler. Mesela Hindistan'daki birçok düğün ve giyilen giysilerin İslam'la alakası yok, Hindu geleneğiyle alakaları var ama onlar da dâhil edildi ve kültürün bir parçası haline geldiler, değil mi? Yani gelenekler biribirleriyle karışıyorlar. Hatta size korkutucu bir hikâye anlatayım, Ben Queens'de yaşarken komşum Hindu bir bayandı ve hicret için ayda birkaç gün Atlantik Şehri'ne giderdi. Kumar oynamaya falan. Arada bir bunu yapardı. Bir gün oraya gidiyordu yine, çantası açıktı ve çantasından bir resim düştü. Ben de ilahlardan birisinin resmi olduğunu ve şans için yanlarında götürdüklerini falan düşündüm. Ama aslında bir Ayetel Kürsi resmiydi. Ben de onu neden taşıdığını sordum. Cevabı "Bu iyi şans için, Atlantik Şehri'ne ne zaman gitsem yanıma alırım." oldu. Bu insanlar alkol dükkânı olan ve arkasındaki kasada Ayetel Kürsi yazılı olan Müslümandan çok da farklı değiller hani. Yani bizden iyi olan şeylerin bazısını alıyorlar en azından. Subhanallah! Yani demek istediğim gelenekler bir şekilde karışıyorlar. İsrailliler de Ken'an topluluğunun bazı dinî uygulamalarını ve geleneklerini öğrenmiş, az eğitimli sınıflarından bazıları da onların tapınma uygulamalarından bazılarını almışlar.

Suyu geçtikten ve Musa'nın (as) gözetimi üzerlerinde olmadığı zaman da aynı tapınma uygulamalarına geri döndüler. Bu ne demek oluyor biliyor musunuz? Bu içerilerinde hep vardı ama Musa oradayken bunu yaparlarsa başlarını belaya sokacaklarını biliyorlardı. Yani Musa (as) gider gitmez eski alışkanlıklara geri döndüler. "Biz hep böyle yapıyorduk hatırlamıyor musunuz?". Yani o karışık uygulamalar geri geldiler. Örneğin bugün dinlerin karışmasının ilginç bir tezahürü Guyanalıların önemli bir bölümüdür. Guyanalıların birçoğu mülteciydi ve yerli Batı Hint Adalılarla karışmışlardı. Birçoğu II. Dünya Savaşı'nda getirilmişti. Kızılderililer, alt kıtanın birçok yerinden gelen insanlar vesaire. Bazısı Müslüman, bazısı Yahudi, bazısı Hristiyan, hepsi zamanla birbiriyle karışıyor. O yerlerde insanların din hakkında kafası baya karışık. Baya karışık. Elhamdülillah sağlam bir Müslüman nüfusu var ama her şeyi kutlayan koca bir Müslüman nüfusu da var. Noeli bile kutluyorlar. Sonra bayramı da kutluyorlar. Holi festivalini de kutluyorlar. Hindu bayramlarını da kutluyorlar yani. Hepsi birbirine girmiş yani.

Ben New York'tayken çok garip şeyler öğrendim. Oradayken Pazar günleri yapacak hiçbir şey olmadığı için Queens Devlet Televizyonu'nu izlerdim. O zamanlar herkes televizyona çıkabiliyordu değil mi? Bir tanesi Guyanalı bir adam, orada çıkardı ve Ramazan'da da bir program yapardı. Ursula ile Ramazan, sonra neşidler, ilahiler falan olurdu, sonra da 20 dakika sonra aynı adam "Ramabirşey" olup Hindu programı yapmaya başlıyor. Aynı adam ya, sadece şapkasını falan değiştiriyor. Harika bir şey. Yani bir tür din şizofrenisi olabiliyor. Ki bu bugün de olan ama geçmişte de görebildiğimiz bir şey. Bunun günümüzdeki komik bir tezahürü olarak mesela bazı hippilerin sürdükleri

arabada İslam'ı temsil eden ay, haç işareti, sonra Hindu işaretleri, barış işareti falan vardır. "Hiçbirinde bir sıkıntı yok ya, ben senin doğrunu seviyorum, sen benim doğrumu seviyorsun, her şey doğru". Bunun gibi bir şey işte. Yani sizlere biraz arka plan vermek istedim. Asıl şaşırtıcı olan şey ne biliyor musunuz? Kenanlıların bazı heykelcikleri, buzağıları bugüne kadar gelmişler. Hala varlar ve "canaanite bulls" veya "ken'an bulls" diye aratırsanız resimlerini bulabiliyorsunuz. Google resimlerinde bile o zamandan kalan tarihi heykellerin birçok resmi çıkıyor.

Neyse sonuç olarak yapılan o türden bir şeyin arkasındaki kaynak buydu yani. Bunu neden yaptılar peki? Onlar için bu Allah'ın bir temsilcisi idi. Allah bu ayetlerde kendisi için ne diyor? Bundan bahsetme nedenim bu. Bu ayetlerde kendisinden nasıl bahsediyor. "Fetubu ila bariikum" diyor. "Fetubu ila rabbikum", "Fetubu ilallah" demiyor. Allah isimleri içinden hangi ismi seçti? Bari'. Aynı Haşr Suresi'nde de bahsettiği gibi. "El Halikul Bariul Musavvir" El Bari' Allah'ın isimlerinden bir tanesi. Temel anlamı ise Halik'ten çok da farklı değil. "Yaratıcı"'ya çok benzer bir anlamı var. Beri' veya bera'a, halakadan birazcık farklı. Halaka herhangi bir şeyi yaratmak demek. Bara'a ise yaşayan bir şeyi yaratmak anlamına geliyor. Bara'a Allah yaşayan, canı olan bir şeyi yaratmasına deniyor. Bu ilk ayrım. Çünkü Allah bir kaya yaratsa, "bara'a el hacer" demezsin, "halaka el hacer" dersin. Anlatabiliyor muyum? İlk farklılık bu.

İkinci farklılık ise önceden herhangi bir örneği olmadan bir şeyi yapması. Mesela bir ev inşa ettiğinde bir ev tasarımına dayalıdır bu. Veya birisi bir resim yaptığında kafalarındaki bir fotoğrafa göre onu yapıyor. Zaten olan bir şeyin üzerine inşa edersiniz yani. Tamamen sıfırdan başlamazsın. Şu anda sahip olduğumuz her bir yaratıcılık aslında o ya da bu şekilde daha önceden var olan fikirlerin bir karışımı. O fikir diğer fikre uymamıştır, bağlandığında da yaratıcı düşünce oluşur. Ama Bari' fikri bir şeyi önceden bir model olmadan yaratan kişidir. İnsanlar yaratıldı ama neye benzeyecekleri, ellerin neye benzeyecekleri, gözlerin neye benzeyecekleri konusunda önceden bulunan bir resim falan yoktu. Bu Allah'ın tamamen özel ve emsalsiz bir yaratığıydı. Bu isim ayet içinde neden düşünülmüş ve önemli bir halde? O ismi kullanarak Musa (as) insanlarına bir şey anlatıyor. "Sizler, sizi önceden bir emsal olmadan yaratan bir Allah'a inanıyorsunuz ama dönüp de onun için bir emsal yapabiliyorsunuz" diyor. "Dönüp de canı bile olmayan bir şeyi yaratıyorsunuz ve onunla birlikte bütün canı veren, bari' olan ilaha tapıyorsunuz.", "Onun yerine bari' olma bakımından asıl kimliğine ters giden cansız bir şeyi nasıl koyuyorsunuz?" diyor. "Fetubu ila bariikum, zalikum hayrun lekum inde bariikum" (Bakara, 58) burada yani.

Altını çizmek istediğim kısım burasıydı. Gelip onlara bu çağrıyı yaptığı zaman, hepimiz ne yapmak zorunda olduklarını okuduk, kendi insanlarını öldürmek zorundalar. Sonra Allah onların tövbelerini kabul edecek. Cevapları neydi peki? Dün sizlere öylece gidip bunu yaptıklarını söylemiştim ama öylece gidip yapmadılar bunu. Yahudi tarihinde eksik olan kısım da burası. Öylece gidip bunu yapmadılar. Ne yaptılar peki? "Dönüp de "Musa, söylediğin şeyi kabul etmiyoruz" dediğiniz zaman…". Oraya iman koyduğunuz zaman, "nu'mina"yı "lam" ile söylediğin zaman, "nu'mina bike" yerine "nu'mina leke" dediğiniz zaman… Amentü billahi mi diyorsunuz Amentü lillahi mi? Billahi. Allah'a, inandığın zaman. Oradaki şey "be". "Be" yerine oraya "lam" koyarsanız birisinin söylediği şeyi kabul ettiğiniz, taleplerine uyduğunuz anlamına geliyor. "Lem nu'mina leke", "Sana hala inanıyoruz, ama söylediğin şeyi kabul etmeyeceğiz, isteklerini yapmayacağız…" anlamına geliyor. "…hatta nerallahe cehraten". "Söylediğin şeylerin hiçbirini yapmayacağız, çünkü yapmamızı istediğin şey delice bir şey, kendi insanlarımızı öldürmek, bunu yapmamız mümkün değil, ta ki Allah'ı yüz yüze ve onu duyabileceğimiz bir şekilde görene kadar". "Cahraten" zahiren demek hatta. "Yüz yüze ve açık bir şekilde ki onu görebilelim". Arapçada cehr için sadece yüz yüze görüşülen biri değil, aynı zamanda sesini duyduğun birisi anlamına da geliyor.

Yani Musa'ya (as) "Biz Allah'ı kendimiz görmek ve duymak istiyoruz. Sen dağa çıkıp onunla konuşabiliyorsun ve onu duyabiliyorsun, biz de gidip onu kendimiz görmek ve onunla kendimiz konuşmak istiyoruz". Bu arada sordukları bu hastalıklı soru aslında sapmış bir fikir olarak çok güzel bir şeye dayanıyor. Musa (as) bütün bu olanlardan önce biliyorsunuz ki Allah ile belli bir sıklıkta konuşuyordu, "Musa (as) Allah ile ve Allah da onunla sıklıkla konuşurdu." diyor Kur'an. Allah tarafından başlatılıyor bu. Ve düşünün gittikçe ona daha çok yaklaşıyorsun ve onunla doğrudan olarak daha çok konuşuyorsun. Bir gün Musa (as) cesaret buluyor ve "Rabbim, göster kendini bana, sadece sana bakmak ve seni izlemek istiyorum." diyor. Bir süredir aradaki engelin arkasından onunla konuşuyordu ama Allah'ı hiç görmemişti. Ancak içindeki Allah sevgisi o kadar yoğunlaşıyor ki artık dayanamaz hale gelip onu görmek istiyor.

Bu aslında bütün inananların bir dileği aynı zamanda. "Kıyamet gününde aydınlık yüzler olacak ve Rablerine bakıyor olacaklar". Allah'a bakıyor olacağız. Allah (cc) sinirli olduğu kişiler hakkında "Onlara bakmayacak." diyor. Bu ne demek biliyor musunuz? Bu bakacağı insanların da olacağı anlamına da geliyor aslında ve onlar da ona bakacaklar. Allah ile buluşuyor olacaklar. Allah ile buluştuğumuz zaman da "Selamun kavlen mirrabbirrahim"i, Allah'ın (cc), merhamet dolu rabbin kendisinin selam diyeceği cümlesini anlıyorsun. Ama Musa'nın (as) Allah sevgisi o kadar yoğunlaşıyor ki Allah'a o konuşmada "Allah'ım seni görmek istiyorum, lütfen göster kendini, görmek istiyorum."

diyor. Tabii ki Allah da ona "Beni göremeyeceksin" diyor. İsrailliler de bu hikâyeyi biliyorlar ama "Sen onunla konuşabiliyorsun, insanlarımızı öldürmemizi istiyorsan bizden, kusura bakma da neden bizi dağa çıkarmıyorsun? Biz de onunla yüz yüze görüşürüz, onu görmeye de dayanabiliriz. Sen onu görmeye dayanamadın ama biz dayanırız. Biz hallederiz!" diyorlar. Böyle dediler ona. Bu konuşmayı yaptıklarında firavundan çok da bir farkları yoktu.

Artık firavundan o kadar da farklı değillerdi. Neden? O da şöyle diyor: "Musa tepesinde ateş olan bir dağa çıkıyor ve o ateşle de ilahıyla konuşuyor. Benim onun dağına gitmeme gerek yok, o dağdan daha yüksek bir kale yap bana..." yardımcısı Haman'a söylüyor "...ve kalede ateş olsun böylece gidip Musa'nın ilahıyla kendim konuşabilirim. Onun kendisinin doğrudan bağlantısı varsa ben de kendiminkini yapabilirim." diyor. Bu onun kibriydi. Allah'ın konuştuğu tek kişilerin peygamberler (as) olduğunu, vahyin kutsallığını anlamamak... Bugün bile öyle insanlar var ki dinle ilgili problemleri şu: "Tanrı neden belli kişilerle konuşmayı seçmiş, benle neden konuşmuyor, ben müsaidim gayet, telefonum da açık". Böyle olan konuştuğum insanlar var. "Allah neden benimle konuşmuyor? Neden belli insanları kullanıyor, neden bu peygamberi dinlemek zorundayım?" diyorlar.

Ve bu hastalık istekleri ve düşünceleri dışında bir emir geldiğinde onlarda da ortaya çıkmıştı. Bu küçük bir istek de değildi bu arada. Kendi insanlarını öldürmek az şey değil. Ama doğalarındaki Allah'a olan inanç eksikliği ortaya çıkmıştı. Böylece de "Senin söylediğin şeyi Allah'ı görene kadar kabul etmeyeceğiz" dediler. Bu arada bu söylemde içlerindeki psikolojiyi yansıtmış oldular. Ortaya çıkmış oldu. Musa'yı duyduklarında gerçekten Allah'ın sözünü veya emirlerini duyduklarına inanıyorlar mı? Hayır. "Allah'ın söylediklerine inanmayacağız, Allah'ın dediklerini kabul etmiyoruz." demiyorlar. "Senin dediklerini kabul etmeyeceğiz." diyorlar. Yani sanki kendisi söylüyormuş gibi. "Allah'tan olduğunu ispat et diyorlar". Sanki Peygamber'e (as) onun bir peygamber olduğunu inanmadıklarını söylemeleri gibi. Bu insanlar hangi durumdalar ki bir peygamber olarak Musa'ya (as), onları firavundan kurtarana inanmıyorlar. Asasıyla Allah'ın suyu yardığı kişiye. Hangi durumdalar ki böyle konuşuyorlar? Ama aynen böyle dediler. Baştan da söyledim, tövbe çok basittir. Musa (as) gelseydi ve "Tövbe etmelisiniz" deseydi ve onlar da hemen tövbe etselerdi bu ağır cezalar gelmezdi bile. Ama Allah (cc) onların böyle yapacaklarını biliyordu. Bu arada Allah bazen ağır emirler verir ama onu tamamlamaz. İbrahim'e (as) ne emir vermişti, "Oğlunu kurban et."

Ama gerçekleşti mi böyle bir şey? Hayır. Nisa Suresi'nde ise bizi, Müslümanları zor durumda bırakıyor. "Sizlere kendi insanlarınızı öldürmeniz veya evlerinizi bırakmanız emredilseydi...". Bu neyi çağrıştırıyor, hangi topluluğu

çağrıştırıyor? Kendi insanlarını öldürün, evinizden çıkın, İsrailliler. "...birçoğunuz bunu yapmazdı. Söylendikleri şeyi yapsalardı onlar için daha iyi ve daha sağlam, daha güçlü ve uzun vadede daha yararlı bir karar olurdu." Her neyse, "Allah'ı görmeden inanmayacağız." diyorlar.

Burada şunu da söylemek istiyorum ki bu hastalık onlarda var olmaya devam etti ve Yahudi İncili'nin değiştirilmiş versiyonunda da görülüyor ki biz ona inanmıyoruz. Biz Kur'an ile uyuştuğu zaman Tevrat'a inanıyoruz. Ama söylediği ve tevhid anlayışımızdan dolayı kabullenemeyeceğimiz bazı şeyler var ki onlarda Allah'ı kendilerinin görmek ve duymak istedikleri fikri görülüyor. Bir peygamber ile bağlantı kurmak istemiyorlar. Bu metinlerinde de garip şekillerde görülüyor. Şimdi gelecek olan ayetlerde geçen şeyde, Allah'ın onlar çölde seyahat halindeyken üzerlerine gönderdiği şeyi hatırlıyor musunuz? Allah üzerlerine bulutlar göndermişti. "El-ğamam". İncil bu bulutlardan nasıl bahsediyor biliyor musunuz? Allah (cc) "Onların üzerlerine gölgeleyici bulut gönderdik" diyor. Biraz sonra kelimeye geldiğimiz zaman dilbilimine de gireriz. Ama onlar bunu nasıl tanımlıyorlar: "Gündüz vakti Rab bulut sütununun içinde yol göstermek için onların önüne geçti". İncil'de böyle birçok ayet var ki kısaca denilen şey Tanrının bulutun içerisinde olduğu. Tanrı bulutun içerisindeydi. Ve onların seyyar kıblesi, haremi olan ve içinde Musa'nın asasıyla beraber başka şeyler de olan tapınağı inşa ettikleri zaman da Tanrı'nın onun içinde olduğuna inanıyorlardı.

Hani çocuklar Allah'ın Kâbe'nin içinde olduğunu düşünürler ya. Çocuk oldukları zaman bunda bir sıkıntı yok. Sorun değil. Belli küçüklükteki bir yaşta bir çocuğa gaybı tam anlatamayacağını biliyoruz, o yüzden sıkıntı değil. Hayal güçleri biraz uçuyor. Ama bizler yetişkinler olarak biliyoruz ki bu Allah (cc) için söylenecek oldukça uygunsuz bir şey. Ama onlar Allah'ın bu iyiliği için bile üstlerindeki bulutun içindekinin Tanrı'nın kendisi olduğunu ve bazen onu duyduklarını söylediler. Kitaplarında da buna yer veriyorlar. Subhanallah! "Allah'ı görene kadar söylediklerini kabul etmiyoruz." bu işte.

Allah onlarla ne yapıyor peki? "Fe ahazetkumussaikatu". "Sonra gürültülü ve şiddetli ses sizi etkisine aldı". "Saika" nedir peki? "Bir şey insana fazla geldiğinde ve insan aklını kaybettiğinde, çok gürültülü ve şiddetli bir ses duyduğun zaman" buna saika deniliyor işte. Hani duyusal işkence yapılıyor ya, çok gürültülü bir ses veriyorlar sen de çıldırıp bağırmaya başlıyorsun ve akıl sağlığını kaybetmiş gibi oluyorsun. Onlara etki eden ses de bu türden. Allah'ın elçisini (as) dinlemek istemiyorlardı ve hatta benim saldırganca bile bulduğum şey ise Musa'yı (as) ya Resûlallah, ya eyyuhennebiy, ya eyyuherResûl diye çağırmamaları. "Ya Musa!" diyorlar. Peygamberine böyle mi konuşursun. Allah ona "Ya Musa!" diyor, o Allah. Ama siz onun ümmetisiniz, peygamberinizle konuşurken bir saygı göstermeniz gerekiyor. En azından "ya eyyuhennebiy"

falan de değil mi? Ama hayır, onlardan biriymiş gibi çağırıyorlar. Hiçbir saygı yok.

Sonuç olarak "Gürültülü, şiddetli ses onları etkisi altına aldı". Bununla ilgili Exodus'ta geçen bir kısım da var aslında. Bu durumdan çok kısaca bahsediliyor ama bir olay olarak bile geçmiyor. Zannediyorum Exodus 19.21'de geçiyor, Allah Musa'ya "İnsanlarına sınırı geçip de Tanrı'yla konuşmaya çalışmamalarını söyle, yoksa öldürülürler". Yani sanki "Çekil şuradan, biz dağa çıkıp kendimiz öğreniriz." demişler gibi. "Hatta narallaha cehraten" dediklerinde bu tip bir davranışa sahiplerdi. Yani İncil'den Musa'nın (as) Allah'tan gelen emrine karşı alaycı bir cevapla Tur dağına tırmanmaya çalıştıkları anlaşılıyor. Ve "Allah üzerlerine gürültülü ve şiddetli bir ses gönderdi ve hepsi öldü" diyor Allah. Tam orada ve o anda hepsi öldü ve bu onların gözlerinin önünde oldu. "Ona bakıyordunuz…", izliyorlardı, "ölüm gelip de sizi alıyorken". "Sonra öldükten sonra bile sizi tekrar kaldırdık". Ölümlerinizden sonra bile. Yani Allah bu küstah insanları öldürüyor. Bunlar hep kendi insanlarını öldürmelerinden önce oluyor. Allah'a karşı küstahça konuştular, Allah da onları o anda ve orada öldürdü sonra da ölümden onları tekrar kaldırdı ki "Bir dahaki sefere şükür edebilesiniz diye". "Umulur ki bu sefer şükür edersiniz". İşte burada cezanın bu kadar ağır olmasının arkasındaki şeyi öğreniyoruz. Tövbenin onlar için neden bu kadar zor olduğunu. Çünkü onların küstahlığı normal türden bir küstahlık değildi. Allah daha sonra hikâyeyi biraz daha ilerletiyor ve bizlere çöldeki hayatta kalışlarının nasıl olduğunu bize anlatmaya başlıyor.

Sina bölgesinde bulunuyorlar ve bu bölge kuru bir bölge. Tamamen çöl değil ama oldukça kuru bir iklimi var. Mısır'da eskiden bulundukları yerde, yani suyun diğer tarafında bulunan yeşilliklerin, meyvelerin ve yemeklerin çoğu da bu tarafta bulunmuyor. Genel olarak hep kuru kayalar, kum ve oldukça kuru bitkiler var. Allah (a.c) "Sürekli olarak size bulutlarla gölge sağladık." diyor. "Ğamam" çoğul, "ğamame" ise tekil hali ve "bulut" için gerçekten oldukça ilginç bir kelime, bununla alakalı sizlerle bir şeyler paylaşayım. Allah onlara gölge sağladı.

Arapçada şöyle deriz: "Ve ğayrunnuğammen kesirun ma", yani ğamam kelimesi içinde çokça su bulunduran bulut demek. Yani yağmur yağdırabilecek durumda. Bazen bulutlar gelir ancak yağmur yoktur. Ama içinde çokça yağmur bulunduran bulutlara "ğamam" deniyor işte. Bu neden önemli peki? Çünkü çöldeler. Yani üzerlerine yağmur da yağacak ve tabii ki yağmur yağdığı zaman ne oluyor? Hasat. Bu hasada da ihtiyaçları var. Yani Allah'ın "sahab" yani bulutlar deyip geçmemesi, "ğamam" demesi önemli burada. Aynı zamanda da "ğamam" kelimesi "ğam"dan geliyor. Arapçadaki "ğam", "kerb" gibi, üzüntü depresyon anlamlarına geliyor. Neden peki böyle biliyor musunuz? Çünkü

"aslul ğam, el ğaşiy" ğam aslında senin içini kaplayan, etkisi altına alan bir şey anlamına geliyor. Bütün gökyüzünü kaplamasından ve onlara gölge sağlamasından dolayı "ğamam" denmiş aslında. Üzüntü bir insanın içini kaplar, bu gölge de onları kaplardı, gerekli olduğu zaman yağmur yağdırırdı ve onları takip ederdi. Allah "Size sürekli olarak gölge sağladık." diyor. Onlarınki hareket eden bir kafileydi ve Allah (cc) o bulutu onlarla birlikte tuttu.

Hatta İncil "Nereye gittilerse onların önünden gitti ve düşmanları onlara saldıracaklarken onlarla birlikte hareket eden bu buluttan korkarlardı." diye tarif ediyor. Vahşi hayvanların ve diğer şeylerin saldırılarından bile korunduklarını da söyler. Çünkü hayvanlar ve diğer yaratıklar bile onları takip eden bu garip buluttan korkarlardı. Havanın hareketli olduğu zamanlarda görmüşsünüzdür belki, bulutlar çok yüksekte değildirler, oldukça alçaktadırlar. Bulut ne kadar alçaktaysa sana sağlayabileceği gölge o kadar fazladır. Bulut yukarıdaysa Güneşin gelebileceği hala birçok yer vardır, değil mi? Bu arada ne kadar aşağıda olursa o kadar tehlikeli de oluyorlar, yani diğerleri için bir tehditlerken, aslında Allah'ın onlara sağladığı bir şemsiyeydiler. "Ve enzelna aleykum el menna vesselva", burası müthiş, Allah şöyle diyor "Size indirdi...", şimdi bulut çöldeki temel su ihtiyacını karşılıyor değil mi? Sıcaktan da koruma sağlıyor. Bunlar oldukça fazla sayıda insanlar. İncil biraz abartır, yüzbinlerce der bu arkeolojik veya sosyolojik olarak pek mümkün gözükmüyor.

Dün size azar azar ayrıldıklarını söylemiştim. Neyse Musa (as) ile olan grup için Allah "Sizin üzerinize...", iki şey diyor, "el menna vesselva indirdik" diyor. Yahudi İncili'nin "menna" kelimesini kullandığını biliyor muydunuz? "Menna" olarak. Aramicede de "menna" kelimesi var. Ardından Yunancaya da geçip oradan da eski İngilizceye bile "mena" olarak geçmiş. Aşağı Mısır'da bulunan bir tahıl için kullanılıyor. "Mena" Aşağı Mısır'daki bir tahıl yani. Başka bir deyişle Allah onlara zaten az çok tanıdık olan bir şeyi sağlamıştı. Ama ilginçtir ki "menna"nın ne olduğunu başta anlamadılar. Ne olduğunu açıklayayım, aslında toprak içinde olmayan veya otlağı olmayan bir bitki. Kurumuş dalları olan kuru bir bitki ve üzerinde yaprak oluşmaz gibi bir görüntüsü var. Ardından böcekler gelip dallara delik açıyorlar. Sonra bala benzer bir şey çıkıyor içinden. O da şekil alıp kristalleşmeye başlıyor. Sonra tüylenmeye ve beyazlaşmaya başlıyor, pamuk gibi oluyor. Garip görünüşlü bir bitki yani. "Menna" buna deniyor ve hala da delta yakınlarındaki Arap kültürlerinde ve hatta Yahudi kültüründe yer alıyor. Bu bitkiye günümüzde de zerafet addediyorlar. Adı da hala "menna". Yani kelime dillerarası mevcut.

Tabii ki Arapçada Allah bu kelimeyi başka bir sebeple seçti. Allah "hab", yani tohum da diyebilirdi. Allah bu kelimeyi seçti, Subhanallah! Çünkü Arapçada başka bir anlama da sahip. Yiyecekleri yiyeceğin dışında Arapçada "men" iyilik

demek. "Allah üzerinize bir iyilik indirdi". Yani burada Allah (cc) tarafından verilmek istenen iki anlam var. Ama çok güzel bulduğum şey ise Allah'ın "menna"yı indirdiğini söylemesi. "Selva"yı anlarım, "selva" bıldırcın demek. Bıldırcına benzeyen bir kuş ve ilginçtir ki yaz mevsiminde, bıldırcınlar bugün bile o bölgeden, Sina bölgesinden göçlerini yaparken geçerler. Bugüne kadar bu kuşlar için doğal bir göç rotası olmuş orası aslında. Allah onları gönderdiğini söylediğini söylediği zaman, göç ederlerken durmazlar değil mi? Ama "selva" aşağı iner ve yere konardı sen de kolayca yakalayabilirdin. Bir güvercini yakalamaya çalışsana, ne kadar kolay bu? Ama onlar uçmazdı, beklerlerdi. Yani en meşgul dönemlerinde aşağı inerlerdi onlar da kolayca yakalayıp onları yiyebiliyorlardı ve bu Allah'ın onlara olan bir iyiliğiydi. "Enzelna" "indirdik" demek değil mi, yani tam anlamıyla zorunlu iniş yaptırıyor bu kuşlara. Zorunlu iniş yaptırıyor kuşlara. Ama ben buraya ilk olarak çalıştığımda "Tamam kuşların indirilmesini anlıyorum, enzelna, ama tahıl nasıl indiriliyor, tohum topraktan yukarı çıkar." dedim. Ama bu bitki üzerinde çalıştığın zaman anlıyorsun ki bu tahıl böcekler inip bitkide bir delik açana kadar çıkmıyor. O şekilde dışarı çıkıyor. Subhanallah! "Enzelna aleykumul menna vesselva", her şey gökyüzünden geliyordu. Erzak gökyüzünden geliyordu. Hatta besinsel açıdan bakarsak bu menna onların karbonhidratıydı, ekmeğiydi. Onunla birlikte ekmek yapıyorlardı. Selva da onların proteiniydi. Yani temel besin ihtiyaçları karşılanıyordu. İhtiyaçları olan tek şey şu an su ama temel su tedariği de nereden geliyor? Bulutlardan. Yani işleri hallediliyordu.

Şimdi bununla ilgili gerçekten ilginç olan bir diğer şey ise şu: Allah (cc) onlara bu yiyeceği gönderdiği zaman, "ve enzelna aleykumul menna vesselva", Allah onlara "kuluben tayyibati ma razaknekum" diyor. "Size sağladığımız birçok iyi ve temiz şeyden yiyin". "Size sağladığımız iyi ve güzel şeylerden yiyin". Allah onlara farklı birçok şey sağlamadı. Sağladığı şeyler sadece neydi? Menna ve selva. Bu arada mennayı ilk kez gördüklerinde pek tanıyamadılar. Çünkü genelde Mısır'ın daha uzak taraflarında oluyordu. Onlar ise Firavun için inşaat yaptıkları şehir merkezinde yaşıyorlardı. Yani mennayı ilk gördüklerinde ne olduğunu tam bilemediler. Bu yüzden de İbranice'de mennanın bugünkü anlamı, İncil'deki anlamından sonra kullanılan anlamında menna "O ne?" demek. "Menna" kelimesinin anlamı "O ne?". Yani ilk kez gördüklerinde "O da ne?" demişler gibi. Onlar için anlamı tam olarak buna dönüşmüş.

Ama her neyse, Allah onlara "Size sağladığımız iyi ve temiz şeylerden yiyin." diyor. "Min tayyibati me razaknekum", Müslümanlar için "tayyib" kelimesinin anlaşılması önemli. Helal ile tayyib arasında bir fark var. "Kulu minma fil ardi helalen tayyiben", anlam bakımından benzer olan iki kelime bir araya gelirse anlamları birbirinden ayrılır. Helal sizin için açılmış olan ve yemekte özgür olduğunuz ve yerseniz size sorun olmayacak şeydir. Bu helal. Ancak Allah sadece helal yememizi istemiyor bizim, eğer sadece helal yememizi isteseydi

"kulu minme fil ardi helalen" derdi ve biterdi. Ama "helalen tayyiben" diyor. "Tib" doğasında iyi olan şey demektir. İyilik üretir. İçinde senin için iyilik vardır ve doğası gereği iyi ve temizdir. Yiyeceğin yemeğin kalitesi bu işte. İçeriğinin iyi olması lazım. Taze ve temiz yiyecek yemelisin. Tayyib olmalı. Helal diye günlerce eski bir yiyeceği yemen gerekmiyor yani. Veya günümüzde olan katkı maddelerinden vesaire kaçınmamız gerekiyor çünkü tayyib değiller. Helal olabilirler ama senin için tayyib olmayabilirler. Allah (cc) onlara verilen şeyi tanımlıyor, "tayyibati ma razeknakum", size sağladığımız iyi ve temiz şeyler. "Onlara bir kötülük de yapmadık ama onlar kendilerine sürekli kötülük yapıyorlardı". Allah bu durumu şimdilik burada bırakıyor. "Biz onlara kötülük yapmadık onlar sürekli kendilerine kötülük yapıyorlardı." diyor. Bu kötülüğün ne olduğunu birkaç bölüm sonrasında öğrenebileceğiz ancak. Hikâyeyi atlayacak ve bizi ne yanlış yapmış olabilecekleri hakkında düşünerek bırakacak.

Ama size bir ipucu vereyim. Bu insanlar çölde 40 yıldır geziniyorlar. 40 yıldır çöldeler, topluluk olarak. Sahip oldukları tek besin erzağı menna selva ve o yağmur suyu. Sadece bunlar var. Sonralarda daha fazla su isteyecekler çünkü yağmurun yağmasını bekleyemiyorlar. Dolayısıyla daha fazla su istiyorlar, o da geliyor. Ama mesela düşünün, iki adam yan yana oturup birbirlerine şey diyorlar: "Kahvaltıda ne var dostum?", "Menna ve selva", "Öğle yemeğinde ne var?", "Selva ve menna, bugün biraz çılgınlık yapayım dedim de(!)". Yani ne yapacaklar ki. Selva çorbası, menna sandviçi... Çok fazla bir seçenekleri yok. Erkekler bunu sizler çok daha iyi anlıyorsunuzdur muhtemelen. Biz oturup her gün aynı yemeği yiyoruz. Sizler ise iki gün ard arda iftar için aynı restorana bile gidemiyorsunuz. Yapamıyorsunuz bunu. Karınız önünüze tavuk koysa, "Dün de tavuk yedik, bu dünkü tavuk mu yoksa. Bizim evimiz bu kadar kötü mü ki dünkü tavuğu yemek zorunda kalıyoruz? La havle vela kuvvete illa billah" diyorsunuz. Bunlar ise kahvaltı için menna ve selva, öğle yemeği için menna ve selva ve akşam yemeği için menna ve selva yiyorlar.

Yani arada sırada bir yaslanıp şey diyorlar: "Eski zamanları hatırlıyor musunuz ya? Burger King'e giderdik hani. Ketçap ya, ketçabı özledim. Şimdi bir ketçap için neler yapmazdım". Eski zamanlardaki yemeklerini özlerlerdi yani. Eski yemekleri özlüyorlar. Ama tabii ki, bir düşünelim. Çöldeler ve bir çölde bir bulutun onları takip etmesi için herhangi bir doğal sebep yok. Yani sürekli neyin altında olmaları gerekiyor? Güneşin. Eğer sürekli güneşin altındalarsa bir iki haftalık bir sürede çocuk, hasta, yaşlı ve kadınların çoklu ölümleri an meselesi haline gelir. Her bir yandan insanlar ölecektir. Sıcak çarpmasından dolayı, su kaybından dolayı... Üstüne bir de düzenli sağlanabilen bir besin yok. Yani insanlar açlıktan ölmeye başlayacaklar.

Allah (cc) onları başka türlü olsa, diğer seçeneğin sadece ölüm olacağı bir durumda hayatta tutuyor. Ama Allah sizin hayatta kalmanıza yardım ediyorsa

bile bir süre sonra sıkılıyorsun. Ve Allah onların bu sıkıntılarının ve daha fazlası için olan isteklerinin onları inançsız tavırlara ittiğini söylüyor. İnşallah ona muhtemelen yarın geçeceğiz. Ama bugün şunu sormak istiyorum. Neden yeni bir kasabaya gitmediler? Yani bölgede bir sürü kasaba var. Bütün kasabalar tamamen donanımlıydılar. Kocaman, devasa askerî şeklindeki duvarlar... Hatta Eriha özellikle şöyle tanımlanıyor, müthiş bir şey: Duvarın ilk kısmı olarak kocaman kayaları, o koca kayaların üstünde yaklaşık 4.5 metrelik duvarı, o duvarın arkasında hemen hemen 9 metrelik kaygan bir yokuşları vardı. Böylece ilk duvarı geçseler bile yokuşu tırmanmak zorundaydılar ve tırmanmaya çalışırlarken de kayıp geri düşerlerdi. Yokuşu tırmanıyorlarken de tüm okçular, mızrakçılar ve kaynamış katran atanlar için falan tam bir hedef oluyorlardı. Yani bir çeşit geçilemez savunma gibi bir şeydi bu insanlar. Yani isteseler bile diğer şehirlere ulaşma durumları yoktu. Başka bir yerde iyi karşılanmıyorlardı. Bu yüzden de "yetihune fil ard", yeryüzünde dolaşıp duracaklar. Başka gidecek yerleri yok. Diğer tüm bu şehirler tamamen çevrilmiş ve donanımlıydılar. Şimdi, "Biz onlara kötülük yapmadık, onlar kötülüğü kendilerine yapıyorlardı", ama Allah onlara bir fırsat verdi. Onlara en donanımlı şehirlerden birine girme fırsatı verdi, bahsetmiştim hangisiydi? Eriha. İncil ile bir zaman farkı var ama o ayrı bir konu, zamanımız olduğunda ona daha detaylıca gireriz. "Onlara bu şehre girin ve istediğiniz yerden özgürce yiyin." deniyor, ne isterseniz yiyin. Sanki şehrin boş olduğunu ima ediyor gibi neredeyse. Kimse yokmuş gibi.

Hatta bu o bölgenin tarihinin ilginç bir bölümüne denk geliyor. O aralar imparatorluklar düşüyordu ve yağmalamalar ve suçlar oluyordu. Terk edilmiş bir sürü şehir vardı. Bu şehre girmeden, şehirlerden olan büyük göçler ve terk etmeler olmadan önce söylediğim gibi oldukça iyi korunuyorlardı zaten. Yani Musa (as) önceden onlara şehre girmelerini söylediğinde "Orada baya sağlam insanlar var, gitmeyeceğiz, gidemeyiz." dediler. İşte o anda onlara "O zaman, 40 yıl boyunca çölde dolaşın." dendi. Ama 40 yıl sonra Allah onlara şehri açtı. Şimdi de "Neden gidip şehre girmiyorsunuz?" diyor. "Şimdi girip oradan yiyin, ne isterseniz". Özgürce. Şimdi bu kadar zamandır yemek istediğiniz şeyi yiyebileceksiniz. Daha fazla menna ve selvalı yıllar yok. O zamanlar bitti.

Bu arada bu da başka bir "çapa". Allah (cc) Âdem (as) ve Havva (s.a) hakkında "fekulu minha rağaden haysu şi'tuma" diyor. Aynı kelimeler burada tekrarlanıyor, "fekulu minha haysu şi'tum rağaden". Tek farkı orada rağaden önce geliyordu, burada sonra geliyor. Dil açısından bakarsak farkı nedir? Mukaddem olursa muhtas olur. Yani basit Türkçeyle anlatırsak, rağaden açıkça, özgürce, umursamadan demek, onlar Cennet'teyken, oradaki endişesizlik ve özgürlük doğası başka bir şeyle karşılaştırılamaz. Bu yüzden de rağaden cümlede Dünya için kullanıldığındaki yerinden farklı bir yerde. Yani "rağaden" sona getirilerek Cennet'te verildiği ehemmiyet verilmiyor. "Bu

şehirde istediğiniz yerden yiyin. Sizden istediğim tek bir şey var, şehrin kapılarından secde halindeyken girin". Secde de bir tekrarlama. Neyin tekrarı. İblis'e ne denmişti? Secde et. Peki, neden secde yapmadı? Kibirden, gururdan. Bu insanlar için de istekleri baskın geliyor ve şehre girmek istiyorlar ve secde halinde yapmak istemiyorlar bunu. Antik bir şehre nasıl secde ile girersin? Assassin's Creed oynayanlar, birçoğunuz yani, şehrin antik kapıları diyorum. Kocaman surlar ve şehrin andik kapıları. O girişlerden girmelisin. Mesele şu ki o girişlerden gireceğin zaman, bir kapıdan nasıl secde halinde girersin? Kafanı yere koyup ayaklarını ileri doğru sürükleyecek halin yok tabii. Olay o değil. Bir deve sürüyorsun, at sürüyorsun, katır sürüyorsun, kafanı hayvanın ensesine koyacaksın. Kapıdan secde halinde böyle gireceksin. Hiçbir şeyin yoksa da ellerini bu şekil yaparsın ve bu yere tevazu halinde girmiş olursun.

Çünkü bu Allah'ın bir hediyesi ve bu tevazu sana hissettiriliyor. Ve burada öğrendimiz şey de Allah sana olağandışı bir hediye verdiği zaman ilk cevabın ne olmalı? Secde. Allah (cc) karşısında secdeye gidiyorsun. "Vedhulul bâbe suceden", "Şehir kapısından secde halinde girin". Bu arada "el bab" da önemli çünkü şehrin kolayca elde edinilebileceği anlamına geliyor. Çünkü şehrin en güvenli kısmı neresidir? Kapı. Diğer türlü girebilmek için duvarlara tırmanman gerekirdi değil mi? Ama şimdi kapı da açık onlar için. Yani şehir onların alması için uygun durumda. "Secde halinde girdiğiniz zaman da "hittatun" deyin...". Hitta deyin. Hitta Arapçada o kadar güzel bir kelime ki. "Hat" bir hayvandan yükü almak anlamına geliyor. "Hatta", mesela bir eşek veya devenin üzerinde bir sürü şey vardır, onu alıyorken mesela "hatatta"dır, "deveden yükünü aldın". Allah'a "Allah'ım bizden yükümüzü al." diye yalvarıyorlar. "Allah'ım çölde hayatta kalma yükünü...". Biliyor musunuz bu kelimenin aynısı, tefsirinin aynısı Bakara Sure'sinin son ayetlerinde var. "Bize bizden öncekilere yüklediğin gibi bir yük yükleme". "Hitta" derken "Allah'ım yükümüzü al, yükümüzü al, yükümüzü al" diyorlar. "...Hitta deyin ki yükleriniz alınsın ve yaşamlarınız kolaylaşsın"

Allah'ın dininin asıl olarak bu zaten. Allah'ın dininin amacı üzerine yük vermek değil, Allah'ın dinin amacı üzerindeki yükü almaktır. "Allah yükünüzü hafifletmek ister". Tam anlamıyla, yükünüzü hafifletmek. "İnsan zayıf yaratılmıştır". Allah'ın dediği şey bu. Burada da "hitta" dedikleri zaman, Allah'a yükünü hafifletmesi için yalvardığın zaman Allah ne yapacak? "Sizin tüm hatalarınızı saklayacağız". Bir sürü hata. Şimdiye kadar bir sürü gördük zaten. O 40 yılda henüz bahsedilmeyen bir sürü daha var. Ama hepsine "hatayakum" diyor. Allah "seyyiatikum" bile demiyor. "Hataya" ondan da küçük bir şey. Hatalar anlamında. Allah kötülüklerinizi ciddiye almayacakmış ve onları hata addedecekmiş gibi. Dikkatsizlik gibi, "sorun yok". Sen bu fırsatı kullanırsan ve ona teşekkür edersen Allah bunu yapmak istiyor.

Burada ne öğreniyoruz? Zor zamanlarda Allah'a dönmek kolaydır. Ama insanların Allah'ı unuttuğu zamanlar işlerinin iyi gittiği zamanlar. Ve eğer birisi kolay zamanlarında Allah'a dönebilirse, dünyanın tüm kapıları açık olduğu zaman, nimetler açık olduğu zaman ona secdeyle dönebilirse, bunu yapabilirse, günahlarının affedilmesi için olabileceğin en iyi pozisyondadır demektir. İnsanlar genelde Allah'a işler çok kötü gidiyorken tevazu halinde dönerler. Ailede bir hastalık varsa, bir ölüm olduysa, bir iş kaybı olduysa, bir çeşit zorluk olduysa yani. Ama para iyiyken, terfiler iyiyken, yeni araba, yeni ev falan varken secdeye gidip Allah'tan yükünü hafifletmesini istemeye, fitneye girmemeyi istemeye zaman olmuyor. Bu tür zamanlarda Allah'ı unutuyoruz. Allah'ı hatırlama zamanı asıl bu zamanlar. Ve bu zamanlarda insanlar size Allah'ı hatırlatacak olsalar "Dostum bırak biraz tadını çıkarayım, cidden hutbe mi vereceksin şimdi yani, Cuma bile değil daha" diyorsun. O zamanlarda bunu duymak istemiyorsun çünkü kendini eğlendirmek istiyorsun. Allah'ı hatırlama zamanı bu tür zamanlar. Bu arada bu ufak bir şey değil. İyi zamanlarda Allah'ı hatırlayabilmek kolay bir şey değil. Yalnızca imanı üst seviyelerde olan insanlar için mümkün bu. Kim bunlar peki. İhsan insanları. Bu yüzden de ayet "vesenezidul muhsinin" diye bitiyor. "Ve o muhsinleri yükselteceğiz". Çünkü Müslümanlar var, müminler var ve muhsinler var. Allah'ı o zamanlarda hatırlayanlar muhsinlerdir. Allah'ı zafer anlarında hatırlayanlar muhsinlerdir. Bu arada bu Ömer'in (as) Kudüs'e girme şekliydi aynı zamanda. Katırı üzerinde secde yaparak. Müslümanlar Mekke'ye de böyle girdiler. Allah (cc) karşısında tevazu ile. Bu belirli bir düşünce yapısını barındırıyor. Zafer zamanı gurur zamanıdır. "Kazandık, işte bu, yendik onları". İçeriye de bağırarak ve tezahüratlarla kutlayarak girmen gerekir. Ama hayır, asıl bu en fazla tevazulu olman gereken zaman.

"Yanlışı yapan kişiler onu söylendiklerinden başka bir kelimeyle değiştirdiler" Ne denmişti onlara? Çok basit, bir kelime. Uzun bir dua ezberlemeleri gerekmiyordu. Sizin teravihden sonra imamın arkadasında ezberlediğiniz dua gibi bir dua ezberlenmeleri istenmiyor. Hani çok uzun olduğu için, 20 dakika kadar falan olduğu için dediği şeyleri unutuyorsunuz. "Bunu oku!" denmedi onlara. Ne kadar dendi? Bir kelime, "hitta". "Hitta", o kadar. Söyleyeceğin tek şey bu. Bunu yapamadılar. Bununla dalga geçmeye başladılar. Hayvanlarının üstlerindeler, secdeye gitmiyorlar ve "hitta" kelimesini birçoğuna göre "hinta" ile değiştiriyorlar. "Hitta", "hinta". "Ne dedin sen?" falan dersen de "Yok, yok hitta dedim, ne oldu ki?" falan diyorlar. "Hinta, hinta".

Peki hinta ne demek? Hinta taze tahıl demek. "Artık menna yok oğlum, hinta var artık", "Her türden bitkiler olacak burada. Kendime bir salata yapacağım". Bunu o hinta kelimesinin içinde söylediler. Tek düşündükleri buydu. O an düşündükleri tek şey menünün delirecek olmasıydı. "Bu kötülüğü yapanların üstüne ağır bir ceza indirdik...", "ricz"'e aynı zamanda "marad eşşedid"

denebilir, "deriyi ters çevirir" diyorlar. Bazılarının dediğine göre ceza verildiği zaman dalga geçenlerin derileri tersine çevrilmişti. O cezadan dolayı da orada öldüler. "Taşıyadurdukları yozlaşmanın neticesi olarak".

Tüm bu zaman boyunca bir yozlaşma saklıyorlardı. Bu aslında bir tekrarlama. Bu insanlar sadece o kelime için cezalandırılmıyorlar. Allah "uzun zamandır sergiledikleri yozlaşma nedeniyle" diyor. Aynı iblis gibi. İblis secdeyi kaç kere reddetti? Bir kere. Ama sadece onun için cezalandırılmıyor. Allah "kena minel kâfirin", "Şükürsüzlerden biri idi" diyor, içinde vardı yani. O pislik içindeydi sadece o durumda ortaya çıktı. Bu insanlar için ise, bu arada iblis'in yaptığı secdeyle dalga geçmeydi, bunlarda da secdeyle dalga geçme var. Yani Allah bu şekilde onların İblis'in yolunu takip ettiklerini gösteriyor. Bu arada bu zamanlarda Musa (as) gözetiminde değiller. Bunu bilmeniz önemli.

Ben bitirmeye yaklaşırken... Bu Musa (as) gözetimindelerken olmuyor. Musa (as) onlardan şehri ele geçirmelerini istemişti, onlar da "Hayır, orada insanlar var, gitmiyoruz. Biz gitmiyoruz, sen git, sen ve Rabbın gidin ve savaşın biz burada oturacağız." demişlerdi. "Kaidun" da burada uzun bir zaman oturacağız biz demek oluyor. "Merak etme geldiğinde hala burada olacağız". "Celisun" bile demiyorlar, "kaidun", "Uzun zaman kardeşim, yorgun hissediyorum." Bu yüzden Allah onlara çölde 40 yıl dolaşmalarını söyledi. Şehre direkt girebilirlerdi. Onlara vaad edilmişti zaten. Zafer onlara vaad edilmişti. Allah tarafından vaad edilen bir zafer hakkında ne şüpheleri olabilirdi ki? Kısa zaman önce Firavun'dan kaçtılar hani. Suyun ayrıldığını gördüler. Nasıl şüphe kalabilir? Ama kalıyor işte.

Bu yüzden de sonraki kuşakta, 40 yıldan sonraki kuşakta Yuşa ibn Nun liderliğindeler. Çölde yetiştirilmiş koca bir kuşak İsrailli var. Küçüklükteki ve yetişkinkenki yemekleri aynı. Ve bu sağlam şartlarda yetiştirildikleri için de daha güçlü insanlar. Bundan da sıkılmışlar artık. Ve Yuşa (as), İncil'deki adıyla Joshua, onları Allah yolunda savaşmak için veya şehri almak için çağırdığında daha istekliler. Ama onun zamanında bile maalesef birçoğu dini dalgaya alan bozgunculuğu, ikiyüzlülüğü gösterdiler. Şimdi, Allah burada bizi tekrar geriye götürüyor. İsrail'in tarihinin Kur'an'da tarif edildiği şekliyle farkediyorsunuz ki Allah sürekli ileri, geri, ileri geri gidiyor. Size bahsettiğim ve şehre girerken dalga geçtikleri zafer var ya, bu Musa (as) öldükten sonra oluyor. Gezilen 40 yılda ölmüştü o. Çoktandır yoktu zaten.

Hatta onlardan dolayı o kadar yorulmuştu ki, hiç böyle kelimeler duymadım ben, bir peygamberden hem de. Peygamberler "neccini minel kavmizzalimin" derler. "Zalim insanlardan beni kurtar". Musa'nın (as) Ben-i İsrail'den kurtulmaya ihtiyacı yok. O "fefruk beyni" diyor. "Aynı denizi ayırdığın ve bizi İbranilerden ayırdığın gibi, Allah'ım beni bu insanlardan ayır. Uzaklaştır beni,

uğraşmak istemiyorum artık bununla". Bu Musa'nın (as) Ben-i İsrail ile alakalı son sözlerinden biriydi. "Allah'ım onlarla alakamı kesmek istiyorum, ilişkimi kesmek istiyorum. Tükendim, yeter artık". Musa (as), asabiliği yüksek olan bir adam için... Musa'nın (as) asabiliğini biliyoruz değil mi? Bir şey onu rahatsız ettiği zaman, onu gerçekten rahatsız ediyor ve bunu içinde tutamıyor. Bu mesela adamın öldürüldüğünü gördüğü zaman ortaya çıkmıştı. Dayanamamıştı. Göletten su alan kızları gördüğünde ortaya çıkmıştı, dayanamamıştı. Kehf Suresi'nde Hızır ile seyahatteyken ortaya çıkmıştı. Haksızlık görmüş ve dayanamamıştı. Aynı adam İsraillilerle birlikte 40 yıl geçirecek. Ne kadar şeyi görmezden gelmek zorunda düşünün. O adamın bunu içinde tutmasının nasıl olduğunu hayal bile edemiyorum. Çünkü "Bir gün, sadece bir gün, sadece bir yumruk, Allah'ım sadece bir yumruk. Bir kereliğine izin ver." diyor. Musa (as) birini yumrukladığı zaman ne oluyor biliyorsunuz değil mi? Ve bir kere onu Hulklaştırmaya o kadar yaklaştılar, o kadar kötüleştiler, dinle geçilen dalga o kadar kontrolden çıktı ki, kendini kaybetmek üzereydi. Ve "Duyguları üzerinde kontrolü kaybedenlerden olmaktan Allah'a sığınırım" dedi. "Çünkü eğer kendimi kaybedersem bu insanlar günlerini görecekler". Onların üzerinde "saika" o olacak. Yani bu adam (as), çok şeye katlandı, ama en sonunda o bile dayanamadı. Beni bu insanlardan ayır dedi.

Ama şimdi bu ayrım gerçekleşmeden önceye gideceğiz ve Musa'dan (as) su istediklerini göreceğiz. Ona yalvarıyorlar, "Bu yağmur bulutu yeterli değil, ğamam yeterli değil, topluluk olarak hayatta kalmalıyız, bir su kaynağına ihtiyacımız var, bütün ana su hatları o şehirlerin himayesinde ve onlar da donanımlılar, suyu nereden alacağız, Mısır'ın sularına geri mi dönmeliyiz. Oraya geri dönemeyiz, tekrar yakalanırız. Ne yapacağız?" diyorlar. Bu gelen ayetler de onlara bu isteklerini yaptığı zamandan. Bu hatta İncil'de geçen bir şey. İlginçtir, geciktiğimizi biliyorum, sadece sizle çok güzel bir şey paylaşacağım. Bununla alakalı hızlıca çok güzel bir şey söyleyeceğim.

O bölge, Sina bölgesi, dağlar için, Horeb de deniyor Sina da, iki kelime de kullanılıyor. İbraniler aynı zamanda o bölgeye Kadeş de diyorlar. Arapçadaki Kuds kelimesine yakın olarak. Onlar Kadeş diyorlar. "Kadeş Barnia" idi sanırsam. Bu bölgedeki kayalar bugün bile oldukça kırılgandırlar. Ve bugüne kadar bir kayaya çok sert vurmayla veya bir araba çarpmasıyla su çıktığı durumlar olmuş. O bölgenin böyle bir özelliği var. Oranın doğal bir olgusu bu. Ancak Allah bu doğal olguyu arttırıp bir vuruşu on iki su çeşmesine çevirdi. İsraillilerin on iki kavmi için. Bunun hakkında yarın okuyacağız inşallahu teala.

Allah bizleri Hakim olan Kur'ân'ı ile mübarek kılsın, ayetlerinden ve hikmetli zikrinden faydalanmayı nasip etsin.

23. Bölüm

“Musa kavmi için su istemişti. Biz ona “Değneğinle taşa vur!” demiştik. Derhal on iki kaynak fışkırdı. Her bölük, içeceği kaynağı bildi. Allah'ın rızkından yeyin, için, sakın yeryüzünde bozgunculuk etmeyin, dedik. Hani siz Ey Musa! Bir tek yemekle yetinemeyiz; bizim için Rabbine dua et de yerin bitirdiği şeylerden; sebzesinden, hıyarından, sarımsağından, mercimeğinden, soğanından bize çıkarsın dediniz. Musa ise; Daha iyiyi daha kötü ile değiştirmek mi istiyorsunuz? O halde şehre inin. Zira istedikleriniz sizin için orada var, dedi. İşte üzerlerine aşağılık ve yoksulluk damgası vuruldu. Allah'ın gazabına uğradılar. Bu musibetler Allah'ın ayetlerini inkâra devam etmeleri, haksız olarak peygamberlerini öldürmeleri sebebiyle geldi. Bunların hepsi, sadece isyanları ve taşkınlıkları sebebiyledir.” (Bakara, 60-61)

“Rabbim, benim göğsüme genişlik ver, işimi kolaylaştır; dilimden de şu düğümü çöz ki sözümü iyi anlasınlar.” (Tâhâ, 25-28)

Bir kez daha Esselâmu Aleyküm ve Rahmetüllâhi ve Berekâtuhu. Başlamadan evvel göze çarpan iki şeyden bahsedeceğim inşallah. İlk olarak, Kur’an'da Kur’an'a özgü bir yapıyla sürekli yinelenen tema ve kolaylıkla gözden kaçabilen, Arapçada iltifat denen bir söz sanatı. Ki bu İngilizceye “Geçiş/Değişme” olarak tercüme edilebilir. Geçişin anlamı: Allah ikinci tekil kişi olarak size konuşurken birden üçüncü kişiye geçerek sizin hakkınızda konuşmaya devam eder. Basitçe şöyle ifade edebiliriz: “Sen, sen, sen” diyor ve yine “Sen” demek yerine birden “O” ya geçiş yapıyor veya “Hepiniz, hepiniz, hepiniz” derken birden “Onlar” diyor. Aynı insanlara konuşuyor olsa bile. Bu biraz kafa karıştırıcı olabilir. Aslında bu yapıdaki bir ayeti kısa süre önce görmüştük. “وَظَلَّلْنَا عَلَيْكُمُ الْغَمَامَ وَأَنزَلْنَا عَلَيْكُمُ الْمَنَّ وَالسَّلْوَى كُلُواْ مِن طَيِّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ” (Bakara, 57) Bunların hepsi aslında “Hepiniz” oluyor. “Üstünüze o bulutu gölge yaptık.” Bunu görmüştük. Size “مَنَّ وَالسَّلْوَى” indirdik. Hatırlarsınız “الْمَنَّ” kudret helvası, “السَّلْوَى” bıldırcın demekti. “كُلُو” Hepiniz size gönderdiğimiz iyi ve temiz şeylerden yiyin. “مَا رَزَقْنَاكُمْ” Tekrardan “Siz” “وَمَا ظَلَمُونَا” Onlar bize zulmetmediler. “وَلَكِن كَانُواْ أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ” Yalnızca kendilerine zulmediyorlardı. Burada olması beklenen: “Bize değil kendinize zulmettiniz.” Tartışmayı her

durumda ikinci kişi “Sen” 'i kullanarak devam ettirebilirdiniz. Fakat ayetin yarısından itibaren “Onlar” 'a bir geçiş var. Basitçe, eğer size konuşuyorsam bu sizin yanımda/yakınımda olduğunuz anlamına gelir. Eğer uzaklardaysanız size konuşamam, sizin hakkınızda konuşurum. Yani mantıken “Sen” kelimesinin kullanımı konuştuğunuz kişinin yanınızda olduğu izlenimini verir. “Onlar” veya “O” kelimelerini kullandığınızda bu aslında o kişi(ler) ile doğrudan bir sohbet yapmadığınızı gösterir. Yani onlara konuşmazsınız. Onlar hakkında konuşursunuz, uzaktadırlar. Kur’an'ın belâgaten yaptığı şey Allah'ın bir grup insana kızgın olduğunu göstermek için bunu kullanmasıdır. Onlara doğrudan konuşarak değer veriyordu. Fakat onlara o kadar kızıyor ki araya mesafe koyuyor. Ve onlar hakkında konuşuyor, onlara konuşmuyor. Buna Arapçada, kendini birilerinden uzaklaştırmak manasında “teb'id” denir. Onlara değil, onlar hakkında konuşmak.

Anlamanız için buna basit bir örnek verecek olsam; Çocuklar bazen kavga ederler. Kızların çokça yaptığı gibi. Kızlar kavga ederler ve birbirleriyle konuşmazlar. Oğlanlar da yumruklaşırlar ama bir şey olmamış gibi devam ederler. Fakat kızlarınki birbirleriyle konuşmamaya varır. Aynı vakitte aynı yemek masasında otururlar. Biz de oradayızdır ve kızlar birbirlerine çok kızgınlardır. Tuzluk tam şuradadır, Kızlardan biri diğerinin önündeki tuzu almak ister ve der ki: “Anne, birilerine şu tuzu uzatmasını söyleyebilir misin?” Ve diğer kız der ki: “Eğer birileri tuzu almak istiyorsa kalkıp kendisi alsın.” “Birileri tuzu vermekte tembellik ediyorsa bu onun problemidir.” Allah'ım! Kesin şunu! Al sana tuz der anne ya da baba da. Birbirlerine konuşmuyorlar, birbirleri hakkında konuşuyorlar. Bu birbirlerine olan kızgınlıklarının bir ifadesi. Anladınız değil mi?

Buradaki mesele, Allah (cc) onlara konuşuyordu: “Bakın size bulut verdim, kudret helvası ve bıldırcın verdim. Size verdiğim güzel ve temiz şeylerden yemenizi söyledim. Ama sonrasında Allah'ın anmadığı çokça saçmalıklar yaptılar. Böylece Allah onlara konuşmayı bıraktı. Konuşmayı bıraktı. Ve sanki olay bize dönüyor. Yani eğer onlara konuşmuyorsa, O halde kime konuşuyor? Bizlere. Düşünün ki önümdeki kitlenin şu taraftaki yarısı çuvallamış. Ve ben de diyorum ki: “Sizin için şunu şunu yaptım, sizi işe yaramaz şeyler!” Ve bu arada diyorum ki: “Onlar bana değil kendilerine kötülük yaptılar.” “Bana karşı değil kendilerine karşı suç işlediler.” “وَمَا ظَلَمُونَا وَلٰكِنْ كَانُوا اَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ” Niye size dönüp onlar hakkında konuşayım ki? Çünkü sırada siz varsınız. Şimdi sıra sizde. Denir ki: O'nun (Allah'ın) ilgisi İsrailoğulları’ndan uzaklara çevrildi, ilgisini bu ümmete doğrulttu. Ve “Bu hatayı tekrarlamazsanız iyi edersiniz!” diyor rabbimiz adeta. Çünkü artık onlarla konuşmuyorum, sıra sizde! Subhanallah! İşte dikkatinizi çekmek istediğim şey bu “iltifat/geçiş” sanatıydı.

Beni meraklandıran diğer bir şey ise dün okuduğumuz elli dokuzuncu ayet: "فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا قَوْلًا غَيْرَ الَّذِي قِيلَ لَهُمْ فَأَنْزَلْنَا عَلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا رِجْزًا مِنَ السَّمَاءِ" (Bakara, 59) Hatırlarsınız, "hinta" kelimesini "hitta" kelimesinin yerine koymuşlardı. Allah, onların kelimeyi kendilerine denilenden farklı bir şeyle değiştirdiklerini söylüyor. Sonra diyor ki: "Onların üzerine gökten korkunç bir azap indirdik." Bu yeterli olabilirdi. Bunu söylediler, böylece bununla cezalandırıldılar. İşte suç, işte ceza. Bu ayetteki ilginç olan şey, bir suç var ve akabinde bir ceza var. Fakat sonra yeniden bir suç var. "بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ" "Sürekli fesat içerisine düşmelerinden ötürü onlara gökten "رِجْزًا" bir azap indirdik." İlk neden, onların kelimelerle oynamaları gibi görünüyor. Ve Allah cezadan bahsettiğinde onların, yüklerinin hafifletilip bağışlanmayı alay konusu yapmalarını düşünebilirsiniz. Bunun sonucunda Allah onlara gökten azap indirdi. Sonrasında mesele kapanabilirdi. İngilizcedeki "Bardağı taşıran son damla" deyimini bilirsiniz. Bu artık son şeydir, son ot parçası. Tüm o suçları işlediler ve o sonuncusu buzdağını batıran son şeydi. Bardağı taşıran son damlaydı ve böylece azap geldi. Öyleyse bu "بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ" ne oluyor?

Aslında Kur'an bu konuda sessiz kalıyor. Sürekli hale getirdikleri bu yozlaşma neydi? Buna Tevrat'tan cevap bulmaya çalıştım. Acaba İbranice İncil'de bu gökten inen azapla ilgili bir şeyler var mıdır? Evet var. Ve bu, bu galibiyeti çember içine alıyor. Tevrat'ta da bahsi geçen, Filistin yakınlarında fethedilmiş Şatim diye bir şehir var. Şehri fethedip içeri girdiklerinde, orada paganik rutinleriyle dinlerini yaşayan insanlar vardı. Ve yerli kadınlar kendilerini şehrin fatihlerine sundular. Ve böylece Müslüman fatihler bu kadınlar tarafından ayartıldılar. Dediler ki: "Eğer ayinlerimizden birkaçına katılırsanız, kadınlar sizlerindir." Bu adamlar Tevrat'ın söylediğine göre çok ağır zina suçunu işlediler ve onların ayinlerine katıldılar. İşte o vakit Allah onların üstüne azabını indirdi. Onlara o diyarları açmıştı ki kendisine ibadet edip şükretsinler. Onların yaptığı ilk şey ise hayâsızlık etmek ve şirk koşulan ayinlere katılmak oldu. Böylece Allah gökten bir azap ve illet gönderdi. İncil'de söylendiğine göre yirmi dört bin kişi bundan dolayı öldü. Gönderilen bu illetten ötürü yirmi dört bin insan ölmüş. Kur'an bu konu hakkında bir şey söylüyor mu? Hayır! Bu çok önemli.

Çünkü Kur'an diyor ki: "Birçoğunu (hatalarınızın) bağışlar." Kur'an diyor ki: Allah, size onların ne yaptığını söyleyecek. Ama yine de çoğunu örtecek ve utandırmayacak. Bilirsiniz ki denir ki, Kur'an bir şekilde hep Yahudi aleyhtarıdır; Yahudileri küçük düşürür veya suçlar. Diyebilirim ki, aynı olayı kendi kayıtları olan İncil'dekiyle karşılaştırın ve Kur'an ile karşılaştırın göreceksiniz ki, Urducada ne denirdi ona, "İzzeti korumak" Allah, defalarca

onların haysiyetlerini koruyor, yanlışlarını ayrıntılı anlatmıyor. Çünkü onların kendi kitaplarında yaptıkları gibi detaylandırıldığında bu çirkince olur. Kitaplarında kayda geçmiş olsa bile böyle bir şeyin duyurulmasını istemezlerdi. Fakat Kur'an edepli bir dil kullanıyor. Yozlaşmalarından ötürü onlara azap indirildi. Bu yozlaşmanın ne olduğu söylenmiyor.

Ve şimdi size öncelikle diğer ayetin ilk parçasını okuyacağım. "وَإِذِ ٱسْتَسْقَىٰ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِۦ" Musa (as) kavmi için su istediğinde, Musa (as) kavmi için su istediğinde, bunu anlatmam beş dakikadan biraz fazla sürebilir. Eski Ahit'in çevirisinden bir alıntıyı okuyacağım. Dikkatlice dinleyin. Tüm İsraililer Sina Çölü'nden yola koyuldular, Rablerinin buyruğu üzere diyardan diyara gezdiler. Rephidim'de konakladılar. Rifidim diye de telaffuz edilebilir. Fakat orada içebilecekleri hiç su yoktu. Bu yüzden Musa (as) ile çekiştiler. Bize su getir dediler. Musa (as) "Neden benimle kavga ediyorsunuz?" dedi. Neden Rabbinizi test etmeye kalkıyorsunuz. Ama insanlar çok susamışlardı. Musa (as)'a homurdandılar. Susuzluktan öldürmek için bizi, çocuklarımızı ve hayvanlarımızı ne diye Mısır'dan çıkarıyorsun ki? Bunun üzerine Musa (as), Rabbine serzenişte bulunup, "Bu insanlarla ne yapacağım?" dedi. "Beni taşlamak üzereler." Rabbi cevapladı, bu arada İncil'e göre Musa (as)'ı kim taşlayacaktı? Kimler? Mısırlılar mı? Kendi kavmi. Onun kavmi. Sonraları Duhân Suresi'nde, Allah (cc), Musa (as)'ın dilinden "وَإِنِّى عُذْتُ بِرَبِّى وَرَبِّكُمْ أَن تَرْجُمُونِ" diyor. (Duhan, 20) "وَإِن لَّمْ تُؤْمِنُوا۟ لِى فَٱعْتَزِلُونِ" (Duhan, 21)

Musa (as) Mısırlılara dedi ki: Beni öldürmek için taşlamanızdan Allah'a sığınırım. Ve söylemek zorunda olduklarıma inanmayacaksanız en azından beni yalnız bırakın. Bu, Musa (as)'ın kendi kavmine değil de Firavun'a söylediği şeydi. İbranice İncil'e göre şu an denizi geçmiş haldeler. Kurtardığı kendi kavmiyle beraber ve şimdi Allah'a "Onlar beni taşlamak üzereler" diyor. Rabbi Musa (as)'a "İnsanların karşısına çık, İsrailllilerin yaşlılarından birkaçını yanına al, Nil nehrine vuracağın asayı da eline al ve git. Kayaya vur. Sonrasında insanların içmesi için su çıkacak." dedi. Böylece Musa (as) İsrailllilerin ileri gelenlerinin önünde bunu yaptı. Ve o yere "Meseh" ve "Meriibe" dedi.

İsraililer onunla kavga ettikleri ve Rableri onlarla mı değil mi diye test etmeye kalktıklarından, - İsrailllilerin dedikleri buydu: "Rabbimiz bizimle mi değil mi?" - Bu, İncil'de yapılan açıklamalardan birisi.

Peki ya Kur'an ne diyor? Olaya bununla başlamıştım. "وَإِذِ ٱسْتَسْقَىٰ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِۦ"

Musa (as) kavmi için su istemişti. Kur'an sadece bunu söylüyor. Kur'an, onların onu neredeyse taşlayacaklarından bahsetmiyor. Onu aşağıladıklarından... Allah bizimle mi değil mi diye de soruyorlar (İncil'de). Bizi ne diye buraya

getirdin? Öldürtmek için mi? Kur'an bunların hiçbirinden söz etmiyor. Kur'an İsrailoğulları'na paye veriyor ve basitçe şunu söylüyor: Musa (as) gidiyor ve Allah'tan su istiyor. Hepsi bu! Subhanallah! Allah'ın yaptıklarınızın çoğunu affeder demesidir bu işte. Allah affeder! Kur'an'da bununla ilgili çok şey var. Kur'an'da pek çok kez olur bu, Allah bu insanlara lütuf olarak görmemezlikten gelir.

Ve bir de diğer taraftan, bu arada bunu bilmek, çoğu sahabenin; bu ayeti dinleyen çoğu insanın birikimlerinin olmaması açısından, önemlidir. İsrailoğulları'nın neler yaptıklarını bilmiyorlardı. Bildikleri tek şey kendi yaptıklarıydı. Allah, onların kitaplarını gizlediklerini de söyler. Böylece, bu şeyler insanlar tarafından bilinmez; bilgi ortalıkta dolaşamaz. Yani kitleler, kitaplarından ötürü onlar hakkında kötü düşüncelere sahip olmazlar. Allah aslında bu yolla onların haysiyetlerini koruyor. Bu sebeple Allah'a, tümüyle teşhir etmeyip korumaya aldığından ötürü müteşekkir olmalı. Aklıma Urduca bir ifade geldi: Bizi tümüyle teşhir etmiyor. Bizi aşağılamıyor. Devam etmeden önce, İncil'den başka bir ifade daha var. İlk ayda tüm İsrailliler Zin Çölü'ne ulaştılar. Ve Kadesh'te durdular. -Ki bu Kudüs'tür- Sonra Meriyim orada öldü. İşte bu ilginç.

Neymiş ölenin ismi? Meriyim. Ki bu Arapça, Kur'an'da geçen hangi isme yakın? Meryem. Ve tabi Meryem kimin annesi? İsa (as). Fakat Kur'an'da çok ilginç bir yer var. Meryem (as) bebeğiyle geri döndüğünde, İnsanlar; evli olmayıp bebeği olan bu kadından ötürü dehşete düşmüşlerdi. Ona bağırdılar. Bağırırken ona bir şey dediler. "Ya Uhta Harun" dediler. "Ya Uhta Harun" Ne anlama geliyor bu? Harun'un kardeşi. Ama o Harun'un kardeşi değildi. Harun binlerce yıl önce kimin devrinde yaşamıştı? Musa (as)'ın kardeşiydi ve O (Meryem (as)) İsa (as)'ın annesiydi. O zaman neden ona Harun'un kardeşi demişlerdi? Çünkü Musa (as) ve Harun (as)'ın kız kardeşleri vardı. Ve İncil'de onun adı neydi? Meryem. Yani "Harun'un kardeşi" diyerek "Sen Harun'un kardeşinden sonra bu isimle isimlenensin", "Sen Musa (as)'ı küçük bir çocukken kurtaranla aynı isme sahipsin." O (Meryem (as)) İslam'ın kahramanı; önemli birisi ve Senin isminin ilham kaynağı. Sen ise böyle çirkin bir şey mi yaptın? İşte bir ek bilgi olarak, ona bu sebeple Harun'un kardeşi denmişti.

Yani buradan çıkaracağımız ders: Çocuklarımızı Ebu Bekir, Ömer, Osman, Muhammed, Hud, Yunus, Salih, Şuayip gibi Müslüman isimleriyle isimlendiriyorsak, bu isimlerle çağırıyorsak, O halde onları bu isimlerin varislerine yaraşır gerçek vârisleri gibi yetiştirmeliyiz. Böylece isimlerinin hakkını vererek yaşama yükümlülüğünü hissedebilirler. Eğer bir kızın ismi Meryem ise Meryem (as) hakkında çok fazla şey bilmelidir. Meryem (as)'ı iyi tanımalı. Aslında iki Meryem'i de bilmeli. Hangi ikili? İsa (as)'ın annesi Meryem ve Musa ile Harun (as)'ın kardeşleri Meryem. Pekâlâ, bu bir ek bilgiydi. İncil

devam ediyor. “Musa (as)'ın kardeşi çölde ölür. Meryem ölür ve toprağa verilir. İnsanların içmeye suyu yoktur. İnsanlar Musa ve Harun'a başkaldırırlar. Musa ile kavga ettiler ve dediler ki: Keşke kardeşlerimiz Firavun'un hâkimiyetinde ölselerdi. Rabbin toplumunu ne diye bu çöle getirdin? Ki bu yüzden bizler ve hayvanlarımız burada ölelim? Bizi Mısır'dan bu berbat yere niye getirdin?

Tahıl desen yok, incir desen yok, şarap yok, nar da yok. Tahıl yok, incir yok, üzüm şarabı yok, nar da yok. İçmeye su da yok! Musa ve Harun'un çadırdan dışarı çıktıklarında suratları düşüktü. Sonra Allah'ın nuru onlara göründü ve secdeye kapandılar, Allah da onlara konuştu. Rabbi Musa'ya dedi ki: “Asanı al, kardeşinle beraber kavmini topla ve onların gözleri önünde şu kayaya konuş, su akacak.” Bu, İncil'e göre, onun İsraillileri toplayıp kayanın yanında bir şeyler söylediği anlamına geliyor. Onların ve hayvanlarının içmeleri için kayalardan su çıkaracaksın. Böylece Musa Rabbinin buyurduğu gibi asayı aldı, Harun'la beraber kavmini kayaların önünde topladı ve dedi ki: “Dinleyin ey asiler! Bu kayalardan size su çıkacak.” Sonra Musa elini kaldırdı ve kayaya iki kere vurdu. Su fışkırdı, böylece kavmi ve hayvanlar sudan içtiler. Fakat Rabbi Musa ve Harun'a dedi ki: -Burası kesinlikle onaylamadığımız kısımdır.- Bu aslında, İsrailoğulları'nın kabahatlerinin Kur’an'da gizlendiği fakat Tevrat'ta teşhir edildiği bir şeydir. Kur’an'ın akladığı bir diğer şey ise İncil'de peygamberlere karşı yapılan haksız ithamlardır. Kur’an onların masumiyetlerini kanıtlıyor. Allah Resulünü nasıl konumlandıracaklar? Nasıl anlamlandıracaklar? Yaptıkları değişikliklerde Musa ve Harun konusunda bile saçmaladılar. Şu kayıtlarına bir bakın!

“Allah Musa ve Harun'a konuşuyor, İsrailoğulları’nın huzurunda onuruma yaraşır bir şekilde bana tam güvenmediğiniz için, onları vaat ettiğim topraklara götüremezsiniz.” Bir diğer ifadeyle İncil kayıtları diyor ki: Harun ve Musa her nasılsa Allah'a tam güvenmiyor da o yüzden onlar o topraklara giremiyorlar. Kur’an ise gelip tam zıttı bir şey resmediyor. Dediler ki: [Musa ve Harun a.s] “Allah size o toprakları vââd etti, Allah'a güvenin.” Şu çarpıtmaya bakın: “Siz [Musa ve Harun (as)] Allah'a güvenmediniz!” “Musa ve Harun Allah'a tam güvenmedi.” diyorlar. Kur’an ise diyor ki: “Musa (as) ve Harun (as) gelip İnsanlara, Allah'a güvenin, zaferiniz garantidir dediler.” Onlar ise “Biz burada oturacağız, gidin siz savaşın.” dediler. “فَٱذۡهَبۡ أَنتَ وَرَبُّكَ فَقَٰتِلَآ” (Mâide, 24) Kur’an'da geçen olayı onlar çarpıtıp kendileri kurguladılar. Burası, Suyun aktığı ve İsraillilerin Rableriyle çekiştiği, Onun (Rabbin) kutsiyetini kanıtladığı Meribah adlı yerdir. Bu, Kur’an'ın onların aksine neler söylediğini ve itibarlarını nasıl değerlendirdiğini paylaşmak istediğim şeydi.

"وَإِذِ ٱسْتَسْقَىٰ مُوسَىٰ لِقَوْمِهِۦ" (Bakara, 60) Musa (as) kavmi için su istediğinde, "فَقُلْنَا ٱضْرِب بِّعَصَاكَ ٱلْحَجَرَ" (Bakara, 60) "Asan ile kayaya vur dedik." "فَٱنفَجَرَتْ مِنْهُ ٱثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنًا" (Bakara, 60) Sonra ondan dışarı on iki pınar aktı. İncil'de on iki pınardan bahsedilmiyor. İncil'de bu yok, on iki pınarın bahsi Kur'an'da geçiyor. Bu Kur'an'ın özelindedir. Peki neden on iki? Çünkü on iki kabile var. Daha peygamberlerine karşı bile müsamahasızken birbirlerine karşı nasıl olacaklar ki zaten? Böylece Allah (cc) diyor ki: "On iki pınar vardı." "قَدْ عَلِمَ كُلُّ أُنَاسٍ مَّشْرَبَهُمْ" (Bakara, 60) Kabiledeki herkes nereden su içeceğini biliyordu. "كُلُوا۟ وَٱشْرَبُوا۟ مِن رِّزْقِ ٱللَّ" (Bakara, 60) Allah'ın size sunduklarından yiyin ve için. "كُلُوا۟ وَٱشْرَبُوا۟" Şimdi tamamlandı. Neden? Öncesinde ne verilmişti? Kudret helvası ve bıldırcın. Yiyecekleri o zaman halledilmişti, şimdi de içecekleri önlerindeydi. "كُلُوا۟ وَٱشْرَبُوا۟ مِن رِّزْقِ ٱللَّهِ" Allah'ın rızkından yiyin ve için.

"وَلَا تَعْثَوْا۟ فِى ٱلْأَرْضِ مُفْسِدِينَ" (Bakara, 60) Yeryüzünde fesada yol açacak türlü azgınlıklarda bulunmayın. "عث" kelimesi, fesat anlamına gelen "عفثد" kelimesinden gelir. Ama bu aslında "Şeddül Fesat" dır. Fesadın en kötü hali. "عث" veya "عث" şuradan gelir: Birileri kafayı yiyip sakinleşemediğinde, onlara baktığınızda sadece bedenen burada olduklarını görürsünüz. Bir süredir ormanda falan takılıyorlarmış gibi görünürler. İşte bu, "عثم" içerisinde olanları ifade etmek için kullanılır. Allah aslında onlara şunu söylüyor: "Bozgunlaşmayın, nezaketinizi kaybetmeyin ki fesat çıkarmayasınız. Bu aslında, onlara, Musa (as)'a eşkıyalık yapmaya başladıklarında Allah'tan gelen bir öğüttür. İncil'de bile "Az kalsın kontrolden çıkıp beni taşlayacaklardı." diyor. Allah, onların sergiledikleri bu yabani tavırları, "وَلَا تَعْثَوْا۟ فِى ٱلْأَرْضِ مُفْسِدِينَ" (Bakara, 60) ifadesi ile ele alıyor. "Ve lâ Tufsidun" denmesini beklerdim. "Ve lâ tufsidun fîl ardı" Yeryüzünde fesat çıkarmayın. Hayır, "Bozgunlaşmayın ki yeryüzünde fesat çıkarmayasınız."

Aradan vakit geçer, "وَإِذْ قُلْتُمْ يَٰمُوسَىٰ" (Bakara, 61) Demiştiniz ki: Musa, "لَن نَّصْبِرَ عَلَىٰ طَعَامٍ وَٰحِدٍ" Bir çeşit yemek olmasına katlanamıyoruz.

"لَن نَّصْبِرَ عَلَىٰ طَعَامٍ وَٰحِدٍ" (Bakara, 61) "فَٱدْعُ لَنَا رَبَّكَ" (Bakara, 61) Rabbine bizim için dua edip çağrıda bulun. Baksana, eğer daha fazla yiyecek istiyorsan ne yaparsın?

Dua edersin! Dua edilir, fakat onlar dua falan etmedi. Musa (as)'a geldiler ve "Hey! Rabbine bizim için dua etmelisin!" dediler. Bu arada, bu ifade Kur'an'da ilk defa geçiyor değil. Nehri geçtikten sonra kullandıkları bu ifade, tam olarak, nehrin karşı tarafındayken Mısırlıların "dokuz mucize" ile yüzleşip perişan hale geldikleri zaman kullandıkları ifadeyle aynı. Bu "Dokuz Mucize" onları mahvetmişti. Mısır Devleti'nin gücü zayıflamış; Firavun acizleşmişti. Reisleri Musa (as)'a geldi ve tam olarak aynı şeyi söyledi: "ٱدْعُ لَنَا رَبَّكَ" "Rabbine bizim için çağrıda bulun." Ne demek oluyor bu? "Bak, senin tanrına hâlâ inanmıyoruz ama en azından sen ona bir dua et." Onun, bizim problemlerimizi çözmeye gücünün yeteceğini biliyoruz ama yine de onun önünde diz çökecek değiliz. Hâlâ kibirliler ki ondan faydalanıp yine de boyun eğmek istemiyorlar. Bu kibirli, şizofrenik dua veya söylem İsraillilerle birlikte suyun karşı tarafına kadar geliyor ve tekrardan "فَٱدْعُ لَنَا رَبَّكَ" "Rabbine bizim için dua et." diyorlar. Ne bu şimdi? Sizin de Rabbiniz değil mi? "ٱدْعُ لَنَا رَبَّنَا" "رب العالمين" Hayır. "رَبَّكَ" Senin Rabbin. Allah'ın Kur'an'da "Rab" kelimesini nasıl ifade ettiğini ek olarak not alalım. Âlemlerin Rabbi, Yerin ve Göğün Rabbi, Sizlerin ve atalarınızın Rabbi, O; tüm insanların ve milletlerin ilahı, göğün ve yerin, senin ve çok eski atalarının Rabbi. Allah "Rab" kelimesini kullandıktan sonra, ardına her türlü şeyi ekler. İncil'deki açıklamalara bakarsanız, görürsünüz ki -özellikle Yahudiler için- Allah sadece İsraillilerin Allah'ıdır. Allah'ı göğün ve yerin, tüm mahlûkların, tüm insan ve milletlerin ilahı olarak ifade etmezler. İsraillilerin ilahıdır. Bu sürekli tekrarlanır. Tekrar eder durur, olan budur. Bunun yanında bizim dinimiz bir şeye odaklıdır. Bizim dinimizin özünde ibadet vardır.

"وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْاِنْسَ اِلَّا لِيَعْبُدُونِ" (Zâriyât, 56) İşte bizim dinimiz budur. Allah, "Ben, insanları ve cinleri, ancak bana ibadet etsinler diye yarattım." diyor. Allah'a ibadet edip kulluk yapmak, imanımızın özüdür. İncil'in iman mesajının özünde toprak vardır. Bunu toprak üzerine kurguladılar. İsraillilerin vââd edilmiş toprakları; İsraillilerin tanrısının onlara verdiği topraklar. Emniyete alınsın diye yapılan fedakârlıklar falan hepsi topraklarla ilgili. Bu şey hâlâ zihinlerinde canlı. Çünkü kayıtlar bir kere değiştirildiğinde, hatırlayabildikleri tek şey Allah'ın onlara söz vermiş olduğu, oluyor. Fakat bu vaadin getirdiği sorumluluklar akıllara gelmiyor. "لَن نَّصْبِرَ عَلَىٰ طَعَامٍ وَٰحِدٍ" "Bir çeşit yemeğe daha fazla katlanamayız." diyorlar. Rabbine bizim için neden dua etmiyorsun? "يُخْرِجْ لَنَا مِمَّا تُنۢبِتُ ٱلْأَرْضُ" Eğer "sen" ona dua edersen o halde "يُخْرِجْ", cevabu taleb... Sen dua ettiğinde/Sen dua edersen, topraktan mahsulleri çıkaracak. Diğer bir deyişle diyorlar ki: "Bu senin kusurun Musa! Ondan sen istemiyorsun!" Niye sadece helva ve bıldırcın istiyorsun ki? Bize adamakıllı bir menü getirebilirdin.

Patates kızartması, ketçap ve yanında da salata, lâhana salatası olabilirdi ama sen dua etmiyorsun ki! Bu senin suçun! Gidip ondan sen istemelisin çünkü sen istersen verir. Sen de biliyorsun ki o, bizden nefret ediyor ve seni seviyor. Hakkında kesin hükümleri var, git sen iste. "آدْعُ لَنَا رَبَّكَ يُخْرِجْ لَنَا مِمَّا تُنْبِتُ ٱلْأَرْضُ"

Ve sonra bir liste yapıyorlar. "مِنۢ بَقْلِهَا" Neden topraktan bir şeyler çıkarmasını istemiyorsun ki? Bu yeterli olabilirdi ama bekle hayır, hayır! Birtakım önerilerde bulunayım, işte şunlar hoşuma gider: Yeşillikleri severim. "مِنۢ بَقْلِهَا" Her türden sebze. Unutmuşum onlar salataya da lezzet katardı. "وَقِثَّآئِهَا" Salatalık! Salatalığı unutma sakın! "وَفُومِهَا" Ve sarımsak! Sarımsak çok önemli! Hey hey! Dur bakalım daha bitmedi! Bekle! Hemen yazıyorum! "وَعَدَسِهَا" Mercimeği sakın unutma! Özlemişim adamım, özlemişim. "وَبَصَلِهَا" Ve soğan! Bakın burası çok önemli! Soğansız yemek mi olurmuş? Aman Allah'ım! Yanında kızartma ister miydiniz? Ekstra mayoneze ne dersiniz? Sanki Musa (as)'ı markete gönderiyorlar da eline liste tutuşturuyorlar. Bunu, bunu, şunu al... "Allah'tan daha fazla rızık göndermesini iste veya biz elimizdekilere sabretmek için dua edelim." diyebilirlerdi ama hayır! "Bize bunları getir!" Ne kadar saygısızca! Ne kadar saygısızlık! Nasıl küstahlık! Şimdi de bunun İncil'deki karşılığına bakalım. On birinci bölüm, beşinci ayet: Yiyecek sadece etimiz varsa, Kur'an etten bahsediyor mu? Hayır. Mısır'da sadece bizim için sıradan olan balık, -Çünkü su kenarında yaşıyorlardı ve kolayca balığa ulaşabiliyorlardı.- Kur'an balıktan bahseder mi? Hayır! Salatalık, karpuz, pırasa, soğan, sarımsak... Kur'an bunlardan bahseder mi? Bahsediyor ama karpuzu atlıyor değil mi? Yani Kur'an, İncil'de bahsedilenlerin çoğundan bahsetmiyor. Allah onları bu konuda bile gözetiyor.

İncil'de listelenene göre bir, iki. üç, dört, beş tane şey istediniz. İsrailoğulları Kur'an'ı dinlerken, "Aslında sekiz şey daha istemiştik" diyorlar. O (Allah) hâlâ onların haysiyetini koruyor. Onlara hâlâ yumuşak davranıyor. Allah her şeyi meydana döktü mü? "Balık istemiştiniz, et istemiştiniz vs." Aman Allah'ım! Ve bu arada istedikleri bu şeyler: Sebzeler, salatalık, sarımsak, mercimek ve soğan, Mısır toplumunda tabandan tavana herkesin rahatça erişebildiği şeylerdi. Ve bu şeyler saraya lezzetli yemekler yapmak için kullanılırdı. Bu insanların yiyecek isterken sarımsak, mercimek, soğan, sebze, salatalığın akıllarına nereden geldiğini anlamalısınız. Nereden çıktı bu fikir? Bu sebzeleri nereden öğrendiler? Bunları Mısır'da öğrenmişlerdi. Evet orada öğrenmişlerdi. Orada oturuyorlar ve diyorlar ki: "Birader Şöyle bir fettuş salatası olacak, yanına da kıvırcık. Nasıl olduğunu bilirsin..." Bunu söyledikleri vakit, durup bir şeyleri anlamanız gerekiyor. Böylece kullanılacak olan lisanı anlayabilirsiniz. Mısır'da ne olarak

yaşıyorlardı? Köle olarak. Köleliği hapishanede olmaya benzetelim. Bunu hapishaneyle karşılaştıralım. Birisi hapishaneden çıktığında sonunda özgürdür. Bir gün içeriden arkadaşlar şöyle beraber özgürce otururken, birisi arkasına yaslanıp diyor ki: "Dostum hapisteki yemekleri özledim." Orada olsaydım o şeyleri yemek harika olurdu. Gardiyan yemeklerimizi tabağa şöyle bir doldururdu... Efsaneydi ya! gibi. Eğer özgürsen ve hapishane yemeklerini özlüyorsan, O halde yalnızca yemekleri özlememişsin demektir. Bu tıpkı neyi tekrardan istemek gibi? Hapishane. Bu, senin özgürlüğün değerini bilmediğin anlamına gelir. Özgürlüğün tadından bir habersin sen. Yani Mısır'ın yemeklerini istemekle, aşağılanmayı, köleliği, gazabı istemek arasında bir fark olmadığını fark edemiyorlar.

Ve Musa (as) bunun ne anlama geleceğini fark ediyor. Ve onlara "قَالَ أَتَسْتَبْدِلُونَ ٱلَّذِى هُوَ أَدْنَىٰ بِٱلَّذِى هُوَ خَيْرٌ" diyerek olayı anlatmaya çalışıyor. Sizin için çok daha iyi olanları; kesinlikle daha iyi şeyleri, daha aşağılık olanlarla mı değiştirmeye çalışıyorsunuz? Nedir bu "şeyler"? Çünkü "اَلَّذِي" değil, "اَلَّتِي" dediler. Bu çok fazla şey ediyor. Eğer "dedikleri tüm ürünler" olarak ele alınırsa şunu görürsünüz: "أَتَسْتَبْدِلُونَالَّتِي هُوَ أَدْنَىٰ" Aşağılık olan(lar)ı, iyi olanla... Fakat aslında bir şeyi, bir şeyle karşılaştırıyor. Bir yemek listesiyle diğer bir yemek listesini değil. Aslında, bir despot köleliğinde olmayı, Allah'a kullukla karşılaştırıyorlar. Ya Firavun'a köle olursun ya da Allah'a kul. Firavunun kölesiyken o, size bu sebzeleri veriyordu. Şimdi Allah'ın kullarısınız ve O size helva, bıldırcın ve bu suyu veriyor. Ne istiyorsunuz? Hangi kulluğu istersiniz? Musa (as)'ın ifadeleri aslında iki köleliği karşılaştırıyor.

Ve bu tasavvur olayın anlaşılması adına önemli. Allah'a kul olmak; sadece Allah'a kul olmak insanlığı özgür kılacak yegâne şeydir. Kur'an'ın özgürlük tasavvuruna göre bu kavram sadece Allah'ın gölgesi altında anlam kazanır. İnsanlık Allah'a kulluk ettiğinde artık tiranların, modanın, paranın, diğer insanların standartlarının, başka etiklerin; ahlâkların kölesi olamaz. Sadece Allah'ı memnun etmek zorundalardır, insanları değil. Kimseye uymak zorunda değillerdir. Allah'a kulluğu kabul ettikleri için toplumdaki diğer tüm baskılardan kurtulmuşlardır.

Kölelik mefhumunun, özgürlükle derinden bağı olan bu özünü anlamıyoruz. Birleşik Devletler'de özgürlüğümüz var(!) Batı toplumları; batılılaşmış toplumlar, -Batılılaşmışlar, aslında batılı bile değiller.- Batılılaşmış toplumlar bizim buradaki özgürlüğümüzü göklere çıkarıyorlar. Ben burada liseye gittim ve hiç özgür hissetmedim. Özgür hissetmedim. Lisedeyken bilirsiniz, hip-hop'çı; belli bir giyim ve müzik tarzıyla takılan ve belli bir konuşma tarzına

sahip bir grup insan vardır. Onlara uymak istiyorsan onlar gibi olmalısın. Ve eğer yapmazsan... Bu harbiden onların üniformasıdır. Ve bu giydikleri sadece bir üniforma değil, bu üniforma aynı zamanda konuşma tarzını, hareketlerini ve davranışlarını etkiliyor. Başka bir grup çocuğun kendi tayfası olabiliyor. Eğer onların bir parçası olmak istiyorsan görünüşünü, konuşmanı, yürüyüşünü onlarınki gibi yapmalısın. Bu sosyal kölelik dizaynında, Bir grup insanla takılıp onlara uymak istiyorsan onlar gibi olursun, kendin olamazsın. "Ben kendimim" diye aptalca bir söylem var. Bu nasıl "kendin olmak" oluyor? Nasıl oluyor bu kendin olmak? Kızlarımız ölüyorlar! Kızlarımız, diğer kızların çantalarından almaya can atıyor! Veya diğerlerindeki gibi kıyafetleri, ayakkabıları alıp giymek için. Neden ki? Özgür olduğunu düşünüyordum! Neden bu markanın kölesisin ki? Bu markaya sahip oluncaya dek sanki haysiyetsizmişsin gibi davranıyorsun. İnsanlar ayakkabılarına bakıyor, kıyafetine bakıyor. İşte o zaman değerlisin değil mi?

Bilirsiniz. Bu tıpkı... Lise biteli çok zaman oldu. Epey oldu. Moda değişmiş olabilir, trendler değişmiş olabilir. Ama bu hizipçilik, sosyal kölelik falan hiç de değişmedi. Bu değişmedi ve bu özgürlük falan değil. Hiç de bile özgürlük değil. Kulluğunuzu Allah'tan yana çevirdiğinizde, tüm bu şeylerden kurtulursunuz. Musa (as)' ın anlatmaya çalıştığı şey de buydu. Evet çölde hayat zordur. Bir zorluk var, bunu kabul ediyorum. Ama oradayken yapmadığınız (burada yapmanız gereken) tek bir şey var, O da Allah'ı memnun etmek, hepsi bu! Başka kimsenin kulu olmamak! "تَسْتَبْدِلُونَ ٱلَّذِى هُوَ أَدْنَى بِٱلَّذِى هُوَ خَيْرٌ" O (Allah), Kur'an'daki en ilginç alaycı (iğneleyici) ifadeyi kullanıyor. Evet, Kur'an'da iğneleme vardır. "ٱهْبِطُواْ مِصْرً" diyor. "ٱهْبِطُواْ مِصْرً" "Bir kasabaya (Kırsal bölgeye) inin o halde." diye çevirilebilir. Herhangi bir kasabaya inin. Elbette Sina çölü civarlarında dağlık bölgeler var. İlerledikçe inerler. Yani "ٱهْبِطُو" burada devreye giriyor, fakat bu bir tekrar. Tekrar kavramını dün sizinle paylaşmıştım.

"ٱهْبِطُو" surede ilk defa kullanılmıyor. "ٱهْبِطُو" Âdem (as) cennetten indirildiğinde de kullanıldı; iki kere hem de. "اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ" (Bakara, 36) "اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا" (Bakara, 38) Oradan hep birlikte inin! İşin içine hırs girdiğinde Allah "هبط" 'u vurguluyor. Âdem (as), artık her ne yaptıysa, açgözlülüğün ve şeytana uymanın sonucunda "هبط" ile yüzleşti. Bu insanlar... Ve bu arada bu mesele de yiyecekle ilgiliydi değil mi? Bu da, yaklaşılmaması gereken bir yiyecekle ilgiliydi. Eldekilerle mutlu olunmalıydı. Aynı sınama İsraillilere de yapıldı. "Yemeğin burada işte!" "Hayır! Biz, bizde olmayanı

istiyoruz!" "Bunu istiyoruz!" Onu mu istiyorsunuz? Pekâlâ, tekrardan inin o zaman. "اهْبِطُو" "اهْبِطُو"

Bu arada aşağı inme meselesi... İnsanoğlunun; onların inebileceği aşağıda bir yer yok. Kur'an'ın tasvir süreci içerisinde bu ifadeyi kullanması, "ثُمَّ رَدَدْنَاهُ اَسْفَلَ سَافِلِينَۙ" (Tîn, 5) "Sonra onu, aşağıların aşağısına indirdik." İnip durur ve inip dursunuz. Bu ifadeyle anlatılmak istenen şey insanoğlunun hırsının (açgözlülüğünün), onu aşağılara sürüklediğidir. Bu, insanı alçaltır. Bitmek bilmeyen günah ve arzular, Allah'ın diniyle kontrol altına alınmazsa, kendini aşağılamaktan başka bir şey yapmazsın. Ve kendini gittikçe daha fazla alçaltırsın. "اهْبِطُو" Fakat Allah sadece "اهْبِطُو" demedi. "اهْبِطُواْ مِصْرً" dedi. "مِصْرً" ın sonunda tenvin var. Sondaki "-en" i duyabilirsiniz. Bu, "ihbitu misra" değil. Eğer "ihbitu misra" derseniz, tenvinsiz olur ve bu "Mısır" anlamına gelir. Eğer "misran" derseniz, bu kasaba (kırsal bölge) anlamına gelir. Aslına bakarsanız sadece fetha olduğunda Misra. İşte o zaman ülke olan Mısır'ı çağrıştırır. Fakat Musa (as) onlara "Hadi Mısır'a dönün" der gibi olurdu ve bunun bir anlamı olmazdı. Fakat O (Allah) "Misra" değil, "Misran" dedi. Arapça da dâhil bütün Sami dillerindeki kelime haznesinde bunun yerini tutacak uygunlukta kelimeler var. "اهْبِطُو بلدن" "Beldelere inin." denebilirdi. Karyaten, mediineten'e, köylere, şehirlere inin. Bunun yerine çok fazla kelime kullanılabilirdi. "Herhangi bir şehre, bölgeye, alana inin." Kelimeyi, telaffuzu hangi ülkenin adına benzer olanı seçti? Mısır! Çünkü onlara, "Sizi ahmaklar! Aklınız hâlâ Mısır'da!" demek istiyordu. Yani, "Neden Mısır gibi başka bir yere gitmeyesiniz?" "اهْبِطُواْ مِصْرً" Bu, Musa (as)'ın iğneleyici bir söylemi. O bunu söylerken bir sonraki ifadeyi anlamalısınız. Bu, Musa (as)'ın söylediği iki veya üç şey. İlk olarak, "İyi olan bir şeyi kötü olanla takas ediyorsunuz." ki bunlar yiyecek değil, özgürlük ve köleliktir. Allah'a kulluk ve Firavun'a kölelik, olay bu.

İkincisi, "Sanırım başka bir 'Mısır' arayışındasınız, gidin o halde!" Ve sonra der ki: "فَإِنَّ لَكُم مَّا سَأَلْتُمْ" "Şüphesiz istediğiniz şeyi elde edeceksiniz." Siz, millet! Arzuladıklarınıza bilhassa kavuşacaksınız! Bunu Amerikan İngilizcesiyle ifade etmeme müsaade edin: İstediğinizi elde edeceksiniz! İstemiştiniz ya; sizin olacak! Ne zaman "Bunu sen istedin." ifadesini kullanırız? Onlar "salata" istediklerini sanıyorlardı. Hıyar ve mercimek... Fakat istedikleri şey Mısır'daki hayat tarzıydı. Yani, devam etmeden önce; çünkü ayet biraz uzun, ilerlemeden önce Mısır'daki hayata bir göz atalım. Mısır'da hayat temel olarak üç şey üzerine kuruluydu. Eğer Mısır'daki hayatı tasvir ediyor olsaydınız, orayı kötü yapan şey ne olurdu? Üç sebepten ötürü kötüydü;

İlk şey, aşağılık bir durum olan, Allah'tan başkasına kulluk etmek. Bir insanın başka bir insana kulluk etmesi aşağılık bir yaşam tarzıdır. Allah, "يَسُومُونَكُمْ سُوءَ الْعَذَابِ يُقَتِّلُونَ اَبْنَاءَكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ" (A'râf/141) ayetiyle, aşağılanmaktan bahsetmişti. Yani kölelik sisteminin ilk problemi aşağılanmaktır. Bir köleye özgür olma seçeneği sunulsaydı eğer, o kendisine saygısı olan biriyse isteyeceği ilk şey özgürlük olurdu. Bu ilk şey (sebep).

İkincisi ise, köleliği diğer işgücü türleriyle karşılaştıralım. Bir çiftlikte çalışan bir köle ve bir çiftçi olsun. Çiftlikte ömür boyu çalışan o köle hiç terfi alır mı? Çocukları için daha iyi bir gelecek sunabilir mi? Bir gelişme; çocukları için daha iyi bir hayat kurabilme umudu var mıdır? Yoksa aynı noktada takılıp kalmış mıdır? Takılıp kalmıştır. Fakat diğer tarafta, çiftlikte çalışan çiftçinin durumu aynı değildir. Yıllar boyu çalışır ve belki biraz tasarruf etmiş olabilir, belki o çiftliğini satın alır, belki başka bir çiftliği olur, belki çocuklarını okumaları için şehre göndermiştir. Daha iyi bir gelecek için umut var mı yok mu? Değil mi? Gelişim mümkün. Yani kölelikte olan şu ki insanları aşağılamakla kalmaz aynı zamanda konumlarını belirler.

Çoğumuzun ailesi ve onların ebeveynleri yüksek tahsilli değiller. Müslüman camiada, büyüklerin ve onların ebeveynlerinin iyi eğitimleri olmadığı durumlar olabilir. Fakat onlar çocuklarını okula göndermek için çabalar. Tasarruflarını, çocuklarının eğitimlerine harcarlar. Ve bunlar da çocukları daha iyi bir eğitim alsın diye uğraşırlar. Ve sosyal hayatta basamak atlarlar. Sonra fark edilir ki bu, çiftçilik yapan büyüklerin gelecek nesillere daha iyi gelecek sağlamak için attıkları adımın ürünüdür. Biz aslında, bizi buraya getiren atalarımızın kanları, terleri ve gözyaşlarının açtığı yolda ilerliyoruz. Bu birden oluvermiyor! Ben okula gittim, gittim çünkü ailem okul masraflarımı karşılayabiliyordu. Bunu yapabildiler çünkü onların aileleri de onlara eğitim fırsatı sunabildiler. Yararlanabilmem için, birileri benden önce çaba gösteriyor. Fakat eğer durumuzu değiştiremezseniz, Babanız aynı konumda olur, siz aynı konumda olursunuz ve çocuklarınız da aynı. Bu durumda sizin için bir gelecek yoktur. Bu, Arapçada "مَسْكَن" terimiyle ifade edilir. "مَسْكَن" "مَسَكَ" ve "سَكَنَ" kelimelerinin birleşimidir. "مَسَكَ" durmak anlamına, "سَكَنَ" hareketsiz/sabit anlamına gelir. Bu tam olarak aynı çaresiz durumda kalmaktır. Buradan "مِسْكِين" kelimesini çıkarırız. "مِسْكِين" kelimesini daha önce duydunuz. Bu sadece yoksul insanlar için kullanılmaz. Dilbilimsel olarak "مِسْكِين" kelimesi, "durumlarını değiştiremeyenler" için kullanılır. Felçli gibi kalakalmışlardır. Bu, hastalığı sebebiyle bir işe giremeyen kimsenin durumu gibidir. Ne yaparlarsa yapsınlar durumları iyileşmiyor gibi görünüyor. Bunlar "مِسْكِين"

Pekâlâ, kölelikle ilgili ilk problem aşağılamaydı. İkinci problem, bir yerde takılıp kalmak. Buraya kadar hemfikir miyiz? Fakat Mısırlıların üçüncü bir problemi daha vardı ki bu ilk ikisi bile yeterince kötü. Fakat üçüncü bir problem daha var. Her birkaç yılda bir, Firavun ne yapıyordu? Kafayı sıyırmıştı; oğlan bebekleri öldürtüyordu. Hükmettiği bu aciz insanlara soykırım yapıyor; katlediyor, idam ediyordu. "سُوٓءَ ٱلۡعَذَابِ يُذَبِّحُونَ أَبۡنَآءَكُمۡ" (Bakara, 49) Başka bir deyişle, "Onlar zalim bir tiranın kurbanlarıydılar." Onlar hiddetli bir tiranın kurbanlarıydılar. Vurgulanan üç madde var. Şimdi bakın, Musa (as) "Başka bir Mısır'a gidin hadi." dedi. "Başka bir diyara" diye çevrilebilir ama aslında alaylı bir şekilde "Sizler yeni bir Mısır'ı hak ediyorsunuz" deniyor. Arzuladığınızı elde edeceksiniz. Bakın Allah ne diyor:

" وَضُرِبَتۡ عَلَيۡهِمُ ٱلذِّلَّةُ" (Bakara, 61) "Zillet onları vurdu." Mısır hayatındaki ilk problemin ne olduğunu söylemiştim? Aşağılanma ve zillet. O (Allah) diyor ki: "وَضُرِبَتۡ عَلَيۡهِمُ ٱلذِّلَّةُ وَٱلۡمَسۡكَنَةُ" Bu duruma saplanıp kaldılar, durumlarını değiştiremediler. Onları mahveden ikinci şey buydu. Üçüncüsü neydi? Hatırlıyor musunuz kimin gazabı üzerlerindeydi? Kralın gazabı, fakat bu sefer Firavun'u öfkelendirmemişlerdi. Peki şimdi kimi kızdırdılar? Allah'ı.

Allah diyor ki: "وَبَآءُو بِغَضَبٖ مِّنَ ٱللَّهِ" Allah'ın öfkesini üzerlerine çektiler. "بَاؤُ" yani "raca'a" Allah'ın gazabını üzerlerine çektiler. "بَاؤُ" kelimesi Arapçada çok ilginç bir fiildir; "Evlilik" anlamında da kullanılır. "Ba'el mer'a" aslında bir kadınla evlenmek anlamına gelir. "Tebevvu" aynı zamanda eşinizle bir yere yerleştiğinizde kullanılır. Evlenip bir yere yerleşmek Arapçada "Tebevvu" diye ifade edilir. Kelimenin kullanımıyla, "بَآءُو بِغَضَبٖ مِّنَ ٱللَّ" Allah diyor ki: Onlar Allah'tan gelen gazap ile evlendiler. Allah'ın gazabını üzerlerine çeken şeyleri yapmaktan bir türlü vazgeçmediler. Bu şeyleri yapıp durdular. Allah (cc)'ın anlattığına göre, kaçmalarının nedeni olan bu üç şey Mısır'dan sonra, tamahkârlıkları sebebiyle kaderleri oldu. Fakat ortaya yeni sorular çıkıyor. Bu Kur'an'ın tarzı. Sadece domates istedikleri için mi oldu bu? Ah pardon domates istememişlerdi. Salatalık? Domatesi sevdiğim için onu dedim. Sadece salatalık, biraz da mercimek istemişlerdi.

Allah da diyor ki: Nesiller boyu aşağılıklar olacaksınız. Bu biraz ağır olmuş gibi görünüyor. Devam etmeden önce "Hitta" 'yı "Hinta" ile değiştirdikleri hatırlayalım. İncil'deki kayıtlara göre binlerce kişi ölüyordu fakat sebebi bu değil diğer yozlaşmalardı. Ayette yine aynı şey. Suçtan bahsedildi, sonra cezadan bahsedildi. Sonra da bahsedilen suçun sadece buzdağının görünen

kısmı olduğu söylendi. İşte onları bu duruma sokan asıl suç: Neydi bu suç? "...ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ" Buraya kadar hâlâ bir ayet. "ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانُوا۟ يَكْفُرُونَ بِـَٔايَٰتِ ٱللَّهِ" (Bakara, 61)

Allah'ın mucizevî işaretlerini devamlı reddetmelerinden ötürü; Allah'ın mucizevi ayetlerini, işaretlerini devamlı reddediyorlardı. Allah onlara fırsat üstüne fırsat verdi ve onlara asla kımıldamadılar bile. Bilirsiniz ki Müslümanlar...

Bir adamla tanışmıştım; aslında Nassau Community College'de öğrencimdi ve bir agnostikti. Tanrıya inanmayı gerçekten ama gerçekten istiyordu. Ve ben orada Arapça öğretmeniydim. Ve kendi kendine Kur'an çalışmaya karar vermiş. Soruları olduğunda gelip bana sorardı. Kur'an'ı çalıştı ve bana şu soruyu sordu: -Bir de çok zeki biriydi- Bir gün geldi ve dedi ki: "Kur'an'da okuduklarım bana çok mantıklı geldi. Her şey çok mantıklı. Ben Müslüman olmak istiyorum. Fakat bir mesele var." "Nedir o?" dedim. "Bir mucizeye ihtiyacım var." dedi. "Kur'an'ın "gizli" olarak nitelendirdiği bir şeyleri görmem gerekiyor. Görünmesini istiyorum." "Fark etmez; melek olur, Tanrı, herhangi bir şeyin belirtisi. Cin çıkarma ayinleri oluyormuş, en azından cinleri görebilir miyim? Beni bir cin çıkarma ayinine götürebilir misin? Böylece dumansız ateşiyle bir cini görebilirim. Sadece göreceğim ve ondan sonra inanmaya hazırım." Bir mucize görmeye ihtiyacı var ve ondan sonra hazır. Ben de "Göremeyeceksin!" dedim. Göremeyeceksin, üzgünüm. Sen öyle istedin diye öyle olmuyor o işler. Böylesi hayvanların dini olurdu.

Hayvanlar gördükleriyle ikna olabilirler. Ateşi görür ve öbür yana koşarlar. Bu din, düşünüp bir sonuca varabilen insanlar için gönderildi. Görmek zorunda değiller, kavramak zorundalar. Bir karar vermek zorundalar. Düşünüp bir sonuca varmaları gerekiyor. İki kere ikinin dört ettiğini görmek zorunda değilsiniz, bunu düşünmelisiniz. Ve böylece sonuca ulaşacaksınız. Uzaklarda bir duman gördüğünüzde yanına gidip burada ateş falan yok diyemezsiniz. Duman varsa eğer, bu, ateşi görmemiş olsanız bile orada ateş yandığı anlamına gelir. Göremiyor olsanız bile kanıtlara dayanarak oralarda bir şeyin olduğunu söyleyecek kadar aklınız vardır. Allah insanı böyle yaratmıştır; apaçık olmayan bir şeye, kavrama gücü sayesinde ulaşma yeteneği. Bu, insanın aklıdır.

Allah bunu hor görmüyor. Bu sebeple Allah, görülmesi için mucize gönderdiğinde hâlâ inanmıyorsan ne yapıyor demiştim? Cezalandırıyor, çünkü artık gördüklerinde hayvanları bile ikna edecek şeyi veriyor. Hâlâ inanmıyor musun? Peki, şimdi bu insanlar Allah'ın gazabını niye üzerlerine çektiler? Çünkü onlar bir kere değil birkaç kez Allah'ın mucizesini gördüler. Çünkü bir kere mucizeyi gördükten sonra hâlâ Allah'a meydan okumanın hak verilebilir bir açıklaması yoktur. Hiçbir açıklaması olamaz. Sünnetullah hep, mucizelerin

gösterilmesi üzerine hâlâ inkâr edenlerin Allah'ın gazabına uğraması şeklinde olmuştur. Bu yüzden Allah'ın gazabını üzerlerine çektiler. "ذَٰلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانُوا۟ يَكْفُرُونَ بِـَٔايَٰتِ ٱللَّ" (Bakara, 61) Bu Allah'ın öfkelenmesi için yeterli olabilirdi.

Bu, Salih'in, Nuh'un ve diğer peygamberlerin kavimlerinin yaptıklarına Allah'ın öfkelenmesi için yeterliydi. Fakat onlar o noktada durmadılar, tek suçları o değildi. Başka ne yaptılar? "وَيَقْتُلُونَ ٱلنَّبِيِّـۧنَ بِغَيْرِ ٱلْحَقِّ" (Bakara, 61) Ve sürekli peygamberlerini haksız yere öldürüyorlar. Bu çok ilginç. "يَقْتُلُونَ" kelimesi şimdiki zaman ile kullanılıyor. Bunun şimdiki zaman olması, eğer ellerine bir fırsat daha geçse yine aynını yapacak olmalarını çağrıştırıyor. Resûlullah (sav)'in zamanında bile Kureyşlilerle beraber komplo kurma peşindeydiler. Ona bir şekilde suikast düzenleyebilirler mi onu düşünüyorlardı. Bir şekilde öldürülmeliydi. "وَيَقْتُلُونَ ٱلنَّبِيِّـۧنَ بِغَيْرِ ٱلْحَقِّ" Bu haksız yere yapılıyordu. Haklı bir neden olmaksızın. Az önce görmüştük, az kalsın kim öldürülüyordu? Musa (as). Kendi kitaplarında yazıyor bir de! Bunu biz demiyoruz, kendi kitaplarında söylüyorlar. Ve bu sebeple Allah, "Neden öfkeli olduğumu düşünüyorsunuz?" diyor. Çok mu masumsunuz? Durmadan Allah'ın ayetlerini inkâr ediyorsunuz. Haksız yere peygamberleri öldürüyorsunuz. Devam etmeden önce, biraz da aynayı kendimize çevirelim. Çünkü bu kulağa İsrailoğulları'nı tokatlıyormuşuz gibi geliyor. Bir adım geri atalım ve biraz da kendimizi dürtelim.

Resûlullah (sav) meşhur bir hadisinde der ki: Ümmetimin alimleri, İsrailoğulları'nın peygamberleri gibidir. Ümmetimin alimleri, İsrailoğulları'nın peygamberleri gibidir. Neden? Çünkü İsrailoğulları'nın peygamberleri yeni ayetler getirmediler. Sadece Tevrat'ı doğrulamak için geldiler. Sahip oldukları tek kitap Tevrat'tı. Peygamberler gelip durdular ve "Tevrat'ın öğretileri bozuluyor." Dediler. "Alimler de "Hadi tekrardan Tevrat'a uyalım." dediler. Öldürüldüler, çünkü ahlâksız diğer alimler ortaya çıkıp, "Bu adamlar Tevrat'ı kime anlatıyor? Kim olduklarını sanıyor bunlar?" dediler. "Yaptığı şeyler hoşumuza gitmiyor, otoritemizi sarsıyor." diyerekten onları öldürüyorlardı. Onları tartaklıyor, aşağılıyor, kötülüyor ve böylece kolayca öldürmeye zemin hazırlıyorlardı. Yaptıkları buydu. Bu tıpkı... Müslümanlar, alimlerine bunu yapmadılar değil mi? Alimlerimizin, doğruları haykırdıklarında hırpalandıklarını, aşağılandıklarını, öldürülmeye çalışıldıklarını falan duymadık, biz böyle şeyler yapmayız. Saçmalıyorum(!) "...ve haksız yere peygamberleri öldürmelerindendi; bu, karşı gelmeleri ve taşkınlık yapmalarındandı." (Bakara, 61)

Bu arada, bu yapıldığında; Allah'ın ayetleri inkâr edildiğinde, peygamberler öldürüldüğünde veya günümüzde İsrailoğulları'nın peygamberleri gibi olan, ümmetin alimleri öldürüldüğünde, Allah ne yapar? Allah ne yapar? Ne ile cezalandırır? Aşağılanma, durumlarını değiştirememe ve Allah'ın hiddeti. Başlarına gelen buydu. Bir de bugün ümmetin haline bakın. Sadece bir bakın. Ümmetin başına gelenler ne böyle? Ve sonra sebebi sorulur. Allah niye yardım etmiyor? Neyin yanlış olduğunu düşünüyorsunuz? Herkes bir şu hükümeti, bir bu hükümeti; şu batı medeniyetini, bu batı medeniyetini suçlamaya hazır. Peki, biz kendimiz ne yapıyoruz? Biz kendimize ne yapıyoruz? Benim de tanıdığım alimlerimizden kaç tanesini öldürmeye teşebbüs ettiler. Ya teşebbüs ettiler ya da öldürdüler. Ve bunları yapanlar Müslümanlardan başkası değillerdi. Müslümanlardı. Çünkü birileri onların dediği şeylere katılmıyordu. Bazılarının hoşuna gitmedi. Öldürmeye hazırlardı. Subhanallah!

İşte bizim kabahatimiz bu. Suçlayacak kimsemiz yok. "Bu, Allah'ın ayetlerini inkâr etmeleri ve haksız yere peygamberleri öldürmelerindendi; bu, karşı gelmeleri ve taşkınlık yapmalarındandı." (Bakara, 61) Peygamberleri öldürmeye bile yeltendiler. Aşağılanmalarının sebebi mucizeleri reddedip, peygamberlerini öldürmeleriydi. Fakat soru şu ki: Mucizeleri neden reddettiler? Peygamberleri neden öldürdüler? Bunun da bir sebebi var. Ayet mündemiç bir yapıya sahip. İşte bunun sebebi burada; Tıpkı (x)'in (y)'yi etkileyip; (x)'i etkilen bir şeyin de olması gibi. İşte, peygamberleri reddedip öldürmelerinin ve ayetleri inkâr etmelerinin sebebi: "ذَٰلِكَ بِمَا عَصَواْ" Bunun sebebi isyankar olmalarıydı. İtaat etmek istememişlerdi. Allah'ın basit emirleri, beklentileri var; yerine getirmek istemiyorum. Allah'a derhal itaat edesim yok. Hepsi bu! Olan biten bundan ibaret. Hepsi bu kadar. İşte bu, itaatkârsızlık insanı ne kadar uzaklaştırabilir, kinleri nereye varabilir bunun göstergesi.

Ve onlar devamlı haddi aşıyorlardı. Bu Allah'ın meseleyle ilgili son açıklaması. "وَّكَانُواْ يَعْتَدُونَ" Arapçada "اعتد" kelimesi sınırı aşmak anlamına geliyor. Sınırı aşmak ve ayrıca birinin hakkını ihlal edip, gücendirmek anlamındadır. Sürekli Allah'ın sınırlarını ihlal ediyorlardı. Müslümanların bundan ne anlamaları gerekir? Allah bize bir hudut çizdi. "تِلْكَ حُدُودُ ٱللَّهِ فَلَا تَعْتَدُوهَا" (Bakara, 229) Bunlar Allah'ın çizdiği sınırlardır, ötesine geçme. Sınırı aşma. "ا تَقْرَبُوا الزِّنَىٰٓ" (İsrâ, 32) "Zinaya yaklaşmayın!" gibi mesela. Allah açıkça bu sınıra yaklaşmayın demiş. Bu sizin adınıza kötü olur. "اِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةًۭ وَسَآءَ سَبِيلًا" (İsrâ, 32) Bu çok çirkin, yolca da pek fena bir yoldur. Fakat insanlar ona bir kere yaklaştıklarında, artık iyice yaklaşırlar ve yaklaşırlar. Allah'a itaat etmemek anlamındaki nifak aşamalarına bakarsak, ikiyüzlülüğün adımı olarak ilk aşamada Müslümanlar derler ki: Bunu yapmıyorum sadece biraz yaklaşıyorum, bunda kötü bir şey yok. Bir sonraki

ifadede ise: “Ben diğerleri kadar kötü değil, onlar çok daha kötü şeyler yaptılar.” deniyor. “En azından o kadarını yapmıyorum.” Ve sonra iyice yaklaşıyorlar. Sonra da “Kendimi kurtaramıyorum.” diyorlar. “Bana dua et.” “Biliyorum kötü bir şey yapıyorum.” “Ama ne yapabilirim?” “Bağımlı oldum.” Ve biraz daha ileri giderler. Ve “Bunun nesi kötü ki?” derler. “Neden mutlu olmayayım?” “Neden bırakıp hayatımı yaşamama izin vermiyorsun?” “Özgür olmak istiyorum.” “عَصَواْ وَّكَانُواْ يَعْتَدُونَ” Bu işte.

Size o şeyin kötü olduğu hatırlatılıyor ve siz o kişiden nefret ediyorsunuz; çünkü özgürlüğünüze karışılıyor sanıyorsunuz. “Haddini aşıyorsun! Defol git! İstediğim hayatı yaşamama müsaade et!” Anlatılan kafa yapısı işte bu. Günah işlenebilir, insanoğlu günah işleyebilir.

“كُلُّ ابْنِ آدَمَ خَطَّاءٌ” Her Âdemoğlu hata yapar. [Tirmizî, Kıyâme, 49; İbn Mâce, Zühd, 30] Âdemoğulları defalarca hata yapabilir. Fakat Allah bu insanların sadece hatalarından bahsetmiyor. Onlar devamlı haddi aşıyorlardı. Ve haddi aştıklarında karşılarına çıkan peygamber olsa bile onları öldürüyorlardı. Allah'tan gelen bir mucize olsa bile onlara hangi kanıtı gösteren fayda etmiyor. Bu yeterli olmuyor ve “Ne istersem onu yaparım.” diyorlar. “Kanıtlar umurumda falan değil!” “Yapacağımı yaparım! Beni durduramazsınız!” Şöyle diyen insanlar olacak: “Eğer insanlara adamakıllı bir kanıt getirseniz, onları eğitseniz, düzgün bir delil sunsanız, sonra doğru olan onlara apaçık görünür ve bir daha kötülük etmezler.” Sen ne diyorsun be adam? Ne? Ne sanıyorsun? Bu adamlar bilmiyorlar mıydı? Her gün peygamberlerle takılıyorlardı. Nesilden nesile. Doğru olanı onların bildiğinden iyi bilen yoktu. Ama yine de onlara olayı en temiz şekilde anlatanı bile öldürmeye hazırdılar.

Belki onların kafalarının karıştığını veya Allah'ın “بِغَيْرِ ٱلْحَقِّ” dediği gibi peygamberleri öldürmenin haklılığıyla ilgili hata ettiklerini düşünmüş olabilirsiniz. Peygamberleri öldürmelerinin haklılığı tasavvur edilemez. Bunu yapmaya zerre hakları yoktu. Yaptıkları sadece meydan okumak ve isyan etmekti. Bunun üzerine İncil'den bir şeyler zihnimde yankılanıyor. Musa onlara “İsyancılar!” dediğinde, İsrailliler bile demedi; ey İsrailoğulları! Kur’an hiç “İsyancılar!” demiyor. İsyancılar! Musa (as) onlarla konuşurken “Ey kavmim!” diye sesleniyor. İsa (as) da “Ey israiloğulları!” diyor. Tevrat ise “İsyancılar” diyor. Oradan su almamı mı istiyorsunuz? Şu kayadan su çıkartmamı mı istiyorsunuz? Niye böyle konuşuyor ki? Neden sadece kayaya vurup suyu çıkartmıyor? Onlara böyle konuşarak, “Onca şeyden sonra artık biraz insan olmayacak mısınız?” demek istiyordu. “Artık bana böyle davranmayı bırakabilir misiniz?” Tevrat'ta diyor ki: “Beni taşlamak üzereler.” Kur’an'da ne diyor? “Neden bana acı çektiriyorsunuz?” “Neden beni incitiyorsunuz?”

“وَقَدْ تَعْلَمُونَ اَنِّي رَسُولُ اللهِ اِلَيْكُمْ” (Saff, 5) Allah'ın size gönderdiği resulü olduğumu biliyorsunuz. Subhanallah! “Sizi bu yüzden bırakıp gitmek istiyorum.”

İsrailoğulları'nın kayıtlarını okurken, Resûlullah (sav) birkaç hadisinde, bu durumun bizim şimdiki halimizi ve geleceğimizi gösterdiğini hatırlatıyor. İsraillilerin tarihi İsrailliler hakkındadır. Onlar adına, onların kaynaklarına göre konuşuyor. Bir kötülük yok; Allah Resulü (sav) diyor. “Ümmetimin başına İsrâiloğulları'nın başına gelenin aynısı gelecek. Tıpkı bir ayakkabı kalıbıyla ayakkabının birbirine uyduğu gibi.” [Tirmizî, İman 18] Kaderlerimiz ve tarihimiz ortak. Onlar gibi biz de bozulacağız. Onların hastalıkları tarihî vakıalar değil cerayan edegelen meselelerdir. Bunlardan bahsederken öylesine tarih dersi çalışıyormuşuz gibi düşünmeyin lütfen. Mevcut durumlardan bahsediyoruz. Ümmetin durumunu öğreniyoruz. Aslında bu, bunları çalışırken sergilememiz gereken yaklaşım tavrıdır; İsrailliler hakkındaki açıklamalar. Çünkü İsraillilerle ilgili açıklamalardan sonra, Allah'ın, “Ey iman edenler!” demesi tesadüfî değildir. Sıra sizde! Şimdi doğrudan size konuşuyorum.

Şimdi, geçmişteki hatalardan kurtulmak isteniyorsa, geleceği düzeltmek konusunda bir anlaşalım. Allah bizi, bu düşünce ruh ve haliyle bilinçlendirsin. Şunu anlayın ki, Kur’an, Yahudileri ırklarından ötürü kınamıyor. Evet, bu Kur’an'da vardır; bir millet olarak yargılanırlar. Fakat Allah bir milleti kınadığında, bu oradaki bireyleri kınadığı anlamına gelmiyor. Bir milletin kaderiyle bireyin kaderi farklı şeylerdir. İnsanlar olarak, onlar bizim komşularımız, arkadaşlarımız, çalışanlarımız veya sınıf arkadaşlarımızdır. Ayet bu kişilerden bahsetmiyor. Tarih seyri içerisindeki belirli şeylerden ötürü, Allah (cc) millet olarak kaderlerine yön vermiştir. Bunu anladığımızda, bunun ne zaman ve nasıl olduğunu göreceğiz. Bu aslında Davud (as)'ın diliyle olmuştur; Davud (as)'ın sabrını iyice zorlamışlardı. İşte o zaman aleyhlerine dua etmişti de lanetlenmişlerdi. Bir peygamber dua ederse, o dua yerini bulur. Bunu Allah'ın elçilesi yapmıştı değil mi? Fakat yine bu bireysel bir kınama değildir. Bu ayetleri okuduğumuzda yüzlerimiz böyle bir tuhaf oluyor. Hayır, aslında bu duruma kimler yakın biliyor musunuz? Asıl korkunç olan kısım bu.

Korkunç olan burası. Şunu düşünün: Kur’an'da işlenen en büyük suçlardan birini işlediler; Sebt günü ile oynadılar. Onlara, Sebt gününde çalışmayın denmişti. Buna bulaşmayın. Sebt günü ile uğraşmayın. Bize bunun yerine ne verildi? Bize Sebt verilmedi. Ne verildi? Cuma günü. İnsanlar iş güç için cuma günü hükümlerini ihlal ediyorlar mı? Muhasebe literatüründeki Last in first out*[Son giren, ilk çıkan] terimi gibi oluyor değil mi? “Namaz ikiye çeyrek kala, ikamet de ikiyi on geçe olsa, ben de oraya ikiyi on üç geçe; selamdan önce varsam kurtarır.” İşte budur! Temiz iş! Bunu yapınca ne oluyor? Hükümlerle oynanıyor. Dükkândaki işi bırakmayıp Allah'ın kanunlarıyla oynuyorlar.

Allah'ın bize verdiği bu güzel emir, kanun boşluğu doldurulurcasına göz ardı ediliyor. Bu namaz ümmetin ruhunu ayakta tutan şey! Onlar Sabbath gününü önemsemediler, biz de cuma gününe aynısını yapıyoruz. Onların süresi yirmi dört saatti, bizimki bir saat. Ya da kırk beş dakika. Bizden istenen bu. Dahası değil. Bunu bile yapamıyoruz, Subhanallah! Allah bizi tevbe edenlerden eylesin. Kınananların onlar değil, onların sergiledikleri davranışlar olduğunu anlayanlardan eylesin.

Allah bizleri Hakim olan Kur'ân'ı ile mübarek kılsın, ayetlerinden ve hikmetli zikrinden faydalanmayı nasip etsin.

24. Bölüm

“Şüphesiz, inananlar (Müslümanlar) ile Yahudiler, Hristiyanlar ve Sabiilerden “Allah'a ve ahiret gününe inanan ve salih ameller işleyenler için Rableri katında mükâfat vardır; onlar korkuya uğramayacaklar, mahzun da olmayacaklardır. Hani, (Tevrat ile amel edeceğinize dair) sizden sağlam bir söz almış, Tur dağını da tepenize dikmiş ve sakınasınız diye, size verdiğimiz Kitab'ı sıkı tutun, onun içindekileri düşünün (gafil olmayın)” demiştik. Bundan sonra yine yüz çevirdiniz. Allah'ın bol nimeti ve merhameti olmasaydı, herhalde ziyana uğrayanlardan olurdunuz.” (Bakara, 62-64)

“Rabbim, benim göğsüme genişlik ver, işimi kolaylaştır; dilimden de şu düğümü çöz ki sözümü iyi anlasınlar.” (Tâhâ, 25-28)

Dün konuştuğumuz şeyler haricinde, birçok Müslüman alimin ve hatta Müslüman olmayanların da üzerine konuştuğu bir kısımla ilgili bir şeyler söyleyeceğim. Neredeyse Kur’an’daki bir çelişki olarak itham edilen bir bölüm. Kur’an İsrailoğulları'nı peygamberleri öldürdükleri için suçluyor. Ve bu Kur’an’da 9 farklı yerde geçiyor. Ama eğer İncil’e bakacak olursanız, İsrailoğulları'nın peygamberlerini öldürdüklerine dair bir kanıt bulamazsınız. İtaatsizlik etmek, baş kaldırmak hatta taşlamak evet bunları okuyabilirsiniz ama öldürmek Kur’an’ın onlara yaptığı haksız bir suçlama. Nitekim bazı tek tük referanslar da var, bazılarını sizinle paylaşmak istiyorum. Ayrıca bu tür referansları kaynak alan “para-biblical”, farklı türde bir İncil ve Hristiyan edebiyatı yaklaşımı var.

Örneğin Yeremya Kitabı’nda Uriya isimli bir peygamber var, Şemaya’nın oğlu. Ve alıntıda Jezebel’in, Yahweh’in(Tanrı’nın) peygamberini doğrayarak öldürdüğü bir sahne var. Şimdi başka bir alıntıdan, Tanrı Elijah isimli bir peygambere orada ne yaptığını soruyor ve Elijah şöyle cevap veriyor: “Yahweh’e Tanrı Sabbath’a karşı büyük bir coşkunluk duyuyorum, çünkü İsrailoğulları sana karşı vaatlerini bozdular, kutsal yerlerini yerle bir ettiler ve peygamberlerini kılıçtan geçirdiler ve geriye tek kalan benim ve şimdi de beni öldürmek istiyorlar.”

Bu birçok kaynaktan yalnızca bir tanesinden, açıkçası değinmek istediğim ilginç bir kısım daha var. Gayrimüslim bir yazar olan Gabriel Said Reynolds’ın bu konula ilgili bir yazısı var, Batılı Kur’an araştırmaları akademisyenlerinden,

"Kur'an ve Peygamber katilleri olarak Yahudiler" başlıklı bir yazısı var, isterseniz kendiniz göz atıp okuyabilirsiniz.

(https://www3.nd.edu/~reynolds/index_files/jews%20as%20killers%20of%20the%20prophets%20final.pdf)

Yalnızca bir alıntı daha size okuyacağım, Nehemiah kitabından, Levite Tanrı'ya söylüyor: "Onlar (Beni İsrail) sana karşı itaatsizlik ettiler ve senin kanunlarını sırtlarının gerisine attılar, bu kavram aslında Kur'an'da da geçiyor, "فَنَبَذُوهُ وَرَاءَ ظُهُورِهِمْ" (Ali İmran, 187) "Fakat onlar verdikleri sözü sırtlarının gerisine attılar." (Sırt çevirdiler anlamında) ve tamamen aynı ifadeyle İncil'de geçiyor. Kendilerini sana davet etmek isteyen peygamberlerini katlettiler ve korkunç saygısızlıklar yaptılar. Yani onların peygamberi öldürdüğü bahsi Kur'an'ın bir icadı değil, kendi yazılı metinlerinde de bulunan bir durum. Ve yine bizim elimizdeki kaynaktan çok daha görselleştirilmiş bir halde.

Şimdi üzerine çok fazla ihtilafa girilen bir ayete geliyoruz. Ve sadece bu ayet açıklamam yarım saat bile alabilir, o kadar önemli bir ayet çünkü. İlk olarak belirtmem gereken, üzerine tartışmaların ve farklı fikirlerin olduğu bir ayete geldiğimizde, hatip, imam veya şu an benim konumumdaki gibi bu ayet üzerine konuşan kişi, bu tartışmaların ortasında sıkışıp kalıyoruz ve bu ayet üzerine çalışmaya başlıyoruz, suçlamalara karşı savunmak ve aydınlatmak için okuyoruz. Geçerli sayılabilecek makul suçlamalar olduğunu düşünmüyoruz bunların ama ayetin kendinin ne anlama geldiğine bakmayı atlıyoruz. Ayetin ne olmadığı hakkında çok fazla zaman harcıyoruz ve nasıl anlamamamız gerektiği hakkında, ama ayetin gerçekten ne anlatmaya çalıştığını, suredeki yerini anlamını anlamak için yeterince zaman harcamıyoruz.

Sonuç olarak ayet hakkında çok fazla şey öğrenmiş oluyoruz ama ayetin kendisini öğrenememiş oluyoruz. Tıpkı Kur'an'ın ne kadar önemli olduğunu söyleyen ama Kur'an'dan hiçbir şey söylemeyen insanlar gibi. Konunun etrafında dönüp duruyoruz. Bu ayeti size tercüme ederken ilk yapmak istediğim şey, bu ayetin konumuyla ilgili önemli noktaları sizlere gösterebilmek. Öncelikle bu ayetin burada ne yaptığını ve ne anlam çıkarabileceğimizi ve inşallah daha sonra da hangi yanlış yorumlamalarla sonuçlanabildiğini, ayrıca ümmet içindeki bu ayetle ilgili fikir ayrılıkları üzerine de konuşacağız.

"اِنَّ الَّذِينَ اٰمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالنَّصَارٰى وَالصَّابِـُٔينَ" Şüphesiz, inananlar bu kısmı çevirmek zor, "geri dönenler" olarak da tercüme edilebilir ya da "daha öncesinde Yahudi olanlar" olarak da çevrilebilir. "هَادُو" kelimesi Yehud'un geçmiş hali olarak kullanılmış olabilir. Geri dönenler veya eskiden Yahudi olanlar, birazdan daha detaylıca bu konuya gireceğiz, şimdiye kadar iki gruptan bahsedildi:

Müslümanlar ve Yahudiler. "وَالنَّصَارٰى" Ve Hristiyanlar, yine Kur'an'a has bir deyiş, buna da değineceğiz. "وَالصَّابِئِينَ" yine ilginç bir grup, bunun üzerine de tartışacağız. Şimdiye kadar 4 grup anıldı, Şüphesiz inananlar, Yahudiler, Hristiyanlar ve Sabiiler.

" اِنَّ الَّذِينَ اٰمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالنَّصَارٰى وَالصَّابِئِينَ مَنْ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَعَمِلَ صَالِحاً فَلَهُمْ اَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ ۚ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ" (Bakara, 62)

"Şüphesiz, inananlar (Müslümanlar) ile Yahudiler, Hristiyanlar ve Sabiilerden "Allah'a ve ahiret gününe inanan ve salih ameller işleyenler için..." dosdoğru davranan demek daha doğru olur, salih amel işlemek olarak çevirmek kötü bir çeviri. Bu "أميلو الصليحات" olurdu. Ama ayette "وَعَمِلَ صَالِحاً" olarak geçiyor. Ve bu bir hal (durum) anlatır, doğruca davranan anlamında. İşlerini doğrulukla yaptılar.

"فَلَهُمْ اَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ ۚ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ" "onlar için Rableri katında mükâfat vardır; onlar korkuya uğramayacaklar", bunu daha önce de anlatmıştım, bu ta Âdem (as) zamanından bir tekrar. İsrailoğulları'na daha önceden de söylenmişti ve şimdi tekrar karşımıza çıkıyor. "ve mahzun da olmayacaklardır" Şimdi, bu ayet ne anlama geliyor? Zaman zaman İsrailoğulları ile ilgili ayetler görüyoruz ve onlar Allah tarafından "seçilmiş kavim" olmalarına güveniyorlar.

"وَأَنِّي فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ" (Bakara,122) "Ey İsrailoğulları! Sizi bir zamanlar alemlere üstün kılmış olduğumu hatırlayın."

"Müslüman" sıfatı, onlar için "İsrailoğulları" sıfatı, Allah'ın onları ayrıcalıklı tuttuğunu bilmek için yeterli. İstedikleri her şeyi yapabilirler, çünkü Allah tarafından seçilmişler. Allah birtakım insanların sahip olduğu bir hastalığa dikkat çekiyor, ki bu sahip oldukları etiketlerin yeterli olacağını düşünmek, kendilerini Allah'a ispatlamak zorunda kalmayacaklarını düşünüyorlar. Zaten kurtarılmış gruptanlar. Ve bu bir hastalık.

Sadece onları ilgilendirmiyor, başka kimi de ilgilendiriyor? Bizi. Ve dünya üzerindeki büyük dinlerden birçoğu da buna inanmaya meyilli. En azından biz doğru yoldayız. Çok fazla bir şey yapmamıza gerek yok. Giriş biletimizi aldık bile. Şahadet getirdim, zaten Müslümanım. Diğer her şey hallolur. Bu ayetin bununla ne bağlantısı var? Gramatik açıdan bu cümlede 2 adet mubteda var. Bu ne demek oluyor? Bir cümleye başlıyor ve o cümleyi bitirmek yerine, tekrar o cümleyi baştan alıyor.

"اِنَّ الَّذِينَ اٰمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالنَّصَارٰى وَالصَّابِئِينَ" "Şüphesiz, inananlar (Müslümanlar) ile Yahudiler, Hristiyanlar ve Sabiiler" Mubteda. Tekrar baştan başlıyor. "مَنْ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَعَمِلَ صَالِحا" "Allah'a ve ahiret gününe inanan ve salih ameller işleyenler" Neden? Neden baştan alıyor cümleyi? İlk olarak ayet etiketlerle ilgili, dini etiketler. İnananlar yani Müslümanlar, Yahudiler, Hristiyanlar, Sabiiler. Bütün bunlar insanların dinlerinde sahip olduğu farklı etiketler. Ama Allah bu etiketlerin altındaki gerçekliğin çok daha önemli olduğunu söylüyor. Esas önemli olan ne? Allah'a ve ahiret gününe gerçekten inanmış olan ve dosdoğru davranan herkes. Ben eylemleri ve gerçekten iman etmiş olanları, kalplerdekini, dosdoğru davranmış olanları görmek istiyorum. Onlar için mükâfat var. Sadece İsrailoğulları'ndansınız diye mükâfatlandırılacak falan değilsiniz. İşler böyle yürümüyor. Hiçbir zaman da böyle yürümedi. Yani hiçbir zaman o etikete güvenmeyin. Bu ayetteki mesele buydu. Peki şimdi, bu ayetin maalesef nasıl anlaşıldığına gelelim.

Şöyle diyorlar "Bakın Allah diyor ki: Müslümanlar, Yahudiler, Hristiyanlar ve Allah biliyor bu insanların kim olduğunu Sabiiler, bu insanlar arasından şu 3 şeyi yapanlar: Allah'a inananlar ve ahiret gününe inananlar, 2 etti ve dosdoğru davrananlar, bu 3'ü yalnızca insanlardan istenen şeyler. Allah'a, ahiret gününe inanmalılar ve doğru davranmalılar, Müslüman veya Yahudi, Hristiyan, Sabii olmaları fark etmiyor. Sadece bu 3 şeyi yapmaları yeterli(!) Ve eğer bu 3 şeyi yapabiliyorlarsa ayet diyor ki: "فَلَهُمْ اَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ" "onlar için Rableri katında mükâfat vardır" "وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ" "onlar korkuya uğramayacaklar, mahzun da olmayacaklardır"

Endişelenmelerine gerek yok. Üzülmeyecekler. Diğer bir deyişle "O peygambere inanmana gerek yok." Muhammed'e (sav) inanmana gerek yok, yalnızca 3 şeyi yapman yeterli, Allah'a, ahirete inan, doğru davran. Tamamdır. Ve peki biz neden insanlara İslam'ın mesajını yaymaya çalışıyoruz. Onlara yalnızca Yahudi'yseniz sorun yok, sadece iyi bir Yahudi olun, Hıristiyan'sanız iyi bir Hristiyan olun, iyi şeyler yapın, İslam diyor ki bu halinizle zaten mükemmelsiniz. Bu ayetin verdiği mesaj bu. İlk olarak bu ayetin gidişatından bile çıkarılamayacak bir mesaj bu. Neden? Çünkü en başından beri önce imandan bahsediliyor. "وَآمِنُواْ بِمَا أَنزَلْتُ مُصَدِّقاً لِّمَا مَعَكُم" (Bakara, 41) "Elinizdeki Tevrat'ı tasdik edici olarak indirdiğimize (Kur'an'a) iman edin."

İsrailoğulları'na yöneltilen esas eleştiri nedir? Onlara bir önceki ayetten beri gelen eleştiri Allah'a inanmayışları mı? Hayır, açıkça Allah'a inanıyorlar. Peygamberleri takip etmeyişleri mi? Evet, vahyi tasdik ve takip etmiyorlar,

sorun bu. Sahip oldukları vahye inanmıyorlar ve kendilerine Allah tarafından gönderileni inkâr ettiler. Allah bu vahyi inkâr etmeleri üzerine "Peki en azından Tevrat'a uyun." demiyor, nitekim "وَلاَ تَكُونُواْ أَوَّلَ كَافِرٍ بِهِ" (Bakara, 41) "Onu inkâr edenlerin ilki siz olmayın." buyuruyor. Kur'an'ı inkâr etmek sizi, ilk inkârcılar yapıyor. Yani onların oldukları halde kalabileceklerini ve ille de Kur'an'ı kabul etmelerine gerek olmadığını savunmak büyük bir hata olur. Ama bir sonraki meseleye geçmeden önce anlaşılması önemli olan, ayetin kendisi. Sizinle paylaşmak istediğim birkaç şey var. Geniş açıdan bakıldığında çok bariz ki tüm ayet son gelen vahye inanmakla ilgili ve İsrailoğulları ile ilgili okuduğumuz tüm ayetleri gölgede bırakacak kadar açık olan bu gerçeği asla görmezden gelemezsiniz. Onlara ilk söylenen de "Size gönderdiğim vahye uyarak yaşayın"dı. "وَأَوْفُواْ بِعَهْدِي أُوفِ بِعَهْدِكُمْ" (Bakara, 40) "Bana verdiğiniz sözü yerine getirin ki ben de size verdiğim sözü yerine getireyim." Yani vahyi bir kenara atıp görmezden gelmek düşüncesi oldukça saçma.

Ama şimdi ayetin kendisine bir bakın. Ayetin içeriğine dikkatlice bakalım ve Allah'ın gerçekten ne dediğini anlamaya çalışalım. İlk söylemek dikkat çekmek istediğim, bahsedilen gruplar için kullanılan isimlendirme ve terminoloji. Çok güzel ve öncelikle bu dört grubun kimler olduğunu anlamamız gerekli. İlk olarak Allah "اِنَّ الَّذِينَ اٰمَنُوا" iman etmiş olanlar diyor. Allah bunu başka bir özellikle sınırlandırmıyor, Allah'a iman veya ahiret gününe iman gibi, bunların hiçbiri. Sadece iman edenler. Ve böylece Allah tüm insanlığı bu grubun bir parçası olmaya davet etmiş oluyor. Bundan sonra anılan grup isimleri daha özelleştirilmiş ya bir etnik grup ya da belirli bir gruba ait isimler. Ama "iman edenler" denildiğinde sonu açık uçlu bir davet. Herkes buna dâhil olabilir. İkinci gruba gelince, bu grubun ismine bayılıyorum, "وَالَّذِينَ هَادُوا" (Yahudiler), Allah neden Yehud demiyor onlar için? Yehud da diyebilirdi. Böyle sayabilirdi, ama böyle yapmadı.

"هَادُوا" diyerek Allah-u Teâla, 2 şeyi bir arada söylemiş oluyor. İlk anlamı geri dönenler, ikinci anlamıysa Yahudi olanlar. El-Yehud dediğinizde yalnızca tek bir şey kastetmiş oluyorsunuz, ki bu da Yahudiler. Allah Yahudiler arasından geri dönenler diyor. Kur'an'da bile "İnna hudna ileyk" (Araf, 156) "Sana geri döndük. Sana tevbe ediyoruz." olarak geçiyor. Allah iki şeyi aynı anda söylemek istiyor. Birincisi Yahudilerden bir grup insan hakkında konuşuyorum, o grup içinden bana geri dönenler hakkında. Bu daha önceden de onlara yapılmış bir çağrının yansıması. "Ona tevbe edin, o tevbeleri çokça kabul edendir. Yaratıcınıza, Rabbinize geri dönün." Geri döndüğünüzde sizi kabul edecek olan O'dur. Şimdi Allah da geri dönme çağrısı yapılıp, içlerinden kendisine geri

dönenlerden bahsediyor. Subhanallah! yani burada iman ve tevbe bir arada. “ اِنَّ الَّذِينَ اٰمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا” Bu ikiliyi Kur’an’ın başka yerlerinde de bir arada görebilirsiniz. “مَنْ تَابَ وَاٰمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا” (Furkan, 70) “Kim de tövbe eder ve salih amel işlerse”. Tövbe ve iman eşleştirilmiş. Burada da aynı durum var. Üçüncü ilginç grubun ismi de “وَالنَّصَارٰ” Bu kelime için de farklı bir kelime kullanılabilirdi. “Nasraniyun” denebilirdi. Ya da “Mesihiyyun” da denebilirdi. Bu terimler de o dönemde Hristiyanlar için kullanılan yaygın kelimelerdi. “Nesara” kelimesi Hristiyanlar için sıkça kullanılan bir kelime değildi. Bu Kur’an’ın onlar için kullandığı bir nitelendirme. Yani Allah onlara kendilerinin kullanmadığı bir isim veriyor.

“Nesara” kelimesinin tekil formu “Nesran” veya “Nasir”. Nesran kelimesi Nesrani’ den gelir. Nesrani ise Aramice’den gelir, belki Nazaretli İsa kavramını duymuşsunuzdur. Nazaretli insanlara Nasrani deniyordu. Allah burada İsa (as)’ın gerçek takipçilerine göndermede bulunuyor. Şimdiki herhangi bir Hristiyan kastedilmiyor. Nasran’daki İsa (as)’ın orijinal sahabesi kastediliyor. Kur’an’ın onları nitelendirdiği haliyle havarileri. Aynı kelimenin geçtiği bir yer daha: “مَنْ أَنصَارِىٓ إِلَى ٱللَّهِۖ قَالَ ٱلْحَوَارِيُّونَ نَحْنُ أَنصَارُ ٱللَّ” (Ali İmran, 52) “İsa: Allah yolunda bana yardımcı olacaklar kimlerdir? Dedi. Havariler: Biz, Allah yolunun yardımcılarıyız” dediler.” Allah şimdi sadece herhangi bir zamanda iman etmiş olanlardan bahsetmiyor, ya da sadece kendisine geri dönmüş olanlardan da bahsetmiyor, devamlı olarak peygamberlere ve onların görevlerine yardım etmiş olanlardan bahsediyor. Peygamberlerin tarafında bulunanlardan ve İsa (as)’a sadakatlerinden ötürü kendilerini feda etmeye bile hazır olanlardan bahsediyor. Ve kendilerine Nesara denilerek onurlandırılıyorlar.

Şimdi Arapça açısından bakarsak, Nesara kelimesi Nusra kelimesinden köken alıyor. Ve Nusra kelimesi de yüklü yardım sağlamak, ağır yardım anlamındadır. Yani peygamberlerine sağladıkları yardım küçümsenecek cinsten değildi. Bu kelimeyi isim halinde kullanmak, geçmişte yaptıkları şeye karşılık geliyor. Çünkü eğer Allah şöyle deseydi: “اِنَّ الَّذِينَ اٰمَنُوا وَالَّذِينَ نَّصَارو” Eğer böyle demiş olsaydı yalnızca yardım etmiş olan herhangi bir grup anlamına gelirdi. Ama “وَالنَّصَارٰى” dediğinizde yine iki grup da kastedilmiş oluyor. Tek seferde iki özelliklerinden birden bahsedilmiş oluyor. Bu insanlar İsa (as)’ın gerçek takipçileri, ya da onun öğretisinin temsilcileri ve aynı zamanda ona yardım etmiş olan insanlar. Onlar Allah yolunun yardımcılarıydı. Bu iki anlam da, harikulade “وَالنَّصَارٰى” kelimesi içinde sığdırılmış. Yani burada sadece Hristiyanlar demek, inanılmaz derecede basitleştirmek olur.

Şimdi bu dört gruptan en karmaşık olanına "وَالصَّابِئِينَ" Sabiilere geçiyoruz. Bu terimi Saba krallığıyla karıştırmayın. O başka bir şey. Sabiiler hakkında onların kim oldukları hakkında çok fazla söylenen şey var. Ulema arasında da kim oldukları hakkında kesin bir fikir birlikteliği yok, çünkü anlaşılması güç bir kavram. Ve Allah-u Teâlâ'nın neden bu terimi kullandığını merak ediyorsunuz, en azından söyleyebileceğimiz bu grubun Resûlullah (sav) zamanında yaşamış oldukları. Dağınık bir halde, insanlardan uzak bir yerde, çok etkileşimde bulunmadan yaşamış oldukları. Çoğu alimimiz bu insanların kitap ehli olan gruptan oldukları fikrini savunmuş, bazıları Hristiyanlığın esas kolundan olmayan ve hala güney Irak civarında yaşayan gruptan olduklarını düşünmüş. Bu insanlar Yahya (as)'ın (John the Baptist) takipçileri. Çok anlaşılır olmayan yazılı metinleri de var. Ben açıkçası çok bu fikre katılmıyorum. Fakat bu grup hakkında bulduğum en ilginç ve özel şey, Allah-u Teâla Saba-a kelimesini kullanıyor onlar için. Ve Arapçada Saba-a, "bir dini bırakıp, diğerine katılan" demek. Din değiştirenler için kullanılan eski Arapça kelimelerden biri Sabi.

Aynı zamanda Kureyşlilerin de Peygamber Efendimiz (sav)'i Sabi olarak nitelendirdikleri kayıtlarını buluyoruz. Neden? Çünkü onlar "Bizim dinimizden şikâyet etmediğine göre, bizim inandığımıza inanıyordu ve şimdi de bu inancı bırakıp İslam'a katıldı." diye düşünüyorlardı. Bu da onu Sabi yapıyor. Bu yüzden de bu terim belki de bir takım şirke bulaşmış gruplarla ilişkilerini kesen insanları kastediyor da olabilir. Yine bu grupla ilgili İbrahim (as)'ın kayıp takipçileri olduğunu söyleyenler de var. İsmail (as)'dan sonra binlerce yıl boyunca onun soyundan peygamber gelmemişti. Ama İsmail (as)'ın tebliği bir şekilde sürdürülmüş olmalı ve bir şekilde buna tutunup, kendilerini bulundukları kavimlerin bulaştığı şirkten uzak tutmuş olmayı başarabilenler belki bu insanlara Sabii deniyor. Kelimenin kullanış şekline göre bu anlamlar da çıkarılabiliyor.

Benim bu insanların kim olduğu hakkındaki düşüncelerden meyil ettiğimse, bunun esasen zamansız bir kavram olduğu ve içine doğmuş oldukları, içinde büyüdükleri din veya hayat görüşünden mahrum kalmış ve buna inançlarını yitirmiş, kendilerini bu inançtan koparmış ve gerçeğin peşine düşmüş tüm insanların kastedildiği düşünce. Peygamber Efendimiz (sav)'in de kavminin inancından kendisini kesin bir şekilde uzak tutarak Sabii olarak nitelendirildiğini de düşünürsek. Saba-a'nın aynı zamanda yıldızlara bakan, onları okuyan ve böylece yıldızlara taptıklarını düşündükleri insanlar için kullanıldığını öne sürenler de var. Sabiilerin yıldızlara tapan insanlar olduklarının iddia edilmesi, bir dine uzaktan bakıp anlaşılmamasının sonucudur. Bu kısmı anlamanızı istiyorum, önemli bir konu.

1836'da lise yıllarımdayken... Şaka şaka 1996'da, dünya tarihi dersi almıştım. Şimdilerde İslam çok ünlü ve popüler, sürekli haberlerde, yani eminim ders kitapları da değişmiştir. Ama ben lisedeyken, hala hatırlıyorum New York'ta Forest Hills bölgesindeydi, dünya dinleri diye bir bölüm vardı ve İslam'a ayrılmış ufak bir sütun vardı, "İslam'a göre Müslümanlar Ay tanrısına tapar ve bu yüzden de ay takvimini kullanırlar, çünkü aslında Tanrı'nın ayda yaşadığını düşünürler." yazıyordu. Müslümanlar için ayrılmış o yarım paragrafta bunlar yazıyordu. Ve ben de "Dinimin böyle bir şey olduğunu bilmiyordum, gidip anneme soracağım." demiştim. Belki bizim bilmediğimiz bir şeyi biliyorlardır. Onlar bir şeye uzaktan bakıyorlar ve bu herhalde böyle olmalıdır diye düşünüyorlar. Bir mescidin üzerinde ay ibaresi gördüklerinde "Hıı bu insanlar aya tapıyorlar, şimdi anladım." Demek istediğim şeyi anlıyor musunuz? Ve tabii, "Bu kutladığınız şey de nedir, neden benim evime hurma ve bu tuhaf eti getirdin?" "Çünkü yeni ay göründü, bayrama girdik." "Ha şimdi anladım, bu insanlar aya tapıyor olmalılar." gibi tahminler ve varsayımlar yapılıyor.

Nasıl siz başka bir insanın uzaktan bakınca dini ritüellerini anlamıyorsanız, siz de belki bu genellemeleri ve tahminleri yapıyorsunuz, bir turizm şirketinde çalıştığım zamanlarda bir Müslüman olarak tecrübe ettiğim bir şeyi anlatacağım, evet çalışıyordum, öğle tatillerinden namaz kılıyordum ve mesai arkadaşım bana sormuştu, "O kolonu bu kadar kutsal yapan şey ne?" "Çünkü sürekli oraya gidiyorsun ve orada ibadet ediyorsun, o kolonu senin için özel yapan bir şey mi olmuştu?" Ben de demiştim ki"Aslında o kolona ibadet etmiyorum." Sonra da bu yanlış anlaşılmayı engellemek için duvarla arasında bir sandalye koymuştum. Ve bir sonraki sorusu da sandalye hakkındaydı. "O sandalyede oturduğun zaman büyük bir satış mı yapmıştın?" O işten kovulmuştum bu arada. Bu yüzden değil ama bir müşteriye 250 dolara bilet satmıştım ve adam çok mutluydu, daha önce hiç bu kadar ucuz bilet almamıştım diye çok mutluydu, "Rica ederim bayım." dedim. Eskiden uçak biletlerini insanlar telefonla hallediyordu, internet falan yoktu. O biletleri rezerve ettim ve ilk satışımı yaptım diye çok mutluydum. Adam gün sonunda çıkıp geldi ve "Seni aptal!" diye bağırdı. "Ben ne yaptım ki?" dedim. Moskova'ya biletlerini rezerve etmiştim. Adam Moskova'ya gitmek istiyordu. Sadece Rusya'daki Moskova yerine, yanlışlıkla ABD Ohio'daki Moskova köyüne rezerve etmişim. Ve son. Sonra da dedim ki bari Arapça öğrenmeyi deneyeyim.

Her neyse, "اِنَّ الَّذِينَ اٰمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالنَّصَارٰى وَالصَّابِـُٔينَ" "Şüphesiz, inananlar (Müslümanlar) ile Yahudiler, Hristiyanlar ve Sabiiler" Sabiiler yani yaşadıkları bölgedeki çoğunluğun inancının bırakıp din değiştirenler. Örneğin liberal progressif insanlar var, hayatları boyunca hiçbir şeye inanmamışlar, doğduklarından beri agnostik olarak yaşamışlar, Amerika'da, Avustralya'da, İngiltere'de ya da başka bir yerde. Ve hayatlarının ortasında bir karar

veriyorlar, "Bu bana göre değil, benim tutunabileceğim başka bir şey bulmaya ihtiyacım var". Bu insanlarda Sabii olmuş oluyorlar. Yani bu tür insanları kıyamet gününe kadar bulabileceksiniz. O yüzden de gerçek manasını Allah bilir, fakat bu terim belki spesifik bir grubu kastediyor, ama dilin genellemesinden de ötürü, çok fazla fikir dâhil olmuş olsa da, Allah bize Kur'an'daki her bir kelimeyi zamansız bir amaç için veriyor.

Belki tarihteki o belli olmayan grubu bulmak bize birtakım faydalar da sağlayabilir ki hala bulamadık onları ama özellikle kelimenin kökenine ve Peygamber Efendimiz (sav)'in bu kavrama nasıl muhatap tutulduğuna bakmak, en ilginç tarafı bu değil mi? Çünkü onlar Efendimizin kendi dinlerini takip etmediğini gördüklerinde onu Sabii olarak nitelendirmişler. Ve bu da bize kelimenin anlamına dair önemli bir işaret. Her neyse, bu ilk kısmı. Kıyamet gününe kadar bu gruplardan herhangi birinin takipçisi olan insanlar, hakikate yardım için çalışan insanlar Nasara gibi, Allah'a geri dönen insanlar Hadu gibi, kendi geleneğini inancını bırakıp da, imanı hakikatin peşinden gitmek için bırakanlar, bu insanların tümü sadece gerçeği arayanlar. Hepsi gerçeğin peşindeler. Ne zaman hangi çağda olursa olsun. Ve Allah'ın da istediği tam olarak bu. İnsanların gerçeği araması. Sonrasında üç koşul öne sürüyor. Allah'a inanmak, hesap gününe inanmak, dosdoğru davrananlar.

"مَنْ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَعَمِلَ صَالِحاً" Şimdi burada şuna dikkat edin, iki adet "بِ" harfi bulunmaması. "اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ" Allah ve ahiret gününe inanmak. Aralarında ikinci bir "بِ" harfi yok. Bu surenin başında okuduğumuz şeyin tam aksine düşen bir durum.

"وَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ آمَنَّا بِاللّهِ وَبِالْيَوْمِ الآخِرِ وَمَا هُم بِمُؤْمِنِينَ" (Bakara, 8) "İnsanlardan, inanmadıkları halde, "Allah'a ve ahiret gününe inandık." diyenler de vardır."

O ayette iki adet "بِ" harfi görüyorsunuz. Ama bu ayette arada ikinci bir "بِ" yok. İki adet "بِ" harfi koyduğunuz zaman "Biz Allah'a ve tabii ki ahiret gününe de inanıyoruz" anlamı çıkıyor. "بِ" harfini iki defa kullanarak iki kavramı birbirinden ayırmış oluyorsunuz. Ama "Allah ve ahiret gününe inananlar" dediğinizde, bu ikisini birbirine birbirine onlar mantıksal olarak bağlı olduğu için bağlamış oluyorsunuz. İki kavram da birbirinin bir parçası olmuş oluyor. Allah-u Teâla'nın burada göstermiş olduğu Allah'a gerçek bir imanın getirdiği kaçınılmaz doğal sonuç. Allah'a gerçekten inanıyorsan, onun adaletine de inanırsın. Allah'a inanıp da O'nun adaletli olmadığına inanamazsın. Bu mümkün değil. Çünkü bu onun mükemmelliğine aykırı düşer.

Ve O'nun mükemmelliğinin bir parçası da, dünyada yaşanan her bir adaletsizliğin, ki dünyada çok fazla adaletsizlik yaşanıyor, kişisel hayatında da yaşanıyor, arkadaşlarının arasında da, devletlerde de yaşanıyor. Tüm bu insanların adaletsizliği bu dünyaya egemen bir gerçek. Nasıl mükemmel ve adaletli bir Tanrı'ya inanıp da nasıl hala etrafındaki bu adaletsizlikleri görebilirsin? Bu iki durum, iki zıt kutup arasında mantık kuramazsın ta ki Tanrı'nın yaptığı tüm kaydedilen borçları bir krediye çeviren bir makineye inanana kadar. Tüm yanlışları alıyor ve tekrar doğru yapıyor. Tüm ödenmemiş haklar, tekrar ödeniyor. Bu makine nedir? Hesap günü. Kıyamet günü. O makine olmazsa haksızlık haksızlık olarak kalır ve insanların yanına kar kalır.

"أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ أَن يَسْبِقُونَا سَاء مَا يَحْكُمُونَ" (Ankebut, 4) "Yoksa kötülük yapanlar, bizden kaçıp kurtulacaklarını mı sandılar. Ne kötü hükmediyorlar!" Allah'a hakiki bir iman, hesap gününe imanı da zorunlu kılıyor. Bu İsrailoğulları'na söylemek için önemliydi, neden? Üzerinde devamlı dönüp dolaşıp duruluyor. Onlar kitaplarından neyi silip çıkarmışlardı? Hesap gününü. Ahireti çıkarmışsanız, siz Allah'a nasıl gerçekten iman edebilirsiniz? Nasıl adaletli bir Tanrı kavramına sahip olabilirsiniz ki o zaman? Allah'a ve ahiret gününe iman birbirine lazım olan, birbirine bağlı kavramlar. Şimdi, eğer birbirlerine bağlılarsa, bu senin nasıl davrandığını da etkiler mi? Allah'a ve bunun sonucunda ahiret gününe de inanıyorsan bu senin davranışlarını etkiler mi? Ve bundan sonra anılabilecek tek mantıklı şey olarak da وَعَمِلَ صَالِحاً dosdoğru davrananlar. Bu yüzden dosdoğru davranıyorlardı. Bu mantıksal bir sonuç. Bu üç şey de birbirine mantıksal olarak bağlı. Buraya kadar beni takip edebiliyorsunuz değil mi?

Bu kısım muhtemelen tüm bu konuşmanın en önemli kısmı. Bakış açısı farkı diyebileceğimiz bir durum var. Ben bir öğretmenim ve benim öğrencilerim var. Benim bakış açıma göre bu öğrenci yeterince çalışmadı. Ve öğrenciye soruyorum. "Ödevini yaptın mı?" "Hayır." "Sen yeterince sıkı çalışmıyorsun." "Hayır hayır, ben çok çalışıyorum, ben çok çalışkanım." Onun bakış açısından gayet kendinden emin bir şekilde o son derece çalışkan. Ben onun beş yıllık öğretmeni olarak, beş yıldır onu sınıfta bırakan biri olarak, benim onun çalışmadığını söyleme hakkım var. Şimdi elimizde farklı bakış açıları var. Kimin bakış açısı daha geçerli? Benim, çünkü bu durumda ben daha iyi bilen durumundayım. Tamam. Birisi Tanrı'ya inandığını söylüyor ve Allah diyor ki "İnanmıyorlar". Kimin yargısı geçerli? Allah'ınki. Bu mümkün olabilir mi ki onlar inandıklarını söylüyor ama Allah onların inanmadığını söylüyor? Bu mümkün mü? Bu bakış açısı farkı mümkün mü? Evet mümkün. Çünkü Allah sizin ağzınızdan çıkanla sizi yargılamaz. O sizin kalbinizde olanla hüküm verir. Kalbinizin en derininde olanla. Eylemlerinizin hatta niyetlerinizin bile ötesinde. Onların hakikatini görüyor. Bu ayette "Allah'a inananlar" dediğinde,

acaba o kişilerin bakış açısından mı yoksa Allah'ın kendi standartlarına göre inananları mı kastediyor? O'nun bakış açısına göre. Allah ayette:

"لَّقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُواْ إِنَّ اللّهَ ثَالِثُ ثَلاَثَةٍ" (Maide, 73) "Andolsun, "Allah, üçün üçüncüsüdür" diyenler kâfir oldu." buyuruyor. Bu bir iman göstergesi değil, bu küfür göstergesi olan bir söz. Bu Allah'ın bakış açısından iman sayılmıyor demek. Yani, hangi Nasara-Hristiyanlar hakkında konuşuyor Allah? "Allah, üçün üçüncüsüdür" demeyen Hristiyanlar hakkında konuşuyor. Anlıyor musunuz?

Yahudiler arasında şunu söyle diyenler var: "إِنَّ اللّهَ فَقِيرٌ وَنَحْنُ أَغْنِيَاء" (Ali İmran, 181) "Allah; "Şüphesiz, Allah fakirdir, biz zenginiz" diyenlerin sözünü elbette duydu." "Allah fakirdir, biz zenginiz" diyorlar. Ağızlarından çıkan bu. Bunu söyleyen Yahudiler hala dönüp de biz Allah'a inanıyoruz diyorsa, Allah da "Siz istediğinizi söyleyebilirsiniz, ama ben bunu Allah'a iman olarak saymıyorum." diyor. Bir başka deyişle; Allah'a iman, Allah hangisinin Allah'a iman olduğunu söylüyorsa odur. Senin bakışına göre olan değil. Bakın Amerika'da biz dinsel olarak özgürlüğe sahip bir toplumuz. Arkansas gibi bir bölgede, ben Little Rock'ta epey zaman geçirmiştim ve Arkansas, kilometrekare başına düşen en fazla kilise sayısına sahip bir yer ve aynı zamanda en çok çeşitli, farklı mezheplere. O kiliselerden her birinde Tanrı'ya inanç var. Hepsi birbirinden farklı mı? Evet tamamıyla farklı bakış açıları var. Tanrı'nın kim olduğuna, ne anlama geldiğine, onun neyden razı olduğuna dair. Tanrı'ya olan imanları çok çok farklı. Allah burada diyor ki: "Siz Allah'a iman ediyormuş gibi hissettiğinizde değil, Allah'ın iman etmenizi istediği şekilde O'na iman ettiğinizde".

Bu arada Allah burada kendisiyle ilgili hiçbir zaman bilemeyeceğimiz bir şeyi açığa çıkarıyor. Allah'ın bazı bildiğimiz isimleri var. Er-Rahman, El-Melik, bazı isimleri var ki insan düşünüp Tanrı merhametli, adaletli, kontrol sahibi diyebilir. Bu isimleri bilebilirsiniz. Bir de Allah size söylemezse hiçbir zaman bilemeyeceğiniz şeyler var. Tüm bu gruplardan Allah'a O'nun istediği şekilde iman etmiş olanlar, kendi bildikleri gibi okuyanlar değil, Allah'ın onların inanmalarını istediği şekilde inananlar. Şimdi meseleyi bir adım daha öne taşıyalım.

"وَالْيَوْمِ الْآخِرِ" "Son gün, ahiret gününe." Ortada kıyamet gününe dair farklı fikirler var mı? Hristiyanların farklı, Yahudilerin farklı bir fikri var mı? Ya da herhangi bir fikri var mı? Müslümanların farklı bir fikri, Hinduların, Maya medeniyetinin dünyanın sonunun nasıl olacağına dair farklı bir fikri var mı? Evet, dünyanın sonuna dair dünya kadar farklı fikir var. Ama hepsi bir sonu olacağına dair. Değil mi? Ama bizim imanımızda, Allah-u Teâla gönderdiği her

bir peygamberine, son güne dair farklı bir bakış mı öğretmiş yoksa her birine aynı şeyi mi öğretmiş? Aynı gün, aynı sahne Salih (as), Nuh (as), İbrahim (as), Şuayb (as), İsa (as), Musa (as), Muhammed (sav) tarafından tasvir ediliyor. Hesap gününe dair farklı bir tablo yok bize göre. Son güne dair tek bir konsept var. Ama bizim tarafımızdan gerçeklik bu, Yahudilerin, Hristiyanların kendilerince farklı fikirleri var mı? Her kim idiyseler Sabiilerin farklı bir fikri var mı? Allah bu insanlar içinden benim gönderdiğim haliyle ahirete imanını korumuş olanları kastediyorum diyor. Kendi bakış açılarına göre inananları değil. Başka tuhaf şekillerde inanmaları imandan sayılmıyor bile. Bu Tanrı ve ahiret kavramına dair hayal meyal bir algısı olan her bir kimseye fikir atmaları için serbest bırakılmış bir alan değil. "Her şey iyi olacak. Sadece kırmızı ışıkta durmaya dikkat et. Cennete gidebilirsin." Olması gereken bu değil.

Ve son kısmı da muhtemelen en önemli kısmı. "وَعَمِلَ صَالِحاً" dosdoğru davrananlar. Bunu doğru anlayabilmek çok önemli. Allah burada yalnızca ne yaptığınızdan bahsetmiyor. Aynı zamanda nasıl yaptığınızdan da bahsediyor. Ne yapıldığını değil, nasıl yapıldığını da anlatıyor. Şimdi ben Tanrı'ya ibadet etmek istiyorum, bu ibadet eylemi. Ama nasıl ibadet ettiğin de doğru olmalı. Birine yardım etmek istiyorum. Sadece yardım etme eylemi değil, o yardımı nasıl yaptığın da önemli. Birine konuştuğun zamanki üslubun ve tavrın, tarzın nasıldır? Birine selam vermek salih bir ameldir. Ama nasıl "selam" dediğin çok fark oluşturabilir. "Selamun aleykum!" Çok büyük fark oluşturabilir. Sadece "ne" değil, "nasıl" da çok önemli. Birilerinin bu iyidir, bu doğrudur diye kendilerince bakış açıları olabilir. Ama bunu yapış şekilleri sadece vahiyden kaynaklı gelebilir. Her bir insana göre iyinin ne olduğu değişebilir, her bir insanın göreceli erdemleri olabilir. Mesela birisi annesine bağırır ve "Sorun yok, bu normal bir şey, annem alışkın büyütülecek bir şey değil." diyebilir. Bu annenle konuşabileceğin bir tarz değil. Çünkü Kur'an gelip diyor ki:

"فَلاَ تَقُل لَّهُمَآ أُفٍّ" (İsra, 23) "Sakın onlara "öf!" bile deme!" Kaşlarını bile çatma böyle. Onların karşısında bunu bile yapma. Onlara "of" dediğini bile duyurma. Anne babana sadece ne yaptığın değil, nasıl yaptığından da bahsediliyor burada. Sadece namaz kılman değil, namazda nasıl durduğun da önemli. Tüm bunları sadece vahiyden öğrenebiliriz. Yani ne olduğu, nasıl olduğu tam belli olmayan genel geçer bir iyi olma hali değil. Onlara son varış noktasının ne olduğunu tanıtan aynı ilah, "iyi"nin ne olduğunu tanıtıyor ve nasıl dosdoğru davranabileceklerini öğretiyor. Eğer geçmişten böyle insanları buluyorsanız, o zaman "فَلَهُمْ اَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ" Onlar için Rableri katında mükâfat vardır.

Bir adım daha öteye götüreceğim ve doğrusunu Allah bilir, fakat ben ikna olduğum görüşü sizinle paylaşmak istiyorum. Bu ayette Allah-u Teâla'nın

insanlığın çok geniş bir grubuna sözü var. Dünya üzerinde İslam'ın ne olduğuna dair hiçbir fikri olmayan insanlar var ve bir fikirleri olsa bile bunun korkutucu ve kusurlu bir şey olduğunu düşünüyorlar, gördükleri şeylerden dolayı ve de ne yazık ki gayrimüslimler ve hatta Müslümanlar tarafından bu şekilde yansıtılmasından ötürü bu güzel din tablosu kirletildi. Yani İslam'ı bulamadılar çünkü biz onlara izin vermedik. İslam'ı bulamamalarının tek sebebi bizim buna izin vermemiş olmamız. Dünya üzerinde çok ama çok fazla sayıda gerçekten iyi olan insan var. Gerçekten çok iyi insanlar. Vallahi, eğer davranışlarına, karakterlerine, insanlara tutumlarına bakacak olursanız Müslümanları utandırabilirler. Dürüstlükleri, ahlakları, hatta maneviyatları ama olay şu ki arıyorlar, bir arayıştalar. Gerçeği bulmanın peşinde arayıştalar. Ve Allah-u Teâla tüm bu iyi insanlara, gerçeğin peşine düşmüş iyi insanlara bir söz veriyor ki, onların bu çabalarını boşa çıkarmayacak. Nitekim bu arayış çabasının kendisi Peygamber Efendimiz (sav)'in bir sünneti.

"وَوَجَدَكَ ضَالًّا فَهَدَى" (Duha, 7)"Seni yolunu kaybetmiş olarak bulup da yola iletmedi mi?" Seni kaybolmuş buldu. Ancak bir şeyin peşindeyken nereye bakacağınızı bilmediğinizde kaybolabilirsiniz. Bakıyordu, arıyordu ve sonunda O seni doğru yola iletti. Allah arayanların, gerçeği bulmaya çalışanların çabalarını boşa çıkarmayacak. Allah'a samimi bir şekilde gelmiş olanları.

Şunu da konuşalım, İsa (as); İsrailoğulları'na vahyini tebliğ ediyordu, çoğunluğu onu reddetmişlerdi ve yüzyıllar sonra Kehf Suresi'ndeki mağaradaki gençlerin kıssası var elimizde. Ashab-ı Kehf hiçbir peygamberi görmemişti. Tevrat'a veya İncil'e inanmıyorlardı, bunlardan hiçbirini görmemişlerdi. Tek bildikleri putlara tapamayacaklarıydı. "Bunu yapamayız." dediler. İslam'a dair bundan başka hiçbir fikirleri yoktu.

"لَن نَّدْعُوَ مِن دُونِهِ إِلَهًا لَقَدْ قُلْنَا إِذًا شَطَطًا" (Kehf, 14) "O'ndan başkasına asla ilah demeyiz. Yoksa and olsun ki saçma bir söz söylemiş oluruz." Hepsi bu. Tüm sahip oldukları bilgi buydu. İsa (as) gelmiş olmasına rağmen, onlar hala İsa (as)'dan habersiz olmasına rağmen, hala onlar bizim dinimizde kahramanlar. Hala bizim dinimizde harika örnekler. Çünkü Allah-u Teâla şahadet getirmemiş olsalar, İslam'ı görmemiş olsalar bile bir arayışta olanları kabul ediyor. Yani bu yolculuğun içerisindeki insanları yargılamak size ve bana düşen bir şey değil. Bu mümkün değil.

İnsanlara bakıp da "Bu cennete gidecek, bu cehenneme gidecek." demek, bu hiçbirimizin işi değil. Kendimiz için bile bunu söyleyemezken nasıl başkası hakkında söyleyebiliriz? Aynı zamanda şehadet getirmemiş insanların cehenneme gideceğini söylemek de haddi aşmak olur, bunu da söyleyemeyiz. Buna dair de elimizde hiçbir belge yok. İnsanlar şehadet getirmedikçe ve açıkça

İslam'a gelmedikçe böyle olacağına dair, hala bu İslam'ı hiç tanımamış insanların durumuyla ilgili sorunun cevabını vermiyor. Ama bu ayet bunun cevabını veriyor. Ne olursa olsun, gerçeği buldukları zaman, bu gerçek bizim dinimizin çizgisinde olmalı.

"مَنْ اٰمَنَ بِاللّٰهِ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَعَمِلَ صَالِحاً فَلَهُمْ اَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ ۚ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ"

"Allah'a ve ahiret gününe inanan ve salih ameller işleyenler için Rableri katında mükâfat vardır; onlar korkuya uğramayacaklar, mahzun da olmayacaklardır"

Şimdi bu ayetle ilgili son yoruma geldik. Bu da bir önceki ve bir sonraki ayetle ilgili. Her ikisi de vahiyle ilgili. Bir önceki ayette "ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانُواْ يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ" (Bakara, 61) "Allah'ın ayetlerini inkâr ediyorlardı." Allah'ın ayeti neydi? Gelen vahiy. Bir sonraki ayette ise şunu buluyorsunuz: "وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّورَ خُذُواْ مَا آتَيْنَاكُم بِقُوَّةٍ" (Bakara, 63) "Hani, (Tevrat ile amel edeceğinize dair) sizden sağlam bir söz almış, Tur dağını da tepenize dikmiş ve "Sakınasınız diye, size verdiğimiz Kitab'ı sıkı tutun, onun içindekileri düşünün (gafil olmayın)" demiştik."

Kitabı sıkı tutun dediğimiz kitap Tevrat, yine Allah'ın vahyi. Bir diğer deyişle bu ayet öncesi ve sonrasıyla tamamen vahye imanı vurguluyor. Yani ayet kendisi özünde "Her kim Allah'a ve hesap gününe, indirdiği vahye inanıyorsa" diye bahsetmiyorsa bile artık önemi yok, çünkü tüm akış vahiyle ilgili ve sözü açılmışken bu sadece vahiyle ilgili de değil, sadece bu bahsedilen şeylere odaklanamazsınız. Eğer bu ayeti bulunduğu akıştan çekip çıkarırsanız ve Kur'an vahye imana önem vermemiş diye düşünürseniz, bu tam da Kur'an'da bahsedilen suç olur.

"الَّذِينَ جَعَلُوا الْقُرْآنَ عِضِينَ" (Hicr, 91) "Onlar Kur'an'ı parça parça ettiler." Bu ayeti çekip çıkarıp da "Bakın işte vahye imandan bahsedilmiyor burada" diyenler, Ne diyorsunuz siz? Bir önceki ayeti oku. Eğer tüm sureyi okuyamıyorsanız ki sizin için çok zahmet gerektirir bu, en azından bir önceki ayeti okuyun, bir sonraki ayeti okuyun. O zaman bile anlarsınız, vahye imanın atlanmadığını. Her neyse şimdi devam edelim. "وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ" (Bakara, 63) "Hani sizden sağlam bir söz almıştık" Misak kelimesinin kökü bir şeyi çok sıkı bağlamaktan geliyor. Sıkıca bağlı olduğun bir şey, yerine getirmek zorunda olduğun bir söz ve anlaşma veya bağlı olduğun bir kişi anlamında. Bu aslında vahye dair çok güzel bir ifade. Kur'an'a da aynı zamanda "ip" nitelendirmesi yapılıyor. İp de bağladığın bir şeydir, yani ip de aynı zamanda bir misaktır.

"وَإِذْ أَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّورَ" (Bakara, 63) "Hani sizden sağlam bir söz almış, Tur'u da üstünüze kaldırmıştık"

İncil'de geçen kısmı anlatıyorum: "Üçüncü günün sabahında gök gürültüsü ve şimşekler çakıyordu, dağın tepesinde kara bulutlar vardı. Çok güçlü bir boru sesi duyuluyordu. Konaklama yerindeki tüm halk titriyordu. Musa Tanrı'nın önüne çıkmaları için halkı konak yerinden alıp getirdi; halk dağın eteğinde durdu. Dağ her yandan tütüyordu, çünkü Tanrı ateş içinde dağa inmişti; dağdan ocak dumanı gibi duman çıkıyordu. Bütün dağ şiddetle sarsılıyordu. Ve boru sesi gittikçe yükseldi; o zaman Musa konuştu, Tanrı güçlü bir sesle ona karşılık verdi."

Yani bu Musa (as) ve Allah arasında geçen konuşmanın onların tasvirinden anlatıldığı kısım. Onlar Allah'ın indiğini söylüyorlar, biz bu kısmı kabul etmiyoruz. Bunun yerine dağ yükseltilmişti. Bazı İncil'le uğraşan din adamları da dağın yükseltildiğini savunuyor. Bazıları "dağ yükseltildi"den kasıt olarak onların dağın eteğinin dibinde olduklarını ve dağın onlara tepelerinden bakıyormuş gibi göründüğünü söylüyor. Hani çok uzun bir binanın tam dibinde durursanız, eğer New York'a geldiyseniz, biri size gösterir.

"Bu arada tam Empire State binasının altındasın" Gerçekten mi? Vay canına! Ve tam tepenize düşüyormuş gibi hissedersiniz. Bir dağın tepenize dikilmesindeki anlam da, tam üstünüze düşecekmiş gibi olması. Kur'an'da burada "نَتَقْنَا" "kaldırmıştık" fiilini kullanıyor. "وَإِذ نَتَقْنَا الْجَبَلَ فَوْقَهُمْ كَأَنَّهُ ظُلَّةٌ وَظَنُّواْ" (Araf, 171) "Hani dağı sanki bir gölgelikmiş gibi onların üstüne kaldırmıştık da üzerlerine düşecek sanmışlardı." "نَتَقْنَا"daki kasıt, sarsmak. Deprem gibi bir algı oluşturmak. Deprem olduğunda dağın tepesindeki kayalar düşüyor ve bu insanlar aşağıdalar. Böylece o koca kayaların yuvarlanarak yere düşüşünü, hemen yanlarında parçalandıklarını görüyorlar ve sadece böyle duruyorlar. Koşup kaçsalar tepelerine düşüp onları ezmeyeceğinden emin olamıyorlar. Bu o anki sahnelerden yalnızca bir tanesi. Tüm dağ titriyor ve kayalar düşüyor, Allah-u Teâla'nın onlar üzerine Tur Dağı'na tecelli edişi bu şekilde. Sallanıp kopan kaya parçaları tepelerine düşüyor. Bir başka görüşte kelimesi kelimesine bir anlam çıkarıyorlar ki bu da mümkün. Bunu reddetmenin herhangi bir sebebi olamaz. Araf Suresi'ndeki anlatımda olduğu gibi.

"كَأَنَّهُ ظُلَّةٌ" "sanki üzerlerinde bir gölgelikmiş gibi" sanki bir şemsiyeymiş gibi. "وَظَنُّواْ أَنَّهُ وَاقِعٌ بِهِمْ" (Araf, 171) "Şüphesiz üzerlerine düşecek sanmışlardı" Tur Dağı tam olarak bu insanların üstünde süzülüyordu. Ve bu sahne gerçekleşirken "خُذُواْ مَا آتَيْنَاكُم بِقُوَّةٍ" (Araf, 171) "Size verdiğimize sımsıkı tutunun" Allah neyi

kastediyor? Tevrat'ı. Neyi helal neyi haram kıldığını kastediyor. Buradaki yönergelere tüm gücünüzle sarılın. Uzun zaman önceden gelen e-maillerden birini hatırlıyorum. "Neden Allah dağı onların tepelerine kaldırıp da kitabı ciddiye alın demişti?" Sanki birisi size silahı dayamış gibi. "Şşt, Kur'an'ı ciddiye al" Siz de "Tamam tamam ona uyacağım, okuyacağım!" Neden sizin tepenize dağı yükseltiyor? Onlar da "Hayır, olamaz." Ve Allah da diyor ki: "Size verdiğim şeyi ciddiye alın, onu sımsıkı tutun" "Evet, tabii yapacağız, hı hı tabii ki." Ama bu samimi olmaz, değil mi? Çünkü bu esnada bunu yapacağınızı söylemenizin tek sebebi tetiğin size dayanmış olması. Ya da bu durumda dağın size dayanmış olması. Tek sebep bu. Ve dağ yerine döndüğü gibi, siz de eski halinize geri döneceksiniz. Bu Allah'ın kanununa boyun eğmek için yeterince samimi bir sebep değil. Peki neden Allah bu yolu kullandı? Bu soruyu anlayabilmek için Allah'la aramızda olan ilişkiye dikkatlice bakmamız istendiğinde bu tek boyutlu bir şey değil, bu karmaşık bir şey. Bir bakış açısı getirmeye çalışırsak, annenizle aranızda olan ilişki, çocukken sizi besleyip büyüttüğü zamanlarda ilişkiniz farklıydı, siz büyüdükçe, ilişkiniz de değişir. O kızla evlenip evlenmemek hakkında tartıştığınızda ilişkiniz farklıdır, anneniz artık büyükanne olduğunda ilişkiniz daha farklıdır, siz de anneniz de aynı kişilersiniz ama ilişkiniz değişimlerden geçiyor. Ve bunlar sadece giderek ilerleyen bir ilişki değil. Gelişen durumlara göre annenizin de değişik yanları ortaya çıkar. Bazen onun sinirli yüzü gereklidir, bazen sizi seven merhametli yüzü, aslında "وَلِلَّهِ الْمَثَلُ الأَعْلَىَ" (Nahl/60) "En iyi örnek, Allah'ın verdiği örnektir." Allah'la ilişkimizde de farklı boyutlar var. Onunla sevgi ilişkimiz var. Allah'la korku ilişkimiz var. Şükrün, sadakatin, alçakgönüllülüğün olduğu bir ilişkimiz var. Mutluluğumuzu paylaştığımız, O'nunla konuştuğumuz, O'nu özlediğimiz bir ilişkimiz var ve korku tabii ki bu da ilişkimizin bir parçası. Bu karmaşık bir ilişki. Öğrenci öğretmen ilişkimiz var, O'nun hikmetini aradığımız, kendimizi bir öğrencinin yerine koyduğumuz bir ilişkimiz var. Allah'la ilişkimizde tüm bu farklı boyutlara sahibiz. Hayatınızda çok güzel bir şey olduğunda, sizi kuşatan Allah'a minnet duygusu hissedersiniz. O an korkunun zamanı değildir. O an şükrün zamanıdır. Çok fena şekilde haddi aştıysanız, o zaman Allah'ın önünde utanmanın zamanıdır, hatta belki korkmanın. Allah taşıdığı isimlerine göre tecelli eder.

Allah'ın isimlerini çalıştığınız zaman, hangi sure hangi ayette hangi ismi geçiyor diye bakarsanız, Allah orada ilişkinizin hangi boyutu önemliyse o sıfatını vurguluyor. Ğafur ve Rahim (Bağışlayan ve Merhamet sahibi) dediği zaman veya Aziz ve Züntikam (Yüce ve İntikam Sahibi) dediğinde, Kaviy (Kudret sahibi) ve Aziz dediğinde, o aşamada Allah'la ilişkinin hangi boyutu önemliyse o yanını öne çıkarıyor. İsrailoğulları ne yazık ki Allah'la ilişkilerinin yalnızca tek boyutuna odaklılardı. "Ne olursa olsun seven bir Allah" "Ve ne yaparsak yapalım bize kızmaz, ne yapacak bize, biz seçilmiş kavimiz, başka kimi

seçecek biz tek elinde olanlarız." düşüncesindeydiler. Bana posta ofisi çalışanlarını hatırlatıyorlar. Özür diliyorum eğer dinleyiciler arasında varsa birisi. İşin yerinde, garantidesin, kimse seni kovmayacak biliyorsun, zaten memur maaşını alıyorsun ve bir pulu yapıştırman 5 saatini alıyor. "İşte tamam." Ve "Biraz çabuk olabilir misiniz?" dediğinde, "Biraz sabırlı olur musunuz lütfen!" İşini ciddiye alman için hiçbir sebebin yok bu durumda. Bu tarz bir tutumu Allah denklemi ters çeviriyor. Siz Allah'ın merhametini, size verdiği nimetleri suiistimal ediyorsanız, O'nunla olan ilişkinizde olması gereken korkuyu tamamıyla yok sayıyorsanız, o zaman bu yan vurgulanmaya değerdir. Ve Allah'ın uyarısı ne kadar şiddetli olursa, bu da onların haddi bir o kadar aştıklarının bir göstergesi.

"خُذُواْ مَا آتَيْنَاكُم بِقُوَّةٍ" (Bakara, 63) "Size verdiğimize sımsıkı tutunun" Allah-u Teâla bunu bize yapmadı, bu ümmete bunu söylemedi. Bu aynı zamanda inşallah şunun da göstergesi, biz o kadar da kötü değiliz. İnşallah umuyoruz o kadar da kötü değiliz. Çünkü ihtiyaç olunca Allah bunun uyarısını yapıyor. Gerektiğinde insanları doğrudan korkutabilir.

"وَاذْكُرُواْ مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ" (Bakara, 63) "Onun içindekileri hatırlayın, umulur ki korunuzsunuz" Genellikle takva dediğinizde Allah'ın hoşnutsuzluğundan emniyette olmak anlamındadır, kendini korumak, imanlı olmak, doğru olmak, ama bu ayette, "Umulur ki kendinizi ezilmekten korursunuz, yoksa sizi ezerim." anlamında. Dağ tepelerine dikilmiş. Dikkatli olursanız iyi edersiniz. İşin aslı Allah'a tak etmiş durumda.

"خُذُواْ مَا آتَيْنَاكُم بِقُوَّةٍ" (Bakara, 63) "Size verdiğimize sımsıkı tutunun" Ve içindekini de hatırlarsanız iyi edersiniz. Bu kelimelerle öğrendiğimiz, "inançlarında yozlaşmış bir toplum, kitabına geri dönmeli." Tekrar etmeme izin verin. Kafanızda yankılansın. İnançlarında yozlaşmış bir toplumun korunması için hidayet rehberi nedir? "وَاذْكُرُواْ مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ خُذُواْ مَا آتَيْنَاكُم بِقُوَّةٍ" (Bakara, 63) "Size verdiğimize sımsıkı tutunun ve içindekileri hatırlayın, umulur ki korunuzsunuz."

Allah bize ne verdi? Kur'an'ı. Onların Tevrat'a sımsıkı sarılmaları gerektiği gibi, bizim de Kur'an'a sımsıkı sarılmamız gerekiyor. Bir şeye sımsıkı sarılmak dünyada ne anlama geliyor? Kur'an hiçbir zaman sıradan bir okunma olmamalı bizim için. Her bir kelimeye tek tek dokumamız gerekiyor ve bu rehbere böyle sımsıkı tutunmamız gerekiyor ve onu yapabileceğimiz en iyi şekilde anlamaya çalışmamız gerekiyor. Ve dünyaya onun gözüyle bakmamız gerekiyor, kurtulabilmemiz için elimizdeki tek şeyin Kur'an olduğunu bilerek. Sizinle Kur'an'ın edebi bir tasvirini, sanatsal betimlemelerini paylaşmadım.

Kur'an'daki en güzel betimlemelerden biri Bakara Suresi'nin ilk ayetlerinden. Sizinle paylaşmamıştım, şu an paylaşmanın güzel bir sırası.

"ذَلِكَ الْكِتَابُ لاَ رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ" (Bakara, 2) "Bu, kendisinde şüphe olmayan kitaptır. Allah'a karşı gelmekten sakınanlar için yol göstericidir." Bu ayeti duyduğunuzda, bunu görselleştirebilirsiniz. Bu aslında bir görsel, size nasıl olduğunu göstermeme izin verin. Bir yolculukta olduğunuzu düşünün. Karanlık ve tehlikeli bir yoldasınız. Bir yamacın tepesindesiniz. Bir yanlış adımla ne olur? Uçurumdan aşağı düşersiniz. Attığınız her bir adımda ekstra dikkatli olursunuz. Ama etrafınızda biraz da olsa ışık olmadıkça yeterince dikkatli olamazsınız. Size bir yön gösteren, yol gösteren biri olamazsa. Sizin bile kendiniz görmediğiniz "Buradan sola dön, 3 adım ilerle" diyen biri, "Emin misin?" "Evet, sadece 3 adım ilerle, 4 değil, yoksa ölürsün, sadece 3 " "Tamam." Dinlediğin kişinin yönlendirmesine dair bir şüphe duyamazsın bile. Kendini korumak istiyorsan bu rehberliğe hiçbir şüphe duymadan uymak zorundasın. "لاَ رَيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ" "İçinde şüpheye yer yoktur. Müttakiler (korunanlar) için rehberdir." Tüm gücünle rehberliğe tutunmazsan ve yapabildiğin en iyi şekilde yönlendirmelerine uymazsan, farklı bir yola saparsan, bundan sonrasında Kur'an bu durum için uçurumdan aşağı düşmek tabirini kullanıyor. Rehberi kaybeden kişi için Kur'an'da abartısız tam olarak uçurumdan aşağı düşmek tasviri kullanılıyor. Bu bizim düşmek istediğimiz bir durum değil. Allah'ın kitabına her bir anımızda, her adımımızda ve her durumda tavsiye almak için dönüp bakmak, İsrailoğulları'ndan yapmaları beklenen buydu.

Ve sonra da onlara şöyle deniyor:

"وَاذْكُرُواْ مَا فِيه" (Bakara, 63) "Onun içindekileri hatırlayın." Bu iki anlama geliyor, birincisi hatırlamak ikincisi ise anmak. Neden bu önemli? Şu anda bulunduğumuz toplulukta, insanlar bizi canlı olarak ya da bir kayıttan izliyor, siz mescitte oturuyorsunuz ben burada konuşuyorum, burada neyi andığımız bir ortamda bulunuyoruz? O'nun sözlerini. Ama sonra buradan ayrılıp eve gittiğimizde, bir tartışmanın ortasındayken ya da internette bir işlem yapacakken, ya da arabayla gidip arkadaşlarımızı görecekken, bu da O'nu hatırlamanın zamanı. Şu anda hatırlamak kolay. Onu hatırlamanın zamanı, ona ihtiyaç duyduğun an. Burada bulunmamız, tüm mescit dışındaki anlarda hatırlamamız için. Ramazan bittikten sonraki zamanlar için. "وَاذْكُرُواْ مَا فِيه" (Bakara, 63) "Onun içindekileri hatırlayın." Bizim kitabımızın güzelliği, Allah onu hafızamıza alabilmemiz için kolaylaştırdı. (Kamer/17) "And olsun biz, Kur'an'ı düşünüp öğüt almak için kolaylaştırdık." Böylece Kur'an'ı okuyup düşünebil diye, araba sürerken, öylece yolda yürürken, hiçbir şey yapmadığında, sadece oku ve Allah'ın öğrettiklerini hatırlayacaksın ve

hayatına geçecekler. Beklemediğin anda hayatında karşına çıkacaklar. "لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ" (Bakara, 63) "Umulur ki korunuzsunuz." "ثُمَّ تَوَلَّيْتُم مِّن بَعْدِ ذَلِكَ" (Bakara, 64) "Siz ise, bundan sonra da yüz çevirdiniz."

Bu konu hakkında okuduğum en ama en mükemmel şeylerden biri, daha önceden hiçbir fikrim yoktu. İbranice'de bu hikâye anlatıldığında onlar "سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا" (Bakara, 285) "İşittik ve itaat ettik" ya da "Duyduk ve itaat ettik" kısmına, onlar İbranicede "Naşma ve asin" diyorlar. Ve "Asin" kelimesi İbranice'de "itaat etmek" demek. Kur'an onların şöyle söylediğini bildiriyor: "قَالُواْ سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا" (Bakara, 93) "Onlar, "Dinledik, karşı geldik" demişlerdi" "Asayna" kelimesi, İbranicedeki "asin" kelimesine benzer bir telaffuzda. İbranice'de "asin" "itaat ettik" demekken, Arapçada "asina" "asi gelmek, itaatsizlik etmek" demek. Ve Kur'an diyor ki: "Siz dediniz ki "İşittik ve karşı geldik." Ve İncil diyor ki tam olarak aynı kalıbı kullanarak "İşittik ve itaat ettik." Kur'an tam tersi çeviriyi veriyor. Öyle mi yapıyor acaba? Yoksa Kur'an "Siz itaat ettik dediniz ama asıl demek istediğiniz, yaptığınız ve bundan sonraki tavrınız itaat etmediğiniz!" Bu İbranice İncil'le, Kur'an'ın mükemmel bir şekilde bir araya getirilişi. Hiçbir zaman anlamamıştım dağ tepelerine dikilmişken "İşittik ve itaat etmiyoruz" diyebileceklerini. Çünkü eğer o anda bunu söylemiş olsalardı. Bu yüzden tabii ki ne diyeceklerdi orada "İşittik ve asina- ki bu onlar için- itaat ettik" demek. Ama aslında kalplerinden geçirdikleri neydi? "Şimdilik tamam" Ve Kur'an bu gerçeği o kadar harika bir şekilde kaydediyor ki. Bakara Suresi'nde devam ettiğimizde göreceksiniz ki, onlar "İşittik ve karşı geldik" diyorlar.

Ama burada hikâyenin diğer boyutunu öğreniyoruz. "ثُمَّ تَوَلَّيْتُم مِّن بَعْدِ ذَلِكَ" (Bakara, 64) "Siz ise, bundan sonra da yüz çevirdiniz." Hemen oracıkta yüz çevirmediler, hemen o anda itaatsizlik etmediler. Bunu daha sonra yaptılar. Peki, o zaman tehlikeden sadece "Tamam itaat ettik" diyerek nasıl kurtuldular, hem de "itaat etmedik"i kastederek? Sanki Allah bunu bilmeyecekmiş gibi. Fark etmeyecekmiş gibi."

"ثُمَّ تَوَلَّيْتُم مِّن بَعْدِ ذَلِكَ" (Bakara, 64) "Siz ise, bundan sonra da yüz çevirdiniz." Dağ tepenize dikildikten sonra bile bunu yaptınız. "فَلَوْلاَ فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ لَكُنتُم مِّنَ الْخَاسِرِينَ" (Bakara, 64) "Allah'ın bol nimeti ve merhameti olmasaydı, herhalde ziyana uğrayanlardan olurdunuz." Allah'ın bu insanlar üzerindeki merhameti nedir? Devamlı olarak peygamberler göndermesi. Kur'an peygamberleri, Allah'ın bir iyiliği ve merhameti olarak tanımlıyor. Peygamberler Allah'ın yıkım elçileri değiller, Allah'ın iyiliğinin ve

merhametinin ileticileri. İsrailoğulları'nı özel yapan bu. Ve eğer buna sahip olmasalardı, "لَكُنتُم مِّنَ الْخَاسِرِينَ" "Herhalde ziyana uğrayanlardan olurdunuz"

Son olarak ziyana uğrayanlardan olmak ne demek bunun hakkında konuşarak bitirmek istiyorum. Bu sadece dünyayı ve ahireti kaybetmek demek değil. Binlerce yıl önce peygamber gönderilmiş olan diğer kavimlere ne oldu? Dinlerini koruyabildiler mi yoksa kayıp mı ettiler? Kaybettiler. Peygamberler gelmeye devam etti ve Tevrat'ı sürekli yenilediler. Onların yozlaşmış hahamları sürekli olarak onda değişiklikler yapıyordu. Ve peygamberler gelip sürekli olarak onu tekrar tekrar düzeltecekti. Eğer sürekli olarak gelip de onu düzeltmemiş olsalardı, o zaman mutlak kaybedenlerden olurlardı. İmanlarını kaybederlerdi, vahiylerini kaybederlerdi. Eğer peygamberler gelmeseydi, bugün vahiyden geriye elimizde kalan ne varsa, bunlar bile olmayacaktı. Birbirleri ardı sıra peygamberler geldi. Resûlullah (sav) Efendimiz onların durumunu böyle anlatıyor. Bu kendilerini kurtarmalarını sağlayan tek yoldu. Eğer peygamberler onlara ardı sıra gelmeseydi onları ziyana uğramaktan kurtaracakları hiçbir şey olmazdı.

Bu ayet bizim için ne anlam ifade ediyor biliyor musunuz? Allah bize üzerine tekrar peygamber gönderilip de korunması veya yenilenmesi gereken bir Kur'an vermedi. Bu demektir ki bu ümmet hiçbir zaman ziyana uğrayanlardan olmayacak. Bu ümmet hiçbir zaman kaybedenlerden olmayacak. Çünkü biz olabilecek en mükemmel hazineye sahibiz. Paha biçilemez, bu Allah'ın kitabı. Onlar kitaplarını kaybedebilirdi. Biz kaybedemeyiz. Kitabı unutuyor muyuz, yanlış yorumluyor muyuz? Evet.

"Yahudilerden öyleleri var ki, (kelimeleri yerlerinden kaydırıp) tahrif ederek onları anlamlarından uzaklaştırırlar." (Nisa/46) Biz Kur'an'a bunu yapamayız. Bunu yapmaya çalışan biri olursa bile insanlar sadece güler geçer. Yapmak isteseniz bile Kur'an'ı değiştiremezsiniz. Bundan sonra yapılabilecek en iyi şey nedir peki? Onun hakkında konuşmamak. Onu inkâr etmek yok saymak. Geçiştirmek. Daha da kötüsü onu kasıtlı olarak yanlış yorumlamak. Hadi bilerek farklı bir anlam kastettiğini öne sürelim. Sadece insanları mutlu edebilmek için. Bizim Kur'an'a karşı şimdiki tutumumuz bu. Allah'ın sözüne duyduğumuz sadakatten daha çok korkularımız var. Allah'ın kitabı şunu da söylüyor:

"وَكَلِمَةُ اللّهِ هِيَ الْعُلْيَا" "Allah'ın kelimesi ise en üstün olandır." (Tevbe, 40) Hiçbir şey Allah'ın sözünün üzerinde olamaz. Ama bugün bakın, siyasi baskılar, sosyal baskılar, uymamız gereken durumlarda "Buna ne dersin, burada ne yapmalısın, senin Kur'an'ın burada ne yapmanı söylüyor? Biz sizin oldukça barbar ve vahşi olduğunuzu düşünüyoruz." "Yok, yok, orada öyle demek istemiyor, onlara biraz

daha masum duran bir meal verin en iyisi, zaten yeterince başımız belada yoksa iyice üstümüze gelirler. O zaman hadi kitabımıza bakış açımızı değiştirelim." Bunu yaparsanız o zaman mutlak ziyana uğrayanlardan olursunuz. O zaman kaybedersiniz. Bu kitaba bir sadakat göstermek zorundayız ve bunu yaptığın zaman işte o zaman korunmuş olursunuz.

"وَاذْكُرُواْ مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُون" "خُذُواْ مَا آتَيْنَاكُم بِقُوَّةٍ" (Bakara, 63) "Size verdiğimize sımsıkı tutunun ve içindekileri hatırlayın, umulur ki korunuzsunuz"

Kalan son 1 dakikada, bu ayetle ilgili benim kişisel olarak çok etkileyici bulduğum bir noktayı paylaşacağım. Benim için gerçekten hayatımı değiştiren bir ayet. Ve Allah'ın kitabına yaklaşımımı değiştirmiş olan bir ayet. Bunu Allah'ın Yahudilere dediği şeyden öğrendim. Kitaplarına sıkıca tutunmalarını söylediği zaman. Kitaba böyle sıkıca tutunduğunuzda, bu yeterli olmaz. "وَاذْكُرُواْ مَا فِيه" (Bakara, 63) "Onun içindekileri hatırlayın" İçindekiler hatırlamak ve hatırlatmak da zorundasınız. İçindekilerden bahsetmek zorundasınız. Müslüman toplumlarda olan şey nedir? Bazı insanlar kitaba tüm benlikleriyle sarılıyor ama bunu paylaşmıyorlar. Sadece kendi bulundukları çevrede paylaşıyorlar. Eğer insanlar yaptıkları bir derse gelip katılıyorsa, bu yeterince iyi. "Ben onlara gitmem, o insanların evine gitmemi mi bekliyorsun, onlar namaz bile kılmıyorlar. O kadınlar tesettürlü bile değil. Adamların birinin bile sakalı yok. Onların evine mi gidip konuşmamı, onlara ulaşmamı istiyorsun? Yok, öyle şey onlar mescide gelecek, onlar bana gelecek." "Onun içindekileri hatırlayın" (Bakara, 63)

Nasıl bunu yerine getireceksin? İçinde olanlardan bahset. Kur'an'a sarılmış olan insanlar, onun elçisi de olmalılar. Her bir kuytu köşeye ulaşıp paylaşmak, paylaşmak zorundalar. Ve anmak, hatırlatmak zorundalar. Ve işte böyle takvanın ne olduğunu bile bilmeyen insanlara takva gelecek. Kur'an insanları dönüştürebilir. Siz insanların muhafazakâr veya liberal, dindar veya progresif olduklarını düşünebilirsiniz. Bunlar sadece "Onlar ancak sizin ve atalarınızın taktığınız isimlerdir." (Necm, 23) Bu isimleri siz uydurdunuz dostum. Kalpler Ancak Allah'ın elinde. Ve eğer kalp, Allah'ın kelamını dinlerse, kalbin geçireceği dönüşüm benim ve sizin kontrolünüzün ötesinde olacak. Bizim görevimiz Allah'ın kelamını hiçbir yargıda bulunmadan paylaşmak. Önyargı, kısıtlama olmadan. Ve bundan sonra insanların kalplerine ne yaptığı, onlar ve Allah arasında. Ve o zaman takvalı olmuş olursunuz.

"Umulur ki korunuzsunuz." (Bakara, 63) Takva burada kalptedir. Eğer bu kitapla olması gerekeni yaparsanız kalplerinizde olanı geliştireceksiniz. Bu kitabın elçileri ve bu kitabı paylaşanlar olursanız. Bunu yapmak için bir alim olmanıza gerek yok. Kur'an hakkında şu kadarcık da olsa bir şey biliyorsanız,

paylaşın onu. Kur'an'la ilgili ufak bir şey öğrendiyseniz paylaşın onu. Birine bir şey söyleyin onunla ilgili. Bugün artık bu zamanda Kur'an'la ilgili bir şeyler paylaşmak çok daha kolay. Bir videonun linkini alıp bir whatsapp grubuna atmak, bir şeyi beğenmek, paylaşmak, mesaj atmak, dostum artık çok kolaylaştı bunlar. Paylaşmak için çok fırsatımız var artık. Sadece online paylaşımlardan bahsetmiyorum, kişisel olarak da olabilir. Sadece Kur'an'la ilgili sizi etkileyen bir şeyler paylaşın. Evet, insanlar izledikleri gördükleri şeylerden etkilenebilirler, buna çok inanıyorum bu yüzden sürekli çevrimiçiyim. Ama birine kişisel olarak söylediğiniz bir şey kadar etkili olamazlar. Kalpten çıkan, kalbe girer. Allah'ın kelamını paylaşmanın önemini asla küçümsemeyin, en ufak bir şey bile olsa. Bir ayet bile olsa. Çevrenizdeki herkesle. Allah-u Teâlâ bizleri Kur'an'ın taşıyıcıları ve ona tüm benlikleriyle sımsıkı sarılanlardan, içindekileri hatırlayanlardan ve birbirine hatırlatanlardan kılsın.

Allah bizleri Hakim olan Kur'ân'ı ile mübarek kılsın, ayetlerinden ve hikmetli zikrinden faydalanmayı nasip etsin.

25. Bölüm

“İçinizden cumartesi günü azgınlık edip de bu yüzden kendilerine: Aşağılık maymunlar olun! dediklerimizi elbette bilmektesiniz. Biz bunu, hem onu görenlere, hem de sonra geleceklere bir ibret ve Allah’a karşı gelmekten sakınanlara da bir öğüt kıldık. Hani Musa kavmine: 'Allah, muhakkak sizin bir sığır kesmenizi emrediyor' demişti. 'Bizi alaya mı alıyorsun?' dediler. (Musa) 'Cahillerden olmaktan Allah'a sığınırım' dedi. 'Rabbine adımıza yalvar da, bize niteliklerini açıklasın' dediler. (Musa, Rabbine yalvardıktan sonra) 'Şüphesiz Allah diyor ki: O ne pek geçkin, ne de pek genç, ikisi arası dinç(likte bir sığır olmalı)dır. Artık emrolunduğunuz şeyi yerine getirin' dedi. (Bu sefer) dediler ki: 'Rabbine adımıza yalvar da, bize rengini bildirsin.' O: '(Rabbim) diyor ki: O, bakanların içini ferahlatan sarı bir inektir' dedi. (Onlar yine:) 'Rabbine adımıza yalvar da, bize onun niteliklerini açıklasın. Çünkü bize göre sığırlar birbirine benzer. İnşaallah (Allah dilerse) biz doğruyu buluruz' dediler. (Bunun üzerine Musa, “Rabbim) diyor ki: O, yeri sürmek ve ekini sulamak için boyunduruğa alınmayan, salma ve alacası olmayan bir inektir' dedi. (O zaman): 'Şimdi gerçeği bildirdin” dediler. Böylece ineği kestiler; ama neredeyse (bunu) yapmayacaklardı.” (Bakara, 65-71)

“Rabbim, benim göğsüme genişlik ver, işimi kolaylaştır; dilimden de şu düğümü çöz ki sözümü iyi anlasınlar.” (Tâhâ, 25-28)

Bir kez daha herkese Es-Selamu Aleyküm ve Rahmetullahi ve Berekatuhu. İnşallah bugün yapacağımız iki şey var. Biri Allah (cc)'nin surenin beşinci ayetinden itibaren bahsettiği Yahudi tarihiyle ilgili kıssaları bitirmek ve en uzun kıssalardan birini derinlemesine ele almak. Allah (cc) bu kıssalardan birini önemle vurguluyor. Sizinle paylaştığım her kıssanın, her olayın uzun bir hikâyesi var. Allah hiçbirini uzun uzadıya anlatmadı. Hepsinden kısaca bahsedip devam etti. Ve şimdi onların sonuncularından birini ele alacağız sonrasında buzağı hadisesine geçeceğiz. Diğer kıssaların herhangi birinden daha fazla vurgulandı ve daha fazla da sürdü. Başka bir tanesi olsaydı bir ya da iki ayet olurdu ve sonra geçerdiniz. Yüzeysel olarak bakıp geçebilirsiniz. Muhtemeldir ki bazı sahabelerin, hatta çoğunun, sureyi Bakara Suresi olarak adlandırmasına sebebiyet veren şey onun alışılmadık bir yolla vurgulanmış olmasıydı. Bilmelisiniz ki surelerin isimlerinin her zaman vahiy yani Resûlullah (sav)'in söylemesiyle belirlenmesi gerekmez. Bazı rivayetlerde ve hadislerde

surelere isim verdiğini görebilirsiniz. Ama başka rivayetlerde de görüyorsunuz ki ashabın bir sureyi farklı farklı şekillerde isimlendirdiğine şahit oluyorsunuz. Ve bunlar sure içerisinde onlar için öne çıkan, belli başlı noktaların adı olurdu. Sureleri bu şekilde adlandırırlardı. Bu yüzden sure isimleri, normal isimden ziyade takma addır, sureler için birer nişane, kimlik mahiyetindedirler.

Allah (cc) burada, İncil'de bulunmayan bir kıssadan bahsediyor. Bu kıssaya yakın olan birini İncil'in bir yerlerinde bulabilirsiniz: Kıssa İsrailoğulları'ndan, Musa (as)'a tabi olan bir grup hakkında. Musa (as)'dan önceden bahsettiğimiz sebzelere ek olarak et ve balık istediler. Allah bunu reddediyor ve diyor ki: Gidip bu beldeye yerleşin. Bu beldeye gittiklerinde suyun yanı başındalardı ve her gün balık ve yemek yemeyi istediler. Ancak Allah (cc) onlara bunu cumartesi günü yapmamalarını söyledi ama onlar buna cumartesi günü de devam ettiler. Kısaltıyorum, Allah onlara et veriyor. Açıkçası balık değil, bıldırcın yine. Suyun kenarına konuyor ve uçup gitmiyor. Onu yakalayıp pişiriyorlar ve çoğunu yiyorlar. Bunu yapınca hastalanmaya başlıyorlar. Ve İncil'in ifadesine göre acayip iğrenç bir duruma düşüyorlar, burunlarından bile dışarı çıkıyor ve hakikaten çok rahatsız edici bir düzeyde hastalanıyorlar. İnsanlar onları uzaklaştırıyorlar kendilerinden bu sadece cumartesi yasağını uygulamadıkları yüzünden başlarına geldi. Bu onların kıssası. Ama hiçbiri Kur'an'daki gibi değil. Yani Kur'an bize İncil literatüründe olmayan bir kıssayı anlatıyor. Ve bunu belirtmek önemli. Çünkü Allah (cc):

"يَقُصُّ عَلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ أَكْثَرَ الَّذِي هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ" diyor. "Şüphesiz bu Kur'an, İsrailoğulları'na üzerinde ayrılığa düştükleri şeylerin çoğunu açıklıyor." (Neml, 76) Yani Allah onlara daha kendilerinin bile konuşmamış olabilecekleri şeyler hakkında konuşacak, tıpkı İsa (as)'da olduğu gibi, Allah onlara İsa (as) Hristiyanların dahi İsa hakkında bilmediği şeylerden bahsediyor. Aynı şey burada da var. Ama Allah'ın bunu yapma şekli çok ilginç. Şimdi ayeti okuduğumda bana hak vereceksiniz.

"وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ الَّذِينَ اعْتَدَوا مِنكُمْ فِي السَّبْتِ" "Elbette siz, cumartesi yasağını çiğnemekle hadlerini aşanları biliyorsunuz. "Siz kim? İsrailoğulları. Yani Allah diyor ki içinizden cumartesi yasağını çiğneyenleri biliyorsunuz. "فَقُلْنَا لَهُمْ كُونُوا قِرَدَةً خَاسِئِينَ" Biz onlara: "Sefil maymunlar olun!" dedik.

"خاسئا" size yaklaşınca onları kovduğunuz iğrenç birileri anlamına gelir. Bu aynı zamanda size doğru gelince kışkışladığınız köpekler, vahşi hayvanlar, böcekler için de kullanılıyor. "خاسئا" kelimesi bu şekildeki her yaratık için kullanılıyor. Yani onları aşağılanmış, kovulmuş maymunlara dönüştürüyor. Açıkçası bu Kur'an'a karşı öne sürülen en yaygın suçlamalardan biridir, Kur'an Yahudilere

maymun diyerek Yahudi düşmanlığı yapıyor falan filan. Bu yüzden bu suçlamayı irdeleyip kullanılan dile daha dikkatli bir şekilde bakacağız. Ancak ayetteki merak uyandıran nokta, Allah'ın "وَلَقَدْ عَلِمْتُم" demesidir. Siz zaten biliyorsunuz. Ama ben daha demin size bu kıssanın İncil'de olup olmadığından bahsettim. Orada yok. O zaman nasıl oluyor da Allah siz zaten biliyorsunuz diyor?

Benim şahsi çıkarımıma göre, Allah en doğrusunu bilir, bu konu hakkında müfessirlerin çok farklı cevapları vardır ve bunlar onların düşünceleridir. Hepsini tek tek sıralayarak vakit harcamayacağım. İçinizde Kur'an üzerine çalışma yapanların bulabileceği bir yerde. İmam Fahreddin er-Razi'nin Mefatihu'l Gayb eserinde toplamış olduğu görüşlerdir. وَلَقَدْ عَلِمْتُم'un hikmetleri hakkındaki görüşlerin ilginç bir listesi bu. Benim şahsi düşüncem, Kur'an burada kendisini kastediyor. Ben Kur'an'ın burada kendinden bahsettiğini düşünüyorum. Bakara Medeni bir suredir, Resûlullah'ın (sav) hicretinden sonradır. Ve A'raf Suresi, Kur'an'ın yedinci suresi, Mekkî bir suredir. Çok daha önce nazil olmuştur. Orada Allah onlara bu kıssanın tamamını tanıtıyor. Tarihlerindeki kayıp bir kıssadır ama Allah onlara bunu anlattı. Ve "Bunu hiç biliyor muydunuz?" dercesine yapıyor. Bazen insanlara bir şey sorarsınız ama pek bir şey bilmiyorlardır. Mesela öğrencilerinize yaparsınız bazen, "Bu konu hakkında bir şey biliyor musun?" onlar da "Hayır." derler ve anlatmaya başlarsınız. O zaman Kur'an'ın kendi aktarımına bakalım:

"وَاسْأَلْهُمْ عَنِ الْقَرْيَةِ الَّتِي كَانَتْ حَاضِرَةَ الْبَحْرِ" Şimdi sizlere Kur'an'ın A'raf Suresi'ndeki haliyle kıssayı aktaracağım. "Onlara, deniz kıyısındaki kasabanın durumunu sor." Bir liman şehriydi. Ya da bir deniz kasabasıydı. Bu şekildeki yerlerdeki öncelikli gelir kaynağı ne olur? Balıkçılık. Değil mi? Yani konu onlarla alakalı. "إِذْ يَعْدُونَ فِي السَّبْتِ" Hani onlar Sebt konusunda haddi aşıyorlardı. Sebt İncil'de Sebat ya da Cumartesi olarak geçer. "سبات" kelimesinden gelir. "وَجَعَلْنَا نَوْمَكُمْ سُبَاتًا" "Uykunuzu dinlenme zamanı yaptık." gibi. Arapçada "سبت" kesmek anlamına gelir "قطع" gibi. Uykunun "سبات" olarak geçmesinin sebebi uyuduğumuz zaman yaptığımız her şeyden kesiliyor olmamızdır. Ne tür bir işimiz, problemimiz olursa olsun hepsi durdurulur çünkü uykudasınızdır. Bu yüzden Allah "وَجَعَلْنَا نَوْمَكُمْ سُبَاتًا" diyor. "Uykunuzu dinlenme zamanı yaptık."

Aynı kökten haftanın Sebt (Cumartesi) gününün adına ulaşıyorsunuz. Çünkü bugünde onlar bütün işlerini, finansal etkileşimlerini, her türlü maddi kazanç yollarını durdurmaları gerekiyordu. Hepsini bırakıp sadece Allah'a ibadet

etmeleri gerekiyordu. Bu ifade Resûlullah (sav)'e Müzemmil Suresi'nde söylenene çok yakın bir ifadedir.

"وَتَبَتَّلْ إِلَيْهِ تَبْتِيلًا" "Ve bütün benliğinle yalnızca O'na yönel." (8. ayet) Her şeyi durdur, her şeyden bağını kes ve sadece Allah'a ibadet et. Bu Allah'ın Resûlullah'a (sav) gece namazında, teheccüdde yapmasını söylediği şeydir. Her şeyden bağını kesmesi ve Allah'a yönelmesi. Başkalarına dahi ilham verecek bir şekilde... İşte şimdi biz "وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ الَّذِينَ اعْتَدَوا مِنكُمْ فِي السَّبْتِ" ayetini söylediğimizde Cumartesi yasağını çiğnemekle hadlerini aşanlar, bu kelimeden (Sebt), Allah'ın o günde onlara balık tutmayı, para kazanmayı, çalışmayı yasakladığı çıkarımını yapabiliyoruz. Üniversitedeyken kısa bir süre Kew Gardens'da yaşadım ve orada Ortodoks Yahudiler yoğunluktaydı. O zaman sakallarım yoktu, uzatamamıştım bu yüzden birçok insan beni Yahudi zannediyordu, o mahallede güzel vakit geçiriyordum. Oda arkadaşım Mark İrlandalıydı, bunu söylediğim için bana çok kızacak, -Müslüman oldu elhamdullillah- sarışın yeşil gözlü biriydi. Bir de ben varım ve acayip çılgın bir Yahudi mahallesinde yaşıyoruz. Caddedeki her şey İbranice. Ve cumartesi günleri hayalet bir şehre dönüşüyordu, hiç ama hiç kimseyi görmüyorsunuz. Akşam olunca hayat yeniden başlıyor. Biraz İbranice öğrenmiştik, eğlenmek maksadıyla, bilirsiniz. İbrani fırınına gidip kuyrukta beklemek için falan. Ben sırtıma bir şal atardım o da şalvar gömlek giyerdi, türban bir de birbirimizle İbranice konuşurduk. Öyle sadece tezgahtarla uğraşmak için. Saçma bir şaka anlayışı işte. Her neyse. Yahudi kültürü hakkında bir şeyler öğrendim, o semtten arkadaşlarım oldu. Ama fazlasıyla önemsedikleri şeylerden biri de cumartesi günü iş yok. O zamanlar cep telefonları o kadar yaygın değildi, çalışanları bile cumartesi gününe özel birini işe alırdı. Telefon geldiği zaman biri konuşma düğmesine basmakla yükümlü olurdu, hala bir işle meşgul oluyorsun! Ama temel olarak Cumartesi gününde böylelerdi. Her neyse, Allah bu balıkçı kasabasına "إِذْ يَعْدُونَ فِي السَّبْتِ" "O vakit cumartesi yasağına riayet etmiyorlardı." (A'raf/163) İmam Fahreddin er-Razi ashab ve tabiinin bu olayın sadece bir neslin işi olmadığına dair yorum yaptığını belirtiyor. Bu insanlar bunu nesiller boyu sürdürdüler, normal bir şey haline geldi, Cumartesi yasağını çiğnemek pek de büyük bir mevzu değildi.

Allah bize cumartesiyi değil cumayı verdi değil mi? "فَاسْعَوْا إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ" Her türlü dünyevi alışverişi bırakıp Allah'ı anmaya koşun! (Cuma/9) Yani bizim toplumumuzda ne olabilir? Müslümanlar, bazı Müslümanlar zamanla namaz kılmayı bırakıyorlar. Yaptıkları tek şeyi cuma namazına indirgiyorlar. Ve bu ailelerde zamanla cuma namazı da azalıyor sonra da sadece bayram namazı kılar hale geliyorlar. Değil mi? Bunlar oluyor. Böyle aileler var, dinle olan ilişkilerini

yavaş yavaş kaybediyorlar ta ki cuma namazını kaçırmak onlar için bir sorun haline gelmeyene kadar.

"Bu mevzuyu neden bu kadar büyütüyorsun?" O yüzden burada "يَعْتدُونَ" değil, "يَعْدُونَ فِي السَّبْتِ" diyor. "يَعْدُونَ" daha sıradan, dertsiz tasasız. "يَعْتدُونَ" olduğunda burada "اِفْتِعَالٌ" babı oluyor. Daha ağır, bunu Cumartesi yasağını çiğnemek için yoldan çıktılar tarzında. Ama hayır, onlar bunun büyük bir mesele olduğunu düşünmediler bile. "Ee ne olmuş bugün Cumartesi ise yani?" Sonra Allah diyor ki: "إِذْ تَأْتِيهِمْ حِيتَانُهُمْ يَوْمَ سَبْتِهِمْ شُرَّعاً" (Araf, 163) "Balıklar sebt günü ortaya çıkıyor..." Kıssada Allah onları çok farklı bir şekilde cezalandırmaya karar veriyor. Bir balıkçı kasabası ve balıklar onların Cumartesi gününde o kadar fazlalaşıyor ki suyun dışına fırlar hale geliyorlar. Tabiri caizse balık avlama günüydü. Sudan zıplayıp dışarı çıkıp onlara göz kırptıktan sonra suya geri dönüyorlardı adeta. O gün bunlar oluyordu. "Sebt yapmadıklarında/olmadığında ise onlara gelmezdi." Bu şekilde tercüme edebilirsiniz: "Onlar sebti gözetmedikleri gün" değil de burada bir fiilin ilginç bir şekilde kullanımından dolayı "Kendilerini diğer bütün her şeyden alıkoymadıkları gün balık yok!" Ama Sebt gününde, yani sabit bir şekilde oturmaları gereken günde bütün balıklar sudan fışkırıyor! Pazar, pazartesi, salı... Bir bakıyorlar, nereye gitti o kadar balık? Bir dahaki Cumartesi tekrardan çıkacaklar. Yani onlar için en bereketli olan gün cumartesiydi. Çok tuhaf değil mi? Birçok işletmede en hareketli gün cuma mı? İndirimler için... Borsada? Çok farklı alanlarda cuma günü önemlidir. Bütün işleri, malları hafta sonu çıkışlarından önce bitirmeliyiz. Her zaman cuma günüyle imtihan olunuyoruz değil mi? Çünkü eğer projenizi bitirmediyseniz üç gün boyunca uğraşmak zorundasınızdır, bütün hafta sonu gidiyor. "Cuma namazına gidebilir miyim?" "Hayır, hayır bunu bitirmen gerekiyor Muhammed." Bu yüzden Allah bu şekilde imtihan etti. Ve açıkçası bu tam anlamıyla bir imtihandı. Bugünlerde balıkları yüzeye çıkarıp diğer günlerde alıkoyardı.

"كَذَلِكَ نَبْلُوهُم بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ" (Fasıklıkları nedeniyle kendilerini bu şekilde imtihan ediyorduk.) Ama aklınızda sorular oluşuyor. Allah onları neden bu şekilde imtihan etti. Neden haramı bu kadar süslü gösterdi? Bir tuzak gibi. Altı gün boyunca sizi aç bırakıyor ve gitmemeniz gereken günde size yiyeceği gösterip çizgiyi geçtiğinizde de "İşte, emri çiğnedin!" "Ama diğer altı günde balık avlamama izin vermedin, bu benim hatam değil?" Allah diyor ki bu bir imtihan türü, bunu kimseye yapmadım. "ذَلِكَ نَبْلُوهُم بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ" Çünkü her zaman yozlaşmış vaziyetteydiler. Uzun zaman boyunca berbat haldeydiler, bu yüzden Allah onlara bu tarz bir imtihan verdi. Bu sünnetullahtır. Sünnetullah

şudur: Kim bozulmak, Allah'a karşı gelmek istiyorsa Allah "Pekâlâ, daha önce olduğundan daha beter hale gelmene izin veriyorum bu kapıları açıyorum sana" der.

Yanlış yola gitmek istiyorsan, ne diyor Kur'an "وَهَدَيْنَاهُ النَّجْدَيْنِ" Ona iki anayolu gösterdik. Bir geçit, patika değil, anayol. Eğer doğru adımı atarsanız Allah size daha güzel işler yapmak için on kapı daha açar, tövbe ederseniz Allah size tövbenizi güçlendirmenin yollarını açar. Namaza başlayınca namazlarınızı daha da güçlü kılar. Her ne zaman iyiliğe adım atarsanız- "لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا" "Elbette onlara yollarımızı göstereceğiz." (Ankebut, 69)- daha fazla yol açar. Ama aynı şey tersi için de geçerlidir. Allah'a isyan etmek istiyorsan da "Devam et. Yok hayır lütfen, daha da ileri git, git git..." "إِنَّمَا نُمْلِي لَهُمْ لِيَزْدَادُواْ إِثْمًا" "Onlara süre tanımamızın nedeni, günahlarının artması içindir." (Ali İmran, 178) Ama Allah bunu herkese yapmadı, sadece günaha bağımlı olmuş kimselere özel yaptı. Bu yüzden ayetteki "بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ" "fasıklıkları sebebiyle" kısmı çok önemlidir.

Her neyse devam edelim "وَإِذَ قَالَتْ أُمَّةٌ مِّنْهُمْ" "Onlardan bir topluluk dedi ki" Allah onların üç grup olarak tarif ediyor. Bütün Yahudiler aynı değil, bütün İsrailoğulları cumartesi günü suya atlayıp ağlarını suya atarak balık avlamaya başlamadı. Bu arada tekrardan, onlar bu kıssayı bilmiyorlar, ortadan kaldırmışlar. Allah onlara hatırlatıyor. Şöyle diyerek, yine mi bilmiyorlar? Tekrardan anlatayım onlara. Sadece bildikleri tarihlerini değil, unuttuklarını da onlara hatırlatayım.

"لِمَ تَعِظُونَ قَوْمًا اللّهُ مُهْلِكُهُمْ" "Allah'ın yok edeceği bir halka ne diye öğüt veriyorsunuz?" Onlardan bir grup diğer gruba konuşuyor. Balık avlamayan iki grup konuşuyorlar. Balık avlayanlar cumartesiyi Allah'ın emrini umursamıyorlar. Ama iki diğer Müslüman grup var ve onlardan biri "Benim işim Müslümanlarla. Bunlar cumartesi günü balık avlamak istiyorsa banane, onların sorunu bu. Gerçekten berbat durumdalar ama rahatsız etmek istemiyorum." Diğer bir Müslüman grubu da "Onlara en azından nasihat etmeliyiz, yanlış yapıyorlar. Onlara hatırlatmamız gerekiyor. Onlar için iyi değil bu. Midelerine doldurdukları şey rızık değil, eğer haram bir şeyse zehirlidir. Hem bu dünyada hem de sonrakinde onlara zarar verecek. Bunlar bizim İslam'da kardeşlerimizdir. Bizim ümmetimiz, gidip nasihat etmeliyiz." Yani üç grup var ortada. Günah işleyenler, onları takmayan çoğunlukta olan zamanın Müslümanları ve nasihat ve yardım etmeye çalışan küçük bir Müslüman topluluğu.

Bir aile düşünün ve bireylerinin çoğu umursamıyor. Bu insanlar arasından da bir iki kişi, birkaçı "Gidip onlara nasihat edeceğim. Yine cumartesi günü aynı şeyi yapıyorlar." Yani küçük bir diyalog aktarılmış. Ve içlerinden bir topluluk: "Ne diye Allah'ın helak edeceği veya çetin bir azapla cezalandıracağı bir kavme nasihat veriyorsunuz?" Yani bu artık son evredeki, ölümcül dönemdeki bir kanser, o hastalara karışmayın onlar umutsuz vaka. Bu nasihat etmek isteyenlerin mantığı neydi? Onlar dediler ki: "Rabbiniz tarafından mazur sayılmamız için..." "Rabbimiz" demediler dikkat edin. "Rabbiniz" dediler. Bu çok önemli. Bu üç grubu hatırlamanızı istiyorum. Günahkârlar, umursamayanlar, umursayanlar. Şu an konuşanlar umursayan grup, umursamayanlara söylüyor. "Allah'ın huzuruna çıktığımız zaman "Biz en azından denedik ve bir şeyler dedik, nasih etmeye çalıştık." şeklinde bir maruzatımız olacak. Siz ne cevap vereceksiniz?" Burada sessiz, umursamaz Müslümanlara çok ibretlik bir ders veriyorlar.

"İlgisizliğinden dolayı hata ediyorsunuz. Çünkü bizim Allah'ın huzurunda bir mazeretimiz olacak. Uygulasınlar ya da uygulamasınlar, bizim görevimiz hatırlatmaktır. Resûlullah'ı (sav) biliyorsunuz dinlesinler ya da dinlemesinler Kureyş'i her zaman davet etti. "فَذَكِّرْ إِنَّمَا أَنتَ مُذَكِّرٌ" "Öğüt ver, çünkü sen ancak öğüt verensin." (Ğaşiye, 21) Dinlesinler, dinlemesinler bu onlarla Allah arasında. Ama hatırlat ya da hatırlatma, bundan sorguya çekileceksin. İşin onları değiştirmek değil. "لَّسْتَ عَلَيْهِم بِمُصَيْطِرٍ" "Sen, onlar üzerinde bir zorba değilsin." Onları kontrol etmek, değiştirmek değil işin. Sadece öğüt vermek, hatırlatmaktır. Yani bu Müslümanlar üzerlerine düşen şeyin sadece öğüt vermek olduğunun farkındalar. Bu hepinizin mikrofonları kapıp her cuma hutbe vererek birer konuşmacıya dönmesi gerektiği anlamına gelmiyor. Aileniz, arkadaşlarınız arasında öğüde ihtiyacı olan birileri vardır. Çevrenizde hata yapan insanlar vardır, cumaya gitmeyen bir kuzeniniz mesela. Bu insanlarla konuşmak suretiyle dahi uğraşmıyorsunuz. Allah'ın huzurunda geçerli bir sebebiniz bile olmayacak. Cevap verebilecek durumda olmalısınız. Denemeliydiniz, bir şey yaramıyorsa başka bir şey denemeliydiniz. "مَعْذِرَةً إِلَى رَبِّكُمْ" "Rabbinize karşı bir mazeret"

Başka bir konu da, günah işleyen insanlardan ümidi kesme hakkına asla sahip değilsiniz. Sebt günü gibi çok bariz bir emri ihlal ediyor olsalar, bile. Bu işi sanki sıradan, normal bir işmiş gibi, çok da büyütülecek bir mevzu değilmiş gibi yapıyor olsalar bile. Neden olmasın? "لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ" "Belki takva sahibi olurlar."

Nereden biliyoruz? Nasıl karar verebiliyoruz? İlgisiz Müslümanlar yargılamaya da daha meyillidir ama durup konuşmaya çalışan Müslümanların bir meziyeti de yargılamamalarıdır. Günaha bağımlı olmuşları bile yargılamazlar.

Çevrelerinde sürekli günah işleyenleri bile yargılamazlar, "Belki takva sahibi olurlar." derler. "فَلَمَّا نَسُواْ مَا ذُكِّرُواْ بِهِ" "Kendilerine hatırlatılanı unuttuklarında"

Muazzam bir dil! "Kendilerine hatırlatılanı unuttuklarında" Ne hakkında konuşuyor? Aslında burada iki tane öğüt var. Günahları hakkında kendilerine nasihat edilen günahkârlar, ilgisizlikleri noktasında kendilerine nasihat verilen insanlar. İki nasihat var ortada. "Kendilerine hatırlatılanı unuttuklarında, "أَنجَيْنَا الَّذِينَ يَنْهَوْنَ عَنِ السُّوءِ" "Biz de kötülükten alıkoymaya çalışanları kurtardık"

Kaç grup vardı? Üç. Allah kaçını kurtarıyor? Birini. Allah "Biz günah işleyenler, sebti ihlal edenler hariç herkesi kurtardık." demiyor. "Biz sadece kötülüğe karşı sesini yükseltenleri kurtardık." diyor. Yani iki grup sorun yaşayacak, sebt yasağını ihlal edenler ve diğeri? Umursamayanlar. Uyaranlar tek kurtarılanlar.

"الَّذِينَ يَنْهَوْنَ عَنِ السُّوءِ وَأَخَذْنَا الَّذِينَ ظَلَمُواْ بِعَذَابٍ بَئِيسٍ بِمَا كَانُواْ يَفْسُقُونَ" "Biz de kötülükten alıkoymaya çalışanları kurtardık, zulmedenleri, sürekli olarak fasıklık yapmaları nedeniyle çetin, korkunç, dehşetli bir azapla cezalandırdık." Allah ne yaptı? İki grubu aldı aynı kefeye koydu. Kötülüğü görüp de onu seyirci kalmak da sorunun bir parçasıdır. İman dairesi içerisinde sessiz kalmak gibi bir şey olmaz. Ya karşı koyacaksınız ya da... Ki bu Resûlullah'ın (sav) dediği gibi bir kötülük de değil:

"Kim bir kötülük görürse, onu eliyle değiştirsin. Şayet eliyle değiştirmeye gücü yetmezse, diliyle değiştirsin, diliyle değiştirmeye de gücü yetmezse, kalbiyle onu hoş görüp kabullenmesin ki, bu da imanın en zayıf derecesidir."

Ama arkadaşlarınızın, ailenizin, insanların arasında... Firavun'la konuşmuyorsunuz. Sesinizi yükselttiğiniz zaman başınız vurulmayacak. En fazla bağırırlar, alay ederler. Ama bunun korkusundan ağzınızı bile açmıyorsunuz, hiçbir şey söylemiyorsunuz. Bu yanlış. Bu yanlış. Aile içinde bir istismar gördüğünüz de... Koca adamlarsınız, babanızın annenizi dövdüğünü gördüğünüzde ona engel olmuyorsanız sorumlusunuz. Babanıza olan sevginizden dolayı "Hayır baba! Bunu yapamazsın." demelisiniz. Bunu yapan kişi olmanız gerekiyor. Gözünüzün önünde kötülüğün gerçekleşmesine izin veremezsiniz. En azından elinizle değiştirin. Yozlaşmış devletlere karşı durmaktan falan değil. Çevremizde her zaman yolsuzluğa şahit oluyoruz ama bu konuda hiçbir şey yapmıyoruz. İş yerinde oturup insanları çekiştiren birileri var ve siz orada öylece oturuyorsunuz. "En azından katılmıyorum onlara." Evet, hiçbir şey söylemeyerek onlara katılıyorsun. Onaylıyorsun, onun bir parçasısın.

"وَفِيكُمْ سَمَّاعُونَ لَهُمْ وَاللّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ" "İçinizde onları dinleyecekler de vardı. Allah o zalimleri bilir." (Tevbe, 47) diyor Kur'an. Hiçbir şey yapmadan dinleyenler de

günah işliyor. Bu ümmet için pasif durmak kabul edilebilir bir şey değildir. Sırtınızı yaslayıp umursamazlık edemezsiniz. "Bana ne!" Böyle bir şey olamaz. Diğer sorun ne biliyor musunuz? -Bu ayetler çok derin, içlerindeki mesajlar her zamanı kapsar nitelikte değil mi?- Ayaklanıp sesini yükseltmeye karar veren insanlar burada bahsedilen niteliklere sahip olmayabilir.

Gereken özellikler: Bunu yapıyorlar çünkü Allah'ın gazabından korkuyorlar. Kendilerinin iyi, diğerlerinin kötü olduğunu düşündüklerinden ya da kendilerini kurtulmuş diğerlerini tehlikede gördüklerinden dolayı değil. Yani dertleri kimi kurtarmak? Kendilerini. Bu bir. Davetçi rolüne bürünen bazı insanlar var, bunu sadece diğer insanlara tepeden baktıkları için yapıyorlar. Allah'a şükür, sanki kendileri cennet biletlerini zaten almışlar da mesele sizin biletinizi almak olmuş. Bu ilkiydi.

İkincisi de onlar insanları küçümsemezler, insanlardan ümidi kesmezler. Çünkü ne vakit bir günahkârla konuşacak olsalar zihinlerinde "لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ" vardır. "Belki takva sahibi olurlar." Eğer insanlara karşı bu umudu taşıyamıyorsanız bütün yapacağınız bağırıp çağırmak, aşağılamak olur. Yani yanlış yerdesinizdir, bu iş size göre değil. Yani sonuç olarak Kur'an Sebt kıssasını bu şekilde açıklıyor. Şimdi, yıllar sonra Medine'deyiz. Kur'an Yahudilere hitap ediyor. Tabii ki Kur'an her zaman için, her yerde okundu, okunuyor. Kur'an kapsayıcıdır. Yani şu an da Yahudilere "İçinizden Cumartesi yasağını çiğneyenleri zaten biliyorsunuz, hatırladınız mı?" deniliyor. Yani size sadece Tevrat'ta değil aynı zamanda Kur'an'da da anlatmış olduğum şeyi duydunuz değil mi? Yani Allah burada Kur'an'ın tüm zamanlarda duyulduğunu, dinlendiğini delillendiriyor.

"قُلْنَا لَهُمْ كُونُواْ قِرَدَةً خَاسِئِينَ" Biz de onlara: "Aşağılık maymun olun!" dedik. Şimdi burayla alakalı iki yorum var. Hangisini hangisine tercih edeceğimi bilmiyorum. Birine göre onlar defalarca kez uyarılmalarına rağmen hallerini değiştirmedikleri için Allah tarafından bir ceza olarak maymuna dönüştüler. Ama klasik müfessirlerden ve hatta tabiinden bazılarına göre, bu vahşi, azgın davranışı ifade eden mecazlı bir kullanımdır. Kur'an' da üç hayvanın her zaman İsrailoğulları'nı kastetmek maksadıyla kullanıldığına şahit oluyorsunuz. Bunu anlamak zor değil. Hınzır, domuz kullanılıyor, maymun, katır kullanılıyor. "كَمَثَلِ الْحِمَارِ يَحْمِلُ أَسْفَارًا" "Ciltlerle kitap taşıyan eşeğin haline benzer." (Cuma/5)

Yani her zaman hayvanlarla kıyaslama var. Şimdi... Bizim oralarda ve Araplarda bu çok büyük hakaretmiş gibi algılanmıyor. Çünkü çocuklarımıza eşek, maymunun evladı diyoruz bunu neden diyoruz bilmiyorum bu bizi maymun yapıyor. Yani bu tarz şeyleri sinirlendiğiniz her vakit söylüyorsunuz. Benim annem en güzel satırları sarf ederdi. "İnsan ol!" Bu otomatik olarak ne

anlama geliyor? İnsan değilsin. Falancanın evine gittiğimizde şu kadar süreliğine insan olabilir misin? Dream programımda öğrencilerimden bazıları gelip bizim hakkımızda ne düşünüyorsunuz demişlerdi. Ben de diğer yıllarla kıyasladığımız zaman oldukça insansınız demiştim. Bu sizler için çok büyük bir iltifat. Ama azgın tutumları ifade etmek için hayvan kıyaslaması yapmak birçok eski dilde var. Bunun bir mecaz olmadığını düşünmek çılgınlık değil. Bu yüzden ayetin klasik dönemlerinde yapılan tefsirlerinde "Aşağılık maymunlar gibi olun!" denmiş. Ayette de bir delil var. Hatırlayın ayeti, "وَلَا تَعْثَوْا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ" "Yeryüzünde fesat çıkararak bozgunculuk yapmayın." (Şuara/183) Vahşi, yabani olmak nedir? Hayvan gibi olmaktır. Yahudi geleneğine ait bir kaynak var, şimdi sizler için okuyacağım, Midraş'tan: "Bir insan içki içtiği zaman aslan kesilir, kendisi gibi kimsenin olmadığını söyler." Yani içtiği zaman uç düzeyde cesur olur. "Çok içtiği zaman kendi pisliğinde debelenen bir domuz gibidir." Çünkü domuz bunu yapar. "Daha fazla içtiği zamansa bir maymun gibidir. Dans eder, tepinir, kötü sözler sarf eder ve artık ne yaptığını bilmez hale gelir." Yahudi hadislerinde benzetmeler hangi hayvanlarla yapılıyor? Aslan, domuz ve kontrolden çıkmış insanlar için de maymun. Hangi bağlamda kontrolden çıkmak? İçerek, tüketmen gerekenden fazlasını tüketerek. Kur'an ne yapıyor? Bu insanlar haram olan, yememeleri gereken bir şeyi yiyorlar ve doymak bilmiyorlar. Allah da "Pekâlâ, maymun gibi olun." diyor. Maymuna baktığımız zaman şekli insanlara benziyor. İnsanlardaki uzuvlara sahipler değil mi? Ama onda utanma duygusu yoktur. Çok enteresan "عَثَا" kelimesi aynı zamanda "كثرة الشعر" ile yani vücudunuzdaki kılların çok gür olmasıyla da ilişkilidir.

"وَلَا تَعْثَوْا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِين" Doğrusu neredeyse yanılsamalı bir şekilde maymun gibi olmayın diyor. Elinize gelen her şeyi umursamadan ağzınıza koyacak kadar zıvanadan çıkmayın. Size yaklaşan herkesi dövecek kadar vahşileşmeyin. Allah en doğrusunu bilir, yani bu onlara Allah tarafından gelen bir gazap idi, tıpkı başka bir yerde eşeğe benzetilmeleri gibi. Sonrasında pisliğini yiyen bir domuz. Kur'an'daki pislik yemek ne şekilde açıklanmış? Pislik yemek başkasının malını yemek, faiz yemek, fahiş fiyatlar koymaktır. Bunlar hep pisliktir. Bundan sebep bunlar domuzun pislik yemesine benzetiliyor. "وَأَكْلِهِمُ السُّحْتَ" (haram yemeleri-Maide, 63) gibi "فَجَعَلْنَاهَا نَكَالاً لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهَا" "Ve bu cezayı önündekilere ve sonrakilere bir ibret dersi kıldık." "نَكَالاً" Arapçada şu anlama gelir. Birine caydırıcı bir ders, örnek verdiğiniz zaman o kişi aynı şeyi yapmaktan korkar. "فَجَعَلْنَاهَا نَكَالاً" Sebt kıssasını ve bu insanları ibret kıldık ki her hatırladığınızda onlarınkine benzer bir şey yapıp yapmadığınızı kontrol edin. Korkup da aynı hataya düşmeyesiniz

diye. "فَجَعَلْنَاهَا نَكَالًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهَا وَمَا خَلْفَهَا" Bunu, hem çağdaşlarına, yani o zamanda bu olaya şahitlik edenlere, ibret kıldı. Eğer aşağılık maymunlar olmaları hususu mecazi ise yani gerçek değilse İncil'deki ifadeyi de kabul edebilirsiniz, fazla fazla yiyerek kendilerini helak ettiklerine dair olan. Sanırım adı "arzu ya da şehvet mezarlığı" şeklinde bir şeydi. Hepsi aşırı tüketimden dolayı öldüler ve öyle gömüldüler. Bu yüzden Yahudiler buna "Şehvet Mezarlığı" dediler. Çünkü kendilerine engel olamadılar. Sonrasında Allah "وَمَا خَلْفَهَا" diyor. "Hem de sonra geleceklere bir ibret" Bu Kur'an'ın yaptığı bir şey. Verdiği dersi canlandırıyor, yeniden hayat veriyor ona. "وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ" Takva sahibi kullarımız için dokunaklı bir öğüttür. Şimdi bakınız, Kur'an kendi kendini açıklıyor. "وَمَوْعِظَةً" kelimesi "وعظ" kelimesinden gelir. "وعظ" Arapçada kalbe dokunan bir nasihat vermektir. Dokunaklı bir nasihat vermek istiyorsanız onlarla yumuşak bir şekilde, doğru zamanda konuşmanız, bir arkadaş olarak yaklaşmanız gerekir. Öyle tepeden bakamazsınız, seviyelerine göre konuşmalısınız. Saldırgan olamazsınız. Vaaz vermeden önce belli şartları yerine getirmek zorundasınız ki konuştuğunuz kişinin kalbi size açık olsun ve söylediklerinizi özümsesin.

Değil mi? Aynı kelime yine Araf Suresi'nde salih insanlar günahkârları uyarıyorken geçiyor: "لِمَ تَعِظُونَ قَوْمًا" "ne diye öğüt veriyorsunuz?" Aynı kök. Neden bu kadar önemli? Çünkü Allah burada diyor ki şu vakitten, hesap gününe kadar takva ehli vaazı kesmezler. Sadece kendileri için değil diğer insanlara da nasihat etme düşüncesini akıllarından çıkarmazlar. Bir saniyeliğine bile bu görevden muaf tutulduklarını düşünmezler.

Şimdi de sizinle Müslümanlara ait olan unutulmuş bir sorumluluğu paylaşmak istiyorum. Bizler düşünüyoruz ki insanlara nasihat etmek için dosdoğru biri olmamız gerekir. Kendiniz saf, günahsız biri olmadıkça kimseye hiçbir şey söyleyemezsiniz(!) Kendim bu kadar kötüyken nasıl olur da başkasına iyilik yapmasını söyleyebilirim? Mantıklı. Ama bir yere kadar. Evet, yapmadığınız bir şeyi insanlara tavsiye etmemelisiniz. Bu doğru. Ama doğru olan şeyi hem kendinize hem de diğer insanlara söylüyor olmanız gerekiyor. Mükemmel olmadığımızı kabul etmekte bir ayıp görmemeliyiz ancak hepimiz böyle olmaya gayret etmeliyiz. Resûlullah (sav):

"أوصيكم ونفسي بتقوى الله" "Size ve kendime Allah'tan sakınmayı tavsiye ediyorum." Başka bir deyişle benim konuşmacı olmam, mikrofonum olması ve kameranın önünde olmam, karşımda beni dinleyenlerin bulunması beni sizden daha iyi bir Müslüman yapmaz. Birilerine öğüt vermeniz onlardan daha iyi, mükemmel bir varlık olduğunuz anlamına gelmiyor. Eğer kendinize daha iyi

olduğum zaman bir gün mükemmel olacağım diyorsanız ben de iyi şanslar dilerim. Çünkü asla kendi şartlarınızda yeterli düzeye ulaşamazsınız. Hangimiz "Ben yeterince iyiyim, ilerlemeye ihtiyacım yok." diyebilir? Eğer böyle bir şeyi bekliyorsanız, bir meleğe dönüştürülmeyi bekliyorsunuz. Bu olmayacak. Bu durum hiçbirimizin nasihat edemeyeceği anlamına mı geliyor? Nasihat eden insanların kendileri hakkında: "Eh ben de çok iyi bir insanım insanlara nasihat etmem gerekiyor." şeklinde düşünmesi doğru mu sizce? Böyle düşünüyorlarsa bu kibirdir, kendini kandırmaktır, kendini yükseklerde görmektir. Bu dini bize ulaştıran o azametli insanlar, Resûlullah'ın (sav) ashabı (Allah hepsinden razı olsun), kendileri hakkında hiç iddialı düşünceleri yoktu.

Ebubekr-i Sıddık (ra) "Rabbim onların benim hakkımda bilmediği yanlarımı affet. Onların bende bulunduğunu sandıkları iyilikleri sen bana ihsan et." derdi. İşte ashabın özü, böyle derlerdi. Bu bir Müslümanın sahip olması gereken değişmez bir duruştur. Hiçbirimiz kurtarılmış kimseler değiliz ve "Ben yeterince iyi bir insan değilim." bahanesinin arkasına saklanamayız. O zaman mücadele et kendinle! "Ben kusursuz değilim, nasıl olur da bir şey diyebilirim?" diyemezsiniz! Ne siz kusursuzsunuz ne de bir başkası. Olamazsınız da. Ve ne de bu din sizden kusursuz olmanızı bekliyor. Sizden sadece kendinizi muhafaza etmenizi istiyor. "وَمَوْعِظَةً لِّلْمُتَّقِينَ" Bu kıssanın tamamı sizin için ibretlik teşkil ediyor ve "وَمَوْعِظَة" muttakilerin taşıması gereken çok derin öğüttür. Allah bizleri onlardan kılsın.

Şimdi sığır kıssasına geçiyoruz. "وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ إِنَّ اللّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَذْبَحُواْ بَقَرَةً" Musa (as) kavmine, "Allah size bir sığır boğazlamanızı emrediyor." (herhangi bir sığır) dediğinde, -" "بَقَرَةً" yani nekra, belirsiz, herhangi bir sığır-. Şimdi kıssanın arka planı İbranice İncil'de bulunmuyor, rastlanmadı. Eğer bir öldürme vakası olursa ne olacağına dair Musa'nın emirleri var. Bir emirler silsilesi gibi. "savaş olursa böyle, kıtlık olursa böyle, bir cinayet varsa ve katili bilmiyorsanız böyle yapın" gibi. Allah o zaman İsrailoğulları'nı farklı farklı şeylerle bu tarz şeyleri de nasıl keşfedecekleriyle sınamıştı. Allah onlara sayısız mucizeler göstermişti. Allah Kur'an'da şöyle buyuruyor: "وَآتَيْنَاهُمْ مِنَ الْآيَاتِ مَا فِيهِ بَلَاءٌ مُبِينٌ" "Onlara, her birinde açıkça bir imtihan bulunan, mucizeler verdik." (Duhan, 33) Yani mesela bir cinayet soruşturmasını bile bir mucize vesilesiyle çözüyorsunuz. Ve Tevrat'ın özeti ve o özellikle o zamanın fıkhında bir sığırı alır, onu kurban ederdiniz. Bu mutlak bir ritüeldi, onu kesen insanlar yıkanırlardı ve sığırın kanını alıp ölünün üzerine serperlerdi ve onun vesilesiyle ölen kişi anında uyanır, kendisini kimin öldürdüğünü ortaya çıkarır ve sonra tekrardan ölürdü. İşte Allah'ın İsrailoğullarına bahşettiği kolaylık...

Subhanallah! Onlara verilen şeyler... Cinayet mevzularını çözmede bile lüks içindeler. Tevrat bundan fazlasını söylemiyor. Sadece kefaret ve cinayet konularıyla ilgili bir iki bölüm ve onlarla ilgili detaylar. Size detayları okumayacağım. Ancak Kur'an'ın bunu açıklama şekline gelince, Kur'an kıssanın onların belirtmediği kısımları anlatıyor. Ve kısanın bu kısmında spesifik olarak bir cinayet gerçekleşiyor. Musa (as) eğer bir cinayet olursa böyle böyle yapın gibisinden genel şeyler söylemiyor. Bir tanesi zuhur ediyor ve Musa (as)'a geliyorlar çünkü kendi aralarında çözemiyorlar meseleyi. "Onu kimin öldürdüğünü bulmamız gerekiyor." diyorlar. Ve Musa (as) onlara bu talimatı veriyor, "Şüphesiz Allah size herhangi bir sığırı kurban etmenizi emrediyor." diyor. "Hiç şüphesiz Allah size emrediyor." şeklinde başlıyor. Eğer onlar kendisinin Allah'ın bir Peygamberi olduğuna iman etmiş olsalardı "Bir sığır boğazlayın." derdi. Resûlullah (sav) bize bir şeyi yapmamızı söyleseydi "Sen mi emrediyorsun yoksa Allah mı?" demezdik. Onu hemen yapardık. Çünkü "İşittik ve itaat ettik." Resûl konuştuğunda o Allah'tandır. Çünkü "O nefsinden konuşmaz." Ama Musa (as) biliyordu ki onlar kendisinin dediklerine saygı göstermiyorlar ve ümit ediyor ki Allah'ın söylediğine saygı duyarlar. Bundan sebep "Allah size söylüyor, emrediyor." diyor. "Size söylüyorum ahali, gerçekten, hiç şüphesiz Allah'tan, ben değilim. O size 'Bir sığır boğazlayın.' diyor!" Musa (as)'ın üslubu, Arapçanın diline göre onların ifade şekli şöyle, "Hadi bee bize somut bir tavsiye ver. Sığır boğazlamak da ne böyle? Biz sana cinayet var diyoruz sen gidin biraz sığır eti getir diyorsun." Bunu duymak bile istemiyorlar ve bu yüzden Musa (as) ikna edici bir dil kullanmak zorundaydı. Bir davayı kazanmaya çalışıyor gibiydi. Ahali ne dediğimi bir dinleyin. Gidip sadece bir sığır boğazlayın, herhangi birini. "قَالُواْ أَتَتَّخِذُنَا هُزُواً" Onlar da: "Sen bizimle alay mı ediyorsun." dediler." (Bakara, 67) Peygamberleriyle işte böyle konuşuyorlar. "Bizimle alay ediyorsun?" Bu arada bu "İşittik ve itaat ettik"ten sonra geliyor.

"خُذُواْ مَا آتَيْنَاكُم بِقُوَّةٍ" "Size verdiğimize sımsıkı sarılın" (Bakara, 63) "İşittik ve itaat ettik." dediler ama Allah onların aslında "İşittik ve isyan ettik" demek istediklerini biliyordu. İbranice'de ÂSîNA itaat demek ama Arapçada "عصينا" isyan ettik demektir. Demek istedikleri buydu ve işte imtihan geliyor. Musa (as) onlara sığır boğazlamalarını söylüyor. Onlar da "Şaka mı yapıyorsun? Ciddi misin?" diyorlar. Kıssaya devam etmeden önce bu kısmın Müslümanlar için ne anlam taşıdığını idrak etmemiz gerekiyor. Allah'tan gelen emirler var ve siz Allah'ın her bir emri hakkında mantık yürütemezsiniz. Ben ya da siz, hiçbirimiz bu konumda değiliz. Olmamız gereken yer şudur, evet bu din sormak, sorgulamak ve sonuca varmak üzerine kuruludur. Ama temel hakikate baktığımızda bu kitap vahiydir, Muhammed (sav) Allah'ın Resûlüdür. Sormak istediğiniz kadar soru sorun, O'nun bir peygamber olduğunu nereden

biliyorsun? Güzel, bunlar makul sorular. Allah bu dini körü körüne kabul etmenizi istemiyor. "Ben Allah'a bir basiret üzere davet ediyorum." (Yusuf, 108) Tam bir kavrayışla. Sizden körü körüne bu dine girmenizi talep etmiyorum. Dinimiz bu değil.

Ama bu kitabın Allah'ın kitabı, O'nun Allah'ın peygamberi olduğunu, kabul ettikten sonra emirler hakkında "Bu akşam namazının üç rekât olması mevzusu... Bunu bana açıklayabilir misin? Aklıma yatmıyor. Neden yatsı 4? Çünkü bana mantıklı gelene kadar namaz kılacağımdan emin olamıyorum." diyorsunuz. Bu açıklandıktan sonra zekâta geliyor mevzu. "%2.5?... %2.25 ya da %0.25 olsa nolur? Neden %2,5?" Eğer bu tarz sorular sormaya başlarsanız size ne olacağını söyleyeyim. Bu soruların arkası kesilmeyecek. Ve eğer bu dini "Ben tatmin olana kadar, Allah'ın her emrinin altındaki akla mantığa uygun, makul sebepleri bulmadan onları uygulamayacağım." gibi bir şeye dönüştürürseniz yanlış dindesinizdir. Sorabileceğiniz iki tür soru vardır. Biri "Neden her halükarda İslam'a, Kur'an'a ve Muhammed'e (sav) inanmam gerekiyor?" gibi. Diğeri de "Bu gerçekten Allah'ın dediği, demek istediği mi? Bu anlama geldiğinden nasıl emin olabiliyoruz?" şeklindedir. Allah'ın ve Resûlü'nün (sav) ne istediğini araştırın. Araştırmanızı yapın sorularınızı sorun. Neden bunu söyledi? değil. Bunu söyledi mi? Bu makul bir soru. "Bunu gerçekten söyledi mi? Demek istediği bu muydu? Yapmamız gereken bu mu?" Bunların hepsi sorulabilir ve iman ettiğiniz zaman sorabileceğiniz türden sorular. Eğer henüz iman etmediyseniz "Neden?" sorusunu sorabilirsiniz. Ama bir kere iman ettiniz mi "Neden?" yok. "Ne/Ne zaman/Nasıl?" var artık. Bunlar makul sorular.

Ama burada onlar zaten dine girdikleri halde gelmiş "Bu mantıksız. Neden bir sığır boğazlayalım ki? Dalga mı geçiyorsun? Cinayeti ne yapacağız?" diyorlar ve Musa (as) bu "Mantıksız"ı duyuyor ve gerçekten çok sinirlenir. Çünkü bunu dediklerinde "Sen" bizimle dalga mı geçiyorsun? demişlerdi. Musa (as) bir şey söylememişti hâlbuki. Demişti ki: "إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ" Size bunu emreden Allah. Yani "sen bizimle dalga geçiyorsun, şaka yapıyorsun, vaktimizi ziyan ediyorsun" dediklerinde Musa (as) onların kiminle alay ettiğini görüyor: Allah (cc). Allah'a cevap veriyorlar. Bunu Musa (as)'ın karşısında yapıyorsunuz, yumruk falan atabilirdi. Hemen diyor ki: "أَعُوذُ بِاللَّهِ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ" "Cahillerden olmaktan Allah'a sığınırım." Cahil Arapçada iki şeyin zıddıdır. Alim'in zıttıdır. Yani bilen kişi alim, bilmeyen kişi de cahildir. Cahil aynı zamanda Hâlimin zıttıdır. Yani bir şeye katlanan, müsamaha gösteren kişi. Bu yüzden duygularına hakim olamayanlar da cahil olarak adlandırılabilirler. Yani hem akademisyen hem de bir cahil olmanız mümkün, mesela yolda cahilce araç kullanıyorsunuzdur. Yani Musa (as) diyor ki: "Öyle bir şey söylediniz ki dişlerinizi sökesim geliyor, bunu yapmak üzereyim ama sabrımın taşmasından, kendime hakim olamamaktan

Allah'a sığınırım." Çünkü size daha önce ifade ettim. Musa (as)'ın öfkesi azımsanacak cinsten değil. Allah onu "واستوى" olarak tanımlıyor. "استوى" katılaşmış ağaç kabuğu demek oluyor tam anlamıyla iri yarı. Yani size vurduğunda ölürsünüz. Bu gelir başınıza. Biliyorsunuz Allah taşı yarıp içinden on iki pınar fışkırtıyor, o Musa (as)'ın asasıydı. Bu gücün göstergesidir.

Her neyse "قَالُواْ ادْعُ لَنَا" dedikler ki... "Tamam, tamam" Özür dilemeye çalışıyorlar. Eğlenceli bir şey olduğunu düşünüyorlar. "قَالُواْ ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّن لَّنَا مَا هِيَ" "Bizim için Rabbine dua et onun ne olduğunu bize açıklasın." Neyin ne olduğunu? Sığır. Ona gidip sığırın olduğunu bulmasını mı istiyorlar? Sığırın ne olduğunu bilmiyor musunuz? Size bir sığırı boğazlamanızı söylüyor ve siz de sığırın ne olduğunu soruyorsunuz. Hangi sığır kesilmeli demediler. Sadece "O ne?" dediler. Bu sığır kesme talimatına karşı verilebilecek en aptalca soru. Neyi kesecektik bulabilir misin bir? Ahmak herif sana sadece bir sığır kesmeni söyledim "O ne?" diyerek ne yapmaya çalışıyorsun? Bu onların salak gibi görünmeye çalışmalarıdır aslında. Allah burada dinde her zaman kasıtlı olarak aptalca sorular soran ikiyüzlü bir grubun olacağını anlatıyor burada.

Dinde her zaman kasten aptalca sorular soran insanlar olacak. Ve bunu sizi üzmek için yapacaklar. Bayram geliyor ve bayram buluşmasına gittiğinizde yanınızda oturan kişi mescide gelmeyen biri olur. Çünkü bayram. Yüzünüzde sakal görüp ramazanda teravihleri kıldığınızı, itikâfa girdiğinizi duyduklarında din hakkında acayip saçma sorular soruyorlar. Aman Yarabbi! Haram, şirk, küfür, nifak... Hepsi bir cümlede. Ben nasıl? Ve size bunu yapmayı seviyorlar. Çok seviyorlar ve bu gülünç soruları sordukları zaman kendilerince eğleniyorlar ki sorularının gülünç olduğunu biliyorlar. Bunu komik buluyorlar. Ve bu hastalık hep var. Bunu Musa (as)'a da yapıyorlar. Açıkçası Allah şakalarını onlara iade ediyor. Bu yüzden Musa (as) Allah'a sığınıyor. Bunun saçma bir soru olduğunu da biliyordu üstelik. "Rabbim bana söyledikleri bu..." Allah (cc) diyor ki sıkıntı yok, onlara eşlik etmeye devam et ve işte söyleyeceğin şey. Allah da Musa (as) da onların ahmaklıklarını biliyordu ama Allah şuna karar veriyor, size daha önce de dediğim gibi, insanlar yanlış yoldan gitmek istediklerinde Allah ne yapar? Daha fazla kapı açar. Bırak yine sorsunlar. Allah onların ne soracağını biliyor muydu?

Allah onların rengi soracaklarını biliyordu. Bunu ilkinde cevaplayabilirdi. Diyebilirdi ki "Allah sizden sarı renkli, herkesin bakakaldığı bir sığır boğazlamanızı istiyor." Yani sonraki sorulara mahal vermeyebilirdi. Allah önceden biliyorsa bu şekilde cevaplar, açıkçası bir öğretmen olarak böyle yapıyorum, uzun zamandır eğitimle ilgileniyorum ve bir öğrenci elini kaldırıp soru soracakken "bekle" deyip o daha sorusunu sormadan cevap verdim. Sorun

bu muydu dediğim de onayladı. Çünkü biliyorum. Yüzüne baktığımda bakışlarından elif lam hakkında soru soracağın belli oluyor. Bu bakışı çok kez gördüm. Allah onların ne soracağını biliyordu. Her şeyi önceden ele alabilirdi. Ama Allah devam ettirmek istiyor çünkü "اللّهُ يَسْتَهْزِئُ بِهِمْ وَيَمُدُّهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ"

"Gerçekte Allah onlarla alay eder; azgınlıkları içinde bocalayıp dururlarken onlara mühlet verir." (Bakara, 15) Bunu daha önce teoride söylemişti şimdi uygulamada görüyoruz. Sonra Musa (as) onlara tekrardan gelip dedi ki: إِنَّهُ يَقُولُ Muhakkak Allah diyor ki: -Musa (as) direk cevabı verebilirdi ama her defasında "Ey ahali hiç şüphesiz Allah böyle buyuruyor ben değil:" diyor- Bunu iki defa söylüyor. "إِنَّهَا بَقَرَةٌ لاَّ فَارِضٌ وَلاَ بِكْرٌ" 'Ne yaşlı ne körpe bir sığır' "فرض" Arapçada kesmek anlamına da gelir. Kesme anlamı veren kelimelerden biri. Yani bu sığırın genç yaşları kesilmiş, geride bırakılmış. Yani Allah onlara diyor ki bu sığır ne yaşlıdır ne de genç. "عَوَانٌ بَيْنَ ذَلِكَ" ikisinin arasında bir yaşta. Orta yaşlı.

"عَوَانٌ" kelimesi "عون"'dan gelir. Çokça yardımı dokunan anlamına gelir. Güçlü, sağlam demektir. Çok genç olan fazla yük taşıyamadığı için ekip biçmede pek bir faydası olmaz. Çok yaşlı olanın da sütü yoktur artık eti de pekiyi olmaz zaten. Olgun bir yaşta. "فَافْعَلُواْ مَا تُؤْمَرونَ" "Size emredileni yapın!" Hemen yapın. Şimdi.

Onlar soruyu ilk sorduklarında kelime sığır idi. Ve onların da "Biraz daha açıklayabilir misin?" demeleri için aptal olmaları gerekirdi. Burada dinimiz hakkında ne öğreniyoruz? Öğreniyoruz ki Allah her şeyi basit tutuyor. Biz neyi seviyoruz? Karmaşıklığı. "Bu çok basit geldi biraz daha açıklayabilir misin? Bazı şartlar ekleyebilir misin?"

Ben fakih değilim kesinlikle. Bunu söyledim diye başım belaya girebilir ama burada size bir meseleyi anlatmak zorundayım. Sakal üzerine çalışma yapmak istedim. Sadece kendim için. Bu konu hakkında çok konuşmak istemiyorum çünkü fıkıh alanına giriyor. Sadece not düşmek için buraya. Birçok fıkıhçıya düşüncelerini sordum, şu uzunlukta bu kısalıkta, falanca genişlikte olmalı vs... Sonra da Dr. Akram Nadwi'ye gittim. Bir köşede oturdum ve kendisine "Şu sakal mevzusunu anlamama yardım edebilir misiniz?" dedim. "Sakal hakkında neyi anlamadın?" dedi. "Gereksinimleri neler?" "Yüzünde olması gerekiyor." dedi. "Ama ne uzunlukta? Kalın mı ince mi?" "Dinle." dedi. "Sana sakalın özelliklerini göstereyim. Yolda yürüyen biri var, sana doğru geliyor. "Bu adamın sakalı var." diyebiliyorsan o sakaldır. "Bu kadar mı?" dedim. "Evet. Bu kadar." dedi. Gayet basit olan şeyler var ve biz onları ne hale getirmek istiyoruz? Aman Yarabbi! Bir cetvel alalım. He iyi tamam sakalın var. Altı buçuk inç olması gerekiyor falan... Nereden çıkardınız bunu? Bu şekilde kuruntuları olan insanlar var.

Ancak dinde farz olan, kesin şeyler vardır. Çok net ve basittirler. Ama kurcalamayı seviyoruz. Biraz daha karmaşık hale getirmeyi istiyoruz. Ve bu da bizim dinimizin güzelliklerindendir ki "Allah sizin için kolaylık diler." (Bakara, 185) Neden Resûlullah (sav) tebliğ için gönderdiği sahabelerine "kolaylaştırın." dedi? Çok hayret vericidir ki genç hocalar, İslami ilimlerden yeni mezun olanlara soru sorduğunuzda cevaplar her zaman karmaşıktır. Ancak ne zaman 30-40 yıllık hocaları görsem cevapları her zaman basittir. Her zaman. İnanılmaz! Öğrenmeyle uzun süre haşır neşir olunca bir süre sonra dank ediyor. "Anlayabiliyorum, oldukça basit bir mesele." Ama gençken bilgiye o kadar fazla maruz kalıyorsunuz ki bir şeyler karmaşık olmadığı sürece doğru değillerdir gibisinden düşünmeye başlıyorsunuz. Çünkü büyük laflar etmeden doktora derecesini nasıl elde edebilirsiniz ki? Karmaşık sözcükler kullanmanız gerekiyor. Ama kitap, bu din çok güzel bir şekilde basit kılınmış. Gayet basit tutabilirdiniz. Herhangi bir sığır, git yerine getir. Ama aptalca davranman icap ediyor. Öyleyse Allah'tan bir ceza olarak, kurallar daha katı oldu. Orta yaşlı bir sığır bulman gerekiyor. Hâlbuki yaşlı ya da genç veyahut da ucuz bir sığır alabilirdin. Ama şimdi en pahalısını, en iyisini bulup kesmek zorundasın. Ama ahmakça davranmayı sürdürdüler.

"قَالُواْ ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّن لَّنَا مَا لَوْنُهَا" Onlar: "Bizim için Rabbi'ne dua et; onun rengi nedir; bize bildirsin." dediler. Musa (as) Rabbine gelir der ki Allah'ım ahmaklıklarının sonu gelmiyor. Neden bilmiyorum. Ben sormaktan bile haya ediyorum ama sordukları şey bu. Tekrardan bir soru aldığınızı düşünebiliyor musunuz? Çünkü bu soruyu Allah'a sormanız gerekiyor. Allah'ım bunlarla ne yapacağım ben bilmiyorum. Böyle yapan diğer kavimler için Allah'ın ne dediğini bilebilirdiniz? "Onları kendi haline bırak." "Kendini bilmez kimseler onlara laf attığında «Selam!» derler." (Furkan/63) Ama Allah onların kendi kuyularını daha derin kazmalarına müsaade etmek istiyor. Git ve onlara de ki: "إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ صَفْرَاء فَاقِعٌ لَّوْنُهَا تَسُرُّ النَّاظِرِينَ" "Diyor ki: o, bakanlara ferahlık verecek sapsarı bir inektir" Biraz gezmişliğim oldu. Sarı sığıra pek fazla rastlamadım. Amerika'nın orta batı bölgesine gittiniz mi hiç? Ya da Texas'ın bazı yerlerine? Çok fazla inek var ama sarı renkte olanı... Çok az bulunur. Sarı renkte olmasının yanı sıra, bakanlara huzur veren bir sarı. Kimisi bu tanımlama için, sarı zaten yeterince zor, sarı bir sığırı nereden bulacağız? Diyor.

"فَاقِعٌ لَّوْنُهَا" Rengi öyle çarpıcı ki ona baktığınızda güneşe bakıyormuşsunuz gibi oluyor. Altın sarısı. Altından bir sığır! Bu bana bir şeyi anımsatıyor. Sizler altından bir buzağıya tapmadınız mı? Allah'ın altın sarısı bir sığırı boğazlayın demesi sizler daha önce yaptığınız şeyi tekrarlıyorsunuz demesi gibidir. Öncesinde altın bir buzağıya taparak şirk koştunuz, şimdi de Allah'ın emirlerini sorguya çekerek, O'nun Rab olma sıfatına karşı gelerek aynı şeyi yapıyorsunuz.

Eskiden o heykeli yıktığınız gibi şimdi o altın sığıra benzeyen bu sarı sığırı boğazlamak zorundasınız. Allah bu şekilde onlarla alay ediyor. Görebildikleri bir şeye ibadet etmek istiyorlardı sorun bu. Göremediğimiz bir şeye nasıl olur da ibadet ederiz? O heykeli yapmalarının bütün mantığı buydu. Allah diyor ki ona bakanlar mesrur olurlar. Buldukları sarı sığıra hayranlıkla bakarlar. Bunların hepsi daha önce işledikleri cinayetten dolayı Allah'ın kendileriyle alay etmesidir. Ama böyle olması doğal tabi. Yolda giderken bir çiftliğin yanından geçiyorsunuz ve güneş ışığında parıl parıldayan bir inek varsa çocuklarınız hayretle bakacaktır. Bu ne böyle! Süper Saiyan İneği! "تَسُرُّ النَّاظِرِينَ" Bakanlara keyif veren. Şimdi bulmak kolaylaştı mı yoksa zorlaştı mı?

Ahmakça sorular sorduğunuzda Allah'ın dini zorlaşır mı kolaylaşır mı? Zorlaşır. Ve yerine getirmek imkânsız hale gelir, daha fazla şeye mal olur sizin için. Soru sorun ama mantıklı sorular sorun. Dine puan vermek için soru sormayın. Onu pratize etmek sizin için zorlaşır. "قَالُواْ ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّن لَّنَا مَا هِيَ" Hmm inanılmaz. Git de Rabbine söyle onun ne olduğunu bize açıklasın. Onun ne olduğunu mu? Bu sizin ilk sorunuz değil miydi? İlk soruları "O nedir?" idi. Son soruları da ne şimdi? "O nedir?" Tamamen aynı soru? Dinle alay eden ahmaklar hakkında ne öğreniyoruz burada? Sordukları soruya mantıklı bir cevap vermiş olsanız dahi, 20 dk sonra yine aynı saçma soruyu soracaklardır. Böyle kuzeniniz ya da amcanız falan varsa bilirsiniz, her bayram aynı saçma soruları sorarlar. Aynı soru. Her defasında cevapladınız. Ama pes etmiyorlar. Nedir o? "إِنَّ البَقَرَ تَشَابَهَ عَلَيْنَا" "Bize göre o özellikler birçok sığırda var." Bu sığır meselesi, dikkat edin sığır değil bütün bu sığır mevzusu diyorlar, bize çok karışık geldi.

"وَإِنَّآ إِن شَاء اللَّهُ لَمُهْتَدُونَ" Peki tamam bu son soru. "Allah dilerse biz elbette hidayete erenlerden oluruz." Yani diyorlar ki, şüphesiz bu bizim hatamız değil Allah'ın dileğidir. Biz doğru yolu bulmaya hazırız ama sorun henüz Allah'ın onu bizim için murad etmemiş olmasıdır. Bu da dinle alay eden insanların bir başka özelliğidir. Dini çiğniyorlar ve sonra da biz böyleyiz çünkü Allah böyle olmasını diledi diyorlar. Durumlarından Allah'ı sorumlu tutmak istiyorlar. "قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ لاَّ ذَلُولٌ" Dedi ki: "Kuşkusuz, O, diyor ki: boyunduruk vurulmamış, bir sığırdır." "ذَلُولٌ" kelimesi zilletten gelir. Yani evcilleştirilmemiş, istediği yere gidebilecek türden bir sığır. Şimdi nasıl güçlü, altın sarısı, orta yaşlı ve hiç çalıştırılmamış bir sığır bulacaksınız? Sığır bakmanın tek amacı onu çalıştırmaktır. "وَلاَ تَسْقِي الْحَرْثَ" Hiç ekin sulamamış, bilirsiniz sığırın üzerine su dolu kovalar taşıyan bir sopa koyarsınız. Hiçbir şey taşımadı. "مُسَلَّمَةٌ" Güçlü, kusursuz. Kaslı bir sığır ve hiç kullanılmamış, olgun

yaşında... “لاَّ شِيَةَ فِيهَا” Üzerinde en ufak bir leke, kusur yok. Sığırın her yerini kontrol edin eğer en ufak bir leke varsa üzerinde, o altın sarısı sığır değildir. Kusursuz, altın sarısı, orta yaşlı, kullanılmamış, dokunulmamış son derece pürüzsüz bir sığır bulmanız gerekiyor. Bunu nereden bulacaklar?

“قَالُواْ الآنَ جِئْتَ بِالْحَقِّ” “İşte tam şimdi gerçeği ortaya koydun.” dediler, alaylı bir şekilde. Şimdi yerine getirebiliriz. Ve kıssaya göre işledikleri bu cinayet bir iç savaş yol açmak üzereydi. Birbirlerini öldürmek üzereydiler bu yüzden cinayeti çözmek zorundaydılar. Aksi takdirde kan gövdeyi götürecekti. Çaresizce bu sığırı aradılar ve buldular, bu arada bunu bizim tarihçilerimiz söylüyor yani bizim kaynaklarımızdan. İsrailiyat'ta bulunmuyor. Sonunda bu sığırı bir çiftlikte görüyorlar. Sahibi olan gencin sahip olduğu tek sığır bu. Babasından ona kalmış ve onu hiç çalıştırmamışlar. Ve diyor ki ben onu satmıyorum. “Lütfen sat onu.” “Peki satacağım. O ağırlığınca altın eder.” Sizce altını nereden buldular? Eritmiş oldukları sığır. Yani bu sığırı boğazlamak için onu getirip bunu aldılar. Onlara biraz pahalıya mal oldu. “فَذَبَحُوهَا وَمَا كَادُواْ يَفْعَلُونَ” “Nihayet o sığırı kestiler. Neredeyse bunu yapmayacaklardı.” Ancak tabii ki bu detaylar kesin değil, bunun olduğundan kesinlikle emin değiliz ama kesin olarak bildiğimiz bir şey var: “Nihayet o sığırı kestiler. Neredeyse bunu yapmayacaklardı.” Yani Peygambere karşı gelmeye çok çok yakınlardı. Bu kıssayı yarın tamamen bitireceğiz inşallah.

Allah bizleri Hakim olan Kur’ân'ı ile mübarek kılsın, ayetlerinden ve hikmetli zikrinden faydalanmayı nasip etsin.

26. Bölüm

“Hani siz bir kişiyi öldürmüştünüz ve bu konuda birbirinize düşmüştünüz. Oysa Allah, gizlediklerinizi açığa çıkaracaktı. Bunun için de: 'Ona (cesede, kestiğiniz ineğin) bir parçasıyla vurun' demiştik. Böylece, Allah ölüleri diriltir ve size ayetlerini gösterir; ki akıllanasınız. Bundan sonra kalpleriniz yine katılaştı; taş gibi, hatta daha katı. Çünkü taşlardan öyleleri vardır ki, onlardan ırmaklar fışkırır, öyleleri vardır ki yarılır, ondan sular çıkar, öyleleri vardır ki Allah korkusuyla yuvarlanır. Allah yaptıklarınızdan habersiz (gafil) değildir.” (Bakara, 72-74)

“Rabbim, benim göğsüme genişlik ver, işimi kolaylaştır; dilimden de şu düğümü çöz ki sözümü iyi anlasınlar.” (Tâhâ, 25-28)

Tekrardan herkese Es-Selamu Aleyküm ve Rahmetullahi ve Berekâtuhu.

(*Küçük bir çocuğun kıraati ile ders başlıyor.*) Bayyinah Enstitüsü’nün müstakbel başkanının müthiş kıraatini duydunuz bugün. Hamd olsun. Allah gençlerimize Kur’an sevgisi nasip etsin ve ailelerini mükâfatlandırsın. Ve onları kıraati aşıp daha da ilerleyen nesillerden etsin. “وَاِذْ قَتَلْتُمْ نَفْسًا فَادّٰرَءْتُمْ فِيْهَاۗ” inek kıssasını bitirmek üzereyiz artık. Ve bu son ayet ve aslında size tüm olan şeyler hakkında bir arka plan sunuyor. Neden Musa (as) onlara bir inek kurban etmelerini söylüyor? Size Yahudiler tarafından bir arka plandan bahsetmiştim. Ama Kur’an’dan referans vermemiştim.

Bu ayet aslında ne olup bittiğiyle ilgili. “وَاِذْ قَتَلْتُمْ نَفْسًا” “Birini öldürdüğünüzde.” “فَادّٰرَءْتُمْ فِيْهَاۗ” Bu kelimeye sonra geleceğim; ama şimdi özetle çevireyim, “Sonra size gelen suçlamaları başkalarına itince” Anlamlardan biri bu. Birbirinizi parmakla gösterip “Ben yapmadım! O yapmış olmalı” demek. “فَادّٰرَءْتُمْ” kelimesinin anlamlarından biri bu. “وَاللّٰهُ مُخْرِجٌ مَا كُنْتُمْ تَكْتُمُوْنَۚ” “Allah kesinlikle sakladıklarınızı ortaya çıkaracak.” “فَقُلْنَا اضْرِبُوْهُ بِبَعْضِهَاۗ” “Böylece (ineğe) ‘vurun’ dedik.” Yani kurban edilen hayvanın bir parça etini alın ve cesede vurun. “ه” burada dişil olan nefs için. Yani bulduğunuz sarı ineğin etinden parça alın ve katledilen kurbanın üzerine fırlatın. “كَذٰلِكَ يُحْيِ اللّٰهُ الْمَوْتٰى” “Allah ölüleri böyle diriltir.”

"وَيُرِيكُمْ اٰيَاتِهٖ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ" "Siz anlayasınız diye mucizevî ayetlerini gösterir." (Bakara, 73) Kur'an'da esasen anlatılan bu. Ama size şu ana kadar okuduğum kadarıyla Allah "Tüm bunlar bir cinayet sebebiyle oldu ki siz de hiç sorumluluğunu üstlenmemiştiniz." "Birbirinizi suçluyordunuz." diyor. Allah'ın bu problemi çözme yolu da bir mucizeydi. Bu da ineği kurban ettiklerinde ve bir parça eti cesede fırlatıldığında cesedin dirilmesi. Cesedin de gerçek suçluyu göstermesi ve tekrar ölmesi. Allah problemi böyle çözüyor ve mucizelerini böyle gösteriyor. Bu ayetlerle ilgili ilk bizi meraklandıran şey şu, "Eğer bunların sonucu bunu yapmaksa, neden en başta değil de en sonda söyleniyor?" Bu tüm kıssanın başlangıç noktası. Yani olayların diziliminin sıralı olması anlaşılır bir şey, Kur'an'dan şöyle bir şey bekliyoruz, "وَاِذْ قَتَلْتُمْ نَفْسًا فَادّٰرَءْتُمْ فِيهَاۜ وَاللّٰهُ مُخْرِجٌ مَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَۚ" (Bakara, 72)

"وَاِذْ قَالَ مُوسٰى لِقَوْمِهٖٓ اِنَّ اللّٰهَ يَأْمُرُكُمْ اَنْ تَذْبَحُوا بَقَرَةًۜ" (Bakara, 67) Yani kronolojik olarak kıssa böyle gitmeli. Ama garip bir şekilde kıssa ters çevrilmiş. Tüm kıssa önce anlatılıyor, sonra da kıssanın ilk sayfası en sonra konmuş gibi. Neden böyle peki? Birkaç önemi var. En azından birini söylemek gerekiyor. Bu da şu; Allah esasen bize diyor ki, cinayet problemini çözmek en önemsiz meseleydi. Kur'an'ın önceliği size kıssa, tarih anlatmak değil. Kasabanın adı yok, ölenin adı yok. "نَفْسًا" Biri öldürülmüş işte. Katil ve maktul kim? Bahsedilmiyor. Allah, Musa (as)'ın O'nunla nerede konuştuğuyla ilgili, ne zaman geri döndüğüyle ilgili bilgi vermiyor. Birçok detay atlanmış. Niçin? Kıssadaki tüm detayların atlanmasındaki amaç nedir? Çünkü tüm bu anlatının amacı öncelikle iki şeyi vurgulamak.

Birincisi, Allah'ın İsrailoğulları'na ne tür nimetler bahşettiği. Onların sarfınazar ettiği nimetler yani. İkincisi, İsrailoğulları'nın işlediği suçlar. Ve bu suç listesinde Allah'a göre cinayet en önemsizi ve peygamberle ve Allah'ın emirleriyle alay etmek en önemli suç. Yani bu cinayet bahsi ikincil pozisyonda. Ve suç olarak dalga geçmeleri, ki surenin sonraki ayetlerine öğreniyoruz.

"وَالْفِتْنَةُ أَشَدُّ مِنَ الْقَتْلِ" (Bakara, 191) "وَالْفِتْنَةُ أَكْبَرُ مِنَ الْقَتْلِ" (Bakara, 217) Fitne, musibet, yozlaşma cinayetten çok daha kötü! Yani tüm bunlar kıssanın özeti gibi. Zaten içinde bulundukları fitne, kıssada bahsedilen tek bir suçtan daha kötü. Biraz ilerlediğinizde neden bu gizemi çözmeye çalıştıklarını fark ediyorsunuz. Belki de birkaç cevap "فَادّٰرَءْتُمْ" kelimesinde saklıdır, ki size suçu kendinizden başkasına itelemek ve başkasını suçlamak diye açıklamıştım. "Ben değilim o!" "درء" kelimesinin kökü "savaşmak için hazırlanmış biri" anlamında. Güçlü bir kral savaşa hazırdır. Başka bir formu çok hızlı bir şekilde ve son derece

başkalarına karşı zırhlı ve tehlikeli olmaktır. Yani cinayet meselesiyle ilgili kontrol kaybedilince tüm kavimde bir savaş patlak verecekti. Ve şunu anlamanız gerek, kavimlerden oluşan toplumlarda, Araplarda bile, kontrolün kaybolması için illa cinayet gibi bir sebep olması gerekmez. Birkaç kelimeyle bile kaos çıkabilir. Burada bir de cinayet vakası var. Ve kim kimi suçlarsa bir savaş çıkabilir. "فَادّٰرَءْتُمْ"un bir anlamı bu.

Bir anlamı da kendinizi savunup aynı anda ciddi bir şekilde başkalarını itham etmek. Dilbilimsel manada bu kelime genelde savaş bağlamında kullanılan bir kelime. Ve çok, çok büyük sorunlar ortaya çıktığında. Yani bu cinayet vakası öyle herhangi bir cinayet vakası değildi. Kavmi paramparça edecek bir vakaydı. Bunun yanı sıra şu da bilinmeli ki Kur'an'ın öğretileri o kadar birbirine bağlı ki aynı surede sonraki ayetlerde "وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيَاةٌ" (Bakara, 179) var. Ve kısas fikri, İncil açısından bakınca "göze göz" gibidir, ama İbranice İncil'de kısas kanunu buradaki gibidir. Eğer biri öldürülmüşse, bir hayvanı kurban etmeniz gerekir. Kanını maktülün üzerine akıtırsınız sonra Allah'ın mucizesiyle maktulü dirilir ve parmakla katili gösterir. Ama şuna bakın: "لَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيَاةٌ" kısası uygulayınca hayat olacak. İsrailoğulları için gerçekten hayat oldu. Maktül her kısasta dirildi. Bu da hala günümüze kadar gelen tevratta bile vardır. "فَادّٰرَءْتُمْ فِيهَا" "Birbirinizi suçladınız," burada başka şey daha söylemeliyim. Kim kimi öldürüyor? Müslüman Müslümanı mı öldürüyor? Peygamber yaşarken? Musa (as) onların arasında. Ama o kadar kötüleşmişler ki birbirlerini öldürmekle uğraşıyorlar. Bunun üzerine bir de birbirlerini suçluyorlar. Allah bize Müslümanın Müslümanı öldürdüğü, katlettiği iğrenç bir cinayetin aslında yozlaşan İsrailoğulları'ndan kalan bir miras olduğunu öğretiyor.

Bir insanı katletmeyi basit gördüğünüzde ve kimse sorumluluk almak istemediğinde, bu bir toplumun öldüğünün belirtisidir. Kısas gerçekleşene kadar. Karşılığı kısası olana kadar, insan yaşamı ve hakkı korunana kadar, toplum ölü sayılır. Ve ne olduğuna bir bakın, bir cinayet açıklığa kavuşturulmadıysa ne olur, kitlesel ölüm gerçekleşir. İç savaş çıkar, kaos olur ve herkes ölür. Allah cinayetin ağırlığıyla ilgili ne diyor? "كَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَمِيعاً" (Maide, 32) "Birini öldürdüğünüzde tüm insanlığı tamamen öldürmüş gibi oluyorsunuz."

Bu arada bu ayet de İsrailoğulları içindi. Ve bu ayet sadece kıyamet günü için olan bir günah değil Allah kıyamet günü "Bu cinayet tüm insanlığın cinayetine eşdeğer" diyecek. Ama bu dünyada da bir cinayet vakası sonuçlanamadıysa, daha fazla cinayet vakasına kapı açmış oluyorsunuz. Böylece tüm insanlığı

öldürüyorsunuz. Cinayet en büyük suçlardan biri, değil mi? Bundan düşüğü artık önemli olmuyor, cinayetin üstü örtüldükçe toplum içten içe çöküyor.

"وَإِذْ قَتَلْتُمْ نَفْسًا فَادَّارَأْتُمْ فِيهَا وَاللَّهُ مُخْرِجٌ مَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ" Allah kesinlikle ama kesinlikle bunu ortaya çıkaracak. İsm-i fail kullanılmış. "وَاللَّهُ مُخْرِجٌ مَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ" Bu da surenin betimlemelerinden biridir, Allah'la ilgili ilişkilendirilen temalar, bu ayetlere kadar, birçok şeyi ortaya çıkarıyor. "فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقاً لَّكُمْ" (Bakara, 22) "Su ile topraktan size meyveler çıkardı." "فَادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُخْرِجْ لَنَا مِمَّا تُنبِتُ الأَرْضُ" (Bakara, 61) ayetini de görmüştük. "Rabbine dua et bize topraktan çıkarsın..." "يخرج منه الماء" ki taştan bile su çıktığını ilerde okuyacağız. Bu suredeki çok güzel bir paralelliktir. Ama ek olarak, bu surenin başından beri Allah bazı insanların inandıklarını söylemesinden fakat kalpleriyle inanmadıklarından bahsediyor, bu da bu temayla ilişkili. Söyledikleriyle hissettikleri tamamen farklı. "آمَنَّا بِاللّهِ وَبِالْيَوْمِ الآخِرِ وَمَا هُم بِمُؤْمِنِينَ" (Bakara, 8) gibi. Ya da "سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا" demeleri ama öyle hissetmemeleri. "سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا" demek istemeleri gibi. Yani bu zaten var olan bir temaydı, Allah onların içlerinde sakladıklarını ortaya çıkarıyordu. Ve tüm bu anlatı ne için? Başından beri İsrailoğulları'nın gizlediklerini açığa çıkarmak için. Aynı şekilde de bu cinayete teşebbüs edenler suçlarını gizliyorlar ve Allah onların gizlediklerini kesinlikle ortaya çıkarmayı takdir ediyor. Ama böyle diyerek Allah kıssadaki problemi çözmedi. "اخْرَجَ الله مَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ" demedi. "Allah sakladıklarınızı ortaya çıkardı" demedi. Bu, kıssayla ilgili olurdu.

"وَاللَّهُ مُخْرِجٌ مَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ" demek, "Allah sizin sakladıklarınızı ortaya çıkarmaya devam ediyor" demek. Yani Medine'deki İsrailoğulları'nı odak noktası haline getiriyor. Eski dönemlerdeki İsrailoğulları'na değil. "Nasıl katilleri açığa çıkarmak için ölüleri dirilttiysem, sizin kitaplarınızda gizlediklerinizi de öyle çıkaracağım." diyor. "Üzerinde çalıştığınız vahyi ve Muhammed (sav)'in peygamber olduğunu bilmeniz ve insanlardan gizlemenizi" Bu bir fitne ve fitne cinayetten daha kötüydü, hatırladınız mı? Yani Allah "Sakladıklarınızı açığa çıkarmada kararlıyım." diyor. Yani bu aslında tarihten geçiş yaparak günümüze dayanan bir meydan okuma. Ve bence bu, Allah en iyisini bilir ama Kur'an incelemesindeki en önemli özellik. Allah tarihten, doğadan bahseder, örnekler verir. Birçok farklı şekilde Allah ders verir.

Ama tüm bu derslerin ortasında direkt olarak "size" bir dönüş vardır. Direkt olarak ve ikazsız size dönüyor. Bu bir tarih dersiydi. Cesedi al, üzerine et fırlat,

her ne ise, yarısında Allah size "Aslında senden bahsediyorum!" diyor. Aynı şey Allah kalpler hakkında darb-ı mesel verince de oluyor. Ve onları taşlarla karşılaştırıyor. Taşlar hakkında konuşurken yarısında "Taşlar hakkında değil, senin hakkında konuşuyorum!" diyor adeta. Yani Allah asla kendini Kur'an'daki anlatıdan koparmana izin vermiyor. Sizi bir şekilde anlatıda olup bitenlere bağlıyor. Bu yüzden asla "Ben tarih öğreniyorum, dağları öğreniyorum, kıssa öğreniyorum, soyut bir şeyler öğreniyorum." diyemiyorsunuz. Bilimde, felsefede ve başka konularda görürsünüz. Okudukça kendinizden koparsınız. Öğretmenler size örnek vererek ellerinden geleni yaparlar ya da derse ara verip size "bağlanmaya" çalışırlar. Kur'an, asla sizle bağlantıyı kesmez. Sizi hep kendine çeker. "فِيهِ ذِكْرُكُمْ" (Enbiya, 10) "İçinde, sizin bahsiniz vardır, sizden bahsediyor." Allah bunu unutmanıza izin vermiyor.

Allah'ın bu prensipini unutmayın, bir meseleden bahsediyor ama aslında günümüzdeki hakikate parmak basıyor. "فَقُلْنَا اضْرِبُوهُ بِبَعْضِهَا" "Böylece (ineğe) 'vurun' dedik" "ها" maktül içindi. Şimdi talimata bakın. Bir şeye vurmayla ilgili olan bir talimatla ilk kez karşılaşmadık. "اضْرِب بِّعَصَاكَ الْحَجَرَ" (Bakara, 60) görmüştük. Bir sonraki ayette de göreceğiz. "فَانفَجَرَتْ مِنْهُ اثْنَتَا عَشْرَةَ عَيْنً" "Kayadan on iki göz fışkırdı" Bundan önce de Allah denizi ikiye yarmıştı. Nasıl oldu? Musa asayı yere vurduğunda. Yani "vurma" konsepti hep vardı. Ve hep bir hayatın kurtarılmasıyla ya da canlandırılmasıyla ilgili. Yani suya vurulması ve ikiye yarılması İsrailoğulları'nın yaşaması içindi. Taşa vurulunca su fışkırması onların hayatta kalabilmesi içindi. Şimdi yine vurma gerçekleşecek ve ceset dirilecek ki toplum yaşam sürmeye devam edebilsin. Çünkü eğer bu cinayet vakasını çözemezseniz birbirinizi öldüreceksiniz. Yani her bir vurmada bir hayat kurtuluyor.

İsrailoğulları söyleminde bu çok önemli bir konsepttir. Çünkü konuşma gerçekten çok sert. Allah gerçekten örnekleriyle çok sert vuruyor. Hatta harfiyen bunu onlara düşen yıldırımlara benzetiyor. Ama bazen yıldırımlar dersini almak için gereklidir. Bazen kolay yoldan öğrenmeyeceksindir. Allah her zaman yumuşak bir tonla ders vermeyecek, bazen sert de olacak. Ve ne zaman Allah'ın sert tonu kullandığını anlamanız gerek. Devamındaki vurma ve hayat kurtarma temayı devam ettiriyor. "كَذٰلِكَ يُحْيِ اللّٰهُ الْمَوْتٰى" "İşte Allah ölüleri böyle diriltir," Ama "Allah ölüleri böyle diriltti," demiyor. Bu da Kur'an'ın bir şey ifade ederek çok anlamlı hale getirdiğinin örneğidir. Burada içine dâhil edilen anlamları size listeleyeyim.

Öncelikle önümüzde İsrailoğulları'nın geçmişinden bir cinayet vakası var. Eğer vururlarsa problem çözülecek; çünkü maktül dirilecek. Dirilmedikçe kimin onu

öldürdüğünü açıklayamayacak. Bu ilkiydi. İkincisi, İsrailoğulları'na "Allah için ölüleri diriltmek bu kadar kolay!" deniyor; çünkü nasıl bu nefsi dirilttiyse, tüm insanlığı da öyle dirilecek. "O zaman kıyamet gününü unutmayın!" Ve bu da Musa (as)'a öğretilen ilk öğretiydi. "اِنَّ السَّاعَةَ اٰتِيَةٌ" (TaHa, 15) "Kıyamet yaklaşıyor." Ve size durmadan ne diyorum? Tüm Eski Ahit bağlamında tahrif edilen neydi? Kıyamet günü! Tamamen silindi. Ve Allah da bu kıssa da bile diyor "İşte Allah ölüleri böyle diriltir." Ve daha da ileri gidecek olursak, "كَذٰلِكَ يُحْيِ اللّٰهُ الْمَوْتٰى" İsrailoğulları'na bir mesaj. Ve "Allah ölüleri böyle diriltir, yani eğer kalplerinizi tükenmiş bulursanız ve kendinizi umutsuz vaka sanırsanız, hiç umudunuz yok diye düşünürseniz, tıpkı Allah'ın ölüleri dirilttiği gibi sizin kalpleriniz de dirilebilir."

Hala umudunuz var. Ve ayeti şununla bitiriyor, "وَيُرِيْكُمْ اٰيَاتِهٖ" "Size mucizelerini göstermeye devam ediyor" "Size ayetlerini gösterdi," demiyor. Geçmişle ilgili değil. Size şimdi bile ayetlerini gösteriyor. Diğer bir deyişle, suyun ikiye yarılışını gördünüz, bulutların sizi koruyuşunu gördünüz, taştan su çıktığını gördünüz, mennâ ve selvâyı gördünüz, yediniz. Bunların hepsini gördünüz. Ölünün dirilişini gördünüz. Ama ne var biliyor musunuz? Şimdi size en büyük ayeti, mucizeyi gösteriyor, o da Kur'an. Tüm bunların hepsini en büyük mucize olan Kur'an gölgede bıraktı. "Size mucizelerini gösteriyor." Ve bu ayetler diğer tüm ayetlerden farklı. Çünkü bunlar sizi düşündürüyor. "وَيُرِيْكُمْ اٰيَاتِهٖ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُوْنَ" Size mucizelerini, vahyi gösteriyor, siz düşünesiniz diye. Bu noktadan sonra, felsefi bir problem gibi görünse de dinimizde çok önemli bir konu olan bir şeyi konuşmamız gerek. Bu da kalp ve akıl ikilemi. "لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُوْن" dediğinde "عقل" kelimesini kullanıyor. Akıl buradadır. Akıl bir şeyi anlamak ve bir şeyi bağlamak demektir. "Kadın saçını topladı" cümlesinde "akıl" vardır. "عقال" eski Arapların ve günümüzde körfez ülkelerindeki Arapların örtüleri uçmasın diye kullandığı bir lastik gibi bir şey. Ama aslında halat gibidir. Amacı da develeri durdurmak içindi. Yoksa devenizi park edip Walmart'a gidemezsiniz, kaçıp gidecek, O yüzden "عقال"inizi kullanmanız gerekecek. Yani "عقال" denmesinin iki sebebi var. Birincisi kafanızda bulunması. Aklınız nerede? Burada. Bu yüzden akıl deniyor. Diğer bir sebep de hayvanı bağlamak. Yani "عقل"nın iki anlamı var, anlamak ve bağlamak.

Neden bunu anlamak çok önemli? "تَعْقِلُوْن"u düşünmek, anlamak olarak çevirirseniz bunu zihinsel olarak varsaymış olursunuz. Çünkü düşünmek ve anlamak hesaplanabilen süreçlerdir. Matematik ya da fizik dersinde düşünüp anlamanız gerekir. Ama bir Arap bu kelimeyi kullandığında özel bir şeyden

bahsediyordur. Bir insan probleminden. Bu da şudur, bazen duygusal olarak bazı şeylerin etkisi altında kalırız ve sağlıklı düşünemeyiz. Eğer aşırı derecede sinirliyseniz, düşünmeden konuşursunuz. Eğer aşırı derecede mutluysanız, düşünmeden bir şeyler yaparsınız. Eğer aşırı derecede üzgünseniz, düşünmeden bir şeyler yaparsınız. Ailemde bazı kişiler bazen gerildiklerinde düşünmeden bir şeyler yapıyorlar. Çok iyi araba kullanıyor, polisi gördüğü an gaza basıyor. Sonra öfkeyle şerit değiştiriyor ben de "Aman Allah'ım!" diyorum. Başka türlü asla kuralları çiğnemez. Ama polisi gördüğü an o kadar geriliyor ki...

Başka bir deyişle, bazen duygular sizin net bir şekilde düşünmenizi engeller. "عقل"daki fikir, sizin duygularınızı bağlamanız, kontrol etmeniz ve o şekilde net düşünmenizdir. Anladınız mı? Yani sadece anlamak değildir, duygularınızı kontrol etmek ve daha sonra anlamaktır. Yani korku, nefret gibi önyargılar olmadan net düşünebilmektir. Mesela bazen size birileri çok mantıklı bir şey söyler ama adamdan nefret ediyorsunuzdur. Adamın ne kadar mantıklı konuştuğu önemli değildir, ondan nefret ediyorsunuz! Size ne derse desin "Hayır!" tek cevap olacaktır. "Çok mantıklı!" "Hayır değil!" "Ama bak burada 2+2=4 diyor!" "Hayır, sen öyle dediğin için değil!" "Hala aptalsın!" Bazılarınız eşlerinizi düşünüyorsunuz, lütfen sakin olun.

Bu fikir neden İsrailoğulları için önemli? Çünkü İsrailoğulları ve hahamlar Resûlullah (sav)'i reddediyorlar. Kur'an'ın başındaki ilk mantıklı açıklama neydi? "خَتَمَ اللّٰهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ" Kalpleri mühürlendi. "Ondan nefret ediyorum! Bir Arabı kabul etmek istemiyorum, ondan daha iyiyim!" "Tüm kanıtlara bak!" "Görmek istemiyorum!" "Tevrat da aynı şeyi diyor ama!" "Hayır!" Bu kadar! Kibir onları ele geçirdi. Duymak istemiyorlar. İşte bu sizin aklınızı kullanmamanızdır. Çünkü kilitli olan ne? Kalp. Kalp öfkenin, korkunun, şüphenin, anksiyetenin, kıskançlığın olduğu yerdir. Tüm bu duygular ve psikolojik ya da ruhani sıkıntılarınız, Kur'an'ın üslubuna göre kalple ilgilidir. Derin düşünmek, ölçüp biçmek, kanıt toplamak, hakikati aramak akılla ilgilidir. Ama Kur'an'ın üslubuna göre sürücü koltuğunda kim var? Kalp var.

Kalp net değilse, istediğiniz kadar bilgi edinin, tüm kanıtları önünüze koyun, hiçbir önemi yok. Allah "Size mucizelerimi gösteriyorum!" diyor. "Aklınızı kullanasınız diye" diyor. Bu ne demek? "Size mucizelerimi gösteriyorum ki duygularınıza da rehberlik etsin." Rehberlik edince işte o zaman net bir şekilde düşünürsünüz. Allah'ın kitabının mucizelerinden biri de siz okuyup derin düşündükçe, sizin için hem ruhsal hem zihinsel bir deneyim olmasıdır. Kalbinizi ve aklınızı aynı anda ele geçirir. Bu inanılmaz bir şey. Anlayışınız ilerler, önceden gördüklerinizi çok farklı görmenizi sağlar ve aynı zamanda sizi gözyaşlarına boğar. Buna göre, bunlar insanın içinde bulunan iki farklı yetidir.

Kalp ve akıl birbirlerine bağlıdırlar. Ama iki farklı yetidirler. Sürücü koltuğunda kalp var demiştim size.

Size anlayasanız diye birkaç çağdaş örnek vereceğim. Bin kere vermiştim. Örnek vermekten utanmıyorum çünkü anlaşılmasını sağlıyor. Bir de İsrailoğulları'ndan örnek vereceğim. Tıp öğrencileri var mesela. Çok akıllılar. Ama sigara içiyorlar. Bir tanesi akciğerde uzmanlaşmak istiyor. Derslerinden hep AA alıyor. Ama sigara içiyor. Annesi ne zaman onu arasa ve evlenmek istediğini söylese ve annesi de 5 yıl sonra dese ve ona bağırsa, çocuk telefonu kapatıp yurttan çıkıp ne yapıyor? Sigara içiyor. Ve ertesi gün de sigaranın akciğerlere zararı hakkında sınavı var ve sınavdan 100 alacak. Ama yine de sigara içiyor. Neden sigara içiyor? "Ah, bazen stresli oluyorum da..." "Annem beni sinir ediyor, bu yüzden..." Yani demek ki aklından dolayı değil... Bir şey onun kalbini sıktığı için bunu yapıyor. Aklındaki tüm bilgilerin hiçbir önemi yok. Ve sigara paketini alma noktasında bile! Sigaranın üzerinde cerrah resmen hutbe vermiş. Ve bunun da hiçbir önemi yoktu onun için. Her türlü paketi açtı ve tüm paketi bitirdi, hiç sorun yok.

Yani hayat da böyle, biz makine değiliz. "Bir şeyin senin için kötü olduğunu biliyorsan, onu yapmayacaksın." diye bir hesaplama yapılmıyor. İnsanlar böyle değildir. Aslına bakarsanız, "Girmeyin" "Dokunmayın" yazılı bir şey görseniz, içinizden bir ses "Girmek istiyorum işte!" der. "Birazcık dokunabilir miyim?" "Işığı kapatmayın!" Diğer tüm elektrik düğmelerini bırakıp ona odaklanacaksınız. "لاَ تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ" (Bakara, 35) O ağaca yaklaşacaksınız ve dokunacaksınız. Yani akıl meselesi değil kalp meselesi. Bunu anladığınızda Allah "لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُون" diyor. "Aklınızı kullanasınız diye." Üslubun kendisinde mana saklı, eğer kalbiniz doğru yerde değilse net düşünemeyeceksiniz. Eğer kıskançlığı hırsı ve diğer şeyleri kalbinizden çıkaramadıysanız düzgün düşünemeyeceksiniz.

Diğer bir problem de şu, kalbin de aklın da kendine özgü endişeleri var. Bunlar iki farklı endişe. Kalbin endişelerinden bahsetmiştim. Bazı insanlar kıskançlık sıkıntısı çeker, bazıları hırs, özgüvensizlik, umutsuzluk, üzüntü, korku, anksiyete, öfke... Bunlar kalbin taşıdıklarıdır ve Kur'an bunları düzeltiyor, çünkü Allah "وَشِفَاءٌ لِمَا فِي الصُّدُورِ" (Yunus, 57) diyor. "Kalplerdeki hastalıklara şifadır." Yani Allah üzüntüden, öfkeden, korkudan mustarip olanlara diyor. Allah onların bu sorunlarla nasıl başa çıktığını öğreterek, onların örnekleriyle bize nasıl başa çıkabileceğimizi anlatıyor. Onları öğrenmek size umut verir. Ama öte yandan, bunlar tek endişeler değil. Tek karar vermemizi sağlayan bunlar değil; çünkü aklımız da var. Akıl yok değil ki. Ama aklın çok farklı endişeleri var. Aklın "Neden İslam'da kölelik var?" gibi soruları var. "Neden 4

eşe kadar evlilik var?" "Neden Kur'an insanları öldürmekten bahsediyor?" "Neden şöyle, böyle diyor?" Aklın çok farklı soruları var. Kalbin endişeleriyle aynı değil. Kur'an ve İslam, özenle bu iki yetiyi tatmin ediyor. "Eğer bir varsa diğerini boş ver" demiyor.

Mesela biri "Kölelik meselesini anlamıyorum," dese İslamî bir cevap olarak "Bu demek oluyor ki yeterince sabah namazı kılmıyorsun!" söylenemez "Çünkü eğer yeterince dua etseydin, bu tür sorular sormayacaktın!" "Eğer sürekli abdestli olsaydın, şeytan yanına gelip sana bu soruyu sormazdı!" Tam olarak işler böyle değil. Evet belki kalp kirlenince böyle sorular olabilir. Çünkü kalbinin kaymasına izin verirsen, şeytan direkt içine girer. Böyle olunca sadece kalbinle değil, aklınla da oynar ve sana felsefî sorular sordurur. Yani sorunun kökü kalpte de olabilir; ama bu bazı insanların gerçekten samimi bir şekilde hakikati aradığı ve zor soruları olduğu gerçeğini değiştirmiyor. Ve "Şu Kâfirlere bakın, kalplerinde iman yok, ne biçim sorular soruyorlar öyle!" diyemezsiniz. Çünkü Allah'ın görmemize izin vermediği noktalardan biri de kalplerdir. Kalplerinde ne olup bittiğini bilmiyoruz. Yani samimi sorulan sorular var ve günümüzde insanların İslam'la ilgili birçok sorusu var. Bu seride bunları cevaplamayı düşünmüyorum; fakat Kur'an'ın nasıl bu sorulara cevap verdiğini yeri geldikçe bahsederiz. Allah'ın bu soruları yanıtlayışı çok ilginçtir. Üç şeyin bileşiminden oluşur: Mantıklıdır, akla uygundur, kalbe uygundur. Adalet, iyilik, merhamet kavramlarına uygundur, doğuştan gelen hislerinizle uyuşmasıdır.

Üçüncü olarak da Allah'ın bu sorulara cevabı uygulamaya dayalıdır, felsefi/teorik değildir. Kur'an idealist değildir, gerçekçidir. Bir problemi konu aldığında onu gerçekçi bir şekilde ele alır. Bazılarının felsefi problemleri olduğunda idealist bir cevap bekliyorlar. Sorun şurada, insanlar ideal bir gerçeklikte yaşamıyorlar. Biz deneyimlerimize dayalı bir gerçekliği yaşıyoruz. Kur'an'da zaten bizden ideal şeyler yaşamamızı istemiyor; çünkü Allah neyi yarattığını biliyor. "أَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ" (Mülk, 14) "Yaratan bilmez mi?" Bize uygulayabileceğimiz bir gerçeklik verdi. Size küçük bir örnek vereyim, çünkü çok soyut şeylere giriyoruz. Doğruyu söylemek iyidir, yalan söylemek kötüdür. Ama felsefe hocanız gelebilir ve "Ya yalan söylemek binlerce kişinin hayatını kurtarırsa?" diyebilir. "Hala kötü mü olurdu?" Siz de "Hayır, iyi olurdu." dersiniz. Sonra felsefe hocanız "O zaman mutlak doğrunun iyi olduğu ve yalan söylemenin kötü olduğuyla ilgili bir prensip yok mu diyorsun?" der Ve siz de "Sanırım duruma göre değişir." diyeceksiniz. O da "Anladım, o zaman ahlak görecelidir, mutlak ahlak yargısı yoktur." diyecek. Siz de felsefe dersinin ilk 4-5 dakikasında "Görecelidir…" diyeceksiniz. "Bir daha annem domuz etli sandviç yeme dediğinde bu görecelidir diyeceğim!" Düşünceleriniz farklı yöne doğrulmuştur.

Kur'an böyle durumlarda ne diyor? Doğru ve yanlış kavramlarıyla ilgili. Mesela, örneği biraz daha ilerletelim, yalan söylemek doğruyu örtmektir diyelim. İsrailoğulları'nın suçu da bu. Kanıtları örtüyorlar, bu da bir yalan. Bir şeye sahip olup sahip olmamış gibi davranmak. Yusuf (as) kardeşiyle ne yaptı? Onu nasıl Mısır'da tuttu? Kanıtları gizlemedi mi? Sadece gizlemedi de planladı. Onu hırsızlıkla suçladı ve gözaltına aldı, bunların hepsini kim yaptı? Yusuf (as) Estağfurullah! Eğer "Ben de aynı planı yapsam, polisi arasam ve seni tutuklatsam?" desem? Hayır derdiniz. Ama ben de "Bu Yusuf (as)'ın sünneti!" derdim. "Yapacağım o zaman!" Yusuf Suresi'ndeki müthiş nokta Allah'ın "كَذَٰلِكَ كِدْنَا لِيُوسُفَ" (Yusuf, 76) "Biz Yusuf için böyle tedbir aldık" demesidir. Allah Yusuf (as) yaptı demedi bile. Onun kardeşini suçlu hale getirmesini sağlayan Allah'tı. Başka bir deyişle, Kur'an gerçekçidir ve bazı durumlarda suç gibi görünen şeyi yapmak çok daha büyük sorunları önleyebilir ve böyle durumlarda bu sadece normal değildir, aynı zamanda yapılması gereken en doğru şeydir.

Kur'an idealistik değil. "Her zaman doğruyu söylemeliyim, o benim kardeşim!" Hikâye böyle gidemez arkadaşlar. Nasıl Musa (as) kurtarıldı? Kız kardeşi Firavun'un hizmetçilerine gitti ve "Sanırım yardım edecek birini biliyorum." dedi. "Bir aile belki ona bakar." dedi. Hangi aileden bahsediyor? Kendi ailesinden! Gidip "Aslında bu benim kardeşim! Annesi de şurada ağlıyor!" demedi. Yalan söyledi! "Bir aile" dedi. Gerçeği gizledi. O an yapılması gereken en doğru şeydi çünkü. Demek istediğim şey şu, üç şey: Mantığa uygunluk, fıtrata uygunluk ve uygulanabilirlik. Kur'an gerçekçidir, tüm resme geniş açıdan bakar. Çünkü dünya sadece siyah ve beyaz değildir. Öyle değildir. Allah'ın da kitabında yaptığı şey tam da budur. Yani burada, bu konuya gelirsek, "وَيُرِيكُمْ اٰيَاتِهٖ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُون" "Size mucizelerini gösterir ki akıl edip düşünesiniz diye." Ve düşünme sadece selim bir kalple olur. Eğer düşünemiyorsanız, yüksek bir ihtimalle, problem mantık aramayla ilgili değil, kalbinizle ilgilidir. En yüksek ihtimalle böyledir. Selim kalbe sahip olup aklında soruları olan insan çok azdır. Genellikle kalpte bir şeyler olur.

Bir sonraki ayet ne ile ilgili peki? "ثُمَّ قَسَتْ قُلُوبُكُمْ مِنْ بَعْدِ ذٰلِكَ" Şu geçişe bakın! "Umulur ki akıl edip düşünürsünüz" diyordu ve sonrasında "kalbiniz katılaştı," diyor. Her şeyi görmenize rağmen. Allah'ın tüm ayetlerini görmenize rağmen. Ve "ذٰلِكَ" eskiden cesedin dirilişini görenler de olabilir, onların kalpleri katılaştı.

Ama Allah ayrıca Medine'de Resûlullah (sav)'in karşısındaki Kur'an'ı duyan, tüm delilleri görenlere de olabilir. Ve Allah onlara da "Onların kalbi her şeye rağmen katılaştı." diyor. Yani hem tarihi bir olay için hem de çağdaş bir gerçeklik hakkında yorum var. Aynı anda. Allah'ın bahsettiği gerçeklik nedir? Hakikat gözlerinizin önünde açık ve seçik durduğu ve kalbinizde, içinizden bir

şeyler de onu onayladığı halde, yine de hakikate yüz çevirmenizden bahsediyor. Allah sizi o zaman en kötü cezalandırma ile cezalandırır. Nedir bu cezalandırma? Kalbinizi katılaşmasına izin verir. Bu da şu demek, bir daha hakikati görseniz de beğenmezsiniz bile. Çünkü beğenmek ya da beğenmemek kalple ilgili bir meseledir. Anlasanız da anlamasanız da kalbinize girmeyecek. Sizi etkilemeyecek; çünkü kalp sertleşti artık. Allah bu cezayı; kendi kitabına yaklaşan, mucizelerine yaklaşan ve anlayıp ondan uzaklaşanlara veriyor. Bu insanlara Allah nazik olmayacak. Kalpleri katılaşacak. "مِنْ بَعْدِ ذٰلِكَ" "Bundan sonra bile." "من" burada şaşırma anlamındadır. Kalbin katılaşması konusunu Allah daha önceden söylemişti. En başta bahsetmişti. Biz de merak ediyorduk.

"خَتَمَ اللّٰهُ عَلٰى قُلُوبِهِمْ" "Allah onların kalplerini mühürlemiştir." Bir şeyi mühürlemek... Kayaların nasıl oluştuğunu düşünürseniz, zamanla daha çok sertleşirler. Eski formlarındaki gibi sert değillerdir, binlerce yıl içinde gittikçe daha da sertleşirler. Allah ne diyor? "فَهِيَ كَالْحِجَارَةِ" "Taş gibi." "اَوْ اَشَدُّ قَسْوَة" İnanılmaz. "او اقصى" demiyor. Öyle deseydi "Kalpleriniz taşa dönüştü ya da daha da katı bir hale" demiş olurdu. Birçok meal "Kalpleriniz taşa dönüştü veyahut daha da katısına" diye çevirir. Ama şuna bakın, tüm bu Arapça şeyler de ne demek? Şunu diyorlar, kayalar nasıl zamanla sertleşir bilirsiniz. Allah diyor ki: "Kayalar gibi bile değil, esasen, kayalar zamanla sertleşir; "Ama sizin kalplerinizin zamanla katılaşması kayalarınkinden çok daha sert olacak." Kalplerinizin taşlaşması çok çok daha kötü. "Çok daha sert olacak" deyince akla metal gibi gelebilir. Öyle demiyor. Allah "kayalar zamanla sertleşir ve sizin kalpleriniz herhangi bir kayadan daha fazla sertleşecek." diyor. O kadar korkutucu bir eleştiri ki. Şimdi bir şeyin gitgide sertleşmesini düşünün. Ne demek bu? Kalbin katılaşması? Bir şeyin sertleştikçe, içine bir şeyin girmesi, etkilenmesi de imkânsızlaşır.

Hayal edin, yumuşak bir toprak var ve bir tane de kaya. Yağmur yağıyor, güneş açıyor, toprak değişiyor, bitkiler büyüyor, ölüyor. Sel oluyor, toprak hareket ediyor, yerinde duran tek şey nedir? Kaya. Kış, yaz, yağmur kayayı etkilemedi. Hiçbir şey onu oynatmadı. Sadece kırabilirsiniz onu. Başka yapacak bir şey yok. Tek bu işe yarıyor. Bu yüzden Allah "Siz tüm mucizelere karşı tepkisizsiniz." buyuruyor.

Kalbin sertleşmesi demek, her ne tavsiye size verilirse verilsin, ne denirse densin, hiçbir şey fark etmiyor demek. Peki neden kayadan daha sertleşiyor? Neden öyle dendi? Kur'an bunu kendisi açıklıyor. "لَوْ اَنْزَلْنَا هٰذَا الْقُرْاٰنَ عَلٰى جَبَلٍ" (Haşr, 21) "Şayet biz bu Kur'an'ı bir dağın üzerine indirmiş olsaydık,"

“لَرَاَيْتَهُ خَاشِعاً” “Onu korkudan titremiş görürdün” “مُتَصَدِّعاً” “Paramparça görürdün.” “مِنْ خَشْيَةِ الله” “Allah korkusundan.” Musa (as) Allah’la görüşmeye gittiğinde O’na diyor ki: “اَرِنِي اَنْظُرْ اِلَيْكَ” (A’raf, 143) “Allah’ım, Seni görmek istiyorum, Sana bakabilir miyim?” En sonunda Allah “Sana Kendimi gösteremem; ama sana cemâlim görününce ne olacağını göstereceğim,” diyor. Sonra ne diyor, “فَلَمَّا تَجَلّٰى رَبُّهُ لِلْجَبَلِ” “Rabbinin çok az bir cemâli dağa tecelli edince,” “جَعَلَهُ دَكًّا” “Dağı tamamen paramparça hale getirdi.” Dümdüz oldu. “وَخَرَّ مُوسٰى صَعِقًا” “Musa bayılarak yere düştü.” Sonuç olarak.

Başka bir deyişle; Kur’an, vahiy, Allah’ın nuru o kadar güçlü ki dağları paramparça ediyor. Aynı nur, dinlediğiniz nur, kalbinize her zaman ulaşıyor ama hiçbir şey olmuyor. İçeri giremiyor bile. Allah’ın kelamı kalbinizin içine giremiyor. Daha ne kadar sertleşmesini bekliyorsunuz? Dağlar Allah’ın haşyetine dayanamıyor. Allah’ın kelamını reddedecek şekilde sertleşemiyorlar, kelamın girmesine izin verdiklerinde paramparça oluyorlar çünkü karşı koyamıyorlar. Subhanallah! Sonrasında “وَاِنَّ مِنَ الْحِجَارَةِ” Allah kayalardan daha sert olduklarını söyledi. Esasen mesele bu. Hatta kayalardan daha beter. Ama size kayalardan bahsedeyim. Şimdi Allah kayalar hakkında üç örnek verecek. Üç kaya tipi. Ve bunlardan bahsederek bu insanlardan değil de onlardan daha iyi olanlardan bahsedecek. Diğer insanların kalpleri normal kayalarla karşılaştırılacak. Onların kalpleri içine girilmesi imkânsız kayalar gibiydi. Bu üç kalp çeşidi nasıl peki? Söyledim zaten, üç kaya çeşidiyle Allah üç kalp çeşidinden bahsediyor.

Bu ayetlerde esasen anlatılan bu. İlk kaya çeşidi nasıl, “وَاِنَّ مِنَ الْحِجَارَةِ لَمَا يَتَفَجَّرُ مِنْهُ الْاَنْهَارُ” “Şüphesiz kayalardan öyleleri vardır ki, fışkırır.” Fışkıran nedir? İçinden nehirler fışkırır. Bazı kayaların içinden nehirler taşar. İçinde suların bulunduğu kayalar vardır ve daha fazla baskıya dayanamaz, içi dolmuştur ve sonunda çatlar ve fışkırır, içinden nehir çıkar gibi olur. Bu bir çeşit kaya türü. İkinci kaya türü, “وَاِنَّ مِنْهَا لَمَا يَشَّقَّقُ فَيَخْرُجُ مِنْهُ الْمَآءُ” “Bazıları çatlayıp bağrından su fışkırtır.” Bu direkt fışkırmıyor, çatlıyor. “يَشَّقَّقُ” aslında “يَتَشَّقَّقُ”dur. Bu da zamanla dayanamayıp kendiliğinden çatlamasıdır. Ve Allah “فَيَخْرُجُ مِنْهُ الْمَآءُ” diyor. “İçinden su çıkar.” Diğer bir deyişle, bir nehir gibi fışkırmıyor. Yani ikincisinde daha az su var ama yine de var. Şu an önümüzde iki çeşit kaya var. Kayanın patlayıp sel gibi nehir fışkırması, kayanın çatlaması

ve içinde su olması. "وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَهْبِطُ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ" "Bazı kayalar da Allah korkusuyla yerinden düşer." Burada konuşacak çok şeyimiz var. Kaç tane kaya çeşidi var dedik? Üç. Aslında üç çeşit kalp var, kaya değil. Kalplerin darb-ı meseli bu. Bunu anlamanız için size dinle alakası olmayan bir örnek vereceğim. Sonra geri döneriz.

Bazen hayatınızda düşünmeye sevkeden insanlar olur. Çok felsefî düşünen insan tiplerinden bahsediyorum. Genelde sessiz, düşünen, kitap okuyan tipler. Konuştuklarında ne okuduklarından bahsederler ya da neyi merak ettiklerinden. Ve eğlenceli değillerdir. Siz de onlar gibi inek olmadıkça pek eğlenceli arkadaşlar değillerdir. Bu bir çeşit insan. Onların hayattaki mutluluğu sadece bilgidir, hikmettir inançlı olsunlar ya da olmasınlar karakterleri böyledir. Belki çevrenizde de vardır, çok allame tipli insanlar. Bazen insanlar da beni alim sanıyor, değilim. Ama öyle insanlar tanıyorum. Hep allame modundalar ve o moddan çıkmayı bilmiyorlar. Bazı insanlar yazar, şair, filozof oluyor. Bu tarz bir kişilik işte. Bu tip insanlar hakikati ararlar, hakikati buldukları an ne olur biliyor musunuz? Üzerine atlarlar. Direkt kabul ederler. İçlerinde önceden var olan iyilik direkt fışkırır. Asla tereddüt olmaz bile. Resûlullah (sav)'in hayatından Ebu Bekr (ra)'ı düşünebilirsiniz. Hiç ikna etme süreci yok, uzun tartışmalar yok. Hiçbir şey yok. İmanınızı temsil eden kalbinizin içindeki suya ihtiyacınız var sadece. Allah kalbe ruhu koydu ve o tertemiz, biz tertemiz yaratıldık ve su da tertemizdir. Yani Allah şimdi içlerinde arılık, saflık bulunanlardan bahsediyor ve bunu hiç kirletmemişler. Ve sonuç olarak da Allah vahyi getirdiğinde içlerindeki berraklık fışkırdı.

Kayaların bazen sudan etkilenmesi de ilginçtir. Yani kaya çatlamak üzereydi ama suyun sürekli olarak damlaması çökme etkisi oluşturuyor ve sonunda kaya dayanamayıp çatlıyor. Bu da şahane bir şey çünkü su da yağmur da vahye benzetilmişti. İçimizde bulunan saf bir şey gibi. Yani böyle bir insan çeşidi var. Başka çeşit insan da şöyle: "وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَشَّقَّقُ" Biraz sempatik bir kişiliğe sahip. İlahi Kelam dersi verirken anlattığım gülünç bir hikâyeyi anlatayım. Belki bazılarınız hatırlar. Ama sorun değil, umurumda değil. İki arkadaşım vardı. Biri çok sessizdi, kitap okuyan tiplerden. Diğeri de aşırı dışa dönük biriydi. Adam sakince oturmayı bilmiyordu. Ya video oyunları oynardı ya basketbol oynardı ya da dışarı çıkardı, durmadan "Ne yapıyorsun?" diye mesaj atardı. "Dışarı çıkmak ister misin, takılalım mı?" "Sıkıldım, bir şeyler yapalım." İki dakika otursa "Kalkıp çıkmam lazım buradan" derdi. Durmadan hareketli olması gerek. "Hadi sinemaya gidelim." "Top oynayalım." diyen tiplerden. "Hadi yiyelim!" "Hadi bir daha yiyelim!" Herkes yorgun eve giderken o "Hey, başka bir şey yapalım mı millet?" der. Hayır, sadece evine git... Böyle bir adam işte. Bir de diğer arkadaşım, okuyan, sessiz. Gizemli, ruhani, felsefî bir tip. Arabada

herkes saçma şakalar yaparken o gökyüzünü izliyor. Yıldızlar hakkında düşünüyor. Bir kongreye gidiyorsunuz mesela ve felsefî olan çocuk 3 saat boyunca yolculukta sessizce oturuyor. 3 saat sonra "Hiç yıldızları merak ettin mi?" diyor. Ve yanındaki adam da "Hayır ama geçtiğimiz yerde bir McDonald's tabelası vardı! Galiba 2 mil sonra bir çıkış var." diyor. Kaldıramıyor bunu. Ve birlikte kongreye gidiyorsunuz.

Ve kongrelerde farklı farklı demeçler olur. 3 saatlik hadis ilmi için atölyeler oluyor. Bilin bakalım kim ilgisini çekti? Aslında durun, programı değiştireyim, 4 saat. Bilin bakalım kim şu an sevindi? Felsefî olan! "Maşallah. 3 defter, 4 farklı renkte kalem getirmiştim! Bugün benim için bayram!" diyor. Diğer arkadaşına da "Benle gelmelisin! Hoca harika! İcazetleri inanılmaz! En önde oturalım!" diyor. 4 saat boyunca. Yanındaki adam ne yapıyor peki? Biraz hiperaktif olan yani. Arkadaşlarına mesaj atıyor. "Lütfen gidebilir miyiz buradan? Lütfen!" 4 saat sonra ikisinden biri aşırı mutlu. "Bugün hayatımın en güzel günü!" diyor. Yanındaki arkadaşıysa bizimkinin suratına yumruk atmak istiyor. "Hayatımın 4 saatini mahvettin!" diyor. "Kongreye tek bir şey gelmiştim, o da pazar içindi!" Yemek kısmı için yani. Ama sonra akşam İmam Siraç'ın demeçi var. Eski bir dostumdur, o yüzden esprisini çok yaparım. O da benden şaka esirgemez.

Onun demeçleri sizi daha iyi bir Müslüman yapar ama sebebini bilmezsiniz. Vallahi ben üniversitedeyken trene binip Brooklyn'deki hutbelerine giderdim. Çünkü dostum; minbere çıktığı an ışık, kamera, aksiyon! İki tarafında da bodyguard'lar olurdu, insanlar karışmasın diye. Ve onlar da kim Cuma'da konuşacak diye cemaati gözetlerlerdi. Genelde, sebebini bilmiyorum ama bir Desi hep konuşurdu. Sonra bodyguard gelip "Hutbede sessiz olman gerek!" derdi. Hemen tamam denip yerine oturulurdu. İmam Siraç hutbe verirken masaya vurur, tüm duygular içinde anlatır. Herhangi bir şeyi size öyle anlatır ki heyecanlanırsınız. Mesela "Çocukken bir köpeğim vardı!" Ve arkadan da biri "Tekbir!" der. Ama demek istiyorum ki demeçten çıktığınız an "Bu şahaneydi!" diyorsunuz. "Şu an o kadar Müslümanım ki!" Şimdi, diğer arkadaşınız "4 saatimi mahvettin, İmam Siraç'a gidiyoruz şimdi" diyor, İnek olan arkadaş da "Konu neymiş?" diyor. Diğeri de "Konu İmam Siraç, geliyor musun?" diyor. Ve İmam köpeğinin olduğunu söyleyince tekbir getiren adam da bu zaten. Demek istediğim şu, farklı karakterler var. Ve kolayca eğlenmeyen adam bile demeçi dinlese "Bu hayatımın en güzel günüydü!" der. "İşte şimdi Müslüman olmak istiyorum!" Diğer adam da "Köpekten niye bahsetti hiç anlamadım." der. "Not alırken durmak zorunda kaldım çünkü kafam karıştı."

İki farklı dünya var. Tüm insanlar için böyledir bu. Her insanı aynı şey çekmez. Kur'an'ı incelerken benim diyeceklerimi dinlemeye katlanamayanlar olabilir. Çünkü yeterince akademik değil. Yeterince "ilim" değil bu. Bir şeyh ile rivayetleri tefsirleri, klasik Arap şiirlerini inceleyerek olabilir bu. Güzel ama

bunu dünyada yapan çok az kişi var. Ama yine de onlar için iyi. Geriye kalanlar için, "Seni bir saattir izliyorum, ne zaman saçmalayacaksın diye bekliyorum." diye mail atanlar var. "Ne zaman şu kısım için bir espri patlatacaksın?" Sorun değil, en azından dinliyorsun! Belki kazara bir espri çıkar, bilemem. Ömer bn Hattab (ra) ve Ebu Bekr (ra) karşıt karaktere sahipti. Ömer (ra) avlanırdı, gezinirdi, bazen kavgaya karışırdı. Çok aktif bir kişiliğe sahipti. Hamza (ra) da öyleydi. Bu taraftan nasıl insanlar İslam'a yönelir? Çılgınlar. Kalpleri her yerde. Avlanmak, dolaşmak, kavgalar vs. İslam'da kişi akılla dine yönelir. Böyle olduğunda kalbiniz zaten yerli yerindedir. Ebu Bekr (ra) gibi.

Ama kalbiniz darmadağınsa, şundan bundan hemen etkileniyorsa, o zaman aklınıza meydan okuyan değil, kalbinizi titretecek bir şeye ihtiyacınız var demektir. Çünkü kalbiniz açılmaya henüz hazır değil. İlk kaya çeşidindeki gibi direkt açılmıyor. İkinci kaya çeşidine vurmak da gerekiyor. Sonra açılıyor. Ömer (ra) nasıl İslam'a döndü? Aklî bir yolculuk değildi onunkisi. Duygusal deneyimleri oldu. Ömer (ra) evini terk ettiğinde Resûlullah (sav)'e vurmak ve öldürmek istemişti. Ve Kâbe'den geçerken bir tarafta Resûlullah (sav) namaz kılarken, tam O'nun önüne geçiyor ve o karanlık gecede O (sav) Ömer'in saklanıp üzerine atlayacağını bilmiyor. Ve Resûlullah (sav) Kur'an okurken Ömer (ra) "Bu çok güzel bir şiir!" diyor. "O'nu öldüreceğim ama bu gerçekten iyiymiş." Bunu yüksek sesle söylemedi, düşündü. Resûlullah (sav) de "وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَاعِرٍ قَلِيلًا مَا تُؤْمِنُونَ" (Hakka, 69) "O, bir şair sözü değildir. Ne kadar az inanıyorsunuz!" ayetini okudu. Ömer (ra) da "Aklımı mı okudu?" diyordu. Sonra Allah "وَلَا بِقَوْلِ كَاهِنٍ قَلِيلًا مَا تَذَكَّرُونَ" "O, bir kahin sözü de değildir. Hiç öğüt dinlemiyorsunuz!" (Hakka, 70) O da "Nedir bu?" deyince, "تَنزِيلٌ مِّن رَّبِّ الْعَالَمِينَ" "Âlemlerin Rabb'inden indirilmedir." (Hakka, 71) Ve hemen kaçtı! Bu aklî bir deneyim değildi. Bu duygusal ve şok edici bir deneyimdi Ömer (ra) için.

Bazı insanların sarsılması gerek. Bugün burada hayatlarında çılgınca bir şey yaşanmadığı sürece camiye gelmeyecek insanlar var. Bir araba kazası, tutuklanmaları, dayak yemeleri, ailelerine kötü bir şey olması. Ve sonra "Değişmem gerek" diyorlar. Bir şey onları sarstı. Ve kaya da yarıldı. Hiçbir hutbe, seminer, tavsiye, kitap, broşür onları değiştiremedi. Ama başlarına bir gün bir şey geldi ya da biri bir şey dedi ve olanlar oldu. Hamza (ra)'nın İslam'a yönelmesine bayılıyorum. Tüm Kur'an davetleri ona etki etmedi. "Yeğenimi mi dövdün sen?" Biri Resûlullah (sav)'i dövdü. O da ona gitti. "Yeğenimi sen mi dövdün?" "Evet?" Adamı yumruklayıp "Ben de Müslümanım!" dedi. "Şimdi ne yapacaksın?" Yeğenine saldırdılar diye sinirlendi ve direkt İslam'a yöneldi. Bu onun İslam'ının düzgün olmadığı anlamına da gelmez. İnsanlar İslam'a farklı sebeplerle yönelir. Kaya ikiye yarılır, sebebini Allah bilir. Bugün bile, insanların dine yönelişinin çok farklı sebepleri vardır. Tek bir yol yok. Bu yüzden farklı

kayalardan bahsettik. Ama en ilginç kaya çeşidi en son bahsedilen. Bana göre en ilginci. Çünkü bana göre tüm Müslümanlardan bahseden bir çeşit bu.

"وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَهْبِطُ" "Aralarında düşen kayalar da vardır." Üç kez geçiyor. İki kez Âdem (as) için bir kez İsrailoğulları için ve yine. Alçakgönüllülükle düşmek. Alçakgönüllü olun. Neyden ötürü? "مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ" "Allah korkusundan ötürü."

Size önceden bahsettiğim değişim burada işte. Kayaların düşüşü heyelan gibi de çevrilebilir. Ya da deprem olunca dağın tepesindeki kayaların düşmesi. Kaliforniya'da taşlık bölgelere gittiyseniz kaya düşebilir tabelaları görürsünüz. Dikkatli olun diye. Bu arada ne kadar dikkatli olacaksınız ki, direkt üzerinize düşecek zaten. Ama neyse... Heyelanda depremde kayaların düşüşünü düşünün. Ama "منها" deki "ها" bir önceki ayetteki kalplere de referans olabilir.

Allah korkusundan düşen kalpler vardır. Kalplerimizin rükuya eğilişi gibi. Secdeye eğilişi gibi. Her namazda ne oluyor? Fiziksel olarak kalplerimiz Allah korkusundan düşüyor. Ayaktayken böyle oluyor sonra en aşağı. Biz Allah korkusundan düşüyoruz. Allah'a karşı boyun eğiyoruz. Şimdi dönersek, 3 çeşit kaya çeşidi var dedik. Ama üçüncüsünde garip bir şey var. Düşüyor ama kırılmıyor. Çünkü çıkacak suyu yok. Hatırladınız mı?

Hayal edin. Kayalar tepeden yuvarlanıyorlar yere indiğinde ne olur? İkiye yarılır. Bir umut var, değil mi? Bu umut neyi temsil ediyor? Allah'a ibadet etmeye çalışan insanları, Müslüman gibi yaşamaya çalışanları, inançlarına bağlı yaşamaya çalışanları, Allah'a itaat eden ama kayalarından hiç "su" çıkaramamalarını... Bu kayanın (kalbin) suyu nereden geliyor biliyor musunuz? Gözden. Ve henüz olmamış. Ama siz yine de düşüyorsunuz. Düşmeye devam ederseniz, eninde sonunda kırılacak ve su da çıkacak. Allah bu üç kaya çeşidinden bahsederken Müslümanın üç çeşit imanından bahsediyor.

İlki ihsan, ikincisi iman, üçüncüsü İslam. İhsan ve iman aşırı uhrevi seviyelerdir. En üst seviyede nehirler fışkırıyordur. Kalbinizde çok az da olsa iman varsa bu da imandır. En azından bir şeyler var yani. Ama üçüncü seviyede, "Namaz kılmaya çalışıyorum, abdest alıyorum, camiye geliyorum ama henüz hissedemiyorum Neden bir şey hissedemediğimi bilmiyorum, imanım artıyor gibi hissetmiyorum," "Kur'an okuyorum ama içimde bir boşluk var, ne yapmalıyım?" Cevap Hucurat Suresi'nden geliyor. "وَإِن تُطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَا يَلِتْكُم مِّنْ أَعْمَالِكُمْ شَيْئًا" (Hucurat, 14) İmanlarının olmadığını söyleyin, onların İslam'ları var. İman henüz kalplerinize girmedi. Tıpkı suyun kayalarınıza giremediği gibi.

Ama eğer Allah'a ve Resûlüne itaat ederseniz hiçbir amelinizi zayi etmeyecektir. Yani başka bir deyişle, düşmeye devam edin. Eğer devam ederseniz Allah düşüşlerinizi zayi etmeyecek. Kendinize "Namaz kılıyorum ama hiçbir şey hissetmiyorum, kabul oldu mu ki?" derseniz Allah size zayi etmeyeceğini söyleyecektir. Ve en sonunda kayanızı yumuşatacak fakat şu an daha fazla darbeye ihtiyacı var. Yeterince düşerseniz Allah size o suyu bahşedecek ve iman da gelecek. "وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُون" "Allah yaptıklarınızdan habersiz değildir."

Ayetin böyle bitmesi o kadar güzel ki. Sizin "yaptıklarınızdan" habersiz değil. Neden "yapmak" var burada? Her şey kalplerle ilgiliydi? Çünkü son kısım da bir şey "yapmak"la ilgiliydi, düşmekle ilgiliydi. İsrailoğulları'na birkaç ayet önce "rükuya eğilin" denmişti. Şimdi Allah korkusundan kalplerin düşme zamanı. Yani burada namaza bir işaret, ima var. Namazlarınızı kılın. Allah yaptıklarınızı biliyor. Namazlarınızı aksatıp ya da özen göstermeyip, sonra ruhunuzda neden boşluk hissettiğinizi merak ettiğinizi de biliyor Allah. Allah yaptıklarınızdan habersiz değildir.

Diğer bir yandan da Allah denediğinizi ve başaramadığınızın da farkında. Allah denediğinizi görüyor. Biliyor, devam edin. "وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُون" Bununla bugünkü dersi bitiyoruz.

Allah bizleri Hakim olan Kur'ân'ı ile mübarek kılsın, ayetlerinden ve hikmetli zikrinden faydalanmayı nasip etsin.

27. Bölüm

“Siz onların size inanacaklarını mı umuyorsunuz? Oysa onlardan bir bölümü, Allah'ın sözünü işitip iyice anladıktan sonra bile bile onu değiştirip tahrif ederlerdi. Onlar iman etmiş olanlarla buluştuklarında, “Sizin inandığınız gibi inandık” derler; ama birbirleriyle baş başa kaldıklarında Allah'ın size açtıklarını rabbiniz katında sizin aleyhinize hüccet getirmeleri için mi onlara anlatıyorsunuz, hiç akletmiyor musunuz? Onlar bilmiyorlar mı ki, gizli tuttuklarını da, açığa vurduklarını da Allah kesinlikle bilmektedir. Onların içinde (okur-yazar olmayan veya okuduğunu anlamayan) ümmiler var ki, Kitabı bilmezler. Bildikleri şey ancak kuruntularıdır, onlar ancak zanna kapılırlar. Elleriyle kitap yazıp sonra onu az bir bedel karşılığında satmak için “Bu Allah katındandır” diyenlere yazıklar olsun! Elleriyle yazdıklarından ötürü vay haline onların! Ve kazandıklarından ötürü vay haline onların!” (Bakara, 75-79)

“Rabbim, benim göğsüme genişlik ver, işimi kolaylaştır; dilimden de şu düğümü çöz ki sözümü iyi anlasınlar.” (Tâhâ, 25-28)

Bugün hakkında konuşacağımız ayetle ilgili bazı hikmetler paylaşıp tefekkür etmeden önce, sizinle vizyonumuzu paylaşarak ve bir problemden bahsederek başlamak istiyorum. Umarım bu konuya dikkatinizi verirsiniz çünkü Bayyinah'ta yaptığımız şeylerin çoğu bu fikirlerden yola çıkılarak oluşturuldu. İlk olarak size, öncelikli olarak ilgilenmemiz gereken dört grup insandan bahsetmek istiyorum. Bildiğiniz gibi, elbette amacımız Kur’an'ın mesajını tüm insanlığa ulaştırmak; ama bu mesaja, Kur’an'ın öğretilerine özel olarak ihtiyacı olan dört grup insan belirledik ve eğer onları hedef alırsak aynı zamanda herkesi hedef almış oluruz.

Bu grupların ilki, kadınlar ve inanıyoruz ki bu grup çok uzun zamandır ihmal ediliyor. Bir Müslüman ve İslam'ın bir talebesi olarak ben, içinde büyüdüğüm çevrede şahit oldum bu duruma; ama sadece orayla kısıtlı değil, şahsen konu dini eğitim olduğunda İslam toplumu olarak kadınlara, annelerimize ve kızlarımıza düzgün eğitim verme ve onlardan öğretmenler yetiştirme konusunda gerçekten geride kaldığımız görüşündeyim. Aslında bu İslam geleneğinde her zaman yeri olan bir unsurdu; ama nasıl olduysa son birkaç yüzyılda çuvalladık ve İslam'ın öğretilerini öğrenmek ve yaymak sadece

erkeklerin göreviymiş gibi görünmesine neden olduk ve maalesef çoğu toplumda kadınları mescide gelmek gibi basit şeyler için bile kendilerini kötü hissettirir hale getirdik. Bu bir trajedidir. Çünkü toplumumuzun çoğunluğu olmayabilirler ama çok önemli bir kısmını onlar oluşturuyor. Aynı zamanda dini öğretilerimizin taşıyıcıları, sonraki neslin esas öğretmenleri de onlar. Eğer annelerimiz sağlam bir dini temele sahip değillerse ve çocuklarına aktarmaları gereken dünya görüşünü kavrayamamışlarsa sonraki nesli unutun gitsin. Kadınların mescide erişimlerinin olmadığı bir toplumda mesela, sonraki nesilden nasıl bir beklentimiz olabilir? Mescide erişimleri olsa bile "öğrenci" yerine konulmadıklarını onlara o toplumun bir parçasılarmış gibi davranılmadığını, sanki uzakta bir yerde bir dolapta kapalı durması gereken bir fitne gibi görüldüklerini düşünün. Eğer mescide gelirlerse estağfurullah, la havle ve la kuvvete illa billah deyin "Tövbe ya Rabbim soru soracaklarmış ellerine bir kalem falan verelim de ne soracaklarsa yazıp kapının altından yollasınlar" sonra bir çocuk, olur da eğer kağıdı yemezse, belki size ulaştırır siz de soruyu cevaplarsınız; ama araya bir duvar koymayı unutmayın, üstüne de elektrikli teller ekleyin, onun üstüne...

Kadının eğitimine neden böyle sorunlu bir bakışımız var bilmiyorum ve bu durum İslam cemiyetinde bir sürü sorun yarattı şimdiye kadar. Çoğumuz muhafazakâr ailelerden gelmiyoruz, Müslümanız ama çok bilgili ailelerden, din adamlarının alimlerin olduğu ailelerden gelmiyoruz ve genelde ailelerimizdeki kadınlar İslam'dan korkuyor, korkuyorlar. Dindar olursak onları bir kutuya kapatıp kilitleyeceğimizi falan zannediyorlar ve bu çok büyük bir sorun. Bu din, ben iddia ediyorum ki kadınları daha önceden hiç onurlandırılmadıkları gibi onurlandırmıştır. Ve onlara hak ettikleri gibi davranılmaması Allah'ın kitabının yanlış temsil edilmesi anlamına geliyor.

Demem o ki; dini öğretilerin öncelikli olarak aktarılması gereken ilk grup kadınlar ve benim kişisel görüşüm şu ki, bir sonraki neslin kadınlarını güçlendirip desteklemek için en uygun insanlar, yine kadınlar. Kadınların da gelecek neslin öğretmenlerine dönüşmeleri için onlara eğitim fırsatları sağlamadığımız sürece ihtiyacımız olan destek gelmeyecek. Erkekler kadınlara öğretmek zorunda deyip geçemezsiniz, aile reisi olarak ailemizdekileri bilgilendirmek sizin ve benim sorumluluğumuz olsa bile "Ailene namazı emret; kendin de ona sabırla devam et." (TaHa, 132)

Geleceğimiz için atabileceğimiz en büyük adım aslında kızlarımızı ve kız kardeşlerimizi, hatta annelerimizi öğretmenler, rol modeller olmaları için desteklemek. Düşünün bir; mesela 14, 15, 16 yaşlarında bir genç kızınız var. Rol modeli kim? Kimi örnek alıyor? Kimin hakkında "Büyüyünce onun gibi olmak istiyorum." diyor? Onu bilgi bombardımanına tutan bir dünyada, örnek alabileceği çoğu kişi aslında asla model olarak almasını istemeyeceğiniz kişiler

ve bu bizim ona farklı bir seçenek sunmamamız yüzünden. Örnek alabileceği biri vermedik onlara. Bu onun suçu değil, bizim suçumuz. Sonuç olarak bu ilk gruptu.

İslam'ın mesajını ulaştırmamız gereken ikinci grupsa; gençler. Hassas bir yaş grubu, farklı sorunları olan genç bir nesil, genç yetişkinler. Bilgi çağında büyüdükleri için kafalarında İslam'la ilgili ailelerinin sahip olmadığı sorular var. Neden bir Tanrı'nın varlığını kabul etmemiz gerektiğini bile sorguluyorlar. Neden bu dine mensubuz? Diyorlar. Şeriat denen bu şeyin temeli ne? Öncelikle, tüm dinlerin eleştirildiği bir çağda yaşıyoruz. Din kavramı, tüm dinler sorgulanıp alaya alınıyor ve görünmeyene inanmak absürt, saçma bir şeymiş gibi gösteriliyor ve tüm bunların üstüne ikinci bir sorunumuz daha var: İslam dinine mensubuz. Saldırıya uğrayan, eleştirilip sorgulanan, alaya alınan tüm dinlerin arasında İslam başı çekiyor, zirvede o var. Yani şöyle ki, çağımızda zaten dinle ilgili bir sürü sorun var ve bunların üstüne dinimiz İslam olduğunda bu yeni nesil; İslami eğitimden daha çok İslam'ın eleştirisine maruz kalarak büyüyor. Yani eğer ailelerinin aksine, kendilerini tüm kalpleriyle dine teslim olmakla ilgili şüpheleri, sorunları varsa, tereddüt ediyorlarsa bu nesli suçlayamazsınız. Ailelerinin aldığı şekilde eğitim alamazlar; onlarla, aileleriyle iletişim kurulduğu gibi iletişim kurulamaz. Yeni bir eğitim sistemine ihtiyaçları var, çünkü yeni ve farklı soruları, farklı sorunları var ve buna saygı duyulup incelenmesi gerek. Onlara, onları onurlandıracak bir dille ve medyada, onları dikkate alıp saygı göstererek hitap edilmesi gerek.

Bu grupla ilgili ikinci bir sorun da şu: Dinlediğinizden emin olayım, ilk grupta kimler vardı? Kadınlar... İkinci grup, gençler. Bir tarafta şüpheleri olan gençler var; ama madalyonun diğer yüzünde İslam'ı keşfetmekte olan muhteşem; ama aynı zamanda çok da tehlikeli genç bir güruh var. Daha önceden dinlerine bağlı olmayan; ama sonra Allah'ın kalplerine bir şey koyması sebebi ile İslam'ı bulmuşlar genç insanlar ve İslam'ı buldukları için hayatlarındaki her şeyi değiştirmek istiyorlar. Geçmişteki tüm günahlarını telafi etmek ve sadece daha iyi bir insan olmak, Allah'a tamamen itaatkar olmak istiyorlar. Ama bu aslında tehlikeli; çünkü bu genç ve oldukça hassas yaşlarda kim onlara gelip "İşte İslam bu", "Yapman gereken bu' derse bu değerleri hiç sorgulamadan, tüm kalpleriyle benimseyecekler. Ve şu anda İslam dünyasında ve dünyada İslam öğretilerini yayan bazı gruplar var ki, tamamen akıl dışılar ancak aynı zamanda bir o kadar da güçlüler.

Ve bu fikirleri pazarlama biçimleri, medya kullanımları genç zihinleri manipüle etme becerileri inanılmaz düzeyde. Bu gerçekten önem verilmesi, dikkat edilmesi gereken bir konu. 16, 14 veya 17 yaşındaki bir genci ne kadar etkileyebileceklerini, onlar için ne kadar manipülatif olabileceklerini düşünün. Yani dinlerini daha iyi öğrenmek isteyen bu iyi niyetli genç Müslüman

kardeşlerimiz bu güçlerden birine yakalanmadan onların eline geçip tamamen hipnotize edilmeden hayatlarının geri kalanında pişman olacakları hatalara düşüp farklı aşırılıklara kapılmadan önce İslam'ın mesajını arayan bu gençleri hedef alıp onlara, sorularına gerçek cevaplar verecek bir İslam modeli sunmamız çok önemli. Kitaptan kaçmayan bir model tabi, onlara İslam'ın yumuşatılmış bir versiyonunu sunmaya çalışmıyoruz. Biz tüm insanlığa, onları düşünmeye sevk edecek, kanıta, mantığa dayalı, samimi ve tatmin edici bir dini yaklaşım sunmaya çalışıyoruz. ''Bu insanlar zor sorulardan kaçıyor.'' diye düşünülmemesi gerek. Ancak bahsettiğim aşırıcı insanlar, ''bu böyledir'' deyip noktayı koyuyorlar. Bunu kabul edemeyiz. Herhangi bir grubu eleştirmek değil niyetim. Demek istediğim şu ki, onlara sağlıklı bir seçenek sunmazsak tek suçlu bizleriz. Şimdi, ikinci grup kimlerdi? Gençler.

Hedeflememiz gereken üçüncü topluluk, meraklı gayrimüslimler. Hakkında çıkan kötü haberlerden dolayı İslam'ı merak eden dünyanın dört bir yanındaki insanlar. Aslında bu gizli bir nimet. Gizli bir nimet dedim, çünkü Musa (as)'nın elinde kontrol edebileceği bir medya yoktu. O zamanın medyasını kim kontol ediyordu dersiniz? Firavun. Ve Firavun tüm halka, herkese Musa (as)'nın topluma bir tehdit olduğunu duyurdu. Yani Musa'yı tüm Mısır'a, ''İşte bu adam sizin düşmanınız, ondan sakının, uzak durun.'' diye tanıttı. Peki sizce insanlara bir şeyin çok kötü olduğunu, onun yakınına gitmemelerini söylediğinizde ne oluyor? Merak ediyorlar. Onları hakkında uyardığınız şeyi daha yakından tanımak istiyorlar. Kur'an nüshaları en çok, Müslümanlara ve Kur'an'a saldırılar arttığında satıldı mesela. İnsanlar dinimizi merak ediyorlar. Ve sonuç olarak, aynı kadınlar ve gençler gibi, gayrimüslimlerin de ciddi, samimi soruları var. Medyanın onların akıllarına düşürdüğü sorular var ki bu onların suçu değil. Veya kendi soruları var. ''Siz Müslümanlar neden böylesiniz?'' Onlara da düzgün cevaplar vermemiz gerek. Medeni insanlar gibi onlarla konuşmamız gerek. Ve tüm batının bize karşı olduğunu, tüm modern basının veya tüm hükümetlerin bize karşı olduğunu varsayamayız. Dünya düz bir çizgi gibi değil, çok daha karmaşık ve tüm dünya batıdan oluşmuyor. Farklı kişilikler ve farklı ilgi alanlarına sahip olan bir sürü insan var ve buna saygı duyulması gerek.

Bu da üçüncü grubumuz ve son topluluğumuz, ben onlara ''kararsız Müslümanlar'' demeyi tercih ediyorum. Uçurumun kenarındalar. Bunlar Müslüman olarak doğmuş veya daha sonradan Müslüman olmuş insanlar ve zaman içinde, dini bir eğitim alma fırsatları olmamış, belki de böyle bir şeye ilgi ve istekleri olmamış. Bu onların da suçu değil. Belki kariyerleriyle, okulla veya aile hayatlarıyla uğraşmakla meşguldüler, artık her ne ise, içinde yaşadığımız çağdan ötürü şimdi onların da kafalarında dinle ilgili sorular var. Hepsinin farklı farklı soruları var. Ve imamlara, hocalarına, ulemaya bu soruları yöneltmekten çekiniyorlar. Çünkü olur da bu soruları sorarlarsa biri onlara ''kâfir'' diyebilir ''Estağfurullah, nasıl sorarsın böyle bir soruyu?'' Ve dini,

durmadan mescide takılan insanların yaşadığı gibi yaşamadıkları için kendilerini kötü hissediyorlar. Kendilerini onlar kadar muhafazakâr görmüyorlar ve kendilerinden umudu kesmiş gibiler. "Zaten iyi Müslümanlar değiliz bunlar iyi Müslümanlar ama onlar da çok uçlarda yaşıyorlar, onlarla konuşmaya bile korkuyorum." Bu yüzden kendilerini ümmetten soyutlamış durumdalar, kendi başlarına bir topluluk oluşturmuşlar. Benim şahsi görüşüm şu ki şu anda Müslümanların çoğu bu grupta yer alıyor ve bu insanlar bu gece bir mescidde değiller. Mescide gelme fikri bile korkutuyor onları. Buraya gelmek onlar için büyük bir karar. "'insanlar bana tuhaf tuhaf bakacaklar, beni yargılayacaklar, gitmek istiyor muyum ondan bile emin değilim, biri muhtemelen bir şey diyecek" Bunlar, Allah'ın evinde bir Müslüman meclisine girmeye korkan Müslümanlar. Ve ben inanıyorum ki bu yine bizim suçumuz; çünkü insanlara yargılayıcı olmayan, tehditkâr veya zor olmayan bir iletişim ortamı sunmadık. Sonuç olarak, sizin için dört grup belirledim. Hadi üstünden geçelim. Kadınlardan bahsettim, başka? Sonra, gençlik. Üçüncü topluluk neydi? Meraklı gayrimüslimler.

Son olarak kararsız Müslümanlar, dinlerine pamuk ipliğiyle bağlılar. Ve eğer sorularını yanıtlamamaya devam edersek veya ''estağfurullah el Azim, bismillah, seni cin çarpmış'' diyerek yanıtlandırırsak onları kaybettik demektir. Onları kaybettik demektir, sonsuza kadar... Onlar kayıp vaka değillerse bile sonraki nesil kesinlikle öyle, çocukları kesinlikle öyle. Bunlar hitap etmemiz, ulaşmamız gereken dört çok önemli topluluk. Eğer Kur'an'ın mesajını bu insanları düşünerek, onları göz önünde bulundurarak anlatırsanız, aslında Kur'an'ın tüm bu gruplar için tatmin edici cevapları olduğunu görüp şaşıracaksınız. Hem de başka hiçbir metnin taşıyamayacağı cevaplar bunlar. Allah'ın kitabını mucizelerinden biri de bu. Ve bu yüzden bu organizasyonda, ben ve buradaki herkesin; biraz önce saydığım gruplara Allah'ın mesajını onların anlayabilecekleri ve zamanla özümseyebilecekleri bir şekilde ulaştırması gerektiğine inanıyoruz. Onların bize gelmesini beklemiyoruz, biz onlara gideceğiz.

Ne pahasına olursa olsun, yaratıcı medyaysa yaratıcı medya. Eğer bu film yapımcılığına girmemizi, animasyon yapmamızı gerektiriyorsa, film yönetmenleriyle konuşmamız gerektiği anlamına geliyorsa öyle olsun. Konferanslar yetmeyecekse, sohbet programlarına, panellere katılmamız gerekiyorsa öyle yapacağız; çünkü herkes konferanslara ilgi göstermiyor bunun yapılması gerek. Peki, şimdi vizyonumuza geçiyorum, dört grup insan belirledik, bu insanlara yardımcı olmak için ne yapabileceğimizi düşünüyoruz. Yapabileceklerimiz ikiye ayrılıyor, bunlardan birini medya olarak adlandırıyorum. Medya, basın artık avucunuzun içinde. Medya şu anda internet aracılığıyla dünyanın her yanına ulaşıyor, bildirim yolluyor. Serbest bir alan. Eğer etkili, kaliteli ve dünya üzerinde hızla yayılacak medya araçları

üretme şansımız varsa, bahsettiğim bu dört grup insanı göz önünde bulundurarak, onlar için bu savaş girmemiz gerek. Bu bir. İslam toplumu olarak ilk defa, uluslararası çok geniş bir kitleye stratejik bir şekilde yaklaşma ve onlara daha önceden hiç ulaşılmadığı gibi ulaşma fırsatımız var. Hiçbir sınır, kısıtlama olmadan, elimizde çok büyük bir fırsat var. Elhamdülillah, Bayyinah facebook youtube ve buna benzer sosyal platformlarda bazı başarılara ulaştı; ama bu sadece buzdağının görünen kısmı. Konferanslarımdan birinin Youtube'da kaç defa tıklandığını düşünün, sonra bunu bir şarkıyla karşılaştırın, onun yanında hiçbir şey. Eğlence sektörüyle, günümüzün medyasında zirvede olan içeriklerle yarışmamız gerekiyor. O sayılara, o insanlara ulaşmamız gerekiyor, ancak o zaman dünyayı etkilediğimizden emin olabiliriz ve bunu başarabiliriz.

Eğer iki milyona ulaşabiliyorsak yirmi milyona veya iki yüz milyona ulaşmamamız için hiçbir sebep yok; çünkü eğer etrafta bir şeyin faydasını gören iki milyon insan varsa size garanti ederim; henüz bu şeyin varlığından habersiz daha milyonlarca insan var ve yaptığımız işin bir kısmı, bu insanlara ulaşabilecek materyaller üretmek. Bu, yani medya, çözüm yöntemimizin ilk kısmı, şimdi size kısa dönemde benim ne yapmak istediğimi anlatayım. Dünyanın farklı yerlerinden benim gözümde alanlarının en iyileri olan (İslam alanında olsun sosyal, beşeri bilimler olsun) bilginleri, alimleri toplayıp onları açık oturumlarda bir araya getirmek istiyorum. Bu arada, bilgin olduğumu falan iddia etmiyorum, en iyi ihtimalle bir öğrenciyim ben de ama meraklı, açık ve net bir öğrenciyim. Sorularımı dolaysız, açık açık sormayı tercih ederim. Bu alimleri açık oturumlarda bir araya getirip onlara, günümüz dünyasında Müslümanlara sorulan ve Müslümanlar tarafından sorulan en zor soruları yöneltmek istiyorum.

Ve ümmetin yararı için bir şeyleri açıklığa kavuşturmak istiyorum. Ve bu şöyle olsun istemiyorum: ''Şeyh bana takvadan bahset lütfen!'' sonra Şeyh 20 dakika bana takvayı anlatır ve ben, “Hımm, güzelmiş!” “Hadi şimdi de imandan konuşalım.” Hayır. Hadi kölelikten bahsedelim şimdi, çoklu evliliklerden konuşalım. İslam'da miras hukukundan bahsedelim. İnsanların kafasını kurcalayan sorular var ve İslam'daki bazı şeyleri adaletsiz buluyorlar, onlara yanlış görünüyor, sorularına saygı duyup bir şeyleri masaya yatıralım madem. Ve tatmin olmazlarsa onlara ''Takva sahibi olmalısın.'' diyemeyiz. Bu yeterli değil, daha iyi bir cevaba ihtiyaçları var. Bazı şeyleri netleştirmemiz lazım; çünkü güncel açıklamalarımız 16 yaşındaki bir gence yeterli olmayacak.

Dünyanın farklı yerlerinde çok zeki insanlar var ve platformları yok, ama elhamdülillah bizim var ve inşallah oluşturacağımız platformda sadece ben olmayacağım. Bu harika zihinleri bir araya getirmek istiyorum Öyle insanlarla tanıştım ki dünyaya bakışımı tamamen değiştirdiler. Ama bu insanlar profesyonel konuşmacılar değiller. Youtube'da videolarına rastlayacağınız

insanlar değiller. Üniversitede bir yerde 15 öğrenciye ders veriyorlar Yanlarına gidince üzülüyorum. Seni tüm dünyanın tanıması gerek! Burada 15 öğrenciyle ne yapıyorsun? Burada böylece oturuyor olman ve senin bilgilerinden faydalanılmıyor olması büyük bir kayıp. İşte bizim üretmek istediğimiz platform tam olarak bu. Buraya kadarı işin medya kısmı.

Ayrıca, ben ve takım arkadaşlarım Kur'an üzerine kapsamlı araştırmalar yapmak istiyoruz ve bunun amacı da bolca araştırma yapıp bulduklarımızı anlaşılması en kolay şekilde açıklamak. Böylece İslam hakkında fazla bilgisi olmayan biri de anlattıklarımızı anlayabilir. Eğer bir Kur'an macerasına atılmak istiyorlarsa, bu süreci kolaylaştırmak istiyorum. Kur'an hakkında öğrenecekleri son şeyler bunlar demiyorum. Ama en azından etkili bir başlangıç yapmalarını sağlayabiliriz. Böylece bu yolda ilerleyip yeni şeyler öğrenirken düzgün bir temelleri olur ve bu kaynaklar inşallah daha sonra okullarda, gençlik gruplarında, hutbelerde veya farklı yerlerde kullanılabilir; bu, işin medya kısmı. Şimdi en az bunun kadar heyecan verici olan diğer kısma geçelim. Dediğim gibi, medya durmadan bildirim gönderen bir uydu. Bu yüzden buna genelden özele diyebiliriz; ama özelden genele de çalışmalar olması gerekiyor. Genelden özele ve özelden genele. Özelden genele demek, insanları eğitmeniz, nitelikli insan üretmeniz gerek demek. Yetenekli insanları fark edip saptamanız gerek.

Geleceğin sporcularını nasıl keşfediyorlar biliyor musunuz? Sokakta oynayan bir çocuğu görüyorlar ve diyorlar ki ''Bu çocuğun NBA' de olması lazım'', ''Profesyonel bir kriketçi olabilir'' veya ''futbol takımında oynamalı'' Bu insanların içindeki yeteneği görüyorlar ve diyorlar ki; eğer bu çocuğa bir fırsat verilirse, bu çocuk dünyada büyük bir etki yapabilir. Bu tam olarak benim yapmak istediğim şey. Seyahat ederken yetenekli uzmanları ve genç insanları belirliyorum ve şimdi onlara yatırım yapma zamanı. Onları eğitme, çalıştırma zamanı Bayyinah Enstitüsünde Arapça öğrettiğim farklı kültürlerden gelen, potansiyelleri olduğunu gördüğüm bazı öğrenciler var ve enstitü olarak onlara İslami eğitimlerini tamamlamaları için burs verdik. Bazıları şu anda farklı alanlarda doktoralarını yapıyorlar. Böylece inşallah ümmete faydalı bireylere dönüşecekler. Eğer insanlara yatırım yapmazsak ilerleyemeyiz.

Ama insanlara sadece internet üzerinden yatırım yapamazsınız. Onları bir çatı altında toplayıp gözlemlemeniz, yaratıcılıklarını ve yeteneklerini belirlemeniz gerek. Birini görürsünüz, ''İçinde bir cevher var, o cevherin ortaya çıkması için bu gence yatırım yapılması gerekiyor'' dersiniz mesela ve onlara bir yol açarsınız. Bunun olması gerek ve aslında bu, şu anda inşa etmeye çalıştığımız binanın yapılış amacı. İnşallah konferans salonu Kur'an dersleri için kullanılacak ve bahsettiğim sohbet programları da orada yapılacak. Dünyada alanlarının öncüsü olan uzmanları getirip burada ağırlamak istiyorum. Çünkü

eğer bunu yıllarca yapmak istersek, her defasında bir salon tutmamız, bir yapım ekibi bulmamız gerekecek. İnsanları bir noktada toplamamız gerekecek. Masraf üstüne masraf, sadece bir sohbet için... Bu sohbetler televizyona bile çıkabilir sonuçta ve biz bu seviye ve kalitedeki üretimi etkili bir şekilde bu binada yapmak istiyoruz Allah'ın izniyle. Bu, olayın sadece bir yüzü.

Olayın ikinci yüzü şu ki, inşallah burası öğrencilerin eğitim aldığı ve bazılarının öğretmenler olarak yetiştirildiği bir kampüs olacak. Böylece belki de 10 yıl sonra, bu binada yapılan işle uğraşacak onlarca eğitim kurumu olacak dünyada Kur'an' ın mesajını yayma işi Malezya'da, Birleşik Krallık'ta, Avustralya'da, Kanada'da, Pakistan'da, Bengladeş'te, Türkiye'de yapılıyor olacak. Ve bu bölgelerin yerel dilinde yapılacak. Yerel dillerde yapılmak zorunda. Bana sorarsanız bu Kur'an dersleri İslam dünyasının kullandığı başlıca dillerin hepsinde yapılmalı. İnşallah benden çok daha yetenekli insanlar bulmak istiyorum ki benim verdiğim bu dersleri Pencapça versinler. Bu konuda çıldırıyorum kusura bakmayın. Şunu düşünün: Onlar bu dersleri veriyorlar ve bu aygıtlarda mesela, Pencapça, Bahasa dillerinde, veya başka dillerde tüm Kur'an dersleri toplanmış, internetin olmadığı köylerdeki kadınlara dağıtılmış ve bu kadınlar, sabahleyin ekmek yaparken bir yandan da Kur'an dersleri dinliyorlar mesela. Kendi zihin ve kalplerini dönüştürüyorlar ve bu neye yatırım biliyor musunuz? Sadece o kadınlara bir yatırım değil bu. Onların çocuklarına da yatırım. On yıl içinde bunun meyvelerini toplarsınız. O kadınların yetiştirecekleri nesil farklı bir nesil olacak. Çünkü bu gençler Kur'an' ın öğretilerini dinleyerek büyümüş olacaklar. Bu, gerçekleşeceğine inandığımız çok güçlü bir şey. Özelden genele ve genelden özele.

Hem Batı'nın hem Doğu'nun bu yaklaşıma ihtiyacı var. Nereye gitsem ümmetin Allah kelamına erişimini sağlayacak yollar olmadığını görüyorum ve Bayyinah organizasyonunun kuruluş amacı ve görevi de bunu sağlamak. Bu yüzden her gece Kur'an sohbetleri verelim dedik. Benim felsefem hep şu oldu: Eğer ümmetten bir şey isteyeceksen istediğinden çok daha fazlasını vermek zorundasın, daima ver ver ver ve vermeye devam etme niyetindeyiz. Umuyorum ki bu kuruluş sayesinde, sadece Facebook' ta veya Youtube' da tıklanan içerikler üretmeyi başarmayacağız. Öyle bir takipçi kitlesine ve akışa sahip olacağız ki, BBC veya CNN'den bize bir şans verip yaptıklarımızı yayınlamalarını istemeyeceğiz, onlar bize gelecekler. İslam'ın sesini en gür şekilde duyuran Müslümanlar olmak istiyoruz ve böyle bir şansımız var. Kendi sesimizi en güzel şekilde biz duyurabiliriz. Şu anda, Kur'an'ın mesajı nedir diye sorulduğunda, sözleri en çok duyulup dinlenen insanlar Müslümanlar değil. O insanlar biz olmak istiyoruz. Kur'an hakkında bir soru sorulduğunda Google'da çıkan ilk sonuçlar, sosyal medyada en çok tıklanan gönderiler ve medyada sözü en çok dinlenen insanlar, dinimizi mantık çerçevesinde ve düzgünce temsil

eden bilirkişiler olmalı. İslam'dan nefret eden insanlar değil. Kur'an'ın adına konuşanlar onlar olmamalı.

Her neyse, sonuç olarak sizinle paylaşmak istediğim vizyon buydu. Aranızda bu davaya inanan ve gerçekleştiğini görmek isteyenler bağışta bulunabilirler. Bir daha böyle uzun bir konuşma yapmayacağım inşallah ama sadece benim ve ekibimin bu davaya nasıl tüm kalplerimizle inandığımızı anlatmak istedim ve vallahi tüm dünya bizi desteklese de dünya üzerinde tek kişi bile bizi desteklemese de fark etmez Her şekilde bu işi yapıyor olacağız. Başarabileceğimize inanıyoruz. Ben inanıyorum ki içinde yaşadığımız çağda, yapmamız gereken şey tam olarak bu. Savaş orduların savaşı değil. Alan veya bölge savaşı değil. Ekonominin savaşı değil. Bugün nüfuz, tesir savaşı var. Medyanın savaşı... Ve eğer bu savaşı kazanamazsak diğerlerinin hiçbir önemi yok. Eğer insanlara düzgünce hitap edemiyorsan istediğin bölgeyi ele geçir, bir faydası olmayacaktır ve insanları Allah kelamından daha iyi etkileyebilecek hiçbir şey yok.

Şimdi Allah'ın izniyle Bakara Suresi'ne dönelim. Bu arada, katkıda bulunamıyorsanız da sadece dua edin. Bu özel gecede sizden istediğimiz tek şey dua. Allah'ın bize, Kur'an'a usulünce hizmet edebilmeyi nasip etmesi için dua edin. Azıcık da olsa bu kitabın hakkını verelim. Elbette bunu layıkıyla yapmamız mümkün değil ama en azından "رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّآ" Bazı ameller Allah tarafından kabul edilir, en azından bu kadarını yapmak bile kendimizi kurtarmak için yeterli olur. Şimdi...

Dün üç farklı tür neyi inceledik? Üç farklı tür kalbi. Üç farklı taşa benzetilmişlerdi, hatırladınız mı? Ne demiştim, bu aslında "Hatibunnase ala kadri ukulihim" İnsanlara akıl seviyelerine göre hitap edin. Peki Allah ne yapıyor İsrailoğulları'na bu üç kaya örneğini vererek? Eğer görüntüyü, olayı az da olsa hatırlıyorsanız: Kayalardan biri parçalandı, diğerinde bir çatlak oluşup açıldı ve sonuncusu düştü Bunlar İsrailoğulları'nın sadece tahayyül ettikleri şeyler değil. Yakın geçmişlerindeki, belleklerindeki olaylar. Peki neden? Çünkü Musa (as) asasını yere vurduğunda, yerden su fışkırmıştı. Bu kolayca bağlantı kurabilecekleri bir olay.

Daha sonra, günahlarından ötürü o su, bir nehir gibi akmaya değil de azıcık akmaya başladı. Bir nehir gibi çağlarken azıcık akmaya başladı. "فَانْبَجَسَتْ" (Araf, 160) Araf Suresi'ndeki gibi. Orada 12 pınar vardı ama suları azaldı. Bu da ikinci örneği anımsatıyor. Üçüncü kısımda ne olduğunu gördük peki? Allah, dağı İsrailoğulları'nın üzerine kaldırıp salladı ve dağdan kopan kayalar yere döküldü.

Ve üçüncü tasvir: Allah korkusundan yerlerinden kopup düşen kayalar. Yani bu örnekler İsrailoğulları'nın zihninde yankılanan, bağlantı kurabildikleri olaylar. Bu hadiseler milli belleklerinin büyük bir kısmını oluşturuyor. Bu yüzden Allah onlara imanı anlatırken bu örnekleri kullanıyor, Subhanallah! Sonra Müslümanlara dönüyor. Şimdiye kadarki tüm konuşma İsrailoğullarıylaydı. Biz sadece birer dinleyiciydik. Ama Allah birden dönüp, doğrudan bizimle, ümmetle konuşmaya başlıyor. Diyor ki: Gerçekten söylediğiniz şeyi kabul edeceklerini mi umuyorsunuz? Bize dönüp bunu soruyor, peki neden? Medine'deki Müslümanlara, sahabelere diyor ki: Siz Mekke'den geldiniz ve Mekke'de hedef kitleniz, muhatabınız Kureyş kabilesiydi. Kureyş halkının bir ilahi kitaptan haberi yoktu. Peygamberlerden haberleri yoktu. Putlara tapıyorlardı. Tamamen farklı bir din felsefeleri vardı.

Medine'ye geldiğinizde umutluydunuz; çünkü bu insanlar ehl-i kitap. Peygamber nedir biliyorlar, Allah'ı biliyorlar, bu bilgilere sahipler. Yani mesajı onlara verdiğimizde kabul etmeleri daha kolay olacak. Çünkü zaten bir bilgi birikimleri, arka planları var. Ayrıca Peygamberimiz (sav) kitaplarında geçiyor. Bu iş halloldu bile. İslam'ı duyunca kesinlikle kabul edecekler. Kureyş halkı kadar zor bir kitle değiller, onlar Rahman'ın ne olduğunu dahi bilmiyordu. ''Bu Rahman şeysi de ne oluyor? Ne olduğunu bilmiyoruz.'' diyorlardı. İsrailoğulları en azından bu soruları sormayacaklar.

Bu yüzden Allah diyor ki: Sırf bilgileri var diye tüm samimiyetleriyle gelip sizi dinleyeceklerini mi sandınız? Hayır, yok öyle bir şey. Peki, Allah ne açıkladı şimdi? Ölülerin dirildiğine şahit oldular. Denizin ortadan ikiye yarıldığını gördüler. Topraktan pınarların çıktığını gördüler, bunlar onları etkiledi mi? Hayır. Allah diyor ki Musa (as)'ya karşı bile kalpleri kaskatıydı. Musa (as) ile ilgili bu hadiseleri hatırlayıp ayeti de okuyunca Musa (as) zamanındaki Yahudilerle Resûlullah (sav) zamanındaki Yahudiler arasında paraleller buluyorsunuz. Eleştirilenler onlar. ''Atalarınız gibi davranıyorsunuz, neden böyle yapıyorsunuz?'', ''Kalpleriniz neden bu kadar taşlaştı?'' Sonra Allah Müslümanlara dönüyor ve diyor ki: “Gerçekten söylediklerinizi kabul edeceklerini mi düşünüyorsunuz? Ki onlar arasında bir zamanlar Allah kelamını dinlemiş olanlar vardı. Onlar ki kelamı anladıktan sonra, onu değiştirirlerdi.” Çok ilginç bir ifade, yeniden dinleyin. Cidden söylediklerinizi kabul edeceklerini mi düşünüyorsunuz? Onların içinden bir topluluk Allah kelamını duyardı ve anladıktan sonra bile, anlamalarına rağmen onu düzenler, dönüştürür, değiştirirlerdi.

Bu cümleyle ilgili ilginç olan ilk şey “فَرِيقٌ” kelimesi “وَقَدْ كَانَ فَرِيقٌ مِنْهُمْ يَسْمَعُونَ كَلَامَ اللهِ ثُمَّ يُحَرِّفُونَهُ” (Bakara, 75) Allah diyor ki: ''Sizi dinlemeyecekler çünkü aralarından bazıları kelamı işittikten sonra onu tahrif

etti.'' İnsanın aklına şu soru geliyor: Birkaç kişinin günahı için koca bir ulusu nasıl suçlayabiliriz? Allah ''Hepsi duydu'', ''Hepsi değiştirdi'' diyebilirdi Ama sadece kelamı anlayıp onu kasıtlı bir şekilde değiştiren, tahrif eden küçük bir topluluğu suçluyor. Yerini değiştirirlerdi. İmam Amin Ahsan İslahi bunun örneklerini verdi. Hocasının, Hamiduddin Farahi'nin kitabını tercüme ederken, Sanırım kitap İngilizce ve Arapçaya tercüme edildi, hala bir nüshasını almadım, aldığımda sizlerle paylaşacağım.

Çok önemli bir kitap, Kitabının adı: "في من هو الذبيح'" (İbrahim' in Hangi Oğlu Kurban Edilecekti?) Kimin Kurban Edileceği Sorusuna Doğru Yaklaşım İbrahim (as) ona oğlunu kurban etmesini söyleyen bir rüya görmüştü. Müslümanların çoğunluğu bu çocuğun İsmail (as) olduğuna inanıyor. Ama Yahudiler Isaac, yani İshak olduğuna inanıyorlar ''Kimin umurunda?'' diye düşünebilirsiniz "Yani sonuçta kurban edilmedi değil mi? Ne fark eder ki?" Ama öyle değil işte, Aslında bu çok önemli bir mesele.

Neden mi? Çünkü hem Yahudilikteki hem Hristiyanlıktaki koca bir inanç sistemi bu olaya göre şekillendi. Özellikle de şimdi, Protestanlar İshak'ın seçildiğini çünkü onun kutsanmış oğul olduğunu ve İsmail'in seçilmediğini, çünkü onun lanetli oğul olduğunu düşünüyorlar. Bu yüzden onun soyu da lanetli. Ve onun soyuna, İsmailoğullarına gelen din olan İslam da şeytanın dini ve o da lanetli. Ve bunların hepsi kimin kurban edileceği sorusuyla başladı. Bunu sorguladığınız zaman bütün bir düşünce geleneğini sorgulamış oluyorsunuz. Dini Siyonizm kaynağını bu tek olaydan alıyor. Dünyadaki bir sürü sorunun kökleri burada. Peki Hamiduddin Farahi ne yaptı? 8 yıl boyunca İbranice öğrendi. Sırf orijinal metni incelemek istediği için. Vay be! Ne kadar harika bir adam. Bu adam cidden benim kahramanım, muhteşem bir insan. Araştırmasını tamamladıktan sonra bir kitap yazıyor ''Kimin Kurban Edileceği Sorusuna Doğru Yaklaşım'' Peki bu kitapta ne yapıyor?

Üç bölüm var. Bir: Kurban edilecek çocuğun İsmail (as) olduğunu Kur'an nasıl kanıtlamış? Sonraki bölüm; bu durumu aynı zamanda Tevrat nasıl kanıtlamış? Sonra Yahudi alimlerin de aslında İsmail (as)'ın kurban edildiği görüşünde olduğunu kanıtlıyor. Adam Yahudilerin kaynaklarını okuyabilmek için İbranice öğrenmiş ve ortaya bu çalışmayı çıkartmış. Kendisi Hintli bir alim aslında; ama eseri Arapça yazmış. Muhteşem! Dediğim gibi, kitap tercüme edildi ve son dönemlerde daha güncel bir versiyonu da yayınlandı. Sanırım adı ''İsmail ve İshak'' Nüshayı edindiğimde sizinle de paylaşacağım inşallah. Ama bu konudan bu ayetin altında söz etmemin sebebi şu: Hamiduddin Farahi kitabında İbranice metinden, Tevrat'tan alıntı yapıyor. Kitabın kendisi Arapça, ama Tevrat' tan İbranice bir ayet geldiğinde İbranice yazıyor. Daha sonra Arapça olarak yeniden yazıyor. Yahudi alimlerin söylediklerini bize aktarıyor:

İbrahim (as) oğlu İshak'ı ''Mura'' nın yakınındaki bir kayalıkta kurban etmek üzere yanına aldı. İbranice kelime ''Mura'' yı yazıyor. Bu kelimeyle ''Merve'' arasında sadece bir hareke var. Sefa ve Merve'deki Merve yani ve bu olayın aslında iki tepe arasında gerçekleştiğinden bahsediyorlar. ''Shifa'' ve ''Mura'' tepeleri arasında Gerçekten mi? İsmi ''Sekke'' olan kurumuş bir vadide. Sekke mi? Ciddi misiniz siz? Şurada burada küçük değişiklikler yapılmış sadece ve bu şekilde kelimeleri değiştirmişler. Bunu halktan biri mi yapıyor peki? Hayır. O halkın alimleri yapıyor bunu. Din adamları yapıyor.

Allah diyor ki, onların arasından bir topluluk Allah kelamını duyardı ve onu değiştirirdi. Ne dediğini anladıktan sonra bile... Kimden bahsediyor? O halkın din adamlarından. Peki neden koca bir ulusu suçluyoruz? Bu insanlar söylediklerinize inanmayacaklar; çünkü alimleri yozlaşmış. Allah'ın söylediği şey tam olarak bu. Ama bu adil değil. Alimler yozlaşmış, geri kalanların suçu ne? Aslında Allah burada dini psikolojideki çok derin bir sorunun altını çiziyor. Bir ümmet, ilahi kitaplarıyla bağları, ilişkileri kuvvetsizleştikçe güçsüzleşir. Peki bir ümmetin Allah kelamıyla, ilahi kitaplarıyla bağlarının güçsüz olduğunu nasıl anlarsınız? Bu durum, Allah kelamı sadece kimin tarafından incelenip anlaşıldığında gerçekleşir? Sadece din adamları tarafından. Ve şu anda çoğu Müslüman diyor ki, benim bilmeme gerek yok giderim kime sorarım? Din adamına, bir şeyhe sorarım. Ayetin veya surenin ne anlattığını bilmek zorunda değilim. Beni bağlamaz, şeyh değilim ki ben. Sonra şeyhler geliyor, Yahudi din adamlarının yaptığı gibi... Ne demişlerdi? Tevrat'ı kendi başınıza okumak sizin yapacağınız iş değil, yoldan saparsınız yoksa. Söylenenleri yanlış anlayıp cehennemi boylarsınız. Eğer bir sorunuz varsa, kime gelin? Bana. Ben size açıklarım. Hatta okuyup soru sormamanız daha iyi, bilmeniz gereken her şeyi size ben anlatacağım. Kur'an'a çok yaklaşmayın yolunuzu şaşırırsınız. Vallahil Azim! Bu şeytanın din tarihindeki en büyük numarası.

Vahiy, her bireyin şahsi olarak Allah'la bağlantı kurabilmesi için gönderildi. Ve şimdi ne deniyor? ''Doğru yolu sadece din adamları gösterebilir size'' Ve hocalığın değerini küçümsemiyorum kesinlikle. Ama bunun din içindeki yerini iyi anlamak zorundayız. Alimlerin, din adamlarının rolleri şunlar: Sizin ve benim (ben de alim değilim) halk olarak bilinçli tüketiciler olmamız gerek. Hepimiz talebeyiz. Talebe olmak zorundayız. Herkes talebe olmak zorunda. Ve talebe olarak, bir şeyi anlamadığınızda soru sorma hakkına sahipsiniz. ''Buna neden inanıyoruz?'', ''Bunun kaynağı ne?'' "Olaylar bu aşamaya nasıl geldi?'' Merak etmeniz ve bu soruları sormanız gerek. Peki, bu soruların cevaplarını tatmin edici bir şekilde size vermek kimin sorumluluğu? Din adamlarının. Ve sadece cevabı vermeleri yeterli değil, bu sonuca nasıl ulaştıklarını da açıklamalılar.

Eğer verdikleri cevap sizi tatmin etmezse ve bu sonuca nasıl ulaştıklarını sormak isterseniz, buna gücenme hakları yok. ''Ben alimim, sen değilsin, o halde kapa çeneni!'' diyemezler. Böyle bir hakları yok. Şimdi Yahudi din adamlarına dönelim. Elhamdülillah, ümmetimiz hiç bu kadar ileriye gitmedi. Yahudilik tarihinde ne oldu peki? Hocalar bir yorum yazardı. Yorum, bir insanın, elinden geldiğince, bir metin üzerinden geliştirdiği en düzgün anlayış demektir. Bir yorum yazarlardı. Ve gelecek nesil, bir hahamın görüşünü Tanrı'nın yasasına eşit sayardı. Verdikleri fetva dinin kendisiydi. Tabii başka ulemaları da vardı, onların da kendi farklı fikirleri vardı. Bu yorumlar böyle yığılıp duruyordu, biri soru sormaya geldiğinde ellerinde yüz farklı fikir vardı. Diyorlardı ki, istediğine uyabilirsin; çünkü bunların hepsi Allah'tan. Hepsi Allah'tan, öyle mi? Neden? Çünkü din adamlarından geldiler. Çünkü onlar hata yapamaz. Durum böyle olunca din adamları bir bakıma kutsallaştı. Bu yüzden Kur'an, Yahudiler hakkında hahamlarını ve din adamlarını Allah'ın yanında ilah edindiler diyor. Onlara tapınmadılar belki. Ama onların kanunlarını Allah'ın kanunları saydılar. Neyin helal ve haram olduğu onlardan öğrendiler ve hiç sorgulamadılar bile.

Şimdi İslam dünyasına, Müslümanlara dönelim. Bugün bu dersten alacağınız sadece bir şey varsa o, bu olsun. Tüm ümmetleri, İslam ümmetini bile vuran, dini psikolojideki çok derin bir problem. Bizim, şüpheli durumlarda olumlu düşünmeye yatkınlığımız var. Diyoruz ki, adam alim, nasıl kötü bir insan olabilir ki? Yanlış bir şey söylemez o. Yapmaz. Ve tabii ki kendilerine hoca, din adamı diyen bir güruh var. Tek işleri, size şu şu şu insanları dinlememenizi söylemek, peki nedenmiş? Çünkü onlar gerçek hoca değillermiş. ''Kurtuluşa ermek istiyorsanız iyisi mi siz sadece beni dinleyin. Çünkü ben Hakk'ı konuşuyorum. Kur'an'ın sünnetin ne söylediğini size ben aktarırım. Geri kalan herkes... Kendinizi kollayın. Eğer kurtuluşa ermek istiyorsanız gideceğiniz site burası. Başka sitelere girmeyin sakın! Okuyacağınız kitap bu, sakın başka bir şey okumayın. Size dini bu kılavuz öğretecek'' Ve böylece bir kült, bir tarikat oluşturuyorlar. Ve eğer onları sorgularsan sen de elenirsin. Şimdi soru sorduğun için seninle ilgili de uyarı ilanı çıkartacaklar. Bu işlerinin bir kısmıydı.

Diğer kısım ne mi dersiniz? Allah kelamını duyuyorlar ve ardından bunun tefsirlerinden birini sunuyorlar. Bu tefsir metne uysa da uymasa da fark etmiyor. Ve zamanla bir mafya oluşuyor. ''Mafya'' kelimesini özellikle kullanıyorum. Mafyada ne olur? Eğer içindeysen patronla fikir ayrılığına düşemezsin. Bu yüzden eğer böyle bir tarikattan gelen bir öğrenciniz varsa ve size, ''Hocalarım bana bunu öğretti ama benim aklıma yatmadı, ikna olmadım. Kur'an ve sünnet bana aksini anlatıyor. Kanıtlar aksini gösteriyor. Tarih aksini gösteriyor. Ben bu fetvayı kabul edemem, edemiyorum.'' diyecekse, bunu sizinle gizlice paylaşacaktır. Herkesin içinde anlatamaz bunu. ''Tarikattaki ablalar/abiler bu fikre karşı çıkamayacağımı söyledi.'' Sen kime bağlısın?

Böylece bu abi ablaların sözü Allah'ın sözünün yerine geçiyor. Allah diyor ki, bu batağa en çok saplanan millet İsrailoğulları'ydı. Ama dikkat edin, bunu dinlerken diğer uca, diğer aşırılığa sürüklenmeyin "Tüm hocalar ahlaksız, hiçbiriyle işim olmaz, Yahudilerin hahamlarından hiçbir farkları yok." bu da öteki uç. Bunların ikisi de aşırıcılık. Ve cahil insanlar ya bir uca gitmeyi severler ya da diğer uca gitmeyi, bir türlü ortayı bulamazlar. Şu anda ümmet olarak durumumuz bu, eğer bir hocayı seviyorsak takıntılı hale geliyoruz, hakkında en küçük eleştiriye dahi katlanamıyoruz. Ama bir kez gözümüzden düştü mü şeytanın ta kendisi oluyor. Şimdi onunla ilgili tek kelime dahi duymak istemiyoruz. ''Adını anma şunun, estağfurullah, tü suratına abdestim bozulacak şimdi.'' Hayatınızda böyle davrandığınız tek bir insan dahi var mı? İnsanlar hata yapabilir, beşer şaşar.

Ve din adamları da insan. Ve bilginin merkezde olduğu her alan doğası gereği bozulmaya, yozlaşmaya müsaittir. Avukatlar yozlaşabilirler; çünkü yasayı sizden iyi biliyorlar. Tamirciler yozlaşabilir; çünkü mekân iği sizden daha iyi anlıyorlar. İnşaat işçileri, mütahhitler yozlaşabilir; çünkü bu bu malzemelere ihtiyacım var diyecekler senden daha bilgililer, onlara güvenmen gerek. Din adamları da aynı durumda. Sırf dini bir yapı diye yozlaşma olmayacak diye bir şey yok, bu gayet mümkün bir durum. Ama aynı zamanda bu alanlarda iyi insanlar da var mı? Tabii ki evet. Her zaman gerçek, samimi din adamları olacak. Gerçek din adamlarının bir özelliği nedir biliyor musunuz? Öğretmenden daha çok öğrenci gibi olmaları. Yaşam boyu süren bir öğrenme sürecine adamışlar kendilerini. Gerçek bir din adamını buradan anlarsınız. "ثُمَّ يُحَرِّفُونَهُ مِنْ بَعْدِ مَا عَقَلُوهُ" (Bakara, 75) "Allah'ın sözüne akıl erdirdikten sonra, bile bile onu değiştirirlerdi. "Ne denildiğini anlıyorlar, ama yine de itiraf edemiyorlar. Ve sadece onlar biliyor. Yani bilgi onlarda. Eğer bildiklerini halkla paylaşmazlarsa insanlar nasıl bilsin? Yani bu ayette Allah bir topluluğu doğrudan suçlarken diğer grubu dolaylı bir şekilde suçluyor. Bir yandan yozlaşmış din adamlarını doğrudan suçluyor, bir yandan da onlara kayıtsız şartsız güvenip hiçbir şeyi sorgulamayan halkı suçluyor. Körü körüne onlara güvenen halkı... Din adamlarımızı sorguya çekmeliyiz demiyorum. Ama onlarla medeni ve mantıklı bir diyaloğa girmemiz gerek. Ümmetin yozlaşmadan uzak olması için o şeffaflık orada olmalı. "وَإِذَا لَقُوا الَّذِينَ آمَنُوا" (Bakara, 76) Ayet bu defa biraz önceki fikirden devam ederek halktan bahsediyor. Yahudiler müminlerle karşılaştıklarında "Biz de iman ettik." derler.

Medine'li bir Yahudi, her bir cumartesi hahamın son peygamber hakkındaki konuşmasını dinliyor. Sonra Resûlallah'ı (sav) görüyor ve diyor ki: "Derste bahsedilen adam bu işte! Tıpatıp aynısı" Sahabelerden birine gidip diyor ki ''Sizin bu peygamberiniz var ya bizim kitabımızda bahsedilen kişi o sanırım.

Hakkında bir sürü konuşma dinledim, harfi harfine uyuyor.'' Bu Medine'de sıradan bir Müslümanla konuşan sıradan bir Yahudi. Sıradan bir sohbet sadece. Yani sahabelere diyorlar ki sanırım aşağı yukarı aynı görüşteyiz. Söylediklerinizin hepsini zaten kabul ediyoruz. Uzun zamandır duyduğumuz şeyler bunlar. "وَاِذَا خَلَا بَعْضُهُمْ اِلٰى بَعْضٍ" (Bakara, 76) Sonra güle oynaya hahamlarına gidiyorlar. Özel olarak konuşuyorlar. ''Haham! Bil bakalım ne oldu. Bize bahsettiğin peygamber vardı ya sanırım o burada! Müritlerinden bazılarıyla konuştum, tamamen anlattığın gibi, aynı adam!'' Ama daha sonra haham onlara uzun bir konuşma yapıyor. "Neden anlattın onlara?" "Onlarla bir daha konuşma sakın, kafanı karıştıracaklar, iyisi mi sen burada kal, ben sana neyin doğru neyin yanlış olduğunu söylerim. Kendi başınıza gidip soru falan sormayın."

Ayeti bitirmeden önce size Medine'de bu durumu görmüş İbn-i Abbas' ın (ra) başından geçmiş bir şeyi anlatmak istiyorum. İbn- i Abbas diyor ki: Ehl-i kitap, özellikle de Yahudiler, Medine'de Müslümanlara gelirdi ve biz de aynı şeye inanıyoruz derlerdi. Şahitlik etmeye hazırız. Eminiz ki sizin bu arkadaşınız (Peygamberi kastediyorlar) hakikati anlatıyor. Karakteri ve özellikleri aynı bizim kitabımızda tanımlandığı gibi. Ama kendi aralarında özel olarak konuştuklarında, hahamları, liderleri derdi ki: "Siz şimdi cidden Müslümanların yanına gidip size anlattığım bu özelliklerden mi bahsediyorsunuz, 'ortak noktalarımız'dan mı konuşuyorsunuz?" Peygambere inanmayan insanlar bile Müslümanlara gelip "Kitabımızda bahsedilen kişi bu" diyor. Bundan daha iyi ne olabilir? Onları ikna etmemize bile gerek kalmadı, kendileri gelip itiraf ediyorlar.

Bu yüzden hahamlar diyor ki, kendinizle beraber beni de kötü duruma düşürüyorsunuz, şimdi benim de kabul etmekten başka seçeneğim kalmadı. Onlara gidip Muhammed ile ilgili dersler verdiğimi, onu kabul etmeniz gerektiğini söylediğimi anlatırsanız beni yakmış olursunuz. Bu yüzden Kur'an'da şöyle geçiyor: "اَتُحَدِّثُونَهُمْ" Gidip onlarla sohbet mi başlatıyorsunuz, iletişim mi kuruyorsunuz? (Burası cidden çok ilginç) Eğer ''Onlarla konuşuyor musunuz?'' Böyle denirse konuşmayı onların başlattığı, sizin de cevap verdiğiniz anlamı çıkar. Ama eğer "اَتُحَدِّثُونَهُمْ" derseniz, konuşmayı siz başlatmış olursunuz. Yahudiler Kur'an' dan öyle etkilenmişti ki Müslümanlarla konuşmaktan kendilerini alamadılar. Kendileri gelip konuştular ve bu yüzden de hahamlarından azar yediler. "بِمَا فَتَحَ اللّٰهُ عَلَيْكُمْ" Allah size, benden dinlediklerinizin onların söyledikleriyle uyuştuğunu gösterdi ve siz de koşa koşa bunu Müslümanlara söylediniz öyle mi? "لِيُحَآجُّوكُمْ بِهٖ" Şimdi gidip sizin aleyhinizde konuşmayacaklar mı? Amaçları ortak noktalarımızı bulmak değil

ki. Bu ortak noktaları onlara gösterirseniz arkalarına yaslanıp ''Ortak noktalarımızın olması ne kadar güzel, şimdi siz sinagoga gidin ben de camiye'' demeyecekler. ''İslam'ı kabul etmeniz gerek.'' diyecekler. Bu ''Aa ne güzel bazı ortaklıklarımız varmış hadi şimdi gidip bir şeyler atıştıralım.'' sohbeti değil. Üzerinizde baskı kuracaklar. Müslüman mı olmak istiyorsunuz? Bunu mu söylüyorsunuz? "لِيُحَآجُّوكُمْ بِهِۦ عِنْدَ رَبِّكُمْۚ" Rabbinize sizin aleyhinizde delil gösterecekler. Size diyecekler ki şimdi bu dini kabul etmek zorundasınız. Ortak noktalar hakkında öylesine bir sohbet değil bu. Ne ilginç, bizde de sizdeki gibi namaz var, çok enteresan! "Bu konuda konuşmamız iyi oldu çünkü cidden kitaplarımız birbirine çok benziyor güzel sohbetti." Bu kadarla bitmiyor ki! ''Aleyhinizde delil sunacaklar'' Sonra onları korkutuyor, ne dediğini iyi dinleyin. Ya aleyhinizde delil sunup size burada din değiştirtecekler ya da Allah'ın huzuruna çıktığınızda sizden şikâyetçi olacaklar. Bu tuhaf işte. Haham diyor ki; eğer gidip bildiklerinizi onlara anlatırsanız Allah katında sizin aleyhinizde delilleri olacak bu yüzden Müslüman olmamalısınız. "عِنْدَ رَبِّكُمْۚ" ''Rabbinizin katında'' yani ahiret gününde Müslümanlar Yahudiler aleyhinde konuşacak. O zaman bunun onları Müslüman olmaya itmesi gerekmiyor mu? Kıyamet günü onların aleyhinde deliller olacaksa koşarak gidip İslam'ı kabul etmeleri gerek. Böylece ahiret gününde böyle bir sorunla karşılaşmazlar.

Kim o günde kurtuluşa ermek istemez ki? Muhammed Tahir İbn Aşur, et-tahvir ve't-tenvir eserinde bu duruma ne kadar şaşırdığını belirtmiş. İnsanları İslam'ı kabul etmeye yöneltmesi gereken bir durum nasıl oluyor da onları İslam'ı reddetmeye ikna etmek için kullanılıyor? Neden? Çünkü Yahudilerin kitaplarından ve orada anlatılan hikâyelerden yola çıkarak geliştirdikleri Tanrı kavramı öyle çarpıtılmıştı ki ve öyle mantıksız ve yanlıştı ki Allah'ın Alim olmadığı, ezeli ve ebedi bilgiye sahip olmadığı fikrini benimsemişlerdi. Tekrar ediyorum iyi dinleyin. Allah'ın her şeyin bilgisine sahip olmadığını düşünüyorlardı. Hatta bu inanış İshak (as) ile başladı. Hikâyenin Tevrat'taki tahrif edilmiş versiyonunu anlatıyorum, İshak (as) ölüm döşeğinde. Ölmek üzere. İsu isminde bir büyük oğlu vardı ve küçük oğlunun adı Yakup'tu. Yakup'u biliyoruz zaten İsu hakkında bir bilgimiz yok çünkü ismi sadece Tevrat'ta geçiyor. Ve dediğim gibi, babaları ölmek üzere.

Oğlu İsu'ya diyor ki; ölümüm yakın. Ben ölmeden önce git, bir kurban kesip onu bana getir, ben de seni kutsayayım. Böylece Allah seni peygamber yapar. İsu, İshak (as)'ın bir eşinden, Yakup ise diğer eşinden. Ve Yakup'un annesi, mutfaktan İshak'ın (as) İsu'yun kutsayacağını, mübarek kılacağını duyuyor. Yakup'u çağırıp diyor ki, oğlum hemen koş bir kurban kes, sonra yemeği buraya getir ve abin İsu'nun kıyafetlerini giy. Onun gibi konuşmaya çalış sonra sadece elini öne doğru uzat. Baban çok hasta olduğundan sadece kıyafetleri görür ve

abin yerine seni kutsar. Senin peygamber olman için dua eder. Senin peygamber olmanı istiyorum İsu'nun değil. Yakup diyor ki; ben gerekli niteliklere sahip değilim, bence bu kötü bir fikir; ama anne ''Sana söylediğimi yap.'' diyor. Bunun üstüne Yakup gidip bir kurban kesiyor. Gelip elini babasına uzatıyor. İshak ne olduğunu anlamayıp fark etmeden peygamberliği Yakup (as)'a veriyor Sonra İsu kestiği kurbanla geri gelip baba ben hazırım diyor. Ama babası diyor ki: ''Ben çoktan kardeşini kutsadım kusura bakmazsın artık'' Hikâye Tevrat'ta aynen böyle geçiyor. Sanki Allah'ın haberi yokmuş gibi! Kur'an diyor ki Enam, 124'te; "Allah, peygamberliği nereye vereceğini daha iyi bilir." Yahudiler ciddi ciddi Allah'ı kandırabilecekleri inanışını geliştirmişler.

Bu yüzden hahamlar diyor ki Müslümanlara bunları anlatmayın; çünkü anlatırsanız ellerinde kanıtları olacak. Eğer o kanıtı onlara vermezseniz Allah'ın hiçbir şeyden haberi olmayacak. Yahudiler de diyor ki: "Haa, şimdi anladık. Bir daha onlarla konuşmayız o zaman." "اَفَلَا تَعْقِلُونَ" ''Neden aklınızı kullanmıyorsunuz?" ''Hesaba çekildiğinizde Müslümanlara karşı kaybedeceksiniz.'' Gizleyin ki kimsenin haberi olmasın. Allah'la ilgili en temel bilgilerden bile ne kadar uzaklaştıklarını anlayabiliyor musunuz? Ve bu İbn Aşur' un verdiği örneklerden sadece biri, Tevrat'tan Yahudilerin Allah' ın bilgisini yok saydıkları birkaç örnek veriyor. Şimdi sonraki ayete bakalım, ayet Tevrat'taki bu muharref inancı düzeltiyor "اَوَلَا يَعْلَمُونَ" ''Zaten bilmiyorlar mı?''

''Bilmeleri gerekmiyor mu?'' "اَنَّ اللّٰهَ يَعْلَمُ مَا يُسِرُّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ" Allah gizlediklerinin farkındadır. Allah üstünü örttüklerini bilir. Ve Allah onların toplum içinde söylediklerini de biliyor. Allah'ın bunların hepsini bildiğinden haberleri yok mu?

Allah diyor ki: Yahudiler sadece Resûlallah'ı (sav) değil, Allah'ı bile küçümseyip karşılarına almaya meyilliler. Allah hakkında böyle muharref fikirleri benimseyecek kadar ve Allah onlara açıkça meydan okuyor. Demek ki görüyoruz ki, Yahudi toplumunun en iyileri, din adamları bu derece yoldan sapmış durumda. Tüm dini hahamların ellerine bırakan bu bilinçsiz toplumdan ne bekleyebiliriz ki? Dinlerini öğrenmek umurlarında değil zaten. Böyle keyifleri yerinde. İşte bu yüzden ayetin devamı toplumun geri kalanıyla ilgili. Ümmetin bunu öğrenmesi gerekiyor. Neden mi? Elhamdülillah İslam toplumunda veya alimler arasında bozulma olsa bile, Yahudiler kadar ileriye gidilmemiş. Alimlerimiz Allah'ın bilgisinin sınırlı olduğunu falan düşünmüyorlar en azından. O seviyede değiliz elhamdülillah. Ama maalesef din adamlarımızı hakikati konuşmaktan alıkoyan bir bozulma var. Gerçek açıkça gözlerinin önünde olsa bile. Çünkü kafalarında politik, ekonomik sosyal kaygılar var, mensup oldukları ekolle ilgili kaygılar var. Bazı makamlara bağlılıklar, meslekler, imamlık görevleri... Eğer gerçeği söylerlerse bu

durumlar sarsılabilir. Çok basit şeyler hatta. Bir konuda vardığınız kanı sizin üstünüzde bir yük, sorumluluktur.

Mesela imam bayramın yarın olduğundan emin. Bir kurul üyesi gelip diyor ki, eğer burada çalışmaya devam etmek istiyorsan bayram yarın değil bir sonraki gün. "Biliyorum fikrin üzerinde yetki sahibisin. Ama benim sadece pazar günü tatilim var. Cumartesi bana uymaz. O yüzden günü değiştirmek zorundasın. İmam diyor ki, bunu yapmam mümkün değil. Ayın konumu bayramın yarın olduğunu gösteriyor. "Yoo sen yanlış anladın, demek istediğim biz gerçekten senin bu İslam merkezinde iyi bir geleceğin olmasını istiyoruz. Çocuklarını düşün. Ortada zaten fikir ayrılıkları var Bir sorun çıkmaz." Evet; bu, hakkında fikir ayrılıkları olan bir konu olabilir. Bu mümkün; ama ortada bu imamın doğru olduğuna inandığı bir fikir var. Eğer geliri ve bir işverenin baskısı kendi doğrularına ağır basıyorsa, bu dinin bir temsilcisi olmanın ne anlamı var ki? Vicdanımızı satacaksak eğer ne anlamı var?

Bunun küçük, önemsiz bir mesele olduğunu düşünebilirsiniz. Ama bu bir inanç meselesi, önemli bir mesele. Bir prensip meselesi. İnandığınız şeyi savunabilmeniz gerek. Bu insanların geçim kaynakları, sosyal statüleri ve dini görevleri öyle iç içe geçmiş ve birbirine bağlı ki işverenleriyle aynı fikirde olmadıklarını bile belirtemiyorlar. Şimdi Allah tüm toplumu sorguya çekiyor. Diyor ki: "وَمِنْهُمْ أُمِّيُّونَ" Ve onların aralarında okumamışlar var, eğitimsizler, hangi bağlamda? Dini bağlamda mühendislik diplomaları var. İsterlerse ileri seviyede dil konuşabilirler Ama Arapça çok zor. Kur'an çok zor. Ama isterlerse gözleri kapalı kod yazabilirler. Robot programlayabilirler isterlerse. Ama Arapça mı? Lütfen ama bunun için kimi vakti var ki? Dini bağlamda kendilerini eğitmemeyi onlar seçiyor. "لَا يَعْلَمُونَ الْكِتَابَ" Kitabı bilmiyorlar. Ve bu ne anlama geliyor? Yasaları bilmiyorlar.

"Kitab'ın" iki anlamı var: Kitap ve kanun. Yasa ve ben "اِلَّا اَمَانِيَّ" hakkında şu açıklamayı daha doğru buluyorum: Aralarında insanlar var ki, onlar, yasanın sadece işlerine gelen kısımlarını bilip onlara inanıyorlar. ''Öyle olduğunu sanmıyorum, bence şu şekildedir.'' ''Ceza bu olamaz bence, bu aşırı sert, eminim ki Allah daha esnek davranıyordur.'' ''Ya buna haram diyorlar ama bu haramsa işimiz çok zorlaşır, hiç mantıklı değil, hem o kadar kötü değil ki canım insanlar neler yapıyor, çağımızın bir gereği diyelim.'' Aslında bunlar gayet eğitimli insanlar, ama konu dine gelince, işlerine gelene göre konuşuyorlar, dinin aslına göre değil. Kendi isteklerine göre dini şekillendirip yönlendirmeye çalışıyorlar. Ve bizim çağımızda bu durum, daha önce olduğundan çok çok daha yaygın. Dine sanki beğendikleri kısımlarını alıp gerisini bırakabilecekleri bir tür alışveriş gibi bakıyorlar. Sanki bir market ürünüymüş gibi. ''Ben, kendim hakkında iyi

hissetmemi sağlayacak bir din istiyorum ve bu kurallar benim için çok ağır.'' ''Yani ne bileyim, öyle hissediyorum ki eğer Allah gerçekten mutlu olmamı istiyorsa şunları şunları yapmamamı anlayışla karşılayacaktır.''

Gerçekten mi? Öyle hissediyorsun öyle mi? Eğer Allah senin mutlu olmanı istiyorsa! Hangi din bu? Senin Allah'a boyun eğmen gereken İslam mı bu? Yoksa Allah'ın dininin sana boyun eğmesini mi istiyorsun? Hangi dine girdin sen? Ve gerçekten bu kafa yapısına sahip insanlar var etrafta. "Bize öğretilen İslam çok katı Onu biraz yumuşatmamız gerek. Bu kadar kasmaya ne gerek var? Rahat olun biraz." (!) İnanın, bana gelip ''Kur'an bu çağda inseydi bu kadar katı olmazdı.'' diyen insanlar var. Vay be! Hayırlı bayramlar kardeşim. Çünkü ben seninle böyle aptalca bir diyaloğa girmeyeceğim.

Peki "اَمَانِي" ne demek? Arapça manası: Olmasını istedikleri, ancak gerçek dünyada karşılık bulmayan, var olmayan bir şeyden bahsediyorlar. Buna "اَمَانِي" deniyor. Yasayla ilgili bir bilgileri yok. Kitabı bilmiyorlar. Kendi işlerine gelenin, İslam'ın olmasını istedikleri şeklin dışında. Dini daha ''uygun'', ''elverişli'' bir şekilde yeniden yorumlamak istiyorlar. Daha kolay bir şekilde. Ve bunu yapmanın iki yolu var. Bu ayeti bitiremeyeceğiz maalesef. Bu iki maddeyi lütfen hatırlayın.

Bir, Hristiyanların seçtiği üzücü yol var, bir de Yahudilerin seçtiği talihsiz yol. Kitabı alıp onu kendi zan ve isteklerine göre değiştirdiler. Size önce bunları, sonra da bu yöntemlerin nasıl bizim ümmetimize de bulaştığını anlatacağım. Peygamber şöyle demişti: Şüphe yok ki, sizden önce gelenlerin yollarını izleyeceksiniz. Sahabeler de dediler ki: Yahudi ve Hristiyanların mı? Resûlallah da (sav) cevapladı: Başka kimin olacaktı? Hristiyanlar bunu nasıl yaptı peki? Dediler ki: Bizim tüm günahlarımızın bedelini İsa (as) ödeyecek. O zaman kafamıza estiği gibi yaşayabiliriz, yasaya ihtiyacımız yok. Çünkü biz zaten kurtulduk, bağışlandık. Biz Müslümanlar, bunu İsa (as) ile yapmadık. Ama aramızdan bazıları bunu Resûlallah (sav) ile yaptı.

Resûlallah bize şefaat edecek. Eğer ona salavat getirirseniz, cehennem ateşi size dokunmayacak. Eğer bu zikri bilmem kaç kere çekerseniz, Resûlallah demiş ki sizi cehennem ateşinden korurum. Ona olan sevginizi gösterin yeter. Ve şimdi bu insanların kadınları tesettüre girmek zorunda değil. Beş vakit namaz kılmak zorunda değiller. Eğer gece boyu şu ibadeti ederseniz halledersiniz, eğer Resûlallah'ı (sav) ne kadar sevdiğinizi gösteriyorsanız gerisini boşverin gitsin(!) Neşid üstüne neşid... Akşam namazı geçiyor ama onlar neşid dinlemekle meşguller çünkü Peygamber'i (sav) çok seviyorlar(!) Bu kimin davranışı? Bu Hristiyanların İsa (as) ile ilişkisi ''O bizim kurtuluşumuz, İsa'yı övün!'' Biz ne diyoruz, ''Peygamber'e (sav) salavat getirin.'' Bu arada, salavat hakiki bir şey ve

şefaat gerçekten var. Ama bu kötüye kullanılıyor İslam'ın getirdiği sorumlulukları kendi üzerinizde yükümsüz kılmak, Hristiyanların tuttuğu talihsiz yolun aynısı.

Peki Yahudilerin seçtikleri yol ne? Onlar farklı bir yolu tercih ettiler. Yasayı aldılar. Ve onu yeniden yeniden yorumladılar ve her yeni yorum kutsallaştı. Ve toplumun, Kitabın bilgisine sahip olmayan büyük çoğunluğu kendilerine ''İstediğin şey dine uygun'' diyecek birini bulana kadar herkese teker teker sorup araştırdılar. ''Böyle bir adet fikir var.'' Bir tane var işte. Ve ''Evet ortada böyle bir yorum var.'' diyen birini bulana kadar etrafta öyle dolaşıyor bu insanlar. Şimdi, finansal bir işlem yapacak bir adam var diyelim. Ama işlemin helal olup olmadığından emin değil, imama soruyor. İmam diyor ki hayır, helal değil. ''Tamam teşekkürler!'' Daha sonra Google'da bir foruma yazıyorlar. Cevap yine hayır, helal değil. Hadi başka bir forum deneyeyim. Hayır, helal değil.

Bir facebook grubuna yazıyorlar. Hayır, helal değil. Hadi ama! İnternette bana bunun helal olduğunu söyleyebilecek birinin olması gerek. Sonra belirsiz bir grup, (İslam hakkında her şeyi biliyorlar ya) çıkıp diyor ki, evet ortada böyle bir fikir var. ''İhtiyacım olan sadece buydu kardeşim teşekkürler.'' Mesajın geri kalanını bile okumuyor ''Kardeş ben Müslüman bile değilim.'' Umurunda değil ki! Öyle bir fikir varmış sonuçta! ''Bu konuda bazı fikir ayrıllıkları var.'' gibi cümlelerin arkasına saklanıyoruz. Üç tanesini açıklayabilir misin bu fikirlerin? Hatta iki olsun. Bu fikirlerin kaynağı ne? Fikir ayrılığı var diyorsan lütfen açıklamasını yap, bilmek istiyorum. Nereden aldın bu bilgiyi? ''Duydum.'' Nereden duydun? “Şey... Kitaplarda yazıyor, git oku.” Hangi kitaplar? “Yahu kitap işte!” Bu Yahudilerin yaptığı işte. Kafandan hayali bir senaryo kurarak, açıkça doğru olmayan bir şeyi, kendi vicdanının sana doğru olmadığını söylediği bir şeyi kendin için izin verilebilir hale getirmeye çalışıyorsun.

“اِلَّا اَمَانِيَّ وَاِنْ هُمْ اِلَّا يَظُنُّونَ” ''Tahmin yürütmekten başka hiçbir şey yapmıyorlar.''

Öğrenmemeyi tercih ederler. Öğrenmemeyi tercih ediyorlar, neden? Çünkü biliyorlar ki öğrendikleri anda sorumlu tutulacaklar, o zaman kolay cevabı alalım, öğrenmeye çalışmayalım, Yahudilerin yakalandığı hastalığa yakalanalım öyle mi? ''Neden öğrenmek istemiyorsun?'' ''Çünkü eğer öğrenirsem davranışlarımdan sorumlu tutulacağım.'' Ya ben bunu daha önceden duydum sanki “Allah'ın size açtıklarını rabbiniz katında sizin aleyhinize hüccet getirmeleri için mi anlatıyorsunuz?” Tam olarak aynı hastalık.

Allah ümmetimizi bu hastalığa yakalanmaktan korusun ve bizi hakikatin peşinden gidenlerden eylesin. Ve inşallah Allah bana, din adamlarımıza, hocalara, öğrencilere, hepimize fikirlerimizi açıklayabilme cesareti ve iradesi versin. Ve bize yanılıyor olabileceğimiz fikrine açık olabilmeyi, daima

öğrenmeye devam edebilmeyi nasip eylesin. Ve son olarak Allah bizi, O' nu hoşnut edecek olana ve doğru olana adım adım yaklaştırsın.

Allah bizleri Hakim olan Kur'ân'ı ile mübarek kılsın, ayetlerinden ve hikmetli zikrinden faydalanmayı nasip etsin.

28. Bölüm

“Elleriyle kitap yazıp sonra onu az bir bedel karşılığında satmak için, “Bu Allah’ın katındandır” diyenlere yazıklar olsun! Elleriyle yazdıkları yüzünden vay haline onların! Ve yapıp ettikleri yüzünden vay haline onların! “Sayılı birkaç gün dışında bize ateş dokunmayacak” dediler. De ki: “Allah’tan söz mü aldınız; –öyleyse Allah sözünden dönmeyecektir– yoksa Allah hakkında bilmediğiniz şeyleri mi söylüyorsunuz?” Hayır! Kim bir kötülük işler de kötülüğü kendisini çepeçevre kuşatırsa işte bu kimseler cehennemliktirler; onlar orada ebedî olarak kalırlar.” İman edip hayırlı işler yapanlara gelince, onlar da cennetliktirler; onlar orada ebedî kalacaklardır.” (Bakara, 79-82)

“Rabbim, benim göğsüme genişlik ver, işimi kolaylaştır; dilimden de şu düğümü çöz ki sözümü iyi anlasınlar.” (Tâhâ, 25-28)

Tekrardan herkese Es-Selamu Aleyküm ve Rahmetullahi ve Berekâtuhu. En başta şu an burada bulunan dinleyicilere ve bizi internet üzerinden dinleyen, dünyanın her yerinden bizi destekleyen kardeşlerimize teşekkür etmek istiyorum. Şimdiye kadar gördüğümüz destek gerçekten inanılmaz. Elhamdülillah, Ramazan ayı boyunca bu projeyle ilgili hedeflerimizin %77 sine ulaştık diyebiliriz. Tüm bu desteklerinizden ötürü benim ve ekibim adına hepinize dualar ettiğimi belirtmek istiyorum. Ve bu yaptığınız, hepinizin bir parçası olduğunuz şeyin çok kıymetli olduğunu ve Resûlullah (sav)’in, “Hayra vesile ve yardımcı olan, hayrı kendisi yapmış gibidir” hadisini hatırlatmak istiyorum. Hepimizin bu işte bir payı var ve içerisinden tek bir mesajla bir kişinin hayatının değişmesine vesile olması bile, sonrasında gelecek olan iyilikler zinciri, belki ileride onların hayrı yayacak kişiler olması ve sizin bunun bir parçası olmanız çok kıymetli bir şey. Çünkü siz de ben de biliyoruz ki, bizim kişisel amellerimiz tek başına asla yeterli değil. Allah-u Teâla’nın karşısında yeterliye yakın bile değiller. Allah’ın rahmeti ve alabileceğimiz kadar yardımına ihtiyacımız var. Bu da sizin ve benim hepimizin bu işte paylaştığı bir şey.

Ayrıca size hatırlatmak istediğim, öğretici konumunda olan insanların, benim veya elhamdülillah benden çok daha donanımlı hocaların, alimlerin insanlara bir şeyleri öğretmek, hatırlatmak, konuşma yapmak çabasında olanlar bir nevi şöhrete sahip olduğu. Bizleri kameranın karşısında, internetten seyrediyorlar. Siz beni şu an bir kalabalık arasından seyrediyorsunuz. Ve bizi sahne arkasından destekleyen insanlar şu anda görünmez durumdalar. İnsanlar onların kim

olduklarını bilmiyor. Ama Allah'a görünmez değiller. Ve sonunda hesap gününde Allah'ın karşısında durduğumuzda en ünlü insanlar en ön sırada falan olmayacak. Allah'ın dinine samimiyetle hizmet etmiş insanlar en önde duracaklar. Ve bu yolda feda ettiğimiz tüm çabamız, zamanımız, paramız, zihin gücümüz, fiziksel gücümüz, feda etmek kelimesi yerine aslında bu yatırım yapmak kelimesini kullanmalıydım. Bu din uğruna yaptığımız yatırımları göreceğiz. Size bu son günlerde verebileceğim tavsiyem bu projeyi aileniz, arkadaşlarınızla çevrenizle paylaşmanız ve inşallah bu sayede bu boşluğu doldurabilmemiz. Ve tekrar sizler için bu çabalarınızın ve desteğinizin hem dünyada hem ahirette size iyilik olarak geri dönmesini umarak dualar ettiğimi söylemek istiyorum.

"Elleriyle kitap yazıp sonra onu az bir bedel karşılığında satmak için, "Bu Allah'ın katındandır" diyenlere yazıklar olsun! (Bakara, 79) Bu ayette Allah-u Teâla, İsrailoğulları'nın kitaplarına karşı işlemiş olduğu üçüncü ve muhtemelen en ağır suçu tarif ediyor. Tekrar akışı hatırlatmak gerekirse, bundan önceki iki ayet de kitapla ilgiliydi. "Şimdi onların size inanacaklarını mı umuyorsunuz? Oysa onlardan bir zümre, Allah'ın kelâmını işitirler; sonra o kelâmı iyice anlamış olmalarına rağmen yine de bile bile onu tahrif ederlerdi." (Bakara, 75) Yaptıkları ilk suç buydu. İçlerindeki alimler kitabın ne söylediğini gayet iyi biliyorlardı ve bunu değiştirip, olmayan bir şeyi sunuyorlardı. Ve yaptıkları şeyi de gayet iyi biliyorlardı ve bu konuda bilgi sahibi olan bir tek kendileriydi, böylece onlara gelip de yaptıklarını düzeltebilecek kimse yoktu. İkinci bahsedilen grup, kitabın neden bahsettiğinden fikri bile olmayan insanlardı.

"İçlerinde birtakım ümmîler vardır ki, kitabı bilmezler; bütün bildikleri kulaktan dolma şeyler, kuruntulardır. Onlar sadece zan ve tahminde bulunuyorlar." (Bakara, 78) Bu ayeti açıklamaya geçmeden önce dün bahsedemediğim iki mesele hakkında konuşmak istiyorum. Kitabı bilmiyorlar, fakat içeriğini kendi düşündükleri şeyler kabul ediyorlar. İbn Abbas (ra), bu ayet hakkında oldukça ürkütücü bir şey söylüyor. İbn Abbas (ra)'a "اَمَانِيَّ" nin ne olduğu sorulmuş ve kendim de baktım "اَمَانِيَّ" kelimesinin anlamlarından biri tilavettir. Kitabı okumak cümlesindeki "okumak" anlamındaki kelimeyle aynı kökten gelmektedir. İbn Abbas, benim "kuruntu ve kulaktan dolma şeyler" olarak çevirdiğim kısmı, "okuma" olarak çeviriyor. Kitaplarıyla ilgili tek bildikleri şey onu anlamaya çalışmadan okuyabilmeleri. İki şekilde biliyorlar bunu. Ya bazı kısımlarını okuyorlar ya da bazı kısımlarını ne anlama geldiğini bilmeden ezberliyorlar. Ne hakkında olduğuna dair hiçbir fikirleri yok. Bir başka deyişle kitaplarıyla ilişkileri yalnızca ritüel ve gelenek haline gelmiş. Bunu ilk duyduğumda, 15 yıl önce olmalı, tüylerim diken diken olmuştu. Çünkü

benim memleketimde, Güneydoğu Asya kıtasında bize öğretilen şuydu: Eğer Kur'an-ı Kerim'i Arapçasından 1 kere de olsa hatim edersek, İhlas ve Kevser sureleri gibi birkaç da namaz kılmamızı sağlayacak sureleri ezberlersek, Kur'an'a karşı vazifen tamamlanmış demektir. Biz bunu böyle öğrenerek yetiştirildik. Ben 10 yaşımda falanken bitirmiştim hatmimi. Ve Kur'an bitirme partisi yapılıyordu. Bu çocuk Kur'an'ı bitirdi. Kur'an'ı başından sonuna kadar okudu bitirdi ve bu kutlanılması gereken bir şey. Bir de bunun daha dindar ailelerin yaptığı bir sonraki adımı var, burada da bu yaşanan bir şey, dünyanın birçok yerinden göç etmiş Müslüman aileler var. "Çocuğumun hafız olmasını istiyorum." Biliyorsunuz "Rabbimiz bize hem dünyada hem de ahirette iyilik ver." diye dua ediyoruz. Dünya için tıp fakültesi dersek, ahiret için de hafız olması dersek, benim çocuğum doktor olup hafızlık da yaparsa bu çocuğun işi tamamdır. Bu kombinasyonla başarısız olması imkânsız.

Bu zihniyetle ilgili en büyük sorunsa, dünyanın birçok yerinde genç hafız yetişmesine karşın, birçoğunun ezberledikleri şeyin neyden bahsettiğine dair hiçbir fikirlerinin olmaması. Onlara Kur'an'ı ezberlemenin, çok daha büyük ve önemli bir amaca hizmet edecek bir basamak olduğu hiçbir zaman söylenmemiş. Bir Kur'an talebesi olarak size söyleyebileceğim şey, kendiniz için yapabileceğiniz en iyi şeylerden biri Kur'an'ı ezberlemek. Bir Kur'an talebesi olarak. Neden? Çünkü Kur'an kendisini kendisiyle açıklayan, tefsir eden bir kitaptır. Ali İmran Suresi'nde bir şey okuyorsun, sana Bakara Suresi'ni hatırlatıyor. Çünkü o zaten senin kalbinde olan bir şey. Sayfaları karıştırıp aramana gerek yok; çünkü o zaten orada seninle. Şuara Suresi'ni okuyorsun, Taha Suresi'ndeki bir kısımla bağlantı kurabiliyorsun. Çünkü hafızsın. Hafızlığın amacı zaten tüm kitabı görebilmek hakim olabilmekti.

"Bu, Allah tarafından ayetleri sağlamlaştırılmış, sonra da ayrıntılı olarak açıklanmış bir kitaptır." (Hud, 1) Nasıl bir araya getirilip toplandığı ve sonrasında tek tek açıklandığı. Hafızlığın, Kur'an'ı ezberlemenin amacı bunu kavrayabilmekti. Aynı zamanda gecenin ortasında namaza kalkıp, Allah'ın ayetlerini okuyup, O'nunla konuşmanın tadına varabilmekti. Rabbinin sözlerini okuduğunda, Rabbinin seninle konuştuğunu hissetmekti. Tecvidini mükemmel hale getirmek ya da sürekli dinlediğin kıraatini çok sevdiğin imamı taklit ederek okuyup, teravih kıldırman değildi. Hiçbir zaman amaç bu değildi.

Kitabımızla olan ilişkimizi çok yapay bir seviyeye indirgedik. Benimle hemfikir olmak zorunda değilsiniz ve kulağa tartışmaya yol açabilecek bir şeymiş gibi geldiğini de farkındayım. Ama Kur'an ayındayız ve bunu şimdi konuşmayacaksak, başka ne zaman konuşabiliriz bilmiyorum. Bazen bazı kurumlar için "Burada çocuklara Kur'an öğretiyoruz." diyoruz. Kur'an kursu mesela. O bir Kur'an kursu değil, hafızlık kursu. Kur'an ezberden, hafızlıktan çok daha fazlası. "Burada Kur'an öğretiyoruz." demek "Burada sadece Kur'an'ı

okumayı öğretiyoruz." demek. Burası 30. cüz ezberleme okulu. Bir Kur'an okulu değil. Bu Kur'an öğretiminin küçücük bir parçası; ama Kur'an öğretimi, insanlara Elif-Ba öğretmekle başlayıp, bunun içselleştirilip hayat boyu sürecek bir yolculuk olmasını sağlamak demek. Önemli olan anlamak, okumayalım ezberlemeyelim de demiyorum. Ama ufacık bir parçasını alıp da, buna Kur'an öğretimi denmesi, dönüp de "Benim çocuklarım Kur'an biliyor denmesi" "Gerçekten mi? Biraz dinleyebilir miyim neler bildiklerini?" "Hadi oku bir şeyler yavrum" "Okuduğun şeyin mealini de biliyor musun?" diye soracak olursanız, okuduğu ayetler "Tutun bağlayın onu. Sonra cehenneme atın onu." (Hakka, 30-31) İnsanlar da diyor ki; "Maşallah, ne kadar da güzel okuyor, Subhanallah!" Okuyan da dinleyen de ayette ne söylendiğini farkında değil. İşte bu sadece "اَمَانِيَّ" olduğu zaman yaşanan trajedi. Sadece okumak. Ve bu ayet, İsrailoğulları'nın Tevrat'a karşı işlemiş oldukları suçtan bahsediyordu. Kitaplarıyla ilgili tek bildikleri onu okuyabilmek, hepsi bu. "...kitabı bilmezler; bütün bildikleri kulaktan dolma şeyler, kuruntulardır. Onlar sadece zan ve tahminde bulunuyorlar." (Bakara, 78)

Diğer zanlarını da biraz sonra göreceğiz. Bu ritüelleri, seremonileri yerine getirdikleri için seçilmiş, herkesten daha iyi insanlar olduklarını düşünüyorlar. Ve bu tür şeyleri kutlayan bir kültür oluşturmaya başlıyoruz. Özellikle de çocuklar için bunun son derece sağlıksız olduğunu düşünüyorum. Çocukların Kur'an'ı ezberlemeleri teşvik edilmesi gereken bir şey elbette, gurur duyulacak bir şey, ama aynı zamanda çocukları yarış atına da çeviremezsiniz. "Maşallah maşallah, hadi öne geç" Kendilerini Dalai Lama'nın küçük keşişleri gibi hissettirmeyin, değiller, onlar sadece çocuk. Onları altüst ediyorsunuz. Onlara var olmayan bir kendilerini yüceltme hakkı veriyorsunuz. Ve bu İsrailoğulları arasında yapılıyordu. Ve bu hastalık bir şekilde bu ümmete kadar geldi.

İbn Teymiyye (ra) bu ayet hakkında şunu ekliyor: Birçoğu kitaplarını okumuyor bile. Başkalarının kendileri için okumasından mutlular. Birincisi, kendileri okuyorlar, ama ne okuduklarından haberleri yok. İkincisi ise sadece dinlemekten hoşlanıyorlar, vallahi Kur'an'ı dinlemek zaten çok güzel bir şey, O'nu dinlemenin yanlış bir tarafı yok. Ama Kur'an'la ilişkiniz sadece onu dinlemekten ibaretse, o zaman ciddi bir sıkıntınız var demektir. O zaman bu kitabı "اَمَانِيَّ"ye indirgemişsin demektir. Tüm bunlar seni sondaki ana hedefe götürmeliydi. Kur'an'ın amacını nereden biliyoruz? İsterseniz bunun cevabını Kur'an kendisi cevabını versin. "Umulur ki akıl edersiniz." (Bakara, 73), "Ayetlerini düşünsünler diye" (Sad, 29) Yapması gereken şey bu. İmanınızı artırması için. Allah'ın kelamını duyuyorsun ve imanınız artıyor. Çünkü orada üzerine bir süredir düşünmediğiniz çizilmiş bir tablo var. Ve Allah bu tabloyu zihninizde tazeliyor. Birçok insanın yaşadığı ortak trajedi buydu.

Gördüğümüz ilk sıkıntı kitabı elleriyle değiştirip tahrip eden insanlardı. Duydukları şeyi değiştirmişlerdi. İkinci grup, kitapla olan ilişkilerini yapay bir şeye indirgeyenlerdi. Üçüncüsü daha da kötüsü. Bugün üçüncüsünü yapacağız. Korkunç tahribatlar, zincirlerinden kopup gelen her türlü kötülük, azap. "وَيْلٌ" kelimesi Arapçada kötülük kapılarının açılması anlamına geliyor. Allah, her türlü kötülüğün kapılarının salıverildiği insanlardan bahsediyor. Allah'ın insanlar üzerine rızık kapılarını nasıl açtığını biliyorsunuz. Burada Allah, lanetini, öfkesini, cezalandırmasını üzerine açtığı insanlardan bahsediyor. Dünyada ve ahirette. "وَيْلٌ" kelimesinin bir diğer anlamı, keder, hüzün, ölüm, zahmet, meşakkat, azaptan dolayı kaynaklanan sıkıntı. Olabilecek en kötü kavram. Resûlullah (sav) bir hadisinde ""وَيْلٌ" cehennemde bir vadidir" buyuruyor. "Bir kâfir oraya atılır ve 40 mevsim boyunca düşmeye devam eder" Hala en altına çarpmadan. "وَيْلٌ" işte bu kadar derin. "Eğer bir dağ "وَيْلٌ" e atılacak olsaydı, zemine varamadan önce erir giderdi." buyuruyor (sav). İşte bu "وَيْلٌ" Ve bu ayet "وَيْلٌ" ile başlıyor. Kim için bu korkunç yer peki? Bazı alimler de "وَيْلٌ"'in cehennemin kendisinin bile korktuğu bir cehennem bölümü olduğunu söylüyor.

"Elleriyle kitap yazıp sonra..." (Bakara, 79) "وَيْلٌ" kitabı kendi elleriyle yazmaya devam edenler için olan bir yer. Kitabı değiştirmekle aynı şey değil bu. Onun daha önce bahsi geçti. "Akıl edip iyice anladıktan sonra, onu bile bile değiştirip, tahrif ederlerdi" (Bakara, 75) Bu ikisi farklı şeyler. Burada kitabı değiştirmiyorlar, kitabı yazıyorlar. "يَكْتُبُونَ الْكِتَابَ بِأَيْدِيهِم" kitabı elleriyle yazıyorlar. "Elleriyle Kitab'ı yazarlar, sonra da onu az bir karşılığa satmak için, "Bu, Allah'ın katındandır" derler." (Bakara, 79) Bu Allah'tan diyebilirlerdi direkt olarak. Ama bu Allah'ın katındandır diyerek, size Allah'ın senden istediği kesin olarak bu diye temin ediyorlar. Şimdi bu o zamanın döneminde İsrailoğulları'nın bir sorunuydu diye düşünebilirsiniz. Tevrat'ın bazı kısımlarını kendileri yazdılar, evet yaptılar bunu. Ve tabii ki biz Kur'an'ın surelerini kendimiz yazamayız asla. Böyle bir suçla Müslümanlar hiçbir şekilde suçlanamazlar. Yapabilir miyiz böyle bir şey? Yoksa kendimizce bir şeyler yazıp, başkasına verip bunu 300 kere oku ve saçların tekrar çıkacak tarzında şeyler olabilir mi yaptığımız? Ya da "Bunu al arabana as, sonra kaybettiğin cüzdanını bulacaksın" mı? Ya da benzin almana gerek kalmayacak. Kendimizce bir şeyler bulup, gaipten o formülden ötürü Allah'ın bize yardım edeceğini mi öğrendik? Bu ne Allah'ın ne de Peygamber (sav)'in bize verdiği bir şey değil. İnsanları dua

etmeye, zikretmeye teşvik edebilirsiniz tabii ki. Ama kendi söylediğiniz şeylerle, gayb alemi arasında bir bağ kurduğunuz zaman. Böyle bir bağı vahiy olmadığı sürece kuramazsınız. Allah söylemenize müsaade etmediği sürece söyleyemezsiniz. Mesela birisi 85 kere Elif Lam Mim de arabana ceza kesilmesin. Ve biliyorsunuz Asya ülkelerinin bazı bölgelerinde özellikle, buzdolaplarımızın üzerinde Elif-Lam-Mim, Kaf-Ha-Ayn-Sad, Ta-Ha, Ya-Sin, bunların yazılı olduğu kutucuklar var. -Bu ne işe yarıyor acaba? Ben küçükken teyzeme sormuştum, bu ne işe yarıyor diye.

+"Eğer bunu birkaç kere okursan, buzdolabındaki yemekler bozulmaz." Demişti.

-"Peki, bir dakika, bunu nereden öğrendiniz?"

+"Bu İslami bir kitaptan."

-"Bu nasıl İslami bir kitap, nerede bu kitap?"

Ve sonra başka bir dua gördüm. Bu çok daha çılgınca, aklımı başımdan aldı. Bu duayı gördüm ve okumaya başladım. Ve başlangıç kısmı hadis, ortası bir ayetin bir parçası, devamı tekrar başka bir ayetin parçası, biraz daha hadis ve bir ayet daha. Hepsi karışık.

-Bu da nedir böyle?

+Bu özel bir dua. Bu sorunlarının üstesinden gelebilmen için gerçekten ihtiyacın olan bir dua.

-Nereden aldınız bunu? Buhari'de, Muslim'de mi geçiyor? Kur'an'da yok sanırım, bilmediğim başka bir kaynaktan falan mı?

+Hayır, hayır şuradaki dua kitabından.

Ve getirip, bana gösterdi. Kitabın adını söylemeyeceğim; çünkü fazla destansıydı. Çünkü başlığında "Bizi kurtar" yazmasına rağmen, ne anlama geldiğini bilmediğim başka bir şekilde okuyorlardı bunu. Duaların da bir şerhi vardı. Altlarında kaynağının ne olduğu açıklanıyordu. Tamam, dedim, şimdi bu duanın kaynağını bulacağım. Duanın kaynağı şuydu. Zamanında çok gizemli bir şeyh varmış, denizlerde gezermiş. Ve Hac'a gitmeye niyet etmiş. Gemide de 300 küsur kişi varmış. Birdenbire fırtına kopunca, gemi denizde sallanmaya başlamış ve bizim şeyh Peygamber Efendimiz (sav)'i görmüş, Efendimiz (sav) ona "Bütün bu insanları topla ve bunu oku" demiş. Ve gemi batmak üzereyken şeyh de bütün insanları toplamış, bunu okumaya başlamışlar. 300 kere okumaları söylenmesine rağmen onlar 4-5 kere okumuşlar. Buna rağmen sadece fırtına dinmekle kalmamış, 3 aylık yolu da gitmek üzere oldukları kıyıya varmışlar. Bu yüzden de duanın alt kısmında bu hikâyeyle birlikte, okunursa

tüm problemlerinizi çözeceği yazıyordu. Saç çıkarma, kilo verdirme, biliyorsunuz, göz bozuklukları, siz söyleyin. Neyse sıkıntınız onu çözecek dua bu. Bu yüzden de buzdolabınızın üzerinde muhakkak asılı olması gerekiyor. Bu hikâyeyle ilgili tek ufak sıkıntı, Resûlullah (sav)'i uyanıkken görebilmeniz mümkün değil. Ancak size rüyanızda görünebilir. Hepsi bu. Ve Resûlullah (sav) bunu dedi diyorsanız da, söylediğiniz şeyin vahiy olduğunu iddia ediyorsunuz demektir ki bunu söylemek bile başlı başına bir küfürdür. Çünkü vahyin kapıları, rüyalar haricinde Resûlullah (sav) ile kapanmıştı. Ve bu gemiyle ilgili hikâyedeki küçük sorun, insanların bir şeyler uydurmasına temel oluyor. İnsanlar bunu Allah'tanmış, dinin bir parçasıymış gibi görmeye başlıyor. Şimdi bunu dinleyin. "Elleriyle kitap yazıp, "Bu Allah'ın katındandır." diyenlere" bunu yapmak nasıl bir yozlaşmışlık ve üzerine bir de Allah'tandır demek nasıl cesaret, nasıl bir saygısızlık?

Bunu yap, Allah da sana bunu versin, bu bağlantıyı yapabilecek tek kişi kim? Allah Resûlu (sav). Bu duayı yapın, Allah da sizi affetsin. Salâvat getirin, melekler de böyle yapsın. Sebep sonuç ilişkisi var. Eğer olursa, sonrasında böyle olur. Eğer kısmı görünen bu âlemde, sonrasında olan kısmı ise görünmeyen alemde. Bu günahlar bağışlanacak, bu sevaplar yazılacak. Bu duayı yap, Cuma günü Kehf Suresi'ni oku, Deccal fitnesi sana dokunamaz, kötülüklerden korunursun. Bunların hepsi Resûlullah (sav)'in bize öğrettikleri ve okunmasının faziletlerini hatırlattıkları. Kendisi de bunları bilmiyordu, O'na (sav) de bunlar bildiriliyordu. Çünkü gayb ilmi yalnızca Allah'a ait. Ve kimse de gelip eğer bu zikri, duayı yaparsan, şimdi yazıyorum bunu, gayb âleminde şöyle şöyle etkileri olacaktır diyemez. Bunu söylemeniz, sahip olmadığınız bir ilme sahip olduğunuzu iddia etmeniz demektir. "Allah sizi gayb üzerine vakıf kılacak değildir." (Ali İmran, 179) Allah size gayb âleminden haberler vermeyecek. Bunu çoktan açıkça bildirmiş bile.

Ama Müslüman toplumun çoğu dininden bihaber halde olduğunda ne oluyor biliyor musunuz? Allah'ın kitabından bilgisiz, bu kitabın kutsallığından bihaber olduğunda, o zaman bazı insanlar çıkıp din adı altında ticaret yapmaya başlıyorlar. O zaman insanlar gelip bu kutsal(!) adamlara, "Sürekli kızım oluyor, oğlum olmasına ihtiyacım var bana hangi zikri verebilirsiniz bunun için?" diyorlar. Ve o da "Bekleyin!" diyor. Transa geçiyor. Sonrasında da bir şeyler karalıyor. Belki en sevdiği çizgi filmlerin isimlerini yazıyor o sırada oraya. Size ne yazdığını da söylemiyor. Bir bardak suyun içerisine o kağıdı atıyor ve "İç bunu" diyor. Sonra da koluna bir şeyler doluyor, "Bunu çıkarırsan oğlun olmaz" diyor. Eğer bunu yaparsan, kanser olursun. Ve kadınlar da bunu çıkarmıyorlar. Çünkü bu artık onun için bir vahiy. Ve bu insanlar bu işin ticaretinden inanılmaz paralar kazanıyorlar. Bu bir ticaret olmuş durumda. Çok çılgınca. Bu insanlar benim sorunlarımı çözecekler. Çünkü vahye erişimleri var. İşte bu "Elleriyle kitap yazıp, "Bu Allah'ın katındandır." (Bakara, 79) diyenler. Bunu

neden yapıyorlar söyleyeyim size. Çünkü bu tarz şeylere kanan insanlar, kendileri için bir şey düşünemeyen, kolay kullanılabilir, kazıklanabilir insanlar. "Sonra onu az bir bedel karşılığında satmak için" Bu sadece bir ticaret, hepsi bu. Pakistan'ın, Hindistan'ın, Bangladeş'in her yerinde tapınaklar dolu, insanlar kimin olduğunu bilmedikleri bu mezarlara türbelere gidiyorlar. O mezarların başında çıldırıyorlar. Dua ediyorlar, ağlıyorlar, kurban kesiyorlar. Bazıları secde ediyorlar.

Bir de şu Tanrı'nın insanları olduklarını iddia eden, saçı başı birbirine karışmış insanlar var. Allah Allah demekten başka bir şey yapmıyor, dünyalık hiçbir şey istemeyen, kendisini kaybetmiş bir şekilde, ama avcunu uzatıp birkaç rupi para istemeyi unutmuyor. Madem Allah'ta o kadar kaybolmuştun. O ticaret kısmını nasıl oldu da unutmuyorsun? Ve ümmet yozlaştığı zaman olan şey budur. Bu arada bunu ilk yaşayanlar biz değiliz. Bu bizden önce İsrailoğulları'nın da başına gelmişti. "لِيَشْتَرُواْ بِهِ ثَمَناً قَلِيلاً" "Sonra onu az bir bedel karşılığında satmak için" Bu kalıp ikinci defa karşımıza çıkıyor. "Ayetlerimi az bir karşılık ile satmayın." (Bakara, 41) İlkinde ayetleri alıp, kazanç için yanlış sunmaları vardı, ama burada kendi uydurdukları şeyleri satıyorlar. Dinin içinde yeni bir din çıkarıp, İslam'la alakası olmayan bir şey ortaya koyuyorlar. Ve bu tezgahı sürdürüyorlar ki kazançları devam edebilsin.

Biliyorsunuz, Resûlullah (sav)'e bazı münafıklar gelip vaktini almak için özel olarak konuşmak istiyorlardı. Ama istedikleri şey O'nunla (sav) konuşmak değildi. Peygamber bizimle özel olarak ilgileniyor, biz vip insanlarız dedirtmekti. Ve Allah onların bu taktiğini engelleyip, (Mücadele/12) "Ey iman edenler! Peygamberle özel görüşme yapmak istediğiniz zaman, bu görüşmenizden önce bir sadaka verin." ayetini indiriyor. Bu ayetin amacı neydi? Allah münafıkların ne olduklarını biliyordu. Eğer bu onlara birkaç kuruşa mal olacaksa hemen "Yok o kadar da önemli bir mesele değildi aslında" diye kıvırıp gidiyorlardı. Ama bu Peygamber (sav) öyle kutsaldır ki, O'na (sav) gelmeden önce sadaka vermek, bağış yapmak zorundasınız gibi bir şekilde yapılmadı. Bu münafıkların Resûlullah'ı (sav) görmelerini engellemek için yapılmış bir şeydi. Ve hemen bir sonraki ayette Allah, "Eğer gücünüz yetmiyorsa da sorun değil tamam." diyor. "Madem ki siz bunu yapmadığınız takdirde Allah sizi bağışladı; öyleyse siz de artık namazı dosdoğru kılın, zekâtı verin (Mücadele/13) Kur'an-ı Kerim'de, Resûlullah (sav)'in bile giriş bedeli yok. Ona ulaşabilmek için özel para ödeyip de onunla görüşüp, dua istemiyorsun. Ama bu insanlar tıbba alternatif bir ticaret alanı oldular, insanlar onlara reçeteleri için gidiyorlar. İnsanlar iyileşmek için onlara gidiyor.

Şimdi ayetin devamına bakın. "Elleriyle yazdıkları yüzünden vay haline onların!" (Bakara, 79) İkinci defa "وَيْلٌ" geçiyor bu insanlar için. Neden elleriyle yazdıkları? Açıkçası kimse ayağıyla yazmıyor. Allah, "yazdıkları yüzünden" de diyebilirdi. Herkes el ile yazıldığını biliyor. Neden Allah "elleriyle yazdıkları" diye ekliyor? "Ağızlarınızla söylüyorsunuz" (Nur, 15) demesindeki aynı sebepten ötürü. Herkes ağzıyla söyler. Kimse dirsekleriyle söylemez. Neden Allah, elleriyle, ağızlarıyla diye belirtiyor? Bu üslup, özellikle kızgın olduğunuz zamanki konuşma şeklinizdir. Neredeyse her dilde. Benimle bu dille mi konuşacaksın? Ne dedin sen az önce ağzınla? Bunu kendi elinle mi yaptın? Bu şekilde konuşuyorsanız, olağandışı bir öfke içerisindesiniz demektir. Bu normal bir konuşma şekli değil. Kendi ellerinle yaptığın şey bu mu? "مِّمَّا كَتَبَتْ أَيْدِيهِمْ" "elleriyle yazdıkları yüzünden" Ve sonunda da: "Elleriyle yazdıkları yüzünden vay haline onların!" (Bakara, 79) Olabilecek en kötü yıkım onlara, bu yaptıkları, kazandıkları yüzünden. Allah bu ayet içerisinde bunu iki kez tekrar ediyor. Ve bu korkunç şeyin sebebi, bu ticaretin etrafında dönüyor. İnsanları manipüle etmek, kullanmak. İnsanlar bunu çalışıp, öğreniyorlar ve bunu bir iş haline getiriyorlar. Türbelere, tapınaklara, mezarlıklara falan gitmek zorunda değilsiniz bu ticareti görmek için. İnsanlar bir halaka, zincir kurup evinize de gelir. Belli taktikleri var, size anlatmama izin verin, belki içinizden bazıları bu ava düşmüş bile olabilir.

Gelirler, Allah ve Peygamber Efendimiz (sav) hakkında konuşurlar ve size ne kadar kötü olduğunuzu hatırlatırlar. Ne kadar günahkâr olduğunuzu, cehenneme gideceğinizi, nasıl Allah'ı unuttuğunuzu, şükürsüz olduğunuzu söylerler. Muhakkak bu halkada kadınların olmasına da önem verirler. 3 saat boyunca insanlar oturup "Ben çok günahkârım!" diye ağlarlar. "Teşekkür ederim. Kalbimi açtın!" Ve bir şey istemez. Bir sonraki hafta görüşelim der. Birkaç hafta sonra, yemek ikram ederler. O da "Yok yok, böyle iyiyim" der, reddeder. "Hocam sizin hiçbir şey yemediğinizi fark ediyoruz." dersiniz. "Olsun, ben sorunum hakkında konuşmayı sevmiyorum". "Hocam, sizin sorunlarınız mı var?" "Yok yok, ben iyiyim, şimdi sizin ne kadar kötü olduğunuzu konuşmaya devam edelim". "Hayır hocam, bu bizden. Lütfen bunu kabul edin." Ve yavaş yavaş, bir şeyleri ona vermeye başlıyorsunuz. Sizden istemesine gerek bile yok. "Hayır hayır, böyle bir şey istemiyorum. Lütfen yapmayın." Ama onlar sürekli besliyorlar. Bu adamlar, insanları kullanıp dünyaları kazanıyorlar. Bu adamların icraatlarını gözlerimle gördüm.

Ve özellikle de bunalıma girmiş, depresyondaki kadınları kullanıyorlar. Onları avlıyorlar ve insanlar ne yapıyor? Gelip bu adamlara aile hayatlarının en özel detaylarını anlatıyorlar. Çocuğuma ne isim koymalıyım? Bu işi kabul etmeli miyim? Karınla, kocanla ilgili meseleler. Bunları başka insanlara

anlatmamalısın. Ama şeyh bana yardım edecek. Bu yozlaşmada gelinen son nokta. Bu adamlar bu ümmetin pislikleri, insanları kullanıyorlar. İnsanların en savunmasız hallerini kullanıp, zayıflıklarından ve bilgisizliklerinden çıkar sağlıyorlar. Allah'ın vurguladığı şey bu. Onlara "وَيْلٌ" yazık, kazandıkları şeyden dolayı. İnsanlara hayatlarında danışmanlık etmek, yardım etmeye çalışmak güzellikten gelen bir şey olmalı. Samimiyetten kaynaklı bir hareket olmalı. Ama bu bir ticaret haline dönüştürülürse, yazıklar olsun bu insanlara.

Ve sonrasında, bu insanlar tüm bunları yaptıktan sonra diyorlar ki: ""Sayılı birkaç gün dışında bize ateş dokunmayacak" dediler." (Bakara, 80) En azından ateşin varlığını kabul ettiler. Durumda ilerleme var. Diyorlar ki "Ateş bize sayılabilir günler haricinde dokunmayacak." Yani sayılması kolay sayıda. "مَعْدُودَةً" kelimesi Arapçada yığınla olan şeyler için kullanılmaz. Gözünle bakıp kaç adet olduğunu hemen sayıp görebildiğin, az rakamlar için kullanılır. Parmağınla sayabileceğin adette. Otoparkta beş-altı tane araba var mesela. Ama otopark tamamen araba doluysa "مَعْدُودَةً" demezsiniz. Görür görmez kaç adet olduğunu sayıp söyleyebilirsiniz. Tamam mı? "Ateş bize dokunmayacak" diyorlar. Bir elin parmağı kadar gün dışında. Yani hiçbir şey. Tüm bu suçlamalar içinde, yani İsrailoğulları'nın işlediği suçlar başından beri sıralanıyor. Tüm bunları duyduktan sonra, artık sonunda "Evet, iyi tamam, ne olmuş bunları yaptıysak, biraz haddi aştık, evet biliyoruz Peygamberinizin Allah'ın Resûlu olduğunu bildiğimiz halde onu inkâr ettik. Allah biraz kızmış olabilir, ama o kadar da kızgın olamaz. Allah'ın bize verdiği nimetleri bilmiyorsunuz. Bize yine iyilikte bulunacaktır. Bize kızmış olsa da geçecektir kızgınlığı. Sonra yine cennete koyacaktır bizi. "

Tabii bunlardan bahsederken, Müslümanların da onlarınkilere benzer hareketlerde bulunduğuna dikkat çekmeme gerek yok. Çünkü pek tabii, Allah bizi sevdiği için, cehennemde biraz kalıp çıkacağımızı, sonra cennette olacağımızı falan düşünmüyoruzdur. Yoksa düşünüyor muyuz? Allah-u Teâla bunu vurguluyor, çünkü bu düşünce tarzı bir hastalık. İnsanlar buna güveniyor ve "Dostum, tamam, iyi olacak sonunda" diyor. "Tamam, belki biraz çekeceğim, biraz barbekü olacağım, ama sonunda beni cehennemden çıkaracak, o kadar uzun kalmam herhalde orada." Arkadaşlar, bunu söylerken ne söylediğinizin farkında değilsiniz. Ne söylediğinizi gerçekten bilmiyorsunuz. Allah'ın Müslümanlara bu mesele hakkında ne söylediğine tekrar geleceğim. Ama ondan önce bu düşünce tarzının nereden çıktığını anlatmama izin verin. İbn Aşur, bu konu hakkındaki araştırmalarında; Tevrat üzerine okumalar yaptıktan sonra, bu yalnızca birkaç gün hesaba çekilip cezalandırılmaları hakkında, ineğe tapındıkları gün sayısınca cezalandırılacaklarını düşünüyorlardı diyor. Yani eğer 40-30-20 her neyse, 15-5 gün boyunca haddi aştıysak, o kadar gün olacak.

Tamam, gerçekten Allah'ı kızdıracak o suçları işledik. Tamam, ama sonunda yumuşayacaktır. Kızmıştır bize ama o kadar da değil yani. En büyüğü oydu.

Sonra ekliyor: "Ya da şöyle diyecekler, bu dünyanın 1000 yılına karşılık orada 1 gün azap dokunacak." Şu Yahudi teolojisinin geliştirdiği inancı dinleyin şimdi. Yahudiler istedikleri günahı işleyebilme hakkına sahiplerdi. İstediğin her şeyi yap. Ve sonra Allah, tüm Yahudilerin günahlarını bir araya toplayacak ve hepsinin günahlarını 1000 yıla karşılık 1 gün olmak üzere cezalandıracak. Tüm erkeklerinin, kadınların, çocukların... Hepsini 1 gün toplayıp cezalandıracak ve sonra 1000 yıl tekrar serbest bırakacak. Ve Yahudilerin başına gelecek olan bu sürgünler, istilalar, katliamlar her neyse bu 1000 yılın 1 gününden. Oh 999,9 yıl rahatız neyse ki. Yaşasın. Çünkü bedelini ödedik. Kendilerince bir adalet anlayışları var. 1000 yıl sapıtabildiğin kadar sapıt, 1 gün cezasını çek. Bu arada bu 1000 yıl öncedeki insanların suçlarından dolayı cezalandırılacakları anlamına gelmiyor mu? Pek de adaletli gözükmüyor öyleyse. Ama kendi icat ettikleri bu tutarsız görüşe inanıyorlar.

Bu da Kur'an'da daha sonrasında geçen şu ayeti anlamamıza yardım ediyor. "Andolsun, sen onların; yaşamaya, bütün insanlardan; hatta Allah'a ortak koşanlardan bile daha düşkün olduklarını görürsün. Onların her biri bin yıl yaşamak ister." (Bakara, 96) Neden 1000 yıl? Çünkü 1000 yıldan sonra o 1 gün geliyor. 1000 yıl yaşıyorlar, sonra tam cezalandırılacakları gün gelince "Tamam artık ölebilirim." diyorlar. "Hâlbuki uzun yaşamak, onları azaptan kurtaracak değildir." Burada Allah-u Teâla şöyle buyuruyor: Birkaç günle falan kurtulmayacaklar. Ve şu hiddetli soruyu soruyor: "De ki: (Bu hususta) Allah'tan söz mü aldınız?" Allah size bunun garantisini mi verdi? "Eğer böyle ise, Allah verdiği sözden dönmez."

Lütfen gösterin bana. Tevrat'ın hangi bölümünde bundan bahsediliyor? Yaratılış kısmında mı? Mısır'dan Çıkış kısmında mı? Beş cildin hangisinde geçiyor? Tevrat'ın neresinde sizin ateşten korunacağınız yazıyor? Siz cehennemle ilgili tüm kısımları sildiniz zaten. Bu da zaten bir başka "elleriyle kitaplarını yazdıktan sonra" olmuş oluyor. "Sonra da "Bu Allah'ın katındandır" demeleri" Kendiniz uyduruyorsunuz. Ve Allah onlara bizzat hitap edip "Yoksa siz Allah'a karşı bilemeyeceğiniz şeyleri mi söylüyorsunuz?" (Bakara, 96) diye soruyor. Yaptığınız şey bu mu? Allah'a ait olmayan özellikler mi isnat ediyorsunuz? Eğer değilse, getirin delillerinizi gösterin. İnsanlara bunu dediğinizde Allah'ın kitabını getiremiyorlar tabi. Çünkü Allah'ın kitabına buna dair hiçbir şey yok. Peygamberin sünnetini de getiremiyorlar. Diyorlar ki: "Sen bizim şeyhimize mi karşı geliyorsun? Ne sanıyorsun sen kendini? Böylece din adamlarının, rabbaniyyunlarının, papazlarının, hahamlarının arkasına saklanıyorlar. Ve bu hastalık ümmete bulaştığında, birine delilini getir dediğinizde diyor ki: "Benim şeyhim, hocam ispatım." diyor. O manevi olarak,

imanıyla çok yüksek bir makama ulaşmış biri. O ispatın ta kendisi. Onun bir kitabı kanıt göstermesine gerek yok, o kitabın kendisi. Ve bu aptallık, insanları tanrılaştırma, Allah'ın hiçbir zaman izin vermediği bir şey. Asla. Hiçbir zaman insanları eleştirilemeyecek kadar Allah'a yakın olduklarını iddia etmeye, aşırı yüceleştirmeye izin vermemiştir. Gidip onların elini eteğini öpüp, yüzünüze gözünüze sürmek. Hangi peygamber yapmış bunu? Hangi sahabi yapmış bunu? Ve onlar kendilerinden sonra gelen insanlardan çok daha iyi olan insanlardı. Tüm bu insanları ilahlaştırma, olmadıkları yerlere getirmeler hepsi yeni icatlar.

Aslında düzeltiyorum, bizden önceki insanların da yaptığı bir şeydi. Yahudiler de yaptı, Hristiyanlar da yaptı. Gözlerimle gördüm. Koptik Hristiyanların bir mağazası vardı. Bir gün papazları dükkana girdi ve adam bir şeyler almıştı, yaptığı alışverişi kasaya koydu ve kasiyer belli ki epey dindar bir müridiydi, papazın elini aldı ve 5 dakika boyunca öptü. Ben de alacağım şeyle elimde sırada bekleyip durdum. Adam hala öpmeye devam ediyordu. Adamın üzerindeki bütün nuru alacaktı tabii. Papaz da o bitirdiğinde elini alıp üzerine sildi. Papaz da indirimli alışveriş yaptı. Biz bunu yapmamalıyız. Ve ben de bunun kurbanlarından biriyim. Bu o kadar yaygınlaştı ki, insanlar beni gördüğünde "Aman Allah'ım, maşallah, kardeşim, lütfen elinizi çocuğumun kafasına sürebilir misiniz?" diyor. Neden? Çocuğuna yeni bir şampuan kullandırdın da saçlarını test etmemi mi istiyorsun? Neden kafasını okşamamı istiyorsun? Lütfen ona biraz dua edip üfleyin.

Benim ne olduğumu düşünüyorsun? Ben sadece youtube'da olan bir şeyim dostum. Facebook'ta. O kadar da matah bir şey değil bu. Ama bu zihniyet bize öğretilmiş olan bir şey. Dinle alakalı bir şeyler öğreten her kimse, yarı uçan ilahi bir şey olmalı. Size gençliğimden bir şey anlatacağım, epey bir zaman önce. Eskiden daha uzun sakalım vardı, cübbe giyiyordum ve başımda da sarık vardı. Tamamen bıraktım böyle giyinmeyi uzun zaman önce. Neden biliyor musunuz? Her hutbe verdiğimden sonra, ne oluyordu sonrasında biliyor musunuz? İnsanlar size papaz gibi davranıyor. Elinizi sıkıp, yüzlerine gözlerine sürüyorlar. Ne yapıyorsun ya sen? Bunu niye yapıyorsun? Çünkü başka bir çağdanmış gibi duruyorsun. O yüzden de muhakkak kutsal ulu bir şey olmalısın. Biz bereketi almalıyız. Bu aptallık. Hocalarımıza, alimlerimize saygı duyuyoruz elbette. Onlara duyduğumuz hürmet ve sevgi çok güzel bir şey. Beni tevazu sahibi yapıyor.

Ama nihayetinde, "Allah'a çağıran, salih amel işleyen ve "Kuşkusuz ben Müslümanlardanım" diyenden daha güzel sözlü kimdir?" (Fussilet, 33) Ben Müslümanların üzerinde değilim. Onların içinden biriyim. Demek istediğim, size anlatmaya çalıştıklarım sizin yaşadığınız ama benim yaşamadığım sorunlar değil. Takvayla ilgili konuşuyorsam, takvayla ilgili kendi meselelerim tamamen

halloldu demek değil. İmanla ilgili konuşuyorsam, benim imanım zaten tamam, sizin de imanlı olmanız için yardım etmeye çalışıyorum anlamına gelmiyor. Bu değil. Hem kendime hem de size bir şeyleri hatırlatmaya çalışıyorum. Aynı geminin içerisindeyiz. Yani bu dini liderleri aşırı derecede kutsallaştırma uluhiyet isnat etme durumu, İsrailoğulları'nın içinde o kadar sıkıntılara sebep oldu ki, biz de bugün bu aşırılığın tehlikesiyle karşı karşıyayız. Bir uçta dini liderleri aşırı kutsallaştıran insanlar, öteki tarafta dinden giderek uzaklaşan insanlar var. Yani normal bir insana gösterecekleri saygı ve nezaketi bile göstermeyenler var. Yozlaşmış ve sapmış olduklarını düşündüklerinden. İkisinin ortası yok. Bu düşüncenin arkasındaki gerçeklik nedir? Gerçekten de birkaç gün haricinde ateş bize dokunmayacak mı? Allah şöyle cevap veriyor: "Hayır! Kim bir kötülük işler de kötülüğü kendisini çepeçevre kuşatırsa işte bu kimseler cehennemliktirler; onlar orada ebedî olarak kalırlar." (Bakara, 81)

Birkaç okuma yaptıktan sonra bu ayetle ilgili fikrim tamamen değişti. Şimdi eskiden nasıl düşündüğümü anlatacağım önce, sonra bu düşünceye artık neden katılmadığımı söyleyeceğim. Çünkü benim Kur'an'la olan yolculuğum da hep bir yeniden keşif. Eskiden olan düşüncem ve bana öğretilen şuydu, "Eğer bir kimse bir günahı işliyor ve bu günaha bağımlılık kazanıyor, alışıyorsa, o günahı işlemeye sürekli olarak devam ediyor bırakamıyorsa, o zaman Allah "Bu insanlar cehennemliktir ve orada kalacaklardır." diyor. Birinin dedikodu yapma, gıybet etme alışkanlığı var ve bunu bırakamıyorlar. Yaptıklarının farkında bile değiller, bunu sürekli yapmaya devam ediyorlar. Namaz var, Hac var, zekâtı var, ama bu günah sürekli devam ediyor. O zaman Allah, "Bunlar cehennemde kalacaklar" diyor. Çünkü günahından vazgeçmelisin. Artık bu ayetle ilgili daha farklı düşünüyorum. Doğrusunu Allah bilir, önceki görüşün doğru olduğunu düşünmüyorum.

İbn Aşur, Allah ondan razı olsun, onun bu ayet hakkında kısa bir yorumu vardı, tamamen aydınlanmama yardımcı oldu. "وَاَحَاطَتْ بِهٖ خَطِيْٓـَٔتُهٗ" günahı kendisini kuşatmış olursa kelimesine dikkat edin diyor. Eğer bir şey sizi kuşatmışsa, bu sadece içinizde olan sizin dokunduğunuz bir şey değildir, etrafınızda her yerde gördüğünüz şeydir aynı zamanda. Sizi sarıyor. Bir başka deyişle, daha anlaşılabilir olması için size günlük hayattan bir örnek vereyim. Mesela birisi bir şeye bağımlı olsun, mesela hırsızlığa. Ve bu huylarından vazgeçemiyorlar. Kendilerini kötü hissediyorlar, tevbe ediyorlar, değişmeye çalışıyorlar, bunun için terapilere gidiyorlar. Rehabilitasyona gidiyorlar. Bunun için çabalıyorlar. Başka birisinin alkol sorunu var. Alkol çok kolay bırakılabilen bir alışkanlık değil. Bazı kuruluşlar var bununla ilgilenen, alkoliklere yardım amaçlı. Danışmanlık terapileri alıyorlar, imama danışıyorlar. Birkaç ay bırakmayı başarıyorlar ama sonra tekrar geri dönüyorlar. Tekrar hata yaptıklarını anlayıp, tekrar bırakmaya çalışıyorlar. Gerçekten bunun için çaba harcıyorlar.

Gerçek hayatta şu anda bunun mücadelesi içerisinde olan Müslümanlar var. Hayatlarında çok sıkıntılı bir şey yaşıyorlar ve depresyondan bunun içerisine düşüyorlar. Sonrasındaysa bir türlü çıkarmıyorlar içerisinden.

Bu günahın onları kuşatmış olması demek, sadece bu günahı kendileri yapıyor anlamına gelmiyor, nihayetinde hiç kimse suçluluk hissetmekten hoşlanmaz. Alkol içmekten utanmak istemiyorum daha fazla. Bundan sonra "Ne var yani içiyorsam" diyeceğim. "Evet, içiyorum, dünyanın sonu değil ya bu." Biliyorum, kötü bir şey ama o kadar da değil. Ve bir sonraki aşama, o kadar da kötü değil evet hatta sağlığa bir sürü faydası var. Ve bir sonraki, "Neden bu eski zamanın masallarını kurallarını dinlemek zorundayız, bizim çağımızla ilgisi bile yok bunun?" İçmenin kötü bir tarafı yok günümüzde. Ben içtiğim zaman kontrolümü kaybetmiyorum ki. Benim bir sorunum yok, bağımlı falan değilim ben. Ve bir sonraki aşama, "İslami kanunlara, şeriata kimin ihtiyacı var?" Bütün dinler zaten uydurulmuş şeyler değil mi? Önce bir adım, sonra bir sonraki ve bir sonraki. Hepsi neden? Sadece tek bir günahtan kaynaklı, alkol içmek. Ortada tek bir günah vardı ve onu bırakamıyordun. Şimdi onun için tüm dinini bıraktın gidiyor. Yavaşça ama emin adımlarla dinini hepten kaybediyorsun. Çünkü bu bir günahı bırakmak istemediğin için. Ve birçok insan için, İslam'ı sorgulamak ve şüphe duymalarının başlangıcı, günahlarına olan bağımlılıkları.

Bazı genç delikanlılar beni arayıp "Artık İslam'a inanmıyorum." diyorlar. Ben de "Söyle o kızın adı ne?" diyorum. "Ben sana ondan bahsetmedim ki bile". "Tamam, söyle onun adı ne?" "Sana söyleyemem." "Tamam, ortada bir kız var yani." "Ailem bana onunla evlenemeyeceğimi söyledi, onunla birkaç yıldır çıkıyorum. Bana sürekli bunun haram olduğunu söylüyorlar. Bunun haram olduğunu duymaktan bıktım. Kimin harama ihtiyacı var? Bu haram meselesi yüzünden annem babamla aram bozuldu. Haram İslam'dan geliyor. Ve İslam'ın yüzünden annem babamla aram bozuldu. Kız arkadaşımla birlikte olamıyorum. Kimin İslam'a ihtiyacı var şimdi?"

"Hayır! Kim bir kötülük işler de kötülüğü kendisini çepeçevre kuşatırsa" Tanrıya olan bakışlarını değiştirmek istiyorlar. Dine olan, vahye olan bakışlarını. Çünkü bu günahı bırakamıyorlar. Bu ayetin konuştuğu şey bu. "İşte bu kimseler cehennemliktirler; onlar orada ebedî olarak kalırlar." Neden bu görüşe daha çok katılıyorum? Çünkü bir sonraki ayetle mukayese var. Okuduğunuz zaman gayet basit, açık anlaşılır duruyor. "İman edip hayırlı işler yapanlara gelince, onlar da cennetliktirler; onlar orada ebedî kalacaklardır." (Bakara, 82) Gayet anlaşılır basit bir ayet gibi duruyor. Ama kıyasladığınız zaman iki şeyden bahsediliyor: İman ediyorlar ve hayırlı işler yapıyorlar. Bunun tezadı olan durum inanmayanlar ve kötü işler yapanlar demektir. Değil mi? İnanmak ve iyi işler yapmanın zıttı inanmamak ve kötü işler yapmaktır.

Fakat bir önceki ayet "Hayır, inanmayanlar ve kötü işler yapanlar cehennemliktir" demiyor. Allah, tek bir günah işleyen ve günahı kendisini kuşatan kişiden bahsediyor. Buradan ne öğreniyoruz? Allah, o tek bir günahın tüm imanını alıp götürdüğünü kastediyor. Buradaki tezat bir kötülüğün karşısında bir iyiliğin olması değil; kendisini kuşatan o kötülüğün, hatanın tüm imanını hepten götürmesi. Ve bundan ötürü herhangi başka bir iyilik yapabilme şansının tümünü elinden gitmesi. Bütün iyi amellerinin hepsini yakıp yıktı. Onu çepeçevre sardı, kuşattı. Uyuşturucu gibi, alkol gibi, zina gibi. Bu tür günahlar insanın hayatını altüst edebilen günahlar. Uyuşturucu gibi, insanın hayatını ele geçiriyor. Sonrasında her şey gidiyor. Mahvoluyor.

Ayeti tek başına okuyup anlamaya çalıştığınızda farklı ama bir bütünlüğün içerisinde gördüğünüz zaman nasıl bir fark veriyor? Kendiliğinden zaten "iman ediyorlar, iyi işler yapıyorlar ve cennete gidecekler." diyor. Ki bu başlı başına bir anlam ifade ediyor. Ama bütüne baktığınızda, bir önceki ayetin ne demek istediğini daha iyi anlıyorsunuz. Şu son 10 dakikada İsrailoğulları'nın şeriatını tümüyle özetleyen çok güzel bir ayetten bahsetmek istiyorum. İsrailoğulları'nın tüm hukuku, tek bir ayette özetlenmiş. Bakın Allah ne diyor: "Bir zamanlar biz İsrâiloğulları'ndan söz almıştık." Bu söz onları bağlamıştı. İsrailoğulları'nı Allah'a bağlamıştı. "Yalnız Allah'a kulluk edeceksiniz." Allah'tan başkasına kulluk etmeyeceksiniz. Nehy değil bu. Arapça öğrencileri için burada, "لَا تَعْبُدُو اِلَّا اللّٰهَ" demiyor ayette. Allah'tan başkasına kulluk etmeyin değil, Allah'tan başkasına kulluk etmeyeceksiniz, diyor.

Aradaki fark ne? Oğlun bir partiye gitmek istiyor. Bunu söylemekte iki yol var. Birincisi "Gitme". Ya da ikincisi "Gitmiyorsun". "Gitme" dediğin zaman da onu engellemek anlamında. Ama "Gitmiyorsun nokta" dediğin zaman, zaten hükmü vermişsin. Sana dönüp de "Aslında gidiyorum." diyebilirdi. Ama eğer akılsız değilse, bunun mümkünatı olmadığını anlayacaktır. "Gitmiyorsun" dediğinde şu demek, "Bu evden dışarı adım atmanın imkanı yok." "Ayaklarına mukayet ol, bu iş olmayacak." Şöyle diyebilirsiniz, "Sigara içme", ya da "Burada sigara içilemez". Hangisi daha sert? "Burada sigara içilemez". Anlıyor musunuz? O zaman Allah "Allah'tan başkasına kulluk etmeyin" dediği zaman da yasak koyuyor, ama "Allah'tan başkasına kulluk etmeyeceksiniz" dediği zaman bu aslında daha sert. Ve bu geçmişin suçluları olan insanlara söyleniyordu. Geçmişte Allah'tan başkasına itaat edenlere söyleniyordu. Ve bundan sonra onlara bu söyleniyordu. Onları tekrar insan haline çevirmek zorundaydı. Hatırlıyor musunuz? "Yeryüzünde bozgunculuk yaparak başkalarına zarar vermeyin" (Hud, 85)

Onlar barbarlaşıp, yabanileştikten sonra; yine insanca medenileşip, Allah'la olan ilişkilerini onaracakları zaman. Ve "وَبِالْوَالِدَيْنِ اِحْسَاناً" "Ana babaya iyilik edeceksiniz." Her ikisine de iyi davransanız iyi edersiniz. Allah burada anne babaya iyi davranacaksınız demiyor. Anne babanın her ikisine de iyilik! Tek bir kelime. Birinin size cümle halinde talimat vermesini düşünün. Bir de tek bir kelimeyle talimat verdiğini. "Lütfen yazmayı bırakınız." Ya da "Bırak!". Hangisi daha güçlü? "Bırak!" "Lütfen dışarı çıkın." "Çık!" "Çık" daha güçlü. Anne babaya geldiği zaman, anne babanın her ikisine de "İyilik!". Ve sesimi yükselterek söylüyorum. Neden? Başka bir şey duymak istemiyorum. Anne babana elinden gelenin en iyisi olmandan başka bir şey kabul etmiyorum. "اِحْسَاناً" İhsan aynı zamanda onlara hak ettiklerini vermek anlamına da geliyor.

İki uç hakkında tek bir şey söyleyeceğim. Bu mesele üzerine dün akşam konuştum; ama şimdi tekrar özetleyeceğim. Bu mesele hakkında var olan iki uç nokta var. İnsanlar sömürmeye meyilli oluyorlar. Dinlerini Allah'a hizmet için değil, kendilerine hizmet için kullanıyorlar. Ve bu aileler tarafından da kullanılabilen bir durum. Aileler gelip de "Aa bak, Kur'an anne-babana iyilik diyor." diyebiliyorlar. Şimdi sana söylediklerimi yerine getir, tüm biriktirdiğin paranı getir ve benim hesabıma koy. Karına verme, çocuklarına verme. Hayır o arabaya ihtiyacın yok, onu da bana ver. Onu ailene verme. Anne babanın sözünü dinleyeceksin. 35 yaşında olduğunu biliyorum, ama evlenemezsin. Bana yeterince para vermedin. "وَبِالْوَالِدَيْنِ اِحْسَاناً" "Anne babaya iyilik." Anne babalar açgözlü ve bencil olabilirler. Bu mümkün.

Allah'ın kitabını kullanarak çocuklarını sömürebilirler. Bu mümkün. İşin öteki tarafındaysa, tüm hayatınız boyunca duyduğunuz, ailelerine iyi davranmak umurlarında olmayan çocuklar. Allah ne kadar açık ve ciddi bir biçimde onların üzerlerindeki haklarından bahsediyor olmasına rağmen. Ama Allah onlara kesin sınırsız haklar vermiyor. Allah, hiçbir insana başkasını kullanma hakkı vermiyor. Meşhur bir kıssa var, adamın biri bir gün Peygamber Efendimiz (sav)'e geliyor ve oğlunu şikâyet ediyor, onunla ilgilenmediği için, ona hakkını vermediğinden yakınıyor. İyi bir evlat olmadığından şikâyet ediyor. Ve oğlu geldiği zaman, Resûlullah (sav) ona dönüp, "Paran ve sen babana aitsiniz" diyor. Şu an bunu dinleyenler arasındaki bazı babalar, eve döndüklerinde bu dersin videosunu bulup, sırf bu kısmı kesecekler "Sen ve senin paran babana aittir". Duydun mu evlat? Bu benim hayatımda en sevdiğim İslami ders. Hikâyenin tamamı nasıl peki? Resûlullah (sav), oğluyla ilgilenen bir babayı tanımlıyor. Oğlu babasının selamını bile almıyor, ona kapı açmıyor. Onu tamamen terk etmiş, hakkında kötü konuşuyor. Ve aslında baba bunları söylemek istemiyor. Adam gelip Peygamber Efendimiz (sav)'e "Benim iyi bir oğlum var, benimle ilgileniyor" diyor. Ve Resûlullah (sav), adamın gözlerinin içine bakıp, "Bana

gerçeği söyle" diyor. Ve sonra adam bunlardan bazılarını söylemeye başlıyor. Ve sonrasında da o tuhaf ve kötü evladı çağırıp, "Sen geri ödemek zorundasın" diyor. "Sen ve senin paran babana ait" Bu tüm erkek çocuklar için geçerli evrensel bir kural değildi. Bu o babasıyla ilgilenmeyen gerzek çocuk içindi. Babasına kötü davranan çocuk içindi. Babasının malını da çarçur etmişti.

Peki geri kalan bizler ne durumdayız? Anne babamızın ekonomik sıkıntısı olduğu zaman, onlara destek olmak zorundayız. Tabii ki. Sağlık sorunları olduğu zaman, refakate bir arkadaşa ihtiyaçları olduğu zaman, sevgimize ihtiyaçları olduğu zaman, yaşlandıkları zaman, onları terk etmemeliyiz. Yalnız bırakmamalıyız, onlarla ilgilenmeliyiz vesaire vesaire. Tüm bunlar doğru. Hepsi doğru. Ama onların belirlediği ölçülere göre değil. Allah ve Resûlu (sav)'in belirlediği ölçülere göre. İnsanlarla olan ilişkileriniz, onlara karşı sorumluluklarınız, haklarınız; o kişiler veya sizin tarafınızdan belirlenmez. Bunlar Allah ve Resûlullah (sav) tarafından belirlenir. İnsanlar arasında ne oluyor biliyor musunuz? Karınız için ne kadar çok şey yaparsanız yapın, size dönüp de yine "Benim için hiçbir şey yapmıyorsun" diyebilir. Anneniz babanız için ne yaparsanız yapın, yine size "Keşke iyi bir evlat olsaydın" diyecek. İnsanları mutlu etmek neredeyse imkânsız. Böyle değil mi bu hayatta?

O zaman nasıl anne babaya ihsanda bulunacaksın? Anne babanıza onların değil, Allah'ın standartlarında, kendi bilincinizle ihsanda bulunacaksınız. "Gerçekten yapabileceğimin en iyisini yaptım mı?" diye soracaksınız. Ve başkalarına haksızlık etmeden, onlara iyilik yapabildim mi? Eğer anne babanıza ihsanda bulunurken, çocuklarınızı açlıktan ölmek zorunda bırakıyorsanız, onları haklarından mahrum bırakıyorsanız ya da karınızı haklarından mahrum bırakıyorsanız ya da kadınların durumunda kocanızın hakkından mahrum bırakmadan, kadınlar da anne babalarına iyilikte bulunmak istiyor ve bu yüzden kocalarını ihmal ediyorsa. O zaman anne babanıza ihsanda bulunmuş olmuyorsunuz. Çünkü Allah "Anne babaya ihsan" deyip nokta koymuyor, virgül "ve akrabaya", onlara da ihsan. Evet, öncelik anne babaya, ama diğer akrabalara diğer ilişkilerinize de. "Ya da/Sonra akrabaya" demiyor ayette. Anne babanıza ihsanla işiniz bittiyse, onlar mutlularsa, şimdi karını düşünebilirsin, değil. Hayır hayır. Böyle değil. Hepsini aynı anda düşünmek zorundasın. Arada bir "و" "ve" var. Aynı anda yapacaksın bunu. Sadece aynı seviyede değil. Neden aynı seviyede değil, bununla ilgili birçok açıklama var. Bunlardan birini dinleyin şimdi.

Diğer tüm ilişkilerinde, siz diğer kişilerden sorumlusunuz. Anne babanızla olan ilişkiniz haricindeki tüm yakın ilişkilerinizde, kim mesela, eşiniz, çocuğunuz, temel olarak, eşiniz ve çocuklarınız, kardeşleriniz de hatta onlara iyi olmak zorundasınız. Onlara karşı sorumlusunuz. Hatta bazı durumlarda onlar size

bağımlı durumdadırlar. Ama anne babanız, sizin hayatınızda sahip olduğunuz, geçmişte %100 olarak bağımlı olduğunuz tek ilişkinizdi. Ve hayatınızın geri kalanında, onların size yaptığını geri ödüyorsunuz. Aslında bu onların size göstermiş olduğu ihsanın karşılığını geri vermek oluyor. Ki bunu hiçbir zaman geri ödeyemeyeceksiniz, bu yüzden de onlara ihsanda bulunmak zorundasınız. Yapabileceğinizin en iyisini yapmak zorundasınız. Diğerlerinde de hayır söz konusu elbette, ama size yapılan bu iyiliğin derecesinde değil. Ve size, sizi bu dünyaya getiren anne babanızdan daha büyük bir iyilik yapan başka kimse yok. Babanız ekonomik olarak, emeğiyle varı yoğuyla siz büyürken çalışıp meşakkat gösterdi. Anneniz bedensel olarak zorluklar çekti, kanlar içinde kaldı siz dünyaya gelebilesiniz diye. Bunları geri ödeyebilmenizin bir yolu yok. Tüm hayatınız boyunca onlara borçlu olacaksınız. Ve bu da yeterli olmayacak. Ama bu size diğer herkesi gözden çıkarabileceğiniz hakkını vermiyor. Anne babanızı da diktatör konumuna getirme hakkını vermiyor. Allah bu dinde zulme izin vermiyor.

Ve sonra, "وَذِي الْقُرْبٰى" "yakın akrabaya" yakın ailenizi bitirdiniz, şimdi toplumun geri kalanına geliyor sıra "وَالْيَتَامٰى" "yetimlere", İsrailoğulları'na söyleniyor "Yetimlere iyi bakın". Kimin yetim olduğunu nasıl bileceksiniz? Bütün ayeti bitirmeyeceğim, yetimleri konuşup bırakacağım. O zaman birinin yetim olduğunu nasıl bilebilirdiniz? O zamanlar yetimlerle ilgili etkinliklerin reklam afişleri yoktu ki, orada yetimlerin resimlerini görebilesiniz. İnsanlar yerel bir hayatta yaşıyordu, gidip mescitte camide ibadet ediyorlardı. İbadete gittiğiniz zaman, insanlarla konuşmadıkça, onlar sizi tanımadıkça, siz onları tanımadıkça, siz onların ailelerini, çoluk çocuklarını tanımadıkça, siz onların evlerine gitmedikçe, onlar size gelmedikçe, bu olmadığı sürece yetimlerin kim olduğunu bilemezsiniz. Mescide gelip, selam verip, ayakkabılarınızı koyup namaz kılıp, tekrar ayakkabınızı toplayıp gidiyorsanız, bilemezsiniz. İlişki kurmuyorsanız, davet etmiyorsanız, insanlar birbirlerini kişisel olarak tanımıyorsa, toplumda böyle oluyorsa insanlar kimin yetim olduğunu bilebilir mi? Hayır. Peki, siz toplumunuzda kimin ihtiyaç sahibi olduğunu bilmediğinizde Allah sizi nasıl adlandırıyor biliyor musunuz? Allah size cahil diyor. "Bilmeyenler (cahiller) onları iffetlerinden(dilenmemelerinden) dolayı zengin sanırlar." (Bakara, 273)

Bir yetim geliyor, bir hasta geliyor, bir yoksul geliyor mescidimize namaz kılmaya, bu mescide geliyor ve 1 yıldır iş arıyor, yakasına "İş arıyorum" yazacak değil ya, kafasına "Yetim" yazan şapka takacak değil ya, onları kişisel olarak tanırsanız ancak bilebilirsiniz. Bu yüzden Resûlullah (sav), "Aranızda selamı yayın ve yemek yedirin." buyurdu. Neden? Çünkü selam verdiğiniz zaman biriyle tanışırsınız. Biriyle tanıştığınız zaman, onları davet edersiniz. Onları

daha iyi tanırsınız. O zaman kimin kim olduğunu bilirsiniz. Bugün ümmetimizin trajedisi bu. Bir vefat duyuyorsunuz. Şu kardeşimiz vefat etti, lütfen kendisi için dua edin. Birisi vefat ettiyse, birisi yetim kalmış olmalı. Değil mi? Kim bu yetim? Ve biz yetime ihsan göstermekle sorumluyuz, ona göz kulak olmakla sorumluyuz. Nasılsın, nasıl hissediyorsun? İyi misin? Günlerdir bir şeyler yemedin mi? Kim gidip onlarla ilgilenecek? Yüzlerce kişi bu adamın cenaze namazında bulundu ama hiç kimse arkasında bıraktığı yetimin ağladığından haberdar değildi. Sonra evlerine gittiler ve hayatımızdan kayboldular. Bizim için artık yoklar. Nasıl anne baban ihsanı hak ediyorsa, nasıl yakın akraban ihsanı hak ediyorsa, yetimin de hakkı ihsan. Ama gerçek bir toplum kurmadıkça, yetime ihsan göstermezsiniz. Mescitler, camiler Peygamber Efendimiz (sav) dönemindeki gibi yerler olmadıkça bunu başaramazsınız. İşte bu "وَالْيَتَامٰى" "yetimlere" ve sonrasında "وَالْمَسَاكِين" "yoksullara" Allah en çok ihtiyacı olanı önce sıralıyor. İnşallah bu dersi yarın tamamlayacağız.

Allah bizleri Hakim olan Kur'ân'ı ile mübarek kılsın, ayetlerinden ve hikmetli zikrinden faydalanmayı nasip etsin.

29. Bölüm

“Hani İsrâiloğulları’ndan: “Allah’tan başkasına kulluk etmeyin, ana babaya, akrabaya, yetimlere, yoksullara güzel davranıp iyilik edin; hem de insanlara güzel söz söyleyin, namazı dosdoğru kılın ve zekâtı verin.’’ diye söz almıştık. Sonra siz, pek azınız hariç, döndünüz ve (hâlâ) yüz çeviriyorsunuz. Hani sizden 'Birbirinizin kanını dökmeyin, birbirinizi yurtlarınızdan çıkarmayın' diye misak almıştık. Sonra sizler bunu onaylamıştınız, hâlâ (buna) şahitlik ediyorsunuz. Sonra siz, birbirinizi öldürüyor, bir bölümünüzü yurtlarından sürüp-çıkarıyor ve günah ve düşmanlıkla aleyhlerinde ittifaklar kuruyor ve size esir olarak geldiklerinde onlarla fidyeleşiyorsunuz. Oysa onları çıkarmanız size haram kılınmıştı. Yoksa siz, Kitabın bir bölümüne inanıp da bir bölümünü inkâr mı ediyorsunuz? Artık sizden böyle yapanların dünya hayatındaki cezası aşağılık olmaktan başka değildir; kıyamet gününde de azabın en şiddetli olanına uğratılacaklardır. Allah, yaptıklarınızdan habersiz değildir. İşte bunlar, ahireti verip dünya hayatını satın alanlardır; bundan dolayı azabları hafifletilmez ve kendilerine yardım edilmez.” (Bakara, 83-86)

“Rabbim, benim göğsüme genişlik ver, işimi kolaylaştır; dilimden de şu düğümü çöz ki sözümü iyi anlasınlar.” (Tâhâ, 25-28)

Tekrardan herkese Es-Selamu Aleyküm ve Rahmetullahi ve Berekâtuhu. Bugün Allah (cc)’nin İsrailoğulları’ndan akit aldığını söylediği 83. Ayeti işlemeye devam ediyoruz. Allah (cc) diyor ki “وَاِذْ اَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي اِسْرَاءِيلَ” “Söz almıştık” İncil’e ait kaynaklarda geçen “On Buyruk”u bilirsiniz, daha önce duymuşsunuzdur. “لَا تَعْبُدُونَ اِلَّا اللّٰ” Allah’tan başkasına kulluk etmeyin. “وَبِالْوَالِدَيْنِ اِحْسَانًا” “Anneye-babaya elinizden gelenin en iyisiyle davranın“ “وَذِي الْقُرْبٰى وَالْيَتَامٰى وَالْمَسَاكِينِ” yakınlara, yetimlere ve yoksullara iyilikle davranın. En yakınlarınız olan, “الْقُرْبٰى” akraba olarak da çevrilebilir; ama dil bilimi açısından baktığınızda da “الْقُرْبٰى” bazı müfessirler tarafından yakın arkadaşlarınız gibi size yakın olan insanlar olarak da düşünülmüş,

yorumlanmış. Hayatında sana yakın olan insanlar, akraban olmasalar bile, onlara da olabildiğince iyi davranılmalı.

"وَالْيَتَامٰى وَالْمَسَاكِينِ" yani, dün yetimler ile ilgili konuştuk. "وَالْيَتَامٰى" hakkında konuşmadıklarımız ise "الْمَسَاكِينِ" bu bir sonraki kategori. Aynı kökten gelen "مسكن" olarak daha önce görmüştük. Beni İsrail'de hatta gördük. Bir kombinasyon. Bazen Arap dilinde dört harfli kökler vardır. Çoğunlukla kelimeler üç harflidir, o üç harf üzerine kelimeler bina edilir ve çok nadir olarak da dört harfli olanlar vardır. "مسكن" o nadir olan kelimelerden biri. "م, س, ك, ن" İbnul Farisinki gibi mesela, bazı teorilere göre, aslında bu 3 ve ardından 3, yani şu şekilde, "م, س, ك" harfleri bir kelimeyi oluşturuyor ve ardından "س, ك, ن" harfleri ikinci kelimeyi oluşturuyor. Bu iki kelime bir araya geliyor ve "مسكن" oluşuyor. Yani iki kelimenin kombinasyonu.

Ve eğer bu şekilde bakarsanız, "مسك" kelimesinden durmak anlamını, "سكن" kelimesinden de bir yerde kalmak anlamını çıkarırsınız. Bu iki kelimeyi anlamsal olarak da bir araya getirirseniz, "مسكين" kelimesi sadece zavallı bir insan değil, bir duruma takılı kalmış/saplanmış insan anlamı çıkar. İşini kaybetmiş biri ve şimdi yeni iş bulamıyor. Sağlığını kaybetmiş biri, şimdi eskiden yaptığı hiçbir hareketi yapamıyor. Görme yetisi bozulduğu için artık araba kullanamayacak olan bir taksi şoförü gibi. Saplanmış, bu konuda artık hiçbir şey yapamaz. Bu "مسكين" Allah (cc) tasvir ediyor, yetimlere ve "الْمَسَاكِينِ" e ihsanda bulunacaksın.

Yetim dün bahsetmeye çalıştığım gibi, bu insanları bir araya gelip tanışana kadar bilemezsiniz. Fakat "مسكين" çok daha karmaşık bir senaryo; çünkü onlar belki evden çıkacak durumda bile değiller. Gelemiyorlar bile. Sizin mescide geldiğiniz gibi, sadece selam vermeye, insanlarla görüşmeye tanışmaya vs. fakat "الْمَسَاكِينِ" tarzında insanlar, onların bu lüksü yok. Oraya seni görmeye bile gelemiyor, o zaman sen onu bulmalısın. O halde toplumun bir kesiminde sadece bununla ilgilenenler olmalı. Sadece komşularınla ilgilenen, insanları kontrol eden vs. ve herkes gerçekten komşularının farkında olsa, onların kim olduğundan nasıl insanlar olduğundan, en azından ufacık bir tanışıklık, o zaman kimlerin "مسكين" olduğunu bilirler.

Diğer ilginç olan şey şu, Ben-i Isrâil'e verilen dilde, evet onlar kendi aralarındaydı, fakat Allah "مِنْكُمْ" eklemedi. "'Sizden olan' yetimlerle ve ihtiyaç sahipleriyle, kötü durumda takılı kalan insanlarla ilgilenin." demedi. Yani sadece sizden olanlar değil. Allah bunu tüm yetimler için, tüm ihtiyaç sahipleri için geçerli kıldı. Bu Allah'ın Müslümanlara Nisa Suresi'nde ve diğer yerlerde yaptığı şeyle aynı. Allah (cc) bu insanları, ihtiyaç halindeki insanları, dinlerinden bağımsız olarak tanımlıyor. Yani, hani biz şöyle düşünüyoruz ya, "Birine yardım edeceksen, Müslüman birine yardım et." Hayır, birine yardım edeceksen, kim ihtiyaç sahibiyse ona yardım et. Kur'an'ın ilk inkılaplarından biri de mazlumlar adına konuşmasıydı. "Onlar, insanlardan ölçerek aldıklarında noksansız alırlar. Onlara ölçtüklerinde veya tarttıklarında eksiltirler." (Mutaffifin, 2-3) Ticarette iş adamları tarafından dolandırılan insanlar, örneğin 9 dolarlık alışverişe 10 dolar ödeme yaptırılıyor. Böylece dolandırılıyorlar. Allah, kandırılan bu insanlarla ilgili konuşuyor. Bu insanlar Müslüman değildi. Fakat Allah onlarla ilgili konuştu. Yine Allah diri diri gömülen bebekler hakkında konuştuğunda "Hangi günahtan dolayı öldürüldüğü sorulduğunda..." (Tekvir, 9) ya da "Yoksulu doyurmaya teşvik etmez" (Maun, 3) Ya da "Yetimi itip kakan" (Maun, 2)

Kur'an Mekke'deki zalimleri eleştirirken, yetim Müslümanlar ya da yoksul Müslümanlar demiyor. Sadece yetimler ya da yoksullar diyor. Zulme uğrayan insanlardan bahsediyor. Baskı gören insanlardan. Gözden kaçan insanlardan. Ve bu sorumluluk ümmete aittir. Yani "Onların problemi." diye bir şey yok. Yardımımızı, sadakamızı, yapacağımız iyiliği hak eden insanları düşündüğümüzde etrafımızdaki Hristiyanlar, Yahudiler, Müslüman olmayanlar, Hindu olanlar... Onlar bize görünmüyor. Öyle olmamalılar. Öyle olması için hiçbir sebep yok. Nitekim, size yakın oldukları süreye baktığınızda ve "ذِي الْقُرْبٰى" kelimesine bakarsanız, bu "yakınlık" Komşunuz olan insanlar. Tanıdığınız insanlar. Sizden iyilik görmesi gereken insanlar. Onlar sizin hakkınızda kaygılandığınız, düşündüğünüz insanlar listende olmalı.

Ayet ilerlediğinde, bize basit bir beyanda bulunuyor, basit ama bir o kadar da zor. Diyor ki: "وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا" Pek çok anlam var burada, en iyi ve en kolay anlaşılabilir olan, "İnsanlara güzel söz söyleyin." Kulağa hakikatten basit geliyor. Fakat epey zor.

Ve insanlara güzel söz söylemek bunun ilk anlamı. Fakat "لِلنَّاسِ" kelimesi var, yani tüm insanlara. "لِلْحَقِّ لَمَّا جَاءهُمْ هَذَا سِحْرٌ مُّبِينٌ" ayetinde olduğu gibi (Onlara hak gelince bu apaçık sihirdir dediler.) "لِ" "Kale (dedi)" ile kullanıldığında "hakkında" anlamına da gelir. Yani sadece "insanlara" değil, aynı zamanda

"insanlar hakkında" da güzel sözler söyleyin. İnsanlara güzel söz söylediğinizde, yüz yüzesiniz. "Nasılsın?" "Nasıl gidiyor?" "Seni gördüğüme sevindim." vs. Fakat gittiklerinde, arkalarından konuşmaya başlıyorsun. "O adamdan nefret ediyorum." Daha az önce adama gülümsüyordun! Selam! Ramazan'ın nasıl geçiyor? diyordun. Arkasını döndüğü gibi konuşuyorsun. Ve aynı şey Müslüman olmayanlarla da geçerli. "Hey Frank. Seni ofiste görmek güzel." Ve arkasını döndüğü gibi "Bu adam kâfir." Gibi.

"İnsanlara güzel söz söyleyin." İnsanlara nazikçe konuş, güzel bir biçimde konuş ve insanlar hakkında da güzel bir biçimde konuş. Şimdiye kadar ki iki temel ifade bu. Ve sonra "حُسْنًا" kelimesi meful bihi olabilir, aynı zamanda hal de olabilir. Eğer meful bihi ise, insanlara ne söylemen gerekiyor? Güzel sözler. Ne konuşursan, insanlarla güzel sözlerle konuş. Eğer söylenecek güzel bir söz bilmiyorsan, o zaman hiçbir şey söyleme. Eğer biri hakkında söyleyecek güzel bir sözün yoksa da hiçbir şey söyleme. Fakat diğer taraftan, eğer hal gibi bakılırsa, güzel sözler söyle ama onları da güzel bir biçimde söyle. Hal fikri sadece ne yaptığın değil aynı zamanda onu nasıl yaptığınla ilgilidir. Konuşma biçiminiz. Bilirsiniz iyi bir şeyi düzgün olmayan bir üslupla söylemek çok kolaydır. Yapması çok kolay bir şey. Size gülünç olan pek çok örnek vermiştim daha önce, mesela Es-Selamu Aleyküm ve Rahmetullahi ve Berekatuhu demenin korkunç bir yolu. "Çatık bir kaşla Es-Selamu Aleyküm ve Rahmetullahi ve Berekatuhu (!)" Yani, söylediğin söz güzel ancak söyleme şeklin hiç de öyle değil.

"حُسْنًا" kelimesi, meful bihi fikrini de hal durumunu da kapsıyor. İnsanlara güzel söz söyle ve bunu güzellikle yap. İyi bir biçimde söyle. Bilirsiniz güzel sözleri alay ederek de söyleyebilirsiniz. "Çok sağ ol yaa (!)" Bu bir teşekkür değildi. "Çok makbule geçti (!)" vs. "Allah seni hayırla mükâfatlandırsın (!)" Bu "mükâfat " gibi değil pek. Bu "حُسْنًا" kelimesinin bir parçası; ama diğer parçası yok. Bu epey güçlü durum iki taraflı. Ama burada önemi ne peki? Umarım ayetlerin ışığında örneklerle açıklayabilirim. Ne kadar hayati bir rol oynadığını göreceğiz.

İsrailoğulları'nın birbirlerini öldürülmesi hikâyesinden bahsederken buralara geldik. Ve biz şu an öyle bir zamanda öyle bir zamanda yaşıyoruz ki sadece bireylerin öldürülme haberlerini değil, binlercesinin öldürülme haberlerini görüyoruz. Savaşlar çıkıyor. İnanılmaz büyük bir nefret var. Sadece şu Ramazan ayında bile, eğer haberleri takip ettiyseniz, ülke dışında Müslümanlara karşı kaç tane nefret suçu işlendi. Yığınla var. Hepinize dikkatli olmanız konusunda ısrar ediyorum, aileleriniz de dikkatli olmalı. İnsanlar mescide giderken saldırıya uğruyor. Ve polis hala emin değil! Adamın "Siz

Müslümansınız!" deyip vurmaya başlayarak insanları vurmasından sonra bile diyorlar ki "Bunun bir nefret suçu olduğundan emin değiliz." Bunun nefret suçu olduğundan emin mi değilsiniz? 10-12 yaşlarında olan Afrikan-Amerikan çocuğun parkta oynarken bir silah taşıdığından çok emin olan ve ona silah çeken polis siz değil miydiniz? Ve bunun bir nefret suçu olduğundan emin değiller. Çifte standartlar işte!

Pek çok düşmanlığın ortaya çıktığı bir zamandayız. Ve insanlar kendi problemlerini kendileri çözüyor. Ama bildiğiniz gibi iki yönde de bu böyle. Bir Müslüman da saldırı eyleminde bulunduğunda ya da bir Müslüman olmayan saldırı eyleminde bulunduğunda nasıl oluyor biliyorsunuz değil mi? Bunun kökeninin ne olduğunu biliyorsunuz, değil mi? Kelimeler, hitabet, propaganda... İnsanlar hakkında düşmanlık yayma. İnsanlara kötü sözler söylemek ve insanlar hakkında kötü sözler söylemek toplum içinde düzensiz duygulara sebep oluyor ve onlara çılgınca şeyler yaptırıyor. Hepsi kelimeler ile başlıyor. Bir "İnsanlara güzel söz söyle." ye müracaat edebildiğinizde, dünyayı pek çok kargaşadan kurtarmış oluyorsunuz. Bu küçük bir kaide değil. İnsanlara nazikçe konuşmak, insanlar hakkında nazikçe konuşmak. Ve kibar bir yolla, güzel bir yolla. Bu küçük bir kaide değil. Fakat hadi kendimize dönüp bakalım, aynayı kendimize çevirelim. Çünkü aynayı kendimize çevirmek zordur.

Bizler, Müslüman toplum olarak, tıpkı İsrailoğulları gibi... Bu arada bir görüşe göre bunun söylendiği kişi onların lideriydi, başka bir deyişle, o zamanın "İmamları" dağa çıkarıldığında onlara bu söylendi. İnsanlara nazik konuş ve insanlar hakkında nazik konuş. Neden? Çünkü insanlar liderlik gibi bir pozisyonda olduklarında, tesir etme/etki alanına alma konumunda da olurlar. Ve sizi bir grup insandan nefret ettirebilirler ya da bir grup insana sevgi duymanızı sağlayabilirler, ya da daha ötesi, bir grup insana karşı düşmanlık geliştirmenize sebep olabilirler. Bu pozisyonu insanlar hakkında söylentiler yaymak için kullandığınızda, "Bu insanlar! Gerçek Müslüman bile değiller. İslam'ı doğru şekilde takip etmiyorlar bile. Anladığımız kadarıyla onlar aslında müşrikler. Kâfirler, münafıklar, sapkınlar..." dendiğinde başka bir grup insan hakkında zehir yayıyorlar, geniş bir kesime ne oluyor, Müslümanlar arasında kendi aralarında düşmanlık olmasına sebep oluyorlar. Çünkü ben bu grubu dinliyorum, sen o grubu dinliyorsun.

Bu grup zihniyeti dini alanda ümmet arasında fazlasıyla oluştu. Birbirimiz hakkında çok fazla zehir söylendi bize. Şimdi öyle bir noktaya geldik ki bir mescide gidiyoruz, eğer orada devamlıysak da ilk olarak hızlıca bir göz gezdiriyoruz gördüğümüz insanlara bizim doğru hidayete eren gruptan mı yoksa cehennemde yanacak 72'den biri mi diye bakınıyoruz. Ve bunu kıyafetlerini kontrol ederek anlayabiliyoruz, giydiği şeyin uzunluğu, sakalının uzunluğu, tekbir alma şeklinden ellerini kaldırma şeklinden bile bu çıkarımı

yapıyoruz. “Bu cehenneme gideceklerden. Namazı bile sayılmıyor!” Deri giyiyor mu giymiyor mu, pantolonu ne kadar uzun. İyice inceliyor onu. “Bu zavallı adamın yardıma ihtiyacı var.” Falan. Ve bu tarz yargılayıcı davranışlar, bilinçaltımıza bile işlemiş, çok korkunç.

Ve bunların hepsi neyle başladı? “İnsanlara güzel söz söyleyin.” Genel olarak tüm insanlarla ilgili bu, insanlara hüsnü zan besleyin ve insanlar hakkında nazik sözler söyleyin. Bunu bir sadece Kur’an'da ek olarak bahsedilen İsrailoğulları'na verilen bir tavsiye olarak düşünemeyiz. Allah, bizim için bir anlamı olmadığı sürece önceki kavimlerle ilgili şeylerden bahsetmez. Allah biz sadece “Yani bu onlar için, bizim “İnsanlara güzel söz söyleyin” yapmamız gerekmiyor. Bu İsrailoğulları için söylenmiş.” dememiz için tarihten bahsetmiyor. Dahi arkadaşım, bu Kur’an “Muttakiler için hidayettir.” Tarih kitabı değil. Aa Yahudiler hakkında ilginç bilgi! Aa Hristiyanlar hakkında ilginç bilgi! Hayır! Bu bizimle ilgili. Ve şu an ona uymamız gereken şey. Bize yapmamızı söylenen bu. Allah onlardan böyle bir söz almış, biz de böylece sonuç olarak insanlarla güzel konuşmayı prensip edinelim. Şimdi, Allah’ın bir sonraki söylediği şeyi fark edin, diyor ki “Namazı dosdoğru kılın ve zekâtı verin.”

Musa (as)'a verilen şeriatın temellerinin Muhammedur Resûlullah (sav)'e teyit, tasdik edilmiş hali verilmiştir. Tevrat'ta olan şey şimdi Kur’an’da. “Namazı kılın, zekâtı verin.” Yeni bir şey değil bu, her zaman vardı. Namazı dosdoğru kılın ve zekâtı verin. Hal böyleyse, neden ikinci geliyor? Konuşma nasıl başladı?

Allah’tan başkasına kulluk yapmayın. Anneye-babaya, yakınlara, yetimlere ve yoksullara iyilikle davranın. Ve sıra konuşmaya geldiğinde, insanlarla ve insanlar hakkında güzel konuşun ve bunu en güzel şekilde yapın. Ve bu arada namazınızı dosdoğru kılın ve zekâtınızı verin. Bugün dindar olmak denilince ilk akla gelen namazdır. Her şey sonrasında gelir denir. Evet, Allah diyor ki; Allah’a kulluk etmek kritik noktadır. Fakat gerçek anlamda “Abdullah” olmak yani Allah'a kul olmak insanlarla nasıl iletişim kurduğunuzdan belli olur, oradan yansır. En yakınınızdaki insanlardan başlar ve çember gittikçe genişler. Ve insanlarla konuşma şekliniz kesinlikle bunu ortaya koyar. Burada Allah-u Teâlâ en iyisini bilir. Allah’ın başka bir hikmetini de görülüyor. İnsanlarla ve insanlar hakkında güzel konuşmayı öğrendiğinizde ne olur, namazı nerede kılıyorsunuz? Namaz nerede kılınıyor? Mescide. İnsanlarla veya insanlar hakkında güzel konuşma alışkanlığını edinmediyseniz ve mescide gelip namaz kıldığınızda orada ne çıkarıyorsunuz? Fitne çıkarıyorsunuz. Karşıt heyet üyeleri oluşturuyorsunuz. Seçimler, komiteler, kavgalar, ithamlar, suçlamalar, iftira, çirkin mesajlar... Oluşturduğunuz şey bu. Bir mesajlar zinciri oluşturuyorsunuz, bu insan... Bu imamı kovdurmak lazım... Şu heyet üyesinin yaptığına bak... Allah’ım! Bunların hepsi sırf sen nasıl konuşman gerektiğini bilmediğinden oluyor.

Yani Allah aslında en başından diyor ki namaza geçmeden önce insanlarla ve insanlar hakkında konuşma biçimini düzelt. Sonra namaz kıl ve zekât ver. “ثُمَّ تَوَلَّيْتُمْ اِلَّا قَلِيلًا مِنْكُمْ وَاَنْتُمْ مُعْرِضُونَ” "Sonra siz, pek azınız hariç, döndünüz ve yüz çevirip duruyorsunuz." Pek azınız hariç. Allah halen daha hepiniz böyle oldunuz demiyor; fakat Allah şimdi tarihi bir ders veriyor. İsrailoğulları ile ilgili. Çoğu döndü. Çoğunuz döndünüz. Ve sonra, çok azınız “وَاَنْتُمْ مُعْرِضُونَ” bu son kısıma hal şeklinde bakıyor bazıları. Ben ise buna isti'naf olarak bakmayı tercih ediyorum. Hal dersek şu anlama gelir; “Çoğunuz bu talimatlara aldırmıyorken, siz yüz çevirdiniz.” Ama ben bunun Medine’deki insanlar üzerine bir geçiş olduğunu düşünüyorum. Zamanında bu söz alınmıştı. Fakat bu ayetin sonunda Allah diyor ki çoğunuz döndünüz ya da pek azınız hariç çoğunuz döndünüz. Ve siz, Medine’deki Peygamber’in karşısında duran Yahudiler, çoğunuz hala yüz çeviriyorsunuz. Halen daha yüz çeviriyorsunuz.

Bu sadece bir tarih değil, aynı zamanda Medine şehrinde olan biten olaylar üzerine gelen bir eleştiri. “وَاِذْ اَخَذْنَا مِيثَاقَكُمْ لَا تَسْفِكُونَ دِمَّاءَكُمْ” “Hani sizden, 'Birbirinizin kanını akıtmayın' diye söz almıştık.” Şimdi dinleyin. İncil’de On Buyruk vardı, şimdi Yahudiler onun özet haline sahipti. Ben’den başka Ben’den önce bir ilah olmadığını bilmen gerekir, putlar yapmaman gerekir, Tanrı’nın adını boş yere kullanmaman gerekir. Bu aslında pek çok gelenekçi Ortodoks Yahudinin ayrılmasının ve düşünce ekollerinin sebebi. Allah’ın adını bile telaffuz edemiyorlar. Sadece tapınaktaki başrahip tapınağın içinde O’nun adını telaffuz edebiliyor. Bu genelde, “yahweh” i duymuşsunuzdur, ya da YHWH, fakat kimse bunun nasıl telaffuz edildiğini bilmiyor; çünkü tapınak imha edilmişti ve rahip öldürülmüştü vesaire. Yani bu sembollere sahipler; fakat diyorlar ki O’nun adını bile söylememelisin. Denklemin nasıl ters döndüğüne bakın.

Bizim dinimizde “Allah’ı çokça anın umulur ki kurtuluşa erersiniz.” (Cuma, 10) Söylediğiniz her şey içerisinde Allah lafzını barındırır. Estağfurullah, Subhanallah! Maşallah, İnşallah, la havle vela kuvvete illa billahil aliyyil azim, İnna lillah ve inna ileyhi raciun. Buradaki herkes, Arapça bilse de bilmese de bunlara hakimdir. Söylediğiniz her şeyin içerisine Allah lafzı nüfuz eder. Ve onlar bu denklemi ters yüz ettiler, Allah lafzı o kadar kutsal ki onu kullanamazsın bile. Orjinaldeki kasıt aslında “Anlamı tahrif etmeyin.” diyordu. Şöyle şeyler söyleme “Allah mahrumdur/fakirdir, zengin olan bizleriz.” (Ali İmran, 181) Allah’ın adını bu şekilde kullanma. Fakat onlar bunu "Allah’ın adını kullanamazsın"a kadar çevirdiler. Mesajın niyetinden tamamen farklı.

Fakat her neyse, Sabbath (Şabat)’ı hatırlarsınız. Öğrenmiştik aynı zamanda Kur’an’da da bazı yerlerde geçer. “Anne ve babana saygı göster.” Biz ne gördük

biraz önce? “Anne babana iyi davran.” Yani bizde de var. “Kimseyi öldürmemelisin.” Sonra “Zina yapmamalısın.” “Çalmamalısın.” “Komşunun kötülüğüne şahitlik etmemelisin. Göz dikmemelisin. Komşunun eşine göz dikmemelisin” Göz dikmenin burada pek çok anlamı var. Komşunun haklarının peşine düşmemelisin, haksızlık etmemelisin, günahına girmemelisin, komşunun eşi ile zina işlememelisin, vs. Bunlar onlara verilmiş ilave buyruklardır. Fakat Allah Kur’an’da bazılarını vurguluyor. Allah’tan başkasına kulluk etmemeyi çoktan gördük ve ebeveynlere iyi davranmayı.

Fakat şimdi, İsrailoğulları’nın iç çatışmalarından bir şeyleri vurguluyor. Dinine bağlı bir topluluk olarak, onların Allah’ın yasalarıyla uyum içerisinde yaşamanın modelleri olmaları beklenirdi. Seni Yaratan ile kalbin huzur bulduğu zaman, çevrendeki herkese huzur yayman gerekir. Sen sakinsin, mutmainsin, itminan bulmuş durumdasın. Sende huzur ve sükunet var ve etrafında olan herkes bunu tecrübe ediyor. Allah bu yüzden Kur’an’da diyor ki “Şimdi biliyorsanız, iki guruptan hangisi güvende olmaya daha lâyıktır? İman edip imanlarına zulm karıştırmayanlar” (Enam, 81-82) Çünkü bir kez inandığınızda, Allah’ın kalbinize verdiği iç huzur ile hidayet ile etrafınızdaki insanlara huzur olursunuz.

Huzursuz olduğunuzda, huzursuzluğa sebep olursunuz. Huzurlu olduğunuzda ise huzur dağıtırsınız. Dışınıza, sizinle aynı ortamda olan insanlara yayılır. Yani burada Allah onlara diyor ki “Sizden kanınızı dökmeyeceksiniz diye söz almıştık.” Bu ilginç bir dil kullanımı. Kendi kanınızı dökmeyeceksiniz. Kim kendi kanını döker ki? İntihar etmeyin mi demek istiyor? Hayır aslında, bu Kur’an’ın benzersiz dil kullanımı, O’nun kendine has dili, Kur’an’da pek çok kez “kendinizin” ifadesi kullanılıyor. “Kendinizi öldürün.” şeklinde daha önce görmüştük. Bunun kendini öldürme anlamına değil de kendi insanını öldürme anlamına geldiğini gördük. Burada “لَا تَسْفِكُونَ دِمَاءَكُمْ”un anlamı kendi insanlarının kanını dökme. Kendi erkek kardeşlerinin kanını dökme. İsrail’in yoldaş çocuklarının, din kardeşlerinin. Onların kanını dökme.

“سَلِّمُوا عَلَىٰٓ اَنْفُسِكُمْ” (Nur, 61) diyor Kur’an. İnsanların evine gittiğinde, gerçekten anlatım bu, harika bir şey, diyor ki selam verin, huzur yayın, huzur ile selamlayın, “kendinizi”. Ama bu kendine yaptığın bir şey değil ki. Bunu başka birine yaparsın. Fakat bu Kur’an’ın bir dinin toplumunun, aynı inanca sahip toplumu nasıl da güzel anlattığı. Onlar herkesi kendilerini gördükleri gibi görmeliler. Birinin canını yakmak onların için kendi canlarının yanmasından farksız olmalı. Böyle görmeleri gerekiyor. Bu yüzden birine iftira attığınızda, birini suçladığınızda, birinin itibarını lekelediğinizde, Allah ne diyor: “Onu işittiğiniz zaman, erkek mü'minler ile kadın mü'minlerin kendi nefisleri adına

hayırlı bir zanda bulunup…" (Nur, 12) "بِاَنْفُسِهِمْ" Mümin erkek ve kadınlar "Kendileri hakkında hayırlı olanı düşünmeleri gerekmez miydi?" Onlar kendileri hakkında iyi düşünüyorlardı. Başkalarına iftira atıyorlardı. Fakat Allah diyor ki hayır, aslında siz başkasına iftira attığınızda, suçladığınızda, haysiyetini lekelemeye çalıştığınızda, aslında kendinizi lekeliyorsunuz ve kendinizi incitiyorsunuz.

Kavga ettiğiniz sırada, Müslümanların birbirleriyle kavgası gibi talihsiz bir durumda bile, Allah (cc) "tekatelu" demiyor, biriyle kavga etmek. Hayır, diyor ki "iktetelu" kendisiyle kavga etmek. Müminler kendileri ile kavga ettiğinde. Kulağa garip geliyor; ama aslında Allah'ın Elçisi aracılığıyla gönderdiği mesajın değindiği nokta da bu, tüm ümmeti "bir beden" olarak tanımlıyor, inanan toplumun tamamı aslında tek bir beden gibi. Manasız görünüyor yani bir elimin diğer elimi kesmesi gibi bir şey. Hiçbir anlam ifade etmiyor. Bu yüzden, iman edenler birbirleriyle kavga ettiklerinde, bu kendi kendini öldürenlerin çılgınlığı ile aynı, tam da bu yüzden bu ifade çok güçlü. Kendi kanını akıtmayacaksın, yani senin kanının başka bir müminin kanından hiçbir farkı yok. Sanki senmişsin gibi düşünmelisin. Bu yüzden "Mümin, müminin aynasıdır." değil mi?

"وَلَا تُخْرِجُونَ اَنْفُسَكُمْ مِنْ دِيَارِكُمْ" Birbirinizi yurtlarınızdan çıkarmayın, kendi insanlarınızı, kendi yurtlarınızdan, evlerinizden. Bu sanki kendi evinizden onları kovmak gibi, bu yurtlar tümüyle hepinizindir. Onların mülkiyetini düşünmelisin ve mülkiyetlerine karşı korumacı olmalısın, tıpkı kendi mülkiyetine karşı olduğun gibi. Bu çok basit bir anlaşma, öldürmeyeceksin. "ثُمَّ اَقْرَرْتُمْ" Ve hepiniz, o zamanlar, o sağlam söz alındığında, hepiniz katılmıştınız. Ve Allah bu denklemi tekrar getirdi fakat bu sefer Medine'deki İsrailoğulları'na yöneltti ve dedi ki "وَاَنْتُمْ تَشْهَدُونَ" Ve siz insanlar da şahit oldunuz, o anlaşmanın tekrar yer aldığına.

Başka bir deyişle, Allah iki topluluk hakkında konuşuyor. İlk olarak, Musa (as) liderliğindeki İsrailoğulları hakkında konuşuyor, binlerce yıl önce dağda bu buyrukları aldıkları sırada. Ve ardından, Medine'deki Yahudi topluluğu hakkında konuşuyor, ki onlar Peygamber (sav) devrinde yaşadılar. Ve Allah onlara hatırlatıyor, diyor ki siz de o insanların soyunun devamısınız, siz de bu sözün alındığına şahitlik ediyorsunuz, etmiyor musunuz? "وَاَنْتُمْ تَشْهَدُونَ" Allah'ın bunu demesi üzerine muhteşem bir zekâya sahip olan İbn Aşur diyor ki:

"Bu ayetin asıl hitap ettiği; tarihteki Yahudiler değil, Medine'de olanlar. Medine dendiğinde kastedilen grup"

Şimdi, siz halen daha Allah'ın Medine'deki insanlar için olan buyruklarına şahitlik ediyorsunuz. Ayetin kalanını çok güçlü ve etkili buluyorum, bu yüzden neyi böyle bulduğumu sizinle paylaşacağım. Onlar diye atıfta bulunulan Medine şehrindeki Yahudi cemaati ve Yahudiler. "ثُمَّ اَنْتُمْ هٰٓؤُلَآءِ" Ve sonra siz insanlar, tamamen aynısınız, öyle değil mi? "هٰٓؤُلَآ" aslında normalde böyle kullanılmaz. Başka bir deyişle, "Sen de mi öyle olacaksın?", normalde böyle söylemezsiniz. Hani, şey gibi, kimse "Ben oyum evet" demez. Fakat aslında İngilizcedeki anlam ile çok yakın, İngilizcede "Evet bu bahsedilen benim." Bu "Ben oyum evet" bahsettikleri kişi benim. Ve sizler, buna şahit olanlarla aynısınız, kendinizden olanı öldürmeyin emrine şahit olanlarla aynısınız ve ne yaptınız? "تَقْتُلُونَ اَنْفُسَكُمْ" Kendi insanlarınızı öldürdünüz? Şahitlik yapan aynı sizler! "وَتُخْرِجُونَ فَرِيقًا مِنْكُمْ مِنْ دِيَارِهِمْ" Ve siz "فَرِيقًا", kendi aranızda gruplara bölündünüz ve evlerinizden onları attınız. Buradaki "فَرِيقًا" kelimesinin farkına varalım.

Allah onların sürecini anlatıyor. İlk olarak toplumdaki bir unsurdan bahsediyor, zamanın tüm İsrailoğulları, o zamanın Müslümanları olarak nitelendirebiliriz, yani onların hepsi Müslüman. İlk olarak onlar aralarından bir grubu şeytanlaştırdılar, şeytan gibi gösterdiler ve sonra dediler ki bu insanlar bizim ümmetimizden bile değiller, onlar "فَرِيقًا", bizden değiller. Ve aralarında yeterince düşmanlık yarattıktan sonra geriye kalan insanlar şöyle düşünmeye başladılar "Onlar kâfirden başka bir şey değil." Ve "Onlar bir kere kâfirden başka bir şey değil." olduktan sonra, onları öldürmekte problem yok ya da yurttan evden kovmakta. Bunlarda sorun yok (!) Bu yüzden onları yurtlarından kovuyorsunuz. Ve "تَظَاهَرُونَ عَلَيْهِمْ بِالْاِثْمِ وَالْعُدْوَانِ" "Onlara karşı sınırınızı aşıyorsunuz, günahla ve kinle." Aslında bu kötülüğü Allah'a karşı yapıyorsunuz, bu "اِثْمِ" ve "عُدْوَانِ" şimdi onları kendi düşmanınız gibi görüyorsunuz. Bu insanlara karşı merhametiniz yok.

"وَاِنْ يَأْتُوكُمْ اُسَارٰى تُفَادُوهُمْ" "Ve onlar size köle olarak geldiklerinde, fidyelerini ödeyip onları serbest bırakıyorsunuz." Burada bir tutarsızlık var. İlk olarak bu insanlar bir grup insanı öldürmeye çalışıyor, onlara karşı oldukça kötüler ki onları yurtlarından bile atmak isteyecek kadar. En kötü düşmanlığı gösterip her türlü kötülüğü yapıyorlar. Hepsi tamam, bu insanlara yapılanların hiçbiri onlar için haram değil. Bunları onlara yapabiliriz; çünkü onların hepsi şeytana uymuş. Ve bunların hepsini yaptıktan sonra onları mülteci olarak görüyorsunuz, onları esir alınmış olarak görüyorsunuz, size mahkûm olarak geliyorlar. Sonra onları kurtarmak için bağış topluyorsunuz ve onlar için bunu

ödüyorsunuz, insani kriz. Sonrasında yaptığınız şey bu. "تُفَادُوهُمْ" Devamında "وَهُوَ مُحَرَّمٌ عَلَيْكُمْ اِخْرَاجُهُمْ"

Ve aslında bu size açıkça yasaklanmıştı, onları yurtlarından kovmak. Şimdi, ayetin kalanına henüz devam etmeyeceğim. Burada durup gerçekten bu ayette neler olduğunu neler anlatıldığını anlamalıyız. Bu ayetin ne hakkında olduğunu anlamamız lazım. İbn Aşur tefsiri okuyacağım ve çevireceğim. Buradaki maksat, aslında Medine'deki Beni Kurayza, Nadir ve Kaynuka Yahudi kavimleri, Evs ve Hazrec kabileleri arasındaki Buas savaşı olarak bilinen hadise ile ilgili. Bu iki kavim, Peygamber oraya hicret etmeden önce en baskın olan kavimlerdendi. Evs ve Hazrec bu iki kavim birbirleriyle her zaman kavga halindeydiler. Peygamber gelmeden önce bile Medine iç sorunlar vardı. Kendi içlerinde savaşırlardı. Ve Yahudiler uzunca bir süre iki tarafa karşı da mesafeliydi. savaşn iki kavim kim? Evs ve Hazrec. Yahudiler "Onların bizimle uğraşmasını istemeyiz." diyorlar. Dolayısıyla uzak duruyorlardı. Evs genelde kaybeden taraftı. Evs'in şöyle bir düşüncesi vardı, eğer daha fazla müttefik kuvvetlerimiz olursa, Hazrec'in hakkından gelebilliriz. O halde Yahudi kavmine gidelim. Onlarla biat yemini alalım, onlar bizimle beraber olaya dâhil olsunlar, güçlerimizi birleştirelim ve sonra Hazrec'i yenelim.

Hazrec; Evs'in bu antlaşmayı Yahudi kavimleriyle yapmak üzere olduğunu anladığında, Evs'e, iki kabileye de geldiler ve konuştular. Gidip Yahudilere dediler ki "Bu antlaşmayı Evs ile yapamazsınız." Ve korktular. Tamam onlarla hiçbir antlaşma yapmayacağız, sizinle de yapmayacağız. Dâhil olmak istemiyoruz dediler. Ve sonra, Hazrec çok güçlü bir kabile oldukları için, dediler ki "Bir garanti istiyoruz. Bize oğullarınızdan 40 tanesini verin. Genç erkeklerden 40 tanesini. Onları rehin olarak alalım. Böylece eğer anlaşmayı bozarsanız, onları öldürürüz." Böylece Yahudi kabilelerinden 40 genç çocuk alındı. Böylece Beni Kureyza ve Nadir'den 40 genç alındı. Hazrec liderlerinden biri dedi ki "Şimdi, bu çocukları aldık, bir anlamda rehin aldık, bu insanlara karşı şimdi bir kozumuz var. Neden onların topraklarını istemiyoruz? Neden yönetimi ele geçirmeyelim ki?"

Bu yüzden geri döndüler ve dediler ki "Dinleyin. Topraklarınızı istiyoruz ve evlerinizi. Vermezseniz bu genç çocukları öldürürüz." Bu anlaşmayı yaptılar. Ya yurtlarınızı terk edersiniz ya da rehin aldığımız bu genç çocukları öldürürüz, dediler. Kavimler gerçekten korkmuştu. Çocukları öldürülebilirdi. Bu yüzden Kab bin Useyd el Kurdi denen bir adamın tavsiyesine uydular. Bu adam en efsanevi tavsiyeyi verdi, akılsız. "Millet, bu insanların sizin yurdunuzu almalarına izin vermeyin. Bırakın çocukları öldürsünler. Bu çok da büyük bir problem değil, karınız ile bir gece geçirirsiniz, hamile kalınır ve başka çocuğunuz olur." Mülk çok daha önemliydi. Hasta bir zihniyet, bir insanın

hayatının değeri bir mülkiyetin değeriyle kıyaslanabiliyordu. Ve gerçekten buna uydular. Böylece genç çocuklar öldürüldü.

Ve Yahudi kavimleri Evs'ten yana taraf tuttular. Çünkü genç çocukları öldürülmüştü. Taraf tuttular. Sonrasında Hazrec "Tamam madem siz bu iki Yahudi kavmiyle bir oldunuz, ben de diğer Yahudi kavmine giderim." dedi. Beni Kaynuka kavmi ile bir oldular. Ve Peygamber (sav) Medine'ye gelene kadar beş yıl boyunca bu savaşları sürdürdüler. Böylece bazı Yahudi kabileleri Evs'ten yana ve bazı Yahudi kabileleri de Hazrec'ten yana oldular. Ve birbirleriyle daima savaştılar, birbirlerini öldürdüler. ABD ve Rusya savaş halindeymiş gibi düşünün. Ve ABD'nin bazı müttefikleri Müslüman ve Rusya'nın bazı müttefikleri Müslüman gibi. Fakat diğer taraftaki Müslümanların esir alındığını gördüklerinde, "Onları serbest kalmasını sağlamalıyız." diyorlar. "Onlar bizim Müslüman kardeşlerimiz." Sen müttefik oldun, sen onlarla savaştın, sonuçta onlar da esir alındılar, fakirleştiler, şimdi onlar için yardım topluyorsun? "Evet evet; ama biliyorsun onlar bizim halen daha Müslüman kardeşlerimiz, onlara yardım edeceğiz." Yaptıkları şey bu "وَاِنْ يَأْتُوكُمْ اُسَارٰى تُفَادُوهُمْ" Medine'de bunlar oluyordu. Ve karşı müttefiklerden esir alındıklarındaysa, fidye ve özgürlük sağladın. "وَهُوَ مُحَرَّمٌ عَلَيْكُمْ اِخْرَاجُهُمْ" Onlarla düşmanlık etmek ve onları öldürmek size en başta haram kılınmışken...

Diğer Araplar şöyle diyordu "Siz sadakat nedir bilmez misiniz?" Henüz Müslüman bile değillerdi! Araplar kabileleşmiş insanlardı, sadakat nedir çok iyi biliyorlardı ve diyorlardı ki "Anlamıyoruz. Kendi insanlarınızı öldürüyorsunuz ve onları serbest bırakıyorsunuz. Bu ne anlama geliyor?" "Madem onlar sizin düşmanınız, öyle diyorsunuz, neden sonradan onlara yardım ediyorsunuz? Bu ikiyüzlülüğü biz anlamıyoruz!" Şimdi bir adım geri atalım. Bu siyasal karmaşalar sebebiyle bu toplumun karşılaştığı durumdu, Peygamberin zamanından biraz öncesi. Biz, tabii ki bu zamanın Müslümanları olarak asla böyle sorunlar yaşamıyoruz. Yani... Asla nefret söylemlerinde bulunmuyoruz hiçbir Müslüman grup hakkında, diğer grupları asla kâfir veya sapkın ilan etmiyoruz. İslam'ı bizden farklı görenlerin kanlarının dökülmesine de asla razı değiliz. Asla bunları yapmıyoruz(!)

Eğer bizim düşünce ekolümüzden birileri, bizim İslam görüşümüzde olan birileri baskı görürse, bu İslam'a karşı yapılan bir baskıdır/zulümdür. Fakat bir başka düşünce ekolüne bu olursa, eğer onların insanları öldürülürse, katledilirse, yurtlarından atılırlarsa, "Olabilir bu yani onlar bunu hakketti, zaten her türlü şeytanlaşmışlardı." Hem siz biliyor musunuz ki onlar Kur'an hakkında ne diyordu, Peygamber (sav) hakkında ne diyorlardı, hadislerle ilgili yaptıklarını biliyor musunuz, sahabelerle ilgili... Bunu yapanlar haklı aslında.

Onlar insan değil apaçık. Onlar ayrı grup. Onlar sapkınlardan. Onlar ölmeyi hak ediyorlar." Biz bunu asla yapmayız... Değil mi?

Biz İsrailoğulları'na olan şeyin korkunç örnekleriyiz. Bunu söylediğim için üzgünüm. Acı ama gerçek. Fikir ayrılıkları her zaman olacak. Her zaman çok sağlam fikir ayrılıkları olacak. Ben Kur'an okuduğumda, onu incelediğimde, tefsir çalıştığımda, ayetlerin dilbilgisi ve lisanıyla ilgilendiğimde, Zemahşerî kaynaklarını da inceliyorum. O çok ünlü bir Mu'tezile. El keşşaf Mu'tezili bir tefsir. İngilizcede "Mu'tezile lights" diyorlar. Çoğu görüşleri İslam'ın temel görüşlerinden farklı. Onları kabul etmiyorum asla. Fakat bu alim, Kur'an'ın lisanının analizinde bir altın değerinde. Ondan sonra gelen insanlar, onu aşağılayan, lanetleyen, insanları onun hakkında uyaran insanlar halen daha onun dilbilgisi analizlerinden faydalanıyor. Ve kaynak göstermiyorlar. Fakat paragrafı birebir satır satır kopyalıyorlar. Ve üç yüz yıl sonraki manzara bakıyorsun, tüm paragraf/bent tamamıyla alıntı, tamamı Zemahşerî'den alınan bir metin ve görünce diyorsun ki "Kardeşim en azından kaynak gösterseydin. Alıntı olduğunu bile belirtmemişsin. Sanki senin yazdığın bir şeymiş gibi gösteriyorsun."

Bakın ne diyeceğim, bazen fikir ayrılıkları gerçekten çok güçlü olabiliyor. Fikrine katılmadığım insanlar var. Tamamen fikrine karşı olduğum insanlar. Bugün Peygamber (sav)'den sonra gelen bir peygamber daha olduğuna inanan insanlar var. Mazallah. Bunu asla kabul etmeyeceğim. Bunun İslam olduğunu da düşünmüyorum. Fakat benim için, bu insanların öldürülmesine yahut onlara şeytan demeye yahut "Sen neyden bahsediyorsun, bunu nereden uydurdun?" diye aşağılamayı gerektirmiyor. Neden sakin bir ayrılık sergilemekten aciziz?

Ya da neden kendi delillerimizi ortaya koyup, "Bak ben bu bu sebeple senin (sav)'in yanlış olduğunu düşünüyorum. Benim ikna olduğum deliller bunlar. Sen de kendi fikrini kanıtlayan delilleri getirebilirsin. Ve günün sonunda, sen kendin için karar vermek durumundasın, ben de kendim için." diyemiyoruz? Öldürme çağrısına gerek var mı? Şeytana dönüştürmeye gerek var mı? Allah'ın Elçisi (sav)'in yaptığını düşünün. Bu arada, çoğu zaman, küçük şeylerde anlaşmazlık yaşıyoruz. Evet bazı şeyler gerçekten büyük. Fakat büyük resme baktığımızda genelde küçük şeylerde anlaşmazlığımız var.

Bunun tamamen aksine, örneğin Hristiyanlıkla olan fikir ayrılıklarımız. Hristiyanlarla aramızda ciddi teolojik farklar var. Müslümanların kendi aralarında olandan çok daha büyük. Bu insanların büyük bir çoğunluğu İsa'nın Allah'ın oğlu olduğuna inanıyor! Bizim dinimiz İslam'da ise Allah doğurmamış ve doğrulmamıştır. Ne oğlu ne de babası vardır. Kesinlikle. İsa, Allah'ın bir elçisidir, bir mucizesidir, O'nun kelamının tezahürüdür ancak kesinlikle oğlu

değildir. Bundan başka bir ihtimal düşünülemez. Ve bu insanlar, İsa'nın kanıyla beraber kendi günahlarının ödendiğini düşünüyorlar. Biz de diyoruz ki hayır. Günahlar sadece sizin kendi yapıp ettiklerinizle affedilebilir ve en önemlisi de Allah'ın bağışlaması, her şeyden öte önemli olan bu. Fakat asla bir başka insanın kanı değil. Ya da diyorlar ki insanlar fıtraten günahkar doğar. Biz de hayır diyoruz. Tüm insanoğlu iyilik fıtratı üzerine doğar. İyi olmaya meyillidirler. Ve günahlarımızı bir başkası ödemez. İnsanoğlunun davası böyle değil.

Yani daha farklı olamazdık, hal böyleyken Hristiyanlardan bir grup, Muhammed isimli birinin peygamber olduğunu söylediğini duyuyor ve gelip onu Necran'dan ziyaret etmek istiyorlar. Onunla birkaç gün geçirebilmek için geliyorlar. "Şu otele gidin orada üç gece kalabilirsiniz." demek gibi bir olanak yok bu insanlar Peygamber (sav)'nin mescidinde kalıyorlar. Ve bu insanlar papaz, başpapazlar. Camiinin içinde İsa'ya dua ettiler. Tüm o zaman boyunca orada camiide kendi ibadetlerini yapma halindelerdi. Bu, Allah'ın her zaman çizdiği fakat Müslümanların bir şekilde nedense unuttuğu bir çizgidir. İsrailoğulları da unutmuştu ve onların adımlarını takip ettik, biz de unuttuk. Neydi o çizgi? Biri senin dinine ters bir şey söylediğinde, mesela Hristiyanlar diyor ki "Allah'ın bir oğlu var." bu, Allah'ı Kur'an'da öfkelendiren bir şey miydi? Kesinlikle. ""Rahman olan Allah çocuk edindi." dediler. Andolsun ki siz, pek kötü bir şey ortaya attınız." (Meryem, 88-89)

Allah bu sözü kesinlikle hafife almıyor. Kur'an'a göre: Onların sözünden neredeyse gökler çatlayacak, yer yarılacak, dağlar da yıkılıp çökecekti. İşte Allah bu kadar öfkelendi. Bu arada bu Mekkî bir suredir, Meryem Suresi. Yani Allah çok uzun bir süre önce bu durumu zaten açıklamıştı. Ve Peygamber (sav) Allah'ın bu durumda bu kadar öfkenlendiğini çoktan biliyordu, çünkü ayet önceden gelmişti. Ve bildiği halde, Hristiyanları nereye davet etti? Mescide. Ve onlar İsa'ya dua ederken mesciddelerdi. Ve bu sorun değil. Neden? Neden sorun değil? Size gülünç bir örnek vereceğim ve neden sorun olmadığını unutmayacaksınız. Ben yedi çocuğun babasıyım. Diyelim ki kızlarımdan bir tanesine kızgınım, en büyüğüne ve ona diyorum ki "Bana ödevini dörtten önce bitireceğini söylemiştin. Başlamamışsın bile! Derdin ne senin?"

Ve en küçük kızım İmaan yanıma gelip şöyle diyor ona; "Evet ya derdin ne senin?" Aniden, büyük kıza olan kızgınlığım ortadan kalktı ve kime kızgın hissetmeye başlarım? "Sen kim oluyorsun?" Benim kızgınlığım bir şekilde sana kızgın olma hakkı mı verdi? Pardon? Birden sen mi ebeveyn oldun? Bu senin işin değil, benim adıma kızamazsın. Sırf ben kızıyorum diye sen otorite sahibi olamazsın. Böyle bir yetkin yok. Allah birilerine kızgın ve biz bunu Kur'an'da okuduğumuzda ne yapıyoruz? Nasıl bir tutum taslıyoruz? "Eveet! Biz de kızgınız!" Pardon? O, Allah. İstediği kişiye kızgın olabilir. Sen, öte yandan kulsun. Yerini bilmelisin.

Bu, Peygamber'in yaşamının bize öğrettiği şeydir. Yani, dini metinleri alıp Allah'ın bazı insanlara ne kadar kızgın olduğunu gösterip, sonra bunu o insanlara karşı nefret ve düşmanlık oluşturma adına kullandığında, aslında düşmanlığa teşvik edenlerin kendileri olduğunu fark edemiyorlar. Allah'ın gazabını alıp bizim haddimiz değilken, bunu kendimize yakıştırıyoruz. Kendimize hak görüyoruz bunu. Asıl suç budur. Yani, onlara karşı sınırınızı aşıyorsunuz, onları sapkın bir gruplaşmaya itiyorsunuz, şeytan gibi gösteriyorsunuz. Bakın, katılmayabilirim, aynı fikirde olmayabilirim, tamamen. Bazı hahamlarla arkadaşım ve onların fikirlerine katılmıyorum, onlarla daha fazla ayrı fikirlerde olamazdım. Bazı papaz arkadaşlarım var. Tamamen anlaşmazlık üzerineyiz o şeylerde, fakat halen daha beraber bir pizza yememizde sakınca yok. Sorun değil. Konuşabiliriz. Problem değil. Ve yani şöyle bir şey yok, ben inandığım şeye daha az inanmış olmuyorum, onlar da inandıkları şeye daha az inanıyor olmuyorlar. Her birimiz medeni ve uyum içindeyiz. Bunu halen daha yapabiliriz.

Her şeyi hayat memat meselesi haline getirmek zorunda değiliz. Onlara doğrudan doğruya "Müslüman olduğum için, cennete gidemeyeceğime inanıyor musunuz?" diye sordum ve "Evet buna inanıyoruz, cennete gidemeyeceksin. Yine de seni seviyoruz." dediler. Ben de dedim ki dürüstlüğüne saygı duyuyorum. Sonra onlar bana doğrudan doğruya sordular. Fakat cennet mi cehennem mi kararını bir kenara bırakıp, şu an buradayız, hadi bu kararı Allah'a bırakalım. Böyle daha iyi. Bırakın bunu Müslüman olmayanlarla yapabilmeyi, Müslüman olanlarla bile aramızda yapamıyoruz.

İşte İsrailoğulları'na söylenen buydu. Birbirinizi öldürüyorsunuz. Nefret oluşturacak hitabetlerde bulunuyorsunuz ve o köpürüyor köpürüyor, sonra yeteri seviyeye geldiğinde iç savaşlara, cinayetlere, yağmalanmalara ve katliamlara dönüşüyor. Son yüzyılda kaç Müslüman bir başka Müslümanın elinden öldürüldü? Sadece son yüzyılda. Ve kaç tanesi bunu nefretle, başlarında hutbe veren adamdan öğrendikleriyle yaptı? Kaç tanesi? Bu insanların ellerinde kendi kanları var. İki tarafın da. Her ne kadar bir sürü grup olduğunu söylesek de bu rezalet. Bu Pakistan'da oluyor, Arap dünyasında oluyor, Bangladeş'te oluyor tüm Müslüman aleminde. Bu tarz bir cahillik. Bu, Allah'ın verdiği, tüm ümmete model olması gereken din. Yazıklar olsun bize. Sonra biliyorsunuz yardım kuruluşlarımız var. Belli bir amaçla ortaya çıkıyorlar. Orada mülteci insanlar var, öbür tarafta kriz var, başka bir yerde yetimler var... Kim onları yetim bıraktı?

Zamanın çoğunluğunda bunu yapan Müslümanlardır, onları mülteci hale getiren. Ve biz toplu olarak bu riyakârlığa sahibiz kendi içimizde, tetiğe basan sen değilsen, sorun yok, fakat küfür edip duran sen isen, nefreti devam ettiren

de sen isen, bu iğrenç çarkın bir parçasısın. "وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا" "İnsanlara güzel söz söyleyin" (Bakara, 83) önce geliyor, sonra birbirinizin kanını akıtmayın. Çünkü eğer diline hâkim olamazsan, sonrasında olacak şey kan akmasıdır. Trump'ın bu üslup ile konuşmasına göz yumduğunda, bu tarz olaylarla karşılaşıyorsun. Nefret dolu hitabetlerin yayılmasına müsaade ettiğinde, bu ruh hastalığı egemen oluyor.

Sonra Müslüman âleminde bile bunlar oluyor. Yani siz ve ben bu tarz hitabetlere bulaştıysak, diğer Müslümanlar hakkında böyle konuşmaya, diğer düşünce ekolleriyle ilgili, diğer imamlarla, gruplarla, diğer cemaatlerle, ülkelerle, milletlerle ilgili. Eğer gerçekten buna dönüşmeye başladıysak... Allah yardımcımız olsun. Biz de onlar kadar suçluyuz, sanıyorsunuz ki yoldan sapmış olmaları onları suçlu yapıyor. Sen bu zehri yayıyorsan, bu kirli nefreti yayıyorsan, onlardan daha az kötü değilsin.

Tüm bunlara Allah ne diyor? "اَفَتُؤْمِنُونَ بِبَعْضِ الْكِتَابِ وَتَكْفُرُونَ بِبَعْضٍۚ" "Yoksa siz, Kitabın bir bölümüne inanıp da bir bölümünü inkâr mı ediyorsunuz?" Bu burada neden var? Kardeşlikle ilgili bir ayet olduğunu sanıyordum. Tüm ayeti nefret saçmak için kullanacaksın, bu kısmı atacaksın ve ayetin kalanı işini görecek, geçeceksin. Gerçekten belli yerleri seçip alıntı yapabilirsin ve bir araya getirebilirsin, böylece çok sağlam bir hutbe verirsin, tamamı ayetlerle ve hadislerle desteklenen, bunun sonucu olarak da "Şu grup insandan nefret etmelisin" Nasıl olabildi, neden sen değil, neden sen olamaz? Tüm hadisler, tüm ayetler, tüm tarihsel kanıtlar, senin rahatlıkla geçebilme/atlayabilme talebine karşı geliyor. Eğer ayetlerin belli kısımlarını kendi çıkarına göre kullanmak küfür değilse başka ne küfürdür?

Şimdi çıldırmış insanlar var eğer onların argümanlarına karşı gelirseniz ve eğer "Sen bunu Kur'an'dan alıyorsun fakat bu bağlamda bakmıyorsun. Şu ayete ne diyorsun, peki ya şu ayet..." dersen, onlar diyorlar ki "Hayır hayır hayır. Bunlar mensuh ayetler, onlar sayılmıyor. Onlar kaldırıldı, iptal edildi, geçerli değil." Maşallah. Geçersiz kılma lisansını/iznini nereden aldın? Sen Kur'an'ı açıp, hastalıklı teorine uymuyor diye o ayete katılmayıp, Allah'ın kitabından onları nasıl atıyorsun? Bir şeye mensuh diyebilmek küçük mesele mi? Şaka mı? Allah'ın lafzının geçerli olmadığını mı söylüyorsun? Bu cüretin derecesi, gerçekten cesurca, yani ne diyeceğimi bile bilmiyorum. Nasıl kendi fikrine tutunup Allah'ın sözlerini bastırmaya cüret edersin? Ve "O geçerli değil, benim teorim geçerli" demeye? Vay be.

"اَفَتُؤْمِنُونَ بِبَعْضِ الْكِتَابِ وَتَكْفُرُونَ بِبَعْضٍۚ" İnsanlar, özellikle bir Müslüman kardeşinin kanını akıtmaya sıra geldiğinde, -bu Kur'an'da açıklanan bir durum- şunu bilin ki, kesinlikle bir kısmını seçip almışlardır. Kesinlikle. Dinin bazı bölümleri var

ki o bölümler hakkında konuşmak bile istemiyorlar. Onlardan alıntı bile yapmıyorlar. Ve sen onlara bu ayetleri söylersen diyorlar ki "O geçerli değil." "وَتَكْفُرُونَ بِبَعْضٍ" (Bir kısmını inkâr mı ediyorsunuz?) İnsanlar bu tarz bir hastalığa kapıldıklarında ne olur? Bir ümmetin içerisinde. O ümmete ne olur? "فَمَا جَزَآءُ مَنْ يَفْعَلُ ذٰلِكَ مِنْكُمْ اِلَّا خِزْيٌ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا" İşte içinizden bunu yapanların cezası, dünya hayatında aşağılık olmaktan başka bir şey değildir. "خِزْيٌ" bunun anlamı bozulmaya uğramış, bununla tanınan, itibarı yıkılmış, nereye dönse aşağılanan. Ümmet, alay ve aşağılanmanın kaynağı, objesi olacak, nereye gitseler, Müslüman kelimesi bile aşağılayıcı bir kelime olacak. Bu bir küfür haline gelecek. İşte ümmet içerisindeki insanlar bunu yapmaya devam edeceklerse olacak olan şey bu, onlar "خِزْيٌ" yayıyorlar. Aynı kökten başka bir kelime, aynı zamanda şu anlama gelen bir fiil, diğer insanlar tarafından durmadan alt edilen insanlar. Yaptıklarının karşılığı, başka insanların seni alt etmesinden başka ne olmalı? Onlar size daima hükmedecek, sizi yönetecekler, istila edecekler. Eğer politik olarak istila etmiyorlarsa kültürel olarak edecekler, duygusal olarak edecekler. Medeni bir insanoğlu gibi hissetmeyeceksin ta ki onlar gibi giyinene kadar, onlar gibi konuşana kadar. Geriye öz bütünlüğün kalmayacak. İşte bu "خِزْيٌ".

Sonra, "خِزْيٌ" aynı zamanda şu anlama geliyor, kötü şeyler durmadan başına gelmeye devam ediyor ve karşılık bile veremiyorsun. Bu da anlamının bir parçası. Ve başına gelmeye devam ediyor. Daha ne kadar gerçek olabilir bu ayet?

"اِلَّا خِزْيٌ فِي الْحَيٰوةِ الدُّنْيَا"...

"وَيَوْمَ الْقِيٰمَةِ يُرَدُّونَ اِلٰٓى اَشَدِّ الْعَذَابِ" Kıyamet gününde de azabın en şiddetli olanına uğratılacaklardır.

"وَمَا اللّٰهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ" Allah, yaptıklarınızdan gafil (habersiz) değildir.

Bu, muazzam bir şekilde, Medine'deki Yahudi toplumunun eleştirisiydi. Birbirlerini öldürüyorlardı ve Allah'ı kızdırıyorlardı. O zamanlar Müslüman bile değillerdi. Peygamber (sav)'i kabul bile etmemişlerdi. Ve Allah onlara kızgındı çünkü onlar, yanlarında bulunan "Tevrat"ı ihlal ediyorlardı. Allah onları Tevrat'ı değiştirmelerinden dolayı bile değil, Tevrat'a göre yaşamadıklarından dolayı eleştiriyordu ki bu Tevrat tahrif üzerine tahrif edilmişti. Ama ona rağmen belli kalıntıları vardı. Halen daha orada şu mesaj vardı; öldürmemelisiniz, bakın birbirinizi politik sebeplerle öldürüyorsunuz, milliyetçi sebeplerle, ekonomik sebeplerle. Çünkü insanlık dışı hitabetin

yüzünden, insanlar arasında nefret yaydın. Allah'ı kızdıran bu. Hayal edebiliyor musunuz, Allah'ın onlara verdiğinden parçalar kaldı, Tevrat, pek çok yorumdan geçti. Peki ya Allah Kur'an'a sahip olan ve bunu yapan insanlarla ilgili ne düşünür? Tevrat, "İyice anladıktan sonra, onu bile bile tahrif ederlerdi" (Bakara, 75), onlar onu değiştirdi, bozdu, hem de anladıktan sonra. Kur'an'ı ise bozamazsın, değiştiremezsin. O, her zaman neyse odur. Değiştirilemez. İnsanlar sorup duruyor, neden bugün Müslümanlar aşağılanıyor? Neden bir şey diyemiyoruz? Dünyanın dördüncü veya beşinci büyük popülasyonuyuz fakat söz sahibi değiliz. Neden herkes bizimle alay ediyor ve bizi küçük görüyor? Şey, ayet numarası 85. Sadece 85'inci ayet. Buna en iyi bu cevabı verebilirim.

Neyse devamında...

"أُولَٰئِكَ الَّذِينَ اشْتَرَوُا الْحَيٰوةَ الدُّنْيَا بِالْاٰخِرَةِ فَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمُ الْعَذَابُ" (Bakara, 86) İşte onlar, ahirete karşılık dünya hayatını satın almış kimselerdir. Bu yüzden, onların azabı hafifletilmez. Başka bir deyişle, ahirete sahiptiler. "İnsanlara güzel söz söyleyin, namazı kılın, zekâtı verin." Bunun nesi zor? Sadece Allah'a kulluk et, insanlara iyi ol, ailene iyi ol. Hepsi buydu, öyle değil miydi? Bunu yapamadık. Bu bizim için yeterli değildi. Ağzını tutmalıydın. Bu bir savaş sebep olana kadar nefret yaymayı sürdürdün. Ahiretiniz sizin ellerinizde arkadaşlar. Öylece kayıp gitmesine izin verdiniz. Ve biraz dünya menfaati istediniz.

Neden insanlar nefret söylemleri yayıyor? Neden yaptıkları içler acısı. Bazen ekonomik çıkardan, bazen düşük özgüvenden başka bir şey değil. Şu gruptan veya öteki gruptan daha iyi olduğumuzu kanıtlamalıyız. Hepsi bu! Kendine güvensizlik. "فَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمُ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنْصَرُونَ" Bundan dolayı azapları hafifletilmeyecek ve kendilerine yardım edilmeyecektir. (Bakara, 86) Müslümanların düşüncesi, tavırları şu "Ateş bize değecek evet, fakat ne kadar süreliğine?" Sadece birkaç günlüğüne, sorun yok. Evet her şeyi berbat ettik ama olsun günün sonunda Müslümanız.

Allah diyor ki bu suçlar, dünyada nefret yaymak, dünyada kan akıtmak... "لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمُ الْعَذَابُ" "Onların azabı hafifletilmeyecektir. Azabın şiddetinde hiçbir hafifletme olmayacak. "وَلَا هُمْ يُنْصَرُونَ" ve kendilerine yardım edilmeyecektir. Bu arada, Bakara Suresi'nin daha gerilerinde bu durumdan bahsedildi, bu aslında bir hatırlatma, tekrardır. Allah Âdem'i yarattı, Âdem dünyaya gönderilmek üzereydi ve meleklerin bir kaygısı vardı, o kaygı şuydu: "يُفْسِدُ فِيهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَاءَ" Fesat çıkaracak ve kan akıtacak biri..." (Bakara, 30) Allah'ın dünyada seçtiği insanlar, vahiy verdiği insanlar, meleklerin yanıldığını göstermek için kanıttı. Ve o insanların arasında, İsrailoğulları herkesten daha fazla vahye sahip olmuştu. Allah onlara vahyi verdi ve meleklerin dediklerini

tekrarladı. Meleklerin sizin hakkındaki endişesindeki gibi, kan dökmeyeceksiniz. Dünyaya kan dökmemek ne demek onu gösterecektiniz. Dünyada barışın örneği olacaktınız.

"ثُمَّ اَنْتُمْ هٰٓؤُلَآءِ" Siz insanlar, birbirlerini öldürenlerle epey benziyorsunuz. O zaman onlara herkesten daha çok vahiy verilmişti. Fakat kimseye Kur'an kadar güçlü bir vahiy verilmedi. Allah'ın insanlığa son buyruğu, kana susamış insanlık yaklaştığında, meleklerin yanıldığı kanıtlanacak, bunu taşıması gereken, örnek olan millet Muhammed (sav)'in ümmeti olması beklenirdi. Biz barışçıl toplumun ne olduğunu gösteren insanlar olmalıydık. Uyumlu toplum. Olmamız gereken şey buydu. Bu onlara gelmişti ve başaramamışlardı, sonra bizim üzerimize verildi. Şimdi bu bizde "Birbirinizin kanını dökmeyeceksiniz, yurtlarınızdan çıkarmayacaksınız. Bunu kabul ettiniz ve şahitlik ettiniz." Allah'ın söylediği bu: "اِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ اِخْوَةٌ" "Muhakkak müminler kardeştirler." (Hucurât, 10) "اَصْلِحُوا بَيْنَ اَخَوَيْكُمْ" O halde kardeşlerinizin arasını düzeltin. Yani, bu tekrar hatırlatıldığında, meleklerin yanıldığını gösterenlerden olmalıydık. Allah bu ümmete itimat ediyor. Bu ümmete inanıyor. Bir sebep üzerine seçildiniz. "هُوَ اجْتَبٰيكُمْ" Diyor ki sizi layık gördü. Sizi seçti. Çünkü meleklere dedi ki: "قَالَ اِنِّي اَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ" Ben sizin bilmediklerinizi de bilirim. Allah'a gösterdiğimiz bunca vefasızlığa rağmen, neredeyse 1500 yıl boyunca, Allah halen daha bizi yenisiyle değiştirmiyor, bizi helak etmiyor.

Diyor ki "وَاِنْ تَتَوَلَّوْا يَسْتَبْدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ" "Arkanızı dönerseniz, sizi diğer bir millet ile yer değiştirecek."

Allah için yapması zor bir şey değil. "ثُمَّ لَا يَكُونُٓوا اَمْثَالَكُمْ" (Muhammed, 38) Onlar gibisi olmayacak, onlar kendilerini kanıtlayacak. Allah'ın bizi helak etmemiş olması gerçeği, bize bir şans verdiği anlamına geliyor. O'nun sabrını test etmeyin. Allah'ın yasaları, prensipleri asla değişmez. Bu muhteşem vahiy nimetine nail olup onunla yaşamayanlar, Allah onları başka bir kavim ile değiştirir. Yeni bir millet gelir ve yerlerini alır.

Bazen etrafınızda şöyle insanlar fark edersiniz, Subhanallah! Kız veya erkek kardeşlerimizi görürsünüz, şahadet getirmişler ve Müslüman olmuşlar. Müslüman bir geçmişleri yok, bazıları agnostik, bazıları Hristiyan, Yahudi, Hindu, Budist. Ve muhteşem Müslümanlar olmuşlardır. Onlara bakarsın ve şöyle hissedersin "Vay be, hepimiz şu kadar olsak yeter, şu kadar iyi olsak bize yeter." Subhanallah! Umulur ki Allah (cc) bizi yenisiyle değiştirilen kavimlerden eylemesin, bizden önceki insanların hatalarının ateşinden

korusun, kardeşliğin sembolü ve örneği olan ve sevgi yayan insanlardan eylesin bizleri. “Birbirinizi sevmedikçe iman etmiş olmazsınız.” Peygamber (sav) söylüyor. Umulur ki Allah bizleri birbirlerini sevenlerden eylesin.

Allah bizleri Hakim olan Kur’ân'ı ile mübarek kılsın, ayetlerinden ve hikmetli zikrinden faydalanmayı nasip etsin.

30. Bölüm

“Andolsun, biz Musa'ya kitabı verdik ve ardından peşpeşe elçiler gönderdik. Meryem oğlu İsa'ya da apaçık belgeler verdik ve onu Ruhu'l-Kudüs'le teyid ettik. Demek, size ne zaman bir elçi nefsinizin hoşlanmayacağı bir şeyle gelse, büyüklük taslayarak bir kısmınız onu yalanlayacak, bir kısmınız da onu öldüreceksiniz, öyle mi? Dediler ki: 'Bizim kalplerimiz örtülüdür (ahdi bozmuştur).' Hayır; Allah, inkârlarından dolayı onları lanetlemiştir. Bundan dolayı pek azı iman eder. Allah katından ellerinde olan (Tevrat)ı doğrulayan bir Kitap geldiği zaman, -ki bundan önce inkâr edenlere karşı fetih istiyorlardı işte bilip-tanıdıkları gelince, onu inkâr ettiler. Artık Allah'ın laneti Kâfirlerin üzerinedir.” (Bakara, 87-89)

“Rabbim, benim göğsüme genişlik ver, işimi kolaylaştır; dilimden de şu düğümü çöz ki sözümü iyi anlasınlar.” (Tâhâ, 25-28)

30 yıldır her gün konuşuyorum. 30 gündür diyecektim pardon. Elhamdülillah bir şekilde hayatta kalmayı başardınız. Hayatınız boyunca aldığınız en iyi uykulardan biri olmuştur herhalde. Güzel. O sandalyeler de baya yardımcı oluyor bazılarına. İman o kadar artıyor ki ruh gezintiye çıkıyor. Di’ mi? Bir iki dakikaya başlıyoruz inşallah. Tamam. Bundan iki sonraki Pazar hangi tarihe denk geliyor? Temmuz yirmi d...? Yirmi dört mü? Yirmi dört. Peki. Es-Selamu Aleyküm ve Rahmetullahi ve Berekatuhu. Şu düğmeye bir basalım. Tamamdır. Evet, inşallahu teala bugün bizim son toplanmamız olacak, bazılarınız bu konuda üzgün olabilir ki oldukça ilginç bir şey bu bence. Rahatlamış olmalısınız.

Elhamdülillah, ard arda 30 toplantıyı tamamlayabildik. Allah Kur’an hakkında bir şeyler dinlemiş olmanızı ve derslerdeki bulunuşunuzu kabul etsin. Allah benim de Kur’an üzerindeki çalışmamı ve hakkında bir şeyler öğretmeye çalışmamı kabul etsin ve Allah yaptığımız bütün hataları affetsin. İnşallahu teala bugünkü ders geneldeki derslerden birazcık daha kısa olacak. 3 ayet üzerinde durmayı ve Allah’ın İsraillilerin konuşmalarına genel bir bakış sunduğu bu 3 ayeti bitirmeyi umuyorum. Daha önceki bölümlerde fark etmişsinizdir, bitirdiğimde, sonucuna ulaştığımda yapısal bir genel bakış sunuyorum sizlere. Asıl mesele bu, şu şekilde işlenmiş, şu şekilde düzenlenmiş gibi. İsraillilerle alakalı olan bölümde bunu yapma şansı bulamadım daha çünkü henüz sonucuna ulaşamadık.

Önce 120. ve 121. ayetlere ulaşmanız gerekiyor ki geriye, 40'tan 121'e kadar bakabilesiniz ve büyük resmi, hepsinin nasıl karışık bir şekilde bir araya geldiğini görebilesiniz. Her neyse, bugün inşallah 87. ayet ile başlayacağız. Allah: "Biz gerçekten de Musa'ya (as) kanunu vermiştik." diyor. Şimdiye kadar ciddi anlamda üzerinde konuşulan peygamber Musa (as). Yani tekrardan bize o düşünceyi sunuyor. Ama ardından da "Ondan sonra da peygamberlerle destekledik ve devamlılık sağladık" diyor. "Hemen sonra" da diyebilirsiniz "Ondan sonraki uzun süreçte" de diyebilirsiniz. Bu aslında Kur'an'ın içindeki oldukça ilginç bir dil kullanımı. Kaffeyne, kaffa, Arapçada takip etmek anlamında. Yani bir peygamber geldi ardından diğeri ardından diğeri sonra diğeri. Durmadan, devamlı olarak peygamberler geliyordu İsrailliler için. Ama Arapçadaki kaffa veya "kafa" kelimesi, sadece takip etmek için kullanılmıyor. Uyum içinde takip etmek anlamında kullanılıyor. O yüzden şiirlerdeki satırlara "kafiye" denir.

Bir şiir parçasına kafiye deniyor, neden? Çünkü uyumlular birbirleriyle, hece sayısı, ahengi, ritimleri var. Yani lego parçalarının birbirlerine oturması gibi bir şey aslında. Yani Allah sadece peygamberler göndermedi. Olay şu ki bu peygamberler mesajlarında öyle uyumlulardı ki karakterlerinde ve insanlarına öğretecekleri temel şeylerde tamamen aynı şeyi kullanıyorlardı. İnsanlığa yeni, önceden keşfedilmemiş ve onları birden doğruya ikna edecek bir bilgi hazinesini öğretmekle falan ilgilenmiyorlardı. Allah'ın insanları çağırdığı temel prensipler hep aynıydı. Ki bence bunun da en açık olduğu yer Şu'ara Suresi, Vallahualem (Allah bilir), Kur'an'ın 26. suresi. Tekrar ve tekrar "Allah'tan sakının ve bana itaat edin." cümlesini buluyorsun. "Allah'tan sakının ve bana itaat edin." Buradaki ilginç olan şey ise aynı cümle Nuh (as), Salih (as) Şuayb (as) tarafından, Musa (as) tarafından kullanılıyor. Birçok peygamber tarafından asırlar boyu birbirlerini yüzyılların ayırdığı, hatta bazı durumlarda bölge ve kıtaların ayırdığı, kültürler arasında diller arasında bu cümle kullanılıyor ve tamamen aynı şeyi söylüyorlar. "Takfiye" de bu demek işte. Ara vermeksizin olan devamlılık.

Hatta bu kitap ehlini, Yahudi ve Hristiyan topluluklarını İslam inancına çağırırken kullanılan en güçlü kanıtlardan birisi. Bu kullanılan temel şeylerden birisi. Mesela Hristiyanlar için konuşursak Hristiyanların birçok grubunun temelinde bulunan görüşlerden birisi İsa'nın tanrı ve kurtarıcı olduğudur ve müjdelenen Tanrı'nın oğlu olduğudur. O ve onun gelişi insanlık tarihinde olmuş en büyük olaydır. Ve onun sayesinde insanlığın tüm günahlarının karşılığı verildi ve kurtuluşa olan kapı açıldı. Pazar günleri baya bir vaaz dinlediğim anlaşıldı herhalde ama neyse, bu konuda gerekli özeni gösteriyorum. Ama her neyse eğer ki durum bu ise, bu eğer bütün insanlık için gerçekten bu kadar büyük bir olay ise, öncesinde Allah'ın vahiyle gönderdiği peygamberlerin insanlara Tanrı'nın oğlunun geleceğini ve tüm günahlarının

silineceğini ve o gelmeden önce bile günahlarının silinmesi için ona inanmaları gerektiğini söylemeleri gerekmez miydi? Eğer gerçekten o kadar büyük bir şey ise, ondan önceki herkesin onun geleceğini önceden açıkça ve direkt olarak söylemesi gerekiyor. Bir Hristiyan buna karşı olarak "rahatlatıcı", "nezih olan" kelimeleri ile bu tip önceden verilen haberlerin Tevrat'ta, Yeni Ahit'te olduğunu söyleyebiliyor. Varlar. Ama "Nezih olan" senin dediğin Tanrı'nın oğlu ile aynı şey değil. "Rahatlatıcı" da değil. Yunanca versiyonunda, İbranice İncil'de kullanılan şeyler de değil. Hiçbir şekilde gelip insanlığı kurtaracak kısmen kutsal olan bir varlığa atıfta bulunmuyorlar.

Biz de diyoruz ki bizim peygamberimiz (sav) hakkında söylediğimiz şeyin, iletilen mesaj düşünüldüğünde İncil'deki her peygamberin zaten söylediği şey ile tutarlı durumda olduğu. Âdem'in (as), Nuh'un (as), İbrahim'in (as), Musa'nın (as) Allah'a olan inançla alakalı olarak çağırdıkları şey aynı. Çağırılan İlah aynı. Yani yapay bir şekilde uydurulmalarına gerek yok. Birinin dediğini diğerinin dediğiyle uydurup birleştirmemize falan gerek yok. Hatta Kur'an'ın oynadığı rollerden birisi, bazen kasıtlı bazense kasıtsız İncil metnine tarih boyunca eklenen bu çarpıtmaları, bu kötü yalanları ortadan kaldırmaktır. Peygamberlerle alakalı, mesajlarıyla alakalı söylenen ama asla söylenmemesi gerekenler.

Ve özetle Allah o peygamberlerin suçunun olmadığını söylüyor. Onların mesajlarını kaydeden, onları anladıktan sonra değiştiren insanların olduğunu söylüyor. Ve bir kelimeyle de peygamberleri ana mesajdan sapmaktan uzak tutuyor. Onların görevlerini yerine getirdiklerini belirtiyor. Hangi kelime o? "Kaffeyne". "Art arda birbirleriyle uyum halinde olan peygamberlerle devam ettik"

Şimdi, ayette buraya kadarki kısımda olan diğer bir önemli kısım ise "errusul" kelimesinin kullanılması ki elçi olarak çevriliyor. Tabii ki İslami çalışmalarda Peygamber(ler) (nebi) ve Elçi (Resûl) arasındaki fark ile alakalı uzun bir tartışma var. Bazıları aralarında bir fark olmadığını söylüyor, bazıları aralarında çok fark olduğunu söylüyor, bazıları hepsinin peygamber demek olduğunu söylüyor; çünkü elçilik bir peygambere verilen özel bir görev. Bir peygamber daha üst bir sorumluluk içinde olduğu zaman elçi haline geliyor. Nebi ve rusul. Nebi, haberler anlamına gelen "nebe" kelimesinden geliyor. Ve görülmeyenin haberlerini alan, vahiy alan birisi nebidir.

Ama Resûl biraz daha değişik, risale kelimesinden geliyor. Risale ise mesaj demek. Kur'an'da rusul için kullanılan diğer bir kelime de "elmurselin", gönderilmiş olanlar. Değişik bir türevi. İsm mef'ul, ismin pasif hali, aktif halin tam tersi, yani "gönderilmiş olanlar" demek. Biraz farklılığı var o yüzden ufak bir karşılaştırma yapayım sizin için. Misal Yakub (as) ki Kur'an üzerinde

çalışırsanız görürsünüz ki herhangi bir topluluğa uyarıda bulunmuyor, azabın geldiğini söyleyerek birilerini uyarmıyor, ona inanmazlarsa bunun sonuçlarının olacağını falan söylemiyor, mucizeleri de yok vesaire vesaire. Yakub (as) üzerinde çalıştığınız zaman iyi çocuklar yetiştirmeye çalışmış bir adam görüyorsunuz. Vahiy de alıyordu ve görünüşe göre küçük oğlu Yusuf'un (as) da Allah'ın bu hediyesine sahip olduğu ve onun da vahiy alacağı konusunda da bir bilgi ulaşmıştı ona. Değil mi? Yusuf (as), yani bir kralın altında çalışıyordu, değil mi? Bunu öğreniyoruz, bir kralın bünyesinde çalışıyordu. Ama Firavun'a vaazda bulunan Musa'dan farklı olarak, Yusuf (as) devletin bir parçası ve yardımcı oluyor.

Onun onları değiştirmeye çalışırken bir bahsi geçmiyor. Ama sonrasında, buna bir gönderme var, Ğafir Suresi'nde kısa bir gönderme var. Yusuf (as) öldüğü zaman, firavunların bile "Allah bir daha başka bir elçi göndermeyecek." dedikleri geçiyor. Yani biz onu hep nebi olarak düşünüyoruz, ama ölümünden sonra, görülüyor ve dolaylı yoldan Mısırlıların kendilerinin deyimiyle öğreniyoruz ki, "Allah bir daha başkasını göndermeyecek, başka bir elçi yollamayacak." diyenler onlardı. Yani bir mesajı vardı. Önem sahibi bir mevkideyken o mesajı iletmeye karar verdi. Yani pasif, vahyi sadece kendine alan bir peygamber değildi.

Şimdi, aralarındaki fark Kur'an'da belli açılardan oldukça açık gibi görünüyor. Bazı açılardan o kadar açık değil, ama bazı açılardan da oldukça açık. Birkaç tanesinden bahsedeyim hemen. Elçiler, (Resûller) görünüşe göre bir görevi olan insanlar. Özellikle yapması gereken bir görevi olan, bozulmuş bir topluluğa özellikle vereceği bir mesajı olan... Dağılan bir toplum. Onların işi de işleri o toplum için yoluna koymak. Ve elçilere düşmanca karşı çıkıldığı da oldu. Acımadılar pek. Hatta öyle ki elçileri öldürmeye bile çalıştı insanlar. Ama hep başarısız oldular. Hiç kimse bir elçiyi öldüremedi. Ve Allah bu olgudan Kur'an'da da bahseder, şöyle der: "Allah, yazmıştır: 'Andolsun, ben galip geleceğim ve elçilerim (rasullerim) de.'" (Mücadele, 21) Bu açıkça bu dünyada olan şeylere bir gönderme, sonrakine değil. Çünkü sonraki hayatta sadece Allah'ın peygamberleri değil bütün inananlar üstün geliyorlar. İkinci olarak da "ğalebe" fikri, "üstün gelme" fikri, sonraki hayata uymuyor. Ahiret hayatı daha çok "felah" ile yani başarı ile alakalı. Ama üstün gelme, bastırma, baskın olmak dünyevi bir kavram.

Yani Allah, kendisinin ve Resûllerinin üstün geleceğini söyleyince bu ahiret hayatına uymuyor, bu hayata uyuyor. Başka bir deyişle evet, insanlar peygamberlere üstün gelmeye çalıştılar, ama bunu yapanlara Allah üstün çıktı. Nuh'un (as) durumundaki gibi, o sözler öylesine şiirsel ve öylesine güzeller ki. "تَجْرِي بِأَعْيُنِنَآ جَزَآءً لِّمَنْ كَانَ كُفِرَ" "وَحَمَلْنَاهُ عَلَىٰ ذَاتِ أَلْوَاحٍ وَدُسُرٍ" (Kamer, 13-14) Öyle güzel

ki. Diyor ki: "Onu bindirdik...", hepiniz gemiye bindiğini biliyorsunuz onun, ama Allah gemi demiyor. "Fulk" diyebilirdi gemi için, olur biterdi. Bu arada "fulk" kelimesi de tam olarak yay şekilli gemi demek. "Felek" ise oval şekilli bir çember. Yani tam yuvarlak olmayan şeylere felek ya da fulk deniyor. Her neyse, Allah "onu "fulk"e bindirdik" demiyor, "onu sadece tahta ve çivilerden oluşan şeye bindirdik." diyor. Yani gerçekten gemiye birkaç tahta parçası ve çivi diyor. Şimdi niye böyle bir şey desin ki? Öyle söylüyor çünkü eninde sonunda bu geminin de o zaman insanlığın başına gelecek olan türden bir felaketten sağ çıkmaması gerekiyordu. Bu tahtalar ve çiviler, Allah'ın istemesi olmasa, kimseyi kurtaracak güce sahip değillerdi. Ve dilin kullanımında da tam anlamıyla Allah Nuh'un (as) çaktığı her tahta parçasını ve her bir çiviyi tarif ediyor. "Elvahin ve dusur" bu işte. "Bizim gözetimimizde giden". Bizim gözetimimizde yüzen. "Bu da kendisine inanılmayanın karşılığıdır". Yani Allah Nuh (as) hakkında konuşuyor, ona inanılmamıştı bir elçi olarak, sonuç olarak da kurtarılıyor. Tam anlamıyla üstün geliyor ve diğer herkes aşağıda kalıyor. "Boğulanlar onlardı". Yani elçiler dünyevi açıdan bakıldığında üstün gelinen insanlar değillerdi. Bunu enbiyaya, peygamber kelimesiyle karşılaştırırsanız, Kur'an bu konuda bu surede, bir sonraki surede, Kur'an'daki başka yerlerde de "Peygamberleri (nebileri) hiçbir hakları olmadan öldürdüler" der. Yani peygamberlerden aslında bu dünyada üstün gelinilenler var. Yani bir fark var gibi gözüküyor. Arada hiçbir fark olmadığını savunanlar için Kur'an'dan başka bir düşünceden bahsedeyim.

"Min nebiyyin vela Resûlin", Kur'an nebi ve resûl kelimesini aynı ayette birlikte kullanıyor. "Ne peygamber ne elçi". Bu size söylediğim kısım. Ne peygamber ne elçi, ya da ne elçi ne peygamber. Allah böyle bir şey yaptığı zaman, Arapça söz sanatındaki ilkeye göre "İki şey bir araya geldiği zaman, eşanlamlılar, aynı anlama gelmezler" Yapılmak istenen ikisi arasındaki farkın belirtilmesidir.

Birisine Müslüman dersen veya birisine mümin dersen sıkıntı olmaz. Ama ne Müslüman ne mümin dersen o zaman Müslüman ile mümin arasında bir fark olduğunun altını çiziyorsun demektir. Aynı şekilde de peygamber ile elçiyi aynı ayete koyduğun zaman amaç bakımından Allah bu iki varlığı birbirinden ayırıyor. Bu ayette Allah "O gönderilen tek elçi değil, biz onu başka elçilerle de destekledik." diyor. Yani onlara özel, ayrı bir mesajları vardı. Peki buradan ne anlamalıyız? Asıl mesaj zaten Tevrat. O da kime verildi? Kime? Musa (as). Yani diğer hepsi sadece peygamber olmalıydı, kendilerine özel bir mesaj olmayacaktı yani. Ama tarihte görüyoruz ki Tevrat'ın tamamı yok edilmişti. Tamamen ortadan kaldırılmıştı, tek bir parçası bile kalmamıştı. Allah da elçiler göndererek, Tevrat'ı yeniden yazmak, geri getirmek için elçiler gönderdi, Uzeyr (as) gibi, İncil'de Ezra olarak geçer. Yani yeniden Tevrat'ın bir elçisiydi. Sonra Tevrat da o kadar değiştirildi ki İsa (as) geldiği zaman Allah ona direkt olarak İncil'i indirmedi, Kur'an: "Allah ona kitabı, kanunu, hikmeti, Tevrat'ı ve İncil'i

öğretecek." diyor. Yani İsa (as) gelen vahiy ile Tevrat'ın alimi durumunda. Tevrat'ı hahamlardan öğrenmek zorunda kalmadı yani. Orijinalinden öğrendi ve onları Tevrat'ı okurken dinler "Bu kelimeyi değiştirdiniz, şu kelimeyi değiştirdiniz, şu kanunu değiştiriniz. Asıl ayet bu şekilde." derdi. O yüzden acayip nefret ederlerdi ondan, gerçekten nefret ederlerdi. Allah'ın kitabını, Tevrat'ı bilen ve âlim olduğunu söyleyen insanları, o aynı kitabı bozulmuş ve değiştirilmiş bir şekilde okurken dinleyen bir peygamberin onlardan dolayı ne derece gücenebileceğini düşünebiliyor musunuz? Ve bu bağlamı anladığınız zaman İsa'nın hahamlara karşı neden hiç çekinmediğini anlayabilirsiniz. Gerçekten çok açık sözlüdür onlara karşı, her türlü şeyi söyler onlara, Kur'an'da da geçer ben de daha önceden bahsetmiştim bundan. Ama dikkat edin, zincir Musa ile başlamıştı, sonra da birçok elçi geldi, tamam. "Ve Meryem oğlu İsa'ya, açık ve mucizevi işaretler verdik ve onu Ruh'il Kudüs ile destekledik" Kutsal'ın Ruhu, ki İncil de direkt olarak Kutsal Ruh diyor, değil mi? Ve bu Cebrail'dan (as) bahsediyor.

Şimdi bu birkaç açıdan bakıldığında ilginç bir şey. İsa (as) Kur'an'da annesi ile bahsedilen tek elçi. Hatta ebeveyni ile bahsedilen tek elçi. Muhammed ibnu Abdullah diye bir şey bulamazsın, yok öyle bir şey. Salih ibnu, Musa ibnu diye bir şey bulamazsın. Ama İsa'ya geldiği zaman ibnu Meryem diyor. Sürekli olarak. İsa ibn Meryem, neden?

Ve bir Arap kulağı için, bir Sami kulağı için de aynı zamanda, ibn duydukları zaman, duymak isteyecekleri sonraki kelime bir erkeğin adıdır. Ama Meryem oğlu İsa deniyor onlara. Çok şaşırtıcı bir şey bu. Öyle denmez normalde. Normalde babaya atıfta bulunuluyor. Bu yüzden de bütün bir topluluğun adı babanın isminden veriliyor. Bugün bile dünyadaki toplumların birçoğunda kimliğin kimden aldığın isimle belirleniyor? Babandan. Bu yüzden de İsraillilere Ben-i İsrail deniyor. İsrail'in çocukları. Babanın çocukları. İsrail yani. İnsanlığın isimlerinden birisi Havva'nın çocukları değil, Âdem oğlu diyoruz kendimize. Yani bizim annemiz o. Ama kültür içindeki baskın kullanış bu. Dünyadaki toplumların birçoğu için. Kimliğin babandan gelir. Ama Allah farklı bir şekilde İsa ibnu Meryem diyor. Bu kısımda da "Ve ateyne İsabne Meryem" diyor.

Bir iki şeyin altını çizeyim, birincisi, İsa'yı (as) doğurduğu zaman, gayrimeşru bir çocuğa sahip olmakla suçlanıyordu. Ve onurlu bir kadın için yapabileceğin en kötü suçlama budur. Özellikle de inanan bir kadın için. Bu atabileceğin en kötü iftiradır. Ve Allah, Kıyamet Günü'ne kadar son vahyin okunduğu her sefer bu elçiyi onurlandıracağın zaman onun annesini de onurlandıracaksın diye karar vermiş. Yani onu aşağılamaya çalışanlar öyle kaybettiler ki bu son vahiyde bile, o elçinin adını her söylediğin zaman, Subhanallah! ibn Meryem diyoruz. İbn Meryem. Meryem oğlu. Subhanallah! İnanılmaz bir şey bu.

Ve ilginç olan, başka bir ek not olarak, Âdem'in (as) sözü geçiyor ve İsa'nın (as) sözü geçiyor, değil mi? Gerçekten çok ama çok ilginç. Bazen öyle sıra dışı özellikleri oluyor ki Kur'an'ın, şaşıp kalıyorum. Allah Ali İmran Suresi'nde, "İsa'nın örneği, Allah için Âdem gibidir" diyor. Yani onun için Âdem (as) ile İsa (as) o kadar da farklı değiller. Ortak noktaları var. Ve direkt olarak da Âdem İsa gibidir demiyor. "İndallahi", "Allah için/katında" diye ekliyor, "Şüphesiz, Allah katında İsa'nın durumu, Adem'in durumu gibidir." Şimdi bu oldukça ilginç bir cümle, hangi surede geçiyor demiştim? Ali İmran. Tamam, burası Âdem'in (as) isminin 7. kez geçtiği yer. Kur'an'ı başından itibaren çalışırsanız, bu ayet geçtiğinde, Âdem ve İsa'dan bahsedildiğinde, Âdem'in ismi 7. kez geçiyor, İsa'nın ismi de 7. kez geçmiş oluyor. Sırayla.

Ve ilerlediğiniz zaman da Âdem 18 kere daha zikredilecek, İsa da bir 18 kez daha zikredilecek. Sözlü bir kültürde, Âdem ile İsa'dan (as) tamı tamına aynı sayıda bahsediliyor. Ve Allah'ın kendisi de "İsa'nın örneği, Allah için, aynı Âdem'inki gibidir." diyor. Hatta sıklık derecesinde bile, yan yana olmasalar bile. Allah öyle bir yapıyor ki bunu, akıllara durgunluk verici adeta. Subhanallah! Hatta bu bildirim geldiği zaman, bundan önceki ve sonraki isimlerinin geçme sayıları da tamamen aynı. Öncesinde 6 sonrasında da 3 kere daha geçiyor. Subhanallah! 3 kere kısmı bile beni meraklandırıyor; ama her neyse ona sonra geçeceğiz. "Meryem oğlu İsa'ya her türlü mucize verdik", en saf mucizeleri, kendiliğinden kanıtlı gerçekler de diyebilirsiniz "beyyinat" olarak ve burada işler baya ilginçleşiyor "...ve onu Kutsal Ruh ile destekledik" Olay şu ki İslam'da vahyi getiren melek Ruhul Kudüs'tür. Yani Musa'ya yardım edenle aynı Ruhul Kudüs. Davud'a (as) yardım eden ile aynı Ruhül Kudüs. Uzeyr'e (as) yardım eden ile aynı. Resûlullah'a (sav) yardım eden ile aynı Ruhül Kudüs.

Aynı vahyi getirmek görevine sahip olan aynı elçi. Yaptığı şey bu onun. Ama neden İsa ile özellikle belirtiliyor? Bazısı İncil'deki bununla ilgili metinlere baktılar ve İsa'yı (as) gayrimeşru çocuk olduğunu söyleyerek lekelemek istediler. Böyle yaparak aynı zamanda Meryem'i de lekelemek istediler. Ama daha sonraki zamanlarda Tevrat'ın değiştirilmesiyle alakalı sürekli sorgulandıklarında Cebrail'i (as) de aşağılamaya başladılar. Size olmuş bir şeyi göstereceğim, İncil'den direkt olarak okuyacağım.

"Sonra eve gitti, kalabalık da tekrar bir araya geldi..." İsa'dan bahsediliyor, "...ki yemek bile yiyemediler. Ailesi bunu duyduğunda onu durdurmaya gitti; çünkü insanlar aklını kaybettiğini söylüyorlardı" Yani öyle insanlar vardı ki, hastaydılar, yemek yiyemiyorlardı, birisi konuşmasını kaybetti, başkası görme yetisini kaybetti. "Ve Kudüs'ten gelen katipler de Beelzebul'un onunla olduğunu ve şeytanların başkanı aracılığıyla diğer şeytanları kovduğunu söylüyorlardı" Yani İsa (as) insanları tedavi ediyordu, Kur'an da bundan bahseder, insanları tedavi ediyordu, hahamlar ise onun dev şeytanı, Beelzebul'u

çağırdığını ve o cinin diğer cinleri kovmasını sağladığını söylüyorlardı. Yani cinleri çağırıyor sadece. Sadece cinleri çağıran şeytana tapan birisi o diyorlardı. Yani Cebrail'den (as) veya Allah'tan (s.v.t) yardım almadığını ve cinlerden yardım aldığını söylüyorlardı.

Ardından da aynı kısımda şöyle geçiyor: "Size söylüyorum, gerçekten insanlar günahları için bağışlanacaklar..." bunlar İncil'de geçen İsa'nın sözleri, "Size söylüyorum, insanlar gerçekten günahları ve söyledikleri her kötü şey için bağışlanacaklar, ama her kim Kutsal Ruh'a karşı kötü bir şey söylerse asla bağışlanmayacaktır ve sonsuz bir günahla suçlanacaktır." Ve bunun için kullandıkları şey "Temiz olmayan bir ruha sahip" cümlesi. Bu arada temiz olmama kavramının -yani pis, kirli-, onun tam tersi de aslında "kudüs", kutsal, saf, temiz. Allah ona "Onu Saf Ruh ile destekledik" diyor.

Yani birisi İsa'nın (as) kirli bir ruhtan yardım aldığını söylediği zaman Allah "Hayır, o temiz bir ruh" diyor. Yani aslında onların İsa'ya (as) karşı yaptıkları riayetsizliklerine bir karşıtlık sunuyor. Bununla da Kur'an çok önemli bir şeyi yapıyor. Yahudi toplumunun Medine'de yaşarken sahip oldukları bir problemin altını çiziyor. Onlara "Bu karşısında suç işlediğiniz ilk elçi değil." deniyor. Cebrail (as) tarafından verilen mesajı ikinci sefer reddediyorsunuz. Bunu İsa ile yaptınız zaten. Ruhül Kudüs ile onu destekledik. "...Size ne zaman bir elçi nefsinizin hoşlanmayacağı bir şeyle gelse, büyüklük taslayarak bir kısmınız onu yalanlayacak, bir kısmınız da onu öldüreceksiniz, öyle mi?" (Bakara, 87) Şimdi bu neye işaret ediyor? Bu aslında Tevrat'tan söyledikleri şeyler için direkt olarak meydan okunan hahamlara bir işaret.

Bu kısmı dikkatli dinleyin. Hahamlar o zamanlar Allah'ın kanunu, Tevrat hakkında konuşan otoritelerdi. Ve onun hakkında konuştukları zaman kitapta kanıtı olmayan kurallar koyuyorlardı. Bir temeli olmayan kurallar koyuyorlardı. Ve toplumun geneli de onlara meydan okuyacak kadar kitabı bilmiyorlardı. "Yarattığınız bu kural vahiyle çatışıyor bile" diyebilecek bir donanımları yoktu. "Bu kuralı nasıl koyarsınız?" Kimse onlara meydan okuyamıyordu. Üstüne üstlük hahamların diğer herkesten daha kutsal ve Allah'a daha yakın olduğu bir kültür kurdular. Yani onları sorgulamak neredeyse küfür gibi, Allah'ın kendisini sorguluyormuşsun gibi. Bir paralellik kurarsak her gün mescide gelen bir Müslümansanız ve çok saygı duyduğun bir imamınız var ise, bir gün de imamınız çok aşırı bir şey söylerse, yani gerçekten çok uçlarda bir şey söylerse, "Belki de gidip ona bir sormalıyım. Bu doğru mu bilmiyorum. Doğru olduğunu sanmıyorum bunun." diye düşünebilirsiniz.

İmam ne kadar nitelikli ise siz bir şey söylemeye o kadar çekinirsiniz. Ne kadar büyük ne kadar kutsal görünüyorsa "Bilmiyorum, altından kalkabileceğimi sanmıyorum." diyorsun. "Çünkü hani sakalı şurada olsaydı belki olabilirdi ama

sakalı ta burada yani yanlış söylüyor olamaz. Üstelik de üstünde Superman şeysi var, neredeyse havada uçacak o yüzden onu sorgulayamam." (!) Ama sonra birisi bunu yaptığında, birisi gelip de "Bak, ben bir âlim değilim; ama söylediğin şey bu ayet ile çelişiyor gibi" dediği zaman veya "O dediğin şeyin peygamberin (sav) bu dediği ile nasıl uyabileceğini anlayamadım." dediği zaman veya "Onun yaşadığı böyle bir olay varken bunu nasıl söyleyebilirsin? Açık bir zıtlık görüyorum ben burada, belki de ben anlamıyorum sen bana anlamam için yardım edebilirsin." dediğin zaman, yani uygun bir şekilde, saygılı bir şekilde bile bu soruyu sorsan, ne olur sana? İki şey olur, "Ferikan kezzebtum, ve ferikan taktulun", "Bir kısmını yalanlıyor bir kısmını da öldürüyorsunuz", ayetin çıkardığı sonuç bu.

Ne zaman sizin sevmediğiniz bir şeyi size getirse, şimdi bunu bir bağlama koyun, kim neyi getiriyor? İsa asıl Tevrat'ı, Tevrat'ın hahamlarına getiriyordu. Tevrat'ın söylediği bu, diyordu. Onlar da "Sen kimsin de bunu söylüyorsun, sen icazetini nereden aldın, ben şu şu hahamlarla çalıştım, şu kadar icazetim var, bu kadar sertifikam var, nitelikli bir âlimim ben. Sen de bana meydan mı okuyorsun? Kaç yaşındasın ki sen bir kere? Tevrat'ı nereden öğrendin?" diyorlardı. Şey, bebekken öğrendi. "Çocuk oyuncağı değil bu", oyuncak değil; ama bu çocuk için olduğu kesin: İsa (as). O sizi sorgulayabilir. Bunu yaptığı zaman da oldukça alındılar. "Kim olduğunu düşünüyor bu? Bu soruları sormaya nasıl cüret eder?"

Ve Allah'ın kibirlendiniz dediği şey işte bu. Kibirlendiniz. Bu ifade, kibir, sorgulanmaya veya söylediklerinde bir zıtlık olduğunun söylenmesine tahammül edemeyen yozlaşmış bir bilginliğe işaret eder. Allah'ın kitabını temsil etmeyen ve sorunları olan bir bilginliğe. Allah'ın açtığını kapatıyorlar veya Allah'ın kapattığını açıyorlar. Allah'ın açık tuttuğu bir şeyi kısıtlayamazsın, Allah'ın kısıtladığı bir şeyi de açamazsın. Yapamazsın bunu. Karşı gelecekler sana. Ama onları kişisel olarak gücendiriyor, Allah'ın ne istediğiyle ilgilenilen bir durum değil yani bu.

Benim, dersimden sonra sorgulanmamda, birisinin gelip şu şu söylediklerine katılmıyorum dediği zaman benim tutunmam gereken tavır şu olmalı: "Ben şu sebeple bunun doğru olduğunu düşünüyorum, bunlar da benim kanıtlarım, sen ne düşünüyorsun, neden yanlış olduğunu düşünüyorsun, senin kanıtların nedir?" Çünkü gerçek anlamda ben bizim gerçeğe ne kadar yaklaşabileceğimizi bilmek istiyorum. Bizim sadakatimiz fikrimize değil veya benliğimize değil veya itibarımıza değil, bizim sadakatimiz hakikatedir. Yani birisi bir şey ortaya koyarsa, "Peki ya bu ayet?" derse, bunun hakkında daha önce düşünmemiştim veya fark etmemiştim diyebilirim, durduğum yeri değiştirmem gerekiyor yani. Haklısın demem gerekiyor veya daha doğrusunu biliyorsam, evet bu ayet var ama doğru açıdan bakmıyorsun ona, bu bu bu açıdan bakılmalı diyebilirim.

Bir tartışma olur yani. En azından bir tartışma olur. Ama bu problem, sorgulanamaz bir insan sınıfı ile alakalı. "Alimler söyledi". "Peki neden söylediler?", "Nasıl yani? Ne demek istiyorsun? Sen de mi bir alimsin de bunu söylüyorsun?" Ondan sonra da yalanlanıyorsun işte, "kezzebtum"

Hatta bazı ülkelerdeysen, bugün bile, öldürülüyorsun. Öldürülüyorsun. Öyle Müslüman bölgeleri var ki büyük ihtimalle ben gidemem. Gidemem. Bir şeyler söylediğimden dolayı değil, bir şeyler sorduğumdan dolayı. Çünkü sormaman gerekiyor. O yüzden internet de insanları direkt olarak öldürebileceğin bir yer olmadığı için, kezzebtum. Ben kendimi takmıyorum bile, insanlar bana "Yeni videon hakkında ne demişler gördün mü?" diye gönderilerde bulunuyorlar. O kadar zamanları var mı ya? Benim derslerimi dinlemeye ve 43. dakikanın 22. saniyesinde şunu söyledi diye bulmaya saatlerini ayırmışlar. Baya zamanın varmış dostum ya. Gidip ping pong oynayabilirdin o zamanla, ya da fiziksel olarak kendini geliştir bir şekilde, kitap oku, Kur'an oku. Neden yani... Benim bir saatlik bir ret videosu izleyecek zamanım yok açıkçası. Bizim güçler ayrılığımız olmalı evet, söylediklerimize bakıp düzeltecek alimlerimiz, öğretmenlerimiz, hocalarımız olmalı, hepimiz için bir öğrenme süreci bu. Kimse mükemmel değil. "Li akrabe min haze raşede" deniyor ayette, "lilleti hiye akrab" denmiyor yani, "li akrabe min haze raşede" diyor. "Allah beni doğru yola daha yakın olana iletsin." deniyor.

"En yakın olana" değil çünkü o zaman imkânsız olurdu, bizim yapabileceğimiz şey adım adım yaklaşmak, bir yolculuktayız biz. Ve bu yolculukta yanlış bir adım attığının söylenmesi oldukça normal. Bir duraksa ve "şunu bir düzeltelim." de. Ama bu insanlar ise İsa'ya (as) ters gidecek bir şeyler bulacaklardı hep. Ve ondan o kadar nefret ediyorlardı ki Cebrail'den (as) bile çekinmezlerdi. Şimdi şu ayet ile bitireceğim. Çok ilginç bir ayet. Subhanallah! O yüzden teklif eden de benim zaten. Bazılarınız bu seride fark etmiştir ki İncil'den baya alıntı yapıyorum. Eski Ahit'ten oldukça fazla alıntı yapıyorum. Yeni Ahit'in bazı kısımlarından da yapıyorum hatta. Ayriyeten bulunan İncil kaynaklarından da yapıyorum. Bunu yapmanın da çok çok önemli olduğunu düşünüyorum.

Bazı insanlar "Estağfurullah, İncil'den alıntı yapıyor, insanların kafası karışacak, akideleri bozulacak, şirke düşecekler, sonra haç işareti giyecekler. Cuma'ya cumartesi günü gelmeye başlayacaklar, Sinagoga çevirecekler" falan diyorlar. Bir sakin olun. Sakin. İncil'in, Hristiyan, Yahudi ve önceki medeniyetlerin metinlerini anlamanın önemli olmasının nedeni Kur'an'ı duyduklarında ne düşündüklerini anlamak. Kur'an "musaddikan" dediği zaman, onların sahip olduğu şeyleri doğruluyor. Onların sahip olduğu şeyleri bilmezsem onayladığı şeyi nasıl bileceğim? Değil mi? Allah "Bu kitap onların kitaplarını korumak için gönderildi." dediği zaman eğer onların kitaplarının ne

dediğini bilmezsem koruduğu şeyi nasıl bileceğim? Onlar nasıl bilecek neyi koruduğunu? Bizim ile Hristiyan ve Yahudi toplumları arasındaki karşılaştırmalar, ortak etkenler gerekli şeyler. Çok güzel ortak etkenler var. Ama oldukça keskin farklar da var. Ve bu farklar da saygı çerçevesi içinde kendi kitaplarından alıntılarla ileri sürülmeli ki onlar da görebilsinler.

"Burada sizinle aynı fikirde değiliz. Bize katılmak zorunda değilsin ama en azından bizim nerede durduğumuzu biliyorsun artık. Farklarımızı biliyorsun" Bu da öyle durumlardan birisi ki, acayip bir şey, Subhanallah! Öyle harika ki.

"Vekalu kulubune ğulf", sadece bu ifade. "Kalbimiz..." dediler, Arapçada buradaki kelime "ğulf", ve bu tefsircileri çok şaşırtır, öyle ki "ğulf" hakkında bir ton yorum var. Yani kısaca düşündüklerinden bir bahsedeyim. "Ğulf" "ğalaf" kelimesinden gelebilir ki bu sarmalamak demek. Urduca bilenler bileceklerdir. Değil mi? Yani bir battaniye gibi vesaire. Bir tür sarmalamak. Bir kitapta da ğilaf olabilir. Özellikle Pakistanlı Müslümanlarda olur, böyle parlak bir şeyler olur üstünde. Kur'an okuduğunda ellerin parlar bir süre, sonra da üst raflara bir yere konur. O da bir ğulf. "Kalplerimiz ğulftur." diyorlar. Bunun anlamı ise, bazıları bunu kalplerimiz sarılmış olarak yorumlamış. Ne söylersen söyle bizim kalplerimiz korunaklı. Bize ulaşamayacaksın.

Bu ifade de bu arada, "Bana söz geçiremeyeceksin biliyorsun değil mi?" ifadesi, sana ulaşabildiğimin oldukça iyi bir göstergesi. Çünkü işkillenmiş olmasaydın bunu söylemezdin. Yani çıkıp da "Beni korkutmuyorsun tamam mı?" demene gerek yok. "Hayır, gergin değilim neyden bahsediyorsun sen?" gibi. Sana ulaştığımın oldukça iyi bir göstergesi yani. "Ve kalu kulubuna ğulf" Bu bir yorumu. Ama benim daha çok ikna olduğum bir diğeri ise, belki de konuşmada bir ikilik vardır, Allah bilir, "ağlaf" kelimesinin de ğulf olarak bir çoğulu var. "ahmar"dan "humr", veya "asfar"den "sufr" olduğu gibi değil mi? Ağlaf, sünnetsiz olan insan veya hayvan için kullanılır. "Tulike hurran" denir mesela, "birisi serbest bırakıldı" Bu neden önemli peki, sünnetin bunlarla olan alakası nedir? Musevi İncili'nde kayıtlı olan Musa'nın (as) şu söylediklerini bir dinleyin. Çevirisi şu: "Kalplerinizi sünnetleyin ve inatçılığı bırakın, Yehova, tanrınız, sizin kalbinizi ve zürriyetinizin kalplerini sünnetleyecektir"

Söylediği şey şu ki biliyorsunuz sünnet adeti etin bir kısmını kesmektir, o da bunun aynı zamanda ruhsal bir hareket olduğunu söylüyor, kalplerinizi sünnetlemelisiniz, yani kalplerinizin bir kısmında açgözlülük, kıskançlık ve kibir var, o kısmı kalplerinizden kesip atmalısınız. Böylece sünnetlenmiş ve temizlenmiş olacaksınız. Arındırılmış olacaksınız bunu yapınca. Yani bu aslında Tevrat'ın "kalbi temizleme" konusunu ifade edişi. Ama bir kalp temizlenmediği zaman, "ağlaf" diyorsun. Bir kalp sünnetlenmediği zaman ağlaf deniyor. Yani "kulubuna ğulf" dedikleri zaman, alaycı bir biçimde "Bizim

kalplerimiz temizlenmedi." diyorlar. Ve bu Arapların tanışık olduğu bir terim bilgisi değildi. Sadece Hristiyan Araplar, Yahudiler falan İncil anlatımıyla bağdaştırılan bu ağlaf kavramıyla tanışıktılar. Şimdi bir de Hristiyan bakış açısından bakarsak, Musa'dan (as) bir şey okudum biraz önce, şimdi dinleyin bir, bu "Romalılar"da geçiyor. "Bir Yahudi olmak, bir Yahudi'nin dış görünüşüne sahip olmak demek değildir. Ve sünnet sadece görülebilen fiziksel bir hareket değildir. Gerçek bir Yahudi içten Yahudi olandır ve gerçek sünnet ise kalpte olandır. Yani sözde değil ruhta olan şeydir. Hiçbir insan tarafından yüceltilmeyebilir, ama Tanrı tarafından yüceltilecektir."

Kalbi sünnet etmek. Ve biliyor musunuz bu İsa tarafından söyleniyor. Ve İsa bunu söylediği zaman sanki dalga geçmişler gibi. "Gerçekten mi? Bizim kalbimiz temiz değil de ondan mı seni kabul etmiyoruz yani?" gibi. Bu kibri diğerleri de devam ettirdiler ve "Seni dinlemiyoruz çünkü..." Muhammed'e (sav) hitaben, "...çünkü belli ki kalbimiz yeterince saf değil. Baya yozlaştık ya değil mi?" Yani Kur'an'ın söylediği şeyi dinliyorlar ve kendi kendilerine lafa dalıp "Tabi, kulubuna ğulf, ne yapalım baya kötüyüz biz." diyorlar. Allah da "Bel" diyor, "Aslında, haklısınız, Allah onları küfürlerinden dolayı lanetledi." Bu da başka bir tür küfür. Nasıl bir küfür? Kutlarmış gibi "Evet ya, baya kötüyüm ben, ne yaparsın" Urduca bir söz vardır büyük ihtimalle mahvedeceğim söylerken ama: "Uyuyan birisini uyandırmak kolaydır, uyan dersin, zaten uyanık olan birini nasıl uyandıracaksın?", "Evet, yanlış yaptığımı görüyorum, n'olmuş yani? Kalbim temiz değil, evet. Ne fark eder ki?" dendiğinde, başka söyleyecek bir şeyin kalmıyor. Herhangi bir uzlaşma işe yaramaz ki artık. Zaten itiraf ettiler.

Allah da tamam, öyle mi olmak istiyorsunuz deyip inkârlarından dolayı onları lanetliyor. Bu inkâr nerede yatar? Kalbin içinde ki bunu da itiraf ediyorlar. "İnananları o kadar az ki" "Aralarından inananların sayısı o kadar küçük ki" Ve "Kalilen ma" aynı zamanda niteliksel açıdan bir ifade de olabilir sadece sayısal değil. Yani "Zaten sahip oldukları inanç o kadar azdı ki" Böyle kibirli ve cüretkâr bir açıklamayı yapmadan önce bile. "Allah katından kendi yanlarında olanı doğrulayıcı bir Kitab, kendilerine gelince..." Bu ayet ile bugünü toparlayacağız inşallah.

"Sonunda onlara bir kitap geldiğinde, bir kanun geldiğinde, zaten onlarda olan şeyi tasdik olarak" Yani eğer Tevrat'ı iyi biliyor olsalardı bu Kur'an'ın onlarda olanın tasdiki ve doğrulaması olduğu konusunda herhangi bir şüphe olmayacaktı. Son Ahit bu işte. Allah bunun üzerine konuşuyor, sonunda geldiğinde ne olmuş? Sonra duruyor, "Bundan önce inkâr edenlere karşı fetih istiyorlardı." Şimdi bu cümle, "İnanmayanlara karşı fetih istiyorlardı." ne anlama geliyor tam olarak? İbn Aşur'dan bir kısım okuyacağım size şimdi ve bu cümlenin ifade ettiği bir iki şeyi açıklayacağım ki bu ayette neler olduğunu

anlayabilin. Birinci ifade, "yestefdihun", zafer için dua ederlerdi anlamına geliyor. Yahudiler zafer için dua ederlerdi. Eski Ahit'in ne kadarlık kısmı bir peygamber gelecek, konuşacak ve konuştuğu kelimelerin onun asası olacak yani Musa'nın (as) asası mucizeydi onun da kelimeleri mucize olacak ve dünyaya adalet getirecek, inananlara zafer getirecek diyor. Bölüm üstüne bölüm var bu peygamberin geleceği ve bunları onlar için yapacağı ile alakalı. Ve onlar da bu peygamberi bekliyorlar. Ve Allah'a dua ederlerdi; çünkü Evs ve Hazrec ile kavgalara girerlerdi. Bundan dün bahsetmiştim. Her taraftan saldırıya uğrarlardı. Her türlü felakete uğrarlardı. Ve zafer ne zaman gelecek Allah'ım diye dua ederlerdi. O peygamber ile birlikte geleceğini söyledin. Ve buraya geleceğini de söyledin. Ne zaman gelecek? Bu işte yesteftihun, Allah'a feth için yalvarmak. Bu verilen birinci anlam.

Ve bazı zamanlar Mekke'de insanlarla kavgaya girdiklerinde, bazen Kureyş ve bazı diğer kavimlerle kavgalar yaşarlardı ve yenilirlerdi. Ağır kayıplar yaşarlardı. Ve kavgadan yaralı halde uzaklaşırken "Bu var ya, peygamberin zamanı bu, bütün işaretler var, geliyor ve geldiği zaman, onunla bir olacağız ve Allah ona zaferi garantiledi, yani bir dahakine sizin işinizi göreceğiz." derlerdi. Kureyş de "He, he!" diyordu. Onlar da: "Gelecek işte, merak etmeyin göreceksiniz siz." Sonra da son peygamberin geldiğiyle alakalı ders veriyorlardı. Bu da yesteftihun. Yani kavgada kaybettiklerinde inanmayanlara karşı vermek için bunu kullanırlardı. Üçüncüsü de "Hatta biliyorlardı ki…", hatta biraz daha okuyayım ki anlayabilesiniz. Kureyş'e şöyle sorarlardı: "Peygamber olduğunu söyleyen birisi mi var, doğdu mu ki o? Tanımlasanıza onu bize" Onlar da tanımlarlardı. Bu peygamberle ilgili bilgi araştırırlardı. Bu bilgileri daha Peygamber hareket etmeden almışlardı. Ve bunun o olduğu sonucuna varmışlardı.

Uzman kişilere sormuyorlar, Arabistan'ın Peygamber'e hiçbir sadakati olmayan müşriklerine soruyorlar. Onun hakkında iyi şeyler söylemeleri için bir sebepleri yok. Onlara soruyorlar ve konuşageldikleri kişinin o olduğu sonucuna varıyorlar. Sonra, buradaki "yesteftihune alallezine keferu"nun anlamı, sonunda bir elçi geldiğinde ve onlardaki şeyi tasdik ettiğinde, onlar da araştırmalarını yapmıştı zaten, onun gelmesini bekliyorlardı. Onun gelmesi için dua ediyorlardı ve onları yenen kişilere bunu dayatırlardı, gelen o peygamberle birlikte onları yeneceklerini söylerlerdi yani, "En sonunda tanıyabilecekleri şey onlara geldiğinde…", tanıyabilecekleri şey nedir? Tanıyabilecekleri, yani Peygamber Medine'ye gittiği zaman. Yüz yüze tanıyabilirler artık onu. Bizzat görebilirlerdi onu artık. Onun Mekke'de yaptıklarını duymayacaklardı artık, şimdi gözlerinin önündelerdi.

"Açıkça onu inkâr ettiler. Öyle ki Allah'ın laneti inanmayanların üzerinedir." Allah burada herhangi bir inanmayandan bahsetmiyor. Bu hassas bir konu ki

bununla bırakacağım sizi inşallahu teala. Yine de bana katılmak zorunda değilsiniz tabii ki. Ama son 16-17 yılda Kur'an üzerinde çalıştığım kadarına dayanarak çıktığına inandığım sonuçları paylaşmak durumundayım. Kur'an'ı çevirisinden çalıştığımız zaman ve "kâfirun" kelimesine denk geldiğimiz zaman veya geçmişte yok edilmiş toplumlara vesaire. Bizler genelde duyduğumuz o sözleri bizim zamanımızdakilere uygulamaya meyilliyiz hep.

Benim kendi çıkarımım, Allah-u Teâlâ bilir, belki yarın başka bir şeye daha çok ikna olurum, ama benim bu noktadaki naçizane çıkarımım, o zamanın münafıkları/ikiyüzlüleri, münafıkların en kötüleriydi. Çünkü onlar bir peygamberin varlığına rağmen öyleydiler. Böyle bir şey bir daha olmayacak. Münafıklık, ikiyüzlülük olacak ilerde de, ama önceki münafıklığın yanına yaklaşamayacak. O zamanın kötü insanları, var olabilecek kötü insanların en kötüleriydiler. Neden? Çünkü onlar önlerinde en açık gerçeğe rağmen öyleydiler, peygamberler, mucizeler, bunlara şahit oluyorlar ama yine de inkâr ediyorlar. O zamanın iyi insanları da tüm zamanların en iyileri. Neden? Tüm zorluklara rağmen daha çok fedakarlıklar yaptılar ve Peygamber'e sadakat gösterdiler ki bizim bunu yapmaya hiçbir zaman fırsatımız olmayacak. Yani bu geçmiş zamandaki insanlarla alakalı Kur'an'da kaydedilmiş her şey, bir açıdan ya en iyi durum ya da en kötü durum. Bizim için ne ifade ediyor peki bu? Buradan nasıl doğru yolu bulabiliriz?

Onların uygulamaları, hareketleri hakkında öğreniyoruz ve o hareketin damlacıklarını fark ediyoruz, tamamı değil, o hareketin damlacıkları, o özelliklerin bazıları hakkında fikir ediniyoruz, hem kendi içimizde hem de etrafımızdakiler hakkında. Firavun hakkında okuyorken, bundan sonra daha firavun gelmeyecek. Daha Firavun yok. Ama firavundaki kibrin bir kısmını kendinde görebiliyorsun. Belki bunu fark edebilirsin. Peygamberle görüşüp de yine de onu inkâr edecek hahamlar yok artık. Bir daha gerçekleşmeyecek bu. Ama sen kendinde gerçeği öğrenip ama yine de onu uygulamamayı görebilirsin. Ona teslim olmamayı. Yani bu tarihi öğreneceğiz, taşıdıkları öğretileri, hikmeti, prensipleri ve etikleri öğreneceğiz ve bunun ne kadarını biz kendimiz yaşayabileceğimize bakacağız. Bence yapılan hata şu ki Kur'an'daki Yahudiler hakkında okuyoruz ve bunun sadece gayri resmi İsrail devletine, Brooklyn'de yaşayan hahamlara falan işaret ettiğini söylüyoruz. Bunlar iki farklı dünyalar. İki farklı dünyalar ve belki, belki bu ayetlerden bazısı onlardan birine uyabilir, ama biz bilemiyoruz; çünkü Allah hastalığın çoğunun nerede yattığını söylüyordu? Nerede yatıyor? Kalplerin içinde. Dillerinde değil. "Kalplerinde hastalık vardı" İnanılmaz samimi olan hahamlarla tanıştım ben.

Müslüman olmayanlara ders verdiğim zamanlardan en canlı hatıralarımdan birinde, İbrahim (as) hakkında bir ders veriyordum, bir haham, Ortodoks bir haham, en ön sırada oturuyordu. Konuştuğum tek şey İslam'daki İbrahim idi.

Kur'an'daki İbrahim idi (as). Neden hac yapıyoruz idi. Biliyorsunuz haccın her şartı İbrahim ile bağlantılı. Sadece bunu konuştum. Adamın sakalı gözyaşlarından ıslandı. Seyirciler arasında başka duygusal olarak etkilenen kimse yok. Ama bu adam iki göz iki çeşme ağlıyor. "Gözlerini yaşlar içinde göreceksin." diyor Allah. Tanıdıkları gerçeği duydukları anda gözlerinin yaşlarla dolduğunu göreceksin. Göreceksin, bugün bile, göreceksin. Yani bizim için bu durumu fazlaca basite indirgemek, bütün bir topluma lanet etmek, bütün bir toplumu reddetmek... Kalplerde ne var biz bilmiyoruz. Bu ayetler indikten sonra bile Müslüman olan birçok haham vardı. İslam'ı kabul ettiler. Hepsi umut olmayan insanlar değiller onlar, hepsi kötü insanlar değiller, başka herhangi birisi de değil. İnsanlar sadece insanlar.

Ve Allah'ın rehberlik kapısını kapattığı insanları sadece Allah biliyor. Firavun için bile. Firavun bile. Allah Musa'ya (as) git onunla konuş dediği zaman, "Belki yaptığın hatırlatmadan bir fayda görür" diyor, bilemezsin. Allah diyor bunu. Allah biliyor, Allah biliyor ki dinlemeyecek. Biliyor zaten. Musa'ya (as) "Git, ama şunu söyleyeyim, çok da başını ağrıtma, dinlemeyecek zaten, boğulacak o" da diyebilirdi. Ama Musa'ya (as) "Dinle, ona yumuşak konuşun ikiniz de..." diyor, bu arada Firavun yumuşak konuşacak mı peki? Hayır. Ama sen yumuşak bir şekilde cevap vermelisin. Firavun'a, çocuk katiline. Ona yumuşak cevap vermelisin. Belki bir şey ona tesir eder. Allah biliyor, ama bize insanlardan ümit kesme yetkisini vermiyor. Firavun bile olsalar. O yetkiyi bize vermiyor. Bu yetkiyi biz kendimize almayı çok seviyoruz.

Elhamdülillah bu kısa serinin sonuna geldik. Hepiniz için yapacağım birkaç önemli duyurum var. İlk olarak hepinize teşekkür etmek istiyorum verdiğiniz zaman ve bu kadar gece boyunca olan devamlılığınız için. Birkaç seferde bir gelenler için, sizin kim olduğunuzu biliyorum ben. Şaka şaka. O da bir çabadır. Bu farklı bir Ramazan farkındayım. Hatim etmeye çalışıyorsunuz, 27. günde ibadet yapmaya çalışıyorsunuz, onların hiçbirini burada yapamıyoruz biz. Ama ben, kendi açımdan, güçlü bir şekilde hissediyorum ki bu kendim için hayat değiştiren bir tecrübe. Kur'an ayında Kur'an'ı çalışabilmek, her gün Kur'an dersi dinleyebilmek. Sizin açınızdan, İnşallahu teala, umuyorum ki sizi hem akıldan etkiler hem de kalpten. İnşallahu teala. Ve sizde bir sevgi ve bu Kur'an öğrenme yolculuğa devam etme arzusu uyandırır. Bu seriye en azından Bakara bitene kadar devam edeceğim. İyimser düşünerek bunun sonraki Ramazan'dan önce olacağını düşünüyorum ki böylece seneye Ali İmran'ı yapabilelim. İnşallah. Yani devam edeceğim. Zannediyorum bundan iki hafta sonra 24'ü oluyor, bu dersleri pazar günleri merkezi saat ile 4'ten 7'ye kadar yapmaya çalışacağım. Burada, kampüste, burada yani. İnşallah salon hazır olana kadar. Yayının nasıl olacağını tam bilmiyorum daha. Ama Facebook'ta paylaşıp nasıl olacağını bildiririz İnşallahu teala. Biliyorum ki 3 saatlik bir şeyi dinlemek

muhtemelen çok zor olacaktır o yüzden en azından kayıtlar orada olacaktır İnşallahu teala.

Daha büyük amaç olarak da sizle paylaşmak istediğim şey ve bunun için duanıza ihtiyacım var. Bu benim için Kur'an'ın üçüncü büyük turu, Kur'an'ın tamamını çevirisi ile 2000'de hatta 2001'de öğretmiştim. Tamamını öğrettim ve o da bundaki gibi Ramazan'da olan derslerdi. Her gece bir cüz yapmıştım. Evet. Biraz daha hızlıydı tabi. Birazcık. Ama akşam 9.30'dan 1.00'e kadar her gece yapıyorduk dersi ve bir cüzü bitiriyorduk. Ve neredeyse öldürüyordu beni, ondan sonra birkaç yıl boyunca yapmadım bunu. Çünkü bir cüzü çalışıyordum, 20 sayfa tefsir, 20 sayfa ayet, 20 sayfa tefsir değil, 20 sayfa tefsir ayet başına falandı, neyse onu yapmıştım. Kendim için harika bir tecrübeydi. Ve bunu 2012 yılında "Dream Campus"te tekrardan yapmayı denedim. 2011-2012'de tekrardan yapmayı denedim. Ve bunu her Pazar 5 saat boyunca yapıyorduk. Ve bu şekilde tüm Kur'an'ı bitirmem 2 yılımı aldı. "Cover to Cover Series" (Baştan Başa Serisi) olarak geçiyor, Bayyinah TV'de şu an. Ama son 3-4 yılda, fark ettim ki en baştan başlamam ve Kur'an'ı daha önce hiç çalışmamış gibi çalışmam gerekiyor. O yüzden Kur'an'ın belli surelerine geri döndüm ve hiçbir varsayım olmadan tekrardan incelemeye karar verdim. Sanki bu kitabı hiç bilmiyormuşum gibi yani.

Sonuç olarak da zannediyorum şu anda 15 sureyi bitirdim. Etraflıca. İnternette falan yayınlanmadılar daha. Ama amacım inşallahu teala, bu seriyi, Kur'an üzerinde etraflıca çalışma ve konuşma serisini, bu üçüncü turu yani, önümüzdeki 10 yıl içerisinde yapmak. İnşallahu teala önümüzdeki 10 yılda bu seriyi bitirmek istiyorum. Ve bu çalışma hakkında oldukça heyecanlıyım; çünkü üç kısma ayrılmış durumda bu. Bunu size kısaca açıklamak istiyorum. Gerçekten heyecanlandıran bir şey bu beni. Birinci kısmı benim özel ilgi ve uzmanlık alanım, yani ayetlerin dilleri, ayetlerin birbirleriyle bağlanma şekli ve surelerin yapıları, yani unsurların nasıl organize edikleri hakkında konuşuyoruz ya hep, değil mi? Yani bu şekilde bir grup insanla birlikte bu kısmı keşfediyorum ve yapabildiğim kadar etraflıca çalışıyorum. Bayyinah'ın bu Kur'an çalışması bölümünün diğer bir bölümü bu konudaki tarihimizi etraflıca incelemek. İbn Kesir (ra) ne demiş, İbn Aşur ne demiş, Razi ne demiş, Zemahşeri ne demiş, Celaleyn ne demiş? Tüm bu tefsirler, El Beyan ne demiş, Lisanül Arab ne demiş? Yani bir buçuk milenyumdur Kur'an hakkında konuşan tüm bu kaynakların bu ayetler hakkında ne dediğine bakmak ve onları özetleyip, özünü alıp tartışmak.

Ve üçüncü kısım ise ki seride de fark etmişsinizdir, İslam dışı kaynaklar. İncil, Eski Ahit, Yeni Ahit, başka kaynaklar, kutsal yazıtlar, kilise yazıtları, hatta bazı Yunan yazıtları, Roma'nın alakalı yazıtları, Kur'an'ın gönderme yaptığı ve altyapısını bilmediğin zaman tam olayı bilmediğin şeyler, bunun için de

yürütülen bir çalışma da olacak yani. Yani benim bu alandaki çalışmam bu üç şeyin birleşimi. Sonra da sunmaya çalışacağım inşallahu teala. Ve inşallah umudum bunun tarihteki İngilizce dilindeki en kapsamlı Kur'an çalışma video kütüphanelerinden biri olması yönünde. İnşallahu teala. Bu büyük bir hedef tabi ve bunun üstüne koymak da istiyorum. Bu kütüphaneyi Bayyinah TV'ye yüklerken inşallah, bunun da ötesinde yapmak istediğim şey, birisi gelip Kur'an ne diyor bilmek istiyorum ama çok da okuyan biri değilim, daha çok dinler ya da izlerim dediği zaman, kısa bir çeviri ve açıklamasını dinleyebilirler, biraz daha derine inmek isterim derse daha ayrıntıya girip sadece dinleyebilirler, günde 10-15 dakika.

Aslında sizin her gün burada bir saat boyunca oturmanız acayip bir şey. Olağanüstü. Onu bile beklemiyorum ama ben. İnsanlar her gün birkaç dakika bile ilişki içinde olsalar onunla... Bu devasa kütüphaneyi kurmanın amacı bile tamamını tüketmeniz değil, bunun amacı artık hayatınıza düşebilecek birkaç damlanın bulunması. Tüm istediğim bu. Birinin Kur'an ile her gün azar azar muhatap olması. Çünkü bu Kur'an bitirmek ile alakalı değil. Ben bile bitirip bitiremeyeceğimi bilmiyorum. Gerçekten. 10 yıl baya iyimser hatta. Bence. Bakara bir yıl alacaksa. Gerisini siz düşünün. Bakara'nın bir yıl alacağı da iyimser. Ama sıkıntı değil, herhangi bir acelem yok, çabucak bitirmek gibi bir derdim yok. Düzgün bitirmek gibi bir derdim var. İnşallahu teala. Ve ilerledikçe diğer şeyler de ortaya çıktıkça onları da ekleyebilmek ve bu güzel kütüphaneyi kurabilmek istiyorum.

Bu arada ne olacak? Gerçekten görmeyi isteyeceğim şey şu ki, sizlerin de zaten oldukça desteklediği ve hala destekliyor olduğu bu kuruluş ile "Dream" programının gelişip sadece burada Birleşik Devletler'de değil, aynı zamanda Avustralya, Kanada, Malezya, Birleşik Krallık, Pakistan, Bangladeş, Türkiye, tüm dünyada yapılması ki böylece bu program Kur'an çalışmaları öğrencileri yetiştirebilir ve aralarında öğretme potansiyeli olanları alıp bu kütüphaneleri tekrardan kendi orijinal katkılarıyla ve kendi dillerinde üretime sokabilir. Böylece de Kur'an çalışma kütüphanesi ve Kur'an kaynağı tüm dünya üzerinde ve her dilde olabilir. Ve bu merkezi yere gelip Allah'ın kitabından ve öğretisinden mültimedya yoluyla yararlanılabilir. Bu beni işte gerçekten heyecanlandırıyor. Kişisel olarak hedefim bu. Ve bu kalan üç dakikada da sizlerle organizasyon olarak hedeflerimizi paylaşmak istiyorum. Kuruluş ile alakalı olarak çokça konuştuk, birçoğunuz bunu canlı olarak izliyor zaten, hem kuruluştan hem bayyinah.org'dan, sizle daha önce paylaştığım uzun vadeli büyük amaçlarımız var, sizlerle bir de önümüzdeki 12 ay içinde yapmak istediğimiz şeyleri paylaşmak istiyorum. İnşallah. Bunlardan birisi, şunu yapmaya karar verdim ki oldukça heyecanlıyım bu konuda, bu on iki ay içerisinde Müslüman dünyasının farklı yerlerine seyahat edip ilham verici olduğunu düşündüğüm hikâyeleri işleyeceğim.

Bu sıkıntı ve umutsuzluk zamanlarında ümmeti dolaşıp ufak ama harika şeyler yapan insanları göstermenin çok önemli olduğunu düşünüyorum. Mesela benim için en ilham verici hikâyelerden birisi Malezya'nın Perlis eyaletine olan ziyaretimdeydi. Her eyalette bir sultan, bir yönetici oluyor. Sultan ve onun tüm yönetici grubu baya bildiğin bisikletlere biniyorlar, bu bir sultan, yönetici, sarayı var, gerçekten, sarayına da gittim ve sarayının yanında da müzesi var, aile müzesi. Acayip bir şey yani. Ama bisikletlere biniyorlar, 80-90 tanesi, bisikletleriyle memleketin yolları olmayan farklı yerlerine gidiyorlar ve herhangi birinin hasta olup olmadığını, yardıma ihtiyacı olup olmadığını, çocukların durumunu, ailede bir ölüm olma durumunu kontrol etmek için tek tek kapıları çalıyorlar, insanları kontrol ederek kayıtlarını alıyorlar. Sonra Cuma namazında geliyorlar, yönetici ilk sırada oluyor, oradayken hutbeyi ben verdim ve sultan ilk sıradaydı ki bu inanılmaz bir şey orada olması.

Ondan sonra da kontrol ettikleri insanları isimleriyle çağırıyorlar ve zekât çeklerini veriyorlar onlara. Her hafta bunu yapıyorlar. Sonuç olarak da bir yılda 90 bisiklet turu yapmışlar. İlk yıl 72 yapmışlar, sonraki yıl 90, sanıyorum bu yıl 100'ü geçmişler. Acayip bir şey ya. Oraya gittiğimde de ben böyle kalakaldım. "Bu hayatımda gördüğüm en güzel şey. Nasıl bilmem bunu ben. Ben bilmiyorsam birçok insan da bunu bilmiyor". O yüzden bir film ekibiyle gidip her şeyi kaydetmek istiyorum. İnsanlarla konuşmak ve dünyanın bu küçük yerinde gerçekleşen İslam'ın güzelliğini göstermek istiyorum. İnanılmaz ilham verici bu tip şeylerin olması. Meksika'ya, Venezuela'ya falan gitmek istiyorum. Bir avuç Müslüman toplulukları var, insanlar kendi elleriyle mescit inşa ediyorlar. O insanlarla tanışmak istiyorum.

İnşallah İspanyolca bir tercüman da alırım yanıma, "Birkaç kelimeden fazla anlamıyorum", ama denerim işte. Ama Müslüman dünyasını dolaşmak... Avrupa'da mesela, Almanya'da inanılmaz şeyler oluyor, İngiltere'de olağanüstü şeyler oluyor, evet İngiltere'de bile, evet, İrlanda'da İskoçya'da büyüleyici şeyler oluyor, tanıdığım en ilham verici insanlarla Avustralya'da tanıştım. Bu hikâyeleri almak istiyorum, çünkü yeterince işlerin kötüye gittiği kasvetli hikâye duyduk. Gerçekten gitmek istediğim yer Trinidad mesela. Bunların hepsi 12 ayda olur mu bilmiyorum bu arada. Bazısı 12 ayda olacak da. Trinidad'a gitmek istiyorum. En harika şeyler Trinidad'da oluyor. Oradayken Trinidad'ın en yaşlı alimiyle tanıştım, bir müftü. 19 yaşındayken, 19'du galiba, Hindu imiş ve anne babası onu Hindistan'a Hinduizm öğrenmek için gönderiyorlar ki Trinidad'da büyük bir Hinduizm alimi olabilsin diye. Hindistan'a gidiyor, öğrenim göreceği tapınağa doğru gidiyor, ama onun yanındaki kapı da bir medreseye gidiyormuş. Yanlış kapıdan giriyor ve mesajı duyduktan sonra şahadet getiriyor. Sonra alim oluyor, sonra müftü oluyor. Sonra Trinidad'a geri dönüyor, şimdi de Trinidad'ın en büyük ve en yaşlı alimi. Vay be. Takılmak istiyorum onunla ya. Hikâyeye bak. Belki onunla Hindistan'a

giderim. "Hangi kapıydı bir göstersene". Çünkü acayip bir şey ya. Acayip bir şey. Ama bunun bu kuruluşun amaçlarından birisi olduğunu düşünüyorum. Bu ümmetin iyi tarafını almak.

Sahip olduğumuz en önemli şey "Elhamdülillah" Kur'an onunla başlıyor değil mi? Övgü ve şükür Allah'a aittir. İyimserlik. İyimser değilsen Allah'ı yüceltip O'na teşekkür edemezsin. Ve iyimser olmak için bir sürü sebep var. Evet patlamaları duyuyorsun, masum insanların öldürülmesini duyacaksın, savaşların başladığını duyacaksın, ama bu iyi şeyler hakkında bir şey duymuyorsun. Biz bunu duymuyoruz. Haber değeri yok çünkü. Ama bence var. Bence bu her şeyden daha değerli çünkü bunlar meleklerin kaydettiği şeyler ya. CNN bunu kaydetmiyor belki ama melekler kaydediyor. Yani bizim bunu gidip yakalamamız ve dünyaya bunu göstermemiz lazım. Ve bunun yapacağı şey de bence, insanlara bunu gösterdiğinde diğer gençlere örnek olacak bu. Diğer toplumlara örnek olacak.

Ülkeyi gezip gençler için en iyi işleri yapan mescitleri görmek istiyorum. Veya yeni Müslüman olmuş toplumlara en iyi hizmeti yapanları. Vesaire vesaire. Bir tür haberci olmak. Yani bu önümüzdeki 12 ayda iki şey olmak istiyorum, bir Kur'an öğrencisi ve aynı zamanda ümmet için bir tür haberci olmak. Ümmetin hikâyelerini yakalayabilmek için. O yüzden dua edin ki bunu yapabileyim ve ekibimiz de bunu yapabilsin ve bunu ihsan ile dünya üzerinde iyiliği yankılatarak, gerçekten iyiliğe yol açarak yapabilsinler. Allah razı olsun. Desteğiniz için çok teşekkürler. Zannediyorum amacımızın %85'ine ulaştık. Ve Ramazan'ın bir gecesi kaldı. Yapabiliyorsanız bu haberi yayın, ama yapamıyorsanız bile çokça dua edin lütfen. Allah hepimizden kabul etsin ve bizi kendi içimizdeki ve çevremizdeki şeyleri değiştirebilecek olan nesil yapsın.

Allah bizleri Hakim olan Kur'ân'ı ile mübarek kılsın, ayetlerinden ve hikmetli zikrinden faydalanmayı nasip etsin.

Es-Selamu Aleyküm ve Rahmetullahi ve Berekatuhu